

Kroonwerk, of laatste eeuwbazuin van den alomvermaarden astrologist Ludeman, met het slot der beste waereld, loopende tot het einde van de negentiende eeuw / [Johann Christophorus Lüdemann].

Contributors

Lüdemann, Johann Christophorus, 1683-1757.

Publication/Creation

Arnhem, etc. : Moeleman, etc., 1788.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rffucfqs>

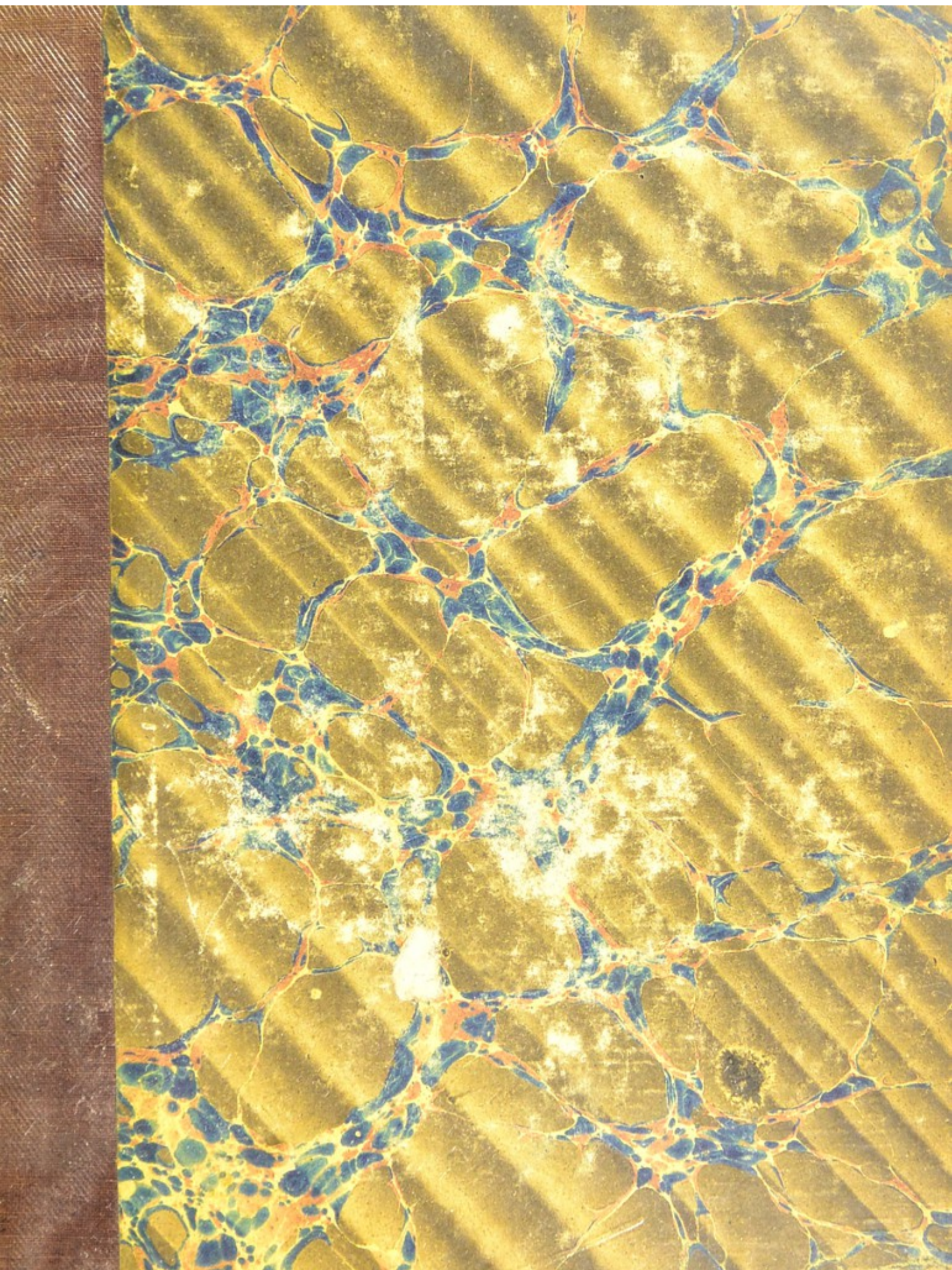
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

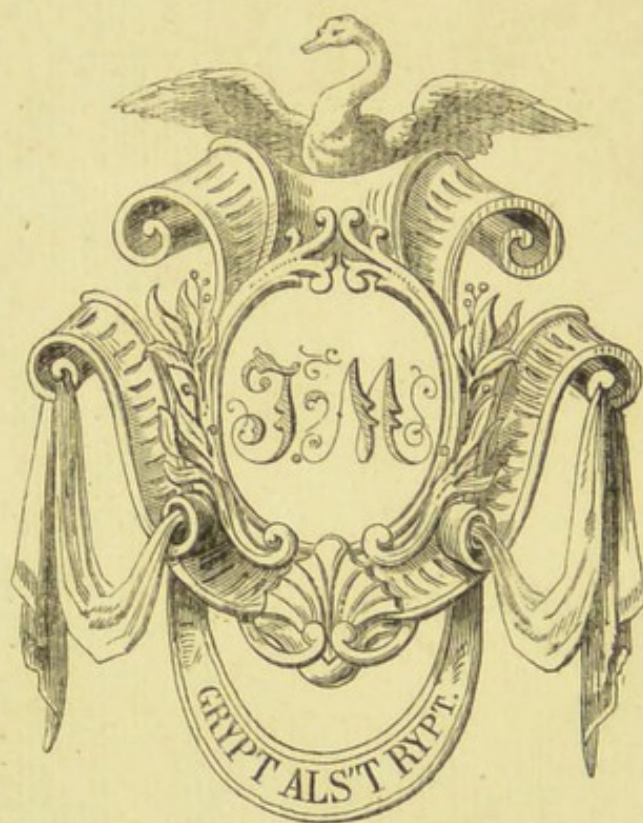
Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

34288/B

1-1-0

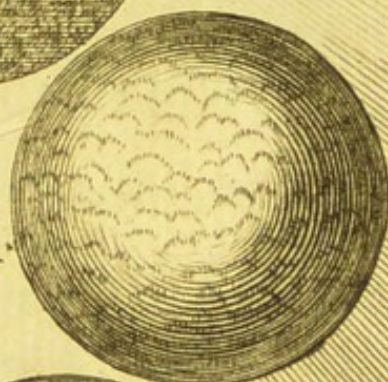
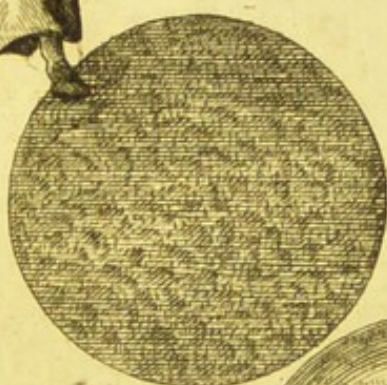
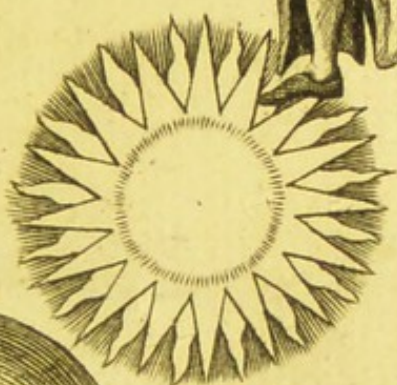
N. v. 18/2

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b28761789>

LUDEMAN'S
KROONWERK.

OF LAATSTE

EEUWBAZUIN

KROONWERK;

OF

LAATSTE EEUWBAZUIN,

VAN DEN ALOMVERMAARDEN

ASTROLOGIST LUDEMAN,

MET HET SLOT DER

BESTE WAAERELD,

LOOPENDE TOT HET EINDE VAN DE NEGENTIENDE EEUW:

*Dit KROONWERK, een vervolg zyner TRIUMPH-ZAAL zynde, en onder
zyne begravene papieren almede gevonden, om eerst in den Jaare 1788
waereldkundig gemaakt te worden, behelst den grooten SCHAKEL des
GEHEIMS, byzonderlyk zyne Astrologische zelfverrukkingen, over
het laatste der dagen.*

MET PLATEN.

MDCCLXXXVIII.

Te Arnhem, by Moeleman; Alkmaar, Hartemink; Amsterdam, J. B. Elwe; 's Bosch, Palier; Dord, Bluffé en van Braam; Leiden, Erve de Does en Herding; Rotterdam, D. Vis; Schiedam, Poolman; 's Hage, Wynands; Haarlem, Kampman; Hoorn, Vermande; Middelburg, Keel; Utrecht, Emenes; Leeuwarden, Brandsma; Franeker, Romar; Deventer, Brouwer; Zwol, Clement; Harderwyk J. van Kasteel, Groningen, Huisfingh, Daekema en Groenenberg; Zutphen, van Eldick; en verder alom.

DE WETENSCAPEN

LAATSTE WBAZUIN

VAN DEN ALOMYEEMAADE

ASTROLOGIST LUDERMAN

MET HET GLOT DER

DESTE WETENSCAPEN

LOOPENDE TOT HET EINDE VAN DE RECHTSTREKKE NIEUW

De rechte wetenschap, een wetenschap van de menschen, en niet van de dingen, is het doel van de wetenschap. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben.

MET PLATEN

MDCCXXVII

De rechte wetenschap, een wetenschap van de menschen, en niet van de dingen, is het doel van de wetenschap. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben. Het is de wetenschap van de menschen, die de menschen leert te kennen, en die de menschen leert te liefhebben.

VOORPORTAAL

T O T D E

KUNST DER ASTROLOGIE;

Bevattende eene Astrologische verklaring over de Zeven Planeeten, en over de twaalf Hemelsteken van den ZODIAK, om uit dezelve zowel de geartheden, als de toekomende lotgevallen van allerlei personen, van verschillende ouderdom, onder anderen ook van jonggeborene kinderen te leeren kennen, en des door zodanige kunstregelen aan elk Waereldling, het trekken van zyn eigen Horoscoop gemaklyk te maaken; met uitgewerkte Proeftafelen voor de agttiende en negentiende eeuwen, aantonende het jaar waarin ieder Planeet op zyn beurt regeren zal: verluisterd door een apart Kunsttafeltje, van de ongelukkige dagen welke in iedere maand van het jaar voorkomen, en in boedanige zaaken die meest plaats hebben.

MEESTER FRANCISCUS!

De uitwerkende grondbeginselen, zyn de flambouwen welken alle de onderscheidene takken van geleerde Kunsten en Wetenschappen moeten verlichten, en de beneveling van het verstand, in duistere en onbegrypelyke zaaken, doen opklaren; zie hier een Astrologische ladder, uit verscheidene sporten zamengesteld, door middel van welke men tot den Planeetkundigen Tempel klimmen, en zulk een onwaardeerbare schat van wysheid in de *Astrologie* verkrygen kan, die de geheime deuren der Voorzegkunde, tot nog toe, by het gros van 't menschedom, geen Kunstgenooten zynde, als ongenaakbaar beschouwd zynde, toegankelyk zal maaken: myne Vrienden de Planeeten hebben, door myn pen, dit geschenk aan de Nakomelingschap, of liever aan de Beminnaa-

ren myner Geschriften willen doen, en hoe zeer ik gaarne zeven jaaren van myn levenstyd had zien uitgeschrapt, ingevalle ik onder die voorwaarde van deeze zwaarwigtige taak had mogen ontslagen blyven, zo ben ik nogthans bekoord, dat zy my by uitzondering, onder de kunstoeffenaaren van de doorluchtige schar der Firmamentonderzoekeren, uitgekozen hebben, om door de Waereldkundigmaaking van dit overheerlyk tafereel van geheimenissen, ten dienste van weetgierige Liefhebberen, myn' naam by de allerlaatste Posteriteit te kunnen vereeuwigen.

Behalven dat zulk een streelend vooruitzicht my aangespoord heeft, tot de wilvaardigheid, om ten deezen opzichte de hooge last van het zevental myner luchtpatroonen te volbrengen, gevoel ik een byzonder vermaak, *Meeſter Francis- cus*, van gelyktydig een man, aan wien ik door de wetten der Vriendſchap verbonden ben, zodanig een Astrologisch Kleinood, ter gedachtenisse, te kunnen nalaaten; te meer om dat de pylaaren waarop het gebouw der Kunstgeheimen berust, van dien aart zyn, dat zy de vatbaarheid van uwe geestvermogens niet te boven zullen gaan: om dan op eene gemaklyke wyze een recht begrip van zaaken te verkrygen, met dat gevolg, dat elk Mensch, zonder een *Astrologist* van beroep te zyn, om zo te ſpreken zyn eigen *Horoscoop* trekken kan, heb ik, in de eerste plaats, myn *Voorportaal* opgeſierd met twee uitgewerkte tafelen, waar uit te zien is in hoedanige jaaren van de agttiende en negentiende Eeuwen, de zeven Planeeten, ieder op zyn beurt, regeeren zullen; gelyk ook met twee Proeftafelen tot de hoeveelheid van de regeerings jaaren van elke Planeet, geduurende deeze beide Eeuwen betreklyk zynde: in de tweede plaats heb ik daarby gevoegd een maandtafel, rakende de 30 ongelukkige dagen, welken bepaaldlyk alle jaaren invallen, en de zeven Waereldſche onderneemingen, waarop dezelve den meeften invloed ſchynen te hebben; dan, onaangezien deeze uitwerking, als de grondſlag van de *Astrologie* zynde, voor den Leidsman van de kunst te houden is, zo wist ik echter door langduurige ondervinding, dat zulk een bloote kennis niet vol-

volstaan kon, om iemand de regelen der Voorzegkunde ten aanzien van allerhande menschlyke Lotgevallen begrypelyk te maaken, en deeze overweeging heeft my doen besluiten, om dit alles vervolgens optehelderen, met eene volledige beschryving zo van de zeven Planeeten in het algemeen, als van de twaalf Hemelsteken van den *Zodiak* in het byzonder, en het is uit zodanige verklaring, *Meeſter Franciscus*, dat gy met een opslag van een oog zult kunnen zien, de krachten, werkingen, en invloeden, welken dit zamengevoegd Planeetengestel, zo op de geartheden, als op de gelukken en ongelukken van het Menschdom, natuurlyker wyze hebben; eene verklaring die ik door het volgende voorschrift verstaanbaar zal maaken :

Beschryving van de zeven Planeeten in het algemeen.

Men behoort dan aanvangelijk optemerken, dat, over het algemeen genomen, de ontelbaare glansryk verlichtende lichamen, by dag en by nacht, aan den Hemel schynende, door de Sterrekundige verdeeld worden, in tweederlei Classen, waarvan de eene de Fixe Sterren, maar de andere de Planeeten begrypt; Fixe sterren zyn zulk soort van sterren, welken haar eigen licht hebben, en altoos een even gelyken afstand van malkanderen aan den Hemel behouden: de Planeeten, daar en tegen, zyn zodanige sterren, die haar licht van de Zon ontvangen, om welke zy haar, door eigene beweging, van het *Westen* naar het *Oosten* draaien, maar volgens het denkbeeld der oude *Astronomen*, zouden zy het rondsom de aarde doen.

Van de eerste soort zyn er zodanig een menigte, dat zy door getallen niet zyn uittespreken; want men moet niet denken, als of er maar zo veele sterren aan den Hemel stonden, als men, by een helderen nacht, met de bloote oogen ontdekt; dewyl men door de Verrekykers, voornaamlyk in de zogenaamde melkstraat, een zeer groote menigte gewaar wordt,

en dat zodanig, dat men dezelve niet voegelyk van elkander onderscheiden kan.

Maar wat de Planeeten betreft, daar van zyn er geen meer als zeven, die hunne eigene naamen en tekens hebben, waarmede de Sterrekundigen hun plegen te noemen, en te onderscheiden, en welken naar de gemeene orde, aldus op mal-kander volgen — I.) *Saturnus*, ♄; II.) *Jupiter*, ♃; III.) *Mars*, ♂; IV.) *Sol*, ☉; V.) *Venus*, ♀; VI.) *Mercurius*, ☿; VII.) *Luna*, ☾.

*Beschryving van de Planeet SATURNUS, en de voorzegg-
kundige regelen daartoe betrekkelyk.*

Deeze Planeet is de bovenste, en, in 't aanzien, de kleinste, en zwakste Planeet, en alzo ook de eerste der Planeeten; bruin en bleek van kleur, en heeft ook een donkerder licht dan de andere Planeeten, nadien hy ook van de Zon het verste is afgelegen en het minste wordt gezien; hy volbrengt zyn loop alle 30 jaaren ééns; maar, naar de allernaaukeurigste uitrekening, zo volvoert hy denzelven in 29 jaren, 174 dagen, en byna 2 uren, om den geheelen Hemel; en daaruit kan men genoeg besluiten dat hy zeer verre van ons af moet zyn; 't welk wanneer hy het naaste by ons is, 151360000, en wanneer hy het verste van ons afstaat, 209840000, duit-sche mylen bedraagt: hy is meer dan 3378 maal grooter dan onze aardkloot, en boven de 405 maal kleiner dan de Zon.

Die geene die onder deezen Planeet geboren wordt, is zwart-bruin, bleek, en van een aardkleur, en slaat zyn oogen nederwaards; is van lichaam mager, een luttel krom, heeft kleine oogen, en een dunne baard; is vertsaagd en schrik-agtig; stilzwygende, maar ook zeer bygeloovig; bedriegelyk, gierig, treurig, arbeidzaam, arm, veracht, ongelukkig, nydig, hardnekkig, eenzaam, toornig en wraakgierig; hy moet zig met veele zaaken die hem niet raaken; is langzaam en een kwaden achterklapper; argwanende, mistrouwig, ondankbaar, een groot liefhebber van de vryheid; hy heeft

heeft grooten lust in kennis en wetenschappen; hy heeft zyn beste geluk in het bergwerk, en den akkerbouw; hy brengt met zig gevangenis en krankheid, die langduurig zyn ja doodlyk; is veel zweetende en stinkende koortsen onderworpen, doch meerendeels de kwaalen van het colyken zy dewee; hy wordt ook veele reizen overvallen met zwymelingen en vallende ziekten, en wordt veeltids waterzuchtig, ook heeft hy veele heimelyke vyanden.

Wat betreft hunne krachten en ziekten, dezelve komen met hunne gemoedspassien overeen; zy zweeten in het gaan en onder het arbeiden zeer ligt, daar en tegen zyn ze zeer huiverige en verkleumde menschen, welken de warmte niet kunnen ontbeeren; hunne droomen zyn meerendeels droefachtig, verschrikkende, en wat dergelyke meer is.

Beschryving van de Planeet JUPITER, en de voorzeggende regelen daartoe betrekkelijk.

Deeze is de naaste Planeetster naast *Saturnus*; het is een bovenmaate schoone, helderlichtende Planeet, die alle twaalf jaaren zyn loop volbrengt; maar, naar de alleraccuraatste rekening, zo volbrengt hy zyn loop om den geheelen Hemel, eerst in 11 jaaren, 317 dagen, en byna 17 uren; in deezen tyd doorloopt hy den geheelen dierkryts: in zyn versten afstand van de Aarde, blyft hy 122980000, en in den naasten 74820000, duitsche mylen van ons af; en dewyl hy ons zo duidelyk voor de oogen staat, zo moet hy immers een bovenmaate groot lichaam zyn? gelyk hy dan ook werkelyk boven de 822 maal grooter dan de Aarde bevonden wordt.

Die geenen die onder deezen Planeet geboren worden zyn schoone blanke en welgemaakte lieden, die van een eerlyk gemoed zyn; mild, liefhebbers van de gerechtigheid, en zeer genegen tot de Studie, Konsten en Wetenschappen; zy zyn zeer aangenaam van gezelschap, en ook groote liefhebbers van den huwelykenstaat; zy worden ook van

anderen zeer bemind; bekommeren zig veel met hooge zaken; zy zyn zeer civil en gemaatigd in toorn; zy leeven gaarne ftill en gerust; zy zyn zeer fcherpzinnige lieden; zy kunnen den tegenfpoed zeer ligt vergeeten, en zyn zeer fecret in vertrouwde zaaken; zyn zeer genegen tot de zeven vrye Kunften; hun meeste geluk bekomen zy gemeenlyk in het bewind van hooge zaaken, en ongemeene dingen, als mede in kerklyke zaaken, en zyn aangenaam in aller menfchen oogen; zy zyn zeer genegen om te reizen; in hunne kleeding zyn zy zuiver en net; hun droomen zyn veelmaals dat zy een vreemde taal fpreken, en met hunne gunftelingen vrolyk zyn; zy droomen ook veel van kerklyke zaaken, en dat zy witte vogels in de lucht zien vliegen; voords van dichten, en leezen, en van ongehoorde dingen, en dat zy kunftige werken onderneemen, en zo voords: hunne lichaamskrachten en ziekten komen met hunne gemoedsbeweegingen overëen; zy volharden lang in hun werk, zweeten niet ligt op eenige plaatsfen van hun lichaam, hunne ziekten zyn van geen langen duur, doch het meeste zyn zy aan hoofdkwaalen onderworpen.

Befchryving van de Planeet MARS, en de voorzeggkundige regelen daartoe betrekkelyk.

Mars is de derde van de bovenfte Planeeten, en uit dezen de onderfte: hy is een roodachtige, en wanneer hy tegen de Zon naby de Aarde ftaat, een groote en helderlichtende fter, die zig door de Tubos of Verrekijker, in 't gemeen geheel rond, maar nooit als een ftompe driehoek, gelyk eenige valfchlyk hem afbeelden, vertoont; men heeft wel ftreepen of vlekken op hem gezien, daar het van daan komt dat hy zig fomtyds niet rond vertoont: naar zyne grootte is hy elfmaal kleiner dan de Aarde, van welke hy in zyn grootfte wydte 56740000 duitfche Mylen afblyft, en in zyn naafte verheid 6880000, daar van afstaat: naar de accuraatfte rekening, vol-

voleindigt hy zyn' loop in één jaar, 321 dagen, 23 uren, en 30 minuten.

Die geenen die onder deezen Planeet geboren worden, zyn bruinachtig en zwartachtig-geel, lang en opgeschoten van gedaante, nogthans iets bukkende met het hoofd, en zyn zeer ernsthafte lieden, gestreng, en leezuchtig; zy laten zig veel gebruiken in den oorlog, en zyn onverbiddelyke en onbewegelyke menschen; zyn onbarmhartig, zeer onbeschaamd, maar liberaal in het geeven, doch verwachten recompens; zy vinden hunnen lust om met bedriegeryen en valsheid om te gaan; als men hen toornig maakt zyn ze heel onverstandig in hunne redenen; beminnen geen Wetenschap of vrye Kunsten, belooven veel dingen die hen onmogelyk zyn om te volbrengen; zy zyn tegen hunnen natuur groote liefhebbers van die geenen welken in hun doen en laten gerechtigheid handhavenen; zy zien alle dingen zeer diep in, en zyn zeer genegen om iemand met voorzichtigheid te onderwyzen in den Krygshandel, om met geweer en wapenen wèl en voorzichtig om te gaan, en zyn niet hovaardig: hunne droomen zyn gewoonlyk van branden, moorden, rooven, vechten, en krakeelen; alsmede dat zy iemand vervolgen, of van iemand vervolgd worden; dat zy gebonden en in de gevangenis geworpen worden; dat zy plonderen of geplonderd worden, ook woelen zy gestadig in hunne slaap; zy zyn in hunnen droom veeltyds in het een of ander land, daar zy veele gewigtige raadplegingen moeten bywoonen, om zig zelve te redden door list: hunne lichaamlyke krachten en krankheden, komen overeen met de beweging van hun gemoed; hunne lichaamskrachten zyn zeer sterk, als ook hunne zenuwen en spieren, en dus bekwaam tot langduurigen en zwaaren arbeid, als mede in hun gaan en staan; zy zullen zig in hun werk door honger of dorst niet ligt laten verhinderen, voor dat zy het volbragt hebben; van ziekten worden zy zelden overvallen, en zyn ook geen schielijke ziekten onderhevig; zy hebben bovenmaate groote handen en voeten: hunne ziekten bestaan meest in heete koortsen, adervloed, ambeien, en als daar niet op gepast wordt, zo krygen zy eindelyk fistelen, of wel de kanker.

Beschryving van de Planeet SOL, en de voorzeggkundige regelen daartoe betrekkelijk.

Sol, de *Zon*, is by die geenen die vaststellen dat de Aarde stil staat, de voornaamste en grootste Planeet, die met zyne hitte alles verwarmt en verlicht; zy verricht haaren loop om de Aarde in 365 dagen, 5 uren, 48 minuten, en 55 seconden: haare grootte is byna ongeloovelyk, doch zo heeft men door de rekening en Observatien bevonden, dat zy onzen Aardkloot, naar haaren inhoud, 1367834 maal overtreft.

Die geene die onder deezen Planeet geboren worden, zyn zeer geestryk, vernuftig, wys, en welspreekend; zy zyn vaardig om iets te begrypen; zyn oprecht en getrouw, vriendelyk en vrolyk, goedaartig en openhartig, en zyn zeer secreet in aanbetrouwde zaaken; dienstwillig en zorgvuldig om iets uittewerken; deelen gewilliglyk mede, die geenen die zy genegen zyn; maar zy haaten hunne vyanden zeer, en zy kunnen hun gemoed wel intoomen; zyn groote beminnars van edele gemoederen; in hunne raadgeevingen zyn ze zeer oprecht, zeer religieus, en laten hun gaarne leiden van wyze lieden; zy zyn in al hunne handwerken en Wetenschappen zeer vast en zeker; beminnen hunne Vryheid ongemeen sterk; weten van veele verborgene dingen, en zyn zeer subtiel om dezelve uitte vinden; reizen gaarne te land over berg en dal; zy droomen veel dat zy met gewigtige zaaken omgaan, dat ze Koningen en Vorsten zien; en veele diverse aanspraaken met schoone Vrouwen houden; dat zy veel ter kerke gaan, als mede dat zy met veele Kunsten bezig zyn; zyn zeer gemaatigd van krachten, en zodanig ook in hun gaan en staan; in hunnen arbeid ernstig en langduurig, en worden niet ligt moede; hunne ziekten en gebreken zyn zy meest in hunne jeugd onderworpen, en voornaamlyk als zy zig tot den drank begeeven; zyn veel hartkloppingen, bangheid en zwakheden onderworpen; krygen zeer ligt het colyk, buikloop, snyding in het watermaaken; zwellung der beenen, scheur-

fcheurbuik, lammigheden, en, als zy veel zitten, steengruis en graveel.

Beschryving van de Planeet VENUS, en de voorzeggkundige regelen daartoe betrekkelyk.

Venus, is een schoone, heldere en groote Planeet, en buiten *Jupiter* de schoonste ster aan den Hemel; zy geeft een bovenmaaten helder licht, als zy dicht by de Aarde komt; zy houdt zig gestadig omtrent de Zon op, derhalven, wanneer zy vroeg zichtbaar is, zo heet zy de Morgenster; staat zy na Zonnen ondergang aan den Hemel, dan noemt men haar de Avondster: wat haare beweging aangaat, zy komt in 224 dageu, 17 uren, 44 minuten en 55 seconden, éénmaal om de Zon, of door den dierkryts: haar verste afstand van de Aarde bedraagt 32680000, en als zy het naaste by de Aarde is, 5160000 duitsche mylen, en haar lichaam istweemaal grooter dan de Aardkloot.

Die geen en die onder deezen Planeet geboren zyn, schynen, wegens hun lieflyk aanzien, geheel ligtzinnig en onbekommerd; zyn zeer loos, maar gediensfig, daar en tegen onbestendig in hun doen en laten; zien niemand gaarne aan met opene oogen, maar slaan dezelve nederwaards als of zy beschaamd waren; zyn zeer aangenaam en liefstallig; vrolyke, en welgemanierde lieden; zy zyn vroom, zachtmoedig en geloofwaardig, oprecht en wys, van een standvastigen redelyk gemoed, zyn van een nuchteren en gemaatigd leven, en zeer vermaaklyk in hunnen omgang, zy gelooven ook dat hunne schoonheid kracht heeft, om de gemoederen van andere lieden aan zig te trekken, en worden dikwyls verliefd op schoone Vrouwen die hen dienst doen; als de liefde hen te veel treft, zyn ze desperaat, en worden derhalven door de verliefde strikken van *Venus* gebonden, en weggevoerd; moeten daarna zig zelve losmaaken van deeze knellende banden, door het *Lignum Guajacum*, of pokhout, het welk de Apothecars en de Chirurgyens hun als dan duur genoeg doen betaalen: zy

hebben groote genegenheid tot den huwelyken ſtaat, maar zo haast zy in denzelven zyn gekomen, zo zouden zy zig daarvan wel wederom willen onttaan: zy laaten zig zelve in de actien van de liefde zeer ligt overreden; zyn vol van ſpotteryen en amoureuſe discoursen; zeer getrouw in aanbetrovde ſecreten, uitgenomen in het geen den minnehandel betreft; zy worden niet ligt toornig, dat men 't aan hun geſtaat zien kan; zyn onbekwaam tot zaaken die wat diep moeten nagedacht worden; beminnen de muzyk en oefenen zig daar zeer gaarne in; zyn zeer genegen tot lachen, ſpeelen, danſen en ſpringen, ryden en jaagen, en ook om allerlei Venusexcercitien te doen; ook zyn zy groote beminnaars van bloemen en tuinen; zyn groote vyanden van de gierigheid en beminnen de liberaliteit; en dewyl zy met het lym der liefde beſmet zyn, zo blyven zy op veele plaatſen aanſleeven, want daar hun ſchat is, daar is hun hart; zy droomen veel van ſchoone vrouwen, en van zaaken waardoor zy bemind worden; dat zy veel geluk hebben, en met bloemen opgeſierd worden; dat ze veel barmhartigheden doen, en hun aangezicht aanſchouwen in klaare waterſtroomen; dat zy dikwyls van liefde ſchreien, en zig menigmaal met er haast verkleeden, en zo voords: hun lichaamskrachten komen overeen met hunne gemoedsbeweging, en de geesten van hun gemoed; zy zyn zeer vaardig in het gaan, en ſtaan, en arbeiden niet duurzaam, maar worden met er haast moede en mat; hunne meeste gebreken hebben zy in hunnen ouderdom; zy bekomen zwaare gebreken op heimelyke plaatſen, en in de nieren, met zwaare gezwollen, heete koortſen en rugpyn, voornaamlyk als zy op Venus haven zyn verzeild geweest; zy krygen dikwyls trekkingen van zunuwen, lammigheid en pyn in de leden; knobbels op de armen en beenen, felle tandpyn, en dergelyken.

Beschryving van de Planeet MERCURIUS, en de voorzeggkundige regelen daartoe betrekkelyk.

Mercurius is de naaſte Planeet by de Zon, van welke hy, wan-

wanneer hy op het dichtſte by haar is, nog 9138360 mylen daar van af is, daarentegen bevindt hy zig op den grootſten afſtand van de Aarde, 28380000, en by den minſten 9160000 duitſche mylen, waarna hy zyn loop in 87 dagen en 23 uren 14 minuten en 24 ſeconden verricht: hy is eltmaal kleiner dan de Aarde, en dewyl hy zo naby de Zon is, en zelve maar een kleine Ster is, zo is hy zelden, en ook maar des morgens en des avonds zichtbaar.

Die geenen welken onder deezen Planeet geboren worden, zyn zeer ſcherpzinnig, doordringende en geestryk, vrymoedig en welbeſpraakt, leergierig en arbeidzaam, ook onderzoekers van verborgene dingen, eerbaar, dienstvaardig en zeer getrouw in hunne pligten, en yverig in al hun doen, doch zyn bovenmaaten zeer veranderlyk van zinnen; zy trachten altyd naar hooger en beter; zy kunnen hunnen toorn langen tyd verbergen, maar wanneer zy uitbreeken zo zyn zy zeer ſtraf; zy zyn ook zeer bekwaam tot Doctoren en Poëten; en naardien zy de verborgene dingen der Natuur met kracht onderzoeken, en uitvinden, zo komen zy die, door hunne aangewende moeite en vlyt, met veel nuttigheid te boven; zy verkrygen groote genegenheid van andere menſchen; zyn niet gierig op het geld, doch doen aan hunne bloedvrienden niet veel goeds, maar tegen vreemden zyn zy zeer gasty, wanneer dezelve hen in kunſten te boven gaan; zy zyn geen lediggangers, en ook geen Zuipers noch Speelders, wat voor ſpel het ook moge zyn; maar zy zyn van een nuchter en pryslyk leven, zyn zeer zorgvuldig en getrouw, zeer zelden ſtil, want al hun rust beſtaat in de oefening van hunne zinnen; zy vinden al hun geluk in den huwelyken ſtaat, of in hunnen ouderdom; leeven gaarne buiten hunne bloedvrienden, en eindigen derhalven gaarne hunne dagen buitenslands; zy zyn in den huwelyken ſtaat zeer groote liefhebbers van hunne vrouwen en kinderen, en in hun vryen ſtaat zyn zy ook be-minnaars van ſchoone vrouwen, en worden ook menigmaal in Venus ſtrikken gevangen; zy verdedigen ſterk hun goeden naam, en zyn overwinnaars van hunne veelvuldige vyanden; de ſmaad die hun aangedaan wordt kunnen zy zeer

ligt vergeeten en vergeeven; zy weeten zig zeer wel naar de humeuren van allerlei menschen te voegen; droomen veel van Gastmaalen, groene en lustige plaatsen, van schoone kamers en welgebouwde huizen; van geleerde boeken en geschriften, en kunstige instrumenten; zyn wel gezond, maar niet sterk van lichaam; hunne gemoedsgeesten zyn zeer snel, vaardig en gezwind; zo zyn ook hunne bewegingen der leden, in 'tgaan, spreken en 'twerken; hun bloed is zeer subtiel; en wanneer dat zy krank worden, zo verliezen zy zeer haast hun vleesch, krachten en gedaante; zy zyn anderszins in hun gaan en staan niet ligt moede, maar zyn zeer voortvaarende in den arbeid; hunne krankheden zyn meest zwakheid in de Hersenen, long kwaalen, zee-re oogen, ook vliesen en paalen op dezelve; zy worden dikwyls door onlydelyke tandpyn, en holle kiezen, zwaare hoofdpyn, en zuizingen der ooren gekweld, met groote verschrikking, angst en vrees, zonder te weeten waarvoor; wanneer zy tot sterk drinken vervallen, dat tegen hunne Natuur is, zo bekomen zy ook ligt puisten en uitslagen in hun aangezicht, en ligtelyk zwaar colyk; ook zwellingen en klieren aan den hals, en achter de ooren, enz.

Beschryving van de Planeet LUNA, en de voorzeggkundige regelen daartoe betrekkelyk.

Luna, de Maan, deeze is de bekendste, en in ons oog de grootste, maar in der daad de kleinste Planeet, ja de kleinste der sterren aan den Hemel, die zig alle maanden, om de Aarde, en te gelyk om zyn middenpunt omdraait; door de Verrekykers ziet hy bovenmaaten schoon; dewyl hy met ontelbaare heldere, donkere, en andere schaduwachtige vlekken bezet is: wat zyne grootte betreft, hy is 42 maal kleiner dan de Aardkloot, van welken die Planeet in zyn versten afstand 52460 duitsche Mylen, maar in zyn naasten 45580 afblyft: hy volbrengt zyn loop alle 28 dagen, 7 uren, 43 minuten.

Die geenen die onder deezen Planeet geboren worden, reizen gaarne, maar zy zyn onbestendig, blank van vel, poezelig en vet; zy worden zeer ligt moede, en zyn daarby vreesachtig, nogtans asfुरant, boosen loos; leeven in groote zorg in hun doen en laten; zy zyn zig zelve zeer behaagelyk, en laten zig zeer ligt door anderen verleiden; zyn zeer voordvarende, en tegen die geenen die hen niet bezind hebben, zyn zy bars en hard, ook dwarsdryvende; in hun meeste doen zyn zy zeer gelukkig; in hunne toornigheid haatdraagende; ook geheel onbeschaamd, zo dat het te verwonderen is; daar en tegen zyn zy medelydend, en deelen zeer gaarne mede; zy beminnen de eenzaamheid, en kunnen zig zelve zeer vermaaken; zy lachen meest om zaken van de minste kleinigheid, daar by zyn ze zeer wispeltuurig, traag en langzaam, en verlaaten zig veel op het fortuin, zy droomen veel dat zy van angst en schrik overvallen worden; in diepe waters en grachten vallen; dat zy zwaare lasten draagen; dat zy hun doodvonnis ontvangen, en door de Justitie op het Schavot sterven moeten; zy hebben doorgaands allerhande schrikverwekkende gezichten in hunne slaap; hun lichaamskrachten zyn zwak, en hun gemoed is zeer traag en langzaam; zy hebben hunne meeste gebreken in hunne eerste jongheid, en laatsten ouderdom; zy zyn zeer zwaare gebreken onderworpen, nevens onlydelyke pynen, die niet ligt te geneezen zyn, als podegra, kramp, tandpyn, en Misfereremei; allerhande soorten van jeukten, onder aan't lichaam, aan handen en voeten; als zy buitengewoon toornig zyn krygen zy daardoor roode bloedvlekken, en striemen in het wit van hunne oogen, zwymelingen en drajingen des hoofds, vallende ziekte, blindheid en doofheid, stomheid, schuddinge des hoofds, beeving der leden, tusfchen vel en vleesch blaauwe roodachtige vlekken, bloedvinnen, fistels, en kanker, opzwellinge van maag, krimpelingen in de ingewanden, verkoudheid, met zwaar hoesten, den rooden loop, koude urin, met zouten ryzend gruis vermengd, of den steen, enz.

Tot beter verstand van zaaken, *Meester Franciscus*, zal ik, ter vervulling myner belofte, hier nu doen volgen de twee uitgewerkte, en de beide proeftafelen, waarvan ik op den algemeenen tytel van dit Voorportaal, melding gemaakt heb, en die bekwaam zullen zyn een recht denkbeeld van de tydorde, en regeeringswyze der zeven Planeeten te geeven, gelyk ook de daarop volgende maãndtafel, met derzelver uitgewerkte Voorbeelden, dienen zal, om de 30 ongelukkige dagen des jaars aantetoonen; wanneer ik vervolgens tot de verklaring van de twaalf Hemelsteken zal overgaan.

UITGEWERKTE TAFEL,

*Aantoonende in boedanige jaaren van de agtiende Eeuw,
de zeven Planeeten, ieder op zyn beurt regeeren zullen,*

1700 Jupiter.

1701 Mars.

1702 Sol.

1703 Venus.

1704 Mercurius.

1705 Luna.

Sept. 1.

1706 Saturnus.

1707 Jupiter.

1708 Mars.

1709 Sol.

1710 Venus.

1711 Mercurius.

1712 Luna.

Sept. 2.

1713 Saturnus.

1714 Jupiter.

1715 Mars.

1716 Sol.

1717 Venus.

1718 Mercurius.

1719 Luna.

Sept. 3.

1720 Saturnus.

1721 Jupiter.

1722 Mars.

1723 Sol.

1724 Venus.

1725 Mercurius.

1726 Luna.

Sept. 4.

1727 Saturnus.

1728 Jupiter.

1729 Mars.

1730 Sol.

1731 Venus.

1732 Mercurius.

1733 Luna.

Sept. 5.

1734 Saturnus.

1735 Jupiter.

1736 Mars.

1737 Sol.

1738 Venus.

1739 Mercurius.

1740 Luna.

Sept. 6.

1741 Saturnus.

1742 Jupiter.

1743 Mars.

1744 Sol.

1745 Venus.

1746 Mercurius.

1747 Luna.

Sept. 7.

1748 Saturnus.

1749 Jupiter.

1750 Mars.

1751 Sol.

1752 Venus.

1753 Mercurius.

1754 Luna.

Sept. 8.

1755 Saturnus.

1756 Jupiter.

1757 Mars.

1758 Sol.

1759 Venus.

1760 Mercurius.

1761 Luna.

Sept. 9.

1762 Saturnus.

1763 Jupiter.

1764 Mars.

1765 Sol.

1766 Venus.

1767 Mercurius.

1768 Luna.

Sept. 10.

1769 Saturnus.

1770 Jupiter.

1771 Mars.

1772 Sol.

1773 Venus.

1774 Mercurius.

1775 Luna.

Sept. 11.

1776 Saturnus.

1777 Jupiter.

1778 Mars.

1779 Sol.

1780 Venus.

1781 Mercurius.

1782 Luna.

Sept. 12.

1783 Saturnus.

1784 Jupiter.

1785 Mars.

1786 Sol.

1787 Venus.

1788 Mercurius.

1789 Luna.

Sept. 13.

1790 Saturnus.

1791 Jupiter.

1792 Mars.

1793 Sol.

1794 Venus.

1795 Mercurius.

1796 Luna.

Sept. 14.

1797 Saturnus.

1798 Jupiter.

1799 Mars.

PROEFTAFEL.

*Waarin te zien is, hoe veele Jaaren ieder Planeet, in de
agtiende Eeuw, regeeren zullen.*

<i>Saturnus.</i>	<i>Jupiter.</i>	<i>Mars.</i>	<i>Sol.</i>	<i>Venus.</i>	<i>Mercurius.</i>	<i>Luna.</i>
♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
1706	1700	1701	1702	1703	1704	1705
1713	1707	1708	1709	1710	1711	1712
1720	1714	1715	1716	1717	1718	1719
1727	1721	1722	1723	1724	1725	1726
1734	1728	1729	1730	1731	1732	1733
1741	1735	1736	1737	1738	1739	1740
1748	1742	1743	1744	1745	1746	1747
1755	1749	1750	1751	1752	1753	1754
1762	1756	1757	1758	1759	1760	1761
1769	1763	1764	1765	1766	1767	1768
1776	1770	1771	1772	1773	1774	1775
1783	1777	1778	1779	1780	1781	1782
1790	1784	1785	1786	1787	1788	1789
1793	1791	1792	1793	1794	1795	1796
	1798	1799				
14	15	15	14	14	14	14

UITGEWERKTE TAFEL,

*Aantoonende, in hoedanige Jaaren van de negentiende Eeuw,
de zeven Planeeten, ieder op zyn beurt, regeeren zullen.*

1800 Sol. 1801 Venus. 1802 Mercurius. 1803 Luna.	Sept. 5. 1832 Saturnus. 1833 Jupiter. 1834 Mars. 1835 Sol. 1836 Venus. 1837 Mercurius. 1838 Luna.	Sept. 10. 1867 Saturnus. 1868 Jupiter. 1869 Mars. 1870 Sol. 1871 Venus. 1872 Mercurius. 1873 Luna.
Sept. 1. 1804 Saturnus. 1805 Jupiter. 1806 Mars. 1807 Sol. 1808 Venus. 1809 Mercurius. 1810 Luna.	Sept. 6. 1839 Saturnus. 1840 Jupiter. 1841 Mars. 1842 Sol. 1843 Venus. 1844 Mercurius. 1845 Luna.	Sept. 11. 1874 Saturnus. 1875 Jupiter. 1876 Mars. 1877 Sol. 1878 Venus. 1879 Mercurius. 1880 Luna.
Sept. 2. 1811 Saturnus. 1812 Jupiter. 1813 Mars. 1814 Sol. 1815 Venus. 1816 Mercurius. 1817 Luna.	Sept. 7. 1846 Saturnus. 1847 Jupiter. 1848 Mars. 1849 Sol. 1850 Venus. 1851 Mercurius. 1852 Luna.	Sept. 12. 1881 Saturnus. 1882 Jupiter. 1883 Mars. 1884 Sol. 1885 Venus. 1886 Mercurius. 1887 Luna.
Sept. 3. 1818 Saturnus. 1819 Jupiter. 1820 Mars. 1821 Sol. 1822 Venus. 1823 Mercurius. 1824 Luna.	Sept. 8. 1853 Saturnus. 1854 Jupiter. 1855 Mars. 1856 Sol. 1857 Venus. 1858 Mercurius. 1859 Luna.	Sept. 13. 1888 Saturnus. 1889 Jupiter. 1890 Mars. 1891 Sol. 1892 Venus. 1893 Mercurius. 1894 Luna.
Sept. 4. 1825 Saturnus. 1826 Jupiter. 1827 Mars. 1828 Sol. 1829 Venus. 1830 Mercurius. 1831 Luna.	Sept. 9. 1860 Saturnus. 1861 Jupiter. 1862 Mars. 1863 So. 1864 Venus. 1865 Mercurius. 1866 Luna.	Sept. 14. 1895 Saturnus. 1896 Jupiter. 1897 Mars. 1898 Sol. 1899 Venus.

PROEFTAFEL,

Waarin te zien is, hoe veele Jaaren ieder Planect, in de negentiende Eeuw, regeeren zal.

<i>Saturnus.</i>	<i>Jupiter</i>	<i>Mars</i>	<i>Sol.</i>	<i>Venus.</i>	<i>Mercurius.</i>	<i>Luna.</i>
♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
1804	1805	1806	1800	1801	1802	1803
1811	1812	1813	1807	1808	1809	1810
1818	1819	1820	1814	1815	1816	1817
1825	1826	1827	1821	1822	1823	1824
1832	1833	1834	1828	1829	1830	1831
1839	1840	1841	1835	1836	1837	1838
1846	1847	1848	1842	1843	1844	1845
1853	1854	1855	1849	1850	1851	1852
1860	1861	1862	1856	1857	1858	1859
1867	1868	1869	1863	1864	1865	1866
1874	1875	1876	1870	1871	1872	1873
1881	1882	1883	1877	1878	1879	1880
1888	1889	1890	1884	1885	1886	1887
1895	1896	1897	1891	1892	1893	1894
			1898	1899		
14	14	14	15	15	14	14

M A A N D T A F E L,

*Aanwyzende de 30 ongelukkige dagen des Jaars, en
hoe veel daarvan in elke maand invallen.*

January	1	2	4	6	11	12	20
February	1	17	18				
Maart	14	16					
April	10	17	18				
Vlei	7	8					
Juny	17						
July	17	21					
Augustus	20	21					
September	10	18					
October	6						
November	6	10					
December	6	11	15				

ASTROLOGISCHE VERKLAARING

Van deeze Maandtafel.

I. *Wie op één van deeze dagen geboren wordt, die is on-
gelukkig en lydt armoe.*

- II. *Wie krank wordt, krygt zelden zyne gezondheid wederom.*
- III. *Wie zig verlooft of trouwt komt in groote armoede en elende.*
- IV. *Men zal ook niet trekken van het eene huis in het andere, want men heeft daar geen geluk in.*
- V. *Men moet niet reizen, want men heeft geen geluk op de reis, maar anders niet als wederwaardigheid.*
- VI. *Men moet ook geen koophandel doen; want die gelukt zelden.*
- VII. *Men moet ook ook in het minste geen procesfen beginnen; want die vallen zeer zelden goed uit.*

Q U O D N O T A N D U M.

Op den dag van de verkondiging Maria, Simon en Judas, en den Apostel St. Andries, als dan zo is het zeer gevaarlyk om iemand adertelaaten, ten zy dat het de groote nood vereischende is, als in pleuris, of dat de patient mogt verschrikt zyn; en alsdan zal men nogthans niet meer als maar een once of drie, en op het allermeeeste vier oncen aftappen; want deeze dagen hebben, naar de meening der *Astrologisten*, en de stelling der oudste Geneesheeren, door de werking der Planeeten iets verborgens in.

Daar is geen regel zonder uitzondering, *Meeſter Francis-*
cus, en daarom zou ik niet algemeenlyk durven onderstellen, dat iemand, op één deezer 30 ongelukkige Jaardagen geboren zynde, juist altyd een rampspoedig levenslot zoude ondergaan; zodanig dat hy steeds gebrek en armoede moest lyden, gelyk het denkbeeld van de oude *Astrologisten* schynt geweest te zyn; ondertusſchen is my door verscheide *Horoscooptrekkingen* gebleeken, dat de geboortedagen, invallende

op

op den 12 January, 17 February, 16 Maart, 7 Mei, 21 July, en 15 December, by uitnemendheid ongelukkig, boven alle andere dagen des jaars, zyn: maar wat betreft, als iemand het ongeluk heeft op één deezer 30 Jaardagen door krankheid overvallen te worden, zou ik van begrip zyn, niet alleen dat de zieke gevaar liep van zyn gezondheid nimmer weder te zullen bekomen, maar zelfs ondersteld, dat hy de overige 29 ongelukkige dagen geneesmiddelen gebruikte, zulks van geene de minste vrucht weezen, ja wat meer is, doorgaands een schadelyke uitwerking op het temperament van den patient doen zoude; waar van tot een meerder verzekering de altyd proefneemende *Hypocraates-zoonen*, des goetvindende, ook de proef op de som kunnen neemen; terwyl het sedert een geruimen tyd als een gebruik in onze Faculteit ingefloopen is, dat een Geneesheer, om een naam te verkrygen, eerst een waaghals behoort te zyn, die, ter volmaking zyner wetenschap, ten minsten een paar honderd patienten dient opteofferen: dit doet my gedenken aan het kluchtig bedryf van den ryken *Philemond*, die, wanhoopig geworden zynde, om dat zyn Geneesheer de kwaal van zyn huisvrouw voor ongeneezelyk verklaard had, vervolgens eene halve tonne gouds aanbood, aan den geen die kans zag, haar te herstellen; hy liep raadloos door alle de straten van de stad heen, om zulk een Esculaap optezoeken, en by geluk ontmoette hy een *Arabier*, die vroeg wat hem schortte? *Och*, zeide hy, *ik zoek een Doctor dat een bekwaam man is, want myn huisvrouw ligt op sterven!* De *Arabier*, dit gehoord hebbende, beloofde hem te zullen helpen, onder beding dat hy hem alvorens 50 ducaaten op de hand betaalen moest: *Philemond* was hier mede wonder wel in zyn schik, en betaalde hem op straat de gevorderde somme gelds; *Zie daar*, zeide toen de *ARABIER*, *een toverglas, waaruit gy voor de buisdeuren der Geneesbeeren zult kunnen bespeuren, de dwaalende geesten van de patienten, welke zy door hunne onbedreevenheid vermoord hebben gehad!* Fluks daarop begaf zig *Philemond* voor de huizen van de

de drie vermaardste Geneesheeren van de stad, en vond daar zulk eene ontelbaare menigte dwaalgeesten van vermoorde Patientten staan, dat hem op dat gezicht de lust verging, van zyn vrouw aan hunne wetenschap te waagen: ten laatsten passeert hy door een agterstraat, en ziet voor de deur van een Doctor maar twee kleine dwaalgeestjes, en denkende dat hy nu zyn rechten man gevonden had, besloot hy daar aanteschellen; de jonge Geneesheer opende hem zelf de deur, wanneer *Philemond*, opgetoogen van blydschap, hem te kennen gaf, ontdekt te hebben, dat hy een bekwaam man in zyn beroep moest zyn, en de eenigste Geneesheer in de stad was, die zyn Vrouw kon herstellen: *Hoe is het mogelyk*, riep de DOCTOR! *want ik ben sedert eergisteren hier maar komen woonen, en in dien tyd maar twee jonge Kinderen tot Patientten gehad, welke beiden aan de Kinderziekte overleden zyn, anders zou ik mischien de lyst der gestorvenen door myne Proefnemingen vergroot hebben!* Deeze taal verpletterde *Philemond* dermaaten, dat hy, stampvoetende van boosheid, het huis van den Doctor uitliep, zeggende, dat 'er geen bekwaame Geneesheeren meer in de waereld waren; doch met een baloorigen kop huiswaards gekeerd zynde, bevond hy, tot zyne onuitspreekelyke verwondering, dat de *Arabier*, geduurende zyne afwezenheid, zyn huisvrouw van haar kwaal, door een eenvoudig geneesmiddel, het welk geen Schelling aan kosten bedroeg, hersteld had, ter belooning van welke onwaardeerbaaren dienst, hy dien kundigen Arts, met nog andere 50 ducaaten boven de betaaling van het toverglas beschonk.

Geen minnehandels of vryeryen, tusschen Weduwnaars en Weduwen, of tusschen Jongmans en jonge Dochteren, byzonderlyk als 'er in beide gevallen verlooving plaats heeft, op één der 30 ongelukkige Jaardagen begonnen zynde, gelyk ook geen huwelyken op één van dezelve dagen voltrokken, zullen met gelukkige uitslagen bekroond worden: behalven zeventien Horoscooptrekkingen, waaraan my zulks by ondervinding gebleeken is, geheugt my aan een zeker

Stu-

Student, en een jonge Jufvrouw van deeze ſtad, den ongelukkigen trouwdag, die volgens hun voorneemen den 21 July moest geſchieden, afgeraaden te hebben, onder verzekering dat zy beter zouden doen, hun huwelykſvoltrekking drie dagen uitteſtellen, geevende tot redenen, uit de Conſtellation van hun geboorte Planeten te blyken, dat 'er zonder gebruikmaking van deeze noodzaakelyke voorzorg, een zwaar onheil boven hunne hoofden hing: dan, die jonge Lieden myne waarſchouwing in den wind ſlaande, trouwden nogthans op den voorgemelden ongelukkigen dag van den 21 July, en het gevolg hier van is geweest, dat hun eers geboren kind, door een aap in de wieg doodgebeeten zynde, de moeder van het kind, ontroostbaar over dit beklagelyk geval, zig dat zo ſterk ter harten trok, dat zy weinige dagen daar na aan een ylende koorts ſtierf, terwy de man uit droefgeestigheid over het dubbeld verlies van zyn vrouw en kind, zo ſommigen denken, zyn leven verkort heeft gehad, of ten minſten kort daarna inſgelyks overleden is. Alle huizen of wooningen aanvangeljk in één der 30 rampſpoedige Jaardagen betrokken wordende, hebben doorgaands zodanige ongunſtige gevolgen, *Meeſter Franciſcus*, dat iemand, gelyk men bevinden zal, ſedert dat tydſtip, het Fortuin in allerlei ondernemingen, zonder onderscheid, van alle kanten hem den nek zal zien toekeeren, en ook dit heeft plaats, wanneer men op dit 30 tal Jaardagen gehuurde kamers betreft, als hebbende ik perſoonen gekend, welken ter oorzaake van dien in hun beroep zyn te gronde gegaan. Aan alle waereldſche wederwaardigheden waar voor de Stervelingen, geduurende deeze 30 ongelukkige Jaardagen bloot ſtaan, zyn de Reizigers by uitnemendheid onderworpen, want behalven dat zy op die tyden geen gelukken of aangenaamheden in hunne reistogten te wagten hebben, zo zoude ik geen borg willen blyven voor de één of andere ontmoeting, waarmede zy als dan bedreigd worden: nergens even wel luisteren de voorzorgen aangaande de 30 ongelukkige Jaardagen zo naauw, dan ten opzichte van den Koophandel en de Lotery: laat een Koopman my ſlechts een enkeld geval aantoonen dat hy

op één van die dagen, gelukkig in zyne oogmerken, voor zo veel zyn negotie betreft, geslaagd is, en ik zal hem daar tegen tien andere voorbeelden uit myn Astrologische Kraam opschootelen, die alle ongelukkig uitgevallen zyn: wat in de tweede plaats de lotery aanbelangt, heb ik reden om uit onwraakbaare proefnemingen, gegrond op het gezag van welgelukte Planeetbeschouwingen te kunnen besluiten, dat niemand zig zal kunnen beroemen, een prys, hoe klein ook, getrokken te hebben, op een Lot of gedeelte van dien, in één der voorzeide Jaardagen gekocht, gehuurd, of ingeleid, als zynde het volstrekt zeker, dat 'er met geen mogelijkheid Lotery fortuin op de looten van die dagen vallen kan; en zulke welke belust zyn om 'er uit nieuwsgierigheid de proef van te nemen, zullen tot hun leedwezen bevinden, dat zy kans hebben kapitaale *nieten* te trekken: maar *Meeſter Franciscus*, wat zal men zeggen van de procesſen of rechtsgedingen, die, het zy uit noodzaakelykheid, het zy uit pleitzucht, op één van deeze 30 ongelukkige Jaardagen aangevangen worden? heb ik als *Astrologist* geen recht om te vraagen, of de rechters, dan wel, of de pleitvoerende partyen op die tyden verblind zullen zyn? verwonder u niet over deeze vraag, want ik heb beleefd, en gy zult het in hoedanigheid van Rechtsgeleerde nog verder beleven, dat alle crimineele en Burgerlyke pleitgedingen, by ongeluk of mistasting, in het 30 tal ongelukkige dagen van het Jaar, volgens de hier bygevoegde *Maandtafel*, aangevangen, *cum expensis*, of, om goed hollandsch te spreken, met de kosten, verlooren zullen worden.

De Charakters van de twaalf Hemelsteken.

1. Aries, ♈, de Ram.	7. Libra, ♎, de Balans.
2. Taurus, ♉, de Stier.	8. Scorpius, ♏, de Scorpioen.
3. Gemini, ♊, de Tweeling.	9. Sagittarius, ♐, de Schutter.
4. Cancer, ♋, de Kreeft.	10. Capricornus, ♑, de Steenbok.
5. Leo, ♌, de Leeuw.	11. Aquarius, ♒, de Waterman.
6. Virgo, ♍, de Maagd.	12. Pisces, ♓, de Viscchen.

Ver-

Verklaaring van den RAM, ♈.

Aries, de *Ram*, is het eerste gesternte in den *Zodiak*, of de eerste boog van deezen Cirkel; maar hier by moet men weten, dat de gebeelde *Ram*, en alle de overige tekens, wegens de voortrukking van de *Fixe sterren*, in den tegenwoordigen tyd, niet meer in hunne toebehoorende boogen zig bevinden; maar byna een geheel teken verder tegens het Oosten staan: waar uit de onrichtigheid van de oude *Astrologische* regelen genoegzaam bewezen wordt.

Een kind dat in dit Teken geboren wordt, zal stoutmoedig, en twistzuchtig tegen vreemden en zyn eigen huisgenoten zyn; hy zal zig mild tegen ondankbaare betoonen, en een ryk huwelyk doen: het geluk zal hem dikwyls den rug laten zien, daar en tegen komt hy in gunst by groote Heeren; heeft van hunnen bystand een nadrukkelyken troost te verwachten, 't geen hem by andere veel *Nyd* en *Misgunst* zal verwekken.

Verklaaring van den STIER, ♉.

Taurus, of de *Stier*, is het tweede gesternte in den *Dierkreits*, op wiens rug zig de zogenaamde *Plejades*, het zevengestarte, bevindt.

De Kinderen die in dit Teken geboren worden zullen lust tot den akkerbouw, tot wieden en Tuinen hebben, en ook genegen zyn tot de muziek, en mathematische wetenschappen; tot hovaardy, speelen, schertzen, en gasteryen; by het Vrouwlyke geslacht zyn zy niet gelukkig; wanneer zy tot hunne jaaren komen, worden zy ryk en kaarig, bekomen weinig Vrienden, maar zo veel te meer Vyanden en benyders; zy krygen ook goede bevordering, en zyn de Geestelyke Personen zeer genegen en toegedaan.

Verklaaring van de TWEELINGEN, II.

Gemini of de *Tweelingen*, zyn het derde gesternte in den Dierkreits, en bedraagen te gelyk het derde deel van den Cirkel door wiens midden de *Ecliptica*, of de Zonnestraat gaat.

Een kind dat in dit teken geboren wordt, heeft lust tot wysheid, kunst, en geschiktheid; studeert vlytig, en leert met weinig moeite rekenen en schryven; schertst gaarne en is vrolyk en lustig; mengt zig gaarne in anderer Lieden zaken: van hunne naaste Vrienden hebben zy veel verdriet en wederwaardigheden te verwachten; om geld te vergaaren zyn zy zeer begeerig, maar zeer kaarig om het uit te geven, en of zy schoon veel vergaaren, heeft het tog geen bestand by haar; daar benevens zyn zy zeer tot toorn geneegen, maar weten by uitstek de huik naar den wind te hangen.

Verklaaring van de KREEFT, III.

Cancer of de *Kreeft*, is het vierde gesternte van den Dierkreits.

Een kind dat in dit Teken geboren word, heeft een scherpzinning verstand, en een goed geheugenis: zy zyn ernstig, oprecht, en eerbaar; zy mogen met ligtvaardigheden, brassen, zuipen en zwelgen niet te doen hebben; zy trachten naar eer en roem: schoon zy ligtlyk toornig worden, zo laaten zy zig rasch ter neder zetten en bevredigen; bezitten moed en onverslaagdheid; zyn Liefhebbers van waarheid en gerechtigheid; aan geluk zal het hun niet ontbreken, maar het is niet al te bestendig.

Ver.

Verklaaring van de LEEUW, ♌.

Leo of de *Leeuw*, is het vyfde Hemelsteken.

Een kind dat in dit Teken geboren wordt, heeft genegenheid tot gerechtigheid, vroomheid, en waarheid; zy hebben een redelyk en eerlyk gemoed; zyn vyanden van Huichelaary; kloemoedig, lustig, en doortrapt; den toorn en wraakzucht eenigzins toegedaan; arbeiden gaarne; trachten naar groote dingen, en komen by groote Heeren in ongemeene achting en aanzien; zyn ook bekwaam tot groote ondernemingen, waartoe beleid, verstand voorzichtigheid, standvastigheid en onverschrokkenheid vereischt wordt.

Verklaaring van de MAAGD, ♍.

Virgo, of de *Maagd*, is onder de Hemelsteken het zesde, waar van ook het zesde deel van den Dierkreits zynen naam heeft.

De kinderen, die in dit teken geboren worden zyn kunstig, kloek, met een goede gedachtenis voorzien; derhalven leeren zy zeer gaarne; zyn goedaartig, vrindelyk, en bezitten goede zeden; beminnen de vroomheid, en vertoonen zig vrolyk in gezelschappen; in hunne Jeugd is hun het geluk juist niet al te gunstig, en zy laten zig door de Liefde en van het vrouwlyk gezelschap al te zeer inneemen; door koopmanschap, geestlyke zaaken, rekenen en schryven, worden zy ryk; doch by het Hof, en groote Heeren, zyn zy geen geringe wederwaarwaardigheden voor hunne Personen onderworpen.

Verklaaring van de BALANS, ♎.

Libra, of de *Balans*, is het zevende Hemelsteken.

De kinderen die in dit teken geboren worden, zyn trouw-

hartig , stil , en vroom ; doen den armen veel goeds ; zy beminnen de gerechtigheid , waarheid en redelykheid ; zyn vrindelyk en tot de *Astronomie* geneigd ; door allerlei vermaading en belasting , komen zy in veel haat en nyd , doch zy overwinnen hunne vyanden en benyders , en brengen hun zaaken tot een gewenscht einde.

Verklaaring van den SCORPIOEN, ♏.

Scorpius , of de *Scorpioen* , is , naar de orde , het agtste Hemelsteken.

De kinderen in dit Teken geboren , zyn verflagen , listig , zeer scherpzinnig , toornig en wraakgierig ; doch nadenkend ; heimelyk , stil , en bespraakt ; in hunne jeugd moeten zy meer ongemak dan in hunnen ouderdom uitstaan ; zyn zeer geneigd tot gierigheid of de zogenaamde spaarzaamheid ; zeer wonderlyk , en hebben veel geluk in de Bergwerkszaaken.

Verklaaring van den SCHUTTER, ♐.

Sagittarius , of de *Schutter* , is het negende Hemelsteken.

De kinderen , in dit Teken geboren , zyn slim , zinryk , verstandig , zachtmoedig , verdragen zig gaarne met een iegelyk ; dryven hunne handteering vernuftig en wel ; doch zyn wat argelistig , en vexeeën de Lieden gaauw ; houden zig met het hunne wel te vreden ; leeven met hunne echtgenooten in vreden , doch krygen ongehoorzaame kinderen , en moeten ook veel krankheden uitstaan.

Verklaaring van den STEENBOK, ♑.

Capricornus , of de *Steenbok* , is het tiende Teken van den Dierkreits.

De

De kinderen die in dit Teken geboren worden, zy melancholicq, en alzo toornig, diepzinnig, treurig, tot zwaar-
moedige gedachten geneigd, ernsthaftig en schrikachtig;
zy hebben ook lust tot verborgene kunsten, en tot den ak-
kerbouw; zy zyn daar by voorzichtig in hun doen en laa-
ten; tot koophandel, of alle soorten van Negotie zyn zy
onbekwaam en hebben doorgaans veel moeite om hun be-
staan te vinden.

Verklaaring van den WATERMAN, ♒.

Aquarius, of de *Waterman*, is het elfde Teken in den
Dierkreits.

De kinderen die in dit Teken geboren worden, hebben
groote bekwaamheden om te studeeren, byzonder wanneer
de Planeet *Mercurius* zig by hunne geboorte in een goed ad-
spect bevindt; in hunne verrichtingen zyn zy listig en subtiel,
heimelyk, beminnen geleerde lieden, doch zy hebben geen
bestendig geluk te wachten.

Verklaaring van de VISSCHEN, ♓.

Pices, of de *Vischen*, is het twaalfde Hemelsteken.

De kinderen die in dit teken geboren worden zyn ge-
schikte en vrindelyke lieden, welken de geestlyke Perfoonen
beminnen en de armen liefhebben en ondersteunen; zy laten
zig zeer gaarne by Gezelschappen vinden, en houden hunne
Vrinden in achting; dienen, en helpen gewillig ieder, zon-
der verwachting van belooning, en worden des niet tegen-
staande ryk, doch vallen onbestendig in hunne ondernemin-
gen, en verspillen, ter oorzaake van dien, dikmaals hun geld,
waar van andere wél vaaren; doch hunne edelmoedigheid
doet hen dat niet achten.

Be-

*Beknopte handleiding tot de Astrologische Wiskunst ; waar
uit blykt , hoedanig men zyn eigen Horoscoop trek-
ken kan.*

Om nu een recht denkbeeld te verkrygen , hoe iemand het aanleggen moet , om zonder eene volmaakte kennis van alle takken der *Astrologie* , en zelfs zonder behulp van Astronomische beschouwingen , op gronden van zekerheid , zyn eigen *Horoscoop* te trekken , zo behoort men voor een algemeenen regel op te merken , dat de Jaarregeering van een Planeet , alle de twaalf Hemels tekenen van den *Zodiak* , van maand tot maand , ieder op zyn beurt , doorloopt , en by gevolg dat het noodzaakelyk is , dat men , zo wel het Hemelsteken als den Planeet onderzoekt , waar onder men geboren is ; om het laatste te weten , heeft men slechts één der uitgewerkte Eeuwtafelen op te slaan , waar uit men terstond zien zal , welke van de zeven Planeeten in het geboorte jaar van den persoon , wiens *Horoscoop* getrokken moet worden , geregeerd heeft gehad ; maar aangaande het Hemelsteken behoort men alleenlyk te onderzoeken de maand , waarin men geboren is : by voorbeeld ; *Pieter* is geboren in de maand Maart , van het Jaar 1735 , zo zal men uit de uitgewerkte agtiende eeuwtafel bevinden , dat *Pieter* onder de regeering van den Planeet *Jupiter* geboren is , gelyk men vervolgens uit de verklaring der twaalf Hemelsteken zal kunnen ontdekken , dat hy onder het Hemelsteken , van *Gemini* of de *Tweelingen* behoort , als zynde het derde Zodiaks teken in rang , dat met zyn geboorte maand Maart , als de derde maand van het Jaar , natuurlyker wyze , met elkander strooken ; weshalven uit deeze beide zamengevoegde naspooringen , zo niet onfeilbaar , ten minsten met veel waarschynelykheid , de voorzegkunde van iemands karakter en lotgevallen , kunnen worden opgemaakt.

KROON-

KROONWERK;

OF,

DE LAATSTE EEUWBAZUIN,

VAN

J. C. L U D E M A N:

A S T R O L O G U S.

Nº. I.

Voorzegkundige bedenkingen raakende het Schrikkel-

Jaar 1836, opgeluisterd, door Philosophische en

zinnebeeldige bespiegelingen.

Al weder een nieuw werk van den Haarburschen Tover-
doctor in de waereld, waar wil dat heen! zal men misschien
zeggen — hadden wy niet genoeg aan zyn eersten *Wae-*
reldspiegel geschreeven aan *Meester Franciscus*, en aan zy-
ne laatst uitgekomen Goudmyn, en Triumph-Zaal van As-
trologische voorzeggingen? moest hy na zyn dood, dooreen
opéénstapeling van geschriften, ons al verder op geld te
staan komen? zullen sommige heetgebakerde verstande vraa-
gen — Ja zekerlyk, zo lang *Ludeman* leeft, zo lang hy
maar adem schept, moet hy schryven, en zyn ryk gestoffeerd
magazyn van Planeetkundige Voorzeggingen, ten toon ver-
sprei-

spreiden. Zie daar dan myn *KROONWERK* of *laatste Eeuwblazuin*, waar van ik in het besluit van myn *Triumph-Zaal* gesproken heb; dat is te zeggen, dat zy, van het Schrikkeljaar 1836 afgerekend, de gantsche Negentiende Eeuw doorloopt: men kan verzekerd zyn dat dit *Kroonwerk*, behalven een geneeskundig tydskrift, het welk, ter bewaaringe der gezondheid van den Landman, vervolgens nog waereldkundig gemaakt zal worden, het allerlaatste Papieren kind zal weezen, dat uit myne Hersenen immer voortgeteeld zal worden, zonder dat men iets meer van myn pen te verwachten heeft, gelyk ik by de Hemelzaalen, de Woonplaatsen van het zevental myner Vrinden de Planeeten, plechtig verklaar.

Het Schrikkel jaar 1836 zal, volgens myne uitrekening, en die der meeste Astrologen, het jaar moeten zyn, dat er geen Oesters mogen gegeten worden, om dat de menschen daaraan barsten zouden; ik was nog bezig om 'er de oorzaak in myn Studeerkamer van te overpeinzen, toen *Britta Beyer* my de komst aandiende van een *Kwakzalver*, die my spreken moest: hoe zeer ik nooit geveleid ben geweest met het bezoek van een diergelyke soort van een *Collega*, vermits wy Geneesheeren de grootspraakige pochhanzery aangaande ons beroep, zo meesterlyk verstaan, als de *Beste Kwakzalver* van den Aardkloot, zo verliet ik nogthans, uit nieuwsgierigheid, myn Studeerkamer, en klom met een booze kop de trappen af, om eens te hooren wat die snaak te zeggen had. — " Hoogwaardige, Hooggeleerde, en Hoog-, beroemde Heer *Astrologus* !" begon hy, onder het maaken van drie diepe buigingen: „ myn Overgrootvader, hoog-, loflyker gedachtenis, die tot in den Sterrenhemel opgetrokken werd, en by wien *Archimedes* en *Paracelsus*, by vergelyking, maar kinderen in verstand waren, heeft voorzegd gehad, dat er in het jaar 1685, een groot licht in de *Astrologie* zoude geboren worden, wiens naam door de onbegrypelykheid zyner gedenkwaardige voorzeggingen, by de Nakomelingschap onstervelyk zoude worden gemaakt: nu kan ik, door de kunstgeheimen die ik bezit, veilig besluiten", vervolgde hy „ dat *Johan Christofforus Lude-*
„ *man*,

„*man*, dienwydvermaarden Phoenix onder zyne Kunstgenoo-
 „ten is, welke myn Overgrootvader bedoelt heeft gehad.”
 Dit gezegd hebbende boog hy zig weêr op nieuw driemaal
 heel eerbiedig: ongeduldig over alle deeze hoogdraavende
 complimenten, vroeg ik hem, half naargeestig, wat die te
 beduiden hadden, en wat hy by my kwam doen? — *Och!*
ik kom nergens anders om hier, Hoogwaardige Astrologus!
dan om u te verzoeken, myn Horoscoop te willen trek-
ken, waar voor ik u, in baaren gelde, zes guldens betaalen
zal, beantwoorde hy met eene vriendlyke houding; ik vol-
 deed aan zyn verzoek, na dat hy my zyn Doopnaamen Ge-
 boortetyd opgegeven had: een groot half uur met het onder-
 zoek zynen Horoscooptrekking versleeten hebbende, zon-
 der in dien tusschentyd omtezien naar de plaats alwaar hy
 gezeten was, onderschepte ik, dat deeze knaap een gevlug-
 te monnik moest zyn, die, na met een Vrouwsperfoon het
 hasepad gekoozen te hebben, vervolgens het Kwakzalvers
 beroep aangenomen had. In het voornemen om hem hier
 van getrouwlyk verflag te doen, wendde ik myne oogen naar
 den stoel waar op hy zig geplaatst had, doch tot myne o-
 uitspreekelyke verbazing, bespeurde ik dat *Mynheer* de
Kwakzalver verdweenen was, zonder dat ik het bemerkte had:
 ik doorsnuffelde daarop alle de hoeken van de kamer, maar
 vruchtloos, en *Britta Beyer*, die juist op dat pas binnen
 trad, kon zig niet bedwingen, op het verhaal van deeze
 wonderschynende ontmoeting, luidkeels in een gelach uit te
 schateren, terwyl ik, daar door nog meer verstoord dan te
 vooren, my weder naar myn Studeerkamer begaf: aldaar
 bragt ik ruim anderhalf uur zeer bezwaarelyk door, om As-
 trologische onderzoekingen, betreffende de toekomstige ge-
 beurtenissen van het Schrikkeljaar 1836 te doen; dan,
 vermits zulks niet te breed vloten wilde, wegens de
 kwade luim waarin ik my toenmaals bevond, slopte ik
 inmiddels een Pyp, wanneer, onder het uitrooken van
 dezelve, myn Knecht *Jan*, my een verzegelden brief bragt,
 woordelyk het navolgende behelzende:

HOOGWAARDIGE ASTROLOGUS!

„ Ik verdween toen gy dacht dat ik nog op den stoel zat:
 „ alle Kwakzalvers bezitten dat geheim niet, maar hebben
 „ uwe zeven Luchtpatroonen wel ontdekt, hoedanig die
 „ verdwyning geschied is? dat geloof ik ten minsten niet,
 „ om dat het buiten het bereik uwer Sterrekundige weten-
 „ schap springt: geloof evenwel, Hoogverlichte *Astrologus!* dat
 „ ik volmaakt overtuigd ben, dat gy, in het trekken van myn
 „ *Horoscoop* onderschept hebt gehad, dat ik een verlopen
 „ Monnik was; trouwens dat is de waarheid; doch de groo-
 „ te zaak, waar op het eigentlijk aankomt, en die u zal
 „ overreden dat ik iets meer dan een Kwakzalvers kundig-
 „ heid bezit, is daarop gebouwd, van u met eene volsta-
 „ gene zekerheid althans te kunnen schryven, dat gy den tyd
 „ nutloos verspilt, met Planeetkundige onderzoekingen,
 „ naar de gebeurtenissen van het Schrikkeljaar 1836 te doen,
 „ gelyk ik weet dat gy werkelyk bezig zyt, om u daartoe te
 „ verledigen: gedoog daarom, Hoogberoemde Man! dat ik
 „ in hoedanigheid van *Kwakzalver*, u waarschouwen, en
 „ vervolgens, in hoedanigheid van Kunstgenoot aanraaden
 „ mag, uwe navorschingen, ten dien opzichte, by de door-
 „ luchtige Planeetenschaar zo lang te staaken, tot dat de
 „ Planeet *Saturnus* zig in den Cirkel van den *Zodiak* ver-
 „ toont, als wanneer uwe Astrologische bewerkingen, deezen
 „ aangaande, proefondervindelyk gelukken zullen: zie
 „ daar wat een Kwakzalver beuzelen kan! ondertuschen
 „ dat gy goedvinden zult, om, volgens myn raad, het
 „ onderzoek nopens de lotgevallen van dat jaar, zo lang
 „ opteschorten, heb ik my niet willen onttrekken, u by
 „ voorraad, ter goeder trouwe te verwittigen, dat gy uit
 „ den loop van het gesternte, middagklaar bevinden zult,
 „ dat men op geen ongewisse gronden Voorzeggingen zal
 „ kunnen doen, van de zeven Planeetverduisteringen, wel-
 „ ken als dan staan voortevallen, gelyk ook van de allereer-
 „ ste schelklinkende bazuin, die men zal hooren nitblazen. —

„ waar

„ waar over zoudt gy kunnen vraagen? nergens over. —
 „ ik zwyg. — waarom zwyg ik? — om dat zulks u naderhand
 „ door eigene ondervinding best zal blyken. — Ik blyve
 „ uw Vriend:

N E M O.

Ik moet bekennen dat ik inderdaad zeer verfteld ftond , op het nalezen van een brief, welks inhoud my niet alleen heel bedenkelijk voorkwam, maar die boven dien, door de fchranderheid van geest, welke daar in uitblonk, een overtuigend bewys gaf, dat zy was voortgevloeid uit de Pen van een man, die vry grooter kundigheden dan een zwervende *Kwakzalver* bezat: onaangezien zodanige ongereimde overwegingen, kon ik myzelven, buiten alle verwaandheid, het recht niet weigeren, om myne Astrologifche proeven over het geen 'er, rakende het Schrikkeljaar 1836 natefpeuren viel, tegen zyne waarschouwing te hervatten: dan, na alles aangewend te hebben, wat de regelen van de kunst van iemand kunnen vorderen, bevond ik, na verfcheidene vruchtlooze atgeloopene onderzoekingen, dat de kundige *Nemo*, in dit opzicht, geen ongelyk had; dat is te zeggen, dat zonder dat *Saturnus* zig in den Cirkel van den *Zodiak* vertoonde, geene vastgaande proeven deswegen met eenige mogelykheid konden gedaan worden; alleenlyk verfchilde ik met hem in gevoelen, of de zeven by hem onderftelde Planeetverduiftingen van dat jaar, flegts tot de *Zon* en *Maan*, of algemeenlyk tot het zevental der Planeeten betrekkelijk moesten worden gemaakt: ik zal my hier over ten befluite van dit hoofdstuk, nader verklaaren, om inmiddels wat rust en uitfpanning aan mynen geest te verfchaffen.

In plaats van dien zal ik myn pen eenige ogenblikken befteden ten behoeve van de uitgevonden *Kunst* om de *goede* van de *kwade Pbifionomien* te onderscheiden; een kunst voorwaar by weinigen bekend, om dat zy flegts door een lang-

durige ervarenheid , en door bewerkstellende proeven van de loflyke wetenschap der *Astrologie*, geleert kan worden: ondertuschen is het een kunst van noodzakelykheid voor alle soorten van standspersonen in de burgerlyke maatschappy , waar voor men den welbekenden Docter *Ludeman* dank wyten moet ; ik zeg zulks niet om my te beroemen , want eigen roem stinkt! hoe dikwyls bedriegt men zig niet in de *Phisionomie* van een mensch die ons in den eersten opslag weet voor in te neemen? hoe menigmaal wordt niet door gebrek van de *Phisionomiekunde* , een schoelje voor een braaf man , en een waardig voorwerp voor een deugeniet, of ten minsten voor iemand zonder verdiensten aangezien? men beoordeelt meest overal een waereldling na zyn uitterlyk voorkomen, dat is na zyn *Phisionomie*; men houdt hem voor verstandig of voor zot, na dat zyn wezenstrekken schrande of eenvoudig gelyken: eer ik de grondregelen van de *Phisionomiekunde* oplosse , zal ik hier gewagen van verscheide aartige voorbeelden, dienende om te bewyzen hoedanig men daaromtrent mistasten kan.

Dat een mensch van een gelukkige *Phisionomie* in alle opzichten ongemeene voordeelen bezit, boven iemand wiens uitzicht niets aanlokkelyks heeft, bewaarheid de ondervinding in het be- loop van allerhande waereldsche zaken dagelyks; maar dat men veelmalen verkeerde besluiten kan opmaken, aangaande de geaartheden der Persoonen uit haare goede of kwade *Phisionomie*, is door de gevolgen in verscheide gevallen gebleken: soortgelyke misgrypingen behoeft niemand te verwonderen, aangezien wy gewoon zyn de gevolgtrekkingen naar onze eigen zinnelykheid te rigten, en dus als geen onpartydige rechters in dezen te werk gaan; behalven dat het buiten kyf is, dat de kracht der Sympatie, en Antipatie ons altyd ten voor- of na-deele van iemand voor inneemt: zo zal, by voorbeeld, de *Phisionomie* van een man die aan een ander mishagen zal, my wonder wel gevallen: zie daar de redenen der verschillende uitwerkselen welke de goede of kwade *Phisionomien*, op onze zintuigen doorgaans maken; een *Contrast* waar van de bewegende oorzaak niet zeer gemaklyk te bepalen is.

In een zeker *Graafschap* van dit Land kwam voor eenige jaaren een Persoon van een gelukkige *Pbifionomie*, en van een doorwrocht oordeel, bevordering zoeken; zyne ongemee- ne bekwaamheden liepen by de inwoners van die kleine plaats aanstonds in het oog, en door zyne goede *Pbifionomie*, wist hy hem in alle Gezelschappen zo behagelyk te maken, dat hy het vertrouwen der Grooten en aanzienlyke Amptenaaren van de Stad in zyn voordeel won, met dat gevolg dat zyne raadgevingen in alle zaaken van een onbepaalde invloed waren. *Felix*, zo men hem daar noemde, een misbruik makende van het klein gezag dat hy daar door verkregen had, onderstond zyn geluk op een ontwerp van bedrog te bouwen, dat hy tot dat einde voorbedagtelyk gesmeed had: hy wist de voorflag tot invoering van een *Lotery* in het *Graafschap* zo smakelyk aan de voornaamste Bewindsmannen van de Regeeringstoel voortedragen, dat men besloot hem *Directeur* van die Lotery te maken, en dit was juist het geen hy, ter volvoering van zyn snood ontwerp, beoogde; onder tusfchen hadden sommige verziende mannen, by wien de groote invloed van *Felix*, onaangezien zyne gelukkige *Pbifionomie* verdagt begon te worden, hier en daar bedekte naspelingen wegens zyn gedrag en Character wezen doen, en ten dien opzichten zodanige onvoordeelige ontdekkingen gedaan, waar door zy dezen Avanturier federt merkelyk mistrouwden; onder anderen deden zy heimelyk, zyn *Horoscoop* by my trekken, en ik verklaarde hun voor den vuist, dat het oogmerk van *Felix* was, om zig ten kosten van het onbepaalt vertrouwen dat men in hem stelde te verryken; van welke bedriegelyke handelwyze het bleek dat hy elders meermalen gebruik had gemaakt: dit alles mogt egter niet baten; de oprechting der Lotery verkreeg, door bewerking van zyne invloed hebbende patronen; en haaren voordgang *Felix* door het bewind over dezelve, meester geworden zynde van een capitaal van ruim dertig duizend guldens, vertrok met de noorder zon van daar, en begaf zig met die Lotteryfchat, vervolgens na het land van *Luik* daar hy geboren was.

Zo wierd my over enige jaaren verzogt om de *Horoscoop* te trekken van een man van een zeer ongunstig *Phisonomie*, die beschuldigd wierd in een naburige Landstreek een diefstal gepleegt te hebben, en op dat vermoeden aldaar ook in hegtenis genoomen was. Volgens myne *Astrologische* bevindingen verklaarde ik schriftelyk, dat die man onschuldig moest zyn aan de opgedrongene misdaad, en by nader onderzoek bevond men het aldus te zyn, zo dat hy kort daar na uit de hegtenis wierd ontslagen. Eenige maanden na het zelve, ontving ik het bezoek eens vreemdelings van een onaangename *Phisonomie*, verzeld van drie andere Personen die ordentelyk in de kleding waren; hy bedankte my heel beleefd voor de gewigtige dienst die ik hem in dat opzicht had bewezen, zeggende de man te zyn die men valschlyk met den diefstal beschuldigt had: vervolgens verzogt hy my ook de *Horoscopen* van de drie Heeren die hem verzelden te willen trekken. Dat gedaan hebbende stond ik verbaasd over de ontdekking, en niet minder hoe ik my in die zaak gedraagen moest: na my een poos bedagt te hebben, zei ik, zonder iemand van hun afzonderlyk aftebeelden, dat de dader van de gepleegde diefstal zig onder hun drietal bevond: zy bekeken daar op elkanderen met een gelaat van verwondering, maar men kon rasch bespeuren aan de verbleeking van den misdadiger wie de Persoon was, die het afgemaalde *Pourtrait* geleek: ondertuschen beschonk de man van de slegte *Phisonomie* my met drie ducaten voor de Horoscooptrekkingen, onder belofte van my eens nader alleen te zullen komen bezoeken: inderdaad hy kwam na verloop van een paar maanden andermaal aan myn huis; my bericht gevende, dat de bewuste snaak overtuigd geworden zynde de diefstal begaan te hebben, door zyn familie vooral zyn leven in een Crimineel vertbeterhuis opgesloten was; na welke berichtgeving dien eerlyke man, ongeacht zyne ongunstige *Phisonomie* de edelmoedigheid had, my een zilveren tabaksdoos te vereeren.

Aanbelangende de *kunst* om de goede van de kwade *Phisionomien* te onderscheiden, maak ik geen zwaarigheid om onbe-

beschroomt staande te houden, dat zy voor de waare *Sleutel* van de *Optica* of gezichtkunde dient aangemerkt te worden. Maar waarin verbeeld men zig dat de vaste grondregelen van die kunst bestaan? ik weet dat gy wysgeeren gewoon zyt dienaangaande verschillende denkwyzen te vormen, die in veele opzichten met de myne niet stroken; als men de *Phisionomie*kunde naar myn begrip over het algemeen bepalen wil, is 'er voorzeker niets beslissende dan den opslag der oogen, welke doorgaans de beste kentekenen van de verbor-gen gesteldheid van het hart zyn: een mensch van een wreed, of van een zagtzinnig naturel, zal men in beide gevallen als zodanig aan het opslag zyner oogen kennen: de oogen die de vertolkers van het hart zyn, verraden meest altyd onze manier van denken en handelen; ik beken dat men zig zomwylen daar in bedriegen kan, doch men kan in de *Phisionomie* van iemand nimmer bedroogen worden, wanneer men onmiddelyk na de ontwaking van een Perzoon, die eenige agter een volgende uren geslapen heeft, oplettende is, vermits hy op dat ogenblik onbekwaam is van de kunst van veizen gebruik te kunnen maaken. Onaangezien deezen regel, is het allerzekerste kenmerk om de *goede* en *kwade Phisionomien* te onderscheiden, als 'er een tydsgeslegenheid van voorspoed of tegenspoed die treffende is voorvalt, om dat als dan de opslag der oogen, de waare geschapenheid der harstochten volmaakt en onfeilbaar vertoont; en als ik my aan de onderrichtingen van myne Vrienden de Planeten in dit stuk gedragen moet, zo zou door de lach van iemand, uit de natuur van geen vrolyke inborst zynde, zyn *goede* of *kwade Phisionomie* best te onderkennen vallen.

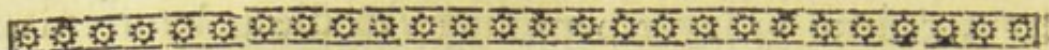
Het geheugt my belangende de zeven Planeetverduisteringen van het Schrikkeljaar 1836, waar van in de brief van *Nemo* ter loops gesproken word, nadere ophelderingen belooft te hebben: myne Vrienden de Planeeten hebben my, ongeacht myne vergrypingen, veroorzaakt door eene Astrologische verrukking, in eene drieuurige nachtbeschouwing, nogthans tot de ontbolstering van deeze Firmamentgeheimen bewaam willen maken: agtervolgens die sterrekundige ontdekking

gedaan in een zaak van zoo veel aanbelang voor de kunstgenooten der verheven *Astrologie*, zou het paal vast gaan, indien myne Observatien my niet bedriegen, dat de twee eerste deezer bepaalde verduisteringen in ZON en MAAN, gedurende de maanden *January* en *Maart* van dat schrikkeljaar moeten voorvallen, en gewichtige gebeurtenissen voor sommige Asiatische volkeren na zig sleepen zullen. Dat vervolgens de vyf overige Planeetverduisteringen na den loop der Hemelsteken in diervoegen geschieden zal: als by voorbeeld die van MERCURIUS of HERMES in de maand *April*, van VENUS in *Mey*, en die van MARS, SATURNUS, en JUPITER na hune orde gedurende de drie agtereen volgende maanden *September*, *October*, en *November*, welke altemaal mede haar onderscheide beduidenissen zullen hebben; waar van ik, uit oorzaken van eenige zamenlopende en aan my toeschynende onzekerheden, althans niet gewagen zal, dan alleen by uitzondering van de Planeetverduistering van MERCURIUS, die zo als gezegd is in de maand *April* moet voorvallen, als welke volgens alle regelen van waarschyne-lykheid eene ongemeene of liever buitengewoone langdurige zomerdroogte voor het beste saisoen, van het jaar 1836, te kennen geeft. Ik zoude wyders wel kunnen ontwikkelen myne verdere waarneemingen, over dit niet onverschillig schrikkeljaar gedaan, in geval eene voorgaande overdenking my de noodzaakelykhêid van een diep stilzwygen dien aangaande niet had doen begrypen; te meer, aangezien zulks voor als nog niet nuttig aan de menschelyke maatschappy kan zyn, waarom ik de ontknoping daar van tot een geschikter gelegenheid bespaaren zal; ondertuschen wil ik niet stilzwygende voorby gaan, hier ter plaatze drie dingen betrekelyk het jaar 1836 aantemerken: als voor eerst, dat het getal van 666 het welk volgens de aanduiding der gewyde schriften het getal des *Beests* beteekent, by optelling van deeze drie cyfferletters het getal van 18 uitlevert, en dat dit jaartal van 1836 te zamen by wyze van additie opgeteld een even gelyk getal van 18 uitmaakt, waar uit, na de verbeelding der meeste *Astrologisten* zedert meer dan drie eeuwen herwaards

den

den *val* van den *Antichrist* word vastgesteld, alhoewel ik daar by verklaaren moet, van zodanig begrip niet te zyn, maar veeléér tot eene vroeger bepaaling van die gebeurtenis zoude overhellen; gelyk ik, door middel van Astrologische voorzeggingen, over dat onderwerp, in myne beide *Spiegels* der *Waereld*, klaarblykelyk betoogd heb gehad: in de tweede plaats, dat, met opzicht tot het schrikkeljaar 1836, als een voorbeeldlooze zaak, die nimmer gebeurd is, of mischien naderhand nimmer weder gebeuren zal, behoort te worden beschouwd, dat de *Zon* dit jaar viermaal de *Linie*, of de middenlyn van den Aardkloot pasfeeren zal, in plaats van tweemaal 's jaar, zo als gewoonlyk op den 20 Maart, en 20 September geschiedt; en laatstlyk, het geen niet miuder zonderling is, dat geduurende dat zelfde schrikkeljaar, de Goudmynen van *Pern* uit de magt van haare tegenwoordige bezitteren, in handen van het als dan in de waereld overal predomineerende Genootschap der *Vrymetzelaaren*, zal overgaan.

Nº. II.

ASTROLOGISCHE VOORZEGGINGEN,

VOOR DE

Drie Loopjaaren, 1837, 1838, en 1839, verrykt met een geneeskundige Purgatie voor de pleitziekte der Boeren.

Hicogbekruinde Bergen verzinken in den afgrond; duizende van menschen vallen in het water; kerken en huizen staan in volle vlam, en ik zie door myn *Teloscoop* den aardkloot aan een zyde draad hangen. — maar zacht! myne zelfverrukkingen vervoerden my juist op een nacht dat ik in myn *Observatorium* bezig was, met ingespannen gedachten natespooren, het geen 'er gedurende de drie loopjaaren 1837, 1838, en 1839, volgens de aanwyzing van het sterrenbeloop gebeuren moest: gedankt zyn myne Vrienden de Planeeten, dat zy my nog ten rechten tyd uit deezen slaap van wezenloosheid hebben doen ontwaaken; want een hel van doodlyke verschrikking scheen voor my opentefplyten, door alle de zamengevlochten dingen die ik toenmaals in de verbeelding zag, en waaraan ik, om byzondere redenen, niet meer gedenken wil.

Het gelust my niet, nog voor eerst van myne bevindingen, aangaande dit drietal loopjaaren te gewaagen, dit is een breinkuur die men aan een *Astrologist* van den nieuwen smaak behoort in te schikken; want zonder deeze toegevelykheid, zou men gevaar loopen van niets te weten: maar tot de
zaak,

zaak, want sedert dat ik door myne aangewonne rykdom, hier te lande wat korrelig van stof geworden ben, haat ik den langgesponnen schryffel als de pest. Eergisteren na middag, ontving ik het vrindelyk bezoek van *Mynheer* en *Mevrouw Zorghart*, aan wier huis ik meermaalen te *Rotterdam* gelogeed had, en die, als oude kennissen van my zynde, den avond by my zouden doorbrengen: " Wy „ zyn voorbedachtlyk met ons rytuig naar *Amsterdam* gereeden, om u te komen bezoeken, Heer *Ludeman*!" begon de zwaarlyvige *Zorghart*, met een holle stem verhalenderwyze te zeggen: „ Laat my begaan man lief," viel *Mevrouw* zyne Gemalin hem vry driftig in de rede, „ Gy moet my eerst „ laten spreken, want ik kan met minder omslag van woorden onzen vriend *Ludeman* onderrichten, wat de oorzaak „ van onze komst is: weet dan *Mynheer*, vervolgde deeze „ Dame, dat wy onlangs zamen krakeel gekregen hebben, „ om dat hy geen testament wil maaken, als bedugt zynde, „ dat hy, zulks gedaan hebbende, haast sterven zou, en „ bevreesd, dat, zo ik hem overleefde, ik schielyk met een „ ander zoude hertrouwen, vermits de menschen zeggen dat „ ik nog jong en niet onbevallig ben". — „ Tut, tut, dat „ is het eiereeten niet moer," riep *Myn Heer Zorghart*, met zulk een geweld gaande nederzitten, dat er de stoel van kraakte, en byna geheel sportloos werd, „ Wy zyn eigent- „ lyk hier gekomen, met oogmerk, om door Vriend *Ludeman* onze *Horoscoopen* te doen trekken, op dat hy de „ Planeeten zou kunnen raadpleegen, wie van ons beiden „ het eerst overlyden zal, ten einde, na uitsluiting van zaaken onze maatregelen door het maaken van een testament „ op een welberaaden voette neemen." *Mevrouw Zorghart*, die, naar den aart der meeste Vrouwen, zelden lang zwygen kon, scheen met haar gewoone drift hier op te willen antwoorden, wanneer myn knecht *Jan* my de komst van een welgemaakt Zeeofficier kwam aandienen, die insgelyks verlangde zyn *Horoscoop* getrokken te hebben; uit aanmerking van de oude vriendschap met *Mynheer* en *Mevrouw Zorghart*, maakte ik geen zwaarigheid om zulks in hunne tegen-

woordigheid te verrichten; waarmede de Zeeofficier dan ook genoegen nam: dit kortlyk afgeloopen zynde, zeide ik, in drie woorden, tot den laatstgenoemden, dat hy binnen twee jaaren tyds, een schatryk huwelyk met een jonge weduwe zonder kinderen, zoude doen, en dit was alles wat ik hem aangaande zyne toekomstige lotgevallen met zekerheid wist te voorzeggen: onderwylen had ik niet onduister bemerkt, dat Mevrouw *Zorghart* den welgemaakten Zeeofficier, op de aanhoring myner Astrologische uitspraak, ten zynen opzichte, verscheidene maalen met geen onvrindelyk oog begluurde; deeze daar op na een beleefd afscheid weggegaan zynde, trok ik vervolgens de *Horoscoopen* van de beide echtgenooten, welke hoofdzakelyk hierop uitkwamen; dat, alshoon Mynheer *Zorgbart* aan de gevolgen van een beroerte sterven zou, de tyd van zyn dood daarom nog zo rasch niet stond voortevallen als hy zig zelve wel verbeelde; maar dat nogthans Mevrouw zyne Gemaalinne hem volgens haare Nativiteitsster overleven, en hertrouwen moest. Die Planeeten spraak beviel den zwaarlyvigen man niet te breed, doch ik hoorde naderhand uit den mond van den vermelden Zeeofficier, dat myn oude vriend, inderdaad, na verloop van dertien maanden, aan een beroerte overleden zynde, deeze welgemaakte Neptunuszoon, sedert zes weeken, met Mevrouw *Zorgbart* getrouwd was.

Indien dit verhaal by een kreupel verstand, met het vooroordeel van ongelovigheid bezet, als een wonderspreuk uitgekreeten wordr, zal ik 'er nog een grooter gaan opdischen, dat met zo veel waarschynelykheid niet bekleed, echter geschikt is om zulk een dwarsdryvende *Antagonist* van zogenoemde wonderspreuken, te verstommen. Een ryke Boer, van den Zaankant, door een zeker toeval genoegzaam half lam geworden zynde, liet zig, by myne afwezenheid, aan myn huis brengen, met inzicht om my te raadplegen over de wyze hoedanigik hem best, door behulp van geneesmiddelen, van zyne kwaal herstellen kon, en bood tot dat einde een verëering van honderd zilveren Ducatons, aan myn huishoudster, *Britta Beyer*, boven myn verdiend salaris aan,
als

als ik daar toe kans zag: ik ben nooit onwillig geweest, om van bemiddelde Boeren geld te verdienen, als het de pligten van myn beroep gedoogden: om hier van een door slaande blyk te geeven, droeg ik zorg van *Louw Springhart*, aldus was de lyder genaamd, op een daar toe bepaalden dag, en uur, tot mynent te ontbieden, en den kwynenden huisman, verzuimde niet op den beraamden tyd, aan myn huis te verschynen: maar wat gebeurt 'er vervolgens? men zal het gaan bezien: nadat ik *Louw Springhart*, over alle de omstandigheden van zyn kwaal eerst zorgvuldig ondervraagd, en de oorzaaken zyner blykbaare lammigheid, door middel van de waterbekyking wiskunstig nagespoord had, beleed hy my, zulks door een schrik veroorzaakt te zyn: ik zal gelegenheid vinden, in myn geneeskundig werk om wydloopig van de uitwerkzelen der hartschrikken te kunnen gewaagen, waarom ik my werkelyk vergenoegen zal, met aantemerkén, dat ik goed vond om op staande voet zyn *Horoscoop* te trekken, alvorens ik hem eenige geneesmiddelen voorschreef. — *Wel, myn goede man! men behoeft geen tovenaars te zyn, om de worteloorzaak van uwe bevangen hartschrik, die aanleiding tot de opgevolgde lammigheid gegeeven heeft, uit het beloop van uwen Planeet te raaden*, zeide ik, zo dra myne Astrologische onderzoekingen tot volkomenheid waren gebragt: ik verhaalde hem daar op getrouwlyk, al het geen ik nopens die zaak, door myn kunst ontdekt had; zeggende vervolgens tot hem, dat het bleek dat hy twee dochters had, waat van de oudste op het punt van trouwen gestaan hebbende, met een Jongman die zy by haar Zuster op onkuisheid betrapt had, zodanig, dat deeze onuitwisfelyke vlek in zyn Famille, de beweegreden van zyne ongelukkige omstandigheid was geweest: *Dat is zo*, antwoordde Louw! *Maar de vraag is wat ik nu doen moet; en of ik om de opspraak te vermyden, niet tegen myn wil en dank verplicht ben, de eer van myn geschonden dochter te herstellen, in plaats van den ondeugenden schender met myn oudste dochter te laten trouwen, aan wien by wettig verloofd was?* — *Die voorzorg zal niet beboeven,*
her.

hernam ik ; maak u niet ongerust , gy zult door een zeker toeval , binnen korten tyd , van uwe jongste dochter ontlast worden , en het gestaakt huwelyk van uwe oudste dochter , met haar trouwloozen minnaar , zal , door een betoond berouw , daarom zyn voortgang hebben : ik bemerkte aan de houding van Louw Springhart , dat hy niet veel geloofs aan myne voorzegging sloeg , hoewel zulks niet verhinderde dat ik , door toegediende geneesmiddelen , de herstelling zyner lammigheid te weeg bragt , en daar voor ook ryklyk betaald werd : het liep geen maand aan , of ik vernam onder de hand dat zyn jongste dochter , onder het scheppen van een emmer water , by ongeluk in een sloot gevallen en verdronken was ; waar door de voorgenomen trouwstaat met de oudste dochter , ongehinderd zyn beslag verkreeg ; zo als ik hem by de *Horoscooptrekking* duidelyk voorspeld had. Men zal zig moeten laten welgevallen dat ik nog een derde uitstap zal gaan doen , door het verhaal van een kluchtige ontmoeting , die raar in zyn soort is , eer ik my begeef tot de ontwikkeling van myne Planeetkundige beschouwingen , betreffende de drie loopjaaren 1837 , 1838 , en 1839 , welken het onderwerp daar van zullen uitmaaken.

Onaangezien 'er verschillende soorten van *Purgatien* in het Ryk de geneeskunde bekend zyn , zo moet ik echter aanmerken , dat 'er maar zeer weinigen , of genoegzaam geen , onder dezelve gevonden worden , aan welken men een verkoelende kracht toeschryven kan ; dit is de oorzaak waarom verre de meeste van onze verhittende *Purgatien* een schadelyke uitwerking op de Temperamenten van sommige Patienten hebben ; het was derhalven noodzaakelyk om een verkoelende *Purgatie* van een geneeskundig uitwerksel , voor de *Pleitziekte* der *Boeren* uittedenken : eene Astrologische vinding , die aan een *Wysgeer* niet mishagen kan

Tys , een boer van verstand , by de dorpelingen , onder de wandeling , bekend met den naam van *Boeren-advocaat* , een eernaam , dien hy voor geen zes morgen lands zou willen missen , en dien men hem in zyn dorp gegeven heeft , om dat hy ongemeen aartig weet te praten , wonderlyk

raar

raar kan rymen, en byzonder om de kunst die hy bezit van de *Pleitzieke Boeren* tegen elkander optestoken, kwam my op één der marktdagen, in het voorleeden jaar, een lyst brengen van dertien Perfoonen van het dorp, daar hy woonde, die allen met procesfen beladen waren, en wier *Horoscoopen* ik, volgensd zyne begeerte, trekken moest, onder verzeke- ring dat ingeval het uit myne Planeetkundige onderzoekin- gen bleek, dat de dertien opgegeevene Pleiters, hunne pro- cesfen zouden winnen, myne voorzeggingen milddaadig ver- golden stonden te worden: ik vroeg hem, of hy een hande- laar in procesfen was? — Och neen ventje, gaf *Tys* my koeltjes ten antwoord; ik ben maar de jachthond die het wild voor *Meeſter Schrapenburg* opjaagt. — wie is die *Schra- penburg*? vroeg ik vervolgens. — Hoor jongetje, ik zal het u vertellen, hernam die kluchtige *Tys*, een borrel- flesje uit zyn zak haalende, waaruit hy een goede teug schie- damsche nectar dronk — die *Meeſter Schrapenburg* is voor- heen een Procureurs klerk geweest, die een paar jaaren de Harderwyksche *Academie* heeft bygewoond, 't is een bol van een boeren advocaat, want hy kan schelden als een vischwyf; om die reden wierd hem het pleiten voor meest alle de rechtbanken in de ſteden ontzeid; men noemt hem in zyn verblyfplaats, de vuilniskar, om dat hy allerhande pro- cesfen, recht of onrecht, zonder onderscheid bedient; maar dat belet niet dat *Schrapenburg* voor een orakel onder de Boeren van ons dorp verſleeten wordt: hy vertelt hun, on- der het pleiten, honderderlei grappen, die hen de lever doen schudden, en weet zyne partyen, door middel van zyne kunstige scheldwoorden, met zulke haatelyke verwen afte- maalen, dat hy altyd de zaaken, welke hy bepleit, winnen moet; en dat moetje niet verwonderen ventje, besloot de dichtkundige *Tys*, zo je ooit dit fraai versje geleezen hebt:

De Schipper spreekt van wand, en touw;
De Landman van den akkerbouw;
De Krygsman van rapier en wapen;
De Herder bandelt van de schaapen;
Elk een is te gelooven meest,
In 't geen zyn handwerk is geweest.

Ik wilde daarop aan het werk gaan, wanneer *Tys*, na andermaal een teug uit zyn borrelflesje genomen te hebben, het woord weder opvattede: je hebt de paling nog niet by den staart, Heer *Doctor Astrologicus*, zei hy vervolgens: daar liggen in ons pleitziek dorp nog drie wonderlyke zaaken op stapel, die ik gaarne aan de gang zag, en daar *Meester Schrapenburg* wel smoel op heeft: de eerste is van een jong wyf, die 'er zo snoepig als een paradysappel uitziet, en die misérabel veel tegenzin heeft, in den Boer daar zyn mede getrouwd is: nu heeft zy met onzen *Secretaris*, dat een flukfiche welgemaakte vent is, onder vier oogen overleid gehad, dat men zou zien haar man, als hy in de stad was, dronken te maaken; dat men hem dan in een zeker bordeelhuis zou lokken, alwaar een omgekocht vrouwsperfoon hem gemaklyk tot het plegen van overspel zou beweegen; dat dit werk, dus bestoken zynde, een paar getuigen zouden klaar staan, om den Boer op de daad te betrappen, en dat men van hunne *attestatiën*, en die van het omgekochte Vrouwsperfoon, gebruik zal maaken, om hem een proces van Disolutie aante doen, zo dat het snoepig wyfje, op die wyze, van den vent ontslagen zynde, vervolgens als huishoudster by onzen *Secretaris* zou gaan wonen. De tweede zaak is, om een ouden Veenboer, die schatryk is, krankzinning of innocent te doen verklaaren, en hem onder een *krator adlitis* te stellen, op dat hy geen testament, ten nadeele van één zyner Neven en Nichten, die ik bedien, maaken kan; want die oude kaasjaager, heeft somwylen wonderlyke kuuren in den kop; doch andere bloedvrienden, die ook zyne erfgenaamen moesten zyn, zoeken dat *kraterschap* te betwisten: en de derde zaak bestaat daar in, om een kabaal onder de Boeren te maaken

ken, ten einde het beroep van *Kees Plak*, als Schoolmeester, en Voorzanger in ons dorp, dat de Heer als een recht van de hooge Heerlykheid met geweld doordringen wil, te dwarsboomen; waar toe wy bereids zeven Attestatien tot lasten van *Kees Plak* hebben ingewonnen; maar wy vrezen jongetje, dat wy dit proces aan onzen broek zullen krygen, vermits de Heer van ons dorp, geen kat is om zonder handschoenen aantegrypen, als hy bemerkt sterker dan zyne Partyen te zyn; dan, het zal 'er juist op aankomen, *Docter Astrologicus*, wat uitfluiting uwe *Sinjeurs* de *Planeeten* van deeze zaaken, die nog pas in het sement liggen, zullen willen geven.

Hier zweeg de praatzieke *Tys*, en ik was verblyd dat hy zweeg, want ik was beducht dat hy nog meer andere processen op de baan gehaald zou hebben: ondertuschen, om hem het verder tonggerammel over die pleitgeschillen te beletten, begaf ik my, zonder verder uitstel, tot het trekken van de bewuste dertien *Horoscopen*, en vervolgens tot het Planeetkundig onderzoek, raakende de uitkomst van de drie laatst voorgestelde, in het sement liggende pleitgedingen, 't welk een en ander my volkomen anderhalf uur bezig hield: het zelve verricht hebbende, verstrekke myne Astrologische bevindingen tot een verkoelende *Purgatie* voor de *Pleitziekte* der *Boeren*, die Geneeskundig was; want behalven dat ik myn *Boeren Advocaat* berichtte, dat van die dertien Processen, negen met de kosten verlooren, en de overige vier by verdrag, doch met merkelyke schade, uit de waereld zouden gemaakt worden; zo verklaarde ik hem voor den vuist, dat men hem over één van de drie laatst voorgestelde zaaken, geduurende zyn leven uit den lande bannen, en dat twee omgekochte getuigen, wegens myneedigheid, ter zaake van dien gepleegd, het tooneel der booswichten beklimmen zouden. *Tys*, die wonderlyk opkeek, toen ik hem hier van verslag deed, meende my met een paar Ryksdaalders afscheepen, maar ik noodzaakte hem tot de volle betaaling van een Daalder voor ieder *Horoscoop* te moeten doen: deeze onaangenaame Prognosticatie aan de dorpelingen bekend ge-

maakt, en vervolgens door de uitkomst bekrachtigd geworden zynde, heb ik naderhand verstaan, dat er sedert onder de Boeren van dat dorp, geen procesfen meer voorgevallen zyn, waar over ik in vervolg van tyd de ontevredenheid van *Meester Schrapenburg* heb moeten gevoelen, wanneer hy in één zyner pleidoojen, daar ik als het vyfde wiel aan een wagen by te pas kwam, my wakker voor een tovenaer, kwakzalver, en wat dies meer-zy, uitgescholden heeft gehad.

Gaven myne Astrologische bespiegelingen over de drie loopjaaren waar van ik handelen moet, gelegenheid tot de voorverhaalde zelfverrukkingen, gelyk ik by aanvang van dit Hoofdstuk, ter loops kwam aantestippen, zo verplicht de reden van noodzaakelykheid, het ruime letterveld, dat my deswegens nog overschiet, in de beschryving met snelle schreden te doorloopen. Als men beroepshalve wilde voorspellen, dat 'er geduurende het jaar 1837 wonderen zullen gebeuren, zou men niet anders doen dan zo los als vermeetel te werk gaan, om dat de tyd en de ondervinding, die het waare beloop beslissen, het tegendeel zouden aantoonen: dan, hoe zeer in dat jaar geen merkwaardige staats-nog oorlogs gevallen, vervolgens myne waarnemingen staan voortevallen, blyft het echter zeer bedenkelyk voor het onderzoek der Planeetkenners, of dit jaar het juiste tydftip niet zal weezen, van de beginnende werkftelligmaking, tot den opbouw van het *Nieuw Jerusaleem*, waar van niet alleen het zevental myner luchtpatronen my in het verschiet, de klaarblykelyke voortekenen vertoond hebben gehad, maar van welke waarschynelyke gebeurtenis, de Geleerden onder het Joodendom, niet heel vervreemd schynen, en in hunne verwachting dien aangaande ook niet te leur zullen gesteld worden: wat vervolgens het loopjaar 1838 betreft, ofschoon sommige waargenomene verschynselen aan den sterrenhemel my doen besluiten, dat de ontdekking van een byna ongenaakbaare Landstreek, op de kusten van *Zuid-Africa* plaats zoude kunnen hebben, zo valt nogthans met geene zekerheid te bepaalen, wie de overwinnaar van dat onbekende wingewest zal zyn: het is

is onverschillig welke de allereerste ontdekkers van dien ook zullen mogen weezen, ten minste kan men door de leidraad van het Planeetcompas zonder schroom vaststellen, dat de bewooners derzelven een woest Volk zal zyn, 'twelk een onverstaanbaare taal spreekt, gelyk ook dat door de overmeestering van dat verhoolen Eiland, onnoemelyke schatten zullen worden aangewonnen, waarvan men tot nog toe de waarde niet gekend heeft: ondanks dit alles, zullen de beide voorgemelde loopjaaren, volgens aanwyzing van myne Vrienden de Planeeten, *Nolens Volens*, de vlag moeten stryken, voor een tweetal opmerkelyke gebeurtenissen van het jaar 1839; want behalven dat het plan ter aanmoediging van de Schaapenfokkery, en het floreren van de wolnegotie, sedert ruim een halve Eeuw aan oneindige zwaarigheden onderworpen geweest, hier te lande eindelyk dit jaar tot stand zullen worden gebragt, zo heb ik boven dien waargenomen, dat door de uitvindinding van een nieuwe brandstof, het gebruik van turf en hout, in den winter, aldaar zal kunnen worden gemist; ik zou 'er, tot algemeene blydschap van den Burgerstaat, en van den Landbouwer, kunnen byvoegen, dat alle zamenlopende kentekenen van het gesternte, niet onduister schynen te voorspellen, dat men van het jaar 1839 af gerekend, zeven achteréénvolgende ryke Zomeroogsten te wagten heeft; welke naar het schynt door zeven schraale veldoogsten staan opgevolgd te worden; hoewel dit laatste, voorzoo veel my gebleeken is, nog geheel onzeker, en aan verscheidene tydswisselvalligheden, gelyk meer andere ondermaansche dingen, onderhevig is.

N°. III.

ASTRLOGISCHE SPIEGEL,

V A N H E T

Wonderjaar 1840; en Luchtbefchouwing over de Betoverde waereld.

Gedenkwaardig was het jaar 1740, door den yfelyken harden winter, die toen plaats had, en waarvan wy Eeuwelingen nog geheugenis draagen; maar, het wonderjaar 1840, dat ik thans befchryven moet, zal niet minder gedenkwaardig zyn, als men begrypt, dat alle waereldfche zaaken na een tufchenverloop van honderd jaaren tot één punt van verandering zamenwerken, dat zodanige wonder tyden, natuurlyker wyze, doet geboren worden: ik zou 'er zelfs myn Haarburgfchen kop onder durven verwedden, dat de tydgenooten van de *Negentiende Eeuw*, wel te verftaan zulke onder dezelve, welken zig in het geval mogten bevinden het laatst aangehaalde wonderjaar 1840 te beleeven, zig verbeelden zullen in een *Betoverde Waereld* te woonen.

Waar zou die inbeelding toch van daan komen? zou het zyn om dat de menfchen dan verftandloozter zullen weezen dan in onze dagen? of zou men op dien tyd een omgekeerde waereld, daar alles verward toeging, te wachten hebben? wat een zotte vraag! misfchien beleeven wy reeds de beginfelen van zulk een *Betoverde waereld*, als ik vervolgens door myn pen afchilderen zal; en de voorsmaak

daar

daar van , die myne denkbeelden streelt , doet my de ver-
 keerdheden van het menschedom , in navolging van *Dioge-
 nes* , en *Heracitus* , als wysgeer , te gelyk beschreien en be-
 lachen ; het zoude waarlyk een geesfel voor de burgerlyke
 Maatschappy zyn , indien ik langer uitstelde , om 'er de mo-
 gelykheid van aantetoonen. *Marion* verbeeldt zig in een
Betoverde waereld te leeven , om dat hy van koks jongen ,
 tot de waardigheid van Postmeester gestegen is ; niet uit
 hoofde van eenige uitmuntende talenten of verdiensten , die
 thans weinig gelden ; maar uit oorzaake dat hy een bezwanger-
 de kamenier getrouwd heeft gehad : *Marion* komt my , als
Astrologist , over zyn fortuin raadpleegen , en ik voorzeg hem ,
 na het trekken van zyn *Horoscoop* , dat beide zyne zoonen ,
 naderhand , ergens de eerstoelen der Regering zullen beklee-
 den. *Lyfander* zweert hoog en laag dat hy zig in een *Beto-
 verde waereld* bevindt , federt dat hy uit het stof der laagheid
 getrokken , trots den besten Amptenaar van staat , koets en
 paarden gehouden heeft gehad ; trouwens , dat gebeurt meer :
Lyfander , verwonderd over den aanwas , en schielyken
 voortgang van zyn gelukstaat , waar van hem de oorzaaken
 onbegrypelyk voorkwamen , neemt vervolgens zyn toe-
 vlugt tot myne wydvermaarde Planeetkennis ; en ingevolge
 zyn verzoek , trek ik zyn *Horoscoop* : ik haalde myne schou-
 deren eens op , zeggende , dat hy ongelyk had van zig te
 verwonderen , over iets , dat noodzaakelyk aldus gebeuren
 moest , aangezien , volgens zyn Nativiteitsster , een scha-
 kel van zamenhangende gelukken , van zyn wieg af tot zyn
 sterfuur toe , over hem beschooren waren. Zou ik in geene
Betoverde waereld woonen ? vraagt de welbekende *Rozelina* ,
 zodra zy de trap van het Mevrouwschap beklom ; die vraag
 deed my , uit verlegenheid , bloozen , en ik verbeeldde my ,
 dat het louter gekfscheeren was ; want wie kon droomen ,
 dat *Meyrouw Rozelina* , van geboorte eene groene Moffin ,
 en van beroep een arme kousfenstopster , zonder de minste
 aanvalligheid te bezitten , ja zelfs volmaakt lelyk zynde , en
 daar by met een gemeen verstand bedeed , buiten haar toe-
 doen , met een Stafofficier van den eersten rang getrouwd
 was ?

was? ik vroeg haar, op myn beurt, of zy wel wist van nog maar ten halven weg van den loopbaan van haar fortuin gevorderd te zyn? *Roselina* beantwoordde zulks voor den vuist met daar op *Neen* te zeggen; wel nu *Mevrouw*, hernam ik, dan zullen de Planeeten u dat volzeker aanwyzen; want, door myn Astrologische weetenschap, kan ik u paal vast voorzeggen, dat gy eerlang, in een tweede huwelyk, de Gemalinne van een *Ambassadeur* zult worden: *Roselina*, hier mede voldaan, maakte een diepeneiging, vertrok, en voldeed my mildaadiglyk.

By tegenstelling van het voorverhaalde, heeft de ondervinding voorbeelden opgeleverd, van Perſoonen, verdienstelyk door hun character, afkomst, en bekwaamheden, welken door menigerleie aaneengeschakelde ramſpoeden gefolterd, of liever in alle hunne ondernemingen door ongunstige Planeetloopen gedwardsboomd, ten laatsen in het begrip begonnen te vallen, dat zy een *Betoverde waereld* bewoonden: dit stelzel, hoe wanschappen ook in de oppervlakkige verbeelding, bevat echter geene ongerymdheid: getuige zy hier van de voorbeeldlooze wederwaardigheden van *Andromedes*, wiens echte levensrol, my ten volle bekend zynde, om dat zy grootendeels op myne Astrologische Voorzeggingen gegrond is geweest, en gevolglyk verdient, tot staving van het ingesloopen wanbegrip eener *Betoverde waereld*, alhier volledig geschetst te worden.

Andromedes, gesprooten uit een fatsoenlyk geslacht, in één der zeven Provinciën in *Nederland*, alwaar zyne Voorouderen voormaals aanzienlyke eerampten bekleed hadden, was ongeveer 30 jaaren oud, toen hy ter verrichtinge van zaaken, te *Amsterdam* gekomen zynde, toevallig aan myn huis kwam, om zyn *Horoscoop* te doen trekken: ik bespeurde rasch aan alle de kenmerken van zyne Phisionomie, dat hy een perſoon van een geschikt gedrag, en van onberispelyke denkwyze moest zyn; ja wat meer is, daar blonk in gantsch zyn gelaat en alle zyne manieren, een zekere bevaligheid uit, die behaagde, en waar door iemand, op het eerste aanschouwen, aanstonds ten zynen voordeele werd voorin-

genomen: het ontbrak *Andromedes* ook niet aan die vermogens van geest, noch aan zulke voortreffelyke hoedanigheden, welken ter bevordering van zyn geluk noodzakelyk waren, als de deugd en de bekwaamheden altyd naar verdienste vergolden wierden. Alvoorens tot de verzochte *Horoscooptrekking* over te gaan, deed hy my een kortbondig verhaal van de rampen en ongelukken, waar mede hy, sedert zyn eerste jeugd, had moeten worstelen; zeggende, onder anderen, dat hy zyn Vader, voorheen een deftig Amptenaar geweest zynde, vroegtydig verloren had; dat zyn Oom zig met zyne opvoeding belast, en hem tot den koophandel opgebragt hebbende, almede door een fchielyke dood ontydig was weggerukt; dat hy, vervolgens, hier en daar aan het zwerven geraakt zynde, zonder vooruitzicht van een beter lot, genoodzaakt was geweest, by een voornaam koopman, als pakhuisknecht te gaan wonen; dat hy, aldaar eenige jaaren verbleeven zynde, het door zyn betoonde vlyt, en getrouwe oppassing, zo verre had gebragt, dat, na den trap van eerste Comptoirbediende beklommen te hebben, zyn Patroon, als ten uitersten over zyn gedrag voldaan, hem beloofd had, naderhand in den koophandel te zullen voordhelpen, onder toezegging van hem zyn eenigste Dochter ten huwelyk te zullen geven, indien hy nog twee jaaren aldus in zyne lofwaardige dienften voordging: dan, dat deeze zyn goedhartige Patroon, door zwaare verliezen in den koophandel, verplicht zynde geworden, in dien tusfchen tyd bankroet te speelen, liet ontwerp van het huwelyk met zyn dochter daar door in duigen gevallen was; dat hy zig daarop, uit baloorigheid over deeze nieuwe ramp, in den krygsdienst, by gelegenheid van den laatsten oorlog begeeven had, maar dat hy, zo wel daarin, als in alle verdere ondernemingen tot zyn fortuin, en byzonderlyk in vier mislukte minnehandels, zodanig door allerlei onvoorziene tegenspoeden, ongelukkig besprongen was geweest, dat hy, onaangezien zyne eerlyke aangeborene grondbeginselen, en uitgemunte bekwaamheden, tot nog toe nergens een vast bestaan had kunnen vinden;

om kort te gaan, *Andromedes* besloot zyn verhaal, met aantemerkten dat, terwyl hem alles, ondanks zyne goede oogmerken, in een *Betoverde waereld* tegen liep, de oorzaak van zyn bezoek nu daar heenen ging, om, door middel van myne Astrologische weetenschap, onderricht te worden, of zyne toekomende lotgevallen, aan diergelyke onaangename fukkelingen voortaan onderworpen zouden blyven, dan of hy eene verbetering van Fortuin te wachten had: ik floeg volvaardig de handen aan het werk, en de *Horoscoop* van *Andromedes* binnen weinig tyds getrokken hebbende, nam ik zonder beraad, het woord op, dat is te zeggen na herkomen te zyn van de aandoening waar mede myn hart door het verhaal zyners betreuenswaardige levensbyzonderheden overstelpt was geworden ——— *ANDROMEDES*, zeide ik tot hem, *gy zult u, volgens de beschikking der Planeeten, moeten getroosten, nog drie jaaren fortuinloos te blyven, gedurende welken uwe worsteling met de rampspoeden en ongunstige wederwaardigheden des levens, nog vry zwaarder zal wegen, dan voorheen; maar, na verloop van dien, zullen deeze grilliche noodlottigheden, ophouden, trapsgewyze van gedaante verwisfelen, en de zo schynende betovering van een bedorven waereld, plotslyk verdwynen; in diervoege, dat als dan de Zon van uw geluk, op driederleie manieren zal opgaan; als voor eerst, door een ryke erfenis; daar na door een bemiddeld huwelyk met een schoone Vrouw, en vervolgens door een derde toeval, dat u tot een deftig Amptenaar, en daar by tot een aanzienlyk lid van de Burgerlyke Maatschappy zal maaken.*

Het zoude ten eenenmaale buiten den haak zyn, indien ik langs vergezochte omwegen, ondername te bewyzen, in hoe verre de voorzegging in het geval van *Andromedes* gedaan, zyne vervulling verkregen heeft gehad, nademaal zyn eigenhandige brief, ruim vier jaren daarna over dat onderwerp aan my geschreeven, niet alleen alle bedenkelykheid daaromtrent wegneemt, maar bovendien ieder best van de gebeurde zaaken overtuigen kan: die brief behelsde het volgende:

GELEERDE HEER!

„ Dat het denkbeeld van een *Betoverde waereld*, in een
 „ dubbelde betrekking, en dus zo wel in den voorspoed,
 „ als in den tegenspoed, onder het menschdom plaats kan
 „ vinden, heeft de ondervinding my klaar genoeg geleerd,
 „ om 'er de aannemelykheid van te begrypen: in het mid-
 „ den myner worstelingen met het fortuin, waar van ik u
 „ het verhaal mondeling gedaan heb, viel ik menigmaal in
 „ den zelfstryd, of ik my niet in zulk een *Betoverde wae-*
 „ *reld* bevond; maar allermeeft be kroop my die verbeelding,
 „ wanneer ik, nog geen jaar geleeden, alle uwe drie merk-
 „ waardige voorzeggingen, ten mynen opzichte, door de
 „ uitkomst bewaarheid zag; volgens dezelve is myn ge-
 „ trokken *Horoscoop*, thans naar de letter vervuld: een be-
 „ minnelyke Echtgenoot, gevolgd van de ryke nalatenschap
 „ van een Oost-Indischen Neef, my onlangs te beurt geval-
 „ len zynde, zie ik deezen onwaardeerbare gelukken ver-
 „ groot, door het bekleeden van een eerpost, die de Over-
 „ heid van myn Geboortestad, my, uit goedwilligheid,
 „ heeft opgedraagen. Uit erkentenis voor uwe beweezene
 „ diensten, en uit achting voor uwe Astrologische weten-
 „ schap, zende ik u hier nevens 25 gouden ryders, tot een
 „ geschenk, verblyvende uw Vriend;

ANDROMEDES.

Als ik over het gros van het menschdom oordeelen moest,
 zou ik geen zwaarigheid maaken te onderstellen, dat de
Dronkaarts boven alle andere menschen het meeste be-
 hebt zyn, met de inbeelding van zig in een *Betoverde*
waereld te bevinden, gedurende den tyd dat de geesten
 van den wyn, of die der sterke dranken, hunne uitwaasfe-
 ming op de hersenen doen: het gelust my althans niet de
 oorzaak daar van te onderzoeken, om dat ik van de ver-

handeling over de *Betoverde waereld* afstappen wil; dan, nademaal ik in myn *Triumphzaal* (*), ter aanpryzing van de *nuttigheid* der *wyndranken*, twee vrolyke brieven geplaatst heb, zal ik 'er hier een doen volgen, welke de schadelykheid daar van betoogt, en van deeze inhoud is:

ALLERVERMAARDSTE GENEESHEER!

„ Onder alle de misbruiken welken wy genoodzaakt zyn,
 „ volgens de regelen der geneeskunde te bestryden, om aan
 „ de lyders, welker behoudenis van gezondheid ons toever-
 „ trouwd is, tot een algemeen voorschrift van verbod te maa-
 „ ken, behoort, myns bedunkens, voornaamlyk het on-
 „ maatig gebruik der vergiftige wyndranken; en ik kan,
 „ zonder aan myn plicht te kort te doen, niet dan ten hoog-
 „ sten wraaken, de manier van handelen van sommige be-
 „ roemde Artzen in ons vaderland, die, uit loutere inschik-
 „ kelykheid, gedogen, dat een half herstelde patient onder
 „ het gebruiken van geneesmiddelen, zyn fles wyn daaglyks
 „ drinken mag.”

„ Ik weet, door eene dertigjarige ondervinding als genees-
 „ heer, dat het gebruik van den wyn somwylen van een by-
 „ zondere goede uitwerking, in zekere voorkomende geval-
 „ len, kan weezen; maar, ik kan echter niet voorbygaan
 „ aantemerken, dat, over het algemeen genomen, gelyk een
 „ voorzichtig Artz in de opvolging van zyn kunst beschou-
 „ wen moet, de *schadelykheid* der *wyndranken*, verre de
 „ *nuttigheid* daar van overtreft: de dagelykse ondervinding
 „ in ons beroep, leert ons maar al te veel, aan hoedanige
 „ schadelyke, om niet te zeggen gevaarlyke lighaamskwaa-
 „ len, de gulzige wyndrinkers doorgaands onderworpen zyn;
 „ bleef het slechts by de bezuisdheid, welke steeds de navolg-
 „ ster der beroerde hersenen van alle de wynzwelgers schynt
 „ te

(*) Zie de TRIUMPHZAAL N°. XXIV. Pag. 340 en 341.

„ te weezen , zou de geneeskunst rasch middel we-
 „ ten , om dat onheil te verdryven : dan , gy kent best , her-
 „ leefde *Galenus* van onze eeuw ! hoe de ongteldheden van
 „ de maag , de verdikking van het bloed , de verrotting der
 „ ingewanden , en de verzwakking en krimpelingen van 't
 „ zenuwgestel , hen in den ouden dag , als onfeilbaare na-
 „ loopers van de schadelyke wyndranken vertoonen ; ja by
 „ het meerendeel der Bachushelden , tot vaste voorboden van
 „ een ontydigen dood mogen aangemerkt worden : maar ,
 „ laat ik eens voor een oogenblik onderstellen , waar toe ik
 „ naauwlyks , zonder myne denkwyze geweld aantedoen ,
 „ besluiten kan , dat het onmaatig , of liever , beestachtig
 „ wynzwelgen , een onverschillige zaak voor den lichaam-
 „ lyken welstand van het menschdom ware ; waarom zal
 „ dan een schepsel , met redelyke geestvermogens gescha-
 „ pen , zig zelve moedwillig gaan verflaven , aan de aller-
 „ grootste der ondeugden , die hem straffschuldig aan de God-
 „ lyke wet , en veeltids bespottelyk voor de waereld maaken :
 „ waarom , vraag ik , zal iemand die zyn natuurlyk oordeel
 „ heeft , hem door zulk een langzaam vergift , voorbedacht-
 „ lyk , onbekwaam willen doen worden , ter betrachtinge
 „ zyner beroepspligten : en waarom , eindelyk , zal een
 „ verstandig man , door eene bestudeerde verwaarlozing van
 „ zynen goeden naam en achting , een vyand van zig zel-
 „ ven , en een werktuig tot bederf en ondergang van zyn
 „ huisgezin poogen te weezen ? — ik laat u , allerver-
 „ maardste Geneesheer ! die de *Astrologie* tot onderschraging
 „ van de kunst hebt , oordeelen , wat 'er verder op een onder-
 „ werp van dat aanbelang te zeggen valt ; middelerwyl dat
 „ ik besluite , onder de plechtige verzekering , van altyd
 „ zeer hoog te zullen waardeeren , de verdiensten van een
 „ man , van wien ik my steeds een eer zal rekenen te wee-
 „ zen deszelfs Vriend.

MODERATOR.

Alhoewel ik hier voor gezegd heb, van de verhandeling over de *Betoverde waereld* te willen aftappen, zo heb ik daar mede flegts bedoeld gehad, de oppervlakkige voorbeelden, welken al verder, ter onderschraginge van zulk een ongerymd ftelzel zouden kunnen worden bygebragt; maar geenzins de zodanigen die het wonderjaar 1840 in het byzonder betreffen, als waarin de Planeetwerkingen alle de voorvallende gebeurtenissen en bedryven der waereldlingen, niet on-eigenaartig naar een *Betoverde waereld* fchynen te zullen doen gelyken; ik zoude ten minften een boek papiers moeten be-fchryven, indien ik by wyze van Astrologifche voorzeggin-gen, wilde aanhaalen, alle de zeldzaame en vermaaklyke dingen, die tot dat Schrikkeljaar betrekkelyke kunnen wor-den gemaakt: het behoort niemant befpuetelyk voortekomen, dat de woeste *Flottentot*, en de befchaafde faletjonker van den eerften fmaak, elkander de eer zullen betwiften, wie van hun het meefte verftand bezitten zal; en de getrouwde Vrouwen van aanzien, zullen haare mannen lesfen geeven, hoedanig zy zig in de Raadsvergaderingen, en in den oor-log zullen te gedraagen hebben: myne Vrienden de Planeeten, fomtyds onnafpeurlyk in hunne geheime voorbefchik-kingen zynde, voornaamlyk ten opzichte van alzulke zaa-ken, die zig nog op een verren afftand vertoonen, hebben my echter een ryken voorraad van Sterrekundige ontdekkin-gen voor het jaar 1840 aan de hand gegeeven; zo dat ik door myn Teloscoop voorzien kan, dat het denkbeeld van een *Betoverde waereld*, destyds, onder een aanvallig kleed, het troetelkind der waereldlingen worden zal: wie zou, by voorbeeld, geduurende het jaar 1840, in een fchouwburg wil-len gaan, als hy een gegalonneerden fchoenmaaker, federt tien jaaren uit een onbewoond landfchap van de Christenheid herwaards aangeland, met zyn hoed onder den arm, over de ftraaten zal zien wandelen? wie zou niet denken zig in een *Betoverde waereld* te bevinden wanneer de koophandel zonder geld, en alleenlyk op goed vertrouwen gedreeven, en den oorlog zonder Soldaaten gevoerd werd? ja, en het geen alle denkbeelden te boven gaat, wie zal zig niet ver-won-

wonderen, dat, tot voorkoming van alle in zwang gaande huiskrakeelen, voortaan huwelyksmakelaars zullen worden aangesteld, die het, op grond van een algemeen behagelyke wet, zo kunstig zullen weten te beleggen, dat alle gehuwde mannen en vrouwen, zonder onderscheid van character of ouderdom, dat jaar naar hun welgevallen zullen kunnen hertrouwen, met perfoonen die zy nimmer gezien of gekonnen hebben, en dat, vervolgens, als een uitfluitend voorrecht ten behoeve van trouwzieke jongmans en jonge dochteren, alle weeken een naauwkeurige lyst zal worden gedrukt, van de naamen der perfoonen, onder de beide sexen, wier harten nog vacant zullen zyn.

Myne Planeetbeschouwingen, raakende het meergemelde Wonderjaar 1840, schynen my door Astrologische gevolgtrekkingen, klaar te overtuigen, dat een *Betoverde waereld* in de verbeelding zo onaanneemelyk niet is, als sommige dwarsdryvende verstanden beweeren; het gevoelen van den geleerden Engelschman *Hobbes*, die tot zyn zetregel had, *Geld maakt magt, en magt geeft recht*, is tot nog toe al te krachtloos bestreeden, om dezelve by de volgende Eeuwelingen verwerpelyk te maaken: zonder een voorstander van bedorven zedenkunde te willen zyn, zal ik my onbeschroomd onderwinden, uit volstaande bewysgronden van de *Astrologie*, zonneklaar te betoogen, dat de zetregel van *Hobbes* by uitzondering in een *Betoverde waereld* gelden moet.

In het jaar 1745, of daaromstreeks, kreeg ik een visite van een jong Zeeofficier, een jongman van gemeene afkomst, maar die echter kundig in zyn beroep was; hy beklagde zig met veel nadruks, dat hem ongelyk geschiedde; dat hy, by gebrek van Patroonen, geen schip kon krygen, en dat verscheidene jongere Zeeofficieren, begunstigd met de voorspraak en bescherming van sommige mannen met lange armen, hem daarin voorgetrokken werden: hy voegde daar by, dat schoon zyn Vader een Stadsfleeper, en zyn Moeder een uitdraagster was, welke met de *veeren* van den *Paauw*, zo veel gelds overgewonnen hadden, dat hy, als

de eenigſte zoon, geduurende zyn leven, ryklyk daar van kon beſtaan, zyn eerzucht voor den zeedienſt daarom niet werd uitgebluſcht; om kort te gaan dat hy beſloten had, zig in dienſt van een buitenlandſche Mogenheid te begeeven, als men langer weigerde hem in zyn Vaderland het bevelhebberſchap over een oorlogſchip optedraagen — *Waar beklagt gy u over?* vroeg ik aan den jongen Zee-officier, zo dra ik zyn *Horoscoop* getrokken had: *laaten uwe Ouders ſlechts een zak gouden ryders waagen, en gy zult wel baast het gebied als Capitein van een oorlogsfregat voeren.* Myn jonge nephtunuszoon, glimlachte als een *Bruinviſch*, en vervolgens van myn voorzegkundige raad gebruik gemaakt hebbende, bekwam kort daarop een oorlogsfregat, van 36 ſtukken, en ten hoogſten voldaan over den gelukkigen uitſlag van deeze prognosticatie, beloonde hy my voortreffelyk, hoe zeer ik hem uit den loop van zyn Nativiteitsſter waarſchouwde, dat hy gevaar liep, in den jaare 1781 of 1782, een ſchip van 74 ſtukken, buiten zyn ſchuld, of liever door onkunde van een loots, op de hollandſche ſtranden te zullen verliezen, en ter zaake van welke, hy door den ſcheepsraad buiten dienſt zoude worden geſteld. Een andere kluchtige ontmoeting die den ſtelregel van *Hobbes* volmaakt bewyſt, en in de *Betoverde waereld* van het jaar 1840 door talryke voorbeelden nog nader bewyzen zal, beſtond onder anderen hier in: zeker jong doch bedaard Heer, wiens Vader aanmerkelyke ſchatten uit de *Ooſt - Indien* medegebragt had, volſtrekt beſloten hebbende niet amptloos te willen blyven, kon, onaangezien alle aangewende pogingen, zyn oogmerk daarin niet beryken, ten minſten niet op zodanige wyze als evenredig zyn ſtaat en afkomst was; het gebeurde ondertuſſchen dat 'er eene aanzienlyke bediening openviel, waar van de begeving overgelaaten was aan een Regent, die den naam had van wat geldgierig te zyn; doch die door zyn eed wederhouden werd, dat opengevallen ampt aan de meebiedende te verkoopen: ingevolge van zyn verzoek, myne Vrienden de Planeeten daarover geraadpleegd hebbende, zeide ik, dat het hem niet mislukken kon, dat

ampt

ampt te verkrygen, indien hy myne Astrologifche Voorzeggingen letterlyk opvolgen wilde: op de belofte die hy my deed, van myn raad in alles ftiptlyk te zullen nakomen, verklaarde ik hem dat hy zig zorgvuldig moest wachten, van geen geld voor het bedoelde ampt aan den woekerzuchtigen Regent aantebieden, maar dat hy veelëer moest trachten, een ftuk fchildery, hoewel van geringe waarde, van Mevrouw zyne Gemaalinne voor een paar duizend ducaaten te koopen: dit gefchied zynde, flaagde hy zo wonder wel in zyn oogmerk, dat hy zonder tegenftribbeling de verlangde bediening verkreeg; waaruit gevolglyk te befluiten valt, dat als iemand zyn geluk kan bewerken door een fchildery, vyf-en-twintig guldens waardig, voor ruim tien duizend guldens te koopen, de ftelregel van *Hotbes: Geld maakt magt, en magt geeft recht*, door een noodzaakelyk gevolg altyd wiskunftig zegenpraalen moet.

De gegrondheid van het denkbeeld eener *Betoverde wereld* zal zig in het Wonderjaar 1840, nog vry klaarder ontmaskeren, door drierleie oorzaaken, die het *verval* der *huwelyksliefde* onwederfprekelyk bewerken moet: altoorens zulks door enige Astrologifche waarnemingen, die niet onvermaaklyk zullen fchynen, te gaan ftaaven, dien ik eerst gebruik te maaken van een gedenkwaardigen brief, die my onlangs over dat onderwerp, door een welbekend zedenmeester toegezonden werd, en van den volgenden inhoud is;

HEER ASTROLOGIST!

Het huwelyk is van ouds door bedreven en vermaarde rechtsgeleerden, niet oneigenaartig omfchreeven, als een onaffcheidelyke maatschappy, tuffchen man en vrouw, die geduurende hun beider leven beftaan moet: deeze regel is ondertuffchen zo algemeen aanneemelyk niet dat 'er, uit kracht van de wetten van 's Lands Overheid, geene veranderingen ten dien opzichte plaats zouden kunnen hebben, in alle zodanige voorval-
I
len,

len, alwaar wettige oorzaaken tot echtscheiding, of ontbinding des huwelyks, gevonden worden.

Alle godlyke, en menschlyke wetten, hebben de instelling van het huwelyk voor eene eerbare, wettige en noodzaakelyke verbintenis verklaard, die zonder de allergewigtigste redenen niet ontbindelyk was: dan terwyl de oogmerken der beste wetgeveren, hoe goed en nuttig dezelve ook moogen weezen, veelmaals te leur gesteld worden, door de boosheid van sommige ondankbaare en ontaarte menschen, welken daar van een schreeuwend misbruik maaken; zo is het daar mede, byzonder in opzichte van den echtenstaat gelegen, sedert dat een toenemend verval van huwelyksliefde, werkelyk onder het gros van 't menschedom plaats hebbende, de ontbinding der huwelyken, zo wel onder hooge, als laage standspersoonen, om niet waardige, voorbedachte, en vergezochte buiskrakeelen, gemaklyk heeft gemaakt, zodanig, dat men in onze dagen gewoon is, de echtscheidingen voor een onverschillige zaak, of om beter te zeggen, voor een kinderspel aantemerken.

Men behoeft waarlyk het orakel van Delphos niet te raadpleegen, om de verschillende bronnen te ontdekken, waar uit deeze huwelykskanker doorgaands derzelver allereerste oorsprong, invreetende aanwas, en volkomen voedzel ontfangt: het is echter buiten het bereik der ervaarenste zedemeesteren, om alle de worteloorzaaken die daartoe aanleiding geeven, op onfeilbaare gronden van zekerheid na te gaan; terwyl ik maar klein in myn joort wil zyn, zal ik dienvolgens my niet vermeeten, van 'er andere optedelfen als zulken, welken zig in eene beschouwbaaren afstand, voor het oog van ieder klaarziend en weetgierig mensch, middagklaar vertoonen.

Hoe zeer de alwyze Schepper, na, by de schepping van het pronkstuk zyner vingeren, duidelyk verklaard te hebben, dat het niet goed was dat de mensch all en was, eene aangeborene zucht tot paring, in de beide geslachten ingeprent heeft; en de instandhouding en voordplanting van het menschedom, boven dien de instelling van dit aloud, en onophoudelyk gebruik noodzaakelyk hebben gemaakt, zo moet het buiten twyfel het getal der verwonderaaren onder de wysgeren vermeederen, van.

wanneer men in onze dagen zulk een dolle drift bespeurt om voltrokkene huwelyken verbroken te zien, dat indien het met de regelen van welvoegelykheid, zonder opspraak en op eene gewettigde wyze geschieden kon, waarschyntelyk den band van verre het meerder gedeelte der Echtlyke verbintenissen, binnen zeer korten iyd ontknoopt zouden weezen. — wel, waar komt dit ingeslopen misbruik, dat betreurenswaardig verval van huwelyksliede toch van daan? ik meen, onder verbetering dat behalven een onbepaalbaar aantal van zamenlopende redenen, die het beweegrad daarvan almede zouden kunnen zyn, de drie navolgende als algemeen aandryvende hoofdoorzaaken der onmenschlievende echtschennissen, behooren te worden beschouwd.

I.) Dat verre de meeste huwelyken, doorgaands geschieden uit inzichten, en met oogmerken, die noch met de grondregelen van den Christelyken Godsdienst, noch met der menschen pligten strooken.

II.) Dat vóór de voltrekking derzelve geen genoeg onderzoek geschiedt, of de huneuren der toekomstige echtgenooten, voor zo veel onderschept kan worden, in de voornaamste opzichten, zedelyker wyze, harmonieeren of overeenstemmen zullen.

III.) Dat meesttyds in het geval van kwalyk geslaagde huwelyken, aan weêrszyde te veel gehoor gegeven wordt aan de opstokingen van sommige huispesten, die het vuur der tweedragt heimelyk aanblaazen, en des bewerken, dat de verdeelheden tuschen echtgenooten, hoe langer hoe meer veld winnen.

Ik verzoeken over deeze drie oorzaaken, uwe Vrienden de Planeeten te willen raadpleegen, en ondertuschen te geloven, dat ik ben, enz;

EPULCHARUS.

Hoewel ik niet betwisten wil, dat de drie zamenlopende oorzaaken, by den verstandigen Briefzender, Epulcha-

rus, aangehaald, tot staving van het *verval* der *huwelyksliefde*, van waarheid ontbloot zyn, en somwylen aanleiding kunnen geeven, tot alle die ongelukkige uitlagen, waaraan de trouwstaat onderhevig is, ben ik nogthans van gedachten, dat men de bewerkende oorzaken van dien, zo zeer in het huwelyk niet zoeken moet, als wel in de beweegredenen, waar door verre de meeste echtverbintenissen worden aangegaan; als ik derhalven de invloedvindende werkingen van myne Vrienden de Planeeten gelooven moet, zou ik, door een Astrologische gevolgtrekking, onbeschroomd durven onderstellen, dat men in een *Betoverde waereld*, gelyk men denkelyk in het Wonderjaar 1840 beleeven zal, een drietal oorzaken van verschillende natuur, ten grondslag van het jammerlyk *verval* der *huwelyksliefde* bepaalen kan, en welken allen vóór de voltrekking van den echt, plaats hebben; als zynde in de menschlyke zamenleving oogschynelyk genoeg op te merken, dat de meeste waereldlingen, van beide geslachten, doorgaands uit één van deeze drierleie inzichten trouwen, naamlyk uit *belang*, uit *drift*, of uit *noodzaakelykheid*: ik heb in myn *Triumphzaal* aangaande de eerste oorzaak terloops gesproken gehad, maar, terwyl ik thans een *Betoverde waereld*, met alle haare bevallige kleuren schetzen moet, behoor ik, door Astrologische proefnemingen, en vliegende voorbeelden, van alle deeze drie voorverhaalde oorzaken, die de kanker des huwelyks verwekken, wat breedspreekiger te gewaagen,

Het *eigenbelang* is inderdaad de dryfveer tot het sluiten van het meerendeel der hedendaagsche huwelyken, en twee harten worden dikwyls door het alvermogend metaal aan één geklonken, zonder dat de liefde het minste deel, ter aandryving van den trouwstaat heeft; men onderzoekt niet of de characters en humeuren, sympatiseeren zullen, en nog veel minder of de persoon, die men om zyn geld trouwt, goede of kwade hoedanigheden bezit: het *belang* aldus over alle de gebreken van den vermogenden echtgenoot heen stappende, bewerkt veeltyds een rampzalig huwelyksleven, of liever een hel van huishoudelyke tweedragt: zo heb ik by

voorbeeld, aan een onbemiddeld meisje van het *Burgerschap*, ter gelegenheid van haare *Horoscooptrekking*, voorzeggend gehad, dat de man die *zy* uit *belang*, dat is te zeggen, om zyne groote rykdommen zoude trouwen, naderhand haar moordenaar zoude worden; en tien jaaren na myn dood, zal men bevinden, dat ik de waarheid gezegd heb: in diervoegeu geheugt het my, de *Horoscoop* getrokken te hebben van Mynheer *Plesentarius*, een jongman van een beminnyk karakter, welgemaakt postuur, onberispelyk gedrag, en begaafd met uitsteekende talenten, die tegen myne aanrading, uit *belang*, een oud kwaadaartig wyf trouwde, welke vier tonnen gouds bezat, doch welke in den trouwstaat zo veel hartzeer van zyn huisplaag moest ondergaan, dat hy, na zes jaaren tyds in een kwynenden staat doorgebracht te hebben, vervolgens aan de teering gestorven is, gelyk ik toenmaal *Plesentarius*, in tegenwoordigheid van twee zynere bloedverwanten voorzeggend had: maar in de *Betoverde waereld* van het jaar 1840, zal het, volgens de voorbeschikking van myne Vrienden de Planeeten, ten opzichte van de echtverbintenissen uit *eigenbelang*, nog vry verder gaan; want de Makelaars zullen als dan openbaarlyk op de beurs de huwelykspartyen sluiten, tusssen vermogende en onvermogende personen, die elkaer nimmer gezien of gekonnen hebben, en deeze slag van nieuw uitgevondene huwelyksnegotie, zal zo onbelemmerd, en met al zulk een groot gemak gedreeven worden, als men gewoon is op beurstyden over den prys van een koop wynen, tabak, coffy of thee, te handelen.

Huwelyken uit *drift*, welken somtyds met de liefde gepaard gaan, ten minsten waarin de mingod zyn voornaamste rol speelt, zullen by uitzondering in de *Betoverde waereld* van het Wonderjaar 1840, boven de vroegere Eeuwen de kroon spannen. *Philidor*, verblind door de schoonheid en bekorelyken ommegang van *Silvia*, zal haar uit *drift* trouwen, zonder zig te bekreunen dat zyne bevallige minnaresse, voorheen eene zwakheid naar de mode heeft begaan: en waarom zou in een *Betoverde waereld* de schoone *Betisa*,

een jonge Dame van uitmuntende hoedanigheden, verzot op de fraaje beenen van haaren minnaar *Florimond*, zwaarigheid maaken met dien welgemaakten jongeling uit *drift* te trouwen, alchoon haar niet onbekend is, dat *Florimond* tweemaal de Mercuriaalcuur heeft uitgestaan? en, waarom toch zou iemand in een *Betoverde waereld* geen jonge dochter uit een speelhuis mogen trouwen? en een Raadsheers dochter een stalknecht tot haar Echtgenoot mogen neemen? in dien zulke dingen voor ongerymdheden uitgekreeten, en als zodanig in een *Betoverde waereld* verboden worden, zoude het rasch met de huwelyken uit *drift* gedaan zyn.

Uit *noodzakelykheid* behooren vooral de huwelyken in de *Betoverde waereld* van het jaar 1840 plaats te hebben, als zynde één der voornaame oorzaken waarom iemand van gezonde heisfenen, het zy van de manlyke of vrouwlyke kunne trouwen moet: over die reden van *noodzaakelykheid* waar door een iegelyk verplicht is om schielyk tot den trouwstaat te moeten besluiten, hebben myne Vrienden de Planeeten my laatst iets raars aangetoond: ik moest onlangs de *Horoscoop* trekken van Mevrouw *Schalburny*, een Engelsche Dame, die voorbedachtlyk tot dat einde met de Paketboot herwaards overgestooken was; een zwaar proces waarin zy zig federt het overlyden van haaren gemaal gewikkeld vond, scheen voornaamlyk daartoe gelegenheid gegeven te hebben, en zy kwam my eigenlyk afvragen, of ik door myne Astrologische wetenschap niet wist te voorzeggen, hoedanig het met dat rechts-geding waarvan haar gantsche welvaart afhing, zoude afloopen: ik bevond de zaak zo verward, dat ik besloot, by nader onderzoek, de Planeetspraaken daarover eerst te raadplegen; en dit geschied zynde, gaf ik aan Mevrouw *Schalburny*, in een tweede bezoek waarmede zy my vereerde, hoofdzaaklyk te kennen, dat zy uit *noodzaakelyk* hertrouwen moest, met de persoon tegen wien zy het pleitgeding voerde, zonder het welke zy onvermeidelyk haar proces verliezen, en mits dien haaren geheelen gelukstaat daardoor in de waagschaal stellen zoude: zy verzocht my daarop om ook de *Horoscoop* van de jonge *Lady*, haar dochter, te trekken; en de

dewyl ik daardoor meer lichts verkreeg, zeide ik vervolgens, al boertende, tot die Engelsche dame, dat naar de berichtiging van de Planeeten, het huwelyk van de jonge *Lady* haar dochter, insgelijks uit *noodzaakelykheid* zyn voordgang moest hebben: zy vroeg naar de reden van die noodzaakelykheid, en ik verklaarde haar onverbloemd, dat de eer van haar dochter, zonder dat, gevaar liep om verloren te gaan, omdat zy bevrucht was: *Mevrouw Schalburny* bedankte my feestlyk voor deeze waarfchouwing, onder een vloed van traanstorting: ik kan begrypen, *Mevrouw*, dat het u hart moet vallen, een voorwerp aan u dochter afteftaan, dat gy zelve heimelyk bemint, volharde ik te zeggen; zy zuchte, onder het uitspreken van eenige woorden, en haar aficheid neemende, befchonk zy my met vyf engelsche Guines: ondertusfchen hoorde ik naderhand dat de beide huwelyken, van moederen dochter, vervolgens myne voorzeggingen uit een dubbelde *noodzaakelykheid* hun vollen beflag gekreegen hadden.

Aldus zal men in de *Betoverde waereld* van het jaar 1840, uit *noodzaakelykheid* trouwen, als iemand op het punt zal ftaan van bankroet te fpeelen, of als een bejaarde vryfter, de bloemtyd van haar jeugd heeft laaten pafseeren, en zig geene andere pretendentes meer voor haar op doen, dan twee fchattryke gryfaarts, waar van de eene half blind is, en de andere fteeds aan het Podagra laboreert; behalven dat de *huwelyken* uit *noodzaakelykheid* aldaar in zwang zullen gaan, wanneer een bedorven kind van weelde, door zyn wangedrag van de accademie verbannen, en gelyktydig aan zes meisjes door trouwbeloften plechtig verloofd, verplicht zal weezen, om met de zevende zyner minnaressen, van hem bezwangerd zynde, in een buitenlansch gewest te moeten trouwen.

N°. IV.

BESCHRYVENDE DE GEBEURTENISSEN,

V A N D E

Drie Loopjaaren, 1841, 1842, en 1843, zo als die door de zeven Schildwachten aan den Zodiak ontdekt zyn.

Mercurius en Jupiter, stonden 33 seonden lang by den Zodiak op schildwacht, juist op den naamdag van een Toskaanschen Vorst, die nog als Keizer gekroond moest worden, ik meen op St. Franciscus feestdag, een tyd die best geschikt is om de temperamenten der zwartbloedige Philosophen en die der galante vrouwen natespooren, wanneer een *Planeetvlieg*, ongeveer honderd ellen lang, midden door de Hemelzaalen vloog, en, zo het scheen, zig tuschen de beide Zodiaksteken van den *Ram*, en den *Stier* verborg: dit was genoeg om myne oplettendheid gaande te maaken, waarom ik byna den gantschen nacht in myn *Observatorium* versleet, ten einde te ontdekken, hoedanige gewigtige zaaken, by myne Vrienden de Planeeten op het tapyt waren: *Mercurius* en *Jupiter*, afgelost zynde, werden door *Venus* en *Saturnus* in hunne schildwachtposten vervangen, na het welk de beide laatstgenoemde Luchtpatroonen my oogenbliklyk deden begrypen, dat de *Planeetvlieg* van honderd ellen lang, eigenlyk de gebeurtenissen verbeeldde, die honderd jaaren daarna, te weeten in het jaar 1841, op het waereldsch tooneel moesten voorvallen.

De

De groote zaak bestond nu om het geheim te onderscheppen, wat voorbeduidenis de *Planeetvlieg* aan de hand kon geeven, van dingen, die eerst honderd jaaren daarna gebeuren moesten: een *Astrologist* die zyn belang kent, zal zig zelden ophouden met voorzeggingen, waar van hy de vervulling met geen mogelykheid kan beleeven, en misfchien was dit de reden dat ik destyds, myn hoofd niet verder brak om dat geheim nauwkeurig te onderzoeken, zo dra ik bemerkte, dat myne Vrienden de Planeeten daaromtrent een diep stilzwygen onderhielden: dan, alvorens ik slaapen ging, las ik met verwondering in myn *Astrologische Spiegel* de volgende woorden; *Leg af!* die met goudene letteren op zwart satyn geschreeven waren: hoewel myn verstand stil stond, op het leezen van die woorden, waar van ik de uitlegging niet begreep, was ik echter voorzichtig genoeg om alle de hoeken zo van myn *Observatorium*, als van myn studeerkamer zorgvuldig te doorsnuffelen, of 'er zig zomtyds geen dieven in verschoolen hadden, waar van de *Astrologische Spiegel* my, door de woorden *Leg af*, had willen waarschuwen; doch myn vrees in dat opzicht ongegrond bevindende, verzuimde ik niet langer het overige van den nacht op myn legerkoets te gaan uitrusten: den volgenden morgen werd my geboodschapt, dat ik tegen elf uren een aanzienlyk gezelschap van haagsche Heeren en Dames stond te ontfangen, die uit een vermaaklyke tydkorting, beslooten hadden, hunne *Horoscopen* te doen trekken: onder dezen bevond zig een jong Heer, wiens voorouderen sedert onheugelyke tyden, eerste Staatsministers in de hooge Raadsvergaderingen geweest waren: naauwlyks had ik zyn *Horoscoop* getrokken, of ik onderschepte door myn Planeetkennis, dat de woorden *Leg af*, die myn *Astrologische Spiegel* den voorigen nacht, op zwart satyn, in goudene letteren verbeeld had, eigenlyk de naam uitmaakte van deezen jongen Heer, wanneer naamlyk deeze woorden, by aanéénkoppeling, verkeerd geleezen werden: achtervolgends deeze ontdekking, wist ik hem uit zyn nativiteitsster te voorzeggen, dat zyn zoon, in den ouderdom van twee-en-twintig

tig jaaren zyn Grootvader in het ministerfchap zoude opvolgen, zo dra de binnenlandfche onlusten en burgeroorlog, door den *Grooten zegepraal* van het jaar 1787 gedempt zouden zyn; en dat vervolgens, zyne Kindskinderen, de glorieuze voetftappen hunner Voorvaders zullende navolgen, door de gevolgen klaarblykelyk zouden betoonen, dat hun naam en daaden volmaaktelyk met de verkeerde leettergreepwoorden *Leg af* ftrookten; terwyl zy door hunne wysheid en flaatsbeleid, middel zouden vinden, om geduurende het jaar 1841, nieuw op te ryzene partyfchappen te bevredigen, en de wapenen van wederfpanningheid te doen afleggen.

Ondertusfchen dat de befchouwing van de *Planeetvlieg* my nog dwars in de maag lag, ftond ik een poos in beraad, om ter zaake van dien, myn Vriend, *Meeftcr Franciscus*, aan wien ik alle myne werken nalaaten zal, bevoorens door een brief te polfen, of hy niet wist wat zodanig ongewoon verfehynfel aan den *Zodiak* op zyn naamdag te beduiden had; maar overdenkende dat de arme bloed geen *Aftrologiet* van zyn beroep was, en bygevolg geen meer kundigheid van de *Aftrologie* bezat, als een olyphant van een fchaakfpel heeft, fcheen het my ongeraaden dien vruchtloozen uitftap te doen; daar moest derhalven een anderen weg ingeflagen worden, welke myn oogmerk begunftigen kon, zo dat ik beftoot, myn toevlucht tot het vrouwlyk vernuft te neemen: *Britta*, die, wanneer zy door eene hevige tandpyn aangetast werd, veel vruchtbaarder van geest was, dan op andere tyden, geleek my een bekwaam werktuig te zyn, ter opklaaring van dat geheim te raadpleegen: ik vroeg haar dan of zy my geen middel wist aantewyzen, hoe ik door Aftrologifche proefneemingen, den invloed die de *Planeetvlieg* op de wae- reldfche gebeurteniffen van het jaar 1841 zou verkrygen, gemaklyk kon nafpooren? zy werd zo vergramd, op deeze vraag, dat haar woedende tandpyn daar door by ongeluk ophield, weshalven ik geen voldoend befcheid van haar kunnende krygen, vervolgens verpligt was, onverrichter zaake naar myn *Observatorium* te keeren: aldaar een adoratie van drie uren aan myne Vrienden de Planeeten gedaan, en de

de *Caractara immobile*, (waar van ik in myn eerste *Spiegel der waereld* een volledige *definitie* heb gegeven) te baat genomen hebbende, verkreeg ik aangaande de *Planeetvlieg* het licht, dat my nog ontbrak, en waarvan de ontknooping op het zevental uitkwam: geen wonder, waarlyk! want het zevental bevat een Ambigaal geheim, dat groot is! zeven is het getal van myne Vrienden de Planeeten; men telt zeven wonderen van de wereld, zeven Koningen hadden eertyds de *Romeinen*, gerekent van de Regeering van *Romulus*, tot op den tyd van *Tarquinius Superbus*; daar zyn nog werkelyk zeven stemhebbende *Keurvorsten* in het duitſche Ryk bekend, en dit vryheidlievend gemeenebest, waarin ik my nu bevind, beſtaat uit een zevental zamenverbonden vrye Landſchappen: wie is zo onkundig van niet te weten dat zeven dagen een week uitmaken? de ondervinding zal op zyn tyd doen zien, dat 'er zevenjarige volksrampen in deeze eeuw, hier te lande, ſtaan voor te vallen, en ik ben niet vervreemd, van te gelooven, dat er zeven gedenkwaardige wonderen het laaſte der dagen zullen voorafgaan.

Een *Aſtrogist* uit *Zwitſerland*, met wien ik ſedert eenige jaaren briefwiſſeling onderhield, en die ten zelve tyde evangelyke Aſtrogiſche waarneemingen aan den *Zodiak* gedaan had, verbeeldde zig dat uit de gewaarwording van de *Planeetvlieg* moest afgeleid worden, het voorteken van de zeven ſchikgodinnen, welken haare zeven bazuinen van waereldſche gelukken en ongelukken, over de *negentiende eeuw* zouden uitblaazen, en dat het begin daarvan zig by den aanvang van het jaar 1841 openbaaren moest; hy poogde zyn gevoelen te ſtaaven, door de uitrekening van dit jaartal, als 't welk, by optelling, het getal van veertien bedroeg, vermits naar zyn denkbeeld, zulks volmaakt ſtrookte met de uitblaazing van de zeven bazuinen van voorſpoed, en de zeven anderen van tegenspoed, die alſdan plaats zouden hebben; doch nademaal zodanige zwakke bewysgronden, my al te onaanneemelyk voorkwamen, om 'er geloof aan te ſlaan, raadpleegde ik daar over een anderen ſterre-

kundig Liefhebber, die door zyn vermaardheid in de Astrologische wetenschap veel opgang in het Fransche Ryk maakte; en deeze inwooner van her *Europisch Athenen*, schreef my, eenvoudig van gedachten te zyn, dat de *Planeetvlieg*, die zig aan den *Zodiak* tusfchen de Hemelsteken van den *Ram* en den *Stier* verschool, naar zyne verbeelding, een voorbeduidzel was van de zeven plaagen van *Egypten*, die in het jaar 1841 aan een tweeden *Pharao* in het Oosten, wegens zyne afgryzelyke wreedheden, te beurt zouden vallen: wat 'er verder raakende dit buitengewoon luchtverschynfel door den Planeetkundigen *Paul Pater*, van *Dantzig*, in zyn levenstyd ontdekt is geworden, is my niet gebleeken; zo min als het geen de beide bewierookte verstande *Jungius* en *Helvetius*, aangaande het voorloperschap van de *Planeetvlieg*, met betrekking tot het ondermaansche waargenomen hebben.

Als ik myne Astrologische onderzoekingen over het jaar 1841 langer wilde uithaalen, zoude ik myne voorzeggingen, belangende dat tydperkschap, niet alleen aan bedilzuchtige oordeelvellingen blootstellen, maar misfchien daar door de geheugenis van myn naam aan de latere nakomelingschap haatelyk maaken; ik ftaf derhalven hier van af, om toetetreeden tot de Prognostication die beide de loopjaaren van 1842, en 1843 betreffen, en waarvan ik sommige zeldzaame gebeurtenissen uit de *Astrologie* aantestippen heb.

Plebius is dol van spyt, raast, vloekt en tiert, om dat hy, gelyk zyne Voervaderen, tot het bewind de regeering in zyn geboorte Stad niet geraaken kan: heeft de man gelyk of ongelyk? dat moet nader onderzocht worden, zeggen myne Vrienden de Planeeten. Een boer van *Zaandam*, komt als een dolleman, aan myn huis loopen, en begeert dat ik zyn *Horoscoop* trekken zal; de boer begrypt myn meening niet, want ik voorzeg hem, uit den loop der fterren, dat de minnehandel tusfchen den Dorpschout, en zyn vrouw, hem ryker zal maaken dan hy werkelyk is. *Anglikanus* uit het ftaatsbewindfchap, Anno 1842, geflooten zullende worden, om dat hy zyn Vorst tot een aderlating aanraaden zal,
die

die gevaarlyke gevolgen staat te hebben, doet de Hemelzaalen van zyn gekerm daveren. *Melisa* haare ontevredenheid niet kunnende verbergen, om dat de minnaar, waarop zy haar oog heeft laten vallen, de schoone *Regina* bemint, vraagt my of myn kunst geene hulpmiddelen aan de hand kan geeven, om haar verdriet te verzachten; eindelyk zie ik herwaards aantreedende de losbandige Student *Felix*, die bekommerd is dat de prys van zestig duizend guldens, welke hy niet voor het jaar 1843 uit de lotery trekken moet, zyn ongeluk bewerken zal: zie daar een mengelmoes van Astrologische vertooningen, die voor het oppervlakkige veel tegenstrydigheden bevatten, om dat zy door bekrompene geesten niet begreepen kunnen worden; maar die ondertusfchen, ten opzichte van haare verklaring by de Planeetenschaar, voor de Robynen en Smaragden van de Astrologische kunstgeheimen worden geschat. Wel hoe! waarom zouden de zeven letters, die den naam van *Plebius* zamenstellen, geen betekenis hebben? ja voorzeker! de oude Latynen, die zo dom als ezels waren, en geen de minste denkbeeld hadden van den invloed die de *Astrologie* op een zevental naamletters heeft, zouden misschien door een verminkte taalgeleerdheid met den naam van *Plebius* het volk willen betekenen, om dat het van het woord *Plebis* afstamt; maar, indien zulks als eene redenkundige gevolgtrekking in alle menschelyke zaaken, zonder onderscheiding, door den beugel kon, dan zouden de voorwerpen die men ons op den *Schouwburg* in een *toverlantaarn* of door de *optica* vertoont, inderdaad de personen, of wezenlyk de zaaken moeten zyn, waar van zy slechts de afschaduwning verbeelden: dan, zonder my verder met onnutte twistredenen, tegen stomme beelden van de aloudheid optehouden, zal men zig hoop ik laten welgevalen, dat de Voorzeggingen van den *Astrologist Ludeman*, 85 jaaren na zynen dood, de knoop des geheims, raakende het *schema* van de bygebragte voorbeelden, ontwarren zal, wanneer de gebeurtenissen, die ik thans voorlopig zal verklaren, voor zo veel de beide jaaren 1842, en 1843 aangaan, onder anderen hierop zullen uitloopen.

In de eerste plaats, dat volgens de Planeetklanken, de naam en verwoedheid van *Plebius*, in een Astrologischen zin, te kennen willen geeven, het *Patriottismus*, welke gedurende de beide opgenoemde jaaren, in zeven byzondere steden van deeze Republiek, op nieuw het hoofd zal opstee-ken; doch dat zodanige volksworstelingen, die de wederverkryging van sommige verlorene voorrechten ten doel zullen hebben, in haare geboorte gesmoord, en door het staatkundig beleid van de nazaaten van het roemruchtig Geslacht, pronkende met den naam van *Leg af*, zullen worden ontzenuwd: in de tweede plaats, dat de historie van den Zaan-damschen boer, overeenkomstig de regelen der Astrologische voorzegkunde, eigenaartig afschetst, de vlammen, waarmede het dorp van dien naam, in het jaar 1842, of wel in het jaar 1843, gevaar loopt van verteerd te zullen worden, en die den aanbrenger van den brandstichter, dat ongeluk veroorzaakt hebbende, ryker zal maaken dan hy voorheen was: in de derde plaats, dat het zinnebeeldig geval van de mislukte aderlaating, waar door *Anglikanus* van zyn Staatsministerschap ontzet wordt, een verschrikkelyk verraad, en daar op volgende omwenteling in een Ryk van drie Eilanden aanduidt, welke de tyden van *Olivier Cromwel* zouden hebben kunnen doen herleeven, als den ontdekten verraader, Anno 1843, niet onthalt wierd: in de vierde plaats, wat de Planeetkundige affchaduwung van het medevrysterschap, onder den verbloemden naam van *Melissa*, en *Regina* vertoont, het dubbeld huwelyk van een Vorst met twee Prinsessen moet verbeelden, waarvan de eerste trouwketenen, ter zaake van overspel, in het jaar 1842, ontschakeld zullen worden; en dat vervolgens, in de vyfde plaats, de voorgewende prys-trekking van den rampspoedigen *Felix*, in het jaar 1843, een verrukkelyk schildery van zeldzaame wederwaardigheden uitleveren zal, van een zeker waereldberoemd man, die, na het ondergaan van eene zevenjarige gevangenis, door zyne losbandigheid veroorzaakt, weder het hoogste toppunt van geluk onder zyne edelmoedige landaart beklimmen zal: myne Vrienden de Planeeten, om zyn karakter te doen ken-

nen, hebben my laatst, in myn *Observatorium*, een meesterstuk van een zedenkundig vertoog, over het *misbruik* der *Vryheid*, doen hooren; dat hy uit het kerkerschap aan zyne Tydgenooten schryven zal, en waar van ik den zaaklyken inhoud, voor zo veel my geheugt, altoorens van zyn *Horoscoop* gewagte maaken, hier ter neder zal stellen.

TYDGENOOTEN VAN MYNE EEUW!

Al wat in de Natuur is treurt, wanneer het de *Vryheid* mist: geen wonder! de waarde van zulk een onwaardeerbaar pand, is inderdaad onbetaalbaar: het schynt dat het aanbiddelyk *Opperwezen*, de zucht tot de vryheid, in de harten der stervelingen van jongs af ingeprent heeft; de vogelen des Hemels, het kruipende en viervoetige gedierte, verblyden zig in het genot van dien; waarom zou dan een schepzel, begaafd met eene redelyke ziel, en verheven denkingskracht, zig niet bedroeven daar van verftoken te zyn?

Maar is dat zo! hoe komt het dan dat veele waereldlingen de waarde van zulk een kostelyk en verrukkelyk voorrecht, niet beter gadeflaan, en de *Vryheid*, die het gantsche Menschdom bekoort, zo deerelyk misbruiken? Ik geloof, zonder iemand te kort te doen, dat een gevangen man best bekwaam zal zyn, dit misbruik met bedaarde zinnen optemerken, en door eigene ondervinding, de echte oorzaaken daar van te kunnen onderscheppen: ik wil hier mede geen losbol, geen mensch onderworpen aan de woede van een tomelooze jeugd, of een booswicht van een volstrekt bedorven hart, aanduiden; gantsch niet! de zodanige zyn, onaan gezien hunne gevangenschap geheel onbekwam, en slechts aantemerken als werktuigen, onvatbaar voor soortgelyke overdenkingen: ik bedoel hier eigenlyk de affchetzing van iemand, die nut uit zyne ongelukken weet te trekken, dat is te zeggen, van zulk een voorwerp, dat onder de Godlyke genade, gelegenheid heeft gevonden, geduurende zyne op-
flui-

fluiting zyn gedrag en denkwyze te verbeteren, en dus het *misbruik*, dat hy in vroeger tyd van de Vryheid gemaakt heeft gehad, uit den grond zyns harten betreurt en beklagt.

In de eerste plaats zal een zodanig diepdenkend wereldling, wiens geest door een gevangenis van eenige agtereen volgende jaren tot overweging geraakt is, met bedaardheid beginnen op te merken, dat hy nimmer de regte waarde der *Vryheid* in haare volle uitgestrektheid gekend, veel min de daar aan verknochte aangenaamheden op prys gesteld heeft gehad; en, in de tweede plaats, dat de oorzaken van het *misbruik* van dit onschatbaar voorrecht, alleen in zyn spoorloos gedrag, ongebonden levenswyze, en verkeerde handelingen, te zoeken en te vinden is.

Alle eerlyke menschen, welken onpartydig denken, zullen geen zwaarigheid maaken te erkennen, dat deeze stelregelen met de waarheid, en de bevinding strooken; want behalven dat niemand gaarne een goed verliest, dat hy bemint, en waar van hy de waarde hoogschat; zo leert de ondervinding meer dan al te veel, dat de misstappen van genoegzaam de meeste *Misbruikers* der *Vryheid*, de bewegende oorzaken van het gemis der zelve, en, bygevolg, van alle hunne opgevolgde rampen en ongelukken zyn geweest: een gevangen mensch, die den Godsdienst en de betrachting der deugd tot zyne leidsmannen genomen heeft, zal dit beter dan iemand door zyn voorbeeld kunnen staaven; hy zal den lezer een akelig Schildery, van verwaarloosde zegeningen ten bewys gaan vertoonen, waarvan het gewigt by sommige onder de burgerlyke maatschappy mischien nog zeer weinig begreepen wordt.

De allerscherpste ondervragingen van strenge Rechters, kunnen het gemoed van een misdadiger zo niet knellen, als het ontwaakt geweeten van een aan zig zelve ontdekt man in dit geval doen kan, hy wendt aanvangelijk zyne zelfbeschouwingen tot de gelukkige voordeelen, onder begunstiging van welken hy geboren en opgevoed is geweest: genoot ik niet sedert myne allervroegste jeugd, en geduurende myn jongeling.

lingschap, eene voortreffelyke en beschaafde opvoeding, boven zo veele myner tydgenooten, die 'er van verstoken gebleeven zyn? — zyn 'er wel kosten aan my gespaard geworden, ter verkryging van al zulke kundigheden, en loflyke wetenschappen, welken my in een ryperen ouderdom tot een nuttig Lid van den burgerstaat konden maaken? — waren de aangeborene natuurlyke talenten, waarmede de Alzegenaar my beschonk, niet toerykende genoeg, om van dit alles een betamelyk gebruik, tot myn eige welwezen, te hebben kunnen maaken? dit zyn de eerste onderwerpen van bespiegeling waarmede de opmerkzaame onderzoeker zig bezig houdt: vervolgens gaat hy voort, zyn gedrag aan een tweede overdenking, die zig tot de manlyke jaaren bepaalt, wat nader te toetzen: wel hoel bedenkt hy, was het niet een byzonder geluk, zonder eenige uitstekende geestvermogens, of verreklinkende beroemdheid, tot aanzien in de wereld te geraaken, en met voortrekking van mannen van grooter verdiensten en meerder bekwaamheden, één der eerste waardigheden in de Republiek dergeleerdheid, en in de rechtbank te bekleden? — was het geen zeldzaame, en verwonderenswaardige voorspoed, in het midden der wanbedryven, verkwisting en brooddronkenheid, een bemiddeld huwelyk te doen, en ter wederhelft te krygen, een vrouw van een beminnyk karakter, en deugdzaame hoedanigheden? om kort te gaan, waren het geen zegeningen, dit huwelyk be kroond te zien met bevallige spruiten, en zulk een geliefd nakroost, welke sedert haare tederste jeugd wenschelyke gevolgen beloofde, en bygevolg, als zo veele wraakrompetten moesten dienen, over de ondankbaarheid van een onmenschyken vader, die in alle opzichten de heilige voorrechten der guldene Vryheid misbruikt, en den ondergang van zyn huis en zyne huwelykstelgen bewerkt had?

Dan, onze bedaarde opmerker hier mede niet vergenoegd, stapt tot eene derde overdenking over, die hem doet opklimmen, tot de grondoorzaaken waaruit alle deeze onheilen haare geboorte ontleend hebben gehad; en hy bevindt dat de allereerste bronader van zyne ongelukken, het verwaarloozen van

den Godsdienst geweest is: inderdaad, het was de ongodsdienstigheid die de voorzittende Raadsman in de rechtbank van zyne bedorven hartstogten was, en die hem trapswyze aandreef, tot het pleegen van onëerlykheid, tot daden van onrechtvaardigheid; tot den hoogmoed, wellust, ontevredenheid over zyne weleer gezegenden, doch naderhand verlopen staat; tot verzuim van zyne beroepspligten; echtlyke ontrouw, ja tot een opëenstapeling van allerlei soorten van ondeugden, welken noodzaaklyk zyn val, zyneschande, en het verlies van een *vryheid*, die hy nimmer gewaardeerd had ten gevolge moesten hebben.

Veele voorbaarige beoordelaars zullen vermoedelyk, over zodanig rampwaardig en noodlottig voorwerp, een al te overhaastig, of hard vonnis vellen: wel, zal men zeggen, een man van die eertyds gelukkige omstandigheden, van *Vryheid*, waardigheid, goed, vrouw en kinderen beroofd, ontzet van alle de zinstreelende vermaaken, die een burger van de menschlyke maatschappy doorgaands genieten kan, en bovendien in het kerkerfchap bezwaard, met een knaging over het gevoel van zyne misdryven, is voorzeker meer dan driedubbeld ongelukkig; men houd zynen deerniswaardigen staat voor overkomelyk, en men besluit, zonder de minste toegevelykheid, *dat hy loon naar werk gekreegen heeft*: dit laatste zal men gereedlyk toestemmen, maar het eerste is nogthans zo algemeen waar niet, dat 'er ten deezen opzichten geen aanmerkelyke uitzonderingen plaats zouden kunnen hebben: want behalven dat het ongeluk van zulk een aan zig zelve ontdekt mensch, mogelyk zo groot niet is, als veele zig ten onregte verbeelden, zo kan men hem, zedert zyne verwonderlyke zedens herschepping, zelfs onder de drukkende last van eene zwaare gevangenis, voor vry gelukkiger rekenen, dan hy voortyds was, ten tyde dat hy zig in de vryheid bevond: wel is waar Lezer, die gefolterde man, de speelbal van zyne woeste hartstochten, dat slachtoffer van de hedendaagsche, gekoesterde ondeugden, welke billyk uwe verontwaardiging verdient, is werkelyk van zyne *Vryheid*, en genoegzaam van alle zyne goederen,
door

door zyn eige bedryf beroofd; zyn deugdryke huisvrouw, de voornaamste parel van zyn Kroon, en de troost in zyne ongevallen, is hem door de dood ontrukkt; zyne kinderen, aan de milddadige zorgen van anderen toebetrouwd, schuwen de geheugenis van een Vader, die hun geestlyk en tydelyk welzyn verwaarloost heeft; in één woord, zyn ongeluk is voltooid, door het akelig verblyf in een schandelyke gevangplaats — Maar ei, een weinig geduld! erkent gy in dit alles de vinger niet van dat ontzachelyk en gedugt Opperwezen, die door zyne Almacht en wyze voorzieningen, zulks aldus bestierd heeft gehad; van hem die zegt, *myn raad zal bestaan, en ik zal al myn welbehagen doen?*

Om ter overtuiging van dien u, door proefkundige bewysgronden, het bewys in een helder daglicht te stellen: wie was het toch welke dien spoorlozen *misbruiker* van de Vryheid, die onaangezien een tamelyke kundigheid van sommige letterwetenschappen, nogthans geen de allerminste bekwaamheid bezat, om door een rechtmatig besef, en natuurlyk vooruitzicht aangaande zyne gepleegde wangedragingen, de verdiende onheilen te hebben kunnen voorkomen? wie was het toch, vraagt men nogmaals, welke hem het allereerst tot een bedaarde overwaging bragt, in den loop zynner haatelyke ondeugden fluitte, en vervolgens een hartlyk en knagend berouw, wegens zyne voorgaande misstappen deed gevoelen? dit kan men voegelyk niet zeggen door menschlyke magt bewerkt te zyn; het moet dan noodzaaklyk door de instralingen van een hooger hand geschied wezen: wel nu, is dit zo, dan houden de rampen, de ongelukken van dien gekerkerden man, grootendeels op: 't is waar, zyn lichaam is nog opgeslooten, maar zyn geest, die op hooger dingen dan aardfche beuzelingen denkt, blyft vry en ongedwongen: en wil men weeten waarom? — die zelfde godlyke hand, die hem ter bewerking van zyn eenwig welzyn op eene vaderlyke wyze gekastyd en getuchtigd heeft, zal hem al verder in zyne banden en kluisters vertroosting en schenken, die onuitspreekelyk zyn, en die hem het kerkerfchap, in plaats van verdrietig, zoet, en draagelyk zullen doen vallen: ja wat meer is, de *Vryheid*

die hy federt zyne zedenverwifeling in een gezonder , dat is in een beter gezichtspunt befchouwt , zal hy verachten in alle die gelegenheden , daar ze hem , onder voorwaarde van laage , ongeoorloofde , of onwettige wegen aangeboden wordt ; onderwerpelyk , en met eene volftrekte gehoorzaamheid zig bepaalende aan de gebiedende ftem , en het beleid van een albewerkende en zegenryke *Voorzienigheid* , wacht hy de uitkomst der zaaken met geduld af ; en gebeurt het , dat die thans herfchepte man , de verlooren *Vryheid* ten eenigen tyde wederkrygt , dat niet onmogelyk is , dan zal hy gewiffelyk beter dan voorheen de vermogens bezitten om den luifter en de aangenaame voorrechten daarvan te waandeeren , zonder dezelve door eenigerhande misdadige inbreuken , of fnoode vergrypingen , immer te misbruiken ; met dat gevolg dat de maatfchappyy van het eerlyke burgerschap , welke hem weleer als een verrot lid uit het midden van haar had afgefneeden , hem als dan als één der beste fteunpilaaren , ter onderfchraaginge van Christelyke en zedelyke deugden zal aanmerken : maar gebeurt dit niet ; moet hy by aanhoudenheid de *Vryheid* blyven derven ; is het door hoogerhand beflooten , dat de voor hem niet meer angstvallige kerker zyn graf zal zyn — wat zwaarigheid ! zyne kluisters zullen ten laaftten van zelve gebroken worden , wanneer zyn geest op eene verrukkelyke wyze uit de gevangenis van zyn lighaam getrokken , omhangen zal worden , met het wifelkleed der gelukzaligen , om met hem voor altoos te woonen , in die vreugderyke verblyfplaats , daar men de allervolmaaktfte *Vryheid* genieten kan.

Ik zal voor het tegenwoordige aan niemand rekenschap geeven , waarom ik dit voortreffelyk *vertoog* , het welk de welmeenende gevoelens van een berouwhebbend hart , over gepleegde misdryven , klaar aan den dag legt , in myn geheugen geprent heb gehad ; want , behalven dat de vriendschap my daar omtrent gebiedt te zwygen , zo hebben myne Vrienden de Planeeten my op straffe van haare ongenade nadrukelyk verboden , geen de alleminfte melding te maaken , noch van de oorzaak waarom , noch van de perfoon , ten

wiens verzoeken de Horoscooptrekking van deezen, tot hier toe ongeborene eeuweling, geschied is; hoedanige byzonderheden ook niets tot de zaak doen, derhalven door my almede met eene diepe stilzwygenheid zullen worden voorbygegaan: om kort te gaan, na onder het licht van zeven brandende kaarsen, geplaatst in een Astrologischen triangel, de *Horoscoop* getrokken te hebben, van *Felix*, wiens lotgevallen gedurende de eerste 36 jaaren van zyn leeftyd, met de betekenis van zyn naam niet overeenkwamen, bevond ik uit den loop van het gesternte, dat de merkwaardige rol, die hy in de negentiende eeuw op 's waerelds tooneel zoude speelen, zig tot het volgende bepaalde. *Felix* moest geboren worden onder de Planeet *Venus*, en des moest hy een worstelaar in de renbaan van den Mingod zyn, van een doorluchtig geslacht afstammende, welke sedert drie honderd jaaren herwaards beroemde mannen, zo van den degen als in den tabbaard, aan zyn vaderland hadde uitgeleeverd, zou hy zig in den ouderdom van agtien jaaren verplicht vinden, de harde mishandelingen van een stiefmoeder te outloopen, na in deeze onrype jeugd het in de meeste geleerde wetenschappen tot zulk eene volmaaktheid te hebben gebragt, die hem verwonderaars onder zyne landgenooten zullen doen verwekken; ondertusfchen moest *Felix*, volgens de Planeetspraaken, tot den krygsdienst overgaan, en in eene bloedige Veldtocht doorslaande proeven van zyne dapperheid geeven; maar tot zyn ongeluk, op de schoonheid van een avonturierster zullende verlieven, zou hy door dezelve van alles beroofd worden, zodanig dat hy genoegzaam tot den bedelzak stond te vervallen: vervolgens moest *Felix* het slagtoffer van een tweeden minnehandel worden, by welke gelegenheid hy zynen medevryer in een tweegevecht zoude doorsteeken, en, ter zaake van dien, de vlucht uit zyn Vaderland moeten neemen. De Planeeten voorspellen wyders dat hy door bewerking van zyn aanzienlyk geslacht, pardon van deeze gepleegden manslag verkrygen, en naderhand een ryk en gelukkig huwelyk doen zal, met een beminnyke Dame van weergalooze hoedanigheden, uit

welken echt hy twee zoonen en twee dochteren, van goede verwachting, verwekken moet; doch dat *Felix*, geduurende zyn trouwftaat, zig aan zulke uitfpoorige ongebondenheden, byzonder in de dobbelfpellen en in de minvermaaken, met gekamerde Maitrefen, zal overgeeven; dat niet alleen daar door ruim twee derde parten zyner aangehuwelykte goederen, zullen wegfmelten, maar dat bovendien zyn deugdzaame ge- maalinne, van hartzeer over zyn wangedrag, fterven zal; dat *Felix*, uit wanhoop, wegens dit zwaarwigtig verlies, zyne kinderen en vaderland zullende verlaaten, na eene omzwerving van drie jaaren, door verfcheide lande van *Europa* hier te lande aankomende, op hoogen last, aldaar in de gevangenis geworpen moet worden; dat zyne zevenjari- ge kerkerfchap van die gelukkige gevolgen zal weezen, dat hy, tot overdenking van zyne gedaane misftappen geraa- kende, zodanig eene pryzenswaardige verbetering van denk- wyze en zeden aanneemen zal, waar door het ontflag of de Vryheid van den ongelukkigen *Felix*, op de invloed vinden- de voorfpraak van een vorftlyken Hofprediker, ftaat uitge- werkt te worden: weshalven, gelyk de Planeetklanken lui- den, de nu weldenkende *Felix* in het jaar 1843, naar zyn vaderland en kinderen wederkeeren, en vervolgens aldaar een luifterlyke post in één der parlamentshoven bekleeden moet, onaangezien hy zig voorftellen zal, zyne overige le- vensdagen in den kerker te zullen flyten.

N^o. V.

H A N D E L E N D E

O V E R H E T

*Schrikkeljaar 1844, waarin de vermaaklyke bedryven
van den Muizenpropheet, en de echtheid van den
Joodschen Wandelaar, in de weegschaal der
Astrologie gewogen worden.*

Gredueurende het jaar 5793, na de schepping der waereld, of, volgens onze tydrekening, Anno 1844, zullen allerhande potzierlyke kluchten, raare vertoningen, en vrolyke gebeurtenissen voorvallen; geen wonder! het zal een schrikkeljaar van plaaisier zyn, want myne Vrienden de Planeeten hebben my ontdekt dat de *Muizenpropheet* en de *Joodsche Wandelaar*, waarvan ik in myn eerste *Spiegel der Waereld*, geschreeven aan *Meester Franciscus*, ter loops iets aangestipt heb, te zaamen in gezelschap zullen wandelen, of liever in dat tydperk hunne zevenjarige reistogt weder moeten beginnen, het geen alle zeven eeuwen regelmatig geschied: de affchetzing van de onbegrypelyke charakters deezer beide wonderfchepzelen, zowel als van derzelver vermaaklyke bedryven, zal althans het voornaame voorwerp myner Astrologische bespiegeling uitmaaken, en my een ryke stof van sterrekundige Voorzeggingen aan de hand geeven, die door de zwier van bekoorelyke nieuwigheid, waarschynelyk de algemeene goedkeuring zullen wegdraagen. — Maar zacht!

wat

wat al gejuich in de Hemelzaalen! welk een oorstreelend gezang hoor ik onder de luchtbewooners! zeven haanen kraaien te gelyk, het geen my doet denken, dat 'er iets zonderlings in den Planeetenraad op het tapyt moet zyn, het geen ik noodzaakelyk dien te onderzoeken: op dat gerucht voorzag ik my van myn Planeetmuts, en krom fluks naar myn *Observatorium*, maar, gelyk de *Astrologisten* doorgaands het ongeluk hebben, zo wierd ik ditmaal in myne beschouwingen gehinderd, door het bezoek van een *Schaarslyper*, die my kwam vraagen op wat uur de *Muizenpropheet*, en de *Joodsche Wandelaar* dien avond aan zyn huis moesten komen, en of hy dezelve wel logeeren mogt? in de verbeelding dat de snaak met den bolwurm gekweld was, liet ik zyn vraag onbeantwoord, en beval hem vervolgens zig schielyk myn huis uit te pakken, onder bedreiging dat ik anders middel wist om hem zyn spotlust duur betaald te zetten.

Ik ben zo gek niet als gy my aanziet, Mynheer *Ludeman*, zeide hy, zonder enige verlegenheid over myne bedreiging te doen blyken; myn Grootvader heeft in de voorige eeuw, den *Joodschen Wandelaar* drie dagen lang aan zyn huis geherbergd, en myn vrouw heeft van nacht gedroomd gehad, dat hy met den *Muizenpropheet* van avond by ons zoude komen; zo gy dat niet gelooven wildt, vervolgde hy, geliefd dan eerst aan de Planeeten te vragen of ik u in beide opzichten zoek te bedriegen. Terwyl ik een korte poos myne gedachten over dit wonderlyk voorstel liet gaan, besloot ik, tot beter uitsluiting van zaaken, ongemerkt, de *Horoscoop* van deezen snaak te trekken, waarom ik hem voorbedachtelyk naar zyn doopnaam, en geboortenstond ondervroeg, en hierin myn oogmerk bereikt hebbende, veinsde ik voor de leus, myn Planeetboek te moeten nazien, alvorens hem bescheid op zyne gedaane vraag te kunnen geeven; onderwylen bediende ik my van deeze weinige oogenblikken om de bedoelde *Horoscooptrekking* uittewerken, waardoor ik bevond dat *Gregorius* (zo hy zig noemde,) in plaats van een *Schaarslyper* te zyn, een man van hoogverlich-

te geleerdheid was, die onder zodanige eene vermomde kleed-
verwifeling, door een blooten weetlust, ter onderschep-
ping van zyn geheim, uitgelokt was geworden, om my
een bezoek te geeven: ik liet hem niets van myne Astrolo-
gische bevindingen blyken, en fcheepte hem koeltjes af,
met te zeggen, dat ik een paar uren uitstel noodig had,
om myne Vrienden de Planeeten over zulk eene weinig
voorkomende vraag, in beroep van *Astrologist*, eerst nader
te raadpleegen.

Ongevaar een quartier uurs na het vertrek van den ge-
waanden *Schaarenflyper*, werd 'er aan myn deur gebeld,
en *Britta* kwam my boodschappen, dat de knecht uit zeker
Logement, my verzocht te spreekken: hoewel het laat in
den avond was, liet ik hem echter binnenkomen: zyn *Sin-
jeur* liet my verzoeken, zeide hy, om terstond aan zyn huis
te willen komen, terwyl 'er twee Heeren aan zyn huis wa-
ren komen logeeren, die verklaarden, my noodzaakelyk te
moeten spreekken: de nieuwsgierigheid dreef my derwaards,
onaangezien ik, volgens afspraak de wederkomst van den
geleerden *Gregorius* afwachten moest: de logementhouder,
verblyd van my zo spoedig te zien aankomen, geleide my
naar de kamer die de twee onbekende vreemdelingen be-
trokken hadden; hy klopte een en andermaal, maar geen
gehoor krygende, ontfloot hy zelf, uit onverduldigheid, de
kamerdeur, wanneer wy, tot onze uiterste verwondering,
niemand in het vertrek vonden: ik vroeg daarop al boerten-
de aan den waard, of hy vermaak fchepte my in den laaten
avond, voor den zot te houden, en deeze zwoer hoog en
laag, dat hy, zo wel als zyne huisgenooten, betuigen kon-
den, dat de beide vreemdelingen, die gewenscht hadden my
te spreekken, zig nog pas vóór myne komst, in dat boven-
vertrek bevonden hadden; zeggende, tot meerder bevesti-
ging, dat de zaak hem onbegrypelyk voorkwam, want dat
hy wel wist dat zy de voordeur niet uitgegaan waren:
wy gingen daarop naar beneden, na de kamer alvorens
zorgvuldig doorzocht te hebben: ondertusfchen dat ik op
verzoek van den logementhouder, aldaar, onder het drin-
ken

ken van een glas wyn, een pyp bleef rooken, en meer dan een half uur lang zamen over het geval van deeze wonderbaare verdwyning spraken, wierd van dat zelfde bovenvertrek, waarin de verdweenene gasten gelogeerd waren geweest, tot driemaal de kamerschel getrokken: de knecht liep met een kaars na boven, en kwam ons berichten, dat de Heeren vroegen, waar *Ludeman* zoo lang bleef? ik geloof, riep de waard, dat die snaaken met den drommel omgaan, terwyl zy zig onzichtbaar kunnen maaken! wy begaven ons vervolgens zamen naar die kamer, alwaar wy de beide Heeren op het dambord vonden speelen, en na hun onze verwondering over de voorverhaalde kluchtige ontmoeting betuigd te hebben, gaven zy ons met een stemmig gelaat te kennen, dat zulks niet wel mogelyk was, vermids zy geen voet uit het huis hadden gezet, en by gevolg, dat wy ons vergist moesten hebben: ik liet dit ongemerkt pasfeeren, hoe zeer ik wel gegronde reden had, om dit voorwendzel te betwisten; maar de logementhouder, die zo gemaklyk niet te paajen viel, ten minsten zig zulk een magere uitvlucht voor geen gangbaare munt in de hand wilde laten stoppen, begon daarover met hun te harrewarren, toen de huisknegt gelukkig de komst kwam aandienen, van een Heer, in het blaauw fluweel gekleed, welke de beide vreemdelingen verzocht te spreken, en die ik oogenbliklyk herkende voor *Gregorius*, den vermomden *Schaarenflyper*, wiens *Horoscoop* ik bedektlyk getrokken had.

Na dat de waard op hnn bevel uit de kamer was gegaan, werd het dambord weggenomen, en ons alle vier aan de tafel geplaatst hebbende, geraakten wy ongevoelig met elkander in redewisfeling; *Gregorius* was de eerste die my vroeg, wat ik van deeze Historie dacht? ik betuigde hem openhartig dat ik niet wist wat ik hiervan denken moest: wel nu beantwoordde hy, dan zal ik het u zeggen: zie daar de *Muizenpropheet*, en den *Foodschen Wandelaar*, waar voor gy deeze beide Heeren begroeten kunt; om te zien of dit waar is, zal ik 'er de proef van nee-

neemen, hernam ik, ten zelfden tyde de twee kaarfen, die op de tafel stonden, uitblaazende, als wel bewust zynde, dat zy nergens in het donker verblyven konden: zo dra dit verricht was, hoorde ik een yfelyk geweld van beneden; de waard, gevolgd door zyne drie knechten, kwamen met brandende kaarfen de trap oploopen, en my alleen in het vertrek vindende, berichtten zy my, met een ontsteld gelaat, dat de drie snaaken van tovenaars, in wier gezelschap ik my bevonden had, als schimmen uit zyn huis gevlogen waren, en dat daarop het porcelein in zyn voorkamer altemaal aan stukken gevallen was: daar verliep veel tyds eer ik den huiswaard en zyne ontstelde familie tot bedaaren konde brengen, en om zyn huis, ter zaake van dien, niet opsprakelyk te maaken, moest ik hem belooven, geduurende myn leven, dit geval te verzwigen: ongeacht deeze plechtige belofte, kan de waardigheid van *Astrologist*, die ik 36 jaaren lang bekleed heb gehad, zo min als de volstreckte aanbeveeling van myne Vrienden de Planeeten, gedoogen, dat ik de verdere bedryven van den *Muizenpropheet*, en den *Joodschen Wandelaar*, niet wat nader ontwikkelen, of in de Planeetschaal van het gezond verstand, door de navolgende proefneemingen, weegen zoude.

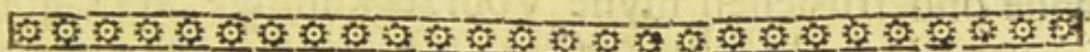
Men behoort evenwel te begrypen, dat aan den eenen kant, de manier op welke ik dit verrichten moet, niet in den smaak van een romanverhaal zal zyn, en aan den anderen kant, dat zulks, noodzaaklyk, by wyze van Astrologische Voorzeggingen dient te geschieden, in voegen dat de Planeetschaal, zo ten opzichte van den *Muizenpropheet*, als ten aanzien van den *Joodschen Wandelaar*, niet betrekelyk kan worden gemaakt, tot den tegenwoordigen, maar tot den volgenden tyd: dit voorondersteld zynde, zo spreekt het van zelf, dat ik hier voornaamlyk het schrikkeljaar 1844 in het oog heb, wanneer onder de regeering van de Planeet *Mercurius*, deeze beide beruchte waereldloopers, aanmerkenswaardige rollen, geduurende hunne omzwervingen in gantsch *Europa*, en byzonderlyk hier te lande

zullen spelen. Myne Vrienden de Planeeten, waren juist in den wolkenhemel vergaderd, toen 'er aangaande de zichtbaarheid of onzichtbaarheid van dit tweetal altyd loopende dwaalgeesten gehandeld werd: zodanige bedenkelijkheid moest onvermydelyk door de Planeetschaal gewoogen worden, en geen wonder, terwyl vier van myne Luchtpatroonen zig voor het eerste gevoelen verklaarende, vervolgens de weegschaal aan hunnen kant deden overslaan, dat is te zeggen, dat zy begreepen, dat de zichtbaarheid zo wel van den *Muizenpropheet*, als van den *Joodschen Wandelaar* zonder onderscheid plaats behoorde te hebben; ondanks het zelve werd de zaak tusfchen het zevental Firmamentbewooners, door middel van een minnelyk verdrag, gevonden, en op deeze wyze, zonder verkorting van de Planeetschaal beflist, dat naamlyk, de zichtbaarheid of onzichtbaarheid, van die beide aardklootzwerfers, maar alleen bepaald behoorde te blyven, tot sommige tyden en gelegenheden welken de noodzakelykheid zoude komen te vorderen: ingevolge van dit Planeetenbesluit moest, in het schrikkeljaar 1844, het groot tooneel van zichtbaarheid van den *Muizenpropheet*, en *Joodschen Wandelaar*; geopend worden; de eerste om reden dat hy naar *Pilatus* geleek, en ook volmaakt zyn karakter bezit; de andere ter oorzaake dat hy het kruis dat hem opgelegd was, niet had willen draagen; doch in beide betrekkingen, om aan de *Jooden* te doen zien, dat noch de een, noch de andere van hun, de persoon van den verwacht wordenden *Mesias* weezen kan.

Onmiddelyk na de beflissing van de weegschaal aldus afgeloopen was, gaven myne Vrienden de Planeeten my, door twee vuurschynende vaandelen, aan den *Zodiak* te verstaan, wat 'er in het jaar 1844 met belang tot deeze altoosduurende reizigers, hier te lande, zoude gebeuren, als zynde de twee *Zodiaks vaandelen*, de affchaduwing van alle de bedryven, welken de *Muizenpropheet* en den *Joodschen Wandelaar*, geduurende dat jaar betroffen: zy zouden, volgens de verstaanbaare kentekenen, die ik in myne toenmaallige Planeetbeschouwingen waarnam, in verscheidene Steden en dorpen, onzichtbaar poogen intelluipen, maar hunne on-

zicht-

zichtbaarheid niet langer dan tien minuten kunnen behouden, in een vertrek waarin zig een Schoorsteen bevond: op gelyke wyze zullen zy, overeenkomstig myne Astrologische naspooringen, kort na hunne aankomst te *Amsteldam*, aldaar zulk eene menigte ontmoetingen en kluchtige avanturen hebben, waarvan het verhaal van de aaneengeschakelde byzonderheden, zo verwonderenswaardig, en tevens zo wydloopig is, dat ik dezelve, als een vervolg van hun doolingschap, onder N°. VI. breedvoerig zal verhandelen.

N°. VI.

H A N D E L E N D E

O V E R D E

*Drie Loopjaaren 1845, 1846, en 1847, inhoudende het
vervolg van de bedryven van den Muizenpropheet,
en den Joodfchen Wandelaar.*

Aangezien geduurende het drietal bovenstaande loopjaaren, geen groote wonderen gebeuren zullen, zodanig dat aan den eenen kant, voor zo veel myne Astrologische voorzeggingen kunnen beryken, als dan geene oorloogen, of andere foort van volksrampen te duchten staan, noch aan den anderen kant, geene ongewoone nieuwigheden, waarby het mensdchom iets winnen kan, voorvallen zullen, en, by gevolg, dat myne Planeetbeschouwingen, raakende de drie

jaaren 1845, 1846, en 1847, niet dan magere en onverschillige zaaken kunnen opleveren, heeft deeze overdenking my lang in beraad doen staan, om dezelve uit het register van deeze eeuw te schrappen, of ten minsten met stilzwygen voorby te gaan; maar, begrypende dat my nog een ryke stof overbleef, om van de kluchtige avontuuren van den *Muizenpropheet* en den *Joodschen Wandelaar* te gewaagen, waarvan ik het vervolg, onder de beschryving van het schrikkeljaar 1844 beloofd had, bevinde ik my daar door gelukkig in staat gesteld, de schaarsheid myner Planeetkundige waarneemingen, ten dien opzichte, te vergoeden; bespaarende ondertuschen myne Voorzegkundige verhandelingen, over de luchtgesteldheden, de voortekenen van het weêr, voor het volgende schrikkeljaar 1848, als 't welk boven alle andere jaaren van de *Negentiende Eeuw*, in zwaare orkanen, misten, sneeuw, en wat dies meer zy, uitmuntten zal.

Pythagoras, die, gelyk overbekend is, de leer der zielsverhuizing was toegedaan, droomde, zegt men, op een nacht, dat hy de drie laatste eeuwen, die de vergankelykheid der waereld, of liever het laatste der dagen zouden voorafgaan, als een Propheet voorbeschikt was, om in gezelschap van den *Joodschen Wandelaar* den aardbodem te doorwandelen: ik heb myne Vrienden de Planeeten in verscheidene nachtbeschouwingen daarover meermaalen gepolst gehad; maar nimmer heb ik zekere ontdekkingen deswegen gedaan, waaruit de geloofwaardigheid van dit voorgeeven bleek; alleenlyk schynt het my uit Astrologische proefneemingen waarschyndelyk te zyn, dat de zogenoemde *Muizenpropheet*, by zyne aankomst hier te lande, in het jaar 1844, zig van dat voorwendzel listig bedienen zal, om ligtgeloovige menschen in het denkbeeld te brengen, dat hy werkelyk *Pythagoras* is, ten einde hier door de belachelyke leerstelling der zielsverhuizing, aanneemelyk te maaken; doch dat zo wel zyn bedrog, als het bedriegelyk voorgeeven van den *Joodschen Wandelaar*, om de Jooden te doen gelooven dat hy de Voorlooper van hunnen *Mesias* verbeeldt, geen steek zou;

zoude kunnen houden, zal uit deeze voorzegkundige gevallen, betreffende hunne beide perſoonen, handtastelyk blyken.

Men verbeelde zig die beide altoosduurende wandelaars, in het midden des jaars 1844, in de volkryke koopſtad Amſteldam, onder verbloemde naamen te zien aankomen, daar zy, overeenkomſtig myne Planeetkundige Waarneemingen, vooreerst hun verblyf zullen neemen, by een man, die van een dweepachtig carakter zal zyn; aldaar zullen zy veel opgang maaken door de aanbeveeling van den dweeper, hunnen huiswaard, by wien zy als twee groote Propheeten ſtaan aangemerkt te worden, ter oorzaake dat de *Muizenpropheet* het Muizenjaar, en de *Joodsche Wandelaar* nog grooter wonderen, van het duizendjarige Ryk, voorzeggen zal: na door zulke orakelfpraaken het vertrouwen van den dweeper, en zyn jonge huisvrouw gewonnen te hebben, zal de *Muizenpropheet*, vervolgens, op deeze ſchoone vrouw ſmoorlyk verliefd worden, terwyl de welgemaaktheid van zyn perſoon haar niet minder bekooren zal, in voege dat zodanig eene dubbelde betrekking, dan ook een geheimen minnehandel tuſſchen hen beiden bewerken zal, waarvan de gevolgen niet onaartig zullen uitvallen; want op die tyden, dat de huiswaard bezig zal zyn, by alle zyne kenniſſen en bloedvrienden, de ongemeene gaaven van de Prophetiſche geeſten zyner beide gaste breed uittemeeten, zal de *Muizenpropheet*, aan den anderen kant, niet onledig blyven, om zyne jonge vrouw te doen begrypen, dat hy *Pythagoras* is, en onder verzekering dat zy met hem naderhand als Koningin zal regeeren, haar gevolglyk het leerſtelzel van de zielsverhuizing, ſmaaklyk zal maaken, op eene wyze, dat zy, door het vooruitzicht deezer glansryke waardigheid betoverd, niet alleen verlangen zal hoe eer hoe liever te ſterven, maar zelfs door een gevolg van eerzucht, tot het beſluit moet overgaan, om haar minnaar, den *Muizenpropheet*, by voorraad de voorrechten van hun toekomend echtgenootſchap, te doen genieten; dan, terwyl inmiddels de toebeïdzen daartoe gemaakt zullen worden, zal het, by jon-

geluk gebeuren', dat die handel tusſchen de gelieven, door hun huisknecht beſpied zynde, deeze zyne Meester daarvan kennis zal geeven, welke, beducht over de geboorte van jonge Propheeten, beide zyne gasten met ſtokſlagen zyn huis uitjaagen zal.

Na den dans zo gelukkig ontsprongen te zyn, zullen de avontuurzoekende Wandelaars, het hier by niet laaten be-
rusten; want behalven dat de *Joodsche Wandelaar*, ruim zo ſcherpzinnig van oordeel, en vernuftig in uitvinding zal weezen, als zyn reisgenoot, de *Muizenpropheet*, zo zal hy, op zyn beurt, een doorſlaande proef geeven, dat hy, in beide opzichten, voor den laafsten niet behoeft te wyken; met dat oogmerk zig by een voornaamen en ryken Jood van deeze handeldryvende Stad, geduurende zyn verblyf aldaar zullende laaten aandienen, als de voorlooper die de komst van hunnen verwachtwordenden *Mesſias* aankondigen moest, zullen zy door dezelveu treffelyk onthaald en gehuisvest worden; inzonderheid op de verklaring van den *Muizenpropheet*, dat hy gelast was hem, tot meerder geloofbaarheid van die hoogwigtige bezending, in dat gezantschap te verzellen: ondertuſſchen bewyſt het verhaal van de navolgende grappige historie, hoedanig misbruik zy van deeze gastyryheid ſtaan te maaken, gelyk myne Planeetbeſchouwingen my klaarlyk hebben doen opmerken.

Ik beſchouwde dan, voor eerst, by de terugkaatzing in mynen Astrologiſchen ſpiegel, de talryke vergadering van zevenmaal zeven aanzienlyke en bemiddelde Jooden, die aan het huis, alwaar zy geduurende het jaar 1844, hun intrek zullen neemen, ſtond gehouden te worden: dit myne oplettendheid opgewekt hebbende, beſloot ik, om dien aangaande, nadere ontdekkingen te doen, een paar uren langer in myn *Observatorium* te blyven vertoeven; en toen ik, door middel van de Planeetspraaken, onderſchepte, de merkwaardige redevoering welke door den *Joodschen Wandelaar* in deeze plechtige raadsvergadering zoude gehouden worden, had ik geen berouw van zulks gedaan te hebben — „Wy zullen u”, zal hoofdzaaklyk zyn aanspraak be-
vat-

„ vatten, in het jaar 1853, de tien afgedwaalde stammen
 „ van het Jodendom, uit alle hoeken van de waereld weder-
 „ om byeen verzamelen; wy zullen vervolgens, in het
 „ jaar 1860, de Stad *Jerusalem*, en den *Tempel* van *Salomon*
 „ wederom opbouwen; daar na zal, in het jaar 1861,
 „ onze verwachtwordende *Mesfias* verschynen, die met veel
 „ luister het duizendjarige Ryk van den gantschen aardbo-
 „ dem aanvaarden zal, en ik ben, als een voorlooper afge-
 „ zonden, om u lieden de blyde komst van den Koning der
 „ Jooden, zeventien jaaren te vooren aantekondigen; maar
 „ terwijl 'er kostbaare Offerhanden by de plechtige inhaaling
 „ van onzen *Mesfias* zullen dienen te geschieden, ten einde
 „ aan zulk een lang gewenschte gebeurtenis, ter beschaaf-
 „ ming van onze spotzuchtige vyanden meer heerlykheid,
 „ en grooter luister bytezetten, zo behooren de vermoo-
 „ gende geslachten onzer natie, in deeze Stad, ten minsten
 „ anderhalf millioen Ducaaten op te brengen, en aan my
 „ ter hand te doen stellen, waarvan ik, ter eere van het
 „ *Joodsche Mesfiaschap*, een zodanig lofwaardig gebruik be-
 „ loof te maaken, welk de *Kinderen Israëls* verheugen
 „ zal.” Achtervolgends myne Astrologische bevindingen,
 is het waarschynelyk, dat hoe zeer de zevenmaal zeven schar-
 ryke joodsche mannen, een zonderling behaagen in de rede-
 voering van den welbespraakten voorlooper hunner *Mesfias*
 staan te scheppen, zy echter zig niet zo aanstonds wilvaar-
 dig zullen betoonen, om in deeze aanmerkelyke geldcon-
 tributie te bewilligen; doch, zo dra de *Joodsche Wandelaar*,
 gelyk ook zyn reisgenoot, de *Muizenpropheet*, in het mid-
 den van de raadsvergadering, tot onuitspreekelyke verba-
 zing van de aanwezende Jooden, onzichtbaar worden zul-
 len, zonder dat 'er iemand de oorzaak van begrypen kan,
 zullen zy, getroffen door het wonderbaare van deeze schie-
 lyke verdwyning, aan het zeggen van hunne *wandelende*
Propheet beginnen geloof te slaan, en door een onophoude-
 lyk gekerm en geroep, hunne onbedachte handelwyzen be-
 klaagen, in diervoege, dat men hen, onder allerlei vreemde
 gebaarden, zal hooren uitschreeuwen: *Wy willen graag drie*

millioenen Ducaaten voor de prachtige inbaaling van onzen Mesfias opofferen, als zyne beide doorluchtige Gezanten zig wederom in de raadkamer vertoonen! naauwlyks zullen deeze woorden uitgesproken zyn, of men zal, met nog grooter verwondering, zo wel den *Joodfchen Wandelaar*, als den *Muizenpropheet* zamen in een zichtbaarlyke gedaante door de kamer zien wandelen; hoedanige onbegrypelyke wederverfchyning, de mannen van den Joodfchen raad, dermaate begochelen zal, dat zy niet alleen geen verdere zwaarigheid ftaan te maaken om binnen zes weeken tyds de verdubbeling van de gevorderde contributie gelden te zullen opbrengen; maar, ten blyke van hunne hoogachting voor het Gezantschap van hunnen lang verwachten aardfchen Koning, onmiddelyk honderd duizend Ducaaten, by voorraad, aan hetzelfde zullen ter handen fteflen, om, geduurende hun verblyf in deeze Stad, eene prachtige levenswyze te kunnen onderhouden.

Men zal misfchien denken dat *Ludeman* deeze gantsche historie gedroomd heeft gehad: om de proef op de fom te geeven, maak ik geene zwaarigheid, rondborftig te verklaren, na in myn *Observatorium* dat onderwerp, al verder nagespeurd te hebben, dat de kamenier van eene aanzienlyke Dame, die juist op dien tyd met een zeker jong Heer, tegen wil en dank van zyne ouders, het hazepad zal kiezen, de onwederfpreekelyke waarheid van de komst en het verblyf, zo van den *Joodfchen Wandelaar*, als van den *Muizenpropheet*, geduurende het jaar 1844 binnen deeze koopftad nader bevestigen zal, en wel met dat gevolg, dat de jonge gelieven, niet alleen door de beide waereldzwerfers, in hunne voorgenomen vlugt voordgeholpen, maar, door dezelve van de benoodigde reispenningen voorzien zullen worden.

Eene andere ontmoeting, niet minder raar in zyn foort, die ik onlangs in den Sterrenhemel waargenomen heb, zal de wezenlykheid van de Voorzegkundige gebeurtenissen, raakende hunne perfoonen, buiten alle bedenking fteflen: myne Vrienden de Planeeten, welken in foortgelyke zeldzaam

zaam voorvallende zaaken, zig doorgaands inschikkelyk voor de *Astrologisten* betoonen, deden my uit sommige *Aspecten* bemerken, hoedanig dat geval zig toedraagen zal. By ge'e-genheid van de viering der Joodfche *Poerim*, of Vastenavonds vermaaklykheden, des jaars 1844, waarby de *Joodfche Wandelaar* en de *Muizenpropbeet*, onder anderen door aanzienlyke huisgezinnen van het Joodendom, staan genoodigd te worden, zal het, naar myne Astrologifche bevindingen, eenmaal gebeuren, dat zy in het midden van de algemeene vreugdebedryven, onder die Natie gewoonlyk plaats hebbende, zig, over tafel zittende, onzichtbaar zullen maaken; de tafelvreugd hierdoor gestoord, zou denkelyk niet herleeven, in gevalle één der *Joodfche Rabynen*, die by het gastmaal tegenwoordig zal moeten zyn, geen middel wist te vinden, om de ontfelde gemoederen tot bedaaren te brengen: ik vernam in de Hemelzaalen de taal die hy tegen de aanwezende gasten staat te voeren, en vermoedelyk hierop uitkomen moet: *Waarde Vrienden!* zal hy als dan zeggen, *ik ben ten vollen overtuigd dat de Voorlooper van onzen verwachtwordenden MESSIAS, uit noodzaakelyke redenen onzichtbaar geworden is, en dat misfchien hy, zo wel als zyn bybebbend Gezant, binnen een uur tyds berwaards zal keeren, om aan de Joodfche Natie een aangenaame boodfchap te komen doen:* op zulk eene nadrukkelyke verklaring, zal in het huis alwaar zig de Poeringasten zullen bevinden, oogenbliklyk een hevige brand ontfaan, waardoor een iegelyk, om niet door de verflindende vlammen verteerd te worden, een goed heenkomen zal poogen te zoeken, doch welke brand door de tydige komst van den *Joodfchen Wandelaar*, en zyn reisgenoot, uitgeblust zullende worden, zo zal men, vervolgens, dit wonderwerk, als een gedenkteken van de volzekerheid, dat de Voorlooper van den *Joodfchen Mesfias*, in het jaar 1844 te *Amfteldam* zyn verblyf gehouden heeft, in goudene letteren, boven den tempel van die Natie graveeren.

Maar onderftelt het verhaal van deeze twee voorbeelden, dienende ter onderschraaginge van myne Astrologifche Voor-

zeggingen, aangaande de komst en het verblyf deezer beide altoos duurende Wandelaaren, binnen deeze Stad, konde niet volstaan om de echtheid daarvan te bewyzen, of liever om my vry te pleiten van de verdenking, dat zulks mogelijk een verdichtzel van myn eigen vinding was, zo bevangt my de lust om de zekerheid van dien nog klaarder te gaan staaven, door een viertal koddige avontuuren, waarin de *Joodsche Wandelaar* en de *Muizenpropheet*, ieder op hunne beurt, een meesterlyke rol zullen speelen, en van welke men in het jaar 1844, hier te Lande, verreklinkende trompetten blaazen zal.

Hester, eene bevallige Joodin, door koplaary van hare geldgierige bloedverwanten, in ondertrouw zullende treden, met *Nathanaël Levi*, een mismaakte doch ryke Jood, van 82 jaaren oud, zal, door bewerking van haar Geboorte-Planeet aangedreeven worden, om den Voorlooper van den Joodschen *Mesfias* te ondervraagen, of haar gekoppeld huwelyk met *Nathanaël Levi*, waar voor zy altyd veel weêrzin betoond heeft gehad, gelukkig of ongelukkig uitvallen zal? de omzwerver aan deeze vraag zullende bemerken, dat zy hem voor een groot Propheet verflyt, en die, volgens myne verbeelding zig niet ongevoelig door de schoone *Hester* zal willen betoonen, beantwoordt haar vraag, gelyk de Planeetklanken luiden, dubbelzinnig, zeggende dat het van haar slechts afhangen zou, om haar huwelyk met *Nathanaël Levi*, met een gelukkigen of ongelukkigen uitslag bekroond te zien, onder aanraading dat zy zulk eene voordeelige party niet van de hand moest wyzen; maar dat, om schielyk van zulk een walgelyk voorwerp verlost te worden, zy eerst de byslaping moest gedoogen met één der groote Propheeten, welken zig thans, tot heil van 't Joodendom, op de waereld bevonden, als zynde van die kracht, dat *Nathanaël* nier lang leven kon, en zy door zyn dood niet alleen in het volle bezit van zyne rykdommen zoode geraaken, maar bovendien door naderhand een man naar haar zin te neemen, zig zelve in den tweeden trouwstaat, gelukkig maaken kon: myn Astrologische spiegel deed my

vervolgends zien, dat de bekoorlyke *Hester* smaak in deezen raad vinden zal, en na den *Joodschen Wandelaar*, als het werktuig van haar fortuin, onder het voorgeslagen beeding, uitgekoozen te hebben, de huwelyksvoltrekking met haar gryzen minnaar daarop zyn beslag kreeg.

Door middel van myne Astrologische wetenschap, heb ik ook bescpied, dat als de Oostindische Retourvloot, in het jaar 1844 hier te lande aankomen zal, de *Muizenpropheet* van die gelegenheid gebruik zal maaken, om zig door de welgelykheid van zyn postuur en wezenstrekken, met een persoon die tien jaar uitlandig was geweest, en die hy te *Bengalen* gekonnen had, uittegeeven, voor den verloofden minnaar van een koopmans dochter binnen deeze Stad, welke op dien tyd, onbewust van het sterfgeval van haar *Pretendent*, hem, volgens voorgaande tydingen, met de Retourvloot verwachtende was; de jonge Dame, bedroogen door het gelaat van den *Muizenpropheet*, die als twee druppelen waters aan haaren verloofden minnaar geleek, uitgezonderd eenige veranderde trekken, die zy aan eene tienjarige afwezigheid toegaf, verwellekomde hem, met die oprechte gemeenzaamheid, welke doorgaands tuschen een paar lang afgescheidene gelieven plaats heeft: de *Muizenpropheet*, die, naar ik in de Hemelzaalen door de Plaanetklanken waarnam, ook alles volmaakt wist te vertellen wat 'er in de verkeerung met de jonge Juffrouw en de persoon die hy verbeeldde, voormaals was omgegaan, bragt het ten laatsten door zyn schrandereheid en beleid, gelyk ik klaarlyk in myne Astrologischen spiegel bespeuren kon, zo verre dat hy met die Koopmans dochter kwam te trouwen, en kort na den bruilofsdag, onzichtbaar verdween.

Onlangs dat, door zwaarmoedige overdenkingen, in myn studeerkamer, de slaap my overvallen had, ontwaakte ik op een zeker gerucht, waarvan ik de oorzaak niet begreep; zonder my te bekreunen aan een gestommel, dat ik aan de uitwerking van een droom toeschreef, nam ik de pen in de hand, om myn *Goudmyn* of *Bloembos* van *Astrologische Kunstgebeimen*, voor de jaaren 1785, 1786, en 1787

aftefchryven , wanneer myn knecht *Jan* my een grooten brief bragt, die met zwart lak toegezegeld was, en dien ik van deezen inhoud bevond te zyn.

SINJEUR CONFRATER!

„ Mogen wy *Astrologisten* niet onder het getal van de
 „ fchrandere en vermaaklyke zotten van het menschedom ge-
 „ teld worden? zyn 'er wel Geleerden of Kunstnaaren, die
 „ de waereldlingen door aangenaame beuzelingen beter kun-
 „ nen foppen dan wy? mannen en vrouwen ftellen een on-
 „ bepaald vertrouwen in onze *Astrologifche Voorzeggingen*,
 „ en wy hebben het geluk van haar te behaagen, door
 „ geestryke uitvindingen, die hunne zintuigen, of liever ge-
 „ moedsneigingen ftreelen: Schoon ik maar een kurkensnyder
 „ van myn ambacht ben, bemin ik daarom echter de *Astrologie*
 „ zo fterk als gy, en ik begryp dat wy door middel van on-
 „ ze Planeetbefchouwingen, fomtyds den fpyker wel eens op
 „ den kop flaan, met belang tot zulke dingen, die nog ge-
 „ beuren moeten: let dan, Vader *Christoffel* op het voor-
 „ beeld dat ik u, tot bewys van dien, opdischen zal, en
 „ het geen de onfeilbaare regel overtreft, dat een moor on-
 „ mogelyk blank van huid kan worden: ik fpreek geen
 „ Grieksch, Latyn, of Arabifch, als ik u zeg, dat ik de drie
 „ laafte nachten van het jubelfeest der twaalf *Zodiakfteke-*
 „ „ nen, op myn vliering ontdekt heb gehad, den tyd, op
 „ welke de *Joodfche Wandelaar*, in gezelfchap van den
 „ *Muizenpropheet*, te *Amfteldam* verfchynen zullen: gy
 „ zult het misfchien niet gelooven, Vader *Christoffel*! trou-
 „ wens, daar zyn meer *Astrologisten*, welken nimmer Pla-
 „ neekundige onderzoekingen, ten opzichte van hunne
 „ altoosduurende doolingschap, gedaan hebben: wat zwaa-
 „ righeid! ik zal u dan voor den vuist zeggen, dat deeze beide
 „ fnaaken, in het jaar 1844 zig hier te lande zichtbaar vertoo-
 „ nen zullen, en dat de twee volgende kluchtige bedryven
 „ eene gedenkwaardige ftof van verwondering uitleveren zal.

„ Nie,

„ Niemand heeft ooit gehoord, Vader *Christoffel*! dat men
 „ een dood paard levendig kan maaken maar de *Joodsche*
 „ *Wandelaar*, die meer kunst bezit dan alle *Astrologen*
 „ met malkanderen, zal nog grooter dan dit verrichten:
 „ wel hoe! wat mirakelen zal die bewonderde man toch
 „ doen, zult gy denkelyk vraagen? indien onze Vrienden
 „ de Planeeten hier tegenwoordig waren, zouden zy u wee-
 „ ten te zeggen, dat die dwaalgeest, dit tot het einde der
 „ laatste eeuwen rondom den aarkloot wandelen moet, in
 „ het jaar 1844, door zyn fchrander vernuft, middel zal
 „ vinden om een opgehangen misdadiger wederom leven-
 „ dig te maaken: een Stads Geneesheer, op wiens verzoek
 „ de Patient, onmiddelyk na zyne terechtstelling, van de
 „ galg afgehaald zal worden, onder voorwendzel van het
 „ lyk te willen ontleeden, zal met den *Joodschen Wandelaar*
 „ zamenspannen, om, door behulp van een onbekend ge-
 „ neesmiddel, den opgehangenen misdadiger weder te doen
 „ herleeven: ik zou gaarne zyn naam noemen, Vader *Chris-*
 „ *toffel*, indien de Sterrekundige geheimen niet toereikende
 „ waren, om u te doen begrypen, dat de Stad Haarlem
 „ zyn geboorteplaats zal zyn, en dat zyne voorouderen de
 „ hoedanigheid van bode van de waereld, weleer bekleed
 „ hebben gehad.

„ Maar wat zult gy vervolgens denken, Vader *Chris-*
 „ *toffel* van het geen ik u, aangaande den *Muizenpropheet*,
 „ gedurende zyn verblyf binnen de koopstad *Amsteldam*,
 „ te ontdekken heb? die zaak zal van een andere natuur zyn,
 „ en hoofdzaaklyk volgens myne Astrologische waarnee-
 „ mingen hierop uitkomen: my dunkt ik zie hem in 't ver-
 „ schiet in een Coffyhuis treden, daar hy in gesprek ge-
 „ raakt met twee deftige Heeren, die, vooringenomen met
 „ zyn propheetischen geest, welgemanierdheid, gelukkige
 „ Phisionomie, en den zwier van welspreekendheid, welke
 „ altemaal in hem uitblinken, onder de redenwifeling be-
 „ leefdlyk verzoeken, van dien zelfden avond tegenwoor-
 „ dig te willen zyn, by een gezelschap goede Vrienden,
 „ het welk zy bywoonen moeten: ik bescpew verder dat de

„ *Muizenpropheet*, uit nieuwsgierigheid, aldaar verschynt,
 „ en na een korte poos by dat gezelschap verbleeven te
 „ zyn, welhaast onderschept, dat het zevental aanzien-
 „ lyke Heeren, waaruit die zamenkomst bestond, hem der-
 „ waards gelokt had, met het oogmerk om, door middel
 „ van zyne bekende Prophetien, onderricht te worden,
 „ aangaande den goeden of kwaaden uitslag van eene ge-
 „ wigtige onderneming, die niet minder dan een hoog ver-
 „ raad bevat; of, om my klaarder uit te drukken, die eigen-
 „ lyk een algemeenen volks opstand, gelyk men in deeze
 „ eeuw ook zal zien gebeuren, ter verdelging van een Vorstlyk
 „ huis ten doel had: fluks, *Vader Christoffel* na de snaak
 „ dit bemerkte had, neemt hy onder een welverzonnen voor-
 „ wendzel, schielyk zyn afscheid, en verschynt andermaal
 „ onzichtbaar in het vertrek, alwaar hy duidelyk hoorde,
 „ alle de maatregelen, welken door dit zevental Persoonen
 „ van dat gezelschap, ter volvoering van hunnen aanslag,
 „ overwogen, en de besluiten die ten zelfden opzichte ge-
 „ nomen werden: de *Muizenpropheet* van deeze ontdekking
 „ gebruik zullende maaken, om de waarheid van zyn komst
 „ en verblyf hier te lande onwraakbaar voor de nakomeling-
 „ schap te bevestigen, geeft van alles behoorelyke kennis
 „ aan het gerecht, op welks last, de zeven landverraaders in
 „ hechtenis genomen zynde, vraagt men hem, vervolgens
 „ wat vergelding hy daarvoor begeert? *Geene andere*, zegt
 „ hy, *dan dat dit geval in goudene letteren gegraveerd, in*
 „ *één van uwe Raadzaalen mag pronken!* zie daar *Vader*
 „ *Christoffel!* alles wat ik van die historie weet.”
 „ Ik ben

Uw Vriend,

DE KURKENSNYDER.

Nº. VII.

B E V A T T E N D E

E E N

Planeetkundig onderzoek over de kracht en invloed van de Sterren, op het weér; met de natuurlyke kentecken, of voorboden derzelven; alles betreklyk tot het Schrikkeljaar 1848.

Dat de Sterren een byzondere kracht hebben, en niet van eindelyke werkingen in de Natuur zyn, daaraan behoeft niemand te twyfelen; want het zelve alzo gewis en zeker is, als het waar is dat men door het *Speculum Concavum*, of den Brandspiegel, van de invallende en terug slaande Zonnestraalen, ienands kleet, dat hy aan zyn lichaam heeft, kan aansteeken, of andere dingen daar door in vlam zetten; alzo vast en zeker is ook de werkinge der Sterren, en alles wat op den geheelen aardbodem gevonden wordt, en daarop wast, leeft of zweeft; velden, hoven, boschen, bloemen en kruiden; boomen, vruchten, lof, gras, water, beeken, stroomen, meiren, de zee of oceaen, menschen, en het vee, enz: het is ten allen tyde, een aangenomen leerstuk geweest, dat de onderste dingen door de bovenste draijingen bestaan; dat van de wyze der Hemelsche invloedingen, het leven, de dood, de voortdeling, en de verderving van alle de ondermaansche dingen afhangen; maar hoe dat toegaat, hebben zo veelen onderzocht, doch weinigen

O

met

met eenige vaste zekerheid kunnen doorgronden : maar ik heb overvloedig genoeg , zo wel door myne eigene Astrologische aanmerkingen , als door die van andere vermaarde Astrologen geleerd , dat alle Sterren zo zeer in zig zelve onderscheiden zyn , als eenige soorten der hoofdstoffige dingen , en der gemengde lichaamen , in voegen dat 'er geen gesternte , of waereldskloot , het zy dezelve uit die geene is die men dwaalende , of vaste Sterren noemt , geheel van een zelfde natuur en eigenschap is , maar dat zy alle van malkanderen , zo wel in gesteldheid , als van krachten en eigenschappen verschillen : en , alhoewel niemand zo doordringend en verheven van verstand is , die dezelve kan doorgronden , zo heeft men nogthans zo veel door een geduurige opmerking , sedert veele eeuwen herwaards , van zeer uitstekende Sterrekundigen , op zekere tyden gedaan , dat men van de natuur en eigenschappen der dwaalende en eenige vaste Sterren , veilig iets verzekeren en vaststellen kan ; naamlyk dat alle de waerelds lichaamen , de Sterren , zeg ik , zo wel als het aardryk , uit de vermengelingen der zogenaamde vier hoofdstoffen , den eerst verwarden klomp of *Chaos* der dingen , door den alwyzen Schepper zyn voorgedragt , en toegesteld ; dat zy allen in 't byzonder , op eigene middenpunten , in dat onmetelyk uitspanfel des Hemelschen Oceaans , vast gezet , en met alzulke eigenschappen , die zo wel tot hunne eigene , als voornaamlyk tot de onderhoudinge van het geheelal , noodzaakelyk schynen , voorzien zyn. Hieruit gebeurd het , dat , zy na de voorrechten die haar van de natuur vergund zyn , allen in 't byzonder , door een zeker straaligen uitvloed , zo op het aardryk , als op de ontelbaare schar der andere Sterren , haare krachten uitsortten : maar , waarom nu eenige Sterren , gelyk als *Mars* en *Saturnus* , van zo een doodlyke kracht zyn , daar over mag men wel met recht verwonderd wezen ; want door eene onwederspreekelyke ondervinding , van veele eeuwen herwaards , is van alle Sterrekundigen aangemerkt , dat een zekere vergiftende kracht in *Mars* , en een zeer schadelijke koudheid , in *Saturnus* , by voorkomende gelegenheden

den schuilt ; die deeze , door zyn vuurigheid , in de onderwaereld , de galle , en de koude zwartgallige vochtigheid , op eene wonderlyke wyze verwekt ; daar in het tegendeel , de Zon en de Maan , in alles wat tot des levens huishoudinge behoort , door de zelfstandigheid eener vruchtbaare vochtigheid , haar recht gezag komen te oefenen ; terwyl de overige Sterren , wanneer zy goed zyn , eene goede gemaatigheid ; en wanneer zy kwaad zyn , het tegendeel in de ondergelegene dingen verwekken : die uitvloeijing geschiedt aanstonds , wanneer die sterren op de aarde , een ontvangbaar onde werp gevonden hebben , het zelve te gelyk met haare kracht indringen , en met dezelfde eigenschap , waarmede zy zelve vervuld zyn , begiftigen ; maar dit geschiedt meestendeels , wanneer Mars , en Saturnus in gelyke gelegenheden gesteld zyn , op dat zy gemaklyk , en zonder beletzel , hunne straalen , byeengebragt , komen uittetschieten ; dat voornaamlyk als dan gebeurt , zo wanneer zy aan zulke dwaal- of vaste-Sterren gevoegd worden , die met gelyke eigenschap doordrongen zyn.

Mars , en *Saturnus* dan , hebben onder de overige Sterren , deeze kracht hun van de natuur ingeënt , dat zy , gelyk door hunne natuurlyke gesteldheid een zeker iets dat vergiftende is , in zig bevatten , dat zy het zelve aan de onderwaereld en aangelegene hoofdstoffen gemeen maaken , wanneer zy op zodanige plaatsen gesteld zyn , daar zy hunne kracht kunnen oefenen ; maar als zy zig nader aan *Jupiter* , of *Venus* , of aan de *Zon* bevinden , als dan zo ligt haare krachten niet kunnen verheffen , gemerk , zy dan van de magtige gezonde uitwaasfemingen , der *Zonne* , of *Jupiter* , en andere weldoende Sterren , overwonnen , en onder het juk gebragt zyn ; in voege dat daarom de natuur , niet zonder oorzaak , gewild heeft dat tuschen *Mars* en *Saturnus* , zynde Sterren van een booze hoedanigheid , *Jupiter* , de *Zon* , en de vreedzaame *Venus* , als de beslechteers der natuur van de opgerezene twisten , gesteld zyn , en de plaatzing van dusdanige lichaa men , op zulk een wyze geschikt heeft , dat zy niet overal in den geheelen aardkloot ,

hunnen verdervelyken invloed, door hunne uitschietende straalen kunnen verspreiden: zo is 'er eene beweging omtrent hun eigen middenpunt toegestaan, op dat ze, nu dit, en dan wederom een ander gedeelte van het aardryk zouden vernielen, en naar de ontvangbaarheid des voorwerps besmetten zoude: maar, waarom de atuur, die altyd het goede beoogt, dusdanige lichaaamen, dewelken met kwaadaartige uitvloeijingen begiftigd zyn, in de schikking der dingen geplaatst heeft, zoude billyk onze verwondering verwekken; doch als men nagaat waarom de werkmeeſter der atuur, op onze Aarde, zo veele ſchadelijke dieren, en zo veele kruiden, die vol van een verdervelyk vergift zyn, heeft voordgebracht, dan zal onze verwondering ophouden, naardien alle deeze dingen met zo groote voorzichtigheid beſchikt zyn, dat 'er niets naar ons begrip, in de natuur der dingen, zo doodlyk zy, niets zo vergiftdraagende, dat niet zyn eigene, zo hoogwaardige, eindens heeft, dewelke zo tot nut des eigen lichaams als tot onderhouding van het geheelal, beſtuurd zyn, en zonder dewelken de waereld op geenerleie wyze zoude kunnen behouden worden.

Derhalven zyn zulke Sterren, welken van een zelfden aart als *Mars* en *Saturnus* zyn, afgelegene oorzaaken van kwaadaartige invloeijingen der ſtraalen, die, wanneer zy gelegenheid hebben, eerst de lucht, die hen voorkomt, met hunne vuiligheid gedoopt zynde, door hunne eigene kracht beſmetten; de lucht als dan beſmet zynde, deelt het zelve het water mede; de waterachtige hoofdstof, door kracht van de Zon en de Maan bewoogen zynde, zaait die ſchadelyke en vuile uitwazeming, des ontvangenen zaats der Sterren, door de doortogten der Aarde, alwaar zy met eene vermengeling van andere onreinigheden, die zeer tot de verrotting geneegen zyn, zamen vereenigd zynde, kwaadaartige en pestige ziekten verwekt: zo wanneer die kwaade uitwaafeming der Sterren, in de ingewanden der Aarde is ingedrongen, zo beſlaat ze in de geheele waereld, niet dezelfde ſtoffen, maar zulken, die met
haar

haar in verband treden, en hierdoor komt het ook, dat in eenige plaatsen, of geheel geen pest, of kwaadaartige ziekten heerschen, naar maate die sterachtige invloed, met die voorwerpen, die hy ontmoet, zig vereenigt: dewyl de lucht, de aarde, en 't water, op veele plaatsen zeer verscheiden zyn, zo is het nogthans in zig zelve, een en dezelfde geest, dewelke dan de lucht, het water, en dan de Aarde, aanraakt, en dezelve besmet en bezoedelt: dezelfde sterachtige geest, wordt van de menschen ingeademd, en beroert den strydzuchtigen winkel der galle, waardoor Koningen en Vorsten opgehitst worden, zelfs op de minste gelegenheid, tot oorlog en doodslagen.

Zo ziet men derhalven de kring of keten der werkingen, welken de sterachtige geest uit een eenige kwaadaartige uitvloeijing te weeg brengt, en alzo op menschen, aarde, en lucht, haare uitwerking hebben; en inzonderheid de kracht en invloed die dezelve noodzaakelyk op het weêr hebben: wanneer de Sterren hier en daar, als boven gemeld is, in haare werkinge staan, en de *Meteoren* tot het weêr in de toeberying heeft, zo geeft het in onderscheid der dingen, zo wel boven in de hoogte als onder op de aarde, (waar van ik hierna spreken zal,) zekere merktekenen te kennen: want, de gesternde Hemel, en de vaste of fixe Sterren geeven natuurlyke tekens, en voorboden, in deezer voegen, tot het weêr: wanneer, by den nacht, de hemel helder en klaar is, en geheel met heldere Sterren bedekt, zo beduidt het, in den zomer, den volgenden dag, schoon, rein, en helder weêr; doch in den winter, drooge scherpe koude; maar, wanneer men aan de vaste Sterren, en voornaamlyk aan de eerste en grootste, cirkelswyze kringen ziet, gelyk daar veelmaalen aan de Maan zyn, zo die zelve kringen roodachtig zyn, geeven zy schoon en helder weêr te kennen; doch als het waajen zal, zyn zy zwartachtig van kleur; indien zy blaauw of groenachtig zyn, geeven zy te kennen dat het regenachtig weêr zal worden: wanneer de Sterren eerst in haaren glans staan, en schielyk by heldere lucht verdonkeren, en haar schyn verminderen, zo toonen

zy aan, dat een zwaar onweêr voorhanden is; en het zelve heeft men ook aan de Planeeten te observeeren.

Wanneer de *Zon*, vroeg by den helderen en klaaren Hemel opgaat, en geen wolk of deinzige lucht om haar heeft; of dat dezelve aanstonds vergaat, zo verkondigt dit den volgenden dag, en nacht, helder en klaar weêr; doch gaat dezelve met dikke wolken bedekt op, of onder, zo volgt daarop regen of wind; maar, wanneer de wolken met hoopen in der Zonnen opgang met geweld om haar heen komen, zo beduid het dien zelfden dag groote onstuimigheid: wanneer de *Zon* zig in stille wolken afbeeldt, dat men te gelyk, zoo als het schynt, twee of drie zonnen ziet, zo is het een natuurlyk teken van ongestuimig, en regenachtig weêr, eenige dagen na malkanderen: een ronde kring om de *Zon*, wanneer zy op- of onder-gaat, toont wind aan: haar op- en onder-gang met halve dikke en zwaare wolken, benevens ongewoone hitte, verkondigt zwaar onweêr met harden donder: een zwartachtige ring om de *Zon* beduid koude, en zo de wind zig daar verheft, volgt daar sneeuw op

Wanneer de *Maan* vol, of in het quartier is, ja schoon zy maar drie of vier dagen oud was; wanneer zy na Zonnen ondergang heel helder en klaar door de lucht dringt, zo duidt het ook klaar en helder weêr aan: wanneer de *Maan* van den vierden dag, na de nienwe *Maan* zig niet laat zien, zo beduidt het de geheele maand door, donkere lucht, en zo de wind als dan uit het zuiden waait, zo zal het ook zo lang winterachtig weêr weezen: wanneer de *maan* in haar beginzel zig met dikke zwarte hoornen vertoont, boven haar gewoonte, zo zal daar zekerlyk een zwaar tempeest op volgen; en het is ook een gewis en vast teken, dat wanneer de *Maan* zig geheel zwartachtig vertoont, zo is 'er ook regen voor handen als de *Maan* zwartachtig is, op haar derden dag, zo mag men wel denken dat het die geheele week zal regenen: zo de *Maan* op haar behoorelyken tyd zig niet laat zien, en met geleverde wolken bedekt wordt, indien het dan door een tuschenkomenden wind niet belet

let word, zo zal het zeer ſterk regenen: wanneer ook de Maan zig verſtoont in een yzerverwige kleur, zo is 'er regen te wachten: wanneer by nacht de ſtraalen van de Maan op de riemen van de ſcheepſlieden blinkt, is het by de Zeevaarende lieden een vaſt voorteken dat het regenen zal: wanneer de wind zuiden is, en de ſtraalen van de Maan, duifter en dik, haar kort op de Aarde verſtoonen, zo is 'er regen op handen.

Wanneer men een ring van diverſe kleuren om de Maan ziet, en de Maan zig niet klaar verſtoont, zo volgt daar gemeenlyk regen en wind op: zo in het eerſt der Maan, zig geen hoornen verſtoonen, zo betekent het regenachtig en guur weêr: indien het gebeurt dat men meer dan één Maan, op verſcheidene afſtanden komt te zien, en zig in zwartachtige of geelverwige wolken komen te verliezen, zo heeft men kwaad weêr en zwaare regenvlaagen te wachten: wanneer de maan een zwartachtige of loodverwigen kring om zig heeft, met goed weêr, zo mag men dit wel houden voor een teken van aanſtaande onweêr: als men by nacht, in het zuiden meer dan één Maan komt te zien, zo is dit doorgaands een vaſt voorteken, dat 'er zwaare ſtortregens op volgen zullen.

Wanneer des morgens eenige roſſe of yzerachtige wolken voor de zon komen, zo moet men denken dat 'er regen op handen is; maar zo wanneer des avonds zig purperachtige wolken omtrent de Zon verſtoonen, zo kan men verzekerd zyn, dat 'er ſchoon weêr, of wind, naar den tyd van het jaar te wagten is: wanneer de wolken gevlokt en uit den roſſen, groenachtig zyn, en zig verſtoonen of 't geheele beelden waren, en uit het oosten of uit het zuiden zig opzetten, zo kan men daar uit beſluiten, dat het vaſt binnen twee of drie dagen regenen zal: wanneer de wolken uit het zuiden naar het noorden draajen, zo is het een teken van regen: wanneer men ziet dat de wolken of de nevel neêrwaards daalen, en zig dan verſpreiden, en van tyd tot tyd opwaards trekken, zo zal het zekerlyk regenen; maar, zo dezelve door de Zon gelyk als verteerd worden, zo is 'er

er ſchoon weêr op handen: wanneer de zuiden wind hier en daar heenen waait, zo kan men verzekerd zyn, dat het in 't kort zal regenen: wanneer men ziet dat het by heldere dagen, en by heldere nachten, veel blikſemt, zo moet men denken, dat het den dag daar aan zal regenen: wanneer de lucht vol wolken is, en zig dan een regenboog laat zien, en wel voornaamlyk op den middag, zo kan men met zekerheid veronderſtellen, dat een ſterke regen daarop volgen zal: wanneer zig in het oosten een regenboog laat zien, by het ondergaan van de Zon, zo is 'er niet anders als donder en regen te verwachten: wanneer men by ſtil weêr, een langduurigen regenboog ziet, die volkomen is, dat betekent gemeenlyk zwaar onweêr en wind; maar als men dezelve by helder en ſchoon weêr gewaar wordt, zo volgt daar regen op.

Wanneer het regent en de droppelen wit zyn, en groote blaazen op het water maaken, zo wil dat wel een aanhoudenden regen betekenen: wanneer het regent, en de regen eerst begint met kleine droppelen, en dat dezelve allengskens vermeerderen, zo volgt daar gemeenlyk nog meer regen op: wanneer de regen zonder wind neêrvalt, en dat boven gewoonte, zo wil het wel lang aan het regenen blyven: wanneer men ziet dat de gelyke muuren, de glazen, het houtwerk, begint gelyk als met een daauw uittellaan, en dat eenige dagen achterêen, zo zal het gewis regenen: wanneer het ſchuim van de Zee zig verdeelt, zo is dit een kenteken dat 'er, na verloop van weinige dagen, regen op volgen zal: wanneer de kikvorchſen zig ſterk laten hooren, den eenen door den anderen, zo kan men zig verzekeren, dat 'er regen te wachten is: wanneer het ſchoon weêr is, en men de viſſchen uit het water ziet opſpringen, blinkende, zo is het een teken van toekomende regen: wanneer de toppen van de bergen met wolken bedekt zyn, dat men die niet zien kan, zo kan men verzekerd zyn, dat 'er regen op handen is: wanneer het zout, boven gewoonte, in een vleeschton, daar vleesch in gezouten is, ſmelt, en van buiten nat uitſlaat, zo zal het regenen: wanneer men

aan een brandende lamp met oly het kraaken hoort , als of 'er water was ingesprongen , zo kan men zig verze-
ren , dat 'er regen of winterweêr nakende is ; of ten zy
daar eenige vochtigheid in de oly ware gekomen , zo zoude
men mislen : als een brandende kaars , of lamp , by nacht
zig niet veel roert , en duister en droevig brandt , niet te-
genstaande daar smeer of oly genoeg is , zo kan men vast-
stellen , dat de regen niet lang zal vertoeven : wanneer het
vuur bleek brandt en veel kraakt , zonder eenige bekende
oorzaak , zo volgt daar gemeenlyk regen na.

Wanneer het geluid van de klok , by stil weêr , grooter
is dan gewoonlyk , zo moet men denken dat het regenen
zal : wanneer de watervogels omtrent het strand van het
water komen , en met de vleugels in het water slaan , hun hoofd
uit en in het water trekkende , dan is de regen niet ver af :
het is een zeker teken van regen , zo wanneer men des
nachts , de paauwen buitengemeen hoort roepen , en schree-
wen : wanneer men de zwaluwen dicht by de Aarde ziet vlie-
gen , en hier en daar hangen blyven , beduidt zulks ook
regen : wanneer de zeemeeuwen of andere zeevogels de zee
verlaten , en zig naar het hooge land begeeven , zo kan
men daaruit opmaaken , dat 'er regen of onweêr op handen
is : als men ziet dat de ryger , de waterpoelen en vyvers
verlaat , en droevig op de boomen gaat zitten ; of dat hy
boven de wolken vliegt , zo heeft men niet als regen en on-
weêr te verwachten : als de schaapen naar hun stal gedree-
ven worden , en met groote begeerte in het gras zoeken te
weiden , dat men hen door geenig geroep of werpen daar
van daan kan weeren , zo heeft men ook al regen te wach-
ten : zo wanneer de pierwormen veel uit de Aarde kruipen ,
en het Aardryk hier en daar doorbooren , dat beduidt al me-
de , dat het haast zal regenen : zo ook wanneer de mieren ,
zonder ophouden , haare eieren uit en in haare hoolen slee-
pen , als of zy haare zaadjies in de lucht scheenen te droogen
te leggen , zo mag men wel denken dat 'er regen of onweêr
voor handen is.

Als de Zon des nademiddaags met een tamelyke hette ,
P en

en heel klaar, ondergaat, zo kan men verzekerd zyn, dat men dien nacht, en den daarop volgenden dag, goed weêr zal hebben: wanneer des morgens in 't opgaan van de Zon, de lucht klaar, en witachtig is, zo zal het schoon weêr zyn: wanneer by Zonnenopgang, de wolken zig verspreiden en van de Zon gelyk als verteerd worden, zo bekomt men goed weêr: als de Zon, na den regen, roodachtig, als vuur, of purperachtig ondergaat, zo zal het den anderen dag schoon weêr zyn: als de regenboog in het westen, by het opgaan van de Zon, zig vertoont, zo heeft men schoon weêr, of een luttel regen te wachten: wanneer des dags de Zon op haar hoogste, en de lucht met witte wolken hier en daar verdeeld is, zo heeft men goed weêr te verwachten: als de wolken van malkanderen verspreid dryven, en zig blaauwachtig vertoonen, by regenachtig weêr, zo is het een teken dat men weldra goed weêr bekomen zal: als het in den voorzomer of voorwinter met een koelen morgenstond nevelachtig, of duisterachtig is, omtrent den daggenraad, en de voornoemde nevelachtigheid zig verliezende en zig boven de wateren als een rook vertoont, zo zal het dien dag niet regenen: wanneer de dauw des avonds of des morgens, by alle tyden des jaars, overvloedig nederdaalt, zo zal daar altyd schoon weêr op volgen: wanneer men aan den lichteinder eenige bliksemen, zonder donder, gewaar wordt, of donkere wolken in dat quartier des hemels, zo is 'er schoon weêr voor handen; zo wanneer men een nevel op de rivieren, op de staande wateren, of groene wyden ziet dryven, dat is alles een voorbode van schoon weêr.

Als de raven naar de Zon toe staan te gaapen, en des morgens, na den regen, hunne veeren zitten te plukken, zo volgt daar mooi weêr op, en ook als de vledermuizen des avonds uit haare hooien, in grooter getal vliegen dan naar gewoonte, zo heeft men schoon weêr te verwachten: de muggen, na den ondergang der Zonne met ronde of langwerpige hoopen, niet hoog van de aarde spelende, geeven mooi weêr te kennen: wanneer het eenigen tyd lang regen-

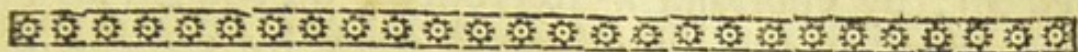
achtig

achtig weêr is geweest, en het wederom goed weêr wil worden, zo vergaan den nacht van te vooren alle de wolken; den Hemel wordt overal blaauw, en 'er laten zig weinig Sterren zien, ook valt 'er niet veel daauw des morgens: wanneer de Zon opgaat, vertoont zig een weinig nevel, en als die, wanneer de Zon opgegaan is, wegwykt, en niet meer opklimt, maar in de diepte der Aarde kruipt, zodanig dat men haar niet meer kan zien, zo kan men verzekerd zyn dat het regenweêr zal ophouden, en dat het mooi weêr zal worden: de morgenstond des zomers, koeler zynde, boven de gewoonte en met wolken uit den oosten opryzende, en die na het westen gedreeven worden, is zulks een zo zeker teken van schoon weêr, als of men de wolken des avonds rood kwam te zien: als men de reviermeeuwen of zeemeeuwen, verre van het water af, den dag door, ziet vliegen, zo zal daar droog weêr opvolgen.

Tot dus verre het eerste gedeelte van de Planeetkundige verhandeling, over den kracht en invloed van de Sterren op het weêr, waarvan het my gevalt het vervolg, raakende de *Zomerregenen*, de *Nevelen*, *Winden*, *Donder* en *Bliksem* hierna onder N°. VIII. afzonderlyk te zullen beschryven; ondertusfchen geheugt my, by den aanvang van het hoofdstuk, begrypende de drie loopjaare 1845, 1846 en 1847, terloops aangestipt te hebben, dat het Schrikkeljaar 1848 waarin de Planeet *Mars* regeeren moet, boven alle andere jaaren van de *Negentiende Eeuw*, onderhevig zal zyn aan zwaare *Stormen*, *Sneeuw* en *Misten*; ik kan derhalven dit gedeelte van myn Planeetkundig onderzoek, niet voegelyk belluiten, zonder daarby aantemerkten, van hoedanige doodlyke gevolgen de kwaadaartige misten, geduurende dat jaar, zullen weezen, voor zulke perfoonen, welken zonder artszenykundige voorzorgen te neemen, zig daaraan moetwillig of buiten noodzaakelykheid zullen blootstellen, en ik zou, op het voetfpoor van twee voornaame lichten in de Geneeskunst, geen beter preservatief, of behoedmiddel, daarvoor weeten aanteraaden, buiten die geene die reeds bekend zyn, dan het gebruik van de *diascordium* of *racastorium*, als welke best in staat is, door zyne openen-

de kracht, en opgevolgde uitzweeting, de aansteeking van de verrotting der ingewanden, die door de infecteerende dampen van de mist veroorzaakt worden, te voorkomen: het gemelde Schrikkeljaar van 1848, zal zekerlyk niet minder gedenkwaardig zyn, door de menigte van sneeuw, die tot zulk eene verbazende hoogte op het Aardryk zal vallen, dat verscheidene plaatsen, hier te lande, en elders, meer dan tien ellen lang, gerekend van de oppervlakte van den grond, daardoor bedekt zullen worden; waarom het voor jonge lieden ongeraaden zal zyn, in de wintermaanden van dat jaar, op de straaten te gaan vryen: wat verder de orcaanen of stormwinden betreft, welken in de maanden *Augustus* en *September* van het even genoemde Schrikkeljaar, staan voortevallen; hoe zeer ik reden heb van te gelooven, dat zy in haare uitwerkingen voorbeeldloos zullen zyn, ten aanzien van de beklagelyke verwoestingen, en dykbreuken, die hierdoor veroorzaakt kunnen worden, zo besluit ik nogthans met te wenschen, dat, ten welzyn van het menschdom, zodanige betreurenswaardige rampen en onheilen niet gebeuren mogen.

No. VIII.

BEGRYPENDE DE VOORZEGGINGEN

V A N D E

*Drie Loopjaaren 1849, 1850 en 1851, met het vervolg
van het Planeetkundig onderzoek, raakende de kracht,
invloed, en kentekenen van het weêr.*

De Planeeten *Sol*, *Venus* en *Mercurius*, welken in de drie loopjaaren 1849, 1850 en 1851, regeeren zullen, my op hals en keel verboden hebbende, nog voor eerst van de *Astrologische Voorzeggingen* daartoe betrekkelijk zynde, geen enkeld woord temogen gewaagen, begeef ik my, over zulks, tot eene aanmerking die de oplettendheid van sommige gezonde verstanden verdient, of mischien derzelver goedkeuring wegdraagen zal.

Men zegt doorgaands, dat de molenaars, de schippers, en de boeren, de beste kennis van het weêr hebben, en men heeft sedert onheugelyke tyden dit spreekwoord tot een volksregel gemaakt; maar, een bedreven *Astrologist*, die zig geen knollen voor citroenen in de hand laat stoppen, zou kundiger leermeesters voor de onderrichting in die feilbaare wetenschap verkiezen; ten minsten zoude ik my aan hun oordeel, ten opzichte van de kentekenen en uitwerkselen van het weêr, niet gaarne willen onderwerpen: reden waarom ik, beslooten heb, myn eigen gevoelen optevolgen, en

door een Planeetkundig onderzoek, met veel naauwkeurigheid gedaan, by voorraad aantetoonen, de bemerkenswaardige invloeden, welken de *Zomerregenen* by uitnemenheid op de beide geslachten van het menschedom hebben, zodanig dat, over het algemeen genomen, dezelve heel voordeelig, voor jonge vrouwsperfoonen, en zeer nadeelig voor jonge mansperfoonen zyn: dat deeze algemeene regel in beide gevallen plaats heeft, en op de ondervinding steunt, kan my niemand betwisten, nademaal my het een en ander, door herhaalde proefneemingen gebleeken is; aldus heb ik eertyds onder myne talryke patienten, een jong meisje gekonnen, die ter oorzaake van een kwynende ziekte, door alle de geneesheeren opgegeeven was, en aan welke ik geen ander geneesmiddel aanbeval, dan door alle *Zomerregenen* heen te wandelen, op een wyze, dat zy door en door nat werd, waardoor binnen drie maanden tyds volkomen genas: in tegenstelling van dien, geheugt het my beter dan de dag van morgen, dat ik aan een zeker jongeling, ongeveer 21 jaaren oud, die ik bemerkte door het gebruik van alle de medicamenten van de *Apotheek*, onherstelbaar te zyn, wegens een invreetende Leverkwaal waaraan hy laboreerde, fcherplyk aanbevolen heb gehad, zig zorgvuldig te wachten, van, ter verflimmering van zyn kwaal, zig nooit in een *Zomerregen* te moeten begeeven; onaangezien deeze aanbeveeling, bestond hy eenmaal zulks te doen, en bestierf het nog dien zelfden dag: hoewel ik meer voorbeelden van dien aart zoude kunnen bybrengen, zal ik my thans gaan bepaalen tot het besluit van het volledig onderzoek, over de kentekenen van het weêr.

Waarneemingen over de uitwerkingen der Zomerregenen, en de krankbeden die zy fomtyds veroorzaaken.

Onder de regens welken in den zomer vallen, zyn er sommigen, die van zekere dampen, welken onder de Aarde

de verborgen waren, voordkomen; want zulke dampen, zo rasch als zy uit de Aarde opsteigen, worden dezelve tot nevelen, en trekken op tot in de lucht, alwaar zy in water geresolveerd worden, en zyn also eene oorzaak des regens, welke regens van een kwaade natuur, en de menschen verdrietelyk zyn; want zy brengen meer vochtigheid met zig, als anders placht te geschieden; welke ongelegenheid als dan allerlei kwaadaartige ziekten verwekt, als daar zyn koortzen met hoofdpyn, zinkingen, kwaade pestachtige vlekken, en andere diergelyke giftige puisten, en toevallen; dit alles geschiedt voornaamlyk uit deeze oorzaak, dewyl de vochtigheden door de zweetgaten niet kunnen uitwasemen; derhalven, zo rasch men by den zomertyd zulk een regen bespeurt, zo weest gewaarschouwd, en verzekerd, dat daar anders niet, als gelyk boven gezegd is, op zal volgen; daarom moet men een goeden diæt houden, en dan gebruikt men, naar vereisch van zaaken, een goed purgeermiddel, en altemets een braakmiddel, en drinkt van het beste *aqua viva*, en neemt des morgens een weinig honig van roozen; gebruikt daar by goede en drooge spys, en wanneer men dat observeert, zo zullen die kwaade dampen geen invloed op het menschlyke lichaam hebben.

*Waarnemingen over de generatie van den daauw, rym
en nevel, en het genereren der sneeuw.*

De daauw wordt gegenereerd uit vochtige aardachtige dampen, die in het onderdeel van de lucht, door de optrekende warmte, en van de middenmaatige koelte des nachts, in een waterachtige vochtigheid komen te resolveeren, en daar na by schoon weér nederwaards ter aarde komt dalen: de rym en de nevel worden schier op gelyke wyze, als de daauw gegenereerd; uitgezonderd, dat de damp, als hy in water vera dert, niet al te hoog boven de Aarde zig verdikt, en zamengedrongen wordt, zo dat de rym voordgeteeld wordt

uit

uit zekere dampen der Aarde, welke opwaards trekkende, van de koude boven de Aarde, komen te bevrozen, en alzo aan de boomen en heggen hangen blyven; gelyk men ziet geschieden aan onzen eigen adem, die in den kouden winter, gelyk een rym, aan de baarden, en het hair befrist; maar indien die rym of ryp, wat meer gomachtige, vette en taaje deelen in zig heeft, en alzo door haare zwaarte komt nedertedaalen, en al nederdaalende zig op de boomen en de aarde zet, als dan wordt het een honigdaauw genoemd, welke honingdaauw veel ongedierte, van rupfen of rypen doet sterven. De nevel of de mist, komt voort van zodanige deeltjes, die de wateren vergezelschappen; want eenige deeltjes van de wolken afgescheiden en nederwaards bewogen, en niet zo dicht aanëen geplaatst zynde, maar zig los onder malkander bewegende, en in de benedenste luchtdeeltjes in de beweging blyvende hangen, zo noemt men het een nevel of mist; dezelve is niet anders als een losse zamenfchikkinge van dampdeeltjes, die nader aan onzen aardkloot, in deezen omkering blyven hangen, en deeze nevel of mist, naar dat zy met verscheide zwa-
velachtige, zoutachtige of olyachtige en andere soort van deelen vervuld is, welke in haare verscheidene beweging de zenuwen van onzen neus aandoende, het zy zacht of hard, of stekende, lieffelyk of stinkende, zal voorkomen, welke nevel- of mist-deelen, naar dat de zonstraalen dezelve meer of min vanéén scheiden, of naauwer zamen inéén voegen, zig hooger in de lucht begeeven, en aldus nevens de wolken, zullen blyven hangen, of verder verdeeld worden; of zo wanneer dezelve nederwaards, digter tegen malkanderen geperst worden, en de straalen der zon op den avond afwykende, zullen als dan nedervallen, en de aarde bedaauwen.

De sneeuw wordt genereerd als de regenachtige wolken, aler zy in druppelen nedervallen, in het midden der lucht komen te bevrozen, en gelyk als in vlokken komen te veranderen, door het zamenloopen in de andere wolken, zo dat de sneeuw wordt voordgeteeld door de koude der lucht en door een droogte die over de geheele lucht wordt uitgespreid, in welke droogte de vochtige wolken weggenomen

men weezende, aleer zy zamengedrongen zyn, in water veranderen, en des zeer véél weezende in sneeuw, en niet verre boven de Aarde in rym veranderd worden: op evenen dezelfde wys, wordt ook de hagel in de hoogte der lucht geformeerd, of ook in korten tyd in ys veranderd.

Waarneemingen van de tekenen der sneeuw, des dauws, des bagels, ryms, nevels, en duistere lucht.

Zo wanneer men bemerkt dat zig in den winter omtrent den lichteinder veel bleekgeele wolken, twee of drie dagen achtereen vertoonen, en dat voornaamlyk met een noorden wind, zo placht daar gemeenlyk sneeuw op te volgen; en in den herfst, of voorzomer hagel. Als des winters, de koude een weinig verminderd weezende, de wolken der lucht bleekgeel worden gezien, en gelyk als tot regen geneigd, met een noorden wind, zo zal men sneeuw daaruit zien voordkomen: als men des winters rondom de zon of maan een bleek blaauwen ring aanschouwt, zo heeft men vast sneeuw te verwachten: de lucht met dikke bleeke wolken betrokken zynde, met sterk windachtig weér, en de wolken onder de hand verduisterende, dat is een teken van toekomende hagel of sneeuw: als het des winters eenige dagen achteréén sterk vriest en daarop een duistere lucht volgt, zo is 'er sneeuw voor handen; of als zulks in het voorjaar geschiedt, een teken dat men hagel te wachten heeft.

Waarneemingen van de natuur, kracht en onderscheid des dauws.

De dauw wordt altyd meest gezien, en komt ligtlyk ter Aarde, op zulke plaatsen alwaar het stil is, en minder daar het veel waait: de dauw en de rym, worden zelden ge-

zien of voordgeteeld op hooge bergen, naardien de getemperede warmte de stoffe deezer beiden, door haare zwakheid, niet verre boven de Aarde kan optrekken: de dauw en de rym worden by stil en schoon weêr gegenereerd, hier beneden omtrent de Aarde, en de regen in tegendeel, om hoog in de lucht, naardien de stoffe daar toe, door langheid van tyd vergaderd wordt; maar de stoffe des dauws meest op éenen dag.

Het is zeker dat alle planten, en gewassen der Aarde, meer door den dauw met een getemperede vochtigheid, dan door een kleine regen bevochtigd worden, en waardoor de planten meer worden bevorderd dan beschadigd; hoewel niet alle planten, vermits de dauw door zyne lymige zoetigheid, ligt in *Cholera* veranderd wordende, als dan schadelijk is; derhalven komen de beesten die in het bedauwde gras hebben gewyd, ligt in den bloedgang te vervallen.

Waarneemingen van de natuur van den rym of nevel.

De dauw en de rym, zyn daarin van malkanderen onderscheiden, dat de rym alleen gegenereerd wordt door de koude lucht, en de dauw met eene getemperede lucht, doch zo worden zy beiden in stilte gegenereerd, daarom dat geene van deeze beiden op hooge bergen worden gezien: de nevel of rym stinkt gemeenlyk, om dat 'er altyd eenige aardachtige materie, hiervoor gemeld, onder vermengd is, die door de koude niet heeft kunnen verteerd worden; daarom dat ook het water dat van de rym komt te smelten, zo ongezond en schadelijk is: overmits de rym van een taaje en aardachtige damp gegenereerd wordt, zo komt zy aanstonds door een koude lucht te bevrozen, en hier endaar aan alle dingen klevende, gelyk reeds gezegd is. De wolken zyn anders niet, als een dikken nevel en een damp die in het midden der lucht komt zamen te dringen, en alzo van

van de lucht wordt opgenomen, en ook aldaar blijft hangen: de nevel is ook anders niet als een dikken rook: gelyk men die boven de wateren ziet dryven, en boven de wyden, de bergen, en de Aarde, even gelyk de wolken, alzo ook komt hy zeer ligt te verdwynen, of zig te verspreiden.

Waarneemingen van de natuur des hagels.

Tusfchen de sneeuw en den hagel, is anders geen onderscheid, dan dat de wolken daar de sneeuw uit gegeneerd wordt, komt te bevrozen, aler zy in water veranderen, het welk ter contrarie in den hagel geschiedt, mits de wolken eerst in druppelen waters komen te veranderen, en daar na eerst komen te bevrozen: overmits de hagel zelden zonder eenige aardachtige fubftantie is, zo komt het dat men fomtyds eenige zaadjes, kaf, of iets anders daarin vindt, gelyk zulks door den wind met andere dampen der Aarde in de lucht gevoerd wordt.

Waarneemingen van de tekenen der koude en den toekomenden vorst.

Als men de Zon des winters in het opgaan of in het ondergaan, bleek-geel, of groenachtig aanfchouwt, of met wolken van alzulke kleur bezet, zo zal daar koude, wind en sneeuw op volgen: als 's winters de Zon rooder dan gewoonlyk ondergaat, met eenen noorden- of oosten-wind, zo is 'er een ftrengte vorst op handen: wanneer de Sterren of de Maan, des winters zeer helder ftaan te blinken, dat is ook een teken van harde vorst: als in het begin van een vorst, kleine en ronde hagelfteenen vallen, zo zal de vorst vermeerderen; maar als de hagel bleek, grof, langwerpig,

of vierkant is, zo zal daar flappe vorst op volgen. Wanneer de sneeuw met kleine vlokjes valt, gelyk als kleine hageltjes, dat betekent groote en geduurige vorst; maar groote vlokken betekenen middenmaatige koude, en die niet lang placht te duuren. Indien men ziet dat de watervogels, des winters, uit de kleine wateren naar de groote meiren toe vliegen, zo is 'er harde vorst te verwachten: wanneer de eikenboomen veel akers voordbrengen, zo volgt daar gemeenlyk een grooten winter na: zo dikmaals als men de vogels van diverse soorten, in 't beginfel van den winter, veel zamen ziet vliegen, en omtrent de steden hun aas zoeken, zo is het een zeker teken van een sterke toekomende vorst.

Waarneemingen van de generatie en oorzaak der winden.

De winden worden gegenereerd door zekere drooge en warme dampen, die door de kracht der Zonne, en van zeker gestiernte in de hoogte der lucht getrokken worden, en aldaar door de koude inééngedrongen zynde, daarna, door zekere dikke dampen, die haar bejegenen, wederom ter Aarde herwaards en derwaards met geweld neder gedreeven worden, daarom dat het allermeeft waait als 'er van boven af een groote menigte van deeze dikke dampen nederwaards ter Aarde komen te zinken, welke nederdringende of sterke beweging der lucht, wy, in onze taal, den wind noemen; 't zy uit wat hoek des hemels die komt te waaien.

Wanneer de Zon des avonds, of des morgens bloedrood met een rooden cirkel, of van eenige andere kleur bezet is, dat is een voorteken van toekomenden wind: de Zon met diverse kleuren zig vertoonende, en met vuurige wolken, zo volgt daar gemeenlyk wind na. Als men in het opgaan van de Zon of derzelver ondergang, in het noorden eenige roode wolken komt te aanschouwen, zo zal daar vast wind na volgen. Als de Zon haare straalen naar het zui-

zuiden, en naar het noorden uitspreidt, en tusfchen de-
 zelve de lucht klaar is, zo is 'er wind of regen voor han-
 den. Wanneer men in het westen, na het ondergaan der
 Zonne heel vuurige roode wolken ziet, zo volgt daar wind
 op. Als na den ondergang der Zonne in het westen, een
 witte cirkel gezien wordt, zal het sterk waaien. Als de
 Maan door de wolken zig purperachtig vertoont, rooder en
 blinkender is, zo zal het uit dien hoek des Hemels waa-
 jen, daar de meeste wolken zyn. Wanneer de bovenfte
 hoorn van de Maan fcherper is dan de onderfte, zo zal het
 ten noorden waaien; en zo de onderfte fcherper is, zal 'er
 een zuide wind op volgen. Als de Maan een ronde kring
 heeft, zo volgt daar gemeenlyk wind na. Wanneer men
 de Sterren des nachts dikmaals ziet fchitteren, weezende
 den Hemel van achteren klaar, zo moet men uit dat kwar-
 tier wind verwachten. Na groote en langduurige mist, of
 nevel, zal gemeenlyk harden ftorm volgen. Als het met
 fchoon weér mistig is, na het opgaan der Zonne, zo zal het
 zonder waaien niet voorby gaan. Als zig, na den onder-
 gang van de Zon, purperachtige wolken, ftrekkende naar
 het noorden, vertoonen, zo zullen, na drie of vier dagen,
 groote en hevige winden volgen. Wanneer eenige wind-
 achtige wolken gedreeven worden, zo zullen zy uit dien
 hoek wind veroorzaaken, daarheen zy gedreeven worden;
 hoewel fommige van gedachten zyn, dat de wind eerder te
 verwachten is uit dien hoek, waaruit de wolken zyn ko-
 men dryven. Als de lucht zonder veel wolken zig rood
 komt te vertoonen, zo is men verzekerd dat 'er wind te
 wachten is. Als het des zomers meer dondert dan blikfemt,
 zo heeft men uit dat kwartier des Hemels harden wind te
 wachten. De Zee blaauwachtiger dan naar gewoonte ziende,
 brengt zuide winden by, en is zy zwartachtig, als dan
 noorde winden. Wanneer men ziet dat het fchuim der
 Zee verspreid wordt, en men veel blaazen daarop ziet dry-
 ven, zo is 'er een ftorm voorhanden; en als de musfchen,
 boven haar gewoonte meerder fjlpen; andere vogelen ook
 meer geluid maaken, en de hoenderen zig in het zand wen-

telen, zo kan men den wind verwachten. Als de landvogels omtrent de wateren veel gefchreeuw maaken, en zig met water overgieten, beduid ook windrig weêr. De ganzen naar het zuiden vliegende, betekent noorden wind, en naar het noorden, vliegende zuiden wind.

Waarneemingen van den bliksem, 't weêrlicht en den donder.

De bliksem fchynt iets te weezen tusfchen vlam en licht in, daarom kan men niet befluiten dat het een zekere vlam is, die uit eene fchitterenden wolk ontftaat, en tot onze oogen komt; want wie zal begrypen dat 'er zo een groote vlam, die zo snel is, kan voordgebracht worden, die in een oogenblik tyds zig uitbreidt, byna door den gantfchen halven hemelkloot: nog kan men ook niet zeggen, dat 'er eenige zwavelachtige uitwafemingen zouden zyn, die van de hette der Zonne ontfteekende, zig zo breed door den dampkring verfpreden, en geheel van de vlam van een fchitterende wolk zouden ontfteeken worden; want indien het zo gelegen ware, zo zouden die zwavelachtige uitwafemingen, eens ontfstoken zynde, zo lang branden, tot dat zy verteerd waren; ook zo zoude diergelyk weêrlicht, om de zwaveldeeltjes die de eerfte maal verbrand waren, maar ééns kunnen gefchieden, en deeze fchittering zoude wat langer duuren, daar men nogthans het tegendeel ziet gebeuren.

Zo iemand zeide, dat de zwavelachtige dampen, hier en daar binnen de wolken geflooten waren; om haare zeer groote woelingen elk byzonder werden ontfstoken, wier lucht, zig zeer verre uitbreidende, ons eene fchittering als weêrlicht vertoont; hier op antwoorde ik, dat het naauwlyks waarfchynelyk is, dat uit zo groot een vuur ieder fchittering zoude ontftaan, die zo veel lights en zo groote ruimte kan voordbrengen: nog moet men in acht neemen, dat men het weêrlicht niet alleen van verre ziet, maar dat het ook

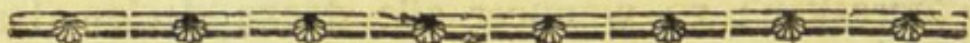
ook wel tot het oog van den ziender komt: verders, zo het weêrlicht niet anders ware, als de ſtraalen des lights, hoe komt het dan te gebeuren, dat een en dezelfde zaaken malkanderen ontmoetende, zo zelden ontſteeken, 't welk niet van de ſtraalen der Zonne, maar wel van eenen brandſpiegel, in welke de ſtraalen vergaderd worden komt? en waar komt dan van daan, de groote kracht van den blikſem; als daar vereiſcht wordt, om zulke verbazende uitwerkzelen voorttebrengen, zo die alleen uit het licht beſtond? maar ik moet evenwel bekennen, dat de zwavelachtige dampen die in de lucht draajen niet zelden van een blikſem worden aangestoken, waarvan derzelver branding ontſtaat, en een vlam geeft die van den blikſem verſchilt; die ginds en weder, na de verſcheidene wegen der dampen tegen malkanderen aankomen, en een tyd lang duren, gelyk als men ſomtyds ziet in een zeer ſterken blikſem. Om te begrypen, wat, naar myn gevoelen, de blikſem is, zo moet men voor eerst in acht neemen dat de donders voordkomen, om dat de opperſte wolken, die verdikt zyn, met een geweldige kracht tegen de onderſten aanbouzen, en dit zo zynde, zo is het noodig, dat de lucht daaromtrent van de wolken in eene beevende beweging wordt gebragt, welke beweging der lucht, om de aanéénhangig van den dampkring, byna zonder eenige vertoeving in ver afgelegene plaatſen wordt overgevoerd: het zy dan hoe ook de donders voordgebragt worden, zo moet echter de lucht, met een groot geweld, ginds en weder geſlingerd worden; maar het komt my zeer waarſchynelyk voor, dat de luchtdeeltjes, dewyl zy hart en ſtyf zyn, om de hevige ſchudding der lucht, die den donder maakt, tegen malkanderen worden geſlagen, en malkanderen verbryſelen, door den ſchielyken ſlag; zo dat de ſalpeter luchtdeeltjes uit de andere luchtdeeltjes geſlagen zynde, en tot een beweging van vuur aangepord, een licht en haast verdwynende vlam, (gelyk als de blikſem is,) verwekken. Het ſchynt hiermede even eens te gaan als of er een groote menigte van kleine

kleine kyen tegenéén geflagen wierden, en uit derzelver ontelbaare flagen, die ze tegen malkanderen doen, byna oneindige fprangeltjes daar uit geflagen wierden, want alzo zoude een lichte vlam daardoor kunnen verwekt worden; daar en boven zou ik van gedachten zyn, of met de falpeter luchtdeeltjes, die tufchen de lucht gezaaid zyn, (door wier aandrang ik vastftel dat het licht komt,) om de fterke fchudding van den dampkring tot zodanige beweeging kunnen gebragt worden, die bekwaam is om het licht te maaken: en zo een weêrlicht alleen in een licht bestond, zo zou het fchynen, dat het zelve van die oorzaak voordkwam: aangaande nu die zeer hevige en groote hette, die gemeenlyk vóór den Blikfem gaat, moet men niet meenen dat ze voordkomt van de zwavelachtige dampen, die naar om hoog gevoerd worden, en door de lucht verfpreid zyn; want dergelyke zwavelachtige ftof, kan niets doen tot de warmte, of om die te verwekken; maar dat dezelve eerst moet ontftoken worden: derhalven moet ik vastftellen dat deeze voorgemelde warmte, niet zelden van een beevende en ongelyke beweging der lucht voordkomt; want de lucht, op die wyze beweegende, moet zeer warm worden: byaldien iemand tegen het buitenfte van zyn hand fterk blaast, zal hy een koele wind gewaar worden, maar als hy in tegendeel in zyn kromme en holle hand blaast, zal die niet weinig verwarmen; de reden fchynt te weezen dat als de luchtdeeltjes in de holle hand ginds en weder om bonzende, in een beevende beweeging raaken, waar door het kan gefchieden dat de falpeter luchtdeeltjes die tegen malkanderen aanbonzen, daaruit geflagen wordende, een beweging die tot de warmte behoort verwekken, zo in een groote ruimte de lucht, op zulk een wys bewogen wordt, zal die niet alleen warm worden, maar ook eene bekwaamheid verkrygen, om weêrlicht te kunnen voordbrengen.

Aangaande de wonderlyke kracht waardoor het weêrlicht fomtyds, 't geen het ontmoet onder den voet fmyt, en verbrandt, zo veronderftelt men dat de groote kracht van den blikfem op de volgende wyze gefchiedt; want
by

by aldien een toren of iets anders, dat tegenstand kan bieden, recht tegen over den snellen loop van de lucht gesteld zynde, (want men moet aanmerken dat in den donder, de lucht van de nedervallende wolken geperst zynde, elders naar toe moet gaan,) zo kan het geschieden dat de lucht, door de voor-
 noemde hindernis tegengestaan, en zeer dik wordt; want daardoor worden niet alleen de deeltjes der lucht, maar ook de zwavelachtige deeltjes, die door de zeer groote hette der Zonne in de lucht opgeligt worden, by menigte omtrent dien tegenstand vergaderd, uit deeze beide soorten van deeltjes, die zeer dicht by malkanderen gedrongen zyn, en de sterke aanbazing der lucht, gelyk boven gezegd is, ontsteekende, zo ontstaat er een rondachtig en zeer hevig vuur, dat het buskruid niet ongelyk is, en voortkomt van de salpeter-luchtdeeltjes die, met groote menigte, uit de ontstoken salpeter uitbarsten, als dan ook de luchtdeeltjes, met de salpeter-luchtdeeltjes bezwangerd zynde, daardoor in beweging geraaken: zo wanneer alle deeze deelen dan dicht by malkanderen zyn gehoopt, en ontstoken worden, is derzelve vlamme, die daaruit ontstaat, alzo hevig, als die van het buskruid; zo dat men zig niet heeft te verwonderen, dat de bliksem het geen hem vóórkomt om verre haalt, en onder de voet smyt: uit het voorverhaalde blykt de reden, waarom de bliksem ook somtyds een degen smelt, en de schede nogthans ongeschonden blyft; naamlyk dat deeze beweging der lucht die in den donder ontstaat, ook de vaste lichaamen beweegt en het yzer en andere vaste lichaamen, die met salpeter-luchtdeeltjes vervuld zyn, in beweging brengen, en alzo ontsteeken, verbranden, en versmelten kan, daar nogthans de schede om zyn los gestel, en gebrek van salpeter-luchtdeeltjes ongeschonden zal blyven. Alzo zyn de eigene krachten somtyds oorzaak van ondergang, en de allersterkste vergaan eerder door innerlyke twist, dan door openbaare oorlogen! Ik zoude over dit natuurkundig onderwerp, ten minsten, voor zo veel de elastique uitwerkwelen van den donder en bliksem op de metaalen, en dierlyke geesten betreft, vry uitgestrekter aanmerkingen kunnen maaken,

ken, die in een verlichte eeuw, waarin alle takken der nuttige wetenschappen tot den hoogsten trap van volmaaktheid geleggen zyn, waarschynelyk beter zouden voldoen; dan, terwyl ik deeze verhandeling niet voeglyk besluiten kan, zonder Astrologische Voorzeggingen, gebouwd op de gronden myner Planeetbeschouwingen, in gevolge van welken, de drie loopjaaren 1849, 1850, en 1851 by uitneemendheid aan verschrikkelyke onweersvlaagen van donder en bliksem onderhevig zullen weezen: men behoort voor geen ongereimtheid uittekryten, dat ik, vooral geduurende die jaaren, het gebruik van de *Afleiders* op torens, huizen, molens en andere hoog verhevene gebouwen, ten sterksten aanprijzen moet, als welken door haar aantrekkingskracht, best bekwaam zyn, de gevaaren van het salpeterachtig vuur van den donder en bliksem, door eene natuurlyke mogelykheid te voorkomen.

Nº. IX.

ASTROLOGISCHE VOORZEGGING

V A N H E T

Droomjaar, 1852, houdende de proefondervindelyke *Wiskunst*, van de uitlegging van allerbande soorten van droomen.

Alle menschen droomen, weetende of onweetende, in de slaap; maar, aan de meeste van hun ontslipt het geen zy gedroomd hebben; het zy door gebrek van geheugenis, ter

oor-

oorzaake van de onwerkzaamheid op de hartstogten, of door andere onbekende toevallen. Zonder van de bygelovigheid over de voorbeduidzelen der *Droomen* in het algemeen te willen gewaagen, noch aan dezelve eenige onfeilbaare kracht en invloed op de menschlyke lotgevallen toeteschryven, heeft, ter gelegenheid van het *Droomjaar* 1852, waarin de Planeet *Luna*, als de Patroon der *Droomen*, regeeren zal, my de lust bekroopen gehad, om zo veel menschmogelyk is, door middel van Astrologische proefneemingen, een wiskunst over dat onderwerp uitte vinden, het welk tot nogtoe aan oneindige bedenkelijkheden en tegenspraak onderworpen is geweest, ten einde de uitlegging der *Droomen*, voortaan op gronde van meerder zekerheid gemaklyk te kunnen maaken. Ik heb in myn TRIUMPHZAAL (*) gehandeld, over het onderscheid tusschen de *Astrologische* en *Natuurlyke Droomen*, en alhoewel ik aldaar, ten opzichte van de laatste soort, aangemerkt heb gehad, dat het meestyds daarin zeer verward toegaat, aangezien men dikwyls van dingen droomt, waaraan men nimmer gedacht heeft, en dat by gevolg, over het algemeen genomen, daar uit geen vaste besluiten optemaaken zyn, zo ben ik echter van gedachten, dat sommige *Natuurlyke droomen*, wel degelyk haare Voorbeduidzelen hebben; inzonderheid wanneer de gevolgen doen zien, dat zy waarschouwingen van zelfgedraagingen, of voorboden van aannaderende onheilen zyn geweest, gelyk daarvan menigvuldige voorbeelden, uit geweide en ongeweide Geschiedverhaalen, voorhanden zyn, die zo wel het een als het andere klaarblykelyk betoogen

Onder alle de waereldlingen die, genoegzaam alle nachten, in hunnen slaap, hulde aan den Droomtempel doen, en die mischien daarom het zwak bezitten, van allerlei wanschapen gevolgtrekkingen, zo wel uit de aangenaame als treurige *Droomen* te haalen, kan men, by uitzondering, begrypen, de vrouwsperfoonen, en de zwaarmoedige geesten

(*) Zie de TRIUMPHZAAL N°. XI. pag. 186 en vervolgens, alwaar over de Astrologische Droomen gehandeld word.

ten van het manlyk geslacht, voornaamlyk de zulken onder de laatste soort van Droomers, welken gelukzoekers van hun beroep zyn: ik heb weleer verscheide onder dezelve gekonnen, die hun gantschen Fortuinstaat op de willekeurige uitleggingen van hunne *Natuurlyke Droomen* maaken, hoe zeer alles op een hersfenschim uitliep: wel is waar, dat het leven van den mensch, van agteren beschouwd, dat is te zeggen, alle waereldsche ontmoetingen die voorby zyn, niet hooger kunnen worden aangemerkt als een droom, waarvan ons slechts de geheugenis overblyft, waarom ik niet vervreemd ben van het gevoelen, van sommige Wysgeeren, die staande houden, dat men, ter oorzaake van dien, zo wel in de slaapende als waakende *Droomen*, in de verbeelding gelukkig zoude kunnen weezen.

Men behoort de uitlegging der *Droomen* zo zeer niet te gronden, op beuzelachtige kentekenen, herkomstig van oude wyven vertellingen, en nog veel minder op deeze of geene gevolgen, die men toevallig daarvan heeft gezien; nadeemaal de ondervinding in beide opzichten zo ongewis gaat, dat de allerkundigste uitleggers schier altyd feilen zullen, om reden dat het meerder getal der *Droomen*, doorgaands zonder gevolg blyven: maar, men dient de uitlegging daarvan, naar het my toefchynt, voornaamlyk te bouwen, op de tyden en omstandigheden, waarin zig de Perfoonen bevinden welken iets zonderlings gedroomd hebben gehad; terwyl men vooraf onderstellen moet, dat alle soorten van *natuurlyke Droomen*, welken uit gesprekken, of uit de verbeeldings kracht van waereldsche ontmoetingen voordkomen, en die den geest van iemand als slaapende werkzaam houden, onwederfpreeklyk niets om het lyf kan hebben: het is derhalven de *Astrologie* alleen, die, aangaande de uitlegging der *Droomen*, een proefondervindlyke Wiskunst aan de hand kan geeven; schoon ik niet vermeetel genoeg ben, om ze voor volstrekt onfeilbaar aantepryzen: alvorens tot den Sleutel van de droomgeheimen overtegaan, zal ik eenige gedenkwaardige en vermaaklyke voorbeelden beschryven, die my in de oefening van myn beroep met sommige beruchte Droomers

mers ontmoet zyn, en die met het bekende droomgeval van *Florence*, byna in vergelyking kunnen gesteld worden.

Een zwangere Vrouw, wier *Horoscoop* ik trekken moest, verhaalde my, den vorige nacht gedroomd ten hebben, dat zy van een groote visch bevrucht ging, en trok er dit gevolg uit, dat zy van een dood kind verlost zou worden: ik zeide haar dat ik geen schyn of schaduw daarvan uit haare Nativiteitsster kon ontdekken, hoewel het anders in de Astrologische Wiskunst gewoonlyk een vaste regel is, dat als iemand van een visch droomt, dat hy die dood op het land ziet liggen, zulks meestyds een sterfgeval onder zyn bloedverwandschap beduidt, uit aanmerkinge dat een visch, buiten zyn element, dat het Water is, onmogelyk kan blyven leeven: en vermits dit geen plaats had, stelde ik die vrouw gerust, met te zeggen, dat haar droom geen andere betekenis had, dan dat de Zoon of Dochter, waarvan zy bevalen zoude, zonder zorgvuldige behoedmiddelen, gevaar liep van te zullen verdrinken, gelyk ik in latere tyd, in der daad vernomen heb, dat vervolgens ook gebeurd is: aldus droomde, niet lang geleeden, een *Muzicant* dat hy veroordeeld werd om opgehangen te worden, om dat hy zyn viool in het vuur geworpen had; ongerust over de gevolgen van dien *Droom*, verzocht hy my de planeetkundige uitlegging daarvan te geeven: myne uitspraak was, zo dra ik zyn *Horoscoop* getrokken had, dat hy eerlang zyn beroep de zak zoude geeven, en tot eene aanzienlyke bediening verhoogd worden: dit gebeurde ook één jaar daarna, wanneer hy op de voorspraak van een beminnaar der Muziek, een Commiesplaats in eene voornaame stad verkreeg; en de oorzaak waaruit ik deeze Astrologische droomvoorzegging haalde, bestond hierin, vermids algemeenlyk de *Droomen* van galgen, treurtooneelen, of soortgelyke dingen, die tot het Justitiewezen betrekkellyk zyn, voor personen, geene misdaden begaan hebbende, een verbeterden of liever verhoogden fortuinstaat te kennen geeven.

Ik heb een deugdzaame vryster gekonnen, die haar *Horoscoop* latende trekken, my, onder anderen, verhaalde

gedroomd te hebben, op eenen dag verloofd te zyn aan drie Pretendenten, waarvan de laatste haar bedreigd had te zullen verworgen, in gevalle zy langer verkeerling met zyne beide medevryers onderhield; en dat zy op die bedreiging hem met een mes in het hart gewond had: myne Vrienden de Planeeten deden my rasch begrypen, wat uitlegging ik aan deezen zonderlingen droom geeven moest: ik zeide haar, al lachende, dat de Pretendent die zy met het mes gewond had, haar man zoude worden; en door de uitkomst is gebleken, dat zy, zes maanden daarna, met hem getrouwd is, gelyk nog een menigte in leven zynde perfoonen van de verheerlykte hofplaats *'s Gravenhaage*, alwaardie droom bewaarheid werd, zouden kunnen getuigen: ondertuschen behoeft men geen tovenaars te zyn, om de wiskunst van zulk een voorzegkundige *Droom* te vinden, aangezien, zo wel de verworging, als de toegebragte wonde in het hart, de onderlingeliefde, en huwelyksfluiting van dat jonge Paar, naar de regelen van de Droomkunst, zonneklaar aanduiden.

*Mevrouw B ** van *Z. ***, een jonge en schatryke weduwe, droomde op een nacht, dat haar neus, door een *Tyger* afgebeten werd; zy bad my de verklaring van deeze wonderbaare *Droom*, door middel van haare Horoscooptrekking te willen geeven, en bood my, uit eigene beweging, 25 Ducaaten, by voorraad, en als myn voorzegging uitkwam, 50 Ducaaten daar voor aan: ik moet met alle oprechtheid betuigen, zo er eenige oprechtheid in de *Astrologisten* gevonden kan worden, dat ik nimmer meer ontfeld ben geweest dan onder de bewerking van haar *Horoscoop*: het hoogste woord moest er evenwel uit, en derhalven zeide ik haar, zonder bewimpeling, dat de *Tyger* de *Fiscaal* verbeeldde, en dat het afbyten van haar' neus de schandvlek ten gevolge zoude hebben, dat zy in het jaar 1759, het Schavot betreden, met het *Zwaard* over het hoofd gestraft, en vervolgens tot een altoosduurende gevangenis zoude veroordeeld worden; of de onderving deeze Astrologische droomuitlegging, na mynen dood, bewaarheden zal,
is

is minder voor de eer van haar voortreffelyk geslacht te hoo-
pen, dan te vreezen.

Ondertusfchen dat men afwachten moet de geheime Wis-
kunst, of, om beter te zeggen, de Astrologifche Proeven,
raakende de uitlegging van een dertigtal verfchillende foor-
ten van *Droomen*, gelyk ook de volledige befchryving van
het *Droomjaar* 1852, waarin de Planeet *Luna* vermaak zal
fcheppen, wonderbaare werkingen te doen, gelust het my
de verhandeling over dit onderwerp, al verder te verluifte-
ren, met het verhaal van fommige aanmerkenswaardige ont-
moetingen, die my, van tyd tot tyd, met zodanige Droom-
mers voorgekomen zyn, op welke de kracht der inbeelding
waarfchynelyk al te uitfpoorig gewerkt had. Een *Asfura-*
deur van Schepen, en derzelver ladingen, die, kortlings ge-
leden, door de *Engelfche Kapers* onnoemelyke fchaden on-
derging, in het midden zyner ongunftige wederwaardighe-
den gedroomd hebbende, dat, als hy in de Maas zyn water
maakte, hy door allerhande Zeeſlagen in den grond geboord
zoude worden, had die misfelyke *Droom* zo veel vermogen
op de verbeeldings kracht van deezen eerlyken en verftan-
digen man gevonden, dat hy, geheelkrankzinnig geworden
zynde, vervolgens in een dolhuis geplaatst werd: het was
met opzichte tot dit geval aanmerkelyk, dat ik my, drie
jaren te vooren, toevallig in zyn gezelfchap bevindende,
hem, by het trekken van zyn *Horoscoop*, voorzegd had,
dat hy door een *Droom* van een gevaarlyken invloed, tot
zinneloosheid geraaken, maar dooreen tweede, veel bedui-
dende *Droom*, het gebruik van zyn verftand weder verkry-
gen zoude: dit gebeurde ook, want kort daar na droomde
de zinnelooze *Asfuradeur*, in het dolhuis, dat hy door
een paar onzachlyke groote zwaanen in de lucht gevoerd,
en naar *Engeland* overgebragd werd, alwaar men hem
een derde gedeelte van zyne geleedene fchade, door de
Kapers veroorzaakt, in contant geld vergoedde; federt dit
gelukkig tydstip zegt men, bekwam hy weder het gebruik
van zyne zinnen, zo dat men hem uit het Dolhuis ont-
floeg; en zy, welken dien waereldvermaarden Scheepsas-
fu-

suradeur gekonnen hebben, zullen niet behoeven te raaden, op hoedanigen man ik hier zinspeel, terwyl dit geval te *Rotterdam* en elders over bekend is.

Hoe zou *Ludeman* een merkwaardige gebeurtenis kunnen verzwijgen, waartoe voortyds een zeldzaame *Droom* aanleiding heeft gegeven, en waarin de kracht der inbeelding zo uitsteekend predomineerde, dat my niet geheugt een voorbeeld van dien aart immer beleefd te hebben. Het gebeurde op een zomernamiddag, dat zekere jonge Juffrouw *Charlotta* genaamd, in gezelschap van haare Ouders, verzeld van haar' Minnaar, Broeder en Zuster, een wandeling rondsom de Cingels van de stad doende, by die gelegenheid een' jongman, die by ongeluk in het Water gevallen was, en die men voor verdronken hield, daaruit zag haalen: deeze akelige vertooning had zulk een sterken indruk op den geest van de jonge *Charlotta* gemaakt, dat zy de daaraan volgende nacht droomde, dat de verdronken jongman weder levendig, en vervolgens haar man moest worden: by haare ontwaking vertelde zy die droom aan haar Vader, Moeder, en Oom, welke laatste, een vrolyke man van inborst zynde, daar over wakker begon te schertsen, zeggende onder anderen, dat zy vry beter zoude doen, met haar levendigen minnaar, die 'er wèl uitzag, te trouwen, dan met een Drenkeling die haar niet verwarmen kon: *Charlotta* nam dit zo kwalyk, dat zy haar' Oom een coffykan naar het hoofd wierp, onder uitgalming van deeze woorden: *Weet gy niet dat de buwelyken in den Hemel beflooten zyn*: dan, hoe zeer men haar die malligheden uit het hoofd zocht te praaten, verviel zy in eene soort van mymering, waardoor men genoodzaakt was haar in een kamer, ten huize van haare ouders op te sluiten, uit kracht van de vergunning die men daartoe van den Rechter verkreegen had: ik werd vervolgens over dit droomgeval, in hoedanigheid van *Astrologist*, geraadpleegd, wanneer ik zonder iemand van haar bloedverwantschap te ontzien, geen zwaarigheid maakte te zeggen, na dat ik de *Horoscoop* van *Charlotta* getrokken had, dat de zonderlinge droom van die jon-

ge

ge dame, volmaaktlyk met haare opgevatte denkbeelden, en wat meer is, met myne Planeetonderzoekingen daarin ftrookte, dat de gewaande Drenkeling, eenjongman vanaanzienlyke familie, en ongemeene rykdommen zynde, niet geftorven was, en onaangezien de ongegronde verdenking van haare zinneloosheid, noodzaakelyk, volgens den loop der Planeeten, haar man moest worden: men fchold my toenmaal voor een weetniet uit, en men betaalde my kaarig, onder voorgeeven dat ik geen kennis van de uitlegging der droomen had: intusfchen trouwde *Charlotta*, zeven-tien weeken daarna, volgens myne voorzegging, met den gewaanden Drenkeling, hoe zeer haar eerfte minnaar de voordgang van haar huwelyk gepoogd had te ftuiten, en die van haar bloedverwantschap zig in den beginne, door rechterlyke wegen, tegen de voltrekking van haar Echt vruchteloos verzet hadden.

In het jaar 1750 logeerde, ten huize van zeker jong Heer, *Adrianus* van *Asbeek* genaamd, één zyner goede vrienden, met wien hy te *Lyden* op de Academie geftudeerd had, en terwyl dit juist voorviel in een tyd dat de bruiloft van de zuster van *Adrianus* gehouden werd, waren alle de kamers door de bruiloftsgasten zodanig bezet, dat de overgekomen Student genoodzaakt was, met zyn vriend, op een ledikant te moeten flaapen; de jonge Heer *Adrianus* droomde dien nacht dat hy gerookt vleesch at, en in die verbeelding beet hy in zyn droom de helft van het linker oor van zyn vriend de Student af, het welk hy naderhand by zyne ontwaking betuigde, hem zo wel gefmaakt te hebben, als of hy een pafly gegeten had: de Student door de pyn ontwaakt zynde, begon luidkeels te fchreeuwen, en zou, onaangezien de vriendschap zyn flaapmakker van boosheid by den kop gevat hebben: om kort te gaan, het gantfche huisgezin van den ouden Heer van *Asbeek* geraakte hierdoor in alarm; doch zo dra men begreep dat het ongeluk door een droom was veroorzaakt, leverde het ftof tot fchertzen aan de bruiloftsgasten, in voegen dat de Student door een Chirurgy verbonden zynde, zig *nolens volens* over het verlies van

S

zyn

zyn halve oor moest getroosten: ondertusfchen gebeurde het eenige dagen daarna, dat deeze twee Academievrienden zamen aan myn huis kwamen, en onder het verhaal van die grappige *droom*, hunne *Horoscopen* lieten trekken: ik maakte in den beginne zwarigheid om opening van zaaken te geeven; maar, ten laafcen daartoe angedrongen worden- de, verklaarde ik, dat zy met malkaêr een tweegevecht zouden aangaan, over een galant meisje, dat meer orden- telyke jongmans ongelukkig gemaakt had, als bestaande, volgens de aanwyzing van myne vrienden de Planeeten, hierin eigentlyk de uitlegging der zinryke *droom* van den jongen *Adrianus*: zy begonnen daarover wakker te lachen, zeggende, dat zulke bagatellen geen inbreuk aan hunne vriendschap konde toebrengen: ondanks het zelve vernam ik, drie maanden daarna, dat de jonge Heer van *Asbeek*, ter oorzaake van dien, met zyn vriend geduëlleerd hebben- de, doorftooken was.

Als ik toch gedenkwaardige voorbeelden moet aanhaalen van *droomen*, die in myn levenftyd voorgevallen zyn, en waarvan de opmerkelyke uitkomsten, door myne Astrologi- fche Voorzeggingen proefondervindelyk zyn gebleeken, be- hoor ik vooral in het ftof der vergeetelheid niet te begraa- ven, het fimphatiferend droomgeval van *Antagonismus* en *Misanthropia*, het welk zo veel gerucht in de Nederlandfche wereld gemaakt heeft gehad, dat 'er buiten myne weten- fchap als *Afirologist*, de pennen van verfcheidene *Justini- anus Zoonen* aan te pas gekomen zyn: om het verhaal van deeze voorbeeldlooze gebeurtenis zo veel mogelyk te bekorten, zal ik flegts aanmerken, dat *Antagonismus* federt zyn jon- gelingsfchap, bekend ftood, voor een ligtmis van beroep, en een vyand van het huwelyk; maar gelyk tydig voor een jongman van een doordringend verftand; die zo van zyne ouders, als van zyne bemiddelde bloedverwanten, in laater tyd onbedenkelyke groote fchatten te verwachten had: zyn karakter aldus eigenaartig gelchetst hebbende, dien ik met weinige woorden ten opzichte van de bevallige *Misanthropia* vervolgens aanteflippen, dat ik de haare niet beter kan ken- fchet-

fchetzen, dan door te zeggen dat zy onverschillig voor alle de aanzoecken van haare Pretendenten was, op een wyze dat zy alle voordeelige huwelyksvoorflagen, zonder onderscheid, van de hand wees, en dat onaangezien de beslommerde omftandigheden van haaren Vader, wiens zaaken door verval van Koophandel en een bankroet van zes-en-dertig duizend guldens, door buitenlandsche geldbeleening veroorzaakt, de kreeftegang begon te gaan, zy dagelyks haar werk maakte om zig in allerlei gezelschappen, danspartyen, commedien en wat dies meer is, te diverteeren: deeze twee jonge lieden nu, schoon zy malkanderen weinig gekonnen, en in het geheel niet bemind hadden, droomden alle beide op eene nacht, *o wonder boven wonder!* waarover een zwartgallige *Zwollenaar* raazende worden moet, dat zy, te zamen op schaatzen rydende, op glad ys geraakten en in een byt vielen, en daar uitgehaald zynde, beiden blind waren: *Antagonismus*, nydig over die *Droom*, kwam my daar over raadpleegen, begeerende dat ik zyn *Horoscoop* trekken zou, doch onderwyl dat ik daar mede bezig was, kwam ook *Misanropa*, met een gelyk oogmerk my het zelfde verzoek doen, zonder te weten dat dien jongeling zig in myn kamer bevond.

Zy bekeeken malkander met geen minder as surantie dan oplettendheid, en onderhielden, zonder zig eenige onderlinge beleefdheden te bewyzen, eene zo langduurige stilzwygendheid, die my in den beginne verwonderlyk toefcheen; eindelyk nam *Misanropa* het woord, zeggende met een foort van verachting, die wat onbeschaamd geleek: *Zie daar dat fraaje portrait, waarvan ik gisteren nacht droomde, daar ik mede op schaatzen reed, en met wien ik in het ys viel! — Ik zou my liever laten villen, ging zy driftig voort, als my met zulk een befaamd ligtmis op het ys te vertoonen — Gy hebt gelyk Mejuffrouw, beantwoordde ANTAGONISMUS, heel koeltjes, maar hoe zeer ik een beminnaar van de bevalti e Sexe ben, zou ik van myn kant vry liever verkiezen in de byt te smooren, daar ik droomde dat wy zamen ingevallen waren, dan met zulk een onbeminnellyk voorwerp opschaatzen*

te gaan ryden! Aan zulk een misfelyk droomgewaad, wist ik geen mouwen aantezetten, waarom ik, ter bevrediging van dit onverliefd paar, hun beleefdlyk verzocht, van ieder zo lang op een stoel te gaan zitten, tot dat hunne *Horoscopen* getrokken zouden'zyn: dit geschiedde niet zonder groote tegensporreling van weêrskanten, en na vervolgens myn werk verricht te hebben, moest ik zo wel als myne vrienden de Planeeten, in myn vuist lachen, over de zonderlinge uitwerking der Antipathie, welke zig in dit sympathieerend droomgeval opdeed: ik besloot my met deeze wonderlyke klucht uit tydverdrijf te vermaaken, zo dat ik, in gevolge van dat besluit, haar aldus aansprak: — „ Myn
 „ lieve kinderen, u voorgewende haat zal naderhand in
 „ genegenheid veranderen; want gy bemint malkanderen
 „ al bereids zonder het te weten, en de Mingod zal over
 „ u beiden zegepraalen, vermits de uitlegging van uwe
 „ overeenstemmende *droomen*, daarin eigenlyk bestaat, dat
 „ de liefde u beiden blind zal maaken, gelyk de gedroomde
 „ blindheid, toen gy lieden uit de byt gehaald werd, vol-
 „ gends myne Astrologische beviinding, voorzegkundig aan-
 „ toont.” Onbeschryvelyk was het alarm dat 'er op de uit-
 spraak van deeze myne Horoscooptrekkingen tusfchen die
 heetgebakerde droomgelieven, in myn kamer, ontfond;
 want na dat zy malkander allerlei ongefleide verwytingen
 gedaan, en braaf uitgescholden hadden, gaven zy my ieder
 een Ducaat, liepen zamen met een verwoed gelaat myn
 huis uit, en keeven als een paar visch wyven gemeenlyk doen,
 nog wel een half quartier uurs lang op de straat, zo dat
Britta en ik ons voor de buuren daarover schaamen moes-
 ten: ondertusfchen gebeurde het nog dien zelfde winter,
 dat, een zwaare sneeuw gevallen zynde, zy malkander by
 toeval op straat ontmoet hebbende, *Antagonismus* haar, uit
 baldadigheid een sneeuwbal naar het hoofd wierp, en haar
 een kleine kneuzing in het aangezicht, buiten opzet, toe-
 bragt, waarover *Misanthropia* zo gramftoorig werd, dat zy
 zig omkeerende, hem met een paar goede souffletten be-
 loonde: de voorbygangers naar gewoonte door nieuwsgie-
 rig.

righeid gedreeven, beschouwden deeze klucht met geene onverschillige oogen, zo dat *Antagonismus*, na, ter zaake van dit onwelleevend bedryf, wakker over den hekel gehaald te zyn, werk had zig van daar met fatsoen weg te pakken; sedert het oogenblik van die grappige ontmoeting gevoelde hy berouw over het geen hy, ten opzichte van *Misanropa*, bedreeven had; hy ging haar den volgenden dag bezoeken; bad haar, wegens zyn gepleegd wanbedryf, om verschoning, en verklaarde haar de grootheid zyner liefde in zulke krachtige uitdrukkingen, waardoor hy terstond haar hart won: *Misanropa* haare onverschilligheid hierdoor verdweenen zynde, schonk hem met een bekorelyke minzaamheid haar wederliefde, en vier weeken daarna was het gerucht algemeen in de Stad *Amsteldam*, dat die twee malkanderen haatende droomgelieven, tot verbazing van de gantsche waereld, maar echter overeenkomstig myne Astrologische uitleggingen van hunne sympathiseerende *droomen*, in ondertrouw getreden waren, en ik genoot de eer van hunne bruiloft bytewoonen.

Om vervolgens toetetreden tot de verklaring van de wiskunst, raakende het dertigtal droomproeven, waarvan ik hier voor gewag gemaakt heb, ten einde de uitlegging van alle opmerkelyke *droomen*, meer of min, op vaste grondregelen te bouwen, dien ik nogmaals te herhaalen, dat men, om in dit doolhof van verwarring niet te dwaalen, by uitzondering behoort te letten, op de tyden en gelegenheden waarin zig de droomende personen bevinden, alvorens men wiskunstige gevolgen uit een *droom* van zinspeelende beduidenis, trekken kan; want, behalven dat het volstrekt zeker is, dat noch uit zwaarmoedige, noch uit vrolyke *droomen*, geen de allermiste besluiten, ten opzichte van toekomstige lotgevallen, te haalen zyn, als iemand ten tyde van zyn nachtrust met droefgeestige of wel vrolyke gedachten in den slaap is geraakt, om reden dat de kracht der inbeelding de hartstogten der *dromers* in beide gevallen vooringenomen of bestormd hebben, zo spreekt het bovendien van zelf, dat allerlei slag van *droomen*, zonder onderscheid

van wat aart die zyn mogen, gaande bepaaldlyk over zodanige voorwerpen, waarvan den voorigen dag de zintuigen getroffen zyn geweest, het zy door aanschouwing, het zy door verhittende denkbeelden, redewisselingen, of wat dies meer zy, niets met al te beduiden hebben; immers vooral niet om 'er een wiskunst van uitlegging op te kunnen bouwen: maar, om tot de proeven overtegaan, is het heel anders gelegen met de betekenis van zulke merkwaardige *droomen*, betrekking hebbende tot zaaken, voorwerpen, of verbeeldende gebeurtenissen, die men nooit gezien of bygewoond, ja wat meer is, waarop men nimmer gedacht heeft, en die men, onaangezien het zelve, al droomende denkt te zien, bytewoonen, of te onder vinden; in hoedanige gevallen wel degelyk door Astrologische bewerkingen, onfeilbaare gevolgtrekkingen, uit sommige veelbeduidende droomen, myns bedunkens kunnen worden gehaald.

Dit vooraf ondersteld zynde, ten grondslage van de kunst, betreffende de algemeene regelen van de *uitlegging* der *droomen*, begeef ik my tot de byzondere proefnemingen daarvan, voor zo veel derzelve practicaale deelen aangaan: by voorbeeld; als iemand die nooit geen beminnaar van de muzyk geweest is, noch geen de minste kennis daar van gehad heeft, zig al droomende verbeeldt, dat hy meesterlyk op het een of ander instrument speelt, of verrukkelyk zingt, zal het doorgaands geen drie dagen aanloopen, dat 'er een akelig verdriet voor zyn persoon, of een treurig sterfgeval in zyne familie volgen zal; waarvan men in deeze dagen een zonderling voorbeeld heeft zien gebeuren, by gelegenheid dat een aanzienlyk persoon, hier te Lande, en ook naderhand een in Vrankryk, zo zy voorgaven, dergelyke soort van *droomen* gehad te hebben, in beide gevallen, ieder één van haare bloedverwanten het treurtoneel der booswichten beklom: aldus heb ik door Astrologische onderzoekingen menigmaal bevonden, de uitkomst van de volgende *droom* onwederस्पreeklyk vast te gaan; dat als iemand die lang hair draagt, in den
droom

droom zyn hair afſnydt, en in het vuur werpt, zelden een jaar lang meer leeven zal, of ten minſten een verſlimming van de kwaal waaraan hy laboreert, te wachten heeft; maar als zodanig langhairig perſoon, in tegenſtelling van dien, droomt dat zyn hair afgeſchooren wordt, is het een gewis voorteken dat hy zyne gezondheid wederverkrygen, of niet ziek zynde, zyn oogmerk in alles gelukkig beryken zal: menſchen die van oesterſchelpen droomen, gelyk ik dikwyls in de Horoscooprekkingen beleefd heb, zullen, over het algemeen genomen, één van deeze drie fortuinſtaaten, volgens den loop der Planeeten, te beurt vallen, voornaamlyk als de Planeet *Luna*, die de patroon der droomers is, regeert, naamlyk een ervenis, een hooge prys uit de lotery; of, by aldien de droomers ongetrouwde perſoonen zyn, een ryk huwelyk: maar wat zal men vervolgens zeggen van de wiſkunſt der *droomen*, welke de vroegere of latere ſterfgevallen van echtgenooten bepaalen? alle de geene die zulks uit het even of oneven getal van de zamengevoegde letters der doopnaamen willen betoogen, hebben ſchier altyd in dit ſtuk gefeild gehad, en geen wonder! want ik zou waarlyk aan de voortreffelykheid der *Aſtrologie* te kort doen, indien ik ondernam op zulke zwakke gronden het vooroverlyden van Man of Vrouw, daaruit te willen voorzeggen; dan, om iets gedenkwaardigs, belangende de uitlegging van een *droom*, ten deezen opzichte, aantehaalen, zo zal ik de twee navolgende voorbeelden, als de vierde en vyfde proefneeming over de wiſkunſt der *droomverklaaring* gaan boekſtaaven.

Jannetje Moerboom, een boerin van het Schokken-eiland in de nabuurfchap van *Campen*, getrouwd met *Jasper Spiering*, droomde, Anno 1736, dat zy een doode ſpierung gevangen had, en dat zy daarvan gegeten hebbende, daarvan oogenbliklyk geſtorven was; haare ongeruſtheid over die *droom* niet kunnende verbergen, om dat zy het als een kwaad voorteken van haar eigen levensperk opnam, verhaalde zy die aan deeze en geene vertrouwde vrienden, wanneer zy zig op de marktdagen te *Campen* bevond, en
dee-

deeze gaven haar den raad, eens naar *Amsteldam* te gaan, ten einde haar *Horoscoop* by my te doen trekken, als de naaste weg zynde, om de Planeetkundige uitlegging van haaren droom te verkrygen: achtervolgends deeze raadgeving, kwam zy aan myn huis; en, na de zinspeeling van haar *droom* op den naam van haar' man rypelyk overwogen; of liever ter toets van de Astrologische wiskunst gesteld te hebben, schuddede ik het hoofd: Jannetje dit bemerkende, vroeg my naar de reden, zo dat ik verplicht werd haar opening van zaaken te geeven, zeggende, dat haar man, *Jasper Spiering*, niet alleen vóór haar zoude sterven, maar dat zy zelfs binnen korten weeken weduw zoude zyn: de oorzaak hier van is, dat het altyd paal vast gaat, dat wanneer gehuwde personen, gedurende den trouwstaat, van eetbaare spys of fruit droomen, welke op den naam van haar wederhelst zinspeelt, zulks meestal een gewis voorteken van een aanstaanden dood is, vóór den echtgenoot welk zodanig een naam draagt. Een dergelyk voorbeeld is my in het jaar 1748 gebleken, van een burger van *Zaandam*, toenmaal getrouwd geweest zynde met zeker *Aaltje Druif*, die nog jong, fris en gezond was; hy droomde op een nacht, dat hy drijven uit de tuin van zyn' buurman gestoolen, en, buiten weten van zyn vrouw, opgegeeten had: volgens de voorzegkundige uitlegging, die men aan deeze *droom* geeven kon, was het waarschynelyk, dat zyn huisvrouw, *Aaltje Druif*, vóór hem overlyden moest, gelyk de ondervinding niet heel lang na deeze voorzegging, tot myn leedwezen, be-
 waarheid heeft gehad.

Als personen van een gezond temperament, ten tyde van haaren slaap, door geene aandoenlyke hartstogten bevangen geweest zynde, op een nieuwjaars nacht, of wel op die van haare verjaardage van vliegende vogelen droomen, die zy in de lucht zien, zullen doorgaans dat jaar alle haare ondernemingen ongemeen gunstig uitvallen; maar wanneer zy op zodanige tyden, van eenige gelukken droomen, kan men verzekerd zyn dat het een
 kwaad

kwaad voorbeduidzel is, dat is te zeggen dat de deur van het *Fortuin* voor hen, ten minsten geduurende dat jaar, geslooten zal blijven; aangezien myne vrienden de Planeeten op die beide dagen zelden gunstig voor de droomers zyn. Zo dra iemand droomt dat hy van een styfte of van een berg in de diepte nedervalt, gelyk dikwyls gebeurt aan menschen die schrikachtig van aart zyn, byzonderlyk ten opzichte van het vrouwlyk geslacht, zo zal men by de uitkomst bevinden, in gevolge van het geen de Astrologische Wiskonst op de uitlegging der *Droomen*, tot eenen onwedersprekelyken regel heeft gemaakt, dat zodanig persoon welhaast een onverwachte hoogte van gelukstaat, of *Fortuin* beklimmen zal; doch in het geval dat hy dien gelukstaat bereids beklommen heeft gehad, vóór dat hy zulks kwam te droomen, zal het, by tegenstelling, een plotslyken val, of wel een zwaar onheil voor hem betekenen: ik heb my meermaals onder de *Horoscooptrekking* vermaakt gehad, met de niet onaartige *Droomen* van jonge weduwen, en ongetrouwde vrouwspersonen om dat zo wel het Planeetkundig onderzoek, als de gevolgen van zulke vrouwlyke Droomgevallen, een byzondere Wiskonst in zyne soort bevatten, welke voor de uitleggers der droomen opmerkelyk zyn, en het geen ik hier vervolgens door drie zeldzaame voorbeelden zal gaan staaven.

Ik trok onlangs de *Horoscoop* van een jonge weduwe, die verbaasd trouwziek viel, en nog maar pas geleden, zo zy voorgaf, van een witten krulhond, welke haar overal navolgde gedroomd had; de uitlegging van deezen *Droom* bestond eenvoudig hierin; dat zy, binnen korten tyd, hertrouwen zou, met een man, die blank van gemoed, oprecht van zeden, en standvastig in het stuk van liefde was; maar, indien zy, by voorbeeld, van een z varten krulhond gedroomd had, zoude ik haar onbeschroomd hebben durven voorzeggen, dat zy een zeer slecht huwelyk zoude doen. Een jonge Juffrouw van een nabuurige stad, kwam my voorleden jaar, de uitlegging van haare *Droom* vraagen; daarby verhaalende, dat zy van een bruin manspersoon gedroomd had, die, weinige maanden van te vooren, met één van haa-

re vertrouwde vriendinne gehuwd zynde, haar een Marcepyne hart present deed: door de Astrologifche Wiskonst begreep ik rasch, dat zy met het gedroomde voorwerp, na het overlyden van zyne Vrouw, stond te trouwen, gelyk vervolgens ook gebeurd is: aldus geheugt my, dat een andere jonge Vryfter, van burgerlyke afkomst, en ongemeene bevalligheden, gedroomd hebbende, dat haar een duif ontvloogen was, en dat, in plaatse van dien een groote slang op haare fchouderen klom, waar door zy van fchrik ontwaakte, vond ik my verplicht haar te waarschouwen, dat haar Minnaar, uit wispeltuurgheid, haar wel haast trouwloos zoude verlaten, na haar alvorens fchandelyk misleid en bedroogen te hebben; zy beleed, niet zonder traanforting, dat zy van hem zwanger ging, en ik hoorde naderhand vertellen, dat dit ongelukkig meisje, ter oorzaake van dien, uit mistroostigheit haar eigen leven verkort heeft gehad: maar, als jonge mansperfonen van duiven droomen, dan beduit het meeftentyds de aankondiging van een naby zyn den gelukftaat, het zy door middel van een ervenis, ryk huwelyk, of van een aanzienlyke bediening.

Tot het twintigtal wiskunftige Droomproeven overgaande, die my nog overig blyven te verhandelen, zal ik kortlyk aanmerken, dat de Astrologifche uitleggingen derzelven hierin beftaan: *Vooreerst*; dat als een Zeeman, in den droom, torens of kerken ziet, hy veelal gevaar loopt van Schipbreuk te zullen lyden; doch als hy droomt dat het Scheeps-Compas ftilstaat, hy in het tegendeel op een behouden reis ftaat kan maaken: *ten tweeden*; als iemand droomt dat hy op de jagt zynde, een haas of ander wild gedierte fchiet; zodanig dat hy het zelve ter neder velt, betekent, dat hy over alle zyne vyanden zal zegepralen, gelyk in het jaar 1787 aan een zeker Vorst gebeuren moet: *ten derden*; een jonge maagd droomende van Jooden, Vledermuizen of, dat zy in de rechterborst gewond wordt, heeft doorgaands in alle deeze drierlye droomgevallen een gelukkig huwelyk te verwachten: *ten vierden*; wanneer een mansperfoon, tusfchen de 50 en 60 jaaren oud, die geduurende zyn levensloop

loop met ongelukken heeft te worstelen gehad, by toeval van een gespens, of Spook droomt, zonder dat zulks het onderwerp van zyn avondgesprek is geweest, zal hy daadelyk zyne omstandigheden van gedaante zien veranderen, op zulk een wyze dat sedert dit droomgeval, het Fortuin hem van alle kanten toelachen zal; maar indien hy, by ongeluk, dien avond van een spook gesproken, en de opvolgende nacht daarvan gedroomd heeft, betekent het niet zelden den ondergang van zyn persoon of huisgezin: *ten vyfden*, heb ik meenigmaal, door Astrologische Proefneemingen, bevonden, dat als iemand zig, al droomende, verbeeldt in een rivier of klaar water te zwemmen, en dat hy al zwemmende de kramp in zyn voet krygt, waardoor hy na den grond zinkt, zodanige angstvallige *Droomen*, in het geval dat er eene schielijke ontwaaking op volgt, een zeer goed voorteken van aanstaand geluk is: *ten zesden*; van paarden te droomen, geeft meest altyd rampspoeden, ongunstige verwisseling van het Fortuin, of een kommerlyken staat te kennen; doch van Varkens te droomen, is nog erger, om dat het gewoonlyk in haare gevolgen het kenmerk van een schandvlek of vernederenden staat met zig voert; ondertuschen dat de werking van de Planeet *Luna* daarheen gaat, om te doen denken, dat de *Droom* van koejen, kalven en schaapen, steeds gelukkige voorboden van voorspoeden, voor al zulke Dromers zyn: *ten zevenden*; een getrouwde vrouw, op de Bruiloftsnacht van eieren droomende, blyft doorgaands kinderloos, of verlost voor de eerstemaal met groot levensgevaar van een dood kind: *ten agtsten*; als iemand droomt dat hy zoeten wyn drinkt, die een bitteren nasmaak heeft, zal de vriendschap of de liefde, met het een of ander Voorwerp, rasch gebroken worden, en heeft dit zo wel plaats in het vrouwlyke als in het manlyke geslacht: *ten negenden*, alle *Droomen* van goudgeld, dat men ontvangt, beduid eene gunstige omkeering van zaaken, maar van zilver of kopergeld, armoede, verval van koophandel, of vermindering van lichaamskrachten: *ten tienden*; zo iemand van doode visch droomt, be-

tekent een sterfgeval onder zyne bloedvrienden: maar indien hy een levende visch in zyn *Droom* ziet, beduidt het algemeenlyk een bloeizaam welvaaren, en aanwasch van voorspoed in zyn beroep: *ten elfden*; droomen van brand zyn nooit gelukkig, ten zy men op het gezicht van de vlam door schrik ontwaakt: *ten twaalfden*; als een jongman of een jonge Dochter, zonder met iemand verkeering te hebben, of zonder den vorigen avond een vrolyk gezelschap te hebben bygewoond, tegen den morgenstond droomt, dat hy of zy, de bruidegom, of de bruid is, zal het, volgens de Astrologische Wiskonst, niet misfen, dat één van beide deeze gebeurtenissen daarop volgen zullen, of in de eerste plaats, dat zy wezenlyk, binnen zes weeken tyds, in ondertrouw zullen geraaken; of, in de tweede plaats, dat by mislukking van dien, zy tot een kwynende ziekte vervallen zullen: *ten dertienden*; als een boer droomt dat hy een edelman, en een edelman dat hy een boer wordt, loopt het niet lang aan of zy worden slapel zot: *ten veertienden*; is aangaande die soorten van *Droomen*, waarin men zig klaarlyk verbeeldt schouwburgen, pantomimes, bals, of bruiloften by te wonen, ben ik het volmaaktlyk met alle *Astrologisten* welke uitleggers van *Droomen* geweest zyn, daarin eens, dat de gevolgen derzelven doodlyk, gevaarlyk, of schandelyk voor de *Droomers* van zodanige vrolykheden moeten uitvallen: *ten vyftienden*; feilt nimmer de voorzegkunde van een *Droom*, in haare gelukkige uitlagen, wanneer zy ten onderwerp heeft gehad, de aanschouwing van den Hemel, van de zon, van de maan, of van de vier elementen te gelyk: *ten zestienden*; is het eene uitgemaakte zaak, die nergens onder de Planeetkundige Geleerden betwist wordt, dat als iemand, van eene bedaarde gemoedsgesteldheid, droomt, dat zyne Bloedaderen afgesneeden worden, of dat hy zyn eigen bloed in den droom ziet vergieten, zulks een langduurig leven of een gryzen onderdom voor de droomende persoon belooft: de vier overige Wiskunstige Proeven, raakende de uitlegging der *Droomen*, en die ik hier alleenlyk korthedshalve bepaalen zal, tot een Spinnepop, tot allerlei soorten

van

van fruit, tot menschendrek, en tot allerhande insecten, waarvan men somtyds droomen kan, zonder de minste uitzondering van dit viertal Droomgevallen, zullen altyd ongelukkig voor de mannen; maar gelukkig voor de vrouwen, in haare gevolgen zyn; gelyk myne vrienden de Planeeten, my zulks door meer dan honderd voorbeelden van Horoscooptrekkingen, klaarblyklyk hebben doen zien.

Aanbelangende het droomjaar 1852, waarin ik gezegd heb dat de Planeet *Luna* een verbazende rol zoude speelen, zullen 'er meer dan in andere jaaren wonderlyke dromers gevonden worden: in die dagen, waarin het Propheetenschap op de troon zal zyn, zullen de menschen zig zo zeer niet toeleggen van hun eigene lotgevallen te droomen, dan wel op *Oorlogs* en *Staatkundige Droomen*, waaruit vervolgens, door den geest van Prophetie, allerhande wanschapene voorzeggingen zullen worden gedaan, ten opzichte van zodanige gebeurtenissen, die werkelyk nog op een verren afstand te beschouwen zyn: men zal, by voorbeeld, een Vroedmeester zien droomen, dat hy één van de bevalligste Vorstinnen van *Europa*, drie jaaren daarna, in haar eerste kraambevalling bedienen moet, en dat deeze Prinses een Vorstlyke spruit ter waereld zal brengen, wiens echtheid van geboorte veel opspraak verwekken, doch die ondertuschen, naar de voorzegkundige gevoelens van dien tyd, naderhand veel geruchts door zyn Oorlogsdaaden zoude maaken: maar, het zal nog vry wat anders te zeggen zyn, wanneer in het jaar 1852, zig zeventig *Droomers* zullen opdoen, welken allen volgens hun voorgeeven, op ééne nacht van het laatste der dagen gedroomd hebben, en uit hoedanig getal van 70, veele merkwaardige gevolgen staan getrokken te worden, waardoor, tot bewys van dien, de zeventig jaarige weeken, van één der voornaamste Propheeten van het Oude Testament, wederom op het tapyt zullen worden gebragt: andere verlichte geesten, welken door de inspiratien van de Planeet *Luna*, zig zelven voor *Propheetische Droomers* zullen opwerpen, om de voorzegging, aangaande het laatste der dagen meer aanneemelyk te maaken, moeten, overeenkom-

flig de aanwyzing van myne vrienden de Planeeten, het droomjaar 1852, tot het waare tydperkſchap ſtellen, dat de waereld als dan in vier *Monarchien* zal worden verdeeld; doch terwyl ik voor die gebeurtenis geen borg wil blyven, zal ik my onmiddelyk begeeven tot de verklaring van zulke wonderbaare droomgevallen, welken zig tot dit ſchrikkeljaar bepaalen, en waarvan de ontkenning, hoe zeer niet waarſchynelyk, echter raar in zyn ſoort zal zyn.

Myn *observatorium* daverde op de ysfelyke ſchreeuw van verwondering die ik gaf, op de vertooning van de zo gewigtige als verrukkelyke *Droomen*, welken ik aan den *Zodiak* waarnam, dat gedurende het beruchte droomjaar 1852, plaats zouden hebben; onder meer andere gedenkwaardige *Droomen*, waarvan ik ontuſſchenpozelyk, ten beſluite van dit Hoofdstuk gewaagen zal, komt my zeer bedenkelyk voor, die van een vermaard Dichter, van de negentiende Eeuw, welke den waereldberoemden Nederlandſchen Dichter *Vondel*, waarſchynelyk in Dicht ſtaat te overtreffen, en die, al droomende, het navolgende vierregelig versje zal maaken; waarvan ik de veel beduidende betekenis aan de nakomelingen van dien tyd, gaarne overlaaten wil:

*De ſchraapzucht kon my nooit bekooren;
Zy is voor my geen aanzien waard';
Al heb ik al myn goed verloren,
Behouw ik meer dan geld op Aard'*

Ondanks in de uitlegging van deezen poëtischen Droom voor de *Astrologisten* een geheim opgeſlooten ligt, gelyk by de uitkomst zal blyken, zo gevoelik my niet ongenegen, om, onaangemerkt, daar over heen te ſtappen, ten einde vervolgens plaats te gunnen aan de opmerkelyke *Droom* van een gelante Dame, wier naam ik aan het Voorhangzel van den *Zodiak* las, en die nu, ſedert het jaar 1840, tot het jaar 1852 ingeſlooten, zeven ryke Minnaaren bedorven, of,

om

om beter te zeggen, door haare machtige Staatvoering, glad in den grond geboord te zullen hebben, in de zevende maand van het laatst vermelde jaar, droomen moet, dat een zekere onbeschaamde *Avanturesse*, reizende onder de aangenomene waardigheid van eene *Perfiaanfche Vorstin*, by welke zy de eerpost van *Staatdame* bekleeden zoude, onmiddelyk na de ontdekking van dit bedrog, hier te lande met haar in de gevangenis zoude worden opgeslooten: men zal al verder, in het Droomjaar 1852, van een' *Schoenlapper* hooren spreken, die, itom geboren zynde, alsdan droomen zal dat hy het gebruik van zyne tong verkrygende, by zyne ontwaaking in der daad zeven onderscheidene *Taalen* spreken zal: het zal daar by niet blyven berusten, want daar zullen in dat zelfde jaar, verscheidene personen zo van de manlyke als vrouwlyke *Sexe*, gevonden worden, welken in haare *Droomen* verschrikkelyke gezichten zullen zien, die, myns bedunkens, aanmerkenswaardige gevolgen staan te hebben: by voorbeeld; een voornaame *Zalmboer* van *Lekkerkerk*, zal, al droomende, wie heeft het ooit gehoord! in zyn *zalmnet* een *vuurspuwenden Draak* vangen; en dit droomgeval moet, volgens de *Astrologische* uitlegging, de voorlooper zyn van de geheele vernietiging der *Zalmvischery* in de *Lek*: dan, deeze *Droom*, hoe wonderlyk ook, zal in zeldzaamheid niet kunnen opweegen, tegen de onuitspreekelyke gezichten, welken eene *Amsteldamfche Joodin*, en zekeren *Marcus Aurelius Ultrajectus*, op één en dezelfde nacht, al droomende, zullen zien; want, behalven den *Tempel* van *SALOMON*, en den onvolbouwden *Toren van Babel*, die zy klaarlyk in hunne overéenslaande *Droomen* zullen beschouwen, zo staan zy beiden na hunne ontwaking, met den geest van *Prophetie* bedeed te worden, zodanig dat de eerste van hun, de honderdjarige *Alleenheersching*, of eene algemeene *Monarchie* op den gantschen aardbodem, en de laatste het verbranden van de beneden *Waereld* in het jaar 1952, voorzeggen zullen.

Hoewel ik nog een ryke voorraad van weetenswaardige droomgevallen, betreffende het jaar 1852, voorhanden heb, zal ik

ik voor het tegenwoordige van dit onderwerp afstappen, ten einde my in geen doolhof van verwarring te begeeven, waaruit ik mischien bezwaarlyk zoude kunnen geraken

Nº. X.

BEVATTENDE

DE DRIE

Loopjaaren, 1853, 1854, en 1855, met een kortbondige beschryving van de Aardbevingen, en Watervloeden.

Het sneeuwt altyd geen roozen! volgens het gemeene spreekwoord; daar zyn sommige eeuwjaaren, die zeer gelukkig, en anderen, die, naar den loop der Natuur, zeer ongelukkig zyn: onder de eerste van dien, kan men begrypen, de beide eerste loopjaaren 1853 en 1854, en onder de laatste het jaar 1855: wat de twee eerstgenoemde betreft, zo myne Planeetbeschouwingen, in dat opzicht, my niet bedriegen, gelyk ik hoop dat zy gedaan hebben, ben ik van gedachten dat in het jaar 1853, eene *Aardbeving*, in verscheidene Landen van *Europa* en *Azia* plaats zullen hebben; en dat men vervolgens in het jaar 1854, zo wel hier te Lande, als in sommige Landstreeken aan den Rhynekant gelegen, beklagenswaardige uitwerkingen van een zwaaren *Watervloed* te verwachten heeft; ik heb, om byzondere redenen, geoordeeld, de beschryving van die voorzegkundige gebeurtenissen vooreerst te moeten staaken, tot dat ik den lezer in staat zal hebben gesteld, om, door een kortbondige verhandeling over de natuurlyke oorzaken der *Aardbe-*

Bevingen, een recht begrip te kunnen vormen : niet minder ondienstig fchynt het my, om, gelyktydig, een voorbeeld te doen voorafgaan, van een *Prophetifchen Boer*, die in het jaar 1718, met een wonderlyken uiflag, gepropheeteerd heeft gehad.

Van de generatie der aardbeving.

De aardbeving gefchiedt op deeze manier, naar de meening van alle de Natuurkenners; naamlyk, gelyk in den aardbodem zig veel waters onthoudt en door de Zon en meer andere fterren verwarmd wordt, wegens 't welk zy veele fubtile geesten ontvangt, waardoor de wateren in de holligheid beroerd worden, en de kwalmen of dampen daarvan, een uitgang zoekende, zo doen zy den aardbodem beeven, en barften, met zulk een geweld, dat zy fteden en bergen, fomtyds het onderfte boven werpen: sommige zyn van gedachten, dat de aardbeving ontftaat, door dat eenige winden, die in de holligheid des aardbodems beflooten liggen, met alle geweld herwaards en derwaards den aardbodem zo lang beroeren, tot dat zy ergens een uitgang vinden; welke beroering wy aardbeving noemen.

Kentekenen die gewoonlyk de aardbeving voorafgaan.

De zon zal zig gemeenlyk vóór de aardbeving duifter vertoonen, daar benevens zo heeft de zon, na dat zy ondergegaan is, met fchoon weêr, doorgaands een digten langwerpigen wolk, die haar altyd eenige dagen volgt: men heeft ook bevonden dat het eenige maanden vóór de aardbeving, altyd te vooren eene groote ftilte is geweest; men plagt gemeenlyk, vóór de aardbeving, te hooren, eenig gedruis of geklater, als van rydende wagens, of eenig geweld,
ge.

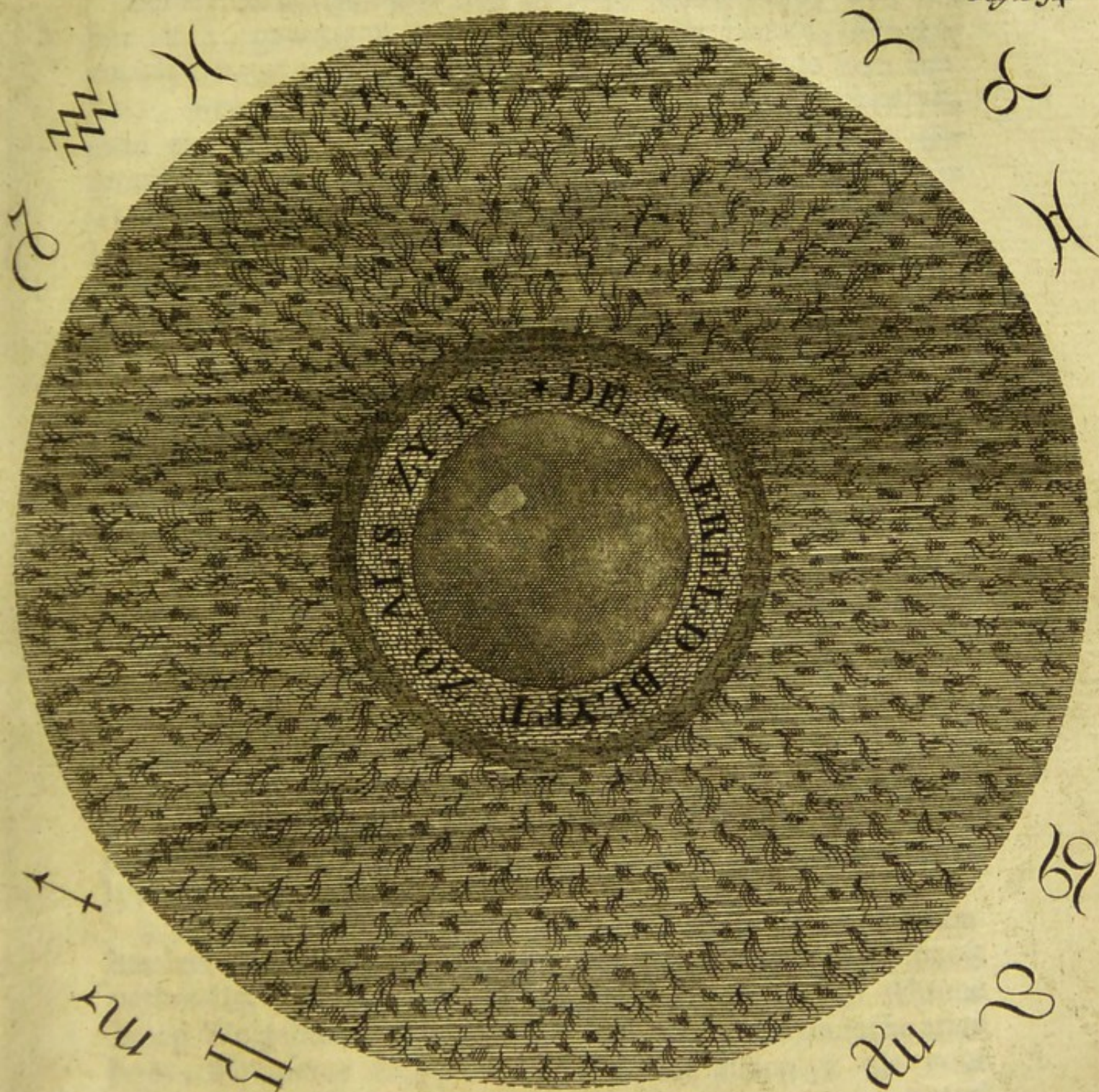
gelyk of het een menschengeschreeuw of gekletter van wapenen was.

Van de natuur, het onderscheid, accidenten, en merkinge der aardbeeving.

Daar zyn vooreerst vier aardbeevingen, waarvan de eerste wordt genoemd, een ruineerende, of een omwerpende aardbeving, waarvan de exhalatien of uitwazemingen, die in de holligheid des aardbodems beslooten zyn, dan op de ééne dan op de andere zyde van de holligheid, zo lang haaren uitgang zoeken, tot dat zy ergens komen uittebarsten, en door haar geweld alles om verre, en het onderste boven werpen, wat zy in haar' weg vinden: de tweede wordt genoemd, eene opberstende aardbeving, waarin de beslootene exhalatien zo lang haaren uitgang zoeken, tot dat zy ergens komen uittebarsten, en een simple kloove in den aardbodem maaken, zonder meerder ruine: de derde wordt genoemd, slechts een beroering, beeving, of schudding der aarde, als of dezelve opryst en weder nederzinkt: de vierde wordt genoemd, een opheffing, gelyk als een groot deel aarde, tot een berg wordt opgeheven, en als ergens een deel van de Aarde komt te zinken, en daaruit eenige revieren, of vuurvlammen komen uittebarsten.

De aardbeving is anders niet als een donder, die in de holligheid der aarde geschiedt, en het uitbarsten der exhalatien in de aarde, kan men niet beter vergelyken, als met den bliksem, die midden door de wolken barstende, al zulk een schrikkelyk geraas veroorzaakt.

Gelyk de winden op der Aarde een geweldige kracht hebben, van sterke huizen, torens of boomen om ver te smyten, en in de lichaamen der menschen beevingen en bewegingen te veroorzaaken, zo hebben ook de winden of exhalatien die in de holligheid der Aard beslooten liggen, de kracht van het aardryk te doen beeven, opentefcheuren, en op die plaat.

1814

2

4

44

4

5

THE
MUSEUM
OF
THE
MUSEUM

8

+

8

11

11

11

plaatsen, waar die uitbarsting geschiedt, het onderste boven te keeren.

Terwyl ik althans van den grooten *watervloed*, van het jaar 1854, gewaagen moet, zal ik hier ter plaatse, een opmerkelijk voorbeeld, aangaande de voorzeggkunde van een Boer, ergens in *Duitschland*, tot dit onderwerp betrekkelijk, gaan aanhaalen, die, op geloofwaardige getuigenissen gegrond, zeer veel opmerking verdient. Aler de geweldige watervloed, die 1718 daar te lande voorviel, was er een boer, in *Darnum*, welk dezelve voorzegt had, en de lieden tot redding van hunne personen, en wat hen dierbaar was, ernstig had vermaand: als men hem daarop voor den Amtman deswegen had geroepen, en daarover ondervraagd, hield hy zyn gezegde niet alleenlyk staande, maar voegde er nog by, dat deeze watervloed haast komen zou: maar dewyl de Predikanten dit voorgeeven openlyk op den Predikstoel wederspraken, zo dreef men maar met zyn gezegde den spot, doch niet tegenstaande dit alles, salveerde deeze boer zig, met zyn' Zoon, drie dagen vóór den watervloed, en waarschouwde nogmaals zyne gebuuren, om zyn voorbeeld te volgen, terwijl het nu hoog tyd was; doch te vergeefs: dewyl nu de Watervloed werkelyk daarop volgde, zo heeft men nogthans naderhand getwyfeld of die voorzegging wel had plaats gehad: en uit die reden isten laatsten om de zekerheid deswegen by den Amtman te *Darnum* een attestatie verzogt, welke ook van hem gegeven werd, en die ik hier, zo als zy te *Berlyn* in druk uitgegeeven is, woordlyk zal laten volgen.

„ Dewyl men verlangt te weten of alhier iemand voorhanden is, die den jongst ontsaane groote watervloed heeft verkondigd, zo bericht ik daarop, dat één van Hunne Hoog Welgeboren, de Heeren van *Darnum* onderhoorige boer, met name *Hendrik Peters*, niet alleenlyk die voor vyf jaaren ontsaanen watervloed, van te vooren gezegt heeft, maar ook dat eene overstroming, en doorbreeking van dyken, met aanwyzing der plaatse alwaar de doorbreeking hier aan de dyken zoude geschieden; en ook na dat dit

is vervuld geworden, verder reeds voor een jaar of twee zig heeft laten hooren, dat er nog een veel sterker overstrominge op zoude volgen, en een groot schip over den dyk heen zoude komen, en zig voor zyn schuurdeur, op de mesthoop nederzetten: als nu zulks onder de lieden verspreid werd, en eenigen daar over bevreesd zynde, anderen daar en tegen, zulke voorafverkondiging niet willende gelooven van hem gedaan te zyn, anderen wederom oordeelende de vervulling daarvan onmogelyk te weezen, de Predikanten predikenden openlyk tegen het zeggen van deezen waterprophet, en dewyl hy somtyds wel gewoon was naar een herberg te gaan, zo oordeelden zy dat het door de dronkenschap geschiedde: derhalven liet ik hem by my komen, en vraagde hem, of hy dergelyks gezegd had; waarop hy my antwoordde; hy mogt daar juist niet gaarne van spreken, dewyl de Pastoors hem daarom zeer vyandig waren, en gelyk bekend was, hem niet mogten leiden; doch toen ik zeide dat ik hem als Amptman daar op ondervraagde, zo moest hy de waarheid zeggen, en beleedt, dat het waar was, dat hy het alles zo gezegd, en ook zo gezien had: want terwyl hy eens des avonds als hy naar bed wilde gaan, in zyn schuur was gegaan, om nog eens naar het vee te zien, zo was het niet anders geweest, als of hem de watergolven, die hy tog niet konde zien, voor de beenen sloegen, en dewyl het stil en aangenaam weêr was, zo had hy de deur opengedaan, en daar uit gezien, en toen ruischte het zeer aan de dyken, en het was in 't aanzien geweest, als of daar louter vuur, (gelyk het zeewater des nachts schynt,) overheen stortte, en hy zag een groot schip aankomen, dat zig op zyn mesthoop nederzette, en daar na had hy gezien, dat het zelfde schip zyn huis voorby voer; het welk zig ook in den waternvloed, die werkelyk daarna volgde, zodanig heeft toegedragen, dewyl het schip ook voor zyn deur is komen te zitten, en ongeacht hy geroepen had van zyn huis te meiden, een hoek van zyn woonhuis (op welks vliering hy met de zynen had gezeeten,) afgestooten had, en verder na een dorp, *Fulkum* genaamd, gedreeven was, en daar, (te weeten een kleine

ne myl van des zienders huis afgeleegen,) was zitten gebleeven, daar de schipper zyn goed en het schip heeft verkocht, dewyl het niet mogelyk was, om het daar weêr aftekrygen, en daar ter plaatse zelfs verhaald, dat hy na over de dyken zynde heengedreeven, voor een groot boerenhuis, was vast geraakt, doch door hoog water weder was vlot geworden, en een hoek van het huis door het schip was verbryzeld: ook heeft deezen *Hendrik Peters*, nog een dag of drie vóór den watervloed, aan verscheidene perfoonen gezegd, dat, wanneer de wind zo continueerde, hy bedugt was, dat men het land vol water zoude krygen, nademaal hy voor eenige dagen, benevens anderen, des avonds, van den Darnummel dyk was gekomen, en het niet anders was geweest, als of men door een enkeld water ging, dat hy daar geheel moede van was geworden, en hy had ook aan zyne medegezellen gevraagd, of zy het water niet konden zien? die het met neen beantwoordden; en dit heeft hy ook, na den watervloed, gelyk ik hem insgelyk heb afgevraagd, gezegd zodanig gebeurd te zyn, met deeze byvoeging, dat hy zelfs niet wist hoe hy het daarmede had, want dat hy nooit spookery, of dat daar naar geleeke ooit had gezien: en gelyk dit alles hier Notariaal, en my in het byzonder bewust is, zo als het hier vooren is ter neder gesteld, zo kan ik zulks hiermede ook attestereen.

Actum, Darnum den 15 Maart 1718.

(L. S.)

L. EYLES. Doct: Amptman.

Hoe verre nu deeze Propheetie te estimeeren is, zulks oordeele ik hier niet noodig om volkomen uittepluizen, doch zo zal het my geoorloofd zyn, hier by te voegen, dat in zo verre de zaak zig naar alle omstandigheden zodanig heeft toegedraagen, zo als volmaakt uit de bovenstaande Attestatie blykt, men niet nalaaten kan zig daar over te verwonderen, als men nagaat, dat deeze boer, naar veeler getuigenisse,

een eenvoudig, maar anderzins een braaf en eerlyk man was, mogelyk door een reeks van jaaren zig byzonder heeft toegelegd gehad, om weer en wind naaukeurig na te gaan, en alzo meer kennisfe van het zelve te verkrygen, en zig dat altyd voor oogen stellende, en in de gedachten gehouden hebbende, zyn inbeeldingen daardoor zo sterk zyn geweest, van te gelooven, dat hy het water duidelyk zag en gevoelde. Misschien zou het naar dweepery of bygeloovigheid zweemen, als men vooronderstelde, dat de barmhertigheid van het Opperwezen, nog in onzen tyd somwylen den een of anderen mensch aanspoort, en in gezichte zulke dingen laat zien, om andere te waarschouwen, voor groote land- of huis-ongelukken, doch hierin laat ik een iegelyk zyne vrye keuze, om daarvan te denken en te gelooven wat hy wil.

Betrekkelijk de rampen welke de beide loopjaaren 1853, en 1854, over het hoofd hangen, ontving ik laatst van een zeker Natuuronderzoeker, een klein toegezegeld briefje, dat ik hier plaatzen zal, bevattende deeze weinige regels —

„ *Wy beleeven sedert drie dagen, het jaar 1753, waarin,*
 „ *zo veel ik weet, geen opmerkelyke gebeurtenissen, waarby*
 „ *de Natuurkundigen belang hebben, voorhanden zyn;*
 „ *maar hebt gy wel gelet, vriend, op het geen juist honderd*
 „ *jaaren hierna gebeuren moet? indien myne onderzoekingen*
 „ *niet feilen, ben ik van verbeelding, dat de nakomelingschap*
 „ *geduurende het jaar 1853, genoegzaam in twee waereld-*
 „ *deelen zwaare Aardbevingen ondervinden zal, en dat 'er*
 „ *vervolgens in het jaar 1854 een yselyke Watervloed, meestal*
 „ *door dykbreuken veroorzaakt, bier te lande op volgen moet:*
 „ *heb de goedheid my te melden, of uwe Astrologische waar-*
 „ *neemingen, in beide deeze opzichten, met de myne overeen-*
 „ *stemmen; en gelooft ondertusfchen dat ik ben, uwe beken-*
 „ *de Vriend:*”

TITUS PLATONUS.

Gelyk de twee voorgemelde tydperken , ingevolge de Sterrekundige vooruitzichten , waarschynelyk aan dusdanige beklagelyke onheilen onderhevig zullen weezen , zo zal , aan den anderen kant , het derde loopjaar 1855 , daar tegen een menigte aangename dingen uitleveren : ik had niet nodig gehad myne Vrienden de Planeeten van te vooren te raadplegen , of 'er op deeze volksrampen een ryke oogst van veldvruchten volgen moest , terwyl de orde der natuur , en de ondervinding , federt byna zeven Eeuwen zulks oogfchynelyk genoeg aangetoond heeft , in geval myne Planeetkundige bespiegelingen my geene aanleiding tot voorzegginge van zaaken , van een geheel verschillenden aart , insgelyks op de *Astrologie* gebouwd zynde , gegeven hadden : waarlyk als men onder eenige jaaren van de negentiende Eeuw , iets zonderlings ontmoeten moet , zo zal het jaar 1855 daarvan vooral niet uitgesloten blyven : myn *Astrologische Spiegel* my zelden misleid hebbende , in de voorloopige vertooning van gebeurtenissen , die nog volgen moeten , leverde my in den gepasfeerden nacht wederom stof tot verwondering uit , schoon ik dezelve nooit hooger dan voorfchriften van waarschouwingen gewaardeerd heb gehad . In dat denkbeeld bespeurde ik ter gelegenheid van myne laatste Planeetbeschouwing , dat het glas van deezen wonderspiegel plotzelyk verdoofde , zo dat ik een half uur lang geen voorwerp met eenige mogelykheid daarin onderkennen kon , maar allengskens opgeklaard zynde , (hemel ! ik beef op nieuw , voor de gisping van een bedelzuchtigen *Zwollenaar* !) Zag ik daarin de oprichting van een hernieuwd Genootschap der *Templieren* , welke in het jaar 1855 , in zeven Landen van *Europa* plaats zal hebben . Gy ongeloovige geesten die niets voor waarheden aanmerkt , dan het geen gy zelve beleeft , bekreunt u niet over de mogelykheid of onmogelykheid van de vervulling eener Astrologische Voorzegging , welke gy niet beleeven zult ! gy aanbidders van hersfenschimmige wonderen , vergaapt u niet te veel aan het vooruitzicht van de verrukkelyke gevolgen van dit
nieuw

nieuw Tempelierschap, waarvan gy u slechts, met een flauwe inbeelding vergenoegen moet! laat het my ondertusschen geoorloofd zyn, om aan de tydgenooten, welken myne schriften met hunne goedkeuring zullen bewierooken, het overheerlyk schildery van de herleefde orde der *Tempeliers*, dat myn *Astrologische Spiegel* glansryk vertoonde, eens volledig te gaan afschetzen.

Alle de geene aan welke de oorzaak van de verdelging, of liever de uitroeijing der aloude *Tempeliers* bekend is, zullen vermoedelyk in het verkeerd denkbeeld vallen, dat de stichting eener vernieuwde orde van dien naam, welke geduurende het jaar 1855 plaats zal grypen, door denzelfden geest van ongebondenheid en dartele zeden bestuurd, een even gelyk lot als zy te wachten zullen hebben, terwyl de brooddronkenheid van het vroeger Genootschap, die be-naaming gedraagen hebbende, bleek, uit het overbekende spreekwoord, *Hy kan zuipen als een Tempelier!* ondertusschen is het daar zo ver van daan, dat deeze laatste soort van *Tempeliers* welke nog geboren moeten worden, zamen-gesteld zal weezen, uit pronkjuweelen van het manlyk en vrouwlyk geslacht, welken, als beminnaaren van deugd en gerechtigheid; als voordplanters van allerlei kunsten en wetenschappen, en vervolgens als ongeblankette menschen-vrienden, de loftuitingen van hunne tydgenooten staan weg-tedraagen: ik aanschouwde in myn *Astrologischen Spiegel* met geen minder bevreemding dan innerlyk genoegen, de affchaduwing van het zevental hunner prachtige tempelen, die in het jaar 1855, in zeven onderscheidene landen van *Europa* staan gebouwd te worden, en aan byzondere zaaken, alle het welzyn van het menschedom ten grondslag hebbende, zullen worden toegewyd: onder deeze zeven praalgebouwen, blonk voornaamlyk uit den tempel der liefde, pralende in zyn voorgevel met de levens-groote beeldenis van *Minerva*, wiens beide oogen van agteren in het hoofd geplaatst waren, als eene eigenaartige zinspeeling van de bedekte gebreken der liefde, die men zelden van vooren, maar meest altyd van agteren ont-

ont'ekt; zo dat, om kort te gaan, myne daarop gevolgde Planeetbeschouwingen, over de invoering van dit hernieuwd Tempelierschap, my als van vreugde wegrukten, door de herdenking dat men in het voorgemelde Loopjaar, voor de eerstemaal sedert de schepping der waereld, een deugdzaame orde in de Christenheid zoude zien stichten, die tot in de allerlaatste eeuwen, onwankelbaar bestaan zoude blyven.

In het midden van de aangename overdenkingen raakende de roemwaardige bedryven, en zedelyke gedragingen deezer bewonderde *Tempeliers*, gebeurde een vermaaklyk voorval aan myn huis, dat my stof tot opmerking, aangaande de voorloopige kentekenen van dat Genootschap gaf. Een sleeper, die men *Vrydag* noemde, en wiens hersenen, sedert eenige maanden, half getroubleerd waren geweest, kwam destyds van *Rotterdam* herwaards, om zyn *Horoscoop* by my te doen trekken, en begon aanvanglyk zyne begroeting in deezer voege — „ Ik ben *Vrydag*, de sleeper van *Rotterdam*, die aldaar zo veel van hem heeft doen spreken, „ toen de liberaale gift moest opgebracht worden; maar nu „ hoor ik, Sinjeur *Ludeman*, dat jy door jou Planeeten, „ allerhande raare convertiefjes weet te voorzeggen, daar- „ om kom ik hier om te weten hoe het met *Vrydag* ten „ laaften in de waereld afloopen zal.” Onaangezien ik my een geruime poos met zyne koddige aanspraak vermaakte, kon ik my echter niet bedwingen, na het afloopen van zyne Horoscooptrekking, met een soort van medelyden, aan den goeden *Vrydag* te verklaren, het lot, het welk de Planeeten over hem beschooren hadden, en zaaklyk hierin bestond: dat hy op een *Vrydag*, in het dolhuis, binnen de Stad *Rotterdam*, zoude worden opgeslooten, en dat hy, na verloop van drie jaaren, ook op een *Vrydag*, daar sterven moest: d't Astrologisch vonnis uitgesproken hebbende, vloog *Vrydag* schielyk van zyn stoel op, en liep als een wildeman, al huppelende door myn kamer heen, onder het uitroepen van deeze veelbeduidende woorden: *Nu bemerk ik LUDEMAN dat gy maar een lor in de Kunst zyt; maar*, hervattede hy vervolgens, *ik zal u het vuur eens wat heeter voor de voe-*

ten gaan leggen: weet gy wel *Sinjeur Toverdofter!* dat 'er precies honderd jaar na deezen dag, nieuwe *TEMPELIEREN* voor den dag zullen komen? Zulk eene onverwachte vraag, die zo kort na myne Planeetbeschouwing over dit onderwerp voorviel, ontzettende my alzo sterk, als het een geleerden *Zwollenaar* van kwaadheid zoude hebben doen stampvoeten: ik vroeg *Vrydag*, op myn beurt, uit hoedanige kentekenen hy de oprichting van dit nieuw Tempelierschap zo naauwkeurig bepaalen kon? *Dit is myn zaak*, besloot *VRYDAG*, de gekken bezitten somtyds meer wetenschap om toekomstende geheime gebeurtenissen te voorzeggen, dan de *Propheeten van een slechten tyd*; en my daarop een daalder, dien ik weigerde aan te neemen, voor het trekken van zyn *Horoscoop* aangeboden hebbenden, ging hy al dansende myn huis uit.

Niet lang na deeze kluchtige ontmoeting, kreeg ik het bezoek van een *Rotterdamfchen Makelaar*, die my verhaalde in een gezelschap van goede *Vrienden* gehoord te hebben, dat de *sleeper Vrydag*, by my geweest was, en door de gantsche stad verspreid had, dat hy beter dan ik de kunst verstond, om dingen, die eerst honderd jaaren daarna gebeuren moesten, wiskunstig te kunnen voorzeggen; in één woord, dat hy zonder schroom, by aanhoudendheid, de stichting eener vernieuwde orde der *Tempeliers* bleef propheteren: ik begaf my op dit verflag van zaaken, uit nieuwsgierigheid, naar *Rotterdam*, toen hy bereids in het *Dolhuis* zat, en ging hem aldaar, vergezelschapt van twee goede *Vrienden*, bezoeken: zie hier de voornaamste byzonderheid die *Vrydag* ons, betreffende de oprichting van het Tempelierschap, in het jaar 1855, wist te vertellen, en die overwaardig zyn in dit *KROONWERK* kortlyk aangestipt te worden.

„ De *TEMPELIEREN*”, begon *Vrydag*, „ die nog ongebo-
 „ ren zyn, en in het midden van de volgende Eeuw, hier en
 „ elders als zodanig staan kenbaar te worden, zullen hunne
 „ benaaming ontleenen van zeven *Tempelen*, welke zy, in
 „ het jaar 1855, in deeze en geene Landen van *Europa*
 „ op-

„ oprichten zullen; onder dit zevental overheerelyke *Tempelen*, die men destyds als pronkzuilen van de Bouwkunde
 „ waardeeren zal, en waarvan elk, één der *zeven Planeeten*
 „ tot zyn Patroon zal hebben, ben ik, (hoe gek dat men
 „ my ook verflyten moge,) van verbeelding, dat de Tem-
 „ pel van *Minerva*, hier te lande gebouwd, en aan den
 „ Planeet *Venus* toegewyd zullende worden, boven alle de
 „ anderen in pracht en zinrykheid, voor zo veel haare in-
 „ stelling aangaat, uitsteeken moet:” hier op vervolgde *Vry-*
dag, met een deftige houding, ons een breedvoerige verkla-
 ring te geeven opzigtelyk tot het karakter, de zeden, le-
 venswyze, en het oogmerk der instelling van deeze hernieuw-
 de orde der *Tempeliers*, dathoofdzaaklyk hierop uitkwam:
 zy zouden, volgens zyn zeggen, in de eerste plaats, den
 roem wegdraagen, van in den hoogsten graad, de drie hoofd-
 deugden te zullen bezitten, van goedaartig, edelmoedig,
 en onbaatzuchtig te zyn; hunne zedelyke denkwyswyze, en
 zelfgedraagingen, zouden, zonder dweepery, in alle hunne
 waereldsche handelingen uitstraalen; hunne levenswyze,
 gezuiverd van alle ongebondenheden, zouden voorbeelde-
 loos, en inzonderheid daarin onberispelyk weezen, dat de
 getrouwde mannen en vrouwen, bewoonders van hunne *Tem-*
pelen zynde, malkanderen getrouw in het sluk der huwelyks-
 liefde zouden blyven, terwyl de jongelingen en jonge doch-
 teren, in den *Tempel* van *Minerva* opgevoed, door het
 voorbeeldig gedrag hunner ouden en bloedverwanten aan-
 gespoord, hulde aan de eerbaarheid, naarstigheid, en verdere
 deugdzaame menschenpligten betoonen zouden: *Vrydag* be-
 floot vervolgens, met ons de grondooogmerken raakende de
 instelling deezer nieuwherborene *Tempeliers* aftefchetzen:
 „ Alle die beulingen van *Planeetbeschouwers* en *Astrologis-*
 „ *ten*”, ging hy voort te spreken, „ zyn met alle hunne snoe-
 „ veryen volstrekt onbekwaam, om de oorzaak te kunnen
 „ onderscheppen, waarom de instelling van het hernieuwd
 „ *Genootschap der Tempeliers*, onder algemeene goeukeuring
 „ van genoegzaam alle de Mogendheden van *Europa* geschie-
 „ den zal: gehoorzaame Burgers en Onderdanen zynde, staan

„ zy onbepaaldlyk alle de bevelen van hunne wettige over-
 „ heid, zonder voorgaand onderzoek, of die goed dan kwaad
 „ zyn, onschendbaar op te volgen, ja wat ten opzichte van
 „ de voortreffelyke grondbeginselen deezer lofwaardige orde
 „ nog verder zal gaan, bestaat daarin, dat de *Tempeliers*
 „ van de *negentiende Eeuw*, zig ter verluistering van hunnen
 „ roem, het voor eene nationaale grondpligt zullen schatten,
 „ om alle binnenlandsche cabaalen, opstanden, of volksrust-
 „ verstooringen, met zamengevoegde poogingen te veryde-
 „ len, en het geen ten dien aanzien opmerkelyk is, de een
 „ boven den ander zig bevlytigen zal, ter bevordering van
 „ het welvaaren der burgerlyke maatschappy, naar den eer-
 „ prys te dingen: het zal daar by niet blyven berusten,”
 riep *Vrydag* al brullende uit, na my een paar goede muilpee-
 ren in het aangezicht gegeven te hebben, het geen ik toen-
 maals voor suiker koek opat; „ want behalven dat de wetten
 „ van het verbeterde Tempelierschap, die zy zig zelve tot
 „ een model van hun gedrag, en ter bestieringe van hunne
 „ gispelooze zeden staan voorteschryven, allerlei zwarte
 „ kunstgreepen van bedrog en eigenbelang staan uittesluiten,
 „ zo zullen zy merkwaardige gedenktekenen van hunne men-
 „ schenliefde, ten opzichte van derzelver onvermogen-
 „ en behoeftige tydgenooten oprichten, welken een heirle-
 „ ger van groothartige verwonderaars onder hunne eeuwelin-
 „ gen verwekken zullen.”

No. XI.

B E S C H R Y V E N D E

- H E T

Wonderjaar 1856, met de ontmaskering van de Astrologische Gocheltas, die allerbande strydige zaaken, tot een goed einde in de waereld doet afloopen.

LAUDEMAN speelt met zyne Vrienden de Planeeten uit de *Astrologische Gocheltas*! riep *Britta Beyer*, aan zeventien personen, welken in het voorhuis, met hunne uringlazen in de hand, na my stonden te wachten: ik bekeef haar wakker over een stap van onvoorzichtigheid, die zy uit loutere spotzucht beging; en waarlykik had geen ongelyk, my daarover gebelgd te toonen; want in een oogenblik tyds, klonk de echo van dit nieuws door de vier hoeken van de Stad heen, zo dat myn huis nog dien zelfden dag bestormd werd, door een talryke menigte bezoekers, die my met geen mindere nieuwsgierigheid dan onstuimige drift kwamen vraagen, of ik hen voor een Daalder, de *Astrologische Gocheltas* wilde vertoonen? daar bleef my in dit geval geen langen tyd van beraad overig, weshalven ik besloot, zo om *Britta* niet beschaamd te maaken, als om my zelven uit de verlegenheid te redden, het yzer te smeeden terwyl het heet was: achtervolgends zodanig besluit, zag ik my gebragt tot de noodzaakelykheid, om de zotten en zottinnen, die hun geld moetwillig wilden verspillen, wat grillen voor hunne Daal-

ders te verkoopen, en om dit kunst en vliegwerk een zwier van waarschynelykheid byzetten, plaatste ik myn Planeetmuts op myn hoofd, en trok myn zevenkleurige tabbaard aan.

Een gierige vrek, van geboorte een Zwollenaar, *Pekelbaring* genaamd, voorzien van een vervaarlyk groote ongekrulde Alongeparuik, die in den tyd van Keizer *Karel den V* gedraagen was, dien zelfden morgen, voor half vragt met den beurtman herwaards overgekomen zynde, en toevallig, door het algemeen gerucht, van de *Astrologische Gocheltas* hebbende hooren spreken, was de eerste die my met een beevende hand vyftien beschimmelde dubbeltjes, ter beschouwinge van dien aanbod; na dat ik die in een houten bakje geworpen had, zeide ik tot hem, met een stemmig gelaat, dat de kunst van de *Astrologische Gocheltas*, eigenlyk daarin bestond, om allerhande strydige zaaken tot een goed einde in de waereld te doen uitloopen, met aanbod van 'er hem onmiddelyk de proef van te zullen vertoonen: *Pekelbaring* verwoed op dit bescheid, wierp terstond zyn geelhairige Alongeparuik op den vloer, zeggende, dat ik een beurzenfyder van myn ambagt was, die de menschen uit eigenbelang bedroog, kortom dat dergelyke vodderyen hem geen *Daalder* waardig waren — neen man, zeide hy, dat gaat zo niet, ik moet myn geld absolut weder hebben, of ik ga u terstond by den Hoofdofficier aanklaagen: alle de omstanders die in myn vertrek by die gelegenheid tegenwoordig waren, konden zig niet bedwingen over het koddig postuur van den ongeparuikten *Pekelbaring*, in een schatering van lachen uittebarsten, doch om van dien kwast van een geldwolf schielyk ontslagen te worden, baden zy my, om hem zyne vyftien beschimmelde dubbeltjes weder ter hand te stellen, na hem alvorens, ter zaake van zyne onbeschofte bedreiging, met zyne Alongeparuik om de ooren geslagen te hebben: ondertuschen dat deeze klucht met *Pekelbaring* gespeeld werd, had ik ter loops myne gedachten laten gaan, hoe ik het aanleggen zoude, om met meerder winst myne *Astrologische Gocheltas* aan de verdere aanweezende personen

nen fmaaklyk te maaken, waarom ik, zo dra de lastige Zwol-
lenaar vertrokken was, een wenk aan een jong Heer van
het gezelschap gaf, om nader tot myn zi plaats toe te tree-
den: Mynheer, vroeg ik hem, myn zevenpuntige Planeet-
muts driemaal omdraajende, welke zyn de ftrydige zaaken
die gy bemint? — *Het fpet en de Hoeren!* antwoordde hy
rondborftig, echter niet zonder een paar Dames, die daar
by tegenwoordig waren, van fchaamte te doen bloozen: wel
nu, hervatte ik, deeze ftrydigheden kunnen in beide ge-
vallen fomwylen tot een goed einde voor u uitloopen; want
terwyl gy dengantfchen nacht u aan het dobbelfpet overgeeft,
zo zult gy aan geen venusvermaaken denken; en onderwy-
le dat gy uw tyd by de hoeren verflyt, zult gy geen geld
met het fpet verliezen — Gy hebt gelyk, Ludeman,
hernam de Jonker, ik beklaag zo fterk myn Daalder niet,
als de *Pukebaring* zyn paruik gedaan heeft. Daarop werd
het de beurt van de beide jonge Dames, aan welken ik on-
derftond dezelfde vraag te doen, en de eerfte van haar my
ten antwoord gegeven hebbende, dat zy de kerk en den
fchouwburg even fterk beminde, draaide ik tweemaal myn
Planeetmuts over myn hoofd, zeggende vervolgens, zulke
twee ftrydige dingen zullen mogelyk tot een gelukkig einde
in de waereld voor u kunnen uitloopen; want terwijl gy in
de kerk gaat, flegts met het oogmerk om gezien te worden,
kunt gy misfchien door dien weg nog den een of ander
pretendent opdoen; en als gy in den fchouwburg verfchynt
hebt gy groote kans om by de vertooning van een goed too-
neelftuk, uwe eigene feilen en gebreken op eene vermaake-
lyke wyze ter verbetering daarvan te zien gifpen: de andere
jonge Dame daarop toefchietende, beantwoordde myne
vraag, met te zeggen, dat zy in een minnaar de twee ftry-
dige hoedanigheden van verftand, en ftandvastigheid in de
liefde, beminde: weêrgaêloos Mejuffrouw! die ftrydige zaa-
ken kunnen tot een dubbeld goed einde voor u uitloopen;
want terwijl hy verftandig is, zal hy ophouden ftandvastig
te zyn, en zo lang hy ftandvastig blyft, zult gy bevinden
dat gy hem voor verftandig verflyten zult, om dat de ver-
blind-

blindheid der liefde doorgaands het beminnend voorwerp zo lang voor verstandig en standvastig doet beschouwen, als die verblinding van weêrskanten duurt. *Pater Goedleven*, een man die tweehonderd zestig ponden zwaar woog, verscheen toen op het tooneel van dit myn *Astrologisch Gocheltas* spel, roepende met een holle stem, die my deed beeven, dat hy *Bachus* en *Venus* te gelyk beminde, schoon de ondervinding hem meermalen had geleerd, dat zy strydige Apostelen voor zyn wezenlyk geluk waren — Is het anders niet Mynheer, zeide ik tot hem: als gy in de school van *Bachus*, onder het uitdrinken van een half anker wyn, den vollen teugel aan uwe zintuiglyke vermaaken viert, zult gy bevinden dat gy in de verbeelding veel verstandiger, ryker, welspreekender en vergenoegder zyt, dan als gy 's morgens nuchteren opstaat, om dat de dampen van den wyn, als dan vervloogen zynde, gy gelyktydig ook alle uwe ingebeelde hoedanigheden, en, by gevolg, ook uwe vergenoeving ziet verdwynen: en geduurende dat gy u in de venus-school vermaakt, zult gy de geheugenis verliezen van het ondraagelyk onthaal welke uwe boosaartige *Xantippe* u dagelyks aandoet, in voege dat deeze twee zaaken, hoe strydig ook in haaren aart, ten minsten voor de lichaamlyke gezondheid, nogthans beide zamen werken, om u waereldsch geluk in de verbeelding, voor den tyd die gy daaraan opoffert, tot een goed einde te doen uitloopen: *Pater Goedleven*, die over de kluchtige uitlegging van de *Astrologische Gocheltas*, ten zynen opzichte, zyn dikke pens van lachen deed schudden, scheen deswegen zo voldaan, dat hy my een gouden ryder in de hand stopte, en met zulke zwaare stappen myn vertrek verliet, dat 'er de kamerglazen van dreunden, na onder het afscheid neemen met zyn holle stem, my toegeworpen te hebben: *Seldrement Ludeman! daar zyn tog geen beter strydige zaaken op de waereld, zo lang men zuipen en liefkoozen kan, dan de schoolen van Bachus en Venus.*

Na dat de plechtige vergadering der nieuwsgierigen, met belang tot de *Astrologische Gocheltas*, dien namiddag aldus gelukkig afgelopen was, werd ik op myn beurt wakker

ker door *Britta* bekeeven, over het voordeel dat zy my door haare kunstige uitvinding zo onverdiend bezorgd had; ik wist geen beter raad om deeze vrouwenoorlog voor ditmaal zonder kleêrscheuren te ontwyken, dan schieelyk met myn Planeetmuts en Tabbard, naar myn *Observatorium* te vlugten, alwaar ik het doorluchtig zevental van myne Vrienden de Planeeten, over eenige nadere ontdekkingen raakende het groot geheim van de *Astrologische Gocheltas*, ging raadpleegen: zier hier wat ik, ten aanzien van de gelukkige gevolgen die srydige zaaken, meestal, in de waereld hebben, verder waarnam.

Behalven de ontmaskering van de *Astrologische Gocheltas*, die ik aldaar na een korte Planeetbeschouwing verkreeg, met betrekking tot allerhande soorten van srydige zaaken, welken in het wonderjaar 1856 in dit waerelddeel plaats zouden hebben, en die allen tot een goed einde moesten uitloopen, zoo begreep ik toen voor de eerstemaal, sedert dat ik het beroep van *Astrologist* hier te lande bekleed had, zo wel de worteloorzaaken als de reden van noodzaakelykheid, waarop soortgelyke srydigheden, ten welwezen van het menschedom, gegrond waren: inderdaad, als men de waereld, hoe bedorven zy ook uitgekreeten worde met oplettendheid en ten zelfden tyde met een onpartydig oog beschouwt, is het onwederस्पreeklyk, dat de dagelykse ondervinding zal leeren, niet alleen dat allerleie srydige zaaken, hoedanig die ook zyn mogen, haare geboorte ontleenen uit de verschillendheid der smaaken, en gevoelens, waarop by wyze van gevolgtrekking eener wiskunstige sluitreden, de noodzaakelykheid van dien gebouwd is; want gelyk myne Vrienden de Planeeten by dit sterrekundig onderzoek, my duidelyk te kennen gaven, dat de harmonie of overeenstemming, van gevoelens en smaaken onder de waereldlingen, volstrekt onbestaanbaar met de natuur der menschlykheid zoude wezen, terwyl daar door de geduurige veranderingen, welken de bestaanlykheid van de waereld uitmaaken, zouden worden uitgeslooten, zo spreekt het van zelf, dat srydige dingen

veelmaals noodzaakelyk zyn, om het geluk van het menschdom te bevorderen: het zou my aan geene voorbeelden ontbreken, om zulk eenen onwraakbaaren stelregel zonneklaar te bewyzen; dan, ik zal my korthedshalven bepaalen, om verscheiden vrolyke ontmoetingen te schetsen, van gedenkwaardige Horoscooptrekkingen, die het bewys van de nuttigheid der verschillende gevoelens en smaaken, waaruit alle strydige zaaken spruiten, in een helder daglicht zullen stellen, en gelyktydig staan aantoonen, de oorzaak, waarom dit alles tot een goed einde in de waereld gewoonlyk uitloopen moet.

Zonder my daar toe te willen bedienen van de oppervlakkige tegenwerping, dat de sympathie van smaaken en gevoelens, onder de stervelingen, onmogelyk, onnoodzaakelyk, en wat meer is, schadelyk voor de Maatschappy zoude wezen, uit aanmerking dat zy zo wel over het kwaade als over het goede van alle waereldlyke handelingen, zoude kunnen gaan, en, door zodanige onderstelling, allerhande eierzuchtige daaden, groothartige zielstogten en zedelyke deugden verbannen worden, zo zal het genoeg zyn, de strydige zaaken, die op de waereld voorvallen, als werktuigen van geluk te doen beschouwen. Men kwam my eenige jaaren geleden nadrukkelyk verzoeken, my aan een zeker voor naam huis, binnen deeze Stad te willen vervoegen, om de *Horoscoop* te trekken van een persoon die sedert den aanvang van zyn trouwstaat een ongemeen behaagen, in het bedrijven van strydige daaden geschept had, maar, die onaangezien zyne manier van denken ten dien opzichte, een door dringend oordeel, en uitmuntende goede hoedanigheden, verknogt aan zyne afkomst en welgemanierde opvoeding, bezat: *Ik weet niet* Ludeman, begon hy te zeggen, *of ik myn verstand verlooren heb, door van myn eerste jeugd strydige dingen te beminnen, dan, of ik gek dien te blyven, om myn geluk in de waereld ongestoord te laten.* Ik liet deeze vraag onbeantwoord, en trok vervolgens zyn *Horoscoop*, waarna ik hem met korte woorden te verstaan gaf, dat de strydigheden die hy steeds in zyn gedrag en handelwyze had doen

uit-

uitblinken, altyd toelooopen zouden, om zyn geluk op onwandelbaare gronden te vesten: by voorbeeld, Mynheer, zeide ik, gy bemint de zachtzinnigheid, de rust en de spaarzaamheid, in het huwelyksleven, en uwe Gemaalin daarentegen, de tweedracht, onrust en verkwisting, in voege dat deeze strydige denkbeelden, u beiden behouden, of ten minsten toelooopen om u geluk op de waereld ongekreukt te doen blyven: hy begreep volmaakt den zin van myne meening, en beschonk my heel milddaadig, voor de proef die ik hem van myne *Astrologische Gocheltas* getoond had.

Onder de menigvuldige strydige zaaken, die in mynen tyd tot een goed einde in de waereld uitlepen, heb ik 'er een bygewoond, van een zonderlingen aart, waarvan ik de ontmaskering wel degelyk aan de *Astrologische Gocheltas* te danken had: een vrouw van de groote waereld, en die ik lange jaaren als Lyfmedicus bediende, verhaalde my eens, by gelegenheid dat ik haar in een goed humeur aantrof, dat het haar onbegrypelyk voorkwam hoe zy somtyds, zonder de minste oorzaak, op één en het zelfde uur droefgeestig en blymoedig kon weezen, en dat zy niet wist wat zy van deeze strydige hartstogten, die haar beurtlings overvielen, moest denken: ondertuschen heb ik vergeeten op zyne plaats aantemerken, dat behalven de voordeelen waarmede de Natuur deeze vrouw beschonken had, zy ongemeene rykdommen bezat, zo dat zy onbezorgd kon leeven, waarby nog kwam dat zy van geen cholerisch gestel zynde, steeds bedaard in alle haare handelingen te werk ging: ik vroeg die Dame, of zy op die tyden, wanneer zy uitgelaaten verdrietig of vrolyk was, geen inwending genoegten gevoelde; en by welke gelegenheden zy het allermeeft van zulke strydige vlaagen besprongen werd? zy beantwoordde het eerste met ja, en verklaarde het andere niet te weeten: myn *Astrologische Gocheltas* kwam hier net te pas, en moest derhalven in dit geval wonderen doen: „Mevrouw”, zeide ik, na alles wel overwoogen te hebben, „de strydigheid deezer „beide hartstogten, waarover gy u beklaagt, is geheel buiten uw schuld, en moet noodzaakelyk tot uw geluk uit-
 Y 2 „loo-

„loopen; want droefgeestig zonder oorzaak te zyn, geeft
 „te kennen dat de blydschap voor de deur staat; en uitspoo-
 „rig vrolyk te weezen, zonder eenige wettige drangrede-
 „nen, is een klaar bewys, dat men het verdriet rasch ver-
 „geeten kan: om nu deeze beide strydige zaaken, waar-
 „door gy somwylen bestormd wordt, door strydige hulpmid-
 „delen te geneezen, zo begeef u naar het een of ander
 „vrolyk gezelschap, als het verdriet u overvalt, en naar
 „een sterfhuis, als gy uitgelaaten blygeestig zyt; doch, zo
 „dit niet helpt, zo steekt in het eerste geval uwe beide
 „handen een oogenblik in het vuur, en in het laatste geval
 „in het koud water, als zynde deeze twee strydige elemen-
 „ten best bekwaam, om de antipathie of strydigheid der
 „toomlooze hartstogten ter stond in haare geboorte te smoo-
 „ren.”

Naderhand geviel het dat ik het bezoek kreeg van *Mynheer B. M.* een man die by uitstek geleerd was, en daarom graag de proef van myne *Astrologische Gocheltas* wilde nemen; *LUDEMAN*, vroeg hy al schertzende, *waar komt het van dan, dat ik anders spreek dan ik denk; en geheel anders denk dan ik doorgaands spreek?* ik kon my niet be-
 dwingen over deeze vraag te glimlachen, en vervolgens
 aan *Mynheer B. M.* zonder veel omslag van woorden te
 kennen te geeven, dat zulke twee strydige zaaken in een ver-
 standig man noodzaakelyk waren, om zyn fortuin in de wae-
 reld te bevorderen: beschouw, hervattede ik, alle de for-
 tuinmakers van onze eeuw, inzonderheid de Staatsdienaa-
 ren, Hovelingen, Koophandelaaren, ja zelfs Kerkelyke per-
 soonen, en oordeel by ondervinding, of de gebruikmaaking
 van deeze beide strydige eigenschappen niet meesttyds toe-
 geloopen heeft, om den eersten grondslag tot hunnen be-
 klommen gelukstaat te leggen. *Mynheer B. M.* ten uiter-
 sten voldaan, over de geestryke onmaskering van myne
Astrologische Gocheltas, beloofde my, zyne aangeborene
 strydigheid in het spreken en denken, ter bewerkinge van
 zyn geluk te zullen behouden.

Jan myn knecht, een onbeschofte vlegel, als zyn maag
 be.

begint te jeuken, kwam my eens van tafel roepen, ter-
 wyl ik my smaaklyk aan gebraden paling vergastte, zeggen-
 de dat 'er een Heerschap van een ontzachlyk figuur, zig in
 myn voorkamer bevond, die my spreken moest: ik nam
 een stuk gebraden paling in de hand, waarmede ik zonder
 complimenten my naar de spreekkamer begaf, en alwaar ik
 een lang schraal mansperfoon aantrof, die, naar de mode van
 de gelukkige fortuinzoekers van geringe afkomst, een ryk-
 dom van verwaandheid scheen te bezitten, als het waar is
 dat de Phisionomiekunde, een onbedrigelyk kenteken voor
 een *Astrologist* is, om het uiterlyk karakter van iemand
 oppervlakkig te kunnen beoordeelen: zo dra ik in de ka-
 mer trad, begon hy my in deezer voege aan te spreken:
Hoor Ludeman, uwe Astrologische Gocheltas, heeft zo veele
inwooners van deeze stad sedert eenige maanden het hoofd
doen omloopen, dat ik belust ben ook op myn beurt eens een
proef te neemen, wat gy met dit werktuig van zotheid, ten
mynen opzichte, uitvoeren kan: ik bekeek, onder het uit-
 spreken van deeze ongefleide begroeting, dien verwaan-
 den snaak, van het hoofd tot de voeten, terwyl het my
 speet myn' palingmaaltyd, om zynent wille, verlaten te
 hebben; vraagende daarop, wat 'er van zyn begeerte was?
 niet anders, voerde hy my te gemoet, dan dat gy my aan-
 toonen zult, waarom ik twee strydige hoedanigheden bezit,
 welken my veelmaalen op éenen dag gelukkig en ongeluk-
 kig maaken: nader opening van zaaken gevraagd hebben-
 de, verklaarde hy vervolgens, dat hy alle dagen oplopend,
 en zagtmoedig van humeur was, en dat zodanige strydig-
 heid van hartstogtlyke bedryven hem in het eerste geval
 gierig, en in het laatste milddaadig maakte: daar is niet aan
 gelegen, viel ik hem in de rede, vermits de zamenmenging
 van dergelyke strydige hoedanigheden, altyd tot uw geluk
 toelopen zullen; want, ondertusfchen dat gy u door op-
 lopendheid in eene foort van verstandberooving bevindt,
 waardoor een iegelyk uw gezelschap voor dien tyd zal ontvlie-
 den, zo zal aan den anderen kant, de zagtmoedigheid u
 doen begrypen, dat gy vergeeten hebt, een verstandig man

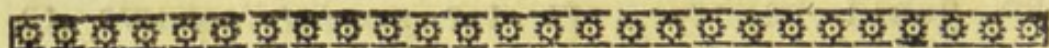
te blyven, en in het laatste geval zult gy vrienden kunnen maaken, wanneer zy bevinden dat de gierigheid, voor de milddaadigheid wyken moet: hy vertrok, na deeze ontmaskering, met beschaamde kaaken, zeggende, dat myne *Astrologische Gocheltas* by het Orakel van *Delphos* veel te kort schoot, en dat zulk een lorrekraam niet waardig was, de gerande ducaat, waarmede hy my beschonk.

In den tyd dat het wonderjaar 1856, een voorwerp van myne Sterrekundige bespiegelingen was, heb ik my byzonderlyk bevytigd gehad, om myne Vrienden de Planeeten duidelyk aftevraagen. abois ik wil zeggen, geduurende eenige agtereenvolgende nachtbeschouwingen te raadpleegen, of ook dat jaar, meer dan andere tydperken van de *Negentiende Eeuw*, aan *strydige zaaken* onderhevig zoude wezen, op eene wyze dat de ontmaskering van myne *Astrologische Gocheltas* daarin te stade kon komen: ik zal niet klappen wat ik hierop in den Planeetenhemel ten antwoord bekwaam, om dat het zevental myner luchtpatroonen, ongewoon zynde te spreken, even als in eene *Pantomime* gebruikelijk is, alles door verstaanbare tekenen en loopzwenkingen, zo klaar beduiden dat een *Astrologist*, die slegts den eersten dorpel der Sterrevoorzegkunde betreedt heeft gehad, dezelve begrypt: ik ontdekte dienvolgens dat in het schrikkeljaar 1856, zulke niet onaartige *strydigheden* plaats zouden hebben, welken overwaardig zyn alhier geboekt te worden: onder meer andere wetenswaardige *strydige zaaken*, waarvan ik voorbedachtlyk niet gewaagen wil, beschouw ik, in de eerste plaats, voor opmerkelyk, dat men alsdan ergens onder een vry volk, de Kunsten en Wetenschappen, voor zo veel de nuttige takken der geleerdheid betreffen, met de borst zal voordplanten, en beschermen; ondertusschen dat men ten zelfden tyde de vryheid der Drukpers zekere naauwe grenspaalen voorschryven zal, en dat deeze beide *strydige zaaken*, waarschyndelyk zullen toelopen, om niet alleen den luister der Letterkundige wetenschappen, maar tevens het geluk en de eensgezindheid der burgerlyke Maatschappy te bevorderen, met dat onwaardeerbaar gevolg,

dat

dat alle oproerige cabaalen, door partyzuchtige en twiststookende schotschriften verwekt wordende, door middel van dien den hartader zullen worden afgesneden. Wat zal ik verder zeggen van 't jaar 1856, dat vruchtbaar in *strydige zaaken* van eene kluchtige aart zal zyn? zou men geen zeven jaaren lang in de schoolen van *Socrates* en *Plato* verkeerd moeten gehad hebben, om ter goeder trouwe te gelooven, of liever zedelyk overreed te worden, dat door de ontmaskering van myne *Astrologische Gocheltas*, *Luce clarius* blykbaar is, dat men in dit wonderjaar, meer dan in vorige tyden, de gekken een onverzoenelyken haat toedraagen, en nogthans hun allen met voortreffelyke eeramten, jaarwedden, en allerlei onverdiende belooningen ophoopen zal? zie daar een gedenkwaardig voorbeeld, van twee in het oog loopende *strydigheden*, welken ten gelukke der waereldlingen staan zamentewerken, eensdeels, vermits de gezelschappen op die manier van het byzyn der zotten onlast zullen worden, en anderdeels, om dat de vernuftige verstanden, doorgaands schadelyke werktuigen voor de samenleving zyn, wanneer zy aanzienlyke Staats- of Stadsbedieningen bekleeden: ik heb vervolgens ondervonden dat myne *Astrologische Gocheltas*, in de uitwerking geen kinderspel is, toen zy my de laatstemaal in myn studeerkamer van verwondering deed zweeten, over twee *strydige zaaken*, waarvan my niet geheugt in myn' leeftyd iets diergelyks gehoord te hebben; trouwens het werk van een *Astrologist* bestaat zo zeer niet in waereldsche gebeurtenissen te hooren, als wel in dezelve natespooren en te voorzeggen: die wonderknoop, met belang tot het jaar 1856, scheen tot zyne bedoeling te hebben, om in het gantsche Land voortaan, wegens bedekte inzichten, de jaarlykse kermisfen te doen verbieden, terwyl men aan den anderen kant, op hoog gezach, het bywoonen van schouwburgen, speelhuizen en openbaare plaatzen van ontucht aanmoedigen zoude: twee soortgelyke *strydige zaaken*, die weinig met het gezond verstand overeen te brengen waren, moesten, volgens myne *Astrologische Gocheltas*, al mede tot een goed einde op de waereld

uitloopen, om het gemeene volk, door het eerste inbedwang te houden, en de Grooten der aarde, gelyk ook de ligtmisfen van den burgerstaat, niet in hunne vermaaken te stremmen.

Nº. XII.

S C H E T Z E N D E

D E

Drie Loopjaaren 1857, 1858 en 1859, vertoonende het Planeetkundig vergrootglas, waardoor men de zeven nog ongebeurde Waereldwonderen, die alles beslissen moeten, beschouwen kan.

Wat raakt het my, hoe veel soorten van vergrootglazen sedert de eerste uitvinding van *Archimedes* gevonden werden, die den naam daarvan draagen; ik maak, ondanks de strydige gevoelens der Geleerden over dit onderwerp, altoos geen zwaarigheid openlyk te verklaaren, dat ik onder dezelve de *Teloscoop*, en nog een ander *Planeetkundig vergrootglas* van myne eigene vinding voor de beste waardeer: zonder de nuttigheid van de eerstgenoemde, als overbekend zynde, te willen verhemelen, zal ik, zonder eigen lof natejaagen, het gebruik van het laatste, tegen wil en dank, dienen aantepryzen, aangezien dat *Planeetkundig vergrootglas* in myn Astrologisch kunstberoep, my het geheim aan de hand heeft gegeven, om de zeven nog ongebeurde *Waereld.*

rekwonderen, welken men door middel van dien beschouwen kan, geheel onfeilbaar, doch evenredig met de menschyke geestvermogens te kunnen onderscheppen.

Zeven nog ongebeurde *Waereldwonderen*, door een nieuw uitgevonden vergrootglas van den *Afvolgist* LODEMAN, voorzeggkundig te willen vertoonen, zoude denkelyk de diamanten verstanden der vermaarde Planeetbeschouweren, zo van deeze als van de latere eeuwen vruchtloos op den slypsteen stellen, eer men van myne nadere ontwikkeling, dien aangaande, het echte van het valsche onderscheiden kon; uit eene byzondere toegeevelykheid heb ik echter beslooten, myne kunstgenooten van den lastigen arbeid te ontslaan, om over zodanig *Planeetkundig Vergrootglas*, dat eenig in zyn soort is, een raadzelboek te maaken: ongevleid gesproken, heb ik te veel hoogachting voor de weetgierigheid van schrandere geesten, en niet minder voor de goedkeuring van mannen van verdiensten, om hen lang door de onzekerheid van nieuwe ontdekkingen te doen kwynen, waarom ik regelrecht tot oplossing van zaaken zal toetreeden.

Aanbelangende het zevental waereldwonderen, die nog gebeuren moeten, heb ik in het algemeen aantemerkten, dat dezeive behooren betrekkellyk gemaakt te worden, tot de drie bovengenoemde Loopjaaren, welken ik my voorstel althans te gaan beschryven. Drie donker winternachten, dat het geweldig stormde en sneeuwde, gaven my gelegenheid om in myn *Observatorium*, door behulp van myn *Planeetkundig Vergrootglas*, de twee eerste der *Zeven Waereldwonderen* te ontdekken die, het geen aanmerkelyk is, juist honderd jaaren na mynen dood, dat is te zeggen, in het jaar 1857 moesten voorvallen: ik aanschouwde daar, met groote verbaasdheid, den glansryken wolkenhemel, de twaalf Zodiaksteken, versierd met blinkende vuurrobynen, met de gantsche Planeetenschaar in hunne volle praalgewaaden, en omringd van zeventuizend tintelende Firmamentsterren: hoe ontzachlyk my deeze overheerlyke luchtvertooning ook voorkwame, liet ik my niet affchrikken om de ontwikkeling daarvan, door myn uitgevonden Vergrootglas, verder nate-

Z

spoo-

fpooren, met dat gelukkig gevolg, dat ik, geduurende de
 laaste deezer drie nachtbefchouwingen, een Jooden-leger ge-
 waar werd, dat met volle wapenen, naar het nieuwgebouwde
Jerusalem trok, fttaande op dezelfde plaats alwaar voorheen
 de prachtige en beroemde Stad *Salem* geftaan had, en daar
 oudtyds de Koninglyke Priester *Melchizedek*, zyn zetel hield:
 dan, het geen myne oogen deed fchemeren, en waar by geen
 vorstlyke ftaatvoering, die men immer in *Europa* zag, ver-
 geleen kan worden, was de luisterlyke verfchyning van
 een fchoone Jodinne, gekleed in het witfatyn, met fyn goud
 geborduurd, omhangen met kostbaare edele gefteenten, en
 gezeten op een zilveren Triumphwagen, houdende in haar
 regterhand den Koninglyken fcepter, en draagende in haar
 linker, de vyf Boeken *Mozes*, beide gefchikt om op haar
 aankomst, in het nieuwgebouwd *Jeruzalem* te overryken,
 aan den verwachtwordenden Joodfchen *Mesfias*, met wien
 zy getrouwd zynde, voortaan het uitgebreide Ryk van het
 Joodendom beftuuren zoude: niet minder gedenkwaardig
 was het tweede *Waereldwonder*, het welk ik, volgens myn
Planeerkundig Vergrootglas, waarnam, dat in het zelfde
 Loopjaar van 1857, gebeuren moest, en alfchoon myn As-
 trologifch verftand, in den beginne fcheen ftill te ftaan, voor
 de wonderbaarheid van die vrolyke vertooning, waarvan
 ik de zinbetekenis niet gemaklyk in den eerften opflag be-
 grypen kon, zo werd echter myn fpotzuchtige geest aange-
 fpoord, om het geheim van deeze kluchtige gebeurtenis in
 zyn gewricht te vatten: men bemerkte zichtbaarlyk aan den
 Hemeltrans, een ongewoone beweging, die de luchtzaalen
 van myne Vrienden de Planeeten, door een onophoudelyk
 gejuich deed wedergalmen: waalyk, geen wonder! zou
 ik het verzwynen, of zou ik het onbewimpeld openbaaren,
 dat in het jaar 1857, het geen misfchien niemand geloven
 zal, de *Ojevaaren*, die jaarlyks hier te lande komen, en
 even als andere vogelen fpraakloos zyn, een verftaanbaare
 taal zullen fpreken, waardoor men een volmaakte kennis
 zal verkrygen, niet alleen van de onbekende landftreek,
 wruwaards zy in den wintertyd haar verblyf houden, maar
 het

het geen alle verbeelding te boven gaat, van den aart, zeden, en levenswyze, der *spreekende Ojevaaren* welke dezelve bewoonen: om kort te gaan, het *Planeetkundig Vergrootglas* deed my, vervolgens, klaar bespeuren, dat de staatsbestiering van het *Ojevaarsryk*, die van de Europische volken in wysheid overtreffen zoude.

Hoe zou myn Planeetkundig Vergrootglas my kunnen bedriegen, ten opzichte van de Astrologische Voorzegging die ik, aangaande het loopjaar 1857, kom te doen, daar my, door behulp van het zelve kunstwerktuig, proefondervindelyk is gebleeken, dat boven dien, nog drie andere ongebeurde *Waereldwonderen*, van vry grooter aangelegenheid dan beide de voorverhaalden, in het aanvolgende jaar 1858, plaats zullen hebben: alle die ongehoorde nieuwigheden doen my menigmaal het hoofd, uit verlegenheid, omdraaien, zo dat ik dikwyls, beducht van buiten den kring van myn beroep te springen, gewoon ben, aan my zelven te vraagen, *of ik wel den Astrologist L U D E M A N langer blijven kan?* want somtyds myn Planeetmuts, door ingespannenheid van gedachten verloren hebbende, zonder het te bemerken, wil ik die in myn studeerkamer gaan opzoeken; van daar klim ik, met het zelfde oogmerk, naar myn *Observatorium*, en aldaar niets vindende dat naar een Planeetmuts gelykt, verlaat ik het schielyk om myn spreekkamer te doorsnuffelen; en na hier insgelyks onverrichter zaake een poos tyds te hebben doorgebracht, ziet men my in den wyndkelder nederdaalen, alwaar ik vermaak schep, ter aanwakering van myn uitgebluschten geest, een helderen roes, buiten weten van *Britta* te drinken: ondernsfchen belet het bedryven van alzulke kromme sprongen niet, dat myn *Planeetkundig Vergrootglas* daarom voet by stuk blijft houden, ten aanzien van het drietal *Waereldwonderen*, welken geduurende het Loopjaar 1858, ontegenzeggelyk, voorvallen moeten, en die, alhoewel nog ongebeurd zynde, nogthans niet onbehaagelyk ter beschouwinge voor my waren: het vergrootglas vertoonde my in het verschiet het eerste *Waereldwonder*, dat in de derde maand van dat jaar gebeuren moest,

moest, naamlyk de Geldvisfchery van 72 weggespoelde en verzonken Dorpen, een bekende ramp, voorheen door een zwaaren watervloed, één der voornaamfte Provincien van Nederland, te beurt gevallen: ik zag vervolgens, met verwondering, dat door middel van een nieuw uitgevonden *Machine*, waardoor het water werd afgetapt, met dat gevolg, dat deeze uitgestrekte Landftreek daardoor droog gemaakt zynde, uit die 72 weggespoelde Dorpen, zulke onbeschryvelyke fchatten werden opgedolven, dat de rykdommen, gehaald uit deeze Geldvisfchery, alleen volftaan konden, om, beter dan ten tyde der afzweeringe van het fpaanfche juk, eenen tagtigjaarigen oorlog te kunnen uithouden: dan, het geen my boven al de lever van lachen deed fchudden, was de koddige vertooning die myn *Planeetkundig Vergrootglas*, betrekkelyk het tweede *Waereldwonder* kwam opteleveren, en hoedanige gebeurtenis zig tot de zevende maand van Anno 1858, fcheen te bepaalen: myne Vrienden de Planeeten, gewoon de fnaaren te spannen, ten einde de *Aftrologen* in hun *Observatorium* te doen dansen, als er zig deeze of geene vermaaklyke ontdekkingen, wegens voorbeeldlooze en ongebeurde gevallen, voor de waereldlingen opdoen, waren verblyd dat zig eene gelegenheid aanbod, om my te doen bemerken, dat, in het laatstgenoemde Loopjaar, het ondoorgrondelyk geheim zou worden uitgevonden, om de gedachten van iemand die niet fpreekt, driemaal daags te kunnen onderscheppen, door middel van de uitblazing dan den adem, welke op het glas van een agtkantige holle fpiegel opgevangen werd, onder die voorwaardige uitzondering, dat zulks alleen plaats konde hebben, ten opzichte van mannen niet boven de 60 jaaren, en van vrouwen beneden de 50 jaaren oud: hoedanige onuitspreekelyke nuttigheden door dit lang gewenscht Waereldwonder, voor de menschlyke maatfchappy itaan uitgewerkt te worden, is een zaak die gemaklyk te beoordeelen valt, als men flechts begrypt, dat de pluimftrykende hoveling, zyn Vorst niet zal kunnen verfchalken, door anders te fpreeken dan hy denkt; dat wyders in het ftuk van

min.

minnenhandel, om dezelfde reden, onaangezien allerhande geveinsde voorwendzelen, een galant zyne minnaaresse, en een vryster haar' minnaar nimmer zal kunnen bedriegen, door redenspraaken, welken frydig met hunne verborgene gedachten zyn; terwyl de ademvanging op den hollen spiegel, dit bedrog aanstonds ontdekken zal, en inzonderheid dat, ter oorzaake van dien, de gehuwde personen daar door buiten mogelykheid zullen gesteld worden, om onderlinge stappen van trouwloosheid tegen elkander te pleegen, nademaal hunne vermomde hartsgeheimen, door gebruikmaking van dit kunstmiddel, rasch onderschepbaar zouden weezen. Ik nam tot beter opklaring van zaaken, hiervan geen onaartige proef, by de Horoscooptrekking van een boeren meid uit *Noordholland*, welke de bedenkelijkheid van sommige ongeloovige dwarsdryvers, over dit aanmerkenswaardig *Waereldwonder* oogenbliklyk zullen doen verdwynen: de Noordhollandsche boerin, wiens *Horoscoop* ik trekken moest, kwam my vraagen, of zekere *Louw Kneelisse*, den zoon van den scheepmaakersbaas van *Purmerend*, aan wien zy zeide plechtig verloofd te zyn, zyne belofte gestand zoude doen, door haar te trouwen? ik bediende my aanstonds, zonder de Planeeten te raadpleegen, van de opvanging van haaren uitblazenden adem op den hollen spiegel, die op de tafel lag, en hierdoor bemerkt hebbende dat zy een dubbelhartige karonje was, die my zocht te bedriegen, nam ik het woord: hoor meisje, zeide ik, *Louw Kneelissen* zou wel mal zyn u te trouwen, terwyl gy van een ander minnaar zwanger gaat, die gy om zyn postuur bemint, ondertusfchen dat gy den eersten pretendent om zyn geld tot uw' man wilt neemen, en tegenwoordig denkt gy, dat Ludeman een tovenaer is, om dat hy niet mis geraaden heeft. De boerin stond verplet over myne Astrologische uitspraak, waarvan zy de waarheid goedwillig erkende, zeggende in het heen gaan tot my: *Ik geloof waarlyk Mynheer dat gy met den booxen geest omgaat.*

Myn studeerkamer verduistert op den klaren dag, myn huis is in rep en roer, *Britta Beyer* schreeuwt moord en brand,

brand, *Jan* myn knecht, vraagt, of het van daag het Jubelfeest der Planeeten is? en kruipt daarop van schrik in een hoenderhoek — waartoe al dat gedruis? wat vervaarlyk geraas kan een bedreeven *Astrologist* bedwingen, om voorzeggkundige waarneemingen te doen, die tot heil van het menschedom verstreken? ik nam dienvolgens, zonder my ergens aan te bekreunen, myn *Planeetkundig Vergrootglas* in de hand, en daarmede met een onverschrokken moed naar myn Observatorium geklommen zynde, begroette ik myne Vrienden de Planeeten zevenmaal, met myne zevenpuntige Planeetmuts: onmiddelyk na die begroeting beschouwde ik, door myn Vergrootglas, het derde ongebeurde *Waereldwonder*, dat in de tiende maand van het Loopjaar 1858 zoude voorvallen, en hoe zeer de bedillers van myne nagelaatene werken, met den geleerden geest van den waanwyzen *Frans Baltes* bezielde, zulks voor opgeraapte verdichtzelen zullen uitkryten, zal ik, ongeacht deeze hersfenlooze verdenkingen, geen zwaarigheid maaken, op het gezach van myn Planeetkundig Vergrootglas, te voorzeggen, dat het derde *Waereldwonder*, destyds hierin bestaan zal; dat naamlyk allerleie standsperzoonen van de groote waereld, zo mannen als vrouwen, uit èene verkiezing van smaak, in bedelaars gewaad gekleed zullen gaan, wanneer zy over de straaten wandelen, of zig in staatige gezelschappen bevinden; en dat in tegendeel de Bedelaars, Landloopers, Marschkraamers, Fruit- en Visch wyven, in het eerste geval, naar de eerste zwier gekleed en gekapt zullen gaan, ter goedmaakinge van welke kosten een toereikend fonds zal worden uitgedacht, dat volgens de verstaanbaare kentekenen van het zevental myner Luchtpatroonen, staat te worden gevonden uit het derde gedeelte van de winsten, vallende op de verteringen welke in den Wyn, Bier, Coffy en Speelhuizen, als mede in den Brandewyn en Geneverkroegen, 's jaarlyks gedaan zullen worden.

Ongeacht al het geen hier vooren met betrekking tot de vyf verhandelde *Waereldwonderen*, raakende de beide Loopjaaren 1857, en 1858, beschreeven staat, zal 'er in het

jaar 1859, vry wat anders te koop vallen, by aldien ik aan myn *Planeetkundig Vergrootglas* dat my nimmer in de uitwerking myner Astrologische Waarnemingen bedroogen heeft, geloof slaan mag; want offchoon men de twee voorzeggkundige gebeurtenissen, waarvan ik vervolgens nog gewagen moet, juist met den naam van *Mirakelen* niet eigenaartig kan bestempelen, begryp ik dezelve echter onder het getal der *Waereldwonderen*, uit aanmerking dat zy, voor zo veel ik weet, nooit gebeurd zyn, en in gevolge van alle regelen van waarschynelykheid, denklyk ook niet meer gebeuren zullen: de meeste menschen die graag hooren spreken van dingen, welke het bereik van hunne bevassing te boven gaan, om dat zy zig daarvan, doorgaands ongemeene voordeelen beloven, zullen hier een ruim veld vinden om hunne oogmerken voldaan te zien, wanneer den tydgenooten van de negentiende Eeuw, een voortreffelyk schildery ver- toond zal worden, van zulke nieuwicheden, die mischien hunne zintuigen staan te streelen. Om dan voorlopig door Astrologische Voorzeggingen het tweetal *Waereldwonderen*, van het Loopjaar 1859 te beschryven, zo zeg ik door myn *Planeetkundig Vergrootglas* voor eerst aan den Hemeltrans ontdekt te hebben, dat een burgerlyke *Porto Franco*, of liever een vryen en onbelemmerden toegang, tot alle ordentelyke gezelschappen en gesloten byeenkomsten, zonder de minste uitzondering in de Maatschappy zal worden ingevoerd zo voor getrouwde als ongetrouwde perfoonen van de beide Sexen, die bevonden zullen worden onopspraaklyk van gedrag en levens wyze te zyn, ten einde aan een iegelyk daar door niet alleen gelegenheid te geven, om een gezelschap na zyn smaak te kunnen uitkiezen, en zig de verdrietelykheid van den omgang met voorwerpen van lastige humoren of charakters, op die wyze gemaklyk te onttrekken, maar gelyktydig door middel van dien onfeilbaar kunnen bereiken het groot doeleinde van de zamenleving, dat men dikwyls in openbaare gezelschappen te vergeefsch zoekt, en zelden aantreft, om de menschlyke vrindschap, op grond van een overeenstemmende kracht van denkwyze en hartsgevoelens

voelens onverbreekelyk te maaken, of het geen nog beter klem geeven zal, de verkeerde vrindfchapskeuze die veeltyds al te voorbaarig gefchiedt, en waarvan de gevolgen meereendeels aan de verwachting niet te beantwoorden, in zyne geboorte te voorkomen. Ik kan niet onaangeroerd voorby gaan, de onwaardeerbare voordeelen welke myne Vrienden de Planeeten my hebben doen opmerken, dat ter bevordering en het waare geluk van de burgerlyke Maatschappy uit zodanige verbeterde volksinstelling noodzaakelyk moeten voordvloeien; want behalven dat de fchynvrindfchap veelmaalen tusfchen geveinsde vrienden plaats hebbende, hier door rasch verbannen of ten minften kenbaar zal worden, zo zal door de invoering van dit nieuw *Porto Franco*, ten aanzien van de burgerlyke zamenleeving, aan allerleiën flag van mannen en vrouwen voortaan de deur ontflooten blyven, om met voorwerpen van verkiezing, fympathiseerende in alle opzichten met hunne geartheden, buiten allen bedwang en bezwaarelykheid met elkanderen te kunnen verkeeren, als zynde deeze hinderpaalen tot nog toe de fteendes aantoots geweest, waardoor de beste der ftervelingen in de dagelykfchen omgang van elkaër verwyderd zyn geworden: het is daarom dat ik met veel vermaak door myn *Planeetkundig Vergrootglas* waarnam, dat de oordeelkundige beftuurders, aan welke de last ftaat te worden opgedragen, om zorgvuldig op de *fympathie* en *antipathie* der charakters te letten, dit *Waereldwonder* tot den trap van volmaaktheid zullen brengen, van geen gezellchappen, bestaande uit perfonen van ftrydige gevoelens, in de zamenleeving te gedoogen.

Laat ik ondertusfchen dit hoofdstuk befluiten, met de befchryving van het zevende of laafte *Waereldwonder*, waar van de gebeurelykheid naar aanwyzing van myn *Planeetkundig Vergrootglas*, Anno 1859 bepaald blyft; hoe bedreeven een *Aftrologist* ook in zyn kunst moge zyn, heb ik dikwyls ondervonden, dat hy door onoplettentheid of by vergifing feilen kan in de gevolgtrekking zynner Planeetbefchouwingen; maar dit kon in dit geval niet

met geen mogelykheid plaatst hebben, terwyl ik oogfchyne-lyk ontdekte dat dit *Waereldwonder* op tweederleie nuttige uitvindingen moest uitloopen; als, in de eerste plaats, het draagen van *Zakhoorpypen*, waardoor iemand die honderd uren buiten zyn land reist, alle oogenblikken zal kunnen hooren wat 'er in zyn huis, ja wat meer is, in de gantsche Stad, daar hy gewoon is zyn vast verblyf te houden, omgaat; en, in de tweede plaats, in het draagen van kleine *Hoofdschermen*, door middel van welken een wandelaar, die niet gezien wil weezen, zelfs op de straat onzichtbaar blyft; zullende deeze soort van *Hoofdschermen*, gemaakt van Leeuwendarmen, in plaats van de afgeschafte *Parapluis* ingevoerd worden: beide die onwaardeerbaare uitvindingen, staan een onbedenkelyke groote nuttigheid voor het gros van het menschdom ten wege te brengen; want, behalven dat sommige jaloerszieke mannen, wier zaaken vorderen veeltyds buiten 's Lands te reizen, of naar de Oost- en West-kusten te vaaren, door het gebruik van de *Zakhoorpypen*, alle de bedryven en gesprekken van hunne galante vrouwen, ongemerkt zullen kunnen bespieden, zo zal, aan den anderen kant, de overheerelyke uitvinding van de *Leeuwenschermen*, die men op het hoofd draagen zal, de bankroetiers en schuldenaaren beveiligen, uit hoofde van hunne onzichtbaarheid, openbaarlyk door hunne schuldeischers gezien, en aangerand te worden, wanneer zy over de straaten gaan.

N°. XIII.

H A N D E L E N D E

O V E R H E T

Schrikkeljaar 1860, houdende een Astrologische verklaring de onvrywillige oorzaaken, die de menschlyke fortuin in verscheidene Levensperken, volgens het Sterrenbeloop, begunstigen of dwarsboomen.

In den tweeden brief van myn *Waereldspiegel*, geschreeven aan *Meeſter Franciscus*, heb ik een zinspeelende verklaring van het *Fortuin* gegeven, zonder aanteroeren, de *onvrywillige oorzaaken*, die hetzelfde fomtyds begunstigen, of dwarsboomen; dan, aangemerkt ik althans van het schrikkeljaar 1860 handelen moet, als waarin de fortunistaaten der menschen aan oneindig meer wisselvalligheden onderhevig zullen wezen, dan gewoonlyk op andere tyden, zie ik my vervolgens gebragt tot de noodzaakelykheid, om een onderwerp van zo veel belang voor de Avanturiers, en andere fortuniebeminnende waereldlingen, niet alleen tot den wortel uittepluizen, maar zelfs op grond van Astrologische Voorzeggingen, en welgelukte Horoscopptrekkingen, in beide de voorverhaalde opzichten te staaven: als ik hier met betrekking tot de slingeringen van het *Fortuin*, in een figuurlyken zin, van *onvrywillige oorzaaken* spreek, wil ik hoofdzaaklyk daarmede te kennen geeven, het geen buiten ons

ons eigen toedoen, dat is te verstaan, zonder eenige zelfpogingen, zo wel ten goede als ten kwaade, medewerken moet, om den gelukstaat der ftervelingen te bevoordeelen, of te benadeelen: het bewys hiervan is oogfchynelyk, zelfs voor perfoonen, die geene uitmuntende geestvermogens bezitten, als men flegts de *onvrywillige oorzaaken* door dagelyke voorbeelden herdenkt; want als myn huis door een ongelukkig toeval verbrandt, wordt myn *Fortuin*, buiten myn fchuld, dat is door een *onvrywillige oorzaak* gedwardsboomd; daar, aan den anderen kant, by tegenftelling, een te beurt vallende ervenis van iemand die ik nooit gekonnen, of ten minften waarvan ik, volgens het recht der Natuur, niets te verwachten heb, ter begunftiging van myn' fortuinftaat, die zelfde *onvrywillige oorzaak* tot zyn grondflag heeft. Een fortuinzoekend mensch die een lot in de lotery koopt, fchoon hy geen meefter van de prys is, die daarop vallen kan, werkt daarom meer of min vrywillig, ter bevordering van zyn geluk; maar de oorzaak van het beklommen *Fortuin*, van iemand die een verborgen fchat by geval ontdekt, is gantsch onvrywillig, om dat het buiten zyn toedoen gevonden is: aldus houde ik voor een vrywillige oorzaak van het *Fortuin*, als een jonge Dame, gelyk gebeurd is, zig voorbedachtlyk naar een gezelfchap begeeft, met het oogmerk om een ryken Oostindieschvaarder tot haaren man te krygen; maar geheel anders is het gelegen, met een' jongman, die federt dre jaaren aan een burgerdochter verloofd was, en die een andere jonge Juffrouw, by ongeluk uit een trekfchuit in het water gevallen zynde, met levens gevaargered heeft gehad, naderhand zyn *Fortuin* kwam te maaken, door de laafte, fchoon hem voor deezen ten eenemaale onbekend zynde, met aanbrenghing van een aanmerkelyke huwelyksgift, te trouwen, in hoedanige opzichten de *onvrywillige oorzaak* van zyn' fortuinftaat, voor oplettende verftanden aanftonds in het oog fpringen zal.

Voorbeelden van gebeurteniffen die in onze dagen voorvallen, maaken doorgaands op de gemoederen der tydgenooten fterker indrukkzelen, dan de geenen welken bereids

geschied zyn , of nog geschieden moeten : om dan , aangaan-
 de de *onvrywillige oorzaaken* , op het *Fortuin*-invloed heb-
 bende , een merkwaardig voorbeeld van onzentyd , gegrond
 op Astrologische proefneemingen bytebrengen , zal ik in de
 eerste plaats dit Hoofdstuk gaan stoffeeren met het zo veel
 geruchts makend geval van *Pretor Geldromanus* , één der be-
 drevenste Rechtsgeleerden , die gedurende deeze halve eeuw
 waarin ik zyne lotgevallen beschryf , hier te lande geleefd
 hebben gehad : *Pretor* kwam my éénmaal een bezoek gee-
 ven , kort na zyne *Promotie* tot het advocaatschap , waarin
 men hem naderhand in *Gelderland* , *Hollanden Utrecht* zulk
 eenen ongemeenen opgang zag maaken die alle denkbeelden
 van de *Justinianus* zoonen te boven ging ; ik moest , op
 zyn verzoek , zyn *Horoscoop* trekken , na dat hy my alvoo-
 rens zyne ongerustheid had doen blyken , wegens de onze-
 kerheid waarin hy zig bevond , of hy door middel van het
 huwelyk wel tot de bezitting zoude geraaken van een jonge
 en bevallige Dame , op welke hy smooerlyk verliefd was ,
 en van hoedanige plechtige verbintenis hy , ondanks de te-
 gensporrelingen van haare ouders en de zynen , niet wilde
 afstappen : de *Horoscooptrekking* volbragt zynde , verklaar-
 de ik hem , onbewimpeld , dat myne Vrienden de Planee-
 ten hem , ten opzichte van het beminde voorwerp , in zo
 verre gunstig waren , dat hy haar ten huwelyk zoude verkry-
 gen , maar dat zyn geluk van een korten duur stond te zyn ,
 aangezien eene *onvrywillige oorzaak* , vervolgends gelegenheid
 zoude geeven , dat na zyne wederhelft , een stap van trouw-
 loosheid begaan had , zyn huwelyk met dezelve , waar-
 op toenmaal al zyn *Fortuin* gebouwd was , verbroken zoude
 worden . *Pretor Geldromanus* begon te meesmuilen , zeg-
 gende van haare eerlykheid zulke doorslaande blyken te heb-
 ben , waardoor hy dergelyke onaangenaame gevolgen niet
 te vreezen had : ondertuschen vernam ik , twee jaaren daarna ,
 uit zyn eigen mond , dat een zeker jong Officier met wien
 hy gemeenzaame verkeerling onderhield , gantsch onverwacht
 met zyne trouwlooze huisvrouw het hazenpad gekoozen heb-
 bende , zodanig een *onvrywillige oorzaak* , buiten zyn schuld

toe-

toegekomen, een wettige echtbreeking tusſchen hen bewerkt had: hoe zeer *Pretor* op het gezach van een rechterlyk vonnis, ten zynen voordeele uitgesproken, volkomen bevoegd verklaard werd, om tot het ſluiten van een tweede huwelyksverbintenis te mogen overgaan; zo bleef hy nogthans een merkelyk verloop van jaaren ongetrouwd, tot dat eene *onvrywillige oorzaak*, by toeval uit zyn bekleedend beroep als *Advocaat* gesprooten zynde, op een zonderlinge wyze aanleiding gaf, dat de pylaaren van zyn *fortuin* door den andermaaligen trouwſtaat gevestigd werden: in gevolge van dien gebeurde het, dat hy, in de fleur van zyn leven, te *Utrecht*, een bemiddelde Vrouw bediende, die ter zaake van voorgewende mishandeling en ſlecht gedrag van haaren echtgenoot, een rechtsgeding van echtscheiding, aldaar tegen dezelve ondernam; en onderwylen dat dit *proces* duurde, zodanig op het welgemaakt postuur en ſchrander oordeel van haaren *Advocaat* verſlingerde, dat zy hem voorſloeg deelgenoot van haare rykdommen te willen maaken, ingeval hy kans zag om door zyne gebleekene bekwaamheden in de rechtsgeleerdheid, het huwelyk met haaren overſpeeligen man te doen vernietigen: *Pretor Geldromanus* ongaarne zulk een ſtreelend aanbod, dat hy als eene *onvrywillige oorzaak* tot zyn *fortuin* beschouwde, van de hand willende ſlaan, kwam my andermaal over dit geval raadpleegen, in een'tyd, dat ik zyn perſoon, zo wel als zyne voormalige Horoscoop-trekking, door langduurigheit van jaaren genoegzaam vergeeten was: niemand ſcheen meer verwonderd dan hy, toen ik hem uit den loop der Planeeten wist te voorzeggen, dat zyn oogmerk gelukken zoude, voor zo veel de bedoeld, *fortuinſtaat* van de huwelyksvoltrekking met die plytende Dame betrof, doch dat 'er een groote ſtorm boven zyn hoofd hing, die, onaangezien dit hooggeſchatte geluk, zyn goeden naam in het ſtuk van zyn beroep, grootendeels in de waagſchaal zoude ſtellen: hy vroeg my daarop van wat aart die ſtorm was, welke de Planeeten over hem beſchooren hadden? *Een gevangenis van tien maanden, die almede een ONVRY-*

WILLIGE OORZAAK tot de zegepraal van uw FORTUIN
A a 3 zal

zal geeven, beantwoordde ik kortlyk: hoedanige uitflag, deeze myne Astrologifche Voorzegkunde, ten zynen opzichte, gehad heeft, is federt aan de nederlandsche waereld bekend geworden, nademaal *Pretor Geldromanus*, na tien maanden in crimineele gevangenis te *Utrecht*, ter oorzaake van wangedrag in zyn beroep als *Advocaat*, opgeslooten geweest te zyn, vervolgens, wegens deeze ongegronde beschuldiging, luisterryk gezegepraald heeft, met dat gevolg, dat na voorgaande echtscheiding tusschen de patrocineerende Dame en haar' man, hy met dezelve getrouwd is.

Richard Steele en *Addison*, schryvers van den *Engelschen Spectator*, welke zig van het zwadder der langgesponnen schryfstyl hunner natie volmaakt hebben weetente zuiveren, door de meesterstukken die door hunne pennen waereldkundig gemaakt zyn, beweeran, in één van hunne Spectatoriale vertoogen, dat de *onvrywillige oorzaaken* die het menschlyke *fortuin* behulpzaam zyn, of in den grond booren, met geene mogelykheid plaats kunnen hebben, dan in zulke gevallen die men niet voorzien kan: de geleerde *van Effen*, schryver van den *Hollandschen Spectator*, van een tegengesteld gevoelen zynde zegt in één zyner tydbladen, dat deeze stelregel volstrekt valsch en kinderachtig is, om reden dat iemand somtyds genoodzaakt is, het zy uit armoede, het zy ter bescherminge van zyn goeden naam, het zy ten behoud van zyn huisgezin, of om andere wettige drangredenen, iets te verrichten, het welk hy alleen door het gezond verstand voorzien kan, dat zyn *fortuin* in laater tyd dwarsboomen moet, zonder dat daarom de onvrywilligheid van de oorzaak weggenomen wordt: by voorbeeld, voegde hy daar by, als ik bemerk dat myn vrouw en kinderen, buiten myn toedoen, van honger zouden sterven, in gevalle ik een loterybriefje, het eenigste hulpmiddel dat my overig blyft, niet verkocht, zo kan ik klaarlyk voorzien dat ik myn geluk gedwarsboomd heb, indien 'er naderhand een hooge prys op getrokken werd; hoewel de aanleidende oorzaak daar toe als onvrywillig dient beschouwt te worden: met hoe grooten lof ik steeds de kundigheid van den laatstgenoemden schryver bewierookt

wierookt heb gehad, overmits hy als een eerste flonkerster onder de zedemeesteren van zynen tyd uitmunt, zou ik nogthans, in hoedanigheid van *Astrologist*, tot het gevoelen der Engelsche schryvers, nopens dit onderwerp, overhellen; niet om dat de geleerde *van Effen* in zyne bewysgronden, die een volmaakte sluitreden bevatten, zoude misgetast hebben, maar om dat het naar de regelen van het gezond verstand, en de menschlyke vooruitzichten volstrekt onmogelyk is, *a priori*, een zaak, hoegenaamd, ter bewerkinge van zyn goed of kwaad *fortuin*, te onderstellen, waarvan men *a posteriori* de *onvrywillige oorzaak* voorzien kan; aangezien de oorzaak ophoudt onvrywillig te zyn, zo dra men voorbedachtlyk, door het bedryven van een vrywillige daad, voorzien kan, dat men zyn *fortuin* door een noodzaakelyk gevolg bevoordeeld of benadeeld; want, op grond van zodanig een verminkt redenstelzel, zou men even gemaklyk kunnen dryven, dat een soldaat, die in een' veldslag komt te sneuvelen, zyn' dood kon voorzien, niettegenstaande de oorzaak daarvan onvrywillig bleef; het geen de ongerymdheid zelve zoude weezen.

Ondertusfchen dat ik my voorstel de *onvrywillige oorzaken*, welke toelopen om het menschelyk *fortuin* doorgaands te begunstigen, of te dwarsboomen, wat nader optehelderen, en door Astrologische voorbeelden van getrokken *Horoscopen*, ten toetssteen van het gezond verstand te brengen, schynt het myne Vrienden de Planeeten niet onaangenaam te zyn, dat ik in beide gevallen een zinryke verklaring daarvan geeven zal: ik noem het in een volstrekten zin, een *onvrywillige oorzaak* die myn *fortuin* begunstigt, als iemand op wiens vrindschap ik nooit staat gemaakt had, my uit een beslomming komt redden waarin ik nimmer met eenige mogelykheid voorzien konde te zullen geraaken; maar uit het zelve grondbeginzel noem ik het eene *onvrywillige oorzaak* die myn *fortuin* dwarsboomt, wanneer een kaper, in vredens tyd, als 'er geen vyandlykheden te voorzien waren, het schip en deszelfs ryke lading, wier waarde ik geasfureerd heb, gewelddadig rooft: in diervoegen is my in het

jaar

jaar 1736, een gedenkwaardig voorval ontmoet, van een *Rentenier*, die genoeëgzaam al zyn capitaal aan de waakzaamheid van zyne honden, op een buitenplaats, even buiten de stad gelegen, toevertrouwd had; ik voorspelde hem, uit zyn *Horoscoop*, dat hy door een onvoorzien toeval al zyn fchat verliezen zoude, offchoon de bewerken- de oorzaak daartoe van zyn' kant geheel onvrywillig zoude weezen: wat gebeurt 'er na die voorzegging? een bende ftruikroovers overweldigen des nachts zyn buitenplaats, en berooven hem van zyn verborgene fchatten, na zyne honden gedood te hebben: in het midden van zyne verflagenheid wegens dit grievend ongeval, zoekt hy zyne troost in een tweede *Horoscooptrekking*, en ik maakte toenmaals geen zwaarigheid, hem voor den vuist te voorzeggen, dat 'er een aanmerkelyk *fortuin* boven zyn hoofd hing, 't welk nit een *onvrywillige oorzaak* zyne geboorte ontleenen moest: myn goede *Rentenier*, weinig geloof aan deeze voorzegkundige uitspraak flaande, verliet my met een onblygeestig gelaat, het geen niet verhinderde, dat hy in vier maanden my met een onuitspreekelyke vrolykheid kwam boodfchappen, dat een overleeden Raad van *Neerlands Indiën*, aan wien hy in zyn jeugd een' dienst beweezen had, en die hy niet voorzien kon de geheugenis daarvan behouden te hebben, een legaat van drie Tonnen gouds, uit dankbaarheid, aan hem gemaakt had.

Aangaande de verfcheidene levensperken, waarin de *onvrywillige oorzaaken* van het menschlyke *fortuin*, het allermeeft fchynen plaats te hebben, zal de navolgende *Aftrologifche* verklaring, gegrond op het *Sterrenbeloop* gaan uitwyzen: ik kan echter niet voorbygaan, om als een algemeenen regel te doen opmerken, dat als ik hier van de byzondere levensperken fprek, men een groot onderscheid moet maaken, tusfchen de gelukkige of ongelukkige levensperken, van het manlyke of vrouwlyke *geflacht*; want, daar de *Planeetenjaaren*, telkens by opklimming, het getal van zeven uitmaakende, gunftig of ongunftig voor het *fortuin* der mannen zyn, naar maate hunne wer-

werkingen een goede of kwaade invloed op hunnen geboortentyd hebben, zo bepaalen de vrouwlyke Planeetjaaren, gerekend van den dag haarer geboorte, in beide betrekkingen, nopens de geduurende verwisseling van haare fortuinstaat tot het getal van negen, het geen zonder van de algemeene kunstregelen de Horoscooptrekking, in het *Voorportaal* van dit werk opgegeeven, eniger maate te willen afwyken, meest altyd in de beklimming van de zeven- en negen-jaarige tydperkenschappen des menschlyken levens zo gewis gaat, dat twee kinderen van onderscheidene geslachten op den zelfden dag en uur geboren, een jongen alle zeven jaar, en een meisje alle negen jaar, geduurende hun gantschen levens tyd, door *onvrywillige oorzaken*, meer of min, eenige veranderingen van gunstige, of ongunstige wederwaardigheden, in hunnen fortuinstaat zullen ondergaan; hoe zeer zy daarom aan de lotgevallen onderworpen blyve, welke als een byzondere eigenschap van hunne geboorteplaneet kan worden aangemerkt: daar doen zig dagelyks menigvuldige gelegenheden op, om door natuurlyke onderzoekingen, onfeilbaare proeven te kunnen neemen, hoedanige fortuinverwisselingen, regelmatig alle zeven jaar, voor de mannen, en alle negen jaaren voor de vrouwen, geduurende hun gantschen levensloop, over het algemeen genomen, door *onvrywillige oorzaken* plaats vinden; ja wat zeg ik! laat ieder mensch het zy man of vrouw, jongeling of jonge dochter, zyn eigen levensloop, gerekend van zyne geboortentyd, eens naauwkeurig nagaan, en zy zullen in beide opzichten telkens by iedere beklommen *Planeetlustre*, dat is de zeven jaar beklimming voor de mannen, en de negen jaar beklimming voor de vrouwen, altyd oogschynelyk bevinden, een verandering, van voor of nadeel in hunnen fortuinstaat ondervonden te hebben, waarvan de *oorzaak* doorgaands *onvrywillig* geweest is.

Het geen ik hier, als *Astrologist*, met bekleede redenen van Planeetkundige weetenschap, voorloopig heb aangetoond, zou zekerlyk niet volstaan, om waanwyze beoordelaars te overreeden, van de mogelykheid der fortuinwisselingen

die bepaaldlyk in byzondere levensperken van het menschdom voorvallen, indien ik het zelve niet door sommige aanmerkenswaardige *Horoscoopen* van nog in leven zynde perfoonen, proefondervindelyk kwam te ftaaven, en uit welke Astrologifche proefneemingen, of liever voorzegkundige verhaalen zonneklaar blyken zal, dat de derde, vyfde, en zevende *Planeetlustre* voor het manlyke geflacht, het allermeeft onderhevig ftaan, aan voorfpoedige of rampfpoedige wiffelvalligheden in hunnen gelukftaat, geduurende hunnen levenftyd, zonder dat men deeze onbegrypelyke fortuinveranderingen, aan andere *oorzaaken* kan toefchryven, dan die volftrekt *onvrywillig* zyn, om dat het niet boven de vatbaarheid van het verftand van een onnozel mensch springt, te gelooven, dat iemand zyn eigen *fortuin* in alle zyne byzondere levensperken moetwillig, en fomtyds door een eigen goeddunkelyk gedrag, voorbedachtlyk begunftigen, of bederven kan.

Alibades, een deugdzaam doch ongelukkig jongman, den ouderdom van 28 jaaren bereikt hebbende, komt my klaagen, dat hy, geduurende zyn gantfchen levenftyd, met ongunftige folteringen van het *fortuin* heeft moeten worstelen, en dat hy alle zyne beklagelyke tegenfpoeden, aan *onvrywillige oorzaaken*, buiten het bedryven van de minfte zelfspogingen, toefchryven moet: zo dra ik zyn *Horoscoop* getrokken had, bemerkte ik dat myne Vrienden de Planeeten hem, by zyn vyfde lustre, of zeven jaar beklimming, naamlyk in den ouderdom van 35 jaaren, niet ongunftig zouden weezen, en uit dien hoofde, wist ik hem, uit myne Astrologifche Voorzeggingen, in zo verre gerust te ftellen, dat hy als dan zyn *fortuin* door het huwelyk met een ryke weduwe maaken zoude, maar dat de zevende *Planeetlustre*, door een *onvrywillige oorzaak*, voor hem geheel ongelukkig zoude uitvallen: *Alibades* ondervind door de gevolgen de waarheid van het eerfte, en ftaat waarfchynelyk het laafte ongeval te beproeven, wanneer hy, 49 jaaren oud geworden zynde, door

door eene onvrywillige vergryping, in het jaar 1787, zyn vaderland en bezittingen genoodzaakt zal zyn te verlaaten.

Fabia die naauwlyks den ouderdom van agttien jaaren bereikt hadt, toen zy haare ouders verloor, en wier pretendent aan wien zy verloofd was, in den veldslag van *Dettin-gen* kwam te sneuvelen, verzocht my, met betraande oogen, dat ik haare *Horoscoop* zoude trekken, zeggende dat zy door deeze dubbelde sterfgevallen, van alle hulp en troost beroofd zynde, geen kans zag, om met fatsoen door de waereld te geraaken: ik gaf haar uit Astrologische bevindingen, te kennen, dat zy daar over niet ongerust moest zyn, vermits een tamelyk capitaaltje boven haar hoofd hing, het welk zy nog dat zelfde jaar van één haarer bloedverwanten stond te erven, doch dat haar fortuinstaat eerst recht tot zyne volmaaktheid zoude steigen, wanneer zy haare vierde *Planeetlustre* beklom, dat is te zeggen, als zy den ouderdom van 36 jaaren kwam te bereiken, daar byvoegende, dat de *onvrywillige oorzaak* die tot de verbetering van haar kwynend *fortuin* aanleiding zoude geeven, volgens de aanwyzing van haar *Nativiteits-ster* eigentlyk hierin moest bestaan, dat een aanzienlyk en schatryk man, ter gelegenheid van het begraven van zyne vrouw, haar uit een vengster zullende zien liggen, van dat oogenblik af, op haar persoon verlieven, en vervolgens met haar trouwen zoude: de eerste van die beide voorzeggingen, op zyn' tyd vervuld zynde, zal *Fabia* de gevolgen van de tweede moeten afwachten, die ik denkelyk niet beleeven zal.

Ik heb van dit tweetal voorbeelden maar ter loops gewag gemaakt, als strekkende, om de *onvrywillige oorzaken* van het goed en kwaad *fortuin*, in de byzondere tydperken van het menschlyke leven, onder het kleed van waarschynelykheid aantetoonen; dan, hoe zeer ik het by deeze kenschetzen zoude kunnen laten berusten, verbeeld ik my noodzaakelyk te zyn, ter wegneeminge van de bedenkelykheid, die by sommige bedilzuchtige verstande daarover zoude kunnen ontstaan, dit Planeetkundig onderwerp, in zyn hartader aan-

tetasten, en gelyktydig door geestryke en vermaaklyke geschied verhalen van zodanige gebeurtenissen, die myn Astrologisch beroep uitgeleverd hebben, nader te gaan opklaren.

Een jonge van zeven jaaren, met één van zyne makers, van byna gelyken ouderdom, op de straat vechtende, viel by ongeluk zyn hoed in het water, en deeze kleine kampvechter geen gevaar ontziende, sprong in de gracht, en zonk oogenbliklyk naar den grond, doch kwam terstond wederom boven water, met een goudbeurs in de hand, die hy in de plaats van zyn dryvenden hoed opgeraapt had: na, door behulp van eenige omstanders uit de gracht gehaald te zyn, waren zyn ouders zo verblyd, over die gevonden schat, dat zy my een Ducaat voor het trekken van zyn *Horoscoop* aanboden: ik voldeed onder die voorwaardige beloning, onmiddelyk aan hun verzoek, zeggende, met korte woorden, tegen den vader van dien jongeling, dat zyn zoon by de vyfde *Planeetlustre*, of zeven jaar beklimming, een groot man in de waereld zoude worden, gelyk ik inderdaad beleefd heb, dat hy in den ouderdom van 35 of 36 jaaren het predikamt in eene voornaame koopstad van *Holland* bekleed heeft gehad; schoon my de onvrywillige oorzaak van zyn beklommen *fortuin* tot nog toe onbekend is gebleeven.

Jan myn knecht, op een' tyd dat wy zamen alleen t'huis waren, en *Britta* ééne van haare Vrindinnen was gaan bezoeken, my eens verhaalende, dat zyn Tante, die een voornaame koopvrouw van oude lorren was, en schier geen hooger ouderdom, dan 42 jaaren bereikte, hem meermaalen had lastig gevallen, en nog telkens aandrang, om my te verzoeken van haar *Horoscoop* voor een paar zestehalven te willen trekken: hoe onbescheiden my ook dat verzoek voorkwame, en hoe onbelust ik my op andere tyden gevoeld zoude hebben, om aan zulk een onsmakelyken voorslag gehoor te geeven, besloot ik in een tydstop waarin ik my onledig, en in een vrolyke luim bevond, my, uit kortswyl, met het kluchtig bezoek van *Mevrouw de lorrekoopster*, zyne *Tante* eenige oogenblikken te verlustigen, verklaarende tot dat einde, dat

ik

ik haar *Horoscoop gratis* trekken wilde: zo gezegd, zo gedaan: men bragt de *oude voddende dame*, die er zeer havenloos uitzag, in myn studeerkamer, alwaar zy by haare verschyning, een diepe neiging voor my maakte, welke ik niet verzuimde door eene eerbiedige begroeting te beantwoorden: groot, ja onuitspreekelyk groot, was ondertusfchen myne verwondering, onder de Horoscooptrekking te ontdekken, dat myne Vrienden de Planeeten, by haare aanstaande vyfde zevenjaar beklimning, een ongemeenen fortuin staat over haar beschooren hadden, zonder dat ik de *onvrywillige oorzaak* daar van begreep, en dienvolgens fcheepte ik haar maar koeltjes af, met deeze kortbondige voorzegging, dat zy in den ouderdom van 45 jaaren een gelukkige vrouw zoude worden: *Jan*, die als een vink toegeluisrerd had, en op het geluk van *Mevrouw* zyne *Tante* loerde, kwam my drie jaaren daarna, met eene uirgelaatene blydschap, boodschappen, dat zy, den voorigen avond op de ftraat een engelsch bankbriefje van drie duizend Ponden sterlings gevonden had, waarvan by openbaare bekendmakingen in de *Couranten*, de helf van de waarde aan den vinder beloofd werd; dat zy hier door in het bezit van een aanmerkelyk capitaal was gesteld geworden, in voegen dat de regelen der wellevendheid van mynen kant vorderden, om myn' knecht de plichtfchuldige gelukwensching te doen, wegens het *fortuin* van zyne *Tante*, die uit erkentenis van de voorzegging, op zyne voorspraak gedaan, haar' Neef met een gift van 25 Ducaaten beschonk, en sedert dien gelukstaat op eene onbaatzuchtige wyze van den lorrenhandel afzag

Al ruim zo opmerklyk was de grappige ontmoeting, die my éénmaal in de nachtschuit, van *Gouda* op *Amsterdam*, bejegende, en die de werkzaamheid van de *onvrywillige oorzaken*, ter begunstiging of dwarsboming van het menschlyk *fortuin*, in de byzondere levensperken wat nader ontwikkelen zal: onder de menigte pasfagieren, waarmede de trekfchuit destyds opgepropt was, bevond zig een geboren Hagenaar, *Tapytenburg* genaamd, een jongman van een ordentelyke afkomst, maar die, naar den gewoonlyken aart

der jeugd, losbandig van gedrag geweest zynde, voor deezē, terwyl hy den post van comptoirbediende in eene voornaame Koopstad waarnam, aldaar een valschen stap begaan had: ik bemerkte niet onduister, geduurende de twee eerste uren van onze reis, aan het gelaat en de manieren van den jongen *Tapytenburg*, dat hy met een byzondere oplettendheid zyn oog liet vallen, op een deftige burgerdochter, die vlak tegen hem over zat, en binnen weinig tyds maakte hunne onderlinge gemeenzaamheid in de schuit zodanigen snellen voordgang, welke de voorbode van een aanstaanden minnehandel scheen te zullen weezen: onder tuschen behoor ik niet te verzwynen, dat deeze jongeling, in den tyd dat hy nog comptoirbediende was, zig éénmaal in verlegenheid van geld bevindende, zonder zulks aan zyne ouders te durven vraagen, de zwakheid beging, uit een openstaande lessenaar van den patroon, een zakje met 80 Ducaten heimelyk wegteneemen, zonder dat iemand wegens de ontvreemding van dat geld, de minste achterdocht op zyn persoon had opgevat; en sedert dit gepleegd misdryf, was hem eene soort van wroeging bygebleven, die eene doorstraalende ongerustheid in zyne houding deed uitblinken; te meer toen hy, stil zyn comptoir verlaaten hebbende, van alle kanten vernam, dat zyn patroon, in plaats van die zaak met zyne welgestelde ouders uit de waereld te maaken, hem, ter zaake van den begaanen misstap, scherpelyk aan de justitie had aangeklaagd, en overal op het spoor doen vervolgen: aldus stond het met den jongen *Tapytenburg* geschapen, wanneer hy in gezelschap van de ryke burgerdochter, met de nachtschuit naar *Amsterdam* vaarende, aldaar des morgens by onze aankomst aan de *Beerebyt*, met haar aan land stapte, in de verbeelding om, volgens hunne afspraak, zamen in den herberg een kop coffy te gaan drinken: ik begaf my met het zelfde oogmerk derwaards, en bespeurde vervolgens zulk een groote opschudding in de kamer van dien herberg, waar van ik de oorzaak zo aanstonds niet begreep, doch wel haast onderschepte ik, uit verscheidene omstandigheden, dat de geweezen Patroon van den jongen Heer,

verzeld

verzeld van een' Onderschout en twee gerechtsdienaaren, zyn perfoon in arrest genomen hadden, met voorneemen om hem onder het Stadhuis in crimineele gevangenis te doen zetten: onderwylen dat men bezig was over dit gevaarlyk ontwerp te raadpleegen, zag men het burgermeisje, dat veel belang in het behoud van haaren nieuwen minnaar nam, bitterlyk schreien, en zy bewoog zo wel den Patroon van den jongen *Tapytenburg*, als den Onderschout, door haar edelmoedig gedrag, hun voorneemen voor eerst te staaken, onder aanbieding dat zy de 80 Ducaten en alle de onkosten betaalen zoude: zodanig eene hartstreelende grootmoedigheid van haar' kant, bekoorde my dermaate, dat ik wat nader tot dit verward gezelschap toetreedende, verzocht de *Horoscoop* van deeze beide jonge lieden te mogen trekken: men liet my ongehinderd begaan, en na myne Astrologische onderzoekingen afgeloopen waren, verklaarde ik, rond uit, dat schoon de *onvrywillige oorzaak*, in de derde *Plancetlustre* van den jongeling, en die in de tweede van de jonge dochter zamen gewerkt hadden, om het geluk der gelieven te dwarsboomen, dezelve veeleer hunne liefde en *fortuin*, volgens den loop hunner Geboorteplaneeten begunstigen moest: in hoe verre de uitslag van myne voorzegging aan de verwachting beantwoord heeft gehad, is daaraan gebleeken, dat de jonge *Tapytenburg*, niet alleen van alle vervolgingen, wegens zynen gepleegden misftap, door een kleine geldboete ontslagen werd, maar bovendien onder volkomene toestemming van wederzydsche Ouderen, drie maanden daarna, met zyne edelmoedige minnaresse kwam te trouwen.

Onder alle de menigvuldige zwaarigheden, waaraan de voortreffelyke wetenschap der *Astrologie* onderworpen is, heb ik 'er tot nog toe geen grooter ontmoet gehad, dan de wiskunst te vinden van het Planeetkundig onderzoek, of naamlyk de *onvrywillige oorzaaken*, die toelopen om het menschlyk *fortuin* in de onderscheidene levensperken, hier vooren aangehaald, te begunstigen of te dwarsboomen, ook met gelyke gunstige of ongunstige uitwerkingen plaats hebben

ben, ten opzichte van *tweelingen* onder één en dezelfde Planeet geboren, en des by het invallen van eene nieuwe Planeetlustre, gelyktydig aan dezelfde goede of kwaade fortuinswifelingen onderheevig zyn: alles voor en tegen dit ondoorschepbaar kunstgeheim in de Astrologische Weegfchaal gewikt en gewoogen hebbende, vond ik dat hierop geen vaste pyl te trekken viel, gelyk het navolgende geval, in myn' tyd gebeurd, ter overtuiging van dien kan verftrekken: *Camilla* en *Claudina*, *tweelingen*, geboren onder de Planeet *Jupiter*, bewogen my beiden, om haare *Horoscoopen* te trekken, zodra zy haare tweede Planeetlustre beklommen, of liever den ouderdom van 18 jaaren hadden, als wanneer myne Voorzeggingen hierop uitkwamen, dat een *onwrywillige oorzaak*, aan beide kanten, gelegenheid moest geeven, tot een baarblykelyk ongeluk, het welk *Camilla* nog in het zelfde jaar zoude treffen, en tot een oogfchynelyke verbetering van fortuinftaat, welke *Claudina*, geduurende het zelve, te beurt ftond te vallen; maar dat de kans by de beklimming van haare vierde *Planeetlustre*, voor haar beiden van gedaante zoude veranderen, terwyl *Claudina*, als dan, door rampspoeden beftreeden, ongelukkig zoude blyven, ondertusfchen dat *Camilla* op dien tyd met een bestendig *Fortuin* zoude worden bedeeld: de gevolgen van de eerste voorzegging heb ik beleefd, en bestond hier in, dat *Camilla* kort daarna door een' val een zwaare beenbreuk kreeg, en dat haar zuster *Claudina*, byna ten zelfden tyde, tot Hofdame werd aangesteld, doch of de vervulling van de laatste voorzegging, desgelyks zyn vollen beflag ftaat te verkrygen, moet de ondervinding op zyn' tyd leeren.

No. XIV.

ASTROLOGISCHE VERHANDELING

O V E R D E

Drie Loopjaaren 1861, 1862 en 1863, geevende een volledige beschryving, van de eerste uitvinding, en wonderbaare kracht, van den Planeetvlieger. met zeven staarten.

Achtervolgends de regeeringsorde, welke onder myne Vrienden de Planeeten plaats heeft, zullen, geduurende de drie Loopjaaren 1861, 1862 en 1863, *Jupiter*, *Mars* en *Sol*, beurtlings het opperbewind in de luchtzaalen voeren; en aan het congres, het welk zy onderling in den Wolkenhemel staan te houden, zullen de *Astrologisten* van dien tyd, de allereerste uitvinding van den *Planeetvlieger* met *zeven staarten*, verschuldigd weezen.

Ik verklaar, ter goeder trouwe, dat een langduurige kunstbeoefening van meer dan 30 jaaren, my nimmer een recht denkbeeld heeft kunnen doen vormen, noch van het oogmerk, noch van de noodzaakelykheid van zulk een Planeetkundig werktuig, dan, sedert het myne Luchtpatroonen gelust heeft, my daarvan opening te geeven, waarom ik het my tot een vermaaklyke taak zal rekenen, om alhier een *Astrologische beschryving* van den *Planeetvlieger*, wiens uitvinding in het jaar 1861, het allereerst plaats zal hebben, te doen volgen, met een bygevoegde verklaring, van wat gebruik

de *zeven staarten* vervolgens bevonden zullen worden, algemeenlyk voor de waereldlingen te zyn: dan, alvorens my daar toe te verledigen, behoort ik de tydgenooten van de *Negentiende Eeuw* hartgrondige gelukwenschingen te doen, wegens de uitvinding van een kunststuk, dat niet alleen eenig in zyne soort is, en waarvan de noodzaakelykheid het gebruik wettigen zal, maar hun de gelegenheid aan de hand zal geeven, om zonder veel kosten, van het eene waerelddeel naar het andere te kunnen reizen, voor zo ver zy één van de *zeven staarten* verkiezen zullen, welke met hun karakter en manier van denken strooken zal: ik bevond my, eenige jaaren geleeden, in een talryk gezelschap van geleerde perfoonen, alwaar over de wonderbaare kracht van den Planeetvlieger gesproken werd: een niet ongeestige Dame, met haar' man aldaar tegenwoordig zynde, en onze redewisselingen over dat onderwerp aangehoord hebbende, verklaarde, zonder bewimpeling, dat zy de middenste staart van den Planeetvlieger, als best geschikt voor de vrouwlyke sexe, voor haar reiskoets verkiezen zoude, wanneer deeze groote uitvinding, staande haar' levenstyd, in gebruik werd gebragt; doch kreeg op dit zeggen, van een' beminnaar der *Astrologie* beleefdlyk ten antwoord, dat zy dan ook verplicht was, naar de grondstelling van den Planeetvlieger, bevoorens plechtig aftezweeren, de drie vrouwlyke zwakheden, welken het kruis der mannen zyn, en waarvan ik in de Astrologische uitlegging van den *Planeetvlieger*, en zyne aanbehoorende staarten, uitdrukkellyk gewaagen moet.

Onlangs beschouwde ik in myn *Astrologischen Spiegel*, met geene minder verbazing als oplettendheid, alle de voorwerpen die daartoe betrekkellyk waren, en het was die behaaglyke ontdekking, waardoor ik een volmaakt denkbeeld van de kracht, nuttigheid, en verschillende uitwerkingen van den *Planeetvlieger* verkreeg: onaangezien deeze voorlichtende beschouwingen, zouden mischien myne onderzoekingen over dit gewigtig onderwerp, nog onvolmaakt gebleeven zyn, indien my by geluk niet in handen gevallen was, een byna onleesbaar handschrift, herkomstig van de

de aloude *Arabieren*, dat voorzeker als voor een meesterstuk van de Planeetkennis der aloudheid kon doorgaan, en waarin ik het volgende aangetekend vond: „ De eerste „ ontdekking van den *Planeetvlieger* met *zeven staarten*, „ wordt voor de *negentiende Eeuw* bewaard, en zal in de „ voortreffelykheid van zyn gebruik, verre te boven streeven, de luchtballen, door kracht van vitriool beweegbaar gemaakt, welke in vroegere dagen staan te worden uitgevonden, schoon de laatste daarom geene mindere blyken van het menschlyk vernuft, uitleveren zullen; ondertusfchen dat het onderscheid deezer beide zeldzaame uitvindingen, eigenlyk daarin bestaan moet, dat de *Planeetvlieger*, met geene gevaaren verzeld gaande, voor allerlei foort van waereldlingen van beide sexen, naar evenredigheid van hunnen staat, karakter, en levensmanier geschikt zal wezen, om iemand, door behulp van den staart waaronder hy behoort, luchtwaards optevoren, en vervolgens ongemerkt naar een andere landstreek met eene onbegrypelyke gezwindheid over te brengen.’ — Hoe voldaan ik ook over dien verlichtenden fakkel, ter bevordering van de Astrologische wetenschap ware, en waar uit ik noodzaakelyk begrypen moest, dat de geleerdheid der aloude *Arabieren*, ten aanzien van Planeetkundige onderscheppingen voor onze vondryke Eeuwelingen niet behoeften te wyken, zo wendde ik my nogthans tot myne Vrienden de Planeeten, om van het onverstaanbaare gebruik van den *Planeetvlieger*, een meer vollediger opklaring te verkrygen, en waarlyk, ik zou haast al myn verstand in myn *Observatorium* verloren gehad hebben, toen my, op zulke sterke drangredenen door den *Astrologischen Spiegel*, by terug kaatsing, onder anderen, zichtbaarlyk vertoond werden, alle de onderscheidene voorwerpen, welken voor de *zeven staarten* van den *Planeetvlieger*, als afzonderlyke departementen van hunne bekleedende waardigheden toegeschikt waren: ik beschouwde, by voorbeeld, een onttroond Monarch, die met den eersten staart luchtwaards opvoer, om een veilige schuilplaats in een ander waerelddeel te zoeken;

verscheidene Staatsmannen en Hovelingen, die door hun eigen bedryf in ongenade gevallen waren, namen met het zelfde ongemerk, hunne toevlucht tot de tweede staart, de derde bestemd voor de Bankroetiers, welken de goederen van hunne crediteuren met tafelvrienden verteerd hadden, zag ik dat opgepropt van volk was; de vierde of middenste staart van den *Planeetvlieger*, geschikt voor de galante vrouwen en vrysters, die haare driften en zwakheden niet konden bedwingen, begaven zig met gantsche troepen derwaards, om elders een beter avontuur te zoeken: vervolgens bespeurde ik, dat de vyfde staart, meest al betrokken werd, door Poëten, Schilders, Comedianten en allerhande slag van gelukzoekers, die door hun losbandig gedrag, in hun vaderland gehouden, moetwillig in hunnen fortuinstaat gestruikeld hadden, ten einde in één der drie overige waereldeelen alwaar de *Planeetvlieger* hen by toeval zoude doen belanden, een bestendiger geluk en betere aanmoediging van hunne kundigheden te vinden: naar den zesden staart liepen met overhaasting, al zulke geleerde personen en ongelukkige kunstenaaren, die, by gebrek van regtmatige belooning, het in de waereld tegen geloopen was; en ik zag verder in myn *Astrologischen Spiegel* dat de oproerige *Theologanten* met mantel en bef, door middel van den zevenden of laatsten staart van den *Planeetvlieger*, met een groot gedruis opvloogen, om neêrtevalen in dielandstreek, alwaar hun goed of kwaad geluk hen brengen zoude: zo dra ik alle deeze, niet on-aartige vertoningen, met ongemeene opmerking beschouwd had, ontdekte ik ten laatsten, dat de *Planeetvlieger*, in zyn middenpunt openspleet, zyne zeven staarten losmaakte, en de talryke passagieren, welke hun heil daarin gezocht hadden, plotslyk in het land der spreekende aapen wierp, hoedanige onaangenaame gewaarwording my in aller yl myn *Observatorium* deed ontvluchten, om deeze zonderlinge ontmoeting nader in myn studeerkamer te gaan overpeinzen.

Alhoewel ik over de Astrologische verklaring van den *Planeetvlieger* met zeven staarten, als alleenlyk betrekking hebbende tot het jaar 1861, aanvanglyk heb moeten handelen,

len,

len, zo heb ik, ondanks dien voorzorg, myne beste pylen voor de twee aanvolgende loopjaaren, 1862 en 1863, in myn kooker bewaard. De actiehandel van den beruchten *Lauré*, bragt voortyds de gantsche waereld in oproer, en bedroog duizenden winstzoekende slagtoffers, tot dat die kunstgreep om het geld uit de koffers te haalen, zyn eigen meester bedroog; en de groote *Colbert*, de bedreevenste Financier van zyne eeuw, wist nog beter windnegotie uitte-denken, om de Koninglyke schatkisten van *Vrankryk* te vullen; maar alle deeze schrandere geldvindingen, zullen onmogelyk kunnen opweegen tegen het vernuftig bedryf van eenen *Lactantius*, een wonder van zyn tyd, die in het jaar 1862, door een onvergelyklyk financiebewerp, het middel zal aanwyzen, om de schatkisten van de Republiek met millioenen optehoopen, zonder dat noch het burgerschap, noch den gemeenen man, met ondraagelyke lasten zal worden bezwaard: onoverkomelyke zwaarigheden die hem in den eersten opslag, ter gelukking van zyn staatsproject, staan te ontmoeten, zal hy door zyn doordringend verstand weeten te boven te komen, zo dat de zegepraal over de antagonistien die hem van alle kanten zullen zoekent edwards boomen, ten einde de volvoering van zyn ontwerp te leur te stellen, volkomen zal zyn: ondertuschen heb ik op myne lippen moeten byten, om in geene schatering van lachen uittebersten, toen ik, door myne Astrologische onderzoekingen klaarlyk ontdekte, dat de Dames van de groote waereld, de meeste klaagliederen over het bedryf van *Lactantius* zingen zouden, aangemerkt de zwaare belastingen welken als dan op de nieuw in zwang gaande hoepelrokken, gelyk ook op de keurslyven, nieuwmodische kapsels, gepluimde hoeden, linten, en andere vrouwlyke versierselen gelegd zullen worden: hoe! hoorde ik de Planeetêcho, uit den wolkenhemel, met een klagende stem van een ryken vrek uitroepen, die schoon hy vyftien duizend guldens jaarlykse renten van zyne uitgezette capitaalen trok, echter uit spaarzaamheid in de allerstrengsten koude maar een vuur van drie turven aanstookte, en zevenmaal 's weeks aardappelen at: hoe!

hoe! zal ik, om de uitvinding van een' schurk te doen slaagen, een halve stuiver impost van ieder turf moeten opbrengen, en voortaan een derde van myne inkomsten aan het Land dienen uittekeeren, alleen om dat ik den naam heb van hoogzuinig of gierig te zyn! niet lang na deeze uitroeping bespeurde ik dat *Lactantius* met een gedeelte van de verzamelde schatten verdween, en geheel onzichtbaar werd.

Ik stap volvaardig van het Loopjaar 1862 af, als waarvan, voor zo veel my bekend is, niets merkwaardigs meer te voorzeggen valt, om vervolgens overtegaan tot de gebeurtenissen van 1863.

Laatst trok ik toevallig de *Horoscoop* van den Overgrootvader van een persoon, die de kermis der vyf zinnen in dit jaar beleeven moest; en terwyl de omschryving van zodanige zintuiglyke kermis tot het beroep van een' *Astrologist* behoort, wil ik deeze kluchtige Horoscooptrekking niet verzwigen — Uw Achter-kleinzoon, zeide ik tot *Antipater*, welke my over de toekomstige lotgevallen van zyn nakroost kwam raadpleegen, zal, als de laatste telg van uwen manlyken stam, in alle slimme kunstnaaryen afgerecht zyn, doch hy zal meer de vermaaken dan de wetenschappen beminnen: verbeel u eens voor een ogenblik de jonge *Antipater* met een gegalonneerd gewaad over de kermis der vyf zinnen, Anno 1863 te zien wandelen.... wat duivel raakt my die kermis! viel hy my driftig in de rede, en wat zal 'er toch te koop zyn? een weinig geduld, hernam ik, ik zal het u gaan uitleggen: in de eerste kraam, waar voor uw Agter-kleinzoon zal blyven stil staan, zullen allerlei vermaaklyke dingen, die het oog bekooren, geveild worden, en deeze kraam zal de grootste toeloop van koopers hebben, om dat het gezicht één van die zintuigen is, waaraan de meeste menschen, ten opzichte van behaaglyke voorwerpen, zig vergaapen, en daarom ook het meest bedroogen worden: de tweede kraam, wier koopwaaren in den smaak zullen bestaan, zal den jongen *Antipater* niet minder bevallig voorkomen, vermits ook dit zintuig somtyds de jeugd begochelen en bederven kan; maar helaas! in die kraam zal, ten zelfde

tyde

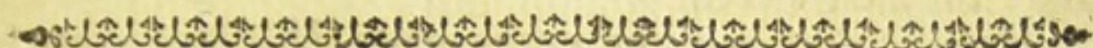
tyde iets van smaak te koop weezen, dat, schoon van eene onbetaalbare waarde, zelden het geluk heeft van liefhebbers, welke het koopen willen aantetrefen, en dit zal het verstand zyn, het welk uw Achter-kleinzoon met verachting verwerpen moet, om dat dit gedeelte van den smaak een onnut meubel voor de gekken is; doch hy zal zyn halve goudbeurs uitputten, door het koopen van allerlei gevoelens, manieren, en voorschriften van levenswyzen naar de mode, welke by lieden van den eersten smaak, hoog gewaardeerd worden, onaangezien het verstand op de kermis der vyf zinnen geen prys hebbende, alle dezelve voor een bedorven smaak verklaart: de derde en vierde kramen, zullen het gehoor en de reuk streelen, en uit dien hoofde nog verscheidene koopers vinden, aangezien deeze beide zintuigen voor oude en jonge menschen, even aantrekkelijk zyn, maar voor de vyfde kraam, die het gevoel verkoopen zal, zullen de lichtmisen en de meisjes van plaaisier blyven gaapen, om dat dit zintuig hen doorgaands meest bedwelmt.

Daar zullen Anno 1863, behalven de kermis der vyf zintuigen, nog eenige andere opmerkzaame gebeurtenissen voorvallen, die myne Vrienden de Planeeten begeeren dat ik hier boekstaaven zal: men behoeft zig niet te verwonderen, dat ik een solo menuet in myn *Observatorium* gedanst heb, wanneer ik door myn *Teloscoop* gewaar werd, dat de wolven dit jaar in schaapen; de debauchanten in menschen van een ordentlyk gedrag; de Krygsofficieren in getabbaarde perfoonen, de Studenten in Soldaaten, de Philosophen in Comedianten, de Tooneelisten in Zieketroosters, de fyne Collegiezusters in Saletdames, en de Jooden in eerlyke Lieden moesten veranderen: à propo, raakende de eerlykheid der Jooden, schiet my daar net van pas een geval te binnen, dat my voorleeden jaar ontmoet is, met een verstandigen en bemiddelden Jood, wiens *Horoscoop* ik, op zyn begeerte, drie dagen vóór den aanvang van het Loofhutzenfeest, getrokken heb; en naardien wy by die gelegenheid zamen in een gemeenzaame redevoering over den koophandel geraakten, nam ik de vryheid hem te vraagen, of hy in zyn gantschen

ſchen levenſtyd, wel eenigen handel met iemand, zonder oogmerk van bedrog, gedreeven had? hy gaf my rondborſtig *neen* ten antwoord, zeggende vervolgens, dat zulks volſtrekt onmogelyk was, voor een' Koopman die zyn belang verſtond: waarom is dit onmogelyk vroeg ik hem? welk een onnozele vraag! riep hy uit: wat koophandel geſchiedt 'er in de waereld, buiten eigen belang, en zonder voorbedacht bedrog? beſchouw alle de handelingen van de burgerlyke maatſchappij, en gy zult oogſchynelyk bevinden, dat zy altemaal koopmanſchappen van bedrog zyn: by voorbeeld, is het huwelyk, daar men elkander dikwyls voor geld koopt, geen koopmanſchap van bedrog, als men van achteren ziet dat men bedroogen is? de kwakzalvery der geleerden, hoe opgepronkt en aanlokkend ook om de menſchen de beurs te rollen, is immers niets anders dan een kraam van bedrog? zyn de Rechtsgeleerden, de Geneesheeren, de Boekhandelaars, en alle onze handeldryvende beursloopers, geen instrumenten van bedrog, hoe zeer zy in hun beroep voor noodzaakelyke en nuttige werktuigen in de zamenleving verſleeten worden? zulk een geestig beſcheid ſtopte my den mond, en ik moest met ſchaamte bekennen, dat ik voor het eerſt van myn leven een' jood van eerlyke denkbeelden gevonden had.

Myne zeven Luchtpatroonen roepen my, onder het afſchryven van deeze aanmerking, ter middernacht in myn *Observatorium*, waarſchynelyk om my zaaken van gewigt te ontdekken: wie weet wat zulks te beduiden heeft! ik vlieg naar boven, eer ik het volgende hoofdstuk begin.

N°. XV.

O N T W I K K E L E N D E

H E T

Groote Jubelfeest van VENUS, geduurende het Schrikkeljaar 1861, waarby de Planeetenpantomime, of Astrologische Toverlantaarn, vertoond wordt.

Dat alle zeven eeuwen, uit een byzonder voorrecht, ter eere van de Planeet *Venus*, een buitengewoon groot Jubelfeest in de luchtzaalen van het Firmament wordt gehouden, is eene onwederspreekelyke zaak, welke geen *Astrologist* van gezond verstand, betwisten zal; en waarlyk, dit schynt geene nieuwigheid van zo veel aanbelang te weezen, om een ongeplaatste verwondering te verwekken; want behalven dat het een bekende waarheid is, die niemand ontkennen kan, dat sedert onheugelyke tyden, honderd-, tweehonderd-, ja duizend-jaarige Jubelfeesten onder de volken van de benedenwaereld, zyn ingevoerd, het zy ter gedachtenis, wegens de oprichting van sommige Accademien of Hooge schoolen, het zy tot gedenktekenen wegens de ontzetting van beleegerde steden, of ter gelegenheid van gedenkwaardige Ryks- en Staats-omwentelingen, zo zoude het op het voetspoor, van zulk aloud gebruik, niemand vreemd moeten voorkomen, dat men in het jaar 1887, waarvan ik op zyn' tyd spreken zal, een honderdjaarg *Jubelfeest* we-

D d

gens

gens de *groote zegepraal* op de *Ex-patriotten* behaald, hier te Lande zal zien vieren.

Ik heb ten besluit van het voorgaande *Hoofdstuk* kortelyk aangestipt, dat ik door myne Vrienden de Planeeten, ter middernacht in myn *Observatorium* geroepen werd, doch ik moet tot nader opheldering van zaaken, althans daarby voegen, dat zulks geschiedde juist op het uur dat een *Nieuwjaarsdag* inviel, wanneer de Planeet *Venus* op haar tourbeurt, de jaarlykse regeering in den Sterrenhemel plechtig aanvaardde: by zodanige staatige plechtigheid was het, dat ik niet alleen eene volledige kennis verkreeg van het groot *Jubelfeest*, het welk honderd twaalf jaaren daarna, naamlyk in het jaar 64 van de *negentiende Eeuw*, ter gelegenheid der zeven honderd jaarige omloop van de Planeet *Venus*, stond gehouden te worden, maar vervolgens het onwaardeerbaar geluk genoot, voor de eerste maal sedert de oefening van myn kunstberoep, een *Planeetpantomime* te zien vertoonen, het geen van de aanschouwing eener *Astrologische toverlantaarn* gevolgd werd: ik zal my bevlytigen, om beide deeze keurelyke luchtvertooningen, met dien zwier van behagelykheid aftefchilderen, gelyk ik toenmaals in de beschouwing daarvan gevonden heb gehad.

Men behoeft geen waarzegger te zyn, om te voorzien dat sommige onzer tydgenooten gewoon alle onbegrypelyke zaaken voorbaarig te beoordeelen, zo wel de *Planeetpantomius* als de *Astrologische Toverlantaarn* voor ongereimdheden, onbestabaar met het gezond verstand, uitkryten zullen, uit aanmerking dat in het eerste geval, de Planeeten stom zynde, en by gevolg het gebruik van de spraak mislende, geen andere stilzwygende Pantomime-vertooning tuschen haar kan worden ondersteld, dan die men dagelyks door *Astronomische* waarneemingen, met de *Teloscope*, kan beschouwen; en dat, in het laatste geval, de afschetzing van een voorzeggkundige Toverlantaarn, welken de *Astrologen*, mischien tot een gedenkteken van het Schrikkeljaar 1864, uit hunne breinkookers opgeraapt hebben, geen de minste steek kan houden: wy zouden voorzeker onzen kostbaaren
tyd

tyd nutloos verspillen, by aldien wy ondernamen, alzulke zoutlooze en wanstaltige vitteryen te wederleggen, als zyn-
de het voor alle opmerkzaame verstand en gemaklyk te be-
grypen, dat hier, in beide betrekkingen, slechts in een
figuurlyken zin gesproken wordt: ingevolge van dien, zal
ik voordgaan, met te zeggen, dat het zevental van myne
spraaklooze Vrienden, de Planeeten, door allerhande ver-
staanbaare kentekenen eene vermaakelyke *Pantomime* onder
elkander speelden, die my ongemeen beviel: ik zag de
Planeet *Venus*, aan welke de regeering, gedurende het
jaar 1752 te beurt was gevallen, en die daarom de hoofdrol
in dat Planeetenspel bekleeden moest, rondsom de twaalf
Hemeltekenen van den *Zodiak*, met eene bevallige dartel-
heid, heen en weder huppelen, bespottende de zes overige
Planeeten, dat zy, ten haaren opzichte, grovelyk in haare
meningen bedrogen waren; terwyl de liefde onder de wae-
reldlingen, van beide geslachten, altyd zegepraalen zou:
Mars, gebelgd over dit schampere verwyt, geliet zig haar
met de wapenen te willen aantasten, en drong, tot dat
einde, midden door den *Zodiak* heen; maar *Sol*, dit be-
dryf gaande geslagen hebbende, gaf een teken van bevel,
aan de vier andere Planeeten, om *Mars* te ontwapenen,
om dat, zo als uit zyne gebaarden bleek, de krygstoe-
rusting, voor oproerige *Luchtpatriotten* voortaan onnoodzaakelyk en
gevaarlyk was: *Luna*, die den *Horizant* met een onbeschry-
velyke snelheid doorvloog, stelde zig voor den Planeet
Mars in de bres, aanwyzende dat de kracht der liefde, zon-
der onderschraging van wapenen, by wettige voorvallen, in
de beneden waereld onmogelyk bestaan kon blyven, zo dra
de vrouwlyke eer bevlekt werd: *Mercurius*, *Jupiter* en *Sa-
turnus*, gaven daar op, door zichtbaare omdraajingen, te
verstaan, dat, alshoon zy veel genoeg in het gedrag van
Luna schein, zy echter van begrip waren, dat *Mercu-
rius*, die den koophandel beschermde, den voorrang, als
bemiddelaar tuschen de twee twistende Planeeten, verdien-
de, om rede dat de vruchten van den koophandel, eigen-
lyk de goudbronnen waren, welken de liefde, en de wape-
nen

nen ondersteunen moesten, waarop het wolken gordyn voor de *Planeetpantomime*, geschooven werd.

Het gebeurde dat eer ik nog eenige nachtbeschouwingen, belangende de *Astrologische Toverlantaarn* aan den hemeltrans had gedaan, dat ik na eene zestig uurige bewerking in myn studeerkamer, het geheim onderschepte, dat onder den schors van de vertoonde *Luchtpantomime* verborgen lag; ten minsten bleek my aan alle de toebereidzelen, die er sedert by myne Vrienden de Planeeten gemaakt werden, dat het groot *Jubelfeest* van *Venus*, onbedenkelyke veranderingen in het staatsbewindschap van sommige ryken in *Europa*, gedurende het schrikkeljaar 1864, zoude veroorzaaken: in dat gevoelen werd ik te meer gesterkt, op den ontvangst van den navolgenden brief, geschreeven in de *Engelsche taal*, waar van de overzetting aldus luidt.

MYNHEER!

„ Het zal u zonder twyfel niet uit het geheugen ontslipt
 „ zyn, dat, omtrent twaalf jaaren geleeden, de *Engelsche*
 „ *Admiraal VERNON*, de *Spaansche vloot*, by *Carthage-*
 „ *na* sloeg, en, na die Zeehaven ingenomen te hebben,
 „ vervolgens *Porto Bello* veroverde: ik bevond my by de
 „ laatste Expeditie, als eerste schryver op het Admiraals-
 „ schip; wy stapten te *Porto Bello* aan Land, alwaar ik het
 „ geluk had in kennis te geraaken met een *Spaansch Astro-*
 „ *logist*, die den roem van alle geleerden, onder zyne tyd-
 „ nooten wegdroeg, dat hy een phenix in de Sterrekunst
 „ was: geen wonder! want hy wist my in den tyd dat ik
 „ myn verblyf ten zynen huize hield, met een groot spra-
 „ kige ophef, niet oneigen aan de *Spaansche Natie*, te ver-
 „ tellen, hoe hy onlangs, door middel van zyne Planeet-
 „ beschouwingen, aan den *Horizont* ontdekt had, dat het
 „ groot *Jubelfeest* van *Venus* het welk in het jaar 1864 moest
 „ voorvallen, ongemeene beweegingen en geweldige op-
 „ schud.

„ schuddingen, in twee derde gedeelte van *Europa* zoude
 „ veroorzaaken, op eene wyze, dat, volgens zyne Pla-
 „ neetkundige bevindingen, die hy voor onfeilbaar opgaf,
 „ drie gekroonde Vorstinnen, door kracht van wapenen,
 „ zig genoegzaam van dat waerelddeelmeester zouden maa-
 „ ken: het bleef by die voorzegging niet berusten; myn
 „ verziende *Spanjaard* verhaalde my nog meer andere din-
 „ gen, die het beryk van myn bekrompen verstand te bo-
 „ ven gingen, hoe zeer ik sedert myn eerste jeugd, altyd
 „ hulde aan de geleerde wetenschappen gedaan heb: onder
 „ anderen sprak hy met veel nadruks van eene *Planeetpan-*
 „ *tomime*, van eene *Astrologische Toverlantaarn*, en van een
 „ doorschynende *Triangelboog*: gy *Mynheer*, zult zekerlyk
 „ het eerste wonder al onderschept hebben, vermits de *Spaan-*
 „ *sche Astrologist*, met een zonderlinge naauwkeurigheid,
 „ het tydstop van deeze ontdekking, in dit tegenwoordig
 „ jaar bepaalde. Doch wat de twee laatstgemelde vertoo-
 „ ningen betreffen, zy zyn van een geheel anderen natuur,
 „ en staan nog zo haast niet te gebeuren, waarom voor
 „ zulk een groot licht in de tak der *Astrologie*, als waar
 „ voor UEd. beroemd is, niet behoort verzwegen te wor-
 „ den: de oplosfende verklaring, die 'er myn geleerde
 „ Huiswaard te *Porto Bello*, my van gegeven heeft, en die
 „ naar myn begrens d oordeel, overwaardig is, door uwen
 „ albevattende geest vermogens, ten opzichte van de kunst,
 „ met bedaardheid overwoogen te worden; zie hier *Myn-*
 „ *heer*, in de eerste plaats, hoedanig denkbeeld men zig
 „ van de *Astrologische Toverlantaarn*, overeenkomstig der
 „ *Spaansche wonderspraak* vormen moet! de zeven Planeet-
 „ glazen, welken, volgens het voorschrift van *Ovidius*,
 „ de tyden der herschepping zullen verbeelden, staan zeven
 „ waereldberuchte Koopsteden, in sommige handeldryvende
 „ Landschappen, in woeste en onbevolkte dorpen te her-
 „ scheppen, zo dat myn groothartige *Spanjaard* by zyn
 „ Astrologischen knevelbaard zwoer, dat alleen de zoge-
 „ naamde broederschap der *Vrymetzelaaren*, het bestuur van
 „ den Zeevaart en Koophandel geduurende het Schrikkel-

„ jaar 1864, zouden voeren: vervolgens moest de twee-
 „ de vertooning van de *Astrologische Toverlantaarn* daarin
 „ bestaan, dat de vogel *Phoenix*, die, naar het gevoelen
 „ der oudvaders, zig alle zeven honderd jaaren in *Egypten*
 „ vertoont, door een verstaanbaar gefluit te kennen zoude
 „ geeven, hoedanige goede en kwaade huwelyken men on-
 „ derfcheiden kon, aan kinderen die nog in de wieg lagen.
 „ Wat zal ik u nog meer zeggen, *Mynheer!* niemand dan
 „ de *Spaansche Astrologist*, was bekwaam, om my recht
 „ te doen begrypen, de gevolgtrekkingen, welke uit de ver-
 „ fchyning van den *Triangelboog* te haalen waren; zy zyn
 „ zo men wil, van weinig aanbelang; maar verdienen on-
 „ dertusfchen de oplettendheid van alle *Astrologisten*,
 „ welken by eene beproefde ondervinding, den lust ter
 „ aankweeking van de Sterrekundige wetenschap voegen: ge-
 „ loof niet *Mynheer*, dat ik u door onwaarheden wil blind-
 „ doeken, indien ik, als een getrouw vertolker van den
 „ *Spanjaard*, volmondig verzekeren durf, dat de beduidenis
 „ van den *Triangelboog*, de drie laatste eeuwen van de herschep-
 „ ping der Benedenwaereld, of liever het vergaan der zelve
 „ zullen aankondigen, en dat deeze *Triangelboog*, niet meer
 „ dan driemaal in den Wolkenhemel, door het *Planeetkun-*
 „ „ dig *Vergrootglas*, te beschouwen zal zyn: beproef of
 „ uwe *Astrologische* waarneemingen, in beide deeze opzich-
 „ ten, met de zyne ftrooken.

Ik ben,

BRITTANNICUS.

Britta moet van daag niet veel tegen my praaten, en *Jan*
 myn knecht, dat een lastig fchepsel is, als hy een pint bran-
 dewyn gedronken heeft, heb ik twintig boodfchappen be-
 last, om van zyne tegenwoordigheid ontlagen te worden,
 in een' tyd dat myne hersenen op ftelten loopen, door de
 overdenking van de *Astrologische Toverlantaarn*, gelyk ook
 van

van de *Triangelboog*, waarvan ik nog niets wist, voor dat ik dien diepzinnigen brief, van den *Engelschman* bekwam: grooten *Britannicus*! wat zyt gy een puikheld in de renbaan der geleerdheid! waarom de beperkte kundigheden van den armen *Astrologist Ludeman*, door zulk een overheerelyke uitvinding, op de pynbank gesteld? was het om myne kunst te beproeven, of my van een vermaardheid te berooven, waarvan de hollandsche waereld weërgalmt? neen, geen van beiden waren de beweegraderen van een bedryf, dat enkel uit een edelmoedige bron, ter bevordering van ons kunstgenootschap, sproot: ik zou onrecht doen, aan de manier van denken, van zulk een weërgaêloos voorlichter der *Astrologie*, als *Britannicus* schynt te zyn, indien ik verwaarloosde te onderzoeken, wat 'er, raakende de *Astrologische Toverlantaarn*, en den *Triangelboog*, al verder te voorzeggen valt. Ondertuschen dat ik besloot my daartoe te gaan verledigen, zag ik my in myn oogmerk gedwarsboomd, door de komst van een jonge Dame, die my beleefdlyk vroeg, of ik haar *Horoscoop* voor een gouden Ryder wilde trekken? met veel vermaaks Mejuffrouw, beantwoordde ik, terwyl ik, onder het uitspreken van die woorden, een deftig Burgerheer in myn spreekkamer zag treden, en die, zonder de oorzaak van zyn bezoek te zeggen, heel vrypostig de jonge Juffrouw by den arm vattede, en haar vervolgens, met veel oplopendheid, het vertrek uitstooten wilde, na my gevraagd te hebben, wie my de magt gaf, om zyn dochter door beuzelachtige voorzeggingen het hoofd op den hol te helpen? ik vroeg hem op myn beurt, door welk gezach hy my wetten in myn eigen huis wilde voorschryven? om kort te gaan, dit onverschrokken bescheid bedaarde hem, en wy werden goede Vrienden, in voegen, dat ik op zyn verzoek, de *Horoscoop* van zynen dochter voor een gouden Ryder trok, en aan die jonge Juffrouw, na de afgeloopene kunst bewerking wist te voorzeggen dat haare afstammelingen van het vierde gelid, onder de vertooning van de *Astrologische Toverlantaarn*, begrepen

pen waren, en uit dien hoofde, in het jaar 1864, een be-
ruchte rol op het toneel van hun vaderland speelen zouden.

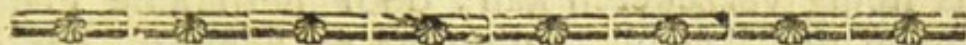
Naauwelyks was ik van dit ontydig bezoek ontlast, of ik vloog andermaal na myn studeerkamer, denkende aldaar op myn gemak te gaan overwegen, het diepzinnig geheim, dat 'er in den rykgestoffeerden brief van den geleerden *Britannicus*, zo met betrekking tot den *Astrologische Toerlantaarn*, als met belang, tot den onwaargenomenen *Triangelboog*, op-
geslooten lag, ondertuschen moest ik, niet zonder misnoe-
gen, ondervinden, gelyk my doorgaands in de meeste As-
trologische onderzoekingen van aangelegenheid ontmoet, dat ik hier weder buiten den waard gerekend had: *Britta*, die myn oplopend humeur kende, als ik bezig was in myn Studeerkamer verstandzoekende kunstgeheimen optedelfen, en my daarin niet hinderlyk willende weezen, stak, uit voor-
zorg onder de spleet van de kamerdeur een kaartenblad, waarop met potlood geschreeven stond, dat een deftig Heer my in het voorjaer wachtte: gemelyk over een nieuwe verhindering, door welke myn oogmerk op dien tyd teleur geseeld werd, begaf ik my, met veel weêrzins, naar myn spreekkamer, en myne ontevredenheid vermeerderde mer-
kelyk, toen ik aldaar een gegalonneerden Franschman aan-
trof, die onder het maaken van zyne nationaale complimen-
ten, my ten minsten een half quartier uurs ophield, met een fransche aanspraak, waavan ik geen enkeld woord verstond; ik poogde hem, met myne Haarburgsche ongemanierdheid te doen begrypen, dat hy Latyn, Hoogduitsch, of Hollandsch spreken moest, maar de Franschman, die my zo min als ik hem verstaan kon, nam de drift en het ongenoegen, wel-
ke in myne gebaarden uitblonken, voor een eerkwetende belediging op, en sloeg, ten blyke van dien, de hand op het gevest van zyn' degen, weshalven ik verplicht werd, ter ontwy-
kinge van een onaangenaame ontmoeting, om *Britta*, die de Fransche taal kundig was, in de kamer te roepen, ten einde ons als vertolkster te dienen: door dit tydig hulpmiddel, werden wy welhaast de beste Vrienden van de waereld, zonder nogthans met elkander de minste woordenwisseling

te kunnen houden; doch, terwijl het my genoeg was, dat *Britta* my het oogmerk van zyn komst verklaarde, trok ik vervolgens de *Horoscoop* van dien *Franschman*, en zulks geschied zynde, schreef ik op een stuk papier, in de latynsche taal: „ dat hy een *Baron* van geboorte was, die ter „ oorzaake van de *Janzenisten party* aangekleefd, en de „ *Bulle Unigenitus*, tegen de begeerte van den Koning, „ zyn' meester, in het parlement gedwarsboomd te hebben, „ uit zyn vaderland verdreeven zynde, werkelyk als een „ banneling herwaards en derwaards, in vreemde Landen „ omzwerven moest, en dat bovendien, uit myn Planeet- „ onderzoeking bleek, dat de allerlaatste telgen van zyne „ manlyke nazaten, by het groot *Jubelfeest* van *Venus*, „ Anno 1864, vruchtloos poogen zouden, een' Prins van „ een ander Vorstlyk huis, dan de tegenwoordige Schepter „ voerder, op den troon van het Ryk te brengen, en deswe- „ gen hunne hoofden zouden verliezen.

Hoe wonderlyk is het beloop der zaaken voor een *Astrologist*, wanneer hy zig in de bewerking van zyn kunst, door muizenesten besprongen ziet! juist de Horoscoop-trekking van den Franschen *Baron*, leverde daarvan een volllagen bewys uit, en scheen tot een geschikt middel te moeten dienen, om my, aangaande de bedoelde onderscheppingen, raakende de *Astrologische Toverlantaarn* en den *Trieangelboog*, welke *Brittannicus*, zo weêrgaëloos smaaklyk, gekleurd had, op het rechte spoor te brengen; toen was het, dat de gordynen der verduistering in den Planeeten-Hemel werden opengeschooven! toen was het, zeg ik, dat myn *Astrologische Spiegel*, alle de fraaie vertoningen van de *Toverlantaarn* ontwikkelde! ja toen was het dat *Johan Christophorus Ludeman*, de schellen der onwetendheid van zyne oogen afvielen: ik beschouwde de gespannen vierschaar, van myne Vrienden de Planeeten, welke de drie vrouwenthronen van *Europa*, ter gelegenheid, van het zeven honderd jaarig *Jubelfeest* van *Venus*, in het schrikkeljaar 1864 zouden verpletteren: ik

zag den bekoorelyken natuurstaat onzer allereerste Voorouderen, met eene verrukkelyke glansrykheid zegepraalen, zodanig, dat de onnoodzaakelyke en prachtbedervende opschik van gewaad, zo van het manlyke als vrouwlyke geslacht, als schandbevlekkingen van de menschlyke Maatschappy, ten vuure gedoemd werden, en ik verwonderde my, over de schoone trekken der verhevene zielstochten welke ik in het gelaat der Jubelfeesthoudende Waereldlingen, onder de nativiteit van de Planeet *Venus*, dat jaar vallende, klaarlyk opmerkte — Moord! brand! wat beduidt de ontzachlyke verschyning van den *Trieanjelboog*, waarvan *Britannicus* uit de voorzeggingen van den Spaanschen *Astrologist* zo weinig opklaring gaf? ik zie, ik merk, en ik zwyg, van eene voorbeeldlooze gebeurtenis van het jaar 1864, waarna ik alle *Astrologisten* van de negentiende Eeuw, zal laten raaden, tot dat het Jubelfeest van *Venus*, aan de zevenpuntige Planeetmutzen meer krachts zal byzetten, dan zy tot nog toe gedaan heeft.

N°. XVI.

ASTROLOGISCHE VERKLARING

D E R

Geboorte van drie Planeetkinderen, welken geduurende de Loopjaaren 1865, 1866, en 1867, zeven wonder spreuken zullen vertellen.

*W*onder spreuken worden menigmaal in een verkeerden zin opgevat, en oudtyds plachten sommige volken daarvan een verschrillend denkbeeld te vormen, dan tegenwoordig onze tydgenooten doen; als welke gewoon zyn, het verhaal van een zaak die hun onmogelyk of onwaarschynelyk toefchynt, by wyze van bespotting, voor een *Wonderspreuk* te verklaren: ondertusfchen dat wy zeer vervreemd van het laatste gevoelen zyn, om dat het op een eigen goeddunkelyke inbeelding, of, dat nog erger is, op haatelyke vooroordeelen berust, ben ik in de noodzaakelykheid, tot voorkoming van alle misverftand, vooraf te moeten zeggen, dat ik door *Wonderspreuken*, in die betrekking als waarover hier, ten opzichte van de drie *Planeetkinderen*, gehandeld zal worden, eigenlyk te kennen wil geeven, zulke ongehoorde Waereldwonderen, die fchoon nimmer voorgevallen, echter daarom gebeurelyk zyn, of ten minften niet buiten het bereik van de menschmogelykheid fpringen; zonder my verder te bekreunen nopens de betekenis, die men aan derzelver benaaming toefchryft: hoedanig het daarmede gelegen moge zyn,

is het onderzoek van een' *Astrologist* onwaardig, terwyl ik vervolgens stellig verzekeren kan, door herhaalde Planeetbeschouwingen wel degelyk bevonden te hebben, dat in elk der drie Loopjaaren 1865, 1866 en 1867, een *Planeetkind* geboren zal worden, welke ieder op zynen tyd aan de waereldlingen van de *negentiende Eeuw*, gedenkwaardige *Wonderspreuken* zullen vertellen.

Men vindt by de geleerde Oudvaders verscheidene opmerkelijke voorbeelden van jonge kinderen, die, sedert hun allervroegste jeugd, begonnen hebben *Wonderspreuken* te verhalen; onder meer anderen gewaagt *Valerius Maximus* van een meisje, oud zes jaaren, van 't welk men voorgaf, met den geest van voorzegging bedeed te zyn, dat zy de burgers van haare geboorteplaats waarschouwde, geen brood voortaan aan de honden te geeven, om dat 'er een groote hongersnood op handen was; en dat door de beklagelyke ondervinding deeze voorzegging, kort daarna, bewaarheid geworden zynde, zulks voor een *Wonderspreuk* by het volk had doen doorgaan: *Diogenes Laërtius* doet een stap verder, als zeggende beleefd te hebben, dat een jongen van zeven jaaren, op de openbaare marktplaats, met luider stemme uitriep: *Verblinde burgers! gy lieden bemerkt het gevaar niet dat boven uwe hoofden hangt!* en dat, hoe zeer op die *Wonderspreuk*, welke men voor een kinderachtig bedryf nam, geen acht geslagen werd, dezelve nogthans het zelfde jaar, door een zwaaren en bloedigen oorlog, waarin de geboortestad van het kind stormender hand bemagtigd was geworden, werd opgevolgd. Behalven zodanige bygebragte voorbeelden uit de aloudheid, voor welkers echtheid, ik echter geen borg blyven wil, geheugt het my, geduurende myne reize, met mynen hoogverlichten leermeester *Zunterbach*, voorheen door een groot gedeelte van *Europa* gedaan, by ons verblyf te *Napels*, een jonge dochter, van burger afkomst, ongeveer dertien jaaren oud, gezien te hebben, die zelden in een gezelschap sprak, of het moest een *Wonderspreuk* zyn; en ik hoorde haar eenmaal in het voorportaal van het Witte vrouwen klooster, ten bywezen van een talryke schaar volks, die haar omringde, duidelyk

delyk zeggen, dat de woedende vlammen van den toenmaals brandenden berg *Vezuvius*, in het midden van de *negen tiende Eeuw*, de Stad *Napels* vernielen zoude; hoedanige *Wonderspreuk*, tot myne verwondering, by de geesrryke *Napolitaanen*, voor gangbaare munt opgenomen werd.

De herdenking van alle foortgelyke *Wonderspreuken* hadden my zulke ongunstige verbeeldingen daar van doen opvatten, waardoor ik niet ongaarne gezien zoude hebben, dat myne Vrienden de Planeeten, het geheim van de zonderlinge geboorte van de drie *Elementarische Planeetkinderen*, gelyk ook de *Wonderspreuken* die men hen in de Loopjaaren 1865, 1866, en 1867, zoude hooren vertellen, voor my verzwegen hadden. Ik bevond my eens op een winteravond in myn *Observatorium*, om de verwachtwordende *Comeet* natespeuren, geen de minste gedachten hebbende, dat myne Sterrekundige onderzoekingen, op dien tyd aanleiding tot grooter ontdekking zouden geeven, wanneer ik door een bovennatuurlyke beweeging vernam, dat drie van de zeven punten van myn Planeetmuts, op den grond nedervielen, zonder dat ik dezelve wedervinden konde: niet zonder ontsteltenis vloog ik de trappen af; begaf my naar de keuken, ontfak aldaar myn Cartesiaansche lamp, waarmede ik *Jan* myn knecht beval my te volgen: zo dra ik in myn *Observatorium* wedergekeerd was, werd het licht uitgeblazen, en *Jan* tuimelde van schrik, met de Cartesiaansche lamp in de hand, de trappen af, onderwylen dat ik onbeweegelyk voor de *Astrologische Spiegel* staan bleef: om aan de waarheid niet te kort te doen, maak ik geene zwaarigheid te bekennen, dat ik, offchoon ik my nooit van eenige angst valligheid bevangen gevoelde, als ik my in het gezelschap van het zevental myner Luchtpatroonen bevond, nogthans, door gebrek van kloekhartigheid, een geruime poos aarfelde, of ik schielyk vertrekken, of daar langer verblyf houden zoude, wanneer ik uit die onberaadenheid werd getrokken, door de beschouwing van drie *Planeetkinderen*, welken de *Astrologische Spiegel* my in het stik donker vertoonde, en die al myne oplettendheid na zig trokken.

Eenen reiziger, wiens gezicht op de vlakte van eene heide door het vuur der blikzestraalen verblind wordt, blyven somtyds nog eenige oogenblikken overig, om de voorwerpen die hem omringen te beschouwen, maar in dit geval, werd aan den gapenden *Astrologist Ludeman*, met zyn half gebroken Planeetmuts geen tyd van tuschenpoofinn toegelaaten; want behalven de ongemeene groote toebereidzelen, welken ik in myn *Astrologischen Spiegel* bespeurde, dat ter gelegenheid van de geboorte van het eerste Planeetkind gemaakt werden, zo waren de gistingen, die ik aan de oppervlakte van den *Zodiak* ontdekte, zo onophoudelyk, en van een zo zeldzaame natuur, waardoor gemaklyk te bebesluiten viel, dat men bezig was over een onderwerp van meer aangelegenheid, dan de verschyning van een Staartster in de Hemelzaalen te handelen: uit die oorzaak was het, dat ik my met overhaastig bevlytigde, alle de gangen van myne Vrienden de Planeeten, van stap tot stap, zorgvuldig optemerken; en denkelyk kan ik, zonder verwaandheid, aan deeze myne Astrologische onderzoekingen toeschryven, het licht, het welk ik, ten opzichte van de zonderlinge gebeurtenis, wegens de geboorte der drie Planeetkinderen bekwam: de eerste van die, moet, achtervolgends myne waarneemingen, in de maand January van het Loopjaar 1865 geboren worden, en zal, zeven maanden berykt hebbende, niet alleen het volle gebruik van zyn spraak verkrygen, maar gelyktydig in die tedere jongheid, het geen ongehoord is, reeds *Wonderspreuken* beginnen te verhaalen: *De mensch zo lang hy leeft, is zig zelven nooit gelyk! — De zotten zyn de gelukkigste stervelingen op Aarde, om dat zy het meeste fortuin op de Waereld genieten. — De beste Inwooners van een Land, door een volksregeering bestuurd, zyn de vergeeten burgers die zig nergens mede bemoejen.* — Deeze zullen de drie eerste *Wonderspreuken* zyn, welke men uit den mond van dat kind hooren zal. Ik onderschepte vervolgens ten aanzien van zyne afkomst en bedryven, geduurende deeze nachtbeschouwingen, al verder, dat zyn Vader een Stadsomroeper, en zyne Moeder een uitdraagster van beroep zoude

zoude weezen; dat dit *Planeetkind* op zyn twaalfde jaar, de annadering van de *laatste Eeuwbasuin* uitblaazen moest, en in deezen ouderdom zoude trouwen, om de zuiverheid van zyn verstand en zeden, in het school der verleiding, waaraan de jeugd doorgaands blootgesteld is, niet te bederven. Voor ditmaal myn Astrologisch onderzoek afgelopen zynde, verliet ik myn *Observatorium*, wanneer my den aanvolgenden morgen, heel vroeg, een tweeden brief van den geleerden *Brittannicus*, geschreeven in de Engelsche taal, ter hand werd gesteld, luidende als volgt:

MYN HEER LUDEMAN!

„ Het schynt dat het geheugen my parten begint te spee-
 „ len, 'tgeen voor een' Planeetonderzoeker onaangenaam is;
 „ want kort na de afzending van myn voorigen brief, be-
 „ merkte ik eerst, dat ik vergeeten had u te schry-
 „ ven, gelyk ik daarby had behooren te doen, hoe, behalven
 „ de drierleie weetenswaardige zaaken, die 'er de hoofd-
 „ onderwerpen toenmaals van uitmaakten, de *Spaansche*
 „ *Astrologist*, te *Porto Bello*, by nader onderzoek, uit den
 „ loop der Planeeten nog nagespoord heeft, dat 'er in de
 „ jaaren 1865, 1866 en 1867, drie *Planeetkinderen* moeten
 „ geboren worden, waarvan het middenste tot het vrouwlyke
 „ en de twee andere tot het manlyke geslacht zoude behoo-
 „ ren, en afkomstig zullen weezen van ouderen, woonachtig
 „ in het Land alwaar gy thans uw verblyf houdt: het fraai-
 „ ste van de Historie zal zyn, *Mynheer*, dat volgens de
 „ orakeltaal van den hoogverlichten *Spanjaard*, deeze drie
 „ *Planeetkinderen* ieder in het zelfde jaar van hunne geboorte,
 „ wonderspreuken zullen verhaalen, welken destyds de
 „ gantsche waereld verbaazen zullen: raad eens Heer *Lu-*
 „ *deman*, wat een *Astrologische fabel* de geleerde man van
 „ *Porto Bello*, my, dien aangaande, op de mouw heeft
 „ willen spellen: ik zal uw geduld niet lang op de pynbank
 „ hou.

„ houden , terwyl ik hier niet meer dan een getrouw na-
 „ fchryver van zyn eigene woorden wil zyn ——— Hoor ,
 „ vrind *Brittannicus* , zeide hy , ik verklaar op het zegel
 „ van een' *Astrologist* , dat ryklyk tegen het speelwoord van
 „ eer van een' Krygsofficier kan opweegen , volkomen be-
 „ wust te zyn , dat het eerste *Planeetkind* , in het jaar 1865 ,
 „ de *laatste Eeuwbaazin* , voorzeggende ; het tweede *Planeet-*
 „ *kind* , in het jaar 1866 , de *beste vrouw van de waereld* ,
 „ die niemand van onze tydgenooten nog gezien heeft , aan-
 „ wyzen , en het derde *Planeetkind* , in het jaar 1867 , de
 „ *voortekenen van het laatste der dagen* , door byzondere tyd-
 „ perken aantoonen zal : ik weet niet Mynheer , wat ik van
 „ de uitgestrekte kundigheid van myn *Spaanschen Astrolo-*
 „ *gist* moet denken , en ondertusfchen op dat ik , om in myne
 „ oordeelvellingen over dit netelig onderwerp , niet voor-
 „ bedachtlyk feilen mogt , heb ik gemeend voorzichtig te
 „ zullen handelen , met de befliffing daarvan aan uwe
 „ doorwrochte Planeetbefchouwingen andermaal overtelaa-
 „ ten , onder verzekering dat ik ben ,

Uw Kunstgenoot ,

BRITTANNICUS.

Inmiddels dat myn geest weggesleept werd , door diepe
 gepeinzen , over den veelbeduidenden inhoud des tweeden
 briefs , my door *Brittannicus* toegezonden ; en die ik nog
 veel merkwaardiger dan den eerften bevond , als die in alle
 deelen volmaaktlyk ftrookte met het geen ik albereids , aan-
 gaande het eerste *Planeetkind* , in myn *Observatorium* waarge-
 nomen had ; in het midden zeg ik , van zulke overdenkin-
 gen , waardoor ik befloot nadere proefnemingen wegens de
 twee andere *Planeetkinderen* te doen , kreeg ik het morgenbe-
 zoek van Mynheer *Schipschopschap* , een oud vriend , welke ik
 federtlange jaaren voor een' man van een vrolyk karakter
 gekonnen had : ik hoop niet , Vader *Jan* , zeide hy , dat ik u
 on-

ongelegenhed zal aandoen, door u zo vroegtydig te komen bezoeken; want ik wist, als ik later kwam, dat ik u in het bekyken van de pislazen verward zoude gevonden hebben: gy doet my plaasier, my wat gezelschap te houden, in een tyd dat ik het hoofd vol muizenesten heb, overeen' brief, die ik nog vroeger dan uw bezoek kom te ontvangen, gaf ik hem ten antwoord — Tut tut, met de muizenesten, viel *Schipschopschap* my in de reden, ik heb 'er mischien meer oorzaak toe dan gy; want voorleden week heb ik myn' losbol van een zoon, in het verbeterhuis geplakt, om dat hy kort achter elkander, drie meisjes met kind gemaakt heeft; en daarom wenschte ik dat gy zyn *Horoscoop* eens trokt, op dat uwe zeven Sinjeurs, de Planeeten, my een voorschrift mogten geeven, hoedanig ik het voortaan met dien deugniet zal moeten aanleggen, om hem tot bedaaren, of ten minsten tot het voeren van een beter gedrag te brengen: ondanks zyne koddige uitdrukkingen my hartlyk deden lachen, voldeed ik terstond aan zyn verzoek, doch het viel my genoegzaam onmogelyk, myne verwondering voor hem te verbergen, zo dra de Horoscooptrekking zyn volle beslag gekreegen had: dit geschied zynde, riep ik, met een soort van verrukking uit, *welke ongeboorde dingen ontdek ik uit de Nativiteitsster van uw' Zoon!* — hoe zo? vroeg hy; zal myn jongen gegeesfeld, gebrandmerkt, of opgehangen worden? want één deezer strafoefeningen zal denkelyk zyn lot zyn? „ Gy hebt ongelyk, dus te denken, hervatte- „ de ik, ja gy hadt vry beter gedaan, van hem, in plaats „ van in het verbeterhuis optesluiten, met één der drie be- „ zwangerde meisjes, naar zyne eigene keuze te hebben „ laten trouwen, terwyl myne Vrienden de Planeeten my „ gebieden, door Astrologische Voorzeggingen, te ver- „ klaaren, dat uw Zoon het laatst bedroogen meisje zal „ trouwen, en bestemd is om de Overgrootvader te weezen „ van het middenste *Planeetkind*, dat in het jaar 1866 moet „ geboren worden, en door welks *Wonder spreuk*, de *beste „ vrouw van de waereld* zal worden aangetoond.” — *Schipschopschap* sloeg zyne beide handen zamen, en begon

my wakker uittelachen, zeggende vervolgens, dat zulke malligheden geen geloof verdienden, vermits 'er zig geen *beste Vrouw* op de waereld bevinden kon, ten zy dat zy stom geboren was: hier mede zyn afscheid neemende, hoorde ik naderhand, dat de jonge *Schipschopschap*, door zyn' Vader, inderdaad, korte dagen na dit voorval, uit het verbeterhuis gehaald, en met het meisje, dat hy verkoozen had te trouwen, in 't huwelyk getreden was.

Onaangezien die kluchtige ontmoeting my nog meer lichts kwam byzetten, ten aanzien van de *Planeetbeschouwingen*, welken my opzigtelyk de *Wonderspreuken* der twee laatste *Planeetkinderen*, nog overbleeven te doen, zo begaf ik my, den volgenden nacht, zonder *Cartesiaansche* lamp, naar myn *Observatorium*, om dat *Jan*, myn knecht, sedert dat hy met dezelve van de trappen gerold was, de lust scheen vergaan te zyn, om my derwaards te verzellen: ik had nog geen negen seconden daar geweest, of myn *Astrologische Spiegel* vertoonde my, in het verschiet, twee *uurpyramides*, op den kruin van welken, de twee *Planeetkinderen*, die geduurende de Loopjaaren 1866, en 1867 geboren moesten worden, met den éenen voet stonden, terwyl zy den anderen voet achterwaards hielden: in die houding geleek my het meisje, dat haar *Wonderspreuk* in het eerstgemelde jaar vertellen moest, niet onbevallig te zyn, uitgezonderd dat zy aan de linker wang een lidteken van een muis droeg, het geen ik naderhand bemerkte een ervelyk gebrek van de geboorte te zullen wezen; ondertuschen dat de Jongeling, wiens *Wonderspreuken* zig tot het laatstgemelde Loopjaar bepaalden, door scheeve kuiten, en een uitgewassen hoogte op den regter schouder, de gedaante van een' dwerg verbeeldde: onmiddelyk na ik deeze beide voorwerpen eenige weinige oogenblikken in den *Astrologischen Spiegel*, met veel oplettendheid, bekeeken had, vernam ik van alle kanten een onbedenkelyk groot gedruis, aan den Hemeltrans, waardoor eensklaps het glas van den Spiegel verduisterde, en de vertoonde voorwerpen geheel voor myne

myne oogen onzichtbaar werden: my dacht dat ik myne Vrienden de Planeeten, ter sluik zag meesmuilen, over de verwondering die in myn gelaat doorstraalde, en die aan een' *Astrologist* niet eigenaartig behoort te zyn: hier op volgde de weêrklank van een ontzachlyke stem, die my toeriep: „*Ludeman!* onderzoek niet verder de *Wonderspreuken*, welken deeze beide *Planeetkinderen* in den jaaren 1866, en 1867, uitspreken zullen; want *Britannicus* onze koesterling, heeft het u reeds geopenbaard; wy gebieden u derhalven, eens voor al uwe *Astrologische Voorzeggingen*, over dit onderwerp, te verzwigen, ten einde aan den eenen kant, by den geleerden *Zwollenaar*, die *uwe Goudmyn*, geschreeven over den driejaarigen *Orange-oorlog*, gispen zal, geene verdere redenen van misnoegen, of verbittering, bekwaam om zyne gezondheid te ontfellen, geboren te doen worden, en aan den anderen kant, om aan de tydgenooten van de *negentiende Eeuw*, de uitsluiting van zodanige *Wonderspreuken*, by eigene ondervinding overtelaaten.”

No. XVII.

ASTROLOGISCH ONDERZOEK

O V E R H E T

*Onderscheid tusfchen de kwaade en goede hartfchrikken,
bekleed met uitgezochte Horoscoopen, en raare
voorzeggingen, betrekkelyk bet Schrikkel-
jaar 1868.*

Sta vast! alles moet van daag wyken voor het onderzoek dat ik in myn *Planeetkabinet* gedaan heb, over de *Hartfchrik!* men kan 'er ftaat op maaken, dat de kwaade *Hartfchrik* van een *doodlyke uitwerking* op alle de temperamenten der menfchen, zonder onderscheid, is, en ik maak my fterk, om 'er de waarheid door echte, en bewonderenswaardige voorbeelden van aantetoonen: het is voorzeker in 't fchool van *Haarburg* niet, daar men zulke ontdekkingen doen kan.

Alle natuurlyke fchrikken, welken den regelmaatigen omloop van het bloed ftemmen, zyn, meer of min, aan gevaarlyke gevolgen onderworpen; maar, het is een bekende zaak, dat zy alle door medicinale middelen, die het bloed verdunnen, en tot zyne voorige circulatie brengen, ten opzichte van haare fchadelyke uitwerkingen, verholpen kunnen worden: alleen voor de *kwaade Hartfchrikken*, wat men daar van ook gevoelen moge, zyn geen artzenyen gewaffen: de reden is klaar, om dat iemand, wiens hart plotfelyk door een zwaare fchrik bevangen wordt, niet alleen den
natuur.

natuurlyken loop van het bloed, voor altyd verliest, maar vervolgens door de drukking der hersenen, een verstop-
ping in de ademhaaling ondergaat, die doorgaands een
sebielyke uitblusfching der levensgeesten ten gevolge heeft:
geen aderlatingen, noch andere geneeskundige operatien,
zyn immer bekwaam geweest, de *doodlyke uitwerkingen* van
de *kwaade Hartfchrikken* te verdryven: al wat men daar
van beuzelt, zyn sprookjes, die men de onkundigen op de
mouw fpelt.

Ondertusfchen dat ik hier overfchryf, fchiet my te binnen
een zonderling geval, hier te Lande voor twee jaaren ge-
beurd, aan een paar fpotvogels, die het beiden aan de ge-
volgen eener *kwaade Hartfchrik* oogenbliklyk besturven;
hoedanig overtuigend voorbeeld, gevolgd zal worden van
het verhaal eener dubbelde Horoscooptrekking, met betrek-
king tot een perfoon, die met twee vrouwen, fchoon beiden
daar van onbewust zynde, getrouwd was, en op één van
welke de *kwaade Hartfchrik* desgelyks van eene doodlyke
uitwerking is geweest: eindelyk zal ik, om het onderscheid
tusfchen de *kwaade* en *goede Hartfchrikken* blykbaar aante-
toon, verfcheidene overwaardige *Horoscoopen* aanhaalen,
waaruit de weêrgaêlooze gevolgen van de laafte foort, pr ef-
kundig gebleeken zyn.

Twee jonge ambachtsgezellen, beiden losbollen zynde,
begaven zig, onder goedkeuring van hunne ouderen, naar een
zekere Stad in *Holland*, om 'er werk te zoeken; zy beslo-
ten, ter vermeidng van onkosten, den weg te voet afteleg-
gen, en dronken onderweeg een helderen roes: de avond-
ftond, door de menigte pleisterplaatzen, hen overvallen
weezende, verdubbelden zy hunne fchreden, en gingen al
zingende voort, tot zy de Stad, werwaards zy heen moes-
ten, tot op een half quartier uurs genaderd zynde, de poort-
klok hoorde kleppen: dit deed hen nog fterker voortgaan,
als vreezende buiten de Stad gefloten te zullen worden:
ondertusfchen kwamen zy voorby eene gerechtsplaats,
daar zy door het maanlicht duidelyk een opgehangen misda-
diger onderscheiden konden, tegen wien één der losbollen,

in het voorbygaan, al spottende bestond te zeggen: *Vriendje gy zult u moeten haasten, als gy vóór poortsuiten in de Stad wilt zyn!* een ketelboeter, daar ter plaatze toevallig verbor-gen zynde, om 'er een noodzaakelyke bondschap te doen, en waarschynelyk in de verbeelding dat de waarfchouwing hem betrof, riep met een holle stem uit zyn schuilhoek, *Ik kom, Ik kom, Ik zal u volgen!* ten zelfden tyde zyne ketels om het lyf werpende, waar mede hy stadwaards voortfnelde: de beide ambachtsgezellen, getroffen door dit onverwacht geroep, en door het vervaarlyk geraas van de ketels, meenden dat de opgehangen misdadiger, met kettingen al van de galg afkwam, om hen te vervolgen, en in dat denkbeeld, door de *Hartschrik* bevangen, stelden zy het op een loopen: de ketelboeter, dit ziende, liep uit al zyn magt hun na, om de poort te krygen, zonder haar echter te kunnen achterhaalen: dit naloopen, en de verdubbeling van het ketelgeraas, vermeederde dermaaten de angstvalligheid der reisgezellen, inzonderheid toen zy, omziende, van verre het zwart aangezicht van den ketelboeter door het maanlicht beschouwde, dat zy binnen de poort geraakt, beiden van schrik ter nedervielen, en het ook beiden, door den *Hartschrik*, binnen een half uur tyds bestorven, onaan-gezien alle voorhanden zynde hulpmiddelen door den portier aangewend: de ketelboeter intusfchen insgelyks binnen de poort gekomen, wierd op hoog bevel, by voorzorg, gearresteerd, doch na zyn onschuld gebleken was, des anderen-daags, kost- en schade-loos ontslagen, en de lyken der twee ongelukkige ambachtsgezellen, vervolgens hunnen ouderen 't huis gezonden.

Om de *doodlyke uitwerkingen* van den *Hartschrik* proefkundig te staaven, door een zeldzaame gebeurtenis, waar toe de Horoscooptrekking van één, binnen deeze waereld-beroemde koopstad aanzienlyken inwooner, my tot de ontdekking gebragt heeft, zal ik u het verhaal daarvan doen, met die oprechtheid waarvan ik gewoon ben, in alle myne handelingen gebruik te maaken.

Op zekeren Saturdag morgen bezig zynde my aantekleeden,
om,

om, volgens myne gewoonte in de zomermaanden, na myn buitengoed *Sloterdyk* te ryden, kreeg ik het onverwagt bezoek van een fatzoenlyk Heer, van geboorte een buitenlander, doch die sedert eenige jaaren, te *Amsterdam*, met een bemiddelde weduwvrouw getrouwd, vervolgens daar met 'er woon gebleeven was, en door behulp van die voordeelige huwelyks party, de luister van het rentenierschap ordentelyk ophouden kon: hy verzogt my zo vrindelyk om tog dien morgen nog zyn *Horoscoop* te willen trekken, dat ik aan myne *Haarburgsche* gemanierdheid te kort gedaan zou hebben, als ik verzuimd had, my oogenbliklyk zyn beleefde aanzoeken, dienaangaande, te laten welgevalen, te meer, toen hy my drie gerande Dukaaten, nieuwlings in de munt geslagen, voor de verlangde Horoscooptrekking aanbood: na dat *Mynheer Wallenbach*, zo als ik hem by verbloeming noemen zal, my opzigtelyk de opgaaf van zyn doopnaam, en den tyd zyner waereldverschyning in staat gesteld had, om een' aanvang met het Planeetkundig werk te maaken, begon my in het midden der onderzoekingen, 't klamme zweet uit beschroomdheid door de pypen van myn Astrologischen broek te loopen, als in een onzeker en onberaden besluit blyvende, hoedanig het best aanteleggen om aan den pligt van myn beroep te voldoen, het onderschepte geval zo veel doenlyk te bewimpelen, en ten zelfden tyd my door een welgetroffen prognosticatie, van het drietal nieuw geslagene Dukaaten, die op myn tafel liggende, my kragtig in de oogen blonken, niet opzettelyk te berooven: *Wallenbach* bemerkende dat ik mischien het groot geheim ontdekt had, trok my uit die onberadenheid — *Wel Ludeman! wat zeggen uwe Planeeten van myn noodlot?* vroeg hy met eenige onverduldigheid: hoor *Mynheer*, ik durf niet alles zeggen wat ik weet, beantwoordde ik zediglyk — *Spreek maar regt uit, ik begryp wat gy meent*, hernam *Wallenbach* vervolgens, met verlegenheid. Het werd toen tyd hem verklaaring van zaaken te geeven: in dat begrip openbaarde ik hem vrymoediglyk hoe het met de bevindingen van zyn *Horoscoop* gelegen was: gy hebt, zei ik, ergens
in

in een vreemd Land, nog een vrouw buiten de geene waar mede gy hier te *Amsteldam* getrouwd zyt — zy is nog in leven, en zal u eer 175 dagen verlopen zyn, hier ter plaatse komen opzoeken, en haare verschyning zal aan uwe tegenwoordige bedgenoot zulk een *doodlyke Hartscbrik* veroorzaaken, waaraan zy in zestien uren tyds overlyden zal, terwyl gy, wegens dit ongeval, uit de Stad vluchten, en als een banneling elendig omzwerven zult: *Wallenbach* bedankte my voor deeze waarschouwing, onder verzekering dat hy tot voorkoming van dien, bekwaame behoedmidde-len werkstellig maaken zou; beval my zorgvuldiglyk de geheimhouding van die zaak, en beschonk my boven de beloofde belooning, nog met een gouden Ryder, tot een bewys dat hy over myne bekwaamheid voldaan was.

Ongevaar vyf maanden, na deeze ontmoeting, werd ik door den *Kastelein* van een voornaam Logement binnen deeze Stad verzogt, aan zyn huise te willen komen, vermits iemand die hy voorgaf van *Haarburch* te zyn, en tot zynent geloogerd was, groote genegenheid betoonde my te mogen spreken: ik vroeg den *Kastelein* waarom hy den persoon niet aan myn huis bragt; doch hy gaf my met een glimlach tot bescheid, dat een wettige reden zulks verhinderde: ik had, om de waarheid te zeggen, de historie van *Wallenbach* toenmaals genoegzaam niet meer in geheugen, door de menigte van verschillende zaaken, waarover ik dagelyks geraadpleegd werd, en derhalven begaf ik my, zonder schroom, naar het logement werwaards ik ontboden was geworden; men bragt my in een vertrek, daar ik een bovenlandsche Dame van omtrent veertig jaaren oud, in een sobere plunje aantrof: alle de omstandigheden betreffende de bekendmaking van haar persoon en familie overtuigden my, dat zy een landsvrouw van my moest zyn: in die verzekering had ik medelyden met haaren beklagelyken toestand, wanneer zy met de traanen in de oogen beleed, getrouwd te zyn met een man die haar trouwloos verlaaten had, en, zo men zeide, zyn verblyf in *Holland* hield; voorbedachtlyk, of door vergeetenheid verzwygende den naam van hem, met wien zy voor.

voorwendde gehuwd te zyn; en terwyl ik geen belang had om zulks te vraagen, vergenoegde ik my slechts om de *Horoscoop* van de Haarburgsche Dame, uit liethebbery te trekken: volgens dien bevond ik, dat haar man met een ander hertrouwd was; dat hy in den omkring der amsteldamsche muuren moest woonachtig weezen, maar de ruchtbaarheid van dit geval een doodelyke *Hartfchrik* voor de tegenwoordige vrouw uitwerken zou: het bleef daar by voor dien tyd, doch ik verstond vervolgens, uit den mond van de Haarburgsche landvrouw, dat *Wallenbach* haar man was; dat zy zyne woonplaats ontdekt hebbende, het trouwloos bedryf van dien echtchenner aan de hollandsche *Mevrouw Wallenbach* in persoon verhaald had, en dat deeze tederhartige Dame, die haar' gemaal als haare oogappelen beminde, over het aanhooren van dit onverwacht en zielsmertend ongeval, zodanig door een *Hartfchrik* bevangen was geworden, dat zy korte uren daarna, den geest had gegeven; ondertusichen dat *Wallenbach*, overeenkomstig myne prognosticatie, hals over kop naar elders gevlucht was, om de verdere en zwaardere vervolgingen, waarmede hy bedreigd werd, voorzichtigheids halve te ontwyken: met dit alles speet het my, dat de overhaasting, en de drift van myne landsvrouw, oorzaak tot den dood van *Mevrouw Wallenbach*, en tot de opgevolgde vlucht van haar' man gegeven had.

Aanbelangende het Schrikkeljaar 1868, tot de beschryving van welke ik vervolgens over zal gaan, voor zo veel betreft de goede *Hartfchrikken*, die zullen meestal daarin plaats hebben, en van een verschillende natuur zyn, met de geene als waar over bereids gehandeld is; dan nademaal het volstrekt onmogelyk is, daarvan een recht denkbeeld te verkrygen, ten zy men alvorens eenige kundigheid hebbe van de oorzaaken waaruit dezelve spruiten, om dat haare aangekoppelde benaaming, een aanstootelyke strydigheid bevat, welke in den eersten opslag aan iemand, het kunstgeheim der *Astrologie* missende, onverstaanbaar moet voorkomen, zo zal het niet ongeschikt zyn, eer ik myn voorzegkundig *Horoscoopkabinet* over dit onderwerp ontsluit, hier

vol

volzaaklyk te verklaaren, dat ik door *goede Hartfchrikken* alleenlyk te kennen wil geeven, zodanige bevangingen der hartstogten, of wel van zintuiglyke overrompelingen, waar door menfchen van een teder en aandoenlyk temperament, ligtlyk getroffen kunnen worden, en welke hartsontroeringen, doorgaands veroorzaakt door blydfchap, of fomtyds door het gevoeleener tederhartige liefde en vriendschap, veel maalen diepe indrukfelen maaken, die zelden gevaarlyk zyn, vermits alzulke *goede Hartfchrikken*, uit foortgelyke oorzaaken opwellende, geen tyd hebben, om andere wortelen te fchieten, dan die in de uitwerking heilzaam zyn; want hoe zeer ik niet betwiften wil, dat de overftelping van een fchielyke blydfchap fomwylen doodlyk, of ten minften gevaarlyk voor de gezondheid kan weezen, ten opzichte van perfoonen, die al te fterk door hartstogtlyke aandoeningen overkropt, niet meer vatbaar voor de reden zyn, zo bewyft, over het algemeen genomen, de ondervinding het tegendeel: aldus viel, by voorbeeld, een jonge Vorftin pas zestien jaaren oud, wier doorluchtig huis in het vergeetboek geraakt was, weinige jaaren geleden, in eene langduurige bezwyming, toen men haar onverwachts kwam aanzeggen, dat en gekroond Monarch van drie Ryken haar tot zyn bruid verkoozen hadt, zonder dat deeze *goede Hartfchrik* uit de blydfchap ontftaan, eenige gevaarlyke gevolgen voor die jonge Prinſes gehad heeft, of met eenige mogelykheid hebben kon: indiervoegen heb ik voor deezen een Haagſchen *Notaris* gekonnen, die zo gierig als mifmaakt was, en die op de onverwagte tyding, van den hoogſten prys van honderd duizend guldens, uit de generaliteits lotery getrokken te hebben, door onmaatige blydfchap van een *Hartfchrik* bevangen werd, waar door hy beweegeloos op den grond nederviel, doch naderhand gezond en frifch is gebleeven: behalven deeze beide voorbeelden, is my gebleeken, dat een paar gelieven, door hunne ouders welëer in den voorgang van hunne liefdehandel gefremd, en na een afwezenheid van ruim vier jaaren, de toeftemming tot de voltrekking van haar huwelyk verkreegen hebbende, door de blydfchap

fchap met zulke geweldige *Hartfcbrikken* werden bevangen, dat zy beiden drie maanden lang bedlegerig geraakten, en volgens het oordeel van vermaarde Geneesheeren, in levensgevaar waren, hoewel ik, na het trekken van haare *Horoscopen*, door myne Astrologifche Voorzeggingen het tegendeel verklaard heb gehad.

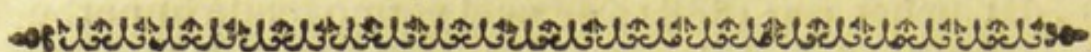
Nooit hebben myne Vrienden de Planeeten my meer dienst gedaan, dan door my de kracht en overheerelyke gevolgen, van de goede *Hartfcbrikken* te doen kennen, in een geval, daar het bevindelyke van myn kunstberoep als *Astrologist* uitblinken moest: een deftig Koopman woonagtig in deeze handeldryvende ftad, die my meermaalen met zyne bezoeken verëerd had, wanhoopend over het verlies van zyn brievetas, federt beurstyd by hem vermist geworden, en waarin, behalven verfcheide papieren van aangelegenheid, onder anderen ook voor drie en-dertig duizend guldens aan Engelfche banknooten waren ingeslooten, kwam zyn toevlucht tot myne Astrologifche Voorzeggingen neemen, met verzoek dat ik het zevental myner Luchtpatroonen over de mogelykheid der wedervinding van deezen verlooren fchat eens geliefde te raadpleegen: ik zeide hem, na eene kortftondige kunstbewerking, dat hy niet ongerust over dit aanmerkelyk verlies behoefde te zyn, terwyl het geen twee uren zoude aanloopen, of zyn gevonden brievetas zoude hem onbeschadigd weder ter hand gefeld worden, maar voegde ik daar by, als de kentekenen van uwen *Horoscoop* my niet bedriegen, behoort gy meer ongerustheid op te vatten, over het doodsgevaar, waarin zig het ongelukkig voorwerp bevind, aan wien gy door fchriftelyke trouwbelofte plechtig verloofd zyt, en die gy trouwloos verlaaten hebt: ik had naauwlyks deeze laafte woorden uitgesproken, of de Stadsomroeper verfcheen vlak voor myn huis, onder uitroeping dat de verlooren brievetas gevonden zynde, op een zeker aangewezen plaats tegen eene ordentelyke belooping, door den eigenaar, met wettige bewyzen van eigendom, kon worden afgehaald: hy kreeg op die tyding uit blydfchap een kleine *Hartfcbrik*, die door myne goede voorzorg rasch verdween

en verklaarde my vervolgens, dat hy een welmeenend berouw gevoelde over het onwaardig gedrag ten opzichte van zyne beklaagelyke minnaaresse gehouden, zeggende, dat hy deezen verkeerden stap terstond zou gaan herstellen; onder zodanige verzekering, nam hy zyn affcheid, na my edelmoedig voor deezen dubbelden dienst beloond te hebben: het was ongeveer een maand na die Horoscooptrekking dat ik op eene volledige wyze uit zyn' mond vernam, hoe hy, volgens myne voorzegging, zyne minnares inderdaad in levensgevaar aangetroffen hebbende, zy op zyne onverwachte verschyning, en betoond berouw, wegens zyne gepleegde onstandvastigheid, door overmaat van vreugde in eene soort van *Hartschrik* was vervallen, die in' plaats van haaren wankelbaaren staat van gezondheid te benadeelen, haar in twaalf dagen tyds, zonder het gebruik van geneesmiddelen, volkomen hersteld had, zo dat men uit deeze Astrologische proefneeming, de gelukkige gevolgen van de *goede Hartschrikken* kan afmeetten, waar door ik en myne tederbeminde *Britta* het vermaak genooten van tegenwoordig te zyn, by de viering van een bruiloftsfeest, die ik uit den loop der Planeeten voorzien had.

By geluk zullen 'er in het schrikkeljaar 1868 gantsche scheepsladingen van *goede Hartschrikken* op de kusten van de benedenwaereld komen aanstranden, waarvan ik op gronden van welgeslaagde Planeetbeschouwingen onbeschroomd voorzeggen kan, dat zy meest altemaal gelukkig zullen uitvallen; ja wat meer is met overheerelyke uitlagen van allerlei waereldsche voorspoeden staan te worden bekroond; op die manier zal men zien, dat een wraakzuchtig Rechter door een *goede Hartschrik* bevangen, de onschuld van een gekerkerd vrouwsperfoon openbaarlyk in den raadzaal beschermen zal, en door dezelfde oorzaak zal men alsdan bevinden dat een schatryk, doch haatdragend amptenaar, die uit een nietwaardig grondbeginzel van misnoegen, tegen zyne naaste bloedvrienden opgevat, eerst beslooten hebbende dezelve te onterven, naderhand by testament zyne neeven en nichten tot wettige erfgenaamen van zyne nalatenschap verklaard

klaard heeft: een goede *Hartfchrik* moet vervolgens bewerken, dat in het jaar 1868 twee veel vermogende opperhoofden van verschillende cabalen, voor deezen zig als onverzoenelyke vyanden tegen elkander gedraagen hebbende, te zamen den bandder vriendschap onverbreeklyk zullen toeknoopen; de *Astrologifche Spiegel* die my zelden bedriegt, wanneer ik my wegens ontdekkingen van gewigt in myn *Observatorium* bevinde, vertoonde my de laaste maal by voorraad eene zonderlinge gebeurtenis, welke in het Schrikkeljaar 1868 plaats zoude hebben, en waarover ik myne Vrienden de Planeeten geraadpleegd heb: dit zeldzaam voorval moest eigentlyk daarin bestaan, dat algemeene goede *Hartfchrikken*, waar door de inwoners van eene volkryke Stad, ter zaake van eene geweldige *Aardbeving* en daarop volgende *Waterberoering*, ten dien tyde bevangen zullen worden, hun van alle ingezogene verbittering, of ingewortelde haat, ten opzichte van verschillende geloofsgenooten, voortaan zullen doen afzien.

N°. XVIII.

B E G R Y P E N D E

H E T

*Drietal Loopjaaren 1869, 1870 en 1871, waarby de
Astrologische Spiegel, de betekenis der twaalf Schaat-
zenryders van den Zodiak vertoont.*

ROEMRUCHTIGE MAN!

„ Myn Vader was een kruier van zyn beroep, en myn
„ Moeder een schoonmaakster, die by de ryke lieden haar
„ kost won: zy kreegen drie kinderen, waarvan ik de eenig-
„ ste zoon ben: al hunne hoop was op myn toekomend *for-*
„ *tuin* gevestigd, en myne ouders bouwden allerhande
„ kasteelen in de lucht, wegens de ongemeene talenten,
„ welken zy sedert myn allervroegste jeugd in myn kleine
„ persoon zagen uitblinken, en waarvan de vooruitzichten
„ overheerlyke gevolgen scheenen te belooven: waarlyk
„ geen wonder, Heer *Ludeman!* want op myn zevende
„ jaar wist ik al knaphandig de *Historie* van *Uilenspiegel*,
„ gelyk ook de *Avanturen* van *Orson* en *Falentyn* te lee-
„ zen, maar dat u noodzaakelyk verwonderen moet, in
„ den ouderdom van veertien jaaren, sprak ik al een' mond
„ vol Latyn en Fransch, vermits ik door goede voorspraak
„ in een Stadschool, de beginfelen deezer beide taalen uit
„ de

„ de Grammatica en Syntaxis gratis geleerd had : men be-
 „ gon my alrede voor een' overvlieger in de taalgeleerdheid
 „ te beschouwen, toen het myn' Vader in het hoofd kwam,
 „ my op een Barbierswinkel te bestellen, daar ik te gelyk
 „ het scheeren, en het paruikenmaaken leeren moest: ze-
 „ ventien jaaren oud zynde, werd ik lyfknecht by een' bur-
 „ germeesters zoon, die geschikt was om een buitenlandsche
 „ reis te doen, en gy zult gemaklyk beseffen, hoe ik my
 „ verblydde, dat men my verkoozen had, om myn jongen
 „ meester in zyne reistogten te verzellen: daar werd ons
 „ een verstandig man tot Gouverneur toegevoegd, die by-
 „ zonder gelast was, een waakend oog op het gedrag van
 „ zyn' voedsterling te houden, in voegen als hy bereids vyf
 „ jaaren gedaan had: om kort te gaan, wy kwamen te Pa-
 „ rys, daar ik toevallig kennis kreeg aan een' Franschman,
 „ die den naam wegdroeg van een liefhebber van de beschou-
 „ wende takken der wetenschappen te zyn, en met wien
 „ ik my geduurende myn verblyf in de groote Waereldstad,
 „ zo sterk in vriendschap wikkelde, dat hy my beloofde,
 „ de *Astrologie*, en al het geen tot de Sterrekunst betrek-
 „ king had, volmaaktlyk te zullen onderwyzen: ingevolge
 „ van zodanige belofte gebeurde het, op een donkeren
 „ avond, dat ik met myn' *Marinville*, na zyn Observato-
 „ rium geklommen zynde, om eene buitengewoone waar-
 „ neeming te doen, waarvan hy my aanbouwer wilde
 „ maaken, het hem vervolgens in de gedachte kwam, my te
 „ vraagen, of ik in myn levenstyd, wel ooit de *twalf He-*
 „ *melsteken* van den *Zodiak* op schaatzen had zien ryden?
 „ ik betuigde hem ter goeder trouwe, dat ik nimmer noch
 „ van den *Zodiak* noch van de twalf Hemelsteken had hoo-
 „ ren spreken; met eene onnozele houding daar by voe-
 „ gende, dat men in den hollandschen scheerwinkel ongewoon
 „ was, zaaken van zulk eene diepe geleerdheid te verhan-
 „ delen,

„ Na dat wy tot middernacht alles begluurd hadden,
 „ wat 'er toenmaals in den Planeetenhemel omging, deed hy
 „ my de twalf *Schaatzenryders* van den *Zodiak* beschou-

„ wen,

„ wen, zeggende, dat dit ongewoon bedryf, alleen op de
 „ drie Loopjaaren 1859, 1870 en 1871 toepasfelyk kon
 „ worden gemaakt, en hoe zeer ik, om de waarheid te
 „ zeggen, op dien tyd nog niets begreep van de flingerin-
 „ gen, welken ik de twaalf Hemeltekenen voorby den Zo-
 „ diak zag doen, was ik echter byzonder in myn fchik,
 „ voor de eerftemaal zo veel geleerd te hebben, waarom ik
 „ van dit oogenblik af, het befluit nam, niet alleen om
 „ voortaan my met de borst, op de lesfen van *Marinville*
 „ toeteleggen, maar vervolgens, als ik in de kunst volleerd
 „ zoude zyn, op myn manier, een Planeetbefchouwer in
 „ folio te zullen worden: ondertusfchen zag ik alle myne
 „ maatregelen in rook verdwynen, door het fchielyk ver-
 „ trek van myn jongen meester, die, met vóórkennis van
 „ zynen Gouverneur, *Parys* verliet, en zig naar *Italiën*
 „ begaf: wy bezochten ter loops *Florence*, *Turin*, *Genua*,
 „ *Venetien* en *Napels*, zonder enige merkwaardige ontmoe-
 „ tingen te hebben, tot dat wy ten laaftten te *Rome* beland-
 „ den, alwaar ik het ongeluk had, door onzen kwaadaartigen
 „ Gouverneur uit myn dienst gejaagd te worden, uit oorzaak
 „ dat ik aan myn jongen meester, op zynen uitdrukkelyken
 „ last, een galant meisje, des nachts, heimelyk, in zyn fleep-
 „ kamer gebragt had: federt dit noodlottig tydftip, heb ik
 „ elendig moeten zwerven, Heer *Ludeman*, zo dat de hol-
 „ landfche fpreek, *Twaalf ambachten, dertien ongelukken!*
 „ zeer eigenaartig op myn perfoon kan toegepast worden,
 „ als hebbende binnen 't verloop van zes jaaren tyds, dat my-
 „ ne omzwervingen buiten 's Lands bleeven duuren, de
 „ hoogwigtige posten van Paruikemaakers knecht, Baard-
 „ fcheerder, Hansworst van een' Kwakzalver, oppasfer van
 „ een Bordeelhuis, Muizebaard in een Schouwburg, en
 „ makker van een' Zakkerolder bekleed gehad: alle deeze
 „ voortreffelyke grondzuilen van een' fortuinftaat, waarop
 „ myne verblinde ouders al te voorbaarigh hun geluk gebouwd
 „ hadden, zouden my misfchien een bedelaar van beroep
 „ hebben doen blyven, indien ik door een zonderling toe-
 „ val, geen middel gevonden had, om in hoedanigheid van

„ paardeknecht, in dienst van een reizenden *Baron* te ge-
 „ raaken, waardoor ik andermaal te *Parys* kwam, en ge-
 „ duurende myn verblyf aldaar, mynouden vrind, *Marin-*
 „ *ville* vlytig ging bezoeken, tot dat myn nieuwe meester,
 „ de hoogduitsche avanturier, voor een valschen speeler be-
 „ kend geraakt, en met de noorderzon naar elders verhuisd
 „ zynde, ik, op zyn verzoek, myn intrek ten zynen huize
 „ nam: ik heb drie jaaren lang, by *Marinville* verbleeven,
 „ en ben door zyne onderwyzingen erfgenaam van zyne
 „ kunstgeheimen, en gelyktydig van zyne werktuigen en
 „ boeken, na zyn overlyden geworden, weshalven, zonder
 „ de trots der halfgeleerden te bezitten, of een grootspraa-
 „ kige beroemdheid van myne verkreegene bekwaamheden
 „ te willen uitbazuinen, ik schroomeloos van my zelven ge-
 „ tuigen kan, althans een baas onder de *Astrologisten* te
 „ zyn, wiens kundigheid den proeffsteen van de allerbezwa-
 „ relykste Planeetbeschouwingen Horoscooptrekking zou kon-
 „ nen doorstaan; en het is daarom, roemruchtige Man! dat
 „ ik my in het tegenwoordig geval niet ongaarne heb willen
 „ verledigen, om een briefwisseling van kunstgenootschap
 „ met u aantevangen, ten einde daaruit vastgaande besluiten
 „ te kunnen opmaaken, of uwe Astrologische bevindingen,
 „ aangaande de *twaalf Schautzenryders* van den *Zodiak* voor de
 „ bovengemelde drie Loopjaaren, met de mynen strookten.”

Ik ben enz:

OMNISHOMO.

MYN GOEDE HAARBURGER!

„ Alſchoon ik maar een vrouw van een gering verſtand
 „ ben, heb ik ſedert lang geweeten, dat de *Astrologiſt Lu-*
 „ *deman* zulke grappige voorzeggingen kan doen, die geen
 „ opgeblaazen Schoolmeester, al ware hy tot in zyn darmen
 „ geleerd, zou kunnen naäpen: *Neelje* myn jongſte doch-

H h

, ter

„ ter, die dagelyks groente aan uw huis brengt, heeft my
 „ verhaald dat zy u, eenige dagen geleden, met de
 „ Planeetmuts op het hoofd, in het voorhuis zag staan, en
 „ dat in uw gelaat alle de trekken van het Tvenaarschap
 „ uitblonken: moeder, zeide zy, *Keetje*, myn vrienden, de
 „ zuster van den schilder die in onze beurt woont, en ik,
 „ hebben voorgenomen, op een avond, als het donker is, by
 „ *Ludeman* onze *korrelige kop* te laten trekken: gy zyt mal
 „ meid, gaf ik haar ten antwoord, mogelyk meent gy de
 „ *Horoscoop*? dan, terwyl *Neeltje* zo hoog niet geleerd was,
 „ hoe dit woord te begrypen, zo gebeurde het juist, dat
 „ de Schoolmeester van ons dorp, die haar in het spelden
 „ leezen en schryven onderweezen heeft, de zaak door zyne
 „ uitmuntende geleerdheid besliste: hoor *Neeltje*, zeide hy,
 „ op een meesterachtigen toon; om een blyk te geeven dat
 „ ik het woord *Horoscoop* zo goed als de beste *Astrologist*
 „ versta, zo moet ik u zeggen, dat 'er geen andere uitleg-
 „ ging aan gegeeven kan worden, dan het onderzoek van
 „ de menschlyke lotgevallen, uit de Planeetloopen te be-
 „ schouwen, en daarop de voorzegging van iemand zyn
 „ aanstaande geluk of ongeluk te gronden: *Neeltje* zou waar-
 „ schynelyk met die geleerde verklaring genoegen genomen
 „ hebben, in geval onze wydvermaarde Dorpschoolmeester
 „ geen deerenis met haar en zyne vriendin *Keetje* gekreegen
 „ hebbende, de volgende zielroerende aanspraak aan haar
 „ gedaan had — Vraagteens aan dien babelaar van een
 „ *Ludeman*, die zo veel geruchts in de waereld maakt, als
 „ hy uw *Horoscoop* getrokken heeft gehad, of hy door zyne
 „ verminkte voorzeggingen wel weet te bepaalen, den tyd
 „ op welke de twaalf Hemelsteken van den *Zodiak*, op
 „ schaatzen zullen ryden? en zo dra gy bemerkt, dat hy het
 „ niet weet, zo zeg hem, uit naam van uw' Leermester,
 „ *Obkarius*, dat zulks in de drie loopjaaren, 1869, 1870
 „ en 1871 geschieden zal: ik ontraadde myn dochter *Neeltje*,
 „ toen hy vertrokken was, van zyn verwaande les gebruik
 „ te maaken, en besloot, myn goede *Haarburger*, u in stilte
 „ deezen brief te schryven, op dat, vóór *Neeltje* en haare
 „ „ vrien

„ vriendin *Keetje*, haare *Horoscoopen* by u laten trekken;
 „ gy my eens mogt laten weten, wat wonderen die in-
 „ gebeelde zot van een Schoolmeester, met die twaalf
 „ Schaatzeryders heeft willen vertellen. Schryf my aan
 „ het adres van de vrouw uit de Comeney, in het dorp van
 „ *Voorschooten*, die genaamd is, *LYSJE ZONDER ZORG*,

— *Schuins over den Schoolmeester.*

HOOGGELEERDE KUNSTGENOOT!

„ Gisteren nacht, omtrent één uur, kwam alhier op
 „ myn buitenplaats, even buiten den *Leydschendam* een ex-
 „ presse aan, afgezonden door enige Geleerden van de let-
 „ termaatschappy te *Padua*, meldende onder anderen, dat
 „ de beruchte *Astronomist*, *SPINOZATI*, een voornaam
 „ lid van hun letterkundig genootschap, deezer dagen, eene
 „ wonderbaare ontdekking aan den *Zodiak* had gedaan, wel-
 „ ke zy waardig oordeelden, aan de corresponderende le-
 „ den buiten 's Lands te moeten mededeelen: volgens dat
 „ voorloopig bericht zoude de beroemde *Spinozati*, aldaar
 „ te gelyk voor een kundig *Astrologist* bekend, onder de
 „ voorzitting van de Planeet *Sol*, in verscheidene achtereen-
 „ volgende nachtbeschouwingen, oogschynelyk aan den
 „ Hemeltrans waargenomen hebben, ongewoone beweegin-
 „ gen onder de twaalf *Hemeltekenen* van den *Zodiak*; hoe-
 „ danige snelvliegende omzwervingen, zo hy meende,
 „ veel geleeken na die der Schaatzeryders, die men des
 „ winters by sterke vorst, in de koude landstreeken, ziet:
 „ hy bespeurde vervolgens, uit alle de kenmerken, welken
 „ de verdere Planeetbeschouwingen hem aan de hand ga-
 „ ven, dat deeze niet onaartige luchtvertooningen, zinspe-
 „ lende voorbeduidzelen waren, van sommige merkwaardi-
 „ ge gebeurtenissen, tot het tydperkenschap van de *negentien-*
 „ *Leuw* behoorende, en die byzonder geduurende het drie-

„ tal loopjaaren 1869], 1870 en 1871 plaats zouden hebben:
 „ ik voege by deeze kennisgeving, waar toe de pligt van
 „ *Kunstgenoot* my verbindt, eenigemyner uitgekijpte *Obfer-*
 „ *vatiën*, nopens dit Sterrekundig onderwerp, onder vriend.
 „ lyk verzoek, indien zy uwe oplettendheid verdienen,
 „ deze'ven te willen vergelyken met de waarnemingen, die
 „ gy goetvinden zult daar over te doen, en my van uwe
 „ Planeetbevindingen, ten deezen opzichte, insgelyk, een
 „ naauwkeurig verslag te geeven — verblyvende uw
 „ bekende vriend,”

NICOLINUS.

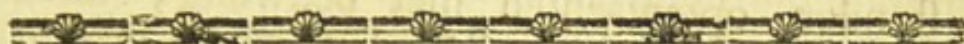
Boven en behalven de voorstaande brieven, nog zes anderen, over het zelfde onderwerp, ontvangen hebbende, die ik, ter oorzaake van myne volhandigheid, meest alle onbeantwoord laten moest, verbeeldde ik my niet ongeschikt te zyn, op myn beurt eens te gaan beproeven, of ik den knoop van het wondergeheim, raakende de twaalf *Schaatzenryders* van den *Zodiak*, niet beter ontwarren kon, door eene eerbiedige hulde in myn *Observatorium* aan myne Vrienden de Planeeten te bewyzen; inderdaad het gelukte my, na het afleggen van deeze staatigeplichtpleging, waaraan de meeste Planeetbeschouwers, by sommige voorkomende gelegenheden, genoodzaakt zyn zig te moeten onderwerpen, dat ik, door middel van myn *Astrologische Spiegel*, de rechte betekenis daarvan, voor zo veel de drie beschryvende loopjaaren betrof, met een ontwyffelbaar gevolg kwam te ontdekken: ik beschouwde in dit onbedriegelyk spiegelglas, dat die zogenoemde schaatzenryding in het eerste loopjaar van 1869 verricht moest worden, door de vier Hemelsteken, de *Ram*, *Stier*, *Tweelingen*, en de *Kreeft*; dat vervolgens zy, in het tweede loopjaar 1870, daarin vervangen zouden worden, door den *Leeuw*, *Maagd*, *Balans*, en den *Schorpioen*, en dat, om kort te gaan, Anno 1871, de laatste schaatzenryding geschieden zoude, door den

den *Schutter*, *Steenbok*, *Waterman*, en de *Vischen*: dan, hoe voldaan ik over de ontdekking van deeze nieuwigheid toenmaals ook geweest moge zyn, voldeed het my echter niet, in zo verre dat 'er myne Astrologische eer door ge- vleid kon worden, voor en aleer ik den sleutel van de on- begrypelyke beduidenis van die zeldzaame luchtvertooning gevonden had; het geval scheen dienaangaande myne oog- merken te begunstigen, door het onverwacht bezoek van een' *Astrologist* uit *Zwitserland*, die mischien nog grooter Planeetbeschouwer dan ik was: hy begon my, by zyn aan- komst te vraagen, of ik sedert dertien nachten geen buiten- gewoone gisting aan den *Horizont* gewaar geworden was? veinzende het doelwit zyner vraag niet begreepen te heb- ben, verzocht ik hem nadere opening van zaaken te willen geeven: wel nu, zeide hy, terwyl gy veinst my niet te verstaan, zo zal ik my duidelyker gaan verklaaren, door u te zeggen, dat de oorzaak van myn bezoek ten doel heeft, om te weten of gy de staartflingeren van de twaalf Zo- diaksteken, veel overeenkomst met die der Schaatzery- ders hebbende, reeds hebt waargenomen, met dat gevolg, van de byzondere invloeden, welken zy op drie loopjaaren van de *negentiende Eeuw* staan te verkrygen, onfeilbaar te kun- nen onderscheppen? Daar valt voor een' Planeetonderzoe- ker, die naar vermeerdering van kundigheden in zyn be- roep haakt, geen gepaster hulpmiddel te omhelzen, dan een ruiteryke bekentenis van zyne onwetendheid te doen, en door dit grondbeginzel van leezucht bestuurd, drong ik vervolgens zo sterk op de uitfluiting van zyne Astrologische kunstgeheimen aan, dat hy my deswegen volkomen oplos- sing van zaaken gaf.

Ik ben van gevoelen, gelyk uit de volkbaarheid myner herhaalde Planeetbeschouwingen ooblykbaar is, begon de Zwitsersche *Astrologist* hierop te redekavelen, dat al die bui- tengemeene toefstel der twaalf Zodiaksteken, die men te- genwoordig zichtbaarlyk aan den Sterrenhemel onderschei- den kan, de loopjaaren 1869, 1870 en 1871 alleen ten voor- werp hebben, dat is te verstaan, dat elk van derzelve vier

jaargetyden met vèrklinkende gebeurtenisfen aanvangen of eindigen zullen; by voorbeeld, de Planeet *Saturnus* ditmaal de *Interpretator* van het fchaatzenrydende fchouwfpel geweest zynde, gaf ter gelegenheid van zyne laafte horizontale opklimming, niet onduifter de beweegende oorzaak daarvan te kennen, als door figuurlyke zwenkingen verklaarende, dat de *Lente* van het jaar 1869, met een algemeene vreedebreuk, tufchen de *Ottomanen* en genoegzaam alle de *Christene Mogendheden* een begin zoude neemen; dat wyders de *Zomer* van het loopjaar 1870 beflooten ftond te worden met de ontdekking van een nieuwe Goudmyn op de kusten van *Java*, in den omtrek van de Oostindifche hoofdstad, *Batavia*, welke op een zonderlinge manier door een fcheeps Conftapel zal worden uitgevonden; gelyk de aanvang van den *Herfst* van Anno 1871 niet minder opmerkelyk fchynt te weezen, door een fleepziekte, welke sommige volken van *Europa* als dan bevangen zal, tot groot geluk van andere natien, die, in troubel water vifchende, daaruit hunne voordeelen zullen weeten te trekken: zo dra de Planeetkundige *Mecenas* vertrokken was, befloot ik nopens de verkreegene opklaaring van zaaken, myne Vrienden de Planeeten terftond te gaan raadpleegen, en dit Astrologifch onderzoek gefchied zynde, bevond ik vervolgens dat die kundige *Zwitzer*, in zyne denkbeelden niet misgetast had.

N°. XIX.

B E S C H R Y V E N D E

H E T

Wonderjaar 1872, doormengd met geestryke Brieven en
 puik van Horoscoopen, over het lang, en kort le-
 ven der Gebuwden, door Antipathie getrouwd.

„ **V**lieg na myn slaapkamer Jan, en breng my myn roo-
 „ den mantel, want ik moet uitgaan” — *Mynheer het*
is zo glad op straat dat gy den hals zult breeken! — „ Geen
 „ woordenspraak meer Jan! — *Blyf maar i' huis*
Mynheer, want daar staan zes personen in de voorkamer,
die u begeeren te spreken — „ Ik zeg schoelje dat gy
 „ gehoorzaamen zult!” — *Ik kan niet Mynheer, om dat*
Juffrouw Britta het my verboden heeft — Hoe! riep
 ik toen in eene dolle woede uit, zal ik langer geen meester
 in myn eigen huis zyn? Dit gezegd hebbende, liep ik met
 een boozen kop naar myn slaapkamer, daar ik, na alle hoe-
 ken van myn kleêrkas doorsnuffeld te hebben, myn rooden
 mantel niet vinden kon.

Myne baloorigheid, en wat *Astrologist* die verzocht was het
 Planeetenmaal by één zyner goede vrienden te gaan bywoon-
 en, zoude zulk een grievende smaad, in myne plaats, voor
 suikerkoek opgegeeten hebben? myne baloorigheid over
 deeze ontydige verhindering ging zelfs zo ver, dat ik zowel
Britta als Jan myn knecht, met stokslagen bedreigde, en
 my

my voor de aanwezende perſoonen welken my in de voor-
kamer ſtonden optewachten niet bedwong, onder voor-
wendzel dat het een contradictiedag was, waarin ik nie-
mand ſpreken kon: vyf van de zes bezoekers namen hier
mede genoegen, onder afſpraak van den volgenden morgen
weder te zullen komen; maar een getrouwde Dame, die
de zeven plaagen van *Egypten* op haar aangezicht geſchilderd
had, en beſlooten ſcheen te hebben, om, het koſte wat het
wilde, haar *Horoscoop* te doen trekken, hield my by de ſlip
van myn rok vaſt, biddende dat ik haar toch niet onge-
trooſt zou laaten heengaan — Wel, hoe is uw naam
Madam, en wat is uw geboortejaar? vroeg ik haar vry
brutaal — Myn naam is *Colombina*, en myn geboorte-
jaar is het zelfde waarin Prins *Willem Hendrik Friſo* ter wae-
reld kwam: hoewel deeze laaſte woorden my veel naden-
ken baarden, geraakte ik echter daardoor eenigzins tot
bedaaren; doch onaangezien het zelve, haar *Horoscoop* met
een koele onverſchilligheid getrokken hebbende, maakte ik
geene zwaarigheid aan die Dame, zonder de minſte geheim-
houding, te voorzeggen, dat zy uit *Antipathie* getrouwd
was, met een' man die haar ſterker beminde, dan zy hem
ooit gedaan had; en dat, terwyl de *Antipathie* van haaren
kant kwam, zy zig ook getrooſten moest het eerſt te
zullen ſterven, te meer, nademaal zy, in een ongelukkig jaar
geboren zynde, onmogelyk vatbaar voor de oprechte hu-
welykſliefde kon zyn, met een voorwerp dat zy ſcheen te
haaten: ondertuſſchen dat ik haar Aſtrologiſch vonnis uit-
ſprak, bemerkte ik oogſchynelyk, dat de doodkleur zig op
het aangezicht van *Colombina* vertoonde, waarom ik ter-
ſtond van batteryen veranderde: Mevrouw, zeide ik, my-
ne Vrienden de Planeeten zyn u zo ongunſtig niet als gy
mogelyk meent; want indien gy voortaan met uwen Gemaal
ſympathifeeren wilt, kunt gy miſſchien een' gryzen ouderdom
beryken: dat is onmogelyk Mynheer, viel zy my driftig in
de rede, veeleer zou ik verkiezen te ſterven, dan langer
in den trouwſtaat te leeven met een' man, dien ik doodlyk
haat. De onverzettelykheid van deeze vrouw beklagende,

en geen kans ziende om haar *Antipathie* voor haar' echtgenoot te verdryven, trok ik myne schouderen eens op, tot een blyk van medelyden, en vernam korte dagen daarna, dat *Columbina* wegens myne *Prognosticatie* door een *kwade Hartfchrik* bevangen, aan de gevolgen van eene beroerte overleeden was.

In het jaar 1745 was men te *St. James* doodlyk ongerust over den voordgang der wapenen, van Prins *Eduard*, *Pretendent* van *Engeland*, en het Paleis van *Kinsington*, alwaar de Koninglyke familie zig toenmaals als kloosterlingen opgeslooten hielden, wanneer, na den veldslag van *Calloden*, onder de ontvluchte perfoonen, behoorende tot het gevolg van den *Pretendent*, *Mylord Drummond*, hier te lande aankwam, en geduurende zyn verblyf te *Amsterdam*, my in een gezelschap van eenige Engelsche en Hollandfche Heeren, een bezoek kwam geeven, met het oogmerk om zyn *Horoscoop* te laten trekken: ik zeide hem voor de vuist, dat zyn *Nativiteitsfer* volzekeer aantoonde, dat hy uit *Antipathie* getrouwd was, met eene lelyke Dame, die wegens het bezit van haare groote rykdommen, hem tot het aangaan van die echtverbintenis had overgehaald; doch nadien de *Antipathie* tot dit huwelyk, van haar' kant niet voordgesprooten was, zy hem stond te overleeven, aangezien myne Vrienden de Planeeten gewoon waren de echtgenooten, aan wier zyde de kracht der *Antipathie* voor het fluiten van een huwelyk boven dreef, altyd in het ongelyk te stellen, om dat zy moedwillig de wetten der menschlykheid verkrachten: *Mylord*, zonder misnoegen myne Astrologifche orakelspraak aangehoord hebbende, begon wakker te lachen, en beschonk my met een half douzyn Engelsche Guinees, na in het heengaan al spottende tot my gezegd te hebben, dat hy by zyn aankomst te *Romen*, zyn' timmerman zoude belasten een doodkist voor hem klaar te maaken, en het bleek inderdaad, dat die voorzorg niet onnut was geweest, vermits men zes maanden daarna, in de Couranten las, dat *Mylord Drummond* over tafel zittende, in den ouderdom van 42 jaaren, fchielyk was overleeden.

Dat de Planeeten een veelvermogen den invloed hebben, op het lang en kort leven van gehuwde perſoonen, die door *Antipathie* getrouwd zyn, is niet alleen onbetwistbaar, maar ſleunt op het gezach, van ten minſten een paar honderd Horoscooptrekkingen, my, geduurende het bekleeden van het Astrologiſtenberoep op verſcheidene tyden en plaatſen daarvan voorgekomen, en waarvan meest altoos de uitſlagen aan de voorzegkundige uitſpraaken beantwoord hebben: intuſſchen ben ik lang onkundig gebleeven, van de bewerkende oorzaaken, waarom juist die echtgenoot, het zy man, of vrouw, by welke de kracht der *Antipathie* voor het aangaan van een huwelyk predomineert, door een noodzaakelyk gevolg, zyn of haar levenſtyd, onverſchillig in wat ouderdom ook, doorgaands allereerst wordt uitgebluscht: miſſchien zouden myne Vrienden de Planeeten zig zo ſchielyk niet verwaardigd gehad hebben, om aan één hunner weetgierige gunſtelingen daarvan opening te geeven; of hem liever, ten dien opzichte nog een geruimen tyd in het ſtik donker gelaaten hebben, in gevalle de navolgende geestige brief geene gelegenheid aan de hand gegeeven had, om de bedwelming van zodanige kunsttergende onzekerheid, eensklaps te doen verdwynen.

VADER DER ASTROLOGISTEN!

„ Ik ben een inboorling van dit gemeenebest, aan wien
 „ het geduurende myn gantſche leeftyd, noch aan tydelyke
 „ goederen, noch aan zulke fortuinſtaaten ontbroken heeft
 „ gehad, welke de inbeelding van geldbeminnende en eer-
 „ zuchtige waereldlingen kunnen ſtreelen; maar onaange-
 „ zien de meeste van hun zig overgelukkig geſchat zouden
 „ hebben, met een vierde gedeelte myner voorſpoeden te
 „ bezitten, kan ik volmondig betuigen, dat ik my, in het
 „ midden myner geblankette ſchyngelukken, in een' poel
 „ van hartverſlindende verdrietelykheden bevinde: ik ben
 „ in

„ in eene voornaame koopstad van myn vaderland, met drie
 „ vrouwen getrouwd geweest, die ik alle overleefd heb,
 „ en die alle drie een' man van gevoel, gelyk ik my on-
 „ beroemd kan vleien te zyn, ten aanzien van de huwe-
 „ lyksliefde volstrekt ongelukkig hebben gemaakt: de eer-
 „ ste van deeze vrouwen, werd my door myne ouders op-
 „ gedrongen, om dat zy een tamelyk groot capitaal bezat,
 „ en ik trouwde haar zo onverschillig als zy my deed; uit-
 „ gezonderd, dat de bovendryvende *Antipathie*, die, ten
 „ opzichte van myn persoon by haar uitblonk, by my geen
 „ plaats had: zy stierf, en opmerkenswaardig was het
 „ dat den dag van haare begravenis, my den voorslag tot
 „ een tweede huwelyk gedaan werd, met een schoon meisje
 „ dat geen geld bezat, maar die, ondanks de strenge voog-
 „ dyfchap van een' oom, beslooten had, niemand dan een
 „ Militair persoon van haar' smaak te beminnen, en daarom
 „ in weêrwil van haar gering vermogen, naar geene huwe-
 „ lyksvoorstellen met andere soort van minnaars het oor
 „ wilde leenen: door de bevalligheden van deeze *Lucretia*
 „ overwonnen zynde, wist ik het door de glans van het
 „ goud zo ver by den geldgierigen oom, haar voogd, te
 „ brengen, dat zy, tegen haaren wil en dank, met my
 „ trouwen moest; dan, de galante uitstappen van deeze
 „ myne tweede huisplaag, tot die trap van onbeschaamd-
 „ heid geteegen zynde, dat ik, op aanraading van haar
 „ eigen familie, genoodzaakt werd, haar in een verbeter-
 „ huis te zetten, betreurde zy haar schandelyk gedrag
 „ zo sterk, dat zy, na een confinement van elf maanden
 „ ondergaan te hebben, aldaar overleed, onder voorgaande
 „ verklaring, op haar doodbed, dat de *Antipathie* tegen
 „ het opgedrongen huwelyk met myn persoon opgevat, de
 „ oorzaak van haar' dood was: de derde wederhelft die my
 „ vervolgens te beurt viel, was een goed slag van een
 „ mensch, uitgenomen de onoverwinnelyke weêrzin welke
 „ zy sedert den aanvang van haar vrysterschap, tegen den
 „ trouwstaat betoonde, het geen nog merkelyk vermeerder-
 „ de, wanneer zy, na zes jaaren lang met my gehuwd
 „ geweest te zyn, geheel kinderloos bleef: om kort te

„ gaan, ook by deeze derde vrouw, hoe goedaartig anders
 „ van humeur, nam de *Antipathie*, ter oorzaake van dien,
 „ zo krachtig de overhand, dat zy vervolgens, aan eene uit-
 „ teerende ziekte, almede te overlyden kwam: ik moet daaruit
 „ besluiten, *Vader der Astrologisten!* dat het geld de bron van
 „ de *Antipathie* in het opgedrongen huwelyksleven, aan de
 „ zyde, beide der mannen en vrouwen is, en dat, als een
 „ onfeilbaar zaaksgevolg, de zulke onder hen, by welken de
 „ Antipathische kracht bovendryft, gewoonlyk door den dood
 „ de eerste zyn die den trouwstaat ontbinden: laat uwe
 „ Vrienden de Planeeten hierover hun oordeel vellen, ten
 „ einde proefkundig te beslissen, of ik my in myne denk-
 „ beelden deswege vergreepen heb; en geloof ondertus-
 „ schen dat ik ben,

Uw onbekende Vriend.”

CASTELLANES.

Als men op glibberig ys staat, loopt men dikwyls gevaar van te vallen; op gelyke wyze is het gelegen met de Planeetkundige onderzoekingen der *Astrologisten*, als welken veelmaalen de uiterste omzichtigheid dienen te gebruiken, om, door middel van de Sterrewetenschap, zodanige duistere kunstgeheimen te onderscheppen, waartoe hunne eigene geestvermogens en schrander doorzicht, te kort schieten: men kan dienvolgens daaruit besluiten, hoe bezadigd ik te werk moest gaan, om by myne zeven Luchtpatroonen de ontwikkeling van eene zaak te verkrygen, waaraan de Huwelyks Maatschappy, by uitneemendheid gelegen lag; en zeker, als het geluk van den trouwstaat, van een opgedwongen *Antipathie* afhangen moet, kan ik niet zien, waarom men geen Astrologische onderzoekingen zoude mogen doen, naar de worteloorzaak van een kwaad, dat men in zyn geboorte behoort te smooren: ondertuschen dat zulk eene gegronde overdenking grootendeels het beweegrad is geweest, van de Planeetbeschouwing, die ik, aangaande dit onderwerp gedaan heb, verkreeg ik nogthans na een drie-
 maal

maal herhaalde proefneming, in myn *Observatorium*, geen ander licht, wegens dit hoogwigtig stuk, dan alleen, dat de eigenbaat, onbestaanbaar met de liefde tusſchen perſoonen van de beide ſexen zynde, noodzaakelyk de *Antipathie* voor, of in den huwelykenſtaat bewerken moest; en dat, voor het overige, de oorzaak waarom de voorwerpen, by welken de Antipathifche gevoelens de overhand namen, doorgaands de ſlagtoffers van hun ongeluk waren, zo lang door het ſloers van geheimhouding bedekt moest blyven, tot dat men in het wonderjaar 1872, de aandryvende beweegredenen hiervan, uit de Planeetloop zoude leeren kennen, en gelyktydig zien ophouden; aangemerkt in dat jaar, de *Antipathie* gantschlyk uit den trouwſtaat verbannen zullende worden, men vervolgens geene andere echtverbintenissen zoude ſluiten, dan die door de kracht der *Sympathie* altoorens ten wederzyde ingeblazen werd.

Ik nam voor ditmaal genoeg met de magere oploſſing, waarmede myne Vrienden de Planeeten, uit een byzondere grilligheid, goedgevonden hadden my onverplicht te begunſtigen, ten opzichte van een raadpleegend geval, dat voor eerst nog een raadzel voor my blyven moest: dan, om te betoonen dat ik niet onbuigzaam ben, om my blindelings, aan eene ſoortgelyke onverklaarbaare Planeetenspraak te onderwerpen, zal ik thans voordgaan, om alhier het verhaal van twee puik *Horoscopen*, en daarna een merkwaardigen brief, van een zeldzaamen ſchryfftyl te doen volgen; als ſtrekkende dit drietal voorbeelden, om het lang en kort leven der gehuwden, door *Antipathie* getrouwd zynde, in een helder daglicht te ſtellen, en voor de allereenvoudigſte verſtanden beter vatbaar te maaken.

Het gebeurde op een' tyd, dat ik de eer van het bezoek genoot, van zekere burgervrouw, wiertanden en kleeding doorgaands zo blank en wit waren, als een ongeveegde ſchoorſteen, en die daarom by haar buuren den bynaam van Juffrouw *Flodderkous* droeg: zy beklagde zig, dat haar man, ſedert hun voltrokken huwelyk, eene ſoort van *Antipathie* tegen haar perſoon had opgevat, om dat zy zo morſig was, en om

dat zy hem door haar stinkenden adem verpestte: na dat ik de *Horoscoop* van Juffrouw *Flodderkous* getrokken had, verklaarde ik openhartig, dat de opgevatte *Antipathie* van haaren man, waarschyndelyk tot haar geluk zoude uitvallen, vermits de constellatie van haar Planeet, zonneklaar te kennen gaf, dat zy hem overleeven moest: als dat waar is *Ludeman*, zeide Juffrouw *Flodderkous* vervolgens, dan zal ik u een geschenk van 20 ducaten doen, mits, dat gy my zult weten te voorzeggen, of ik, na zyn overlyden, *Pieter* onzen winkelknecht, die van zesfen klaar is, tot myn tweeden man zal kunnen krygen: twyffel daar niet aan, beantwoordde ik, maar gy zult u moeten getroosten, dat hy binnen korte jaaren alle uwe goederen, voorheen met zuinigheid door uw eersten man bespaard, in allerlei ongebondenheden doorbrengen, en dat hy door zyne lichtmisferyen, de oorzaak van uwen ontydige dood wezen zal.

Zie daar ben ik, Mynheer *Ludeman*! zeide *Alexius*, een Muzikant van zyn beroep, die een wonderlyke rol in de waereld gespeeld had; de Hemel zy gedankt, dat ik myn vierde wyf kwyt ben geraakt! ik wil jan stramme een daalder voor het trekken van myn *Horoscoop* waagen, om eens te ontdekken of ik voor de vyfdemaal gelukkiger in het huwelyksleven zal zyn, met een Sergeants dochter van de blaauwe garde, daar ik morgen mede in ondertrouw denk te treden: onmiddelyk na de Horoscooptrekking volbragt was, gaf ik *Alexius* niet onduister te verstaan, dat myne Vrienden de Planeeten geen gunstig lot over zynen vyfden trouwstaat beschooren hadden, nademaal de kracht der *Antipathie* van weêrskanten zodanig de overhand zoude nemen, dat hun beider huwelyksliefde, daardoor niet alleen rasch uitgebluscht, maar hunne ongelukkige huiskrakeelen, tot die hoogte steigen zouden, dat een doodlyken slag, aan zyn aanstaande vrouw toegebragt, hem het treurtooneel der booswichten stond te doen beklimmen, gelyk men vervolgens in het jaar 1752 heeft zien gebeuren.

Ten besluite van dit Hoofdstuk, zal ik hier den inhoud gaan

gaan schetzen, van den kluchtigen brief, waarvan ik zo aanstonds voorloopig gesproken heb, en die ik bevond in den volgenden grappigen schryfstyl opgesteld te zyn.

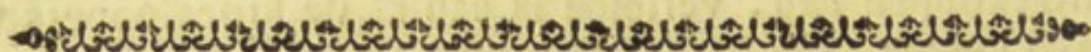
MAN ZONDER HOOFD!

„ Sedert dat ik de krant by *Klaar* in den kroeg lees, heb
 „ ik meer verstand in myn kuiten gekreegen, dan gy,
 „ Prins der ezels, in uw Haarburgsche breinkooker ber-
 „ gen kan: toen ik de laatste keer by *Klaar* in de bierkelder
 „ was, en zeven glazen vaderlandsche genever agter malkaër
 „ uitgezoopen had, vertelde ik aan al de kroegloopers van
 „ myn kennis, die in het voorhuis zaten, dat de Tover-
 „ docter *Ludeman*, driemaal gekker was dan hy wist, en
 „ dat zyn Planeetendoos geen oortje waardig was, om dat
 „ hy niet kon raaden, op wat dagen uur een boos wyf, die
 „ alle dagen haar huis op stelten doet ryden, en haar vent
 „ geduurig plaagt, zonder tegenspreken behoort te ster-
 „ ven: maar ik, *Kees Pluimgraaf*, die een schoenlapper
 „ van myn handwerk ben, gelyk men zegt dat gy *Jan*
 „ *Christoffel* ook in uw moffe vaderland geweest bent, weet
 „ op een hair na, uit de Planeetkronyken te voorzeggén,
 „ dat myn wyf, *Aaltje Langestraat*, geen honderd jaaren
 „ oud worden zal; dat alle de gekoppelde huwelyken, die
 „ de Satan verzonnen heeft om menschen en boeren te pla-
 „ gen, door den bank, gaauw de moord doen steeken aan
 „ den man, of het wyf, die het eerst den trouwdag ver-
 „ wenschte, en dat veel ryke lui bykans niet weeten, wie
 „ hunne kinderen gemaakt heeft gehad: maar, om tot de
 „ zaak te komen, *Man zonder hoofd!* want ik hou niet
 „ veel van een langen styl, zo zal ik jou een les geeven,
 „ die van klink zal zyn: voor eerst, en als ik dit woord in
 „ myn brieven gebruik, dan heb ik nog bylang niet gedaan:
 „ ik zeg dan, dat gy voor eerst zorg moet draagen, om
 „ van jou helhonden van Planeeten te zien verkrygen, dat
 „ het

„ het wyf van *Kees Pluimgraaf*, vóór haar' man den moord
 „ steekt, en dat de kwaade vrouwen voortaan niet meer de
 „ baas in de kroeg komen speelen: maar, wacht man dit
 „ sluit de deur toe, dat gy maaken moest, het door jou
 „ Tvenaarschap zo ver te brengen, dat iemand, die te-
 „ genzyn' zin trouwt, het langste leeven moet, en als dat
 „ gebeurt, zo heeft niemand grooter kans om lang te lee-
 „ ven dan,

KEES PLUIMGRAAF.

Die in het pothuis, in de tweede Wagestraat, zit.

N°. XX.

V E R H A A L E N D E

D E

*Voorzegkundige gebeurtenissen van de Loopjaaren 1873,
 1874 en 1875, geevende een Astrologische om-
 schryving der drierleie predomineerende aan-
 trekkingskrachten, waardoor alle Wae-
 reldlingen geregeerd worden*

De *zilveren Goden*, (dat is het *geld*, of om my beter uit-
 tedrukken, de *Afgod* der meeste *Waereldlingen*,) hebben in
 de eerste plaats, een onbegrypelyke, ja, wat zeg ik, een
 onwederstaanlyke *Aantrekkingskracht* op het gros van het
 menschdom: vriendschap, liefde, bloedverwantschap, eer
 en

en deugd, kortom, alles moet daarvoor wyken: myne Vrienden de Planeeten, die, zo als ik meermaalen bescpeurd heb, dikwyls een onmiddelyken invloed op de hartstogtlyke *Aantrekkingskrachten* der ftervelingen verkrygen, voor zo veel zy toeloopen, om hunne toekomstende lotgevallen, uit de Constellatie der twaalf Hemelsteken, waaronder zy geboren zy, te bepaalen, hebben my, na driemaal zeven ontusfschenpoozelyke Planeetbeschouwingen, niet langer onkundig willen laaten, zo van de oorzaaken, als van de noodzaakelykheid, der drierleie predomineerende *Aantrekkingskrachten*, welken, het zy in het geheel, of ten deele, by de Waereldlingen, in een meer of minderen graad behooren plaats te grypen: ondertusfschen fchynt het zeker te zyn, dat het *geld* het *Perpetuum Mobile* van de gantsche waereld zynde, als de allervoornaamfte van deeze drie menschlyke *Aantrekkingskrachten*, kan beschouwd worden, zo dat ik, zonder eene vergrootende beschryving van zaaken, onbewimpeld verklaaren moet, dat de noodzaakelykheid daarvan, op zulke fteunpylaaren berust, dat 'er het welvaaren van de burgerlyke Maatschappy volftrekt van afhangt: men zal zig, hoop ik, wel willen laaten welgevallen, dat ik vervolgens, het bewys der nuttigheid van zodanige *Aantrekkingskracht* eens ter toetse van myne Astrologifche proefneemingen breng.

Ongeacht de talryke Horoscooptrekkingen, die het bewys van dien onwederfpreeklyk zullen maaken, en waardoor my tevens de oorzaaken van deeze *Aantrekkingskracht* volklaat gebleeken zyn, zo behoeft men echter geen *Astrologist* van beroep te weezen, om van die doordringende kracht, die het *Geld* op allerleie waereldfche zaaken, hoegenaamd, verkrygt, door duizende voorbeelden overtuigd te worden: wie weet niet, die maar een verftand in *Octavo* bezit, dat de *Aantrekkingskracht* van het *Geld*, van onheugelyke tyden herwaards, tot dat toppunt van aannneemelykheid is geraakt, dat zy de spil is waarop het geheele waereldsbeloop draaien moet? Om de kortbondigheid over deeze ftoffe te betrachten, zal ik niet alles aanhaalen, wat wegens een on-

derwerp van dat gewicht te zeggen valt, alleenlyk aanmerkende, dat in vroegere dagen, door de invloed vindende *Aantrekkingskracht* van het *Geld*, veldslagen gewonnen en verlooren, ja zelfs Vorsten onttroond geworden zyn; en dat in de Eeuw die wy thans beleeven, het *Geld* zulk een onbepaald vermogen op de gemoederen der meeste menschen gevonden heeft, dat men door eene oppervlakkige oordeelvelling, gewoon is de deugd, het verstand, de beminlyke hoedanigheden, en de grootheid der talenten van de beide sexe, naar maate van hunne meerdere of mindere geldbezittingen te waardeeren, waardoor het aloude spreekwoord in zyne eigenaartige betekenis, waarachtig wordt gemaakt: *Al zyt gy boer of dief, hebt gy geld, ik heb u lief*: waarlyk geen wonder, want door middel van het *geld*, ziet men hedendaags, de allerplechtigste verbintenissen, van de menschelyke Maatschappy verbrooken; de goede trouw geknot, de liefde, tuschen een paar beminnende voorwerpen snoodlyk verkracht, en de heiligste banden der vriendschap, voor een soort van kinderspel gerekend, waaraan zig niemand langer voor verbonden houdt, dan het met zyne eigene belangen strookt: maar, wat zal men oordeelen van de denkwaardige voorbeelden, welke ik my voorstel, raakende de *Aantrekkingskracht* van het *geld*, werkelyk door myn Astrologisch penceel, naar het leven te gaan kleuren.

Gosiwinus en *Gosiwina*, in één jaar, op één dag en uur geboren, en zonder koppelaary en aanraading van ouders, of van huwelyksmaakelaars, sedert hunne eerste jeugd, en naderhand toen zy tot ryper ouderdom geraakt waren, elkander eene oprechte en tedere liefde toegedraagen hebbende, geviel het, dat myne Vrienden de Planeeten het lot van *Gosiwinus* willende gunstig zyn, hem een ervenis van twee maal honderd en vyftig duizend guldens, deden te beurt vallen, door het overlyden van één' zyner oomen, die als *Gouverneur* van *Surinamen*, aldaar, ongetrouwd, tien jaaren lang, groote schatten verzameld had: *Gosiwina* die de edelaartigheid van zyne zielstogten naar de haare afmeette, was verblyd over het fortuin van haaren Minnaar, dat het ge-

geluk van hunne aanstaande trouwverbintenis, na haare verbeelding, volmaaken moest: onderwylen dat zy haar met veel verdriet genoodzaakt zag toetstemmen in het korte uitsfel hunner huwelyks volrekking, tot dat *Gosiwinus* van zyne reistogt naar *Surinamen*, die hy, ter bereddering van den boedel zyns overledenen Ooms, verplicht werd te doen, zoude wedergekeerd zyn, kwam zy haar *Horoscoop* by my doen trekken: myn waarde Juffrouw, zeide ik, uwe bekoorelykheden, zo wel als de grootmoedige eigenschappen van uw hart, zyn voorzeker een beter lot waardig, dan gy van uw trouwloozen minnaar ondergaan zult: weet, dat *Gosiwinus* door de *Aantrekkingskracht* van het *geld* overwonnen, zyn bezwooren belofte ten uwen opzichte verzaaken zal, en dat gy niet dan door de kracht der wetten, en de hulp van bedreevene rechtsgeleerden, die u door een provinciaal gerechtshof zullen toegevoegd worden, over deeze minnaaryschennis zult kunnen zegepraalen: *Gosiwina* verbleekte, verstomde, en vertrok, na die Astrologische uitspraak aangehoord te hebben. Men zoude merkelyk te kort doen aan de oprechtheid myner verhalen, indien men zwaarigheid maakte te gelooven, dat de trouwloosheid van *Gosiwinus*, veroorzaakt door de *Aantrekkingskracht* van het *geld*, gelyk ook het daarop gevolgde rechtsgeding, tuschen hem en *Gosiwina*, eenstemmig met haaren getrokken *Horoscoop* zo veel geruchts in de Hollandsche waereld maakte, dat dit geval my, sedert dat *Gosiwina* haar proces gewonnen had, meer dan vyftig kalanten in myn Astrologische kraam bezorgd heeft gehad; en deeze beweegredenen alleen, die ten zelfden tyde de *Aantrekkingskracht* ten opzichte van myn persoon bewyst, behoort my niet te doen verzwynen, dat, na *Gosiwinus* en *Gosiwina* door vonnis van den Rechter, met de handschoen getrouwd, en aan de laatste zestig duizend guldens, kost- en schadeloos uitgekeerd waren, zy vervolgens, zamen van tafel, bed en bywooning, op verzoek van *Gosiwinus*, afgescheiden werden.

De *Aantrekkingskracht* van het *geld*, is my inzonderheid gebleeken, door het navolgend geval, het welk door eene

toevallige Horoscooptrekking, ter myner kennisfe gekomen is. Geduurende den laatsten oorlog, toen het huis van *Oostenryk*, onderschraagd door den beslissenden bystand van *Engeland* en *Holland*, tegen de aanvallen van het huis van *Bourbon*, in het harnas werd gejaagd, gebeurde het, dat een zeker verstandig man, *Metavus* genoemd, voorheen wegens zyne grootmoedige en onbaatzuchtige denkwysze, by het ordentelyk burgerschap bemind zynde, en zig door dien weg, in het vertrouwen had weten te wikkelen van een' voornaam Staatsdienaar, aan wiens gadelooze vriendschap, hy zyn gantsch fortuin verschuldigd was, vervolgens door de *Aantrekkingskracht* van het *geld*, een snooden stap van ondankbaarheid beging: op een tyd, dat *Metavus*, uit enkel vermaak, uit den *Haag* naar *Amsterdam* was gekomen, en alrede zyn goedwilligen Patroon, ten opzichte van de toevertrouwde geheimen verraden had, werd hy, al wandelende op de straat, door zulk een sterk colyk bevangen, dat hy zig genoodzaakt zag, zig in een kelder op de *Roozengracht* te bergen, en terwyl ik toenmaal in die buurt woonde, bragt men hem, ter herstellinge van zyn kwaal, aan myn huis; na dat ik *Metavus*, door het gebruik van een klein geneesmiddel, rasch had doen herkomen van eene onpasselykheid, die in zyne oorzaak niet gevaarlyk was, had hy zo dra niet vernomen, dat hy zig by *Ludeman* bevond, of hy verzocht my zyn *Horoscoop* te willen trekken: een verzoek van dien aart, ben ik zelden gewoon te weigeren, waarom ik, na afvraging, van zynen doopnaamen geboortentyd, aanstonds aan het werk ging; doch zo dra myne Astrologische onderzoekingen afgelopen waren, zeide ik met eene soort van verontwaardiging, die hem niet behaagelyk voorkwam, dat de *Aantrekkingskracht* van het *geld* hem niet alleen de belangen van zyn' Vriend en Weldoener, maar gelyktydig die van zyn vaderland snoodlyk had doen verraden, onder byvoeging, dat hy voor de verbooden correspondentie met den vyand gehouden, 500 fransche Louisen getrokken hebbende, zyn opvolgend judasberouw waarschynelyk zyne vrywillige dood veroorzaaken zoude: *Me-*

taurus, op het aanhooren van deeze onaangenaame voorzegging, begrypende, dat de Planeeten hem niet gunstig waren, vertrok, zonder een woord te spreken, na my daar voor ordentelyk beloond te hebben: dan, hoewel ik onkundig gebleeven ben, of het door berouw, wroeging, vrees voor vervolging, dan wel door een al te sterk indrukzel van myn Planeetenpraak is geweest, die hem bewoog zyn eigen levensdraad aftefnyden, weet ik dit met zekerheid te zeggen, dat het geen volkomen zes weeken na zyne Horoscooptrekking aanliep, dat hy zig zelve, op eene eenzame plaats, verdrong, en dus naar het gruwelyk gebruik der meeste snoodaarts, welke hun door de *Aantrekkingskracht* van het *geld* dermaate laat begochelen, dat zy verraders van hun vaderland worden, zyn eigen leven misdaadig kwam te verkorten.

Ik heb meermaalen in myne Astrologische geschriften aangemerkt gehad, dat treurige verhandelingen, door vrolyke onderwerpen dienen vervangen te worden, en ik zal vervolgens, met opzicht tot de verdere beschryving, rakende de *Aantrekkingskracht* van het *geld*, wel degelyk doen blyken, dat ik geen voet breed van dien stokregel afwyken wil. Een zeker wel bekend *Advocaat*, ongemeen bedreeven in de rechtsgeleerdheid, en die niet minder voor een welspreekend redenaar in het school van *Justiniaan*, als voor een geldgierig man in de burgerlyke Maatschappy vermaard was, liet zig eenmaal voor een goede stuiver geld, door zyn party omkoopen, om deeze zyn proces te doen winnen, of, dat op het zelfde uitkomt, zo slap te zullen pleiten, dat zyn meester, de zaak waarover men een recht geding begonnen had, noodzaakelyk verliezen moest, in gevalle het hem gelukte, den Rechter te kunnen blinddoeken: ondertuschen viel het vonnis vlak verkeerd, en zelfs tegen verwachting van den omgekochten *Advocaat* uit, zodanig, dat zyn meester, door zyn gegrond recht, veel eer dan door bekwaamheid van den trouwloozen pleiter, by geluk zyn proces, met de kosten won: de party hier over vergaamd, en zyne uitgeschootene penningen ten hoogsten

beklaagende, ging den geldgierigen *Advocaat*, wegens dit strafbaar bedryf by den Rechter aanklaagen, zeggende dat hy een dubbeld bedrog gepleegd had; eensdeels om dat hy, voor zo veel van hem afhing, na zyn eigen meester te hebben willen bedriegen, andersdeels een volslagen bewys kwam te geeven, dat hy de omkoopers inderdaad door schynbelofte bedroogen had: men ontbood dien onbekrabbelden Rechtsgeleerden voor de vierschaar, ter verantwoordinge van zyn wangedrag, die zonder de minste beteustering over die aanklagte te doen blyken, den Rechter aldus aansprak:

„MYNE HEEREN zeide hy, *wel verre van te ontkennen*
 „*dat ik drie duizend guldens van de party getrokken heb,*
 „*gevoel ik nog een knaaging in myn geweeten, van geen zes*
 „*duizend guldens gevraagd te hebben, want ik had twee oog-*
 „*merken, toen ik dat geld aannam, de eerste van die bestond*
 „*om zulke schurken die een eerlyk man zoeken omtekoopen,*
 „*door schade en schande te straffen, en de tweede die uit een*
 „*grondbeginsel van edelmoedigheid sproot, geschiedde om myn*
 „*braaven meester daardoor eenigzins schadeloos te stellen,*
 „*indien hy onverhoopt zyn proces verlooren had:*” de Rechters, bekoord over de schrandere uitvinding van deezen geldbeminnenden *Advocaat*, namen genoeg met zyne verantwoording, en weezen het verzoek van de aanklaagers, om hunne drie duizend guldens terug te hebben, niet alleen glad van de hand, maar bevolen haar bovendien, ter zaake van hunne mislukte omkoopung, een geldboete van honderd Ryksdaalders, ten behoeve van de armen te moeten betalen, gelyk ik hun by derzelver Horoscopptrekkingen, lang te vooren zeer naauwkeuriglyk voorspeld had.

Als ik overstap, tot de Astrologische omschryving raakende de *Aantrekkingskracht* der paallooze, of liever *valsche eerezucht*, waar door verre de meeste waereldlingen doorgaands almede geregeerd worden, begeef ik my voorzeker in een ruim veld van bespiegeling, waartoe ten minsten eene tienjarige Planeetbeschouwing vereischt zoude worden, om aftelopen; onaangezien dit haatelyke schildery, aan het meerdergetal van onze tydgenooten, ter beschouwinge mishagen zal,

zal, om dat de talrykheid van de *valsche eerzoekers* tegen die van het overige menschedom, grootlyks in zwaarte op de waereldsche weegschaal kunnen opweegen, zo zoude ik aan myn manier van denken merkelyk te kort doen; indien ik verzwegg, van geduurende eene zes-en-dertig jaarige ondervinding als *Astrologist* bespeurd te hebben, dat de *Aantrekkingskracht* der *valsche eerzucht*, vry gevaarlyker in hare gevolgen is, dan de *Aantrekkingskracht* van het *geld*, waarvan ik hier vooren volledig gehandeld heb: *Ratioest!* om dat een geldminnaar, slechts zyn eigen voordeel zoekende, wel een ander bederven kan, maar zelden, ja byna nooit zyn eigen belang daar door benadeeld, of zyn persooneel karakter, hoe ondeugend ook, noch zyne grondbeginselen daar door in de waagfschaal stelt, daarin tegendeel een *valsche eerzoeker* niet alleen zyn gantsche geluk of fortuin aan een hersfenschim opoffert, waarvan hy geene andere voordeelen bejaagen kan, dan gelukkig in de verbeelding te zyn, en wanneer zyne oogmerken hem ontslippen, zig door zyne ongelukken, by alle weldenkende waereldlingen haatelyk te maaken. Een zeker voornaam amptnaar, die sedert zyne eerste jeugd, door de opvoeding de *valsche eerzucht* ingezoogen had, en in ryper ouderdom door de *Aantrekkingskracht* derzelve zo sterk gefolterd werd, dat hy zig verbeeldde onaangezien de geringheid zyner afkomst, en geestvermogens, tot de eerste waardigheden, en het bekleeden van luisterlyke staatsbedieningen te moeten stygen, ontbood my op een avond aan zyn huis, om zyn *Horoscoop* te doen trekken: Mynheer *Ludeman*, zeide hy, altoorens ik van myne Astrologische kunst gebruik maaken kon, ik ben beschaamd u te moeten zeggen, dat ik in den ouderdom van 32 jaaren, het nog niet verder in de waereld gebragt heb, dan een ampt te bekleeden, dat my slechts vier duizend guldens aan inkomsten opbrengt, ja, dat nog verder gaat, dat ik eergisteren morgen, by een Burgemeesters dochter ter deezer Stad, die zeven tonnengouds bezit, een blaauwe schein geloopt heb: ik moest inwendig lachen, over de *Aantrekkingskracht* der *valsche eerzucht*, die by deezen on-

waare.

waardigen gunstling van het Fortuin plaats had, en ik kan niet onaangeroerd voorbygaan, de merkwaardige Planeet-voorzegging, welke ik destyds uit zyn gebodriester doen moest, en die hoofdzaklyk hierop uitkwam — dat hy, na verloop van negen jaaren, ter oorzaake van een gepleegd wangedrag, zyn bediening verliezen zoude; dat hy alvorens door eene kwaalyk geplaatste *eerzucht*, een oude, mismaakte, doch ryke weduwe, met huwelykche voorwaarden zullende trouwen, die hem zo dra hy amptloos was, in de pekel zou laten zitten, op eene wyze, dat hy tot herstel van zyne beslommerde zaaken, zig genoodzaakt zoude vinden, hem na de warme landen te begeeven, en dat hy vervolgens, geen groot vermaak stond te genieten, van het Fortuin dat hem door den loop van het gesternte aldaar was toegelegd: terwyl deeze Astrologische uitspraak den trots van den amptenaar merklyk mishagde, voegde ik daarby, dat schoon een wettige *eerzucht* niet te misprijzen valt, als het op het behoud van den goeden naam, van onze persoon of familie aankomt, of dat wy door middel van dien, eenige toegebragte laagheden kunnen ontwyken; maar dat de *Aantrekkingskracht* der *valsche eierzucht*, by hem van dien aart was, dat hy 'er in alle opzichten bedroogen mede zoude uitkomen, en mischien te laat ondervinden, dat zy hem door een noodzaklyk gevolg, in alle zyne levensbedryven bedorven had.

Het ontbreekt my aan geen rykheid van nog andere voorbeelden, ten aanzien van zulken, welke de beklagelyke slagtoffers van hunne *valsche eierzucht* geworden zyn; dan, vermits deeze stoffe niet naar myn smaak is, en behalven dat ook eigenaartiger onder de zedenkundige, als wel tot de Astrologische verhandelingen behoort, zal ik 'er in éénen sprong van afscheiden.

Wat de laatste der drierlei *predomineerende Aantrekkingskrachten* betreft, en waardoor onwiderspreekelyk zo niet allen, echter verre de meeste Waereldlingen geregeerd worden, is de *Aantrekkingskracht* van de *bedorven smaak*, welke my by menigvuldige Horoscooptrekkingen gebleeken zyn, dat myne Vrienden de Planeeten dezelve doorgaands be-

bestryden, niet om dat zy meer schadelyk in haare uitwerking is, dan de twee voorgaande *Aantrekkingskrachten*, maar byzonder om dat zy den *goeden smaak* in allerlei waereldsche bedryven uitbluscht, dikwyls het gezond verstand benevelt, en, dat het voornaamste is, de menschlyke Maatschappy berooft van het voordeel, om een verstandig man van een' zot te kunnen onderscheiden: ongeacht deeze overdenking, wil ik daarom niet alle ingevoegde nieuwigheden onverschillig voor bedorvene smaaken uitkryten; want ik begryp onder die benaaming, in een volstrekten zin slechts zodanige opvolging van onhebbelykheden, welke niet alleen rechtstreeks, tegen het gezond verstand aanloopen, en somtyds tegen het waar geluk der Waereldlingen stryden, maar die bovendien ongerymd, belachelyk, onnoodzaakelyk, en niet zelden schadelyk, voor de burgerlyke zamenleving zyn: in dat gezichtpunt de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak* beschouwende, ziet men in onze dagen niet zonder verontwaardiging aan de zyde der weldenkende menschevrienden, dat men zelfs de onbeschaamdheid, in navolging der ondeugden, tot aanprikkeling der smaaken, in alle de omstandigheden des levens gemaakt heeft gehad: by voorbeeld, een ligtmis, of iemand van een losbandig levensgedrag, ontziet zig veeltys niet, om zig in openbaare gezelschappen, op zyn bedorven smaak te verhovvaardigen, en de verblinde jeugd, altyd gewoon zig aan het oppervlakke te vergaapen, en deeze lichtmis voor een' man van goeden smaak hoorende verhemelen, strykt terstond de vlag van welgemanierde opvoeding, voor de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak*, die zy greetig aanneemt: twee aanmerkenwaardige *Horoscoopen* en daarop gevolgde Astrologische voorzeggingen, die ik tot stavang van dien heden zal gaan bybrengen, zullen denkelyk dit onderwerp meer lichts kunnen byzetten.

Kolatinus, een jongman die door de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak*, genoegzaam alle de onwaardeerbare voordeelen van de goede opvoeding zyner eerste jeugd, verlooren had, zodanig, dat hy zyn meeste uitspanuuren,

in brooddronkendheid, en in zulk kwaad gezelschap versleet, waarin men, naar den smaak van onzen tyd, een jongeling voor welgemanierd, en beschaafd van levenswyze waardeert, als hy een speelder, een dronkaart, of een liefhebber van het venuschool betoont te zyn, kwam op een vroegen morgen, dat ik nog gerust te slaapen lag, en hy van één deezer drie kweekschoolen, huiswaards wederkeerde, my vrindlyk verzoeken, de Planeeten over zyn noodlot te raadpleegen: ik vroeg hem al schertsende, hoe hy het durfde waagen, om myne Vrienden, de Planeeten zo ontydig te ontwaaken? om dat ik weet, gaf *Kolatinus* my, even spottende, ten antwoord, dat uwe Planeeten niet gewoon zyn te slaapen, wanneer zy een jong Heer, van een zo *goeden smaak* als ik ben, dienst kunnen doen: wel aan, hernam ik, wy zullen dan eens gaan probeeren of de uitkomst der zaake, aan uw goed vertrouwen beantwoorden zal; en hierop vervolgens zyn *Horoscoop* trekkende, las ik hem de rol van myne Astrologische voorzeggingen in diervoegen voor:

„ Na ik ontdekt heb, *Mynbeer*, zo schynt de Planeeten-
 „ raad niet zeer gesticht, noch over uw *charakter*, noch
 „ over uw leevensgedrag; want, in één woord gezegd,
 „ gy zyt een volflagen *Debauchant* van uw beroep, die
 „ door de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak*, alle
 „ goede denkbeelden hebt uitgeschud; en indien ik geene
 „ myner Astrologische ontdekkingen, raakende de haatelyke
 „ slappen, welke de *bedorven smaak* u nog zullen doen be-
 „ gaan, gelyk ook de treurige lotgevallen, die wegens
 „ deeze oorzaak uwen verderen levensloop bedreigen, niet
 „ onverzweegen moest laten, zou ik voorzeker een ver-
 „ schrikkelyk schildery van rampspoeden aan u te vertoo-
 „ nen hebben:” biegt maar recht op, viel *Kolatinus* my
 driftig in de rede, terwyl ik my zo min aan de vriendschap,
 als aan de misnoegdheid van de zeven hoogverheven Hee-
 ren Planeeten bekreunen zal, voor zo ver myn oogmerk ge-
 lukt, om de schoone *Agnetje*, de dochter uit het wynhuis
 de Blaauwe druif, tot myn gekamerde maitres te krygen,
 vermits ik in dat opzicht, den smaak van lieden van de
 groo.

groote waereld wil blyven navolgen: zo fchielyk niet myn goede *Kolatinus* hernam ik, gy zult u, overeenkomstig myne Planeetkundige voorzeggingen, gehaald uit getrokkenene *Horoscoopen* dienen te getroosten met de noodlottigheden op te volgen, welke u boven het hoofd hangen, en die bestaan kortlyk hierin; dat de trouwstaat u ongelukkig, en een tweegevecht, staande den krygsdienst, u verminkt maaken zal; en dat gy, boven dit alles, te wachten hebt, van gedurende tien jaaren lang, door bewerking van uwe bloedverwanten in een verbeterhuis opgeslooten te zullen worden; doch in den ouderdom van 36 jaaren, wanneer gy den *bedorven smaak* in alle uwe handelingen zult verzaakt hebben, of ten minsten als de *Aantrekkingskracht* daarvan uw hart niet meer ontvlammen zal, dan, zeggen myne Vrienden de Planeeten, zal *Kolatinus* beginnen een deugdzaam en gelukkig man te worden: ik bespeurde aan zyn gelaat, dat hy van onsteltenis, of mischien uit spyt, verbleekte, zo dra ik de laatste woorden uitsprak: — zie daar *Ludeman*, zeide *Kolatinus*, op een spottenden toon, na een halve gouden Ryder op myn schryftafel geworpen te hebben, laaten uwe Vrienden de Planeeten, zonder meer te morren, myn gezondheid daar voor drinken; zy hebben altoos geen reden, zig van daag over myn karigheid te beklagen, dewyl ik hun ieder een gulden tot een' drinkpenning schenk.

Grosfarius, een bemiddelde straatflyper, die niets te doen had, de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak* byna onherstelbaar ingezoogen hebbende, verviel tot zulk eene lafhartigheid van ziel, dat hy overal in de huizen zyner bekende Vrienden, het voorgevallen nieuws van den dag, regelmatig ging opschommelen; de tweedragt tuschen dezelve aanstookte, en vervolgens vermaak schepte om, op rekening van fatsoenlyke jonge dochters, allerlei schandelyke geruchten in de coffyhuizen te vetellen, wanneer hy in zyne wellustige oogmerken niet slagen kon: *Grosfarius* wiens *Horoscoop* ik by geval trekken moest, werd gemelyk, toen ik hem uit het Sterrebeloop wist te voorzeggen, dat hy, ter zaake van zynen boosaartigen smaak, met eene driejarige stomheid

stond gestraft te worden, waarvan hy te *Parys* door een' kwakzalver, zo dra de *Aantrekkingskracht* van zyn *bedorven smaak* verdweenen was, zou worden geholpen, gelyk ik inderdaad bevonden heb geschied te zyn, nademaal *Grosfarius*, na verloop van drie jaaren, het gebruik van zyn spraak weder bekwam, en sedert dien tyd, in een geschikt man van een be- minnelyk karakter herschept werd: aldus heb ik beleefd, dat|zekere jonge Juffrouw, *Alida* genaamd, verpest van de *Aantrekkingskracht* van den *bedorven smaak*, denzelven uit een byzondere verkiezing daarin ten top vierde, om vyf- en -twintig pretendentes te gelyk aantehouden, zonder met één derzelven te willen trouwen, en op het laatst door een vreemden Avanturier bedrogen werd, die de vlucht nam. Men behoort ten besluite optemerken, dat die voorverhaalde drierleie soorten van *Aantrekkingskrachten*, te weeten die van het *geld*, de *valsche eerezucht*, en den *bedorven smaak*, gedurende de Loopjaaren 1873, 1874, en 1875, by uitzondering van andere jaaren, de Waereldlingen re- geeren zullen.

N°. XXI.

H A N D E L E N D E

O V E R H E T

Schrikkeljaar 1876, zynde het kluchtige Planeet-
jaar van MARS, waarin de Astrologische Ge-
neesmiddelen voor de oorzaken van de Wind.
blaazen der Windmakers gevonden wor-
den.

Het kluchtig Planeetenjaar van Mars, dat Anno 1876, invallen moet, levert een ryke stof van bedenking, wegens de worteloorzaaken, waaruit de *Windblaazen* van de zogenoemde *Windmakers* doorgaands geboren worden: ik heb dit Sterrekundig onderzoek van veel aangelegenheid gevonden, in een Schrikkeljaar, waarin de *Windmakers* van profesie, by uitnemendheid boven alle andere jaaren van de *negentien de Eeuw*, de voornaamste hoofdrollen in *Europa* staan te speelen: het is dan onder volkomene goedkeuring van myne Vrienden de Planeeten, dat ik my althans verledigen zal, om hier sommige *Astrologische Geneesmiddelen* voorteschryven, waar door mischien de byna ongeneeslyke *Windblaazen* van alzulke onstuimige windbuilen verdreeven zullen kunnen worden, met dat gevolg, dat zy door behulp van dien, tot rechtschapene leden van den burgerstaat, en nut-

tige werktuigen van alle de takken der menschlyke Maatschappij te herscheppen zyn.

De *Windblaazen*, het onderwerp myner verhandelingen zynde, hebben drierleie aandryvende oorzaaken; als, in de eerste plaats, de *inbeelding* die door de eigenliefde aangeblaazen wordt; ten tweeden, de *onbeschaamdheid*, welke haar voedzel door de eigenliefde verkrygt, en in de derde plaats, de *hoop*, waarmede de *Windmakers* zig streelen, van, door middel hunner aanstootelyke zotheden, fortuin in de wereld te zullen maaken: ik behoef geene vergezochte bewysgronden optezoeken, om de wezentlykheid van dit drieal worteloorzaaken optehelderen, aangezien de Astrologische kraam, my daarvan menigvuldige voorbeelden aan de hand geeven zal, waaruit, door gedenkwaardige Horoscooptrekkingen volzeker blyken moet, dat myne Planeetkundige voorzeggingen, ten dien opzichte, zelden hebben gefeild gehad. Niet lang geleeden kwam een *Windmaakertje* naar de eerste zwier, opgeblaazen door *inbeelding*, en verliefd op zyn eigene zothed, my een bezoek geeven, vraagende met een trotschheid, die het kenmerk van zyne *Windblaazen* was, of ik geen kans zag, hem uit den loop der Planeeten te voorzeggen, de beklimming van zulk een overheerelyken fortuinstaat, waarna zyne weêrgaellooze verdiensten en bekwaamheden, welke de gantsche waereld bekennen moest in zyn persoon zamen te loopen, hem hoop en recht gaven, te dingen: ik beantwoordde zyn vraag, met te zeggen, dat 'er tot nog toe zeer weinige *Astrologen* geboren waren, die zodanig een voorzegkundige orakelspraak, uit de bloote anschouwing der Phisionomie van iemand konden doen, maar indien hy daarvan de proef op de som wilde neemen, hy besluiten moest zyn *Horoscoop* te laten trekken: *Garison* daarin wilvaardig toegestemd hebbende, onderschepte ik door myne Astrologische wetenschap, de navolgende byzonderheden betreffende zyn persoon, en die hem vervolgens van de oorzaaken zyner besmettelyke windblaazen geneezen hebben gehad.

Men zoude onrecht doen my te verdenken, ten opzichte van den *Windmaaker Garifon*, verwaarloosd te hebben, om van alle die kunstregelen der *Astrologie* gebruik te maaken, welke ik door eene volstrekte noodzaakelykheid te baat nemen moest, zo om zyn eigenaartig karakter te leeren kennen, als om zyne aanstaande lotgevallen uit zyn Nativiteitsster te onderzoeken: myne voorzeggingen deswegen, gelukten boven verwachting, op de verklaring die ik hem van myne ontdekkingen deed, en die een prikkel was om zyne gramschap gaandete maaken: hoor *Mynbeer*, zeide ik, met een koel gelaat, drie *Windblaazen* ontfellen uwe hersenen, naamlyk *inbeelding*, *onbeschaamdheid*, en *bedriegelyke hoop*, en het is uit den loop van het Gesternte te voorzien, dat, zo lang gy deeze affschuwelyke gebreken koesteren wilt, gy u zelve een schakel van ongelukken op den hals zult haalen: Wat zoekt gy my wys te maaken? viel *Garifon* my, half verstoord in de rede, en wat mensch leeft 'er die geen *inbeelding* noch *hoop* bezit? want van *onbeschaamdheid* ben ik niet ontbloot, als ik my in gezelschap van de beminnelyke Sexe bevind. — Wel nu vervolgde ik, om een klaarder uitlegging van uw *Horoscoop* te doen, zal ik 'er byvoegen, dat gy, binnen korte dagen, smoorlyk verliefd zult worden, op een voorwerp, dat gy altyd versmaad hebt gehad, en dat zo wel door haar scherpzinnig verstand, als deugdzaame hoedanigheden, niet alleen middel zal weeten om uwe drie *Windblaazen*, welken den geest van iemand benevelen, en voor de zamenleving haatelyk maaken, te ontwortelen, maar u bovendien in een redelyk man te herscheppen. *Garifon*, schoon toenmaal misnoegd over deeze nadere uitsluiting van zaaken, kwam my enige weeken na zyn Horoscoop trekking met een gulle blydschap berichten, dat hy, met het bewuste voorwerp getrouwd zynde, de waarheid van myne voorzeggingen ondervonden had.

Ondertuschen dat myn *Astrologische Spiegel* my, van tyd tot tyd, vermaaklyke vertoningen oplevert van de meesterlyke rol, welke de Planeet *Mars* in het schrikkeljaar 1876 betrekkelijk tot de *Windmaakers* goedvinden zal te speelen,

en

en waarvan ik ten besluite deezer stoffe hierna breeder gewaagen zal, vermeen ik niet ongeschikt te zyn, alhier den onderstaanden kluchtigen brief te plaatsfen.

MYNHEER LUDEMAN!

„ Men scheldt my voor een gek, om dat ik fomtyds *in-*
 „ *beeldingen* heb, die naar *eigenliefde* smaaken; voor een
 „ lastig schepzel, om dat ik zekere bekoorelyke vrypostig-
 „ heden bezit, die men zegt dat naar *onbeschaamdheid* rieken,
 „ en voor een speelpop van het Fortuin, die gewoon is
 „ kasteelen in de lucht te bouwen, om dat ik my steeds met
 „ een *hoop* kittel, die onvervuld blyft: men zegt, dat zulke
 „ *Windblaazen* welke de geestvermogens bedwelman, scha-
 „ delyk voor myn geluk zyn, maar men heeft geloogen,
 „ *Mynheer LUDEMAN*; want de *inbeelding* is eene pry-
 „ zelyke zaak, als zy uit eigenliefde spruit: hoe! wanneer
 „ ik geene natuurlyke talenten bezit, noch geen kunsten en
 „ wetenschappen geleerd heb, zal ik my daarom niet mogen
 „ inbeelden een verstandig man te zyn? en wie zal my be-
 „ twisten dat ik het mischien beter in de verbeelding ben,
 „ dan zy die op de wezenlykheid daarvan zwetzen? —
 „ nog fraaiër klucht! men zal iemand beletten, zig onbe-
 „ schaamd in de zamenleving met lieden van de groote
 „ waereld te gedraagen, daar ondertusschen honderde van
 „ gelukzoekers het rechte spoor van hun fortuin, door de
 „ *onbeschaamdheid* gevonden hebben gehad! dan, ik moet
 „ my half te barsten lachen, over het zot voorwendzel van
 „ zulke kreupele zedenmeesters, die, zonder zig te be-
 „ kreunen of zy den bal mislaan, dan niet, ruiteryk dur-
 „ ven staande houden, dat een hersfenschimnige *hoop*, die
 „ waarschyndelyk nimmer vervuld kan worden, een blaas
 „ vol wind is: begryp eens *Mynheer LUDEMAN*, tot welk
 „ een hoogen trap de wanbegrippen, van onzelandgenoot-
 „ ten gesteegegen zyn! ik zou my liever aan vier kwartieren
 „ laten kappen, dan van myne *inbeelding*, gegrond op
 „ eene

„ eene lofwaardige *eigenliefde*, gelyk ook van eene welge-
 „ manierde *onbeschaamdheid*, of van eene noodzaakelyke
 „ *boop*, die myne inzichten streelt, te willen afstappen,
 „ hoezeer dit alles den naam draagt van *Windblaazen*, welke
 „ de hersenen krenken: gy zult my wel willen vergunnen,
 „ *Mynheer L U D E M A N*, dat ik, ter verdediging van my-
 „ nen aangenomenen stokregel niet alleen, maar ook om de
 „ gunst van perloonen van myn' smaak te winnen, my open-
 „ baarlyk voor de *inbeelding*, *onbeschaamdheid* en streelende
 „ *boop* in de bresse stel: ik verzoek u derhalven eerbiedig, na
 „ van wege *Carolus Singularis*, de groetenis aan uwe
 „ Vrienden de Planeeten te hebben gedaan, myn *Horoscoop*
 „ te willen trekken, ten einde uit uwe Astrologische voor-
 „ zeggingen moge blyken, of de gebruikmaaking van de
 „ drie zogenoemde *Windblaazen*, niet alzo noodzaaklyk voor
 „ het menschdom zyn, als alle die klatergoudene geestver-
 „ fierzelen, die men voortreffelyke hoedanigheden noemt,
 „ en die haare opvolgers veeltyds tot den bedelzak brengen.”
 „ Ik ben,

CAROLUS SINGULARIS.

Ik meen hier voor reeds aangestipt te hebben, dat het Schrikkeljaar 1876, door de opgenoemde soorten van *Windblaazen*, als waarvan bereids gesproken is, by uitneemendheid verpest zal worden, ter oorzaake dat een heirleger van *Windmaakers*, geduurende het zelve jaar, de hoofdrollen op het tooneel van de waereld zullen speelen: het beroep van *Astrologist*, waaraan ik die ontdekking eigenlyk verschuldigd ben, doet my althans onbeschroomd voorzeggén, dat dit kluchtig Planeetenjaar van *Mars*, deswegen zeldzaame voorbeelden staat uitteleveren, en dat het my niet geheel onwaarschynelyk voorkomt, dat de aanmerkenswaardige gebeurtenissen, welke uit de *Windblaazen* haare geboorte moeten ontleenen, hier en daar van ongunstige gevolgen zullen weezen: onder anderen hebben sommigen myner Planeetbe-

fchouwingen over dat onderwerp, my klaarblyklyk doen be-
 fpeuren, hoe de *inbeelding*, *onbefchaamdheid*, en de bedrie-
 lyke *hoop*, wel is waar aan den eenen kant haare byzondere
 trappen, van grootheid en kleinheid, by deeze en geene
Windmakers van profesie staan te verkrygen, maar aan
 den anderen kant blyft het daarom eene uitgemaakte zaak,
 dat de koestering van deeze drie *Windblaazen*, tot zulk eene
 aanmerkelyke hoogte, by de Waereldlingen van dien tyd
 zullen fteigen, dat niemand onder de beide Sexen voor een
 mensch van gezond verftand zal worden verfleeten, dan zy
 die door fprekende daaden aantoonen, ten minften één
 derzelven te bezitten; zo dat die latere eeuwelingen in dit
 opzicht, onze tydgenooten voorzeker befchaamd zullen
 maaken, als welken tot nog toe de algemeene noodzaakelyk-
 heid van dien, zo fterk niet fchynen begreepen te hebben,
 hoe zeer het anders in onze dagen aan geene *Windmakers*
 ontbreekt, op wier voorhoofden de *Windblaazen* zo te zeg-
 gen als gefchilderd zyn: ik heb, om hier van ter loops een
 grap te verhaalen, bevonden gehad, dat'er ook *Windmakers*
 die met alzulke *Windblaazen* gekweld zyn, onder den boe-
 renftand fchuilen, door eene ontmoeting met een Boeren-
 Burgemeester van een aanzienlyk dorp, wiens *Horoscoop* ik
 onlangs getrokken heb: deezen dorpling, die noch leezen
 noch fchryven kon, bekroop de *Windblaas* van *inbeelding*
 dermaate, dat hy de *onbefchaamdheid* had te denken, dat
 zyne bekwaamheden toereikende genoeg waren, om het
 gezantschap aan één der buitenlandfche Hoven te kunnen
 bekleeden, en dat hy zig vervolgens met de *hoop* ftreelde,
 om, wanneer zyn dorp tot eene ftemhebbende ftad werd ver-
 heven, hy als dan, wegens dezelve, ter ftaatsvergadering zou-
 de worden afgezonden; om kort te gaan, Mynheer de
 Dorp-Burgemeester, bouwde door de rykheid van zyne
 drie *Windblaazen* zulke wonderlyke kasteelen in de lucht,
 die my een paar uren lang ongemeen vermaakten: onder-
 tusfchen veranderden alle zyne groote uitzichten onbedenkelyk
 fchielyk van gedaante, zo dra ik hem, na de afgeloopene
 Horoscooptrekking voorzegd had, dat hy door de ramp van de

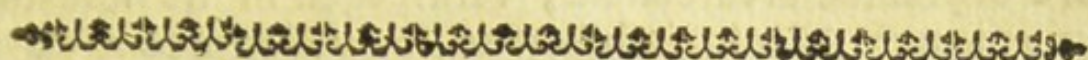
de woedende veepest, genoegzaam alle zyne melkbeesten verliezen, en in laater tyd van zyn Burgemeesterschap ontzet worden zoude; eene voorzegging, die zyn opgeblazenheid kwetste, en waardoor ik schaars betaald werd, schoon ik echter verblyd was, voor dien prys ontslagen te worden van het gezelschap eens *Boeren-Windmakers*, die behalven de gevaarlykheid zyner *Windblaazen*, by zyne dorpelingen bekend stond, van somtyds wel eens een vechtparty met het mes te durven waagen, als hy dronken of vergramd was.

Meermaalen heb ik door het trekken van *Horoscoopen* onderschept gehad, dat by vrouwspersonen van eene geringe afkomst en laagen staat, de *Windblaazen van inbeelding, onbeschaamdheid*, en bedriegelyke *hoop* niet minder dan by de manspersonen plaats hebben: een dienstmaagd, die uit *Gelderland* by een' Koopman in deeze stad was komen wonen, en die, onaangezien zy slechts gemeene bevalligheden bezat, haar door de hersenschimmige *inbeelding* liet vervoeren, dat alle mannen op haare schoonheid verliefd moesten zyn, beging de *onbeschaamdheid*, op den huwelyksvoorflag die haar gedaan werd, van wege een ordentelyk burgerjongman, zynde een kleermaakersbaas van zyn beroep, te verklaren, dat zy niet geschikt scheen, om de huisvrouw van een' kleermaaker te wezen: na verloop van drie of vier jaaren, dat zy by den Koopman gediend had, kwam haar Juffrouw te overlyden, en zy vleide zig vervolgens met de bedriegelyke *hoop*, van dien ryken weduwnaar te zullen opdoen: in het denkbeeld dat haar Heer, getroffen door haare gewaande bekoorlykheden, eerstdaags haar ten huwelyk zoude vraagen, liet *Jannetje*, om dienaangaande door myne voorzeggingen volkomen gerust gesteld te worden, haar *Horoscoop* trekken: de Planeeten over haar lot geraadpleegd hebbende, was ik verplicht haar zonder complimenten te openbaaren, dat zy, na van haaren meester bezwangerd, en door een redelyke stuiver gelds, voor haar verloren maagdom vergolden te zyn geworden, haar genoodzaakt zoude zien, ter bedekkinge van een schandvlek,

uit haare *Windblaazen* voordgesprooten zynde , naderhand met een' soldaat te trouwen : *Jannetje* wierp my uit boosaartigheid een uringlas dat op tafel stond naar den kop, en vertrok, zonder my een duit te betaalen.

Ik heb reden van te gelooven, dat *Mars* in het Plaanetenjaar van 1876, middel zal vinden, door het gedonder der heele en halve kartouwen te verdryven, de *Windblaazen* van zodanige Land- en Zee-Officieren, welken met dat zwak behebd zullen zyn; behalven dat myn Astrologische spiegel my in het verschiet zeer fraaie prentverbeeldingen, raakende de kuuren der *Windmaakers* heeft vertoond gehad, waaruit men, naar het leven, hunne spoorlooze bedryven en vermaaklyke zotheden, die als dan plaats zullen hebben, kon zien: inmiddels zou ik, ter geneezinge der *Windblaazen*, aan alle perfoonen, zonder onderscheid van jaaren, daarmede gekweld zynde, gerustlyk durven aanraaden, zig 36 dagen lang, in een dolhuis te laten opsluiten, ten einde hunne charakters te leeren kennen.

N°. XXII.

B E V A T T E N D E

D E

Loopjaaren 1877, 1878 en 1879, *pronkende met Astrologifche voorzeggingen, over de bedryveloosheid die de wakende flaapen veroorzaaken zullen.*

Dateen waakend mensch fomtyds bedryveloos kan blyven, leert ons de dagelykfe ondervinding, maar of die onwerkzaamheid van den geest veroorzaakt zoude kunnen worden, door eene foort van flaapbevanging, die iemand al waakende, om zo te fpreken geheel denkeloos maakt, verdient eene vry grootere oplettendheid: myne Astrologifche nafporingen over een ftof van zo veel aanbelang, hebben my in ftaat gefield, op het gezach, van verfcheidene Horoscooptrekkingen, de mogelykheid van dien te betoogen, gelyk ik my zonder verwaandheid beroemen kan, meermaals door gunst van myne Vrienden de Planeeten, zulke gedenkwaardige voorzeggingen daarvan te hebben gedaan, die het onderzoek over een onderwerp van dien aart, federt volkomen beflist hebben gehad: ik zal my juist niet onderwinden om alle de oorzaaken, aangaande de *bedryveloosheid der waakende flaapers* uit den grond optehaalen, als zynde een onverfchillige zaak, die geen licht kan byzetten, of ten minften waarby de nakomelinfchap niets winnen zou, maar ik zal my vervolgens, als iets dat beter klem geeft, hier inzonderheid

gaan toeleggen, om door onwraakbaare voorbeelden, gegrond op eene beproefde ervarenheid, verkreegen in de kunst oefening van myn Astrologisch beroep, onwederfpreekelyk te bewyzen, dat deeze foort van waakende slaapziekte, meestal gevonden wordt, in kloeke verftanden, of in zulke fchrandere vernuften met onbegrensde kundigheden, en rykheid van geestvermogens, tot het uitvinden van allerlei nieuwe ontdekkingen, boven het overige menschdom bedeed.

Om dan zonneklaar te doen zien, dat niemand beter dan een *Astrologist*, de toevallige oorzaaken der *bedryveloosheid* van de *waakende slaapers* onderscheppen kan, zal ik van de volgende *Horoscopen* en merkwaardige brieven gebruik maken, om aantetoonen, hoedanig het met deeze onvrywillige denkeloosheid, of liever afgetrokkenheid van gedachten, die doorgaands by de groote geesten plaats hebben, gelegen is: bedrevene Staatsmannen, kundige Amptenaaren, ja zelfs doorwrochte Geleerden, heb ik veelvuldigmaal, in de oefening van myn beroep, zig hooren beklagen, over de gevolgen van de waakende slaap, waardoor zy in het midden hunner drukke bezigheden plotslyk overvallen werden, en die een ongeschikte bedryveloosheid by hen te weeg bragt, waarvan zy de oorzaak onmogelyk begrypen konden: verwonder u niet *Mynheer*, zeide ik tot *NESTORIUS*, zo dra ik zyn *Horoscoop* getrokken had, dat gy fomwylen al waakende slaapt, want gy denkt in weinige oogenblikken tyds, over zo veele zaaken te gelyk, dat gy uw verftand daardoor aflooft, zonder tot een befliffend befluit, van eenige derzelven te geraaken, en dit is de oorzaak dat uw geest in de war loopt, en door een waakende slaap meest altyd denkeloos is: eergisteren avond, by voorbeeld, hebt gy, in uw ftudeerkamer zynde, over drie ftrydige zaaken te gelyk uwe gedachten laten gaan, terwyl geen van dezelve zyn beflag verkreegen heeft gehad: *NESTORIUS* beleet rondborftig, dat ik hierin de waarheid gefproken had, zeggende, dat vermits hy nu de oorzaak van zyne *bedryveloosheid* wist, hy voortaan zorg zoude draagen, geen *waakende slaaper* meer te zullen blyven.

Naderhand bekwam ik van een' Antwerpenaar, die in de geleerde wetenschappen zeer bedreeven, en een bereisd man was, nopens dit belanghebbend onderwerp een geestigen brief, geschreven in een vrolyken styl, die ik van deeze inhoud bevond te zyn:

MYNHEER LUDEMAN!

„ *Santolapis* is myn naam, en *Antwerpen* myne geboorte:
 „ plaats, en des behoeft het u niet te verwonderen, dat
 „ ik, naar den aart der *Brabanders*, een groot liefhebber ben
 „ om vermaaklyke nieuwigheden, die veeltyds niets om het
 „ lyf hebben, tegen wil en dank uitte vinden, van zulke
 „ kreupele beoordeelaars welken gewoon zyn, zonder voor-
 „ gaand onderzoek van zaaken, alles te gispen of te pryzen;
 „ *Santolapis* heeft dan op zyn manier nitgevonden, dat een
 „ waereldling, die gebruik van zyne vyf zinnen maaken
 „ kan, op den zelfden tyd te gelyk, waaken en slaapen
 „ kan: als ik my in *Turkyen* bevond, en zulke ongehoorde
 „ wonderen aan een *Bacha* van drie paardenstaarten wilde
 „ vertellen, zou hy my mischien den kop voor de voeten
 „ laten leggen; en wanneer ik de *Parysenaars* deeze over-
 „ heerelyke uitvinding voor goede munt in de hand wilde
 „ stoppen, zouden zy my waarschynelyk voor zinneloos ver-
 „ klaaren; dan, ongeacht het geen een *Turk* of een *Fransch-*
 „ *man* daarvan ook denken moge, moet ik u, myn geleerde
 „ Kunstgenoot, met plaaisier kennis geeven, dat onze Vrien-
 „ den de Planeeten my ontdekt hebben gehad, dat 'er ge-
 „ duurende de drie Loopjaaren 1877, 1878, en 1879,
 „ *waakende slaapers* by douzyenen zullen gevonden wor-
 „ den, en dat sedert voorleeden week, ik zelf ondervond,
 „ dat terwyl genoegzaam in een punt des tyds myne
 „ gedachten zig bepaalden tot myne *Maitres*, den Schouw-
 „ burg, en tot myne Letteroefeningen, myn geest daar
 „ door al waakende in slaap viel, zo dat ik volstrekt denke-
 „ „ loos

„ loos bleef, zonder iets wegens deeze drierleie over-
 „ denkingen te besluiten, hoewel ik daarom gebleeven
 „ ben”

SANTOLAPIS.

Ondanks den spottenden brief van *Santolapis*, my niet onbehaagelyk noch ongegrond voorkomt, ben ik nogthans van begrip, gelyk uit de verdere *Horoscoopen* zal blyken, dat de *waakende slaap* uit verschillende oorzaaken spruit; want dat men gelyktydig over verscheidene onderwerpen denkt, is juist altyd de reden niet waardoor de geest werkeloos blyft, of al waakende in eene soort van slaap valt, die slechts de gevolgen van afgetrokkene bespiegelingen zyn, welke iemand, buiten zyn toeleg, schielyk overmeesteren: men zoude behalven deeze algemeen geldende oorzaak, die de Astrologie voor aanneemelyk verklaart, onder anderen daarvan nog meer bewysredenen, uit de Planeetbeschouwingen kunnen bybrengen; als, by voorbeeld, de temperamenten van zodanige groote verstandenen, welken zig niet zelden in het midden hunner gepeinzen, over zwaarwigtige of geleerde zaaken, gantsch onverwacht door melancholike vlaagen bestormd zien, en op die wyze voor een tyd *waakende slaapers* worden: dit kan almede plaats hebben, ten aanzien van zulke schrandere vernuften, die iets boven het bereik van hunne krachten poogen te onderneemen, zo als dikwyls gebleeken is, in sommige beruchte Kunstenaaren, die hunne uitgevondene werktuigen, tegen hunne verwachting mislukt zynde, door afgetrokkenheid van gedachten, al waakende in een' geestslap vervielen, welke de werkzaamheid hun van verstand voor een poos deed stillaan: ondertuschen zyn de bewerkende oorzaaken der *waakende slaapen*, by getrouwde en ongetrouwde vrouwsperfoonen, van eene geheel andere natuur, als hemelsbreed daarin met die der mannen verschllende, om dat zy by de mannen uit de drukking van den geest op-

wel-

wellen: ik verklaar, door myne Astrologische kunstgeheimen voor als nog geene andere voorwerpen te bedenken, waaruit de *waakende slaap* by het vrouwlyk geslacht ontstaat, dan de liefde, de wraakzoekende minnenyd, en het aangeboren zwak der geldzucht, opschik, en natuurlyke neiging tot allerlei zintuigelyke vermaaken, gelyk ik vervolgens het een en ander, met opzicht tot dergelyke *waakende slaapsters*, door Horoscooptrekkingen, die my, het zy mondeling of schriftlyk, te beurt gevallen zyn, voorbeeldlyk zal doen zien:

HEER ASTROLOGIST!

„ Toen ik gisteren voor de eerstemaal het besluit nam,
 „ myn *Horoscoop* te doen trekken, heb ik noodzaakelyk
 „ gevonden voor u niet te moeten verzwynen, dat ik onder
 „ dat slag van vrouwen behoer, welke aan den éénen
 „ kant heel teêrhartig in het stuk der huwelyksliefde zyn;
 „ maar die, aan den anderen kant, door wettige oorzaaken
 „ van minnenyd bestreeden wordende, telkens naar bekwaame
 „ middelen uitzien, om haare wraak te koelen; dit geloof
 „ ik is het beweeegrad, dat somtyds myn' geest door
 „ onberaadeneid van besluiten, al waakende in slaap doet
 „ vallen, zo dat ik menigmaal, by de ontwaaking van myn
 „ verstand, my in een doolhof van verwarringen bevind, dat
 „ my niet alleen werkeloos doet blyven, maar alle myne
 „ ontwerpen van wraakzucht onuitvoerelyk maakt: hiervan
 „ dient tot bewys, dat ik gewroken willende zien, de
 „ onstandvastigheid van myn' Echtgenoot, die myne te-
 „ derhartige liefde kwetst, door een geheimen minnehandel
 „ met eene zangeresse van de *Flaamsche Opera* te onder-
 „ houden, eerst op den raad van myne familie besloot, gerech-
 „ telyk van hem te scheiden, doch by nader overleg
 „ voornam, om hem stads kind te maaken, en onder het
 „ overdenken van deeze maatregelen een' tweestryd in myn

„ hart gevoelde, waardoor ik begon te bemerken, al waas-
 „ kende te slaapen: ik verzoek vriendlyk, Geleerde *Astro-*
 „ *logist!* my door uwe Planeetkundige voorzeggingen, uit
 „ die slaap van onberaadenheid te willen trekken, met aan-
 „ wyzing van de party die ik, ten opzichte van myn'man,
 „ verkiezen moet, terwyl ik onverzettelyk volharden blyf,
 „ by het voorneemen, van my eerstdaags op zyn perfoon
 „ en zyne snoode Minnaaresse uit minnenyd te willen wree-
 „ ken.” enz.

CONSTANTIA M**

Ik heb eertyds een jong getrouwde Dame gekonnen, die zo verschrikkelyk van den geldduivel geplaagd werd, dat zy sedert den aanvang van haar huwelyk, ter oorzaake van dien, de meeste dagen met haar' man in zulk een onmin leefde, welke fomtyds tot verregaande huiskrakeelen aanleiding gaf, op hoedanige tyden zy de gewoonte had al waakende in eene soort van geestlooze slaap te vervallen, waardoor zy niet alleen door de onwerkzaamheid van haare gedachten geheel bedryveloos bleef, maar geduurende driemaal vier en-twintig uren, geen enkeld woord tegen haar' Echtgenoot, noch tegen de huisbedienden sprak: zy zond my eens haar dienstmaagd, die my een toegezegeld briefje bragt, houdende haar' doopnaam en geboortejaar, teneinde daaruit haar *Horoscoop* te trekken: dit gedaan hebbende, schreef ik op een stuk papier deeze korte voorzegging, waarmede ik de dienstmaagd afscheepte: MEVROUW! uw geldzucht zal het ongeluk van uwen Gemaal veroorzaaken, en de waakende slaap uw eigen bederf bewerken: men zegt dat het beide gebeurd zoude zyn, want dat haar man, uit baloorigheid, wegens haare ondraagelyke behandeling, zig zelve verhing, terwyl naderhand haare eigene onvoorzichtigheid, oorzaak was, dat het huis en de meeste kostbaare goederen van deeze *waakende slaapster*, door een fellen brand verflonden werden: ik heb bovendien, in vroeger tyd, de *Horoscoop* ge-

getrokken gehad, van een zekere ongehuwde dochter, die regelmatig alle maanden door een afgetrokkenheid van gedachten, over de kunst, hoe zy, ongetrouwd blyvende, best ryk konde worden, de *waakende slaap* onderging, en alleen door het geklank van het geld daaruit kon worden ontwaakt, invoegen dat het, volgens myne voorzegging, geschied is, dat zy door een prys uit de lotery te trekken, van die *waakende slaapziekte* genas.

VOORZEGKUNDIGE DOCTOR!

„ Ik ben een jong meisje, in de fleur van myn leven,
 „ afkomstig van goeden huize, die het, onberoemd gespro-
 „ ken, aan geene uiterlyke bevalligheden ontbreekt, en
 „ daarom zelden van een' vryer ontbloot ben: ik bemin de
 „ opschik in den hoogsten graad, zonder veel capitaal te
 „ bezitten, en dit geloof ik, schrikt de meesten myner pre-
 „ tendenten af, om my van trouwen te spreken; want een
 „ burger jongman, schoon hy al een ordentelyk bestaan
 „ heeft, en die anders geschikt schynt om myn portuur te
 „ weezen, is bang voor myne hoogvliegende pracht in de
 „ kleding, en des beschroomd om my ten huwelyk te vraa-
 „ gen, als bemerkende dat zyn burgerlyke opschik niet
 „ evenredig met die van een Dame van de groote waereld
 „ is: aan den anderen kant ondervind ik klaar, dat de zoo-
 „ ren van Regenten, of ryke Amptenaaren, my niet sterk
 „ ten huwelyk aanzoeken, en doorgaands geene andere
 „ *complaisance* bewyzen, dan galante jonge Heeren uit wel-
 „ levendheid aan onze sexe verschuldigd zyn; weshalven ik
 „ my op die manier zal dienen te getroosten ongetrouwd te
 „ moeten blyven, indien ik het geluk niet aantref om een
 „ prachtbemannenden zot, die veelgelds bezit, tot een pre-
 „ tendent te krygen; want ik heb volstrekt beslooten nooit
 „ van myn opschik, al ware het ten koste van myn fortuin,
 „ te zullen aftappen: ik heb u het ergste van de historie

„ nog niet verhaald, *Mynbeer* LUDEMAN! zoudt gy wel
 „ willen gelooven, dat als ik my, by geval, zonder vryer,
 „ in een gezelschap bevind, daar men tot myn ongeluk,
 „ niet van de opschik naar de mode, of liever van vrouwlyke
 „ pronkgewaaden naar den eersten smaak spreekt, ik my al
 „ waakende door een slaapziekte gevoel aangetast, die my
 „ doet gaapen? ja ik heb tot myn overgrootespyt bevonden,
 „ dat als deeze *waakende slaap*, dikwyls achter elkander
 „ komt, de luister van myne schoonheid daardoor mer-
 „ kelyk gekrenkt wordt; waarom, myn braave *Toverdoctor*, zou
 „ ik langer draalen, om u een verzoek te doen, dat het
 „ oogmerk van myn schryven is? en waarom zoudt gy, voor
 „ vier Ducaaten, zwaarigheid maaken, om de Planeeten over
 „ het lot van een kwynende jonge Juffrouw, die raadeloos
 „ is, te raadpleegen? heb dan de goedheid *Mynbeer* LU-
 „ DEMAN, uwe Astrologische kunstgeheimen voor myn
 „ persoon in het werk te stellen, op dat ik, na dat gy myn
 „ *Horoscoop* getrokken zult hebben, door uwe beslissende
 „ voorzeggingen onderricht moge worden, of het mogelyk
 „ is, dat ik met behoud van myn opschik, een ryk pre-
 „ tendent zal kunnen vinden, die de pracht in de kleeren
 „ bemint, en my door het huwelyk gelukkig wil maaken;
 „ zo niet, of ik ten minsten van de lastige slaapziekte die
 „ my in de gezelschappen al waakende bekruipt, als 'er van
 „ geen pronkgewaaden naar de mode gesproken wordt, nog
 „ tydig genoeg zou kunnen worden ontslaagen, om myne
 „ schoonheid niet verder te verliezen: enz.

LUCIA.

MYNHEER!

„ Niets buiten de zintuiglyke vermaaken, kan my char-
 „ meeren, en ik bemin dezelve zo sterk als beide myne
 „ oogappelen; maar weet, dat ik een ongetrouwde Dame
 „ ben,

„ ben, die groote rykdommen bezit, dus in den ouderdom
 „ van 25 jaaren onbezorgd kan leven, en dat is voor eerst
 „ genoeg gezegd.”
 „ Sedert dat ik het besluit genomen heb *Mynheer*, om my-
 „ ne levensdagen ongehuwd te verslyten, zonder daarom
 „ van de talryke schaar myner pretendenten, die ik door
 „ allerlei uitvluchten weet om den tuin te leiden, volstrekt-
 „ lyk te willen afzien, en by gevolg zonder de dagelykse
 „ verkeerling met galante Heeren aftefnyden, heb ik my uit
 „ een byzondere verkiezing op het bywoonen van allerlei
 „ vermaaken, welke de zinnen kunnen streelen, toegelegd
 „ gehad: by voorbeeld; van daag begeef ik my naar een
 „ concert, morgen naar den schouwburg; overmorgen di-
 „ verteer ik my met een dansparty; na overmorgen ga ik
 „ een talryk gezelschap van Heeren en Dames, alwaar men naar
 „ den uitersten smaak weet te galanterifeeren bywoonen, en
 „ wat de andere dagen van den week betreft, verslyt ik met
 „ wandelpartyen, uit ryden te gaan, of met gastmaalen aan
 „ myn huis te houden: in de kerk alleen overvalt my meest-
 „ tyds een *waakende slaap*, waarschynelyk uit verdriet, om
 „ dat ik twee uren lang de zintuiglyke vermaaken misfen
 „ moet; want het is immers zeker, dat buiten het muzyk,
 „ het dansen, de comedie, de gastmaalen, en wat dies meer-
 „ zy, niets bekwaam kan zyn, om onze zintuigen te vleien;
 „ onaangezien myn lust tot de vermaaken, moet gy daarom
 „ niet denken *Mynheer*, dat ik myn geld nutloos verkwist;
 „ want in myn huishouden zou ik op een stuiver dood bly-
 „ ven, veel min een somme gelds durven waagen, om de
 „ nooddrufigheid van een behoefdig mensch te doen ophou-
 „ den; en zulke, alſchoon onder het getal myner vertrouw-
 „ de vrienden behoorende, die my om geld ter leen vraa-
 „ gen, verklaar ik aanstonds voor myne volslagene vyan-
 „ den, en het is onder het voordeel van zodanig lofwaardig
 „ karakter, dat men zelden in vermaakbeminrende Dames
 „ van myn' ouderdom aantreft, dat ik my tegen de armoede
 „ bebolwerkt zie: ondertusſchen kan ik voor u niet verber-
 „ gen, *Mynheer*, hoe ik, uit medelyden, het dereniswaar-

„ dig lot van sommige myner pretendenten welken vrucht-
 „ loos, hunnen kostbaaren tyd verspillen om door middel
 „ van het huwelyk meester van myn perfoonen schatten te wor-
 „ den, beklaag; doch dit belet niet dat ik u verzoeken moet,
 „ voor de hier ingeslooten zilveren *Ducaton*, myn *Horoscoop*
 „ te trekken, om te weten wat 'er toch worden zal, van de
 „ *waakende slaap* in de kerk, die my krachtig verveelt:
 „ verblyvende enz.”

GERARDA.

Nº. XXIII.

S C H E T Z E N D E

H E T

Astrologistenjaar van 1880, in 't welk uit de Hemelste-
 kenen van den ZODIAK, een twaalfstal gebeurtenis-
 sen voorzegt worden.

Alvoorens wydloopig te gewaagen van den aart en eigen-
 schap van het *Astrologistenjaar*, dat volgens het gevoelen
 van het meerendeel der Sterrekundigen, alle drie honderd
 jaaren invallen moet, vergenoeg ik my thans, om maar kort-
 lyk aantemerken, dat overeenkomstig myne waarneemingen,
 het jaar 80 van de *negentiende Eeuw* een *Astrologistenjaar*
 zal zyn; dat de Planct *Luna* zig alsdan in het midden van
 den *Zodiak* zullende bevinden, vervolgens uit den loop der
 twaalf

twalf Hemelsteken, een twaalfstal wonderbaare gebeurtenissen staat opteleveren, welken die latere Eeuwelingen verbaazen zullen: ondertusfchen dat ik myne verdere Planeetkundige verklaring hierover wel heb willen opfchorten, om eerst plaats te gunnen, aan een volzaaklyken brief, die my over dit onderwerp toegezonden is, en een volmaakt denkbeeld van het *Astrologistenjaar* van Anno 1880 zal kunnen geeven.

HOOGGELEERDE HEER LUDEMAN!

„ Wy maaken hier te *Milanen* een genootfchap van lief-
 „ hebbery, zamengefteld door zeven *Astrologisten*, uit, en
 „ nademaal onze geleerde Correspondenten in *Holland*, uw
 „ perfoon aan ons gezelfchap hebben voorgedraagen, als
 „ een man die ongemeene kundigheden in de Sterrevoor-
 „ zegkunde bezit, beflooten wy volvaardig om met zulk een
 „ flonkerlicht onder de Kunstgenooten van deezen tyd,
 „ briefwifeling te willen onderhouden: met dat oogmerk
 „ hebben wy gemeend niet beter te kunnen beginnen, dan
 „ u onze gewigtige Planeetbefchouwingen, raakende het
 „ *Astrologistenjaar* 1880, mede te deelen, vertrouwen-
 „ de, dat gy u de aanbieding van deeze onze Astrologifche
 „ Lettercorrespondentie met dezelfde goedwilligheid zult
 „ laaten welgevallen: wy hebben dan in de eerfte plaats,
 „ aangaande het twaalfstal gebeurteniffen, van dat *Astrolo-*
 „ *gistenjaar* opgegemerkt gehad, dat elk van de Zodi-
 „ aksteken, er een van op zyn tourbeurt zal uitleveren,
 „ en dat de voorzegging, welke wy by voorraad daarvan
 „ kunnen doen, hoofdzaaklyk hierop uitloopt.

„ In de maand *January* van het *Astrologistenjaar* 1880,
 „ moet onder het Hemelsteken van den *Ram*, een verraa-
 „ derlyke verftandhouding met de *Muzelmannen*, gefneed-
 „ ten nadeele van sommige Christen Potentaten ontdekt
 „ worden: in de maand *February* staat onder den *Stier*,
 „ de

„ de *Spaansche* throon door een Familieoorlog aan het
 „ wankelen te geraaken: *Maart* zal onder het teken van
 „ de *Tweeling*, een zesde *Academie* of hoogeschool in
 „ Nederland willen stichten: *April* belooft onder de *Kreeft*
 „ de ontdekking van eene nieuwe Zilvermein, in den omtrek
 „ van het land van *Cleef*: in de maand *Mei* zullen onder den
 „ *Leeuw* alle de nog overgeblevene mannen- en vrouwen-
 „ kloosters in de Roomsche landen afgeschaft worden: in
 „ de maand *Juny* staan onder de *Maagd*, de nieuw opge-
 „ richte *Tempeliers* met een onzachlyk heirleger, tot hulp
 „ van eene verdrukte Mogendheid toeteschieten: *July* zal
 „ onder het teken van de *Balans* den vreden tuschen zeven
 „ oorlogvoerende Mogendheden bewerken: *Augustus* zal
 „ onder den *Schorpioen*, het leven kosten aan een gekroond
 „ Vorst, door het bedryf van eene omgekochte moordenaar-
 „ res, in manskewaad vermoomd: *September* onder het teken
 „ van den *Schutter*, de speelkinderen willende begunstigen,
 „ schynt een' vondeling, die de natuurlyke zoon van een
 „ gekroond Monarch zal zyn, op den throon te zullen bren-
 „ gen: *October* zal, onder het teken van den *Steenbok*, zulk
 „ een ryke wynoogst voordbrengen, waarvan geen voor-
 „ beeld sedert drie eeuwen te vinden is: *November* moet onder
 „ den *Waterman*, de voorrechten van het *Joodendom* hier
 „ te Lande merkelyk vergrooten, en de maand *December*
 „ staat onder het teken van de *Vischen*, rampspoedig door
 „ watervloeden, en het verdrinken van menschen en beesten
 „ te zullen weezen: zie daar *Hooggeleerde Heer!* het geen
 „ wy over het *Astrologistenjaar* 1880 waargenomen heb-
 „ ben: wy verwachten daarop een volledig bericht van
 „ uwe Astrologische bevindingen, en hebben de eer te
 „ te zyn" enz:

HET GENOOTSCHAP VAN MILANEN.

Dat 'er buiten het geleerde genootschap van *Milanen*, ook
 nog andere geleerde personen gevonden worden, die, ten
 op

opzichte van het *Astrologistenjaar* 1880, geheel verschillende denkbeelden opvatten, blykt aan den onderstaanden brief, geschreeven met groene inkt, welke my onder de handtekening van *Libertinatas* toegezonden; of, zo ik my niet bedrieg, op een avond onder myne huisdeur doorgestoken werd.

NEEF JAN!

Wat zyn de menschen gek, die zig aan de Astrologie vergaapen! trouwens, het is de mode om zot te zyn; STULTITIA EST SAPIENTIA! men behoorde alle de kalanten van uwen Planeetenkraam, in een dolhuis optesluiten, en 'er u, of my, het ampt van binnenvader van optedraagen; want wy zouden daar schoone gelegenheid vinden, om de dolbuisknaapen door het trekken van kunne Horoscoopen, te diverteeren. Ondertusfchen, Neef Jan, dat wy dit geluk geduldig dienen aftewachten, moet ik u ter geeder trouwe verklaaren, dat ik nog ryklyk een quart gekker ben dan gy, vermits ik sedert een geruimen tyd myne hersenen gebroken heb, met te onderzoeken wat 'er in het Astrologistenjaar 1880, omgaan zal, zonder uit myne malle Planeetbeschouwingen eenig ander licht daaromtrent verkreegen te hebben, dan dat de twaalf Heeren van den Zodiak, geduurende het zelve, elk op zyn beurt, een mirakel aan de Waereldlingen vertoonen zullen.

Maar gy, Neef Jan, die somtyds met geen traage beenen naar uw Observatorium klimt, als 'er wat raars aan den Planeetenhemel te beschouwen valt, zou ik u mogen vraagen, welke nieuwe gebeurtenissen gy, betreffende dit Astrologistenjaar, ontdekt hebt gehad? Mogelyk zal uw Haarburgsche onbeschoftheid zo ver gaan, van my spytig te antwoorden, niet verpligt te zyn my daarvan rekenschap te moeten geeven; ik bedank u by voorraad voor dit streelend Complimentje, doch om te betoonen dat ik van myn' kant wat beleefder handelen wil, zo zal ik alle de kunstgeheimen van myn gantsche Pla-

neetendoos openbaar ten toon gaan spreiden, en vervolgens, zonder de minste verbloeming, of bepleistering van zaaken, voor den vuist klappen, het geen ik aangaande het Astrologistenjaar, invallende Anno 80, van de negentiende Eeuw, de laatstemaal op een hoogen kastanjeboom waargenomen heb: in gevolge van dien, moet het eerste Zodiaks teken, de Geneesbeeren die hunne Patienten moedwillig, of door onkunde, vermoorden, in spraaklooze Ezels herscheppen, want tegenwoordig hebben zy het gebruik van de tong nog. Het tweede Hemelsteken, zal zichtbaare kenvlekken op de duimen drukken, van alle eerbaare Dames, die genoodzaakt zyn in de groote waereld te verkeeren, om baar van de galante vrouwen van den bedorven smaak te onderscheiden: het derde de Coffybuizen der verliefden invoeren, zonder dat het aanstootelyk voor de vrouwlyke Sexe zal zyn: het vierde, sneeuwballen tot blanketzel maaken, ten gebruike van gerimpelde aangezichten, die door het laatste schoonschyn bedorven waren: het vyfde, de schilder-kunst van beroemde Meesters weder op zyn ouden prys stellen: het zesde, de Fortuinzoekers die schrande van oordeel zyn, en lang gesukkeld hebben, met rykdommen of vette bedieningen van gedeferteerde amptenaaren overlaaden: het zevende, dat de kroon boven alles spant, zal voor de Boerenrechtbanken een beproefde weegschaal invoeren, wie van de twistende partyen gelyk of ongelyk heeft: het agtste, de woekerhandel beteugelen: het negende een geldkist, ten behoeve van de ongelyke huwelyken tuschen vermogende en onvermogende personen, doen oprichten: het tiende, de gegaloneerde krygszoonen, die het saletjonkerschap boven den wapenhandel beminnen, na een driejarige penitentie, nuttige werktuigen in het school van Mars doen zyn: het elfde, aan den klank van de stem, de valsche van de oprechte vrienden doen kennen, en het twaalfde of laatste Hemelsteken zal, het geen byna ongelooveryk schynt, de drierleie Regeeringsformen, waardoor thans de vier waerelddeelen bestuurd worden, te zamen in één smelten: zie daar alles, Neef Jan, wat hiervan weet te zeggen uw onbekende Kunstgenoot,

LIBERTINATAS.

Een

Een Boerenschout van een gering dorp, my op een morgen een bezoek geevende, dat door myne volhandigheid in het bezichtigen der uringlazen my den tyd ontbrak om hem te spreken, beval zorgvuldig aan *Jan* myn' knecht, my te boodschappen dat de oorzaak van zyne komst ten doelwit had, om my aftevraagen, of ik door middel myner Planeet-beschouwingen, by geval, iets, raakende het *Astrologistenjaar* van 1880 ontdekt had? *Jan*, wiens memorie hem dikwyls de parten speelt, voornaamlyk als hy de kroegen bezocht heeft, waren deeze woorden ontschooten, doch hy wist my echter in zyne gebrokene spraak zoo veel te beduiden, dat de Boerenschout, welke den navolgenden dag zyn bezoek stond te hervatten, my over dat jaar der *Askooten* zou komen raadpleegen; hy kwam inderdaad den volgenden ochtend, toen de Zon naauwlyks uit de kimmen gereezen was, zeggende met een groote ophef, dat hy de twaalf *Waereldwonderen* van den *Zodiak*, voor het *Astrologistenjaar* onderschept had: ik nam de vryheid myn Hooggeleerden Dorpschout te vraagen, waarin dezelve bestonden? en ik kreeg tot bescheid, dat hy geen opening van zaaken wilde doen, ten zyik eerst zyn *Horoscoop* getrokken had: men kan ligtlyk begrypen, dat ik my volvaardig daartoe liet overreeden, doch ik stond ten uitersten verbaasd, onder myne Astrologische bewerking te bevinden, dat die Boerenschout, hoe onkundig ik hem in den eersten opslag versleeten had, een bedreeven Planeet-kenner was, ja wat meer is, voor een Prins onder de Astrologisten van deeze Eeuw kon gerekend worden: hoor, zeide ik vervolgens tot hem, het is onnoodig u eenige voorzeggingen, ten opzichte van uw karakter en lotgeval- len uit uwe *Nativiteitsster* te doen, terwyl gy de Astrologie beter verstaat dan ik — wel zo *Ludeman*, gaf hy my ten antwoord, op die manier kan men de lieden gemaklyk afscheepen, en daarop een Ryksdaalder uit zyn broekzak haalende, vertrok hy schielyk uit de spreekkamer, na my in het voorhuis toegeroepen te hebben, dat hy nu het ondek- te geheim van het *Astrologistenjaar* voor hem zelven bewaaren zou; zo dat ik, opgetoogen van verwondering over het on-

begrypelyk gedrag van dien Dorpschout, onbeweegelyk voor myn fchryftafel ftaan bleef: weinige dagen daarna ontving ik van hem de volgende regels, die ik wegens het onduidelyk fchrift, werk had te leezen:

ASTROLOGIST LUDEMAN!

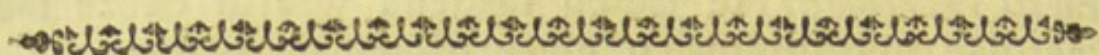
„ *De waereld is rond!* zegt men onder de wandeling,
 „ trouwens dat bruit my niet, maar het geen waarby ik meer
 „ belang heb, beftaat eigenlyk, om te weeten wat voor dee-
 „ zen in de waereld gebeurd is, wat 'er nog werkelyk ge-
 „ beurt, en wat 'er in laater tyd, voor zo veel het ons
 „ mogelyk is uit het Sterrenbeloop te onderscheppen,
 „ waarfchynelyk nog gebeuren zal; men behoort alle boeren-
 „ verftanden op geen zelfde leest te fchoeien: alſchoon het
 „ waar is dat de meeste landlieden, door hunne onbefchaafde
 „ opvoeding, onvernunftig in zaaken buiten hun beroep zyn,
 „ zo bevinden zig nogthans onder hun wel enige weinigen,
 „ die, begaafd met een doordringend oordeel, uit hoofde van
 „ dien zo vatbaar voor de kunften en weteufchappen fchy-
 „ nen, als een man van ftudie die in de geleerde waereld
 „ uitmunt: gy moest u daarom niet verbeelden *Ludeman*,
 „ dat gy de enigfte Planeetbefchouwer onder onze tydge-
 „ nooten zyt, die bekwaam is voorloopige ontdekkingen,
 „ betreffende het *Astrologistenjaar* 1880, te kunnen maa-
 „ ken; want zonder te willen praalen met het opgepronk-
 „ te kleed der halfgeleerden, zo kan ik my beroemen in
 „ de geringe hoedanigheid van Dorpschout, al federt lan-
 „ ge jaaren geleeden, Planeetkundige waarneemingen be-
 „ trekkelyk tot het *Astrologistenjaar* van de *negentiende Eeuw*
 „ te hebben gedaan: onaangezien zulk eene openhartige ver-
 „ klaaring, wil ik my echter niet onderwinden, om, volgens
 „ uwe gedaane voorzeggingen, de *Astrologie* beter te ver-
 „ ftaan dan gy, terwyl ik hier door zoude fpringen boven
 „ de kundigheden van een' man, die gelegenheid heeft,
 „ door

„ door dagelyksche kunstproeven zyne roem te vergrooten.
 „ Om my dan binnen den kring van een bloot liefhebber der
 „ Sterrevoorzegkunde te beperken, denk ik te kunnen
 „ volstaan, ten onderzoeke van uwe Astrologische weten-
 „ schap overtelaaten, een drietal van gewigtige gebeurte-
 „ nissen, welke ik door myne Boerenplaneetbeschouwingen
 „ ontdekt heb, dat in het *Astrologistenjaar* van 1880, staan
 „ voortevallen, waarvan de eerste het begin, de tweede
 „ het middenpunt, en de laatste het volmaakte van den
 „ aanvanglyken Natuurstaat der sterfelingen zal bevatten,
 „ dat is te zeggen voor alzulke weldenkende Waereldlin-
 „ gen, welke door hunne handelwyzen zullen betoonen,
 „ geene ondermyners van de beste der menschelyke zeden te
 „ zyn; ik heb uit vermaak beslooten, om u, als een ver-
 „ maard *Astrologist*, te laten raaden, waarin deeze merk-
 „ waardige gebeurtenissen eigentlyk zullen bestaan, in het
 „ vertrouwen dat zy aan uwe oplettendheid niet kunnen
 „ ontslippen, wanneergy, in uw *Observatorium* zynde, slegts
 „ ter middernacht van den zevenden dag na de volle maan,
 „ uw *Teloscoop* naardien *Zodiak* wendt: ondertuschen zult gy
 „ u gelieven laten welgevallen, dat ik voor ditmaal het
 „ hier by zal laten berusten, en dat ik my noem”,

COENRAAD SPRENKELMAN.

Op het naleezen van deezen veel bevattenden brief, waarin
 onder de schors van een boerenverstand, een doorwrochte
 kundigheid van zaaken uitblonk, kon *Britta* terstond aan
 myn gelaat bemerken, dat 'er iets ongewoons in mynen
 geest omging, het welk my door eene soort van zelfverruk-
 king scheen te verbysteren; inderdaad die *Coenraad Spren-
 kelman* geleek my een ontzachelyk mededinger, in de uit-
 werkende kunstbeoefening van het Astrologistenschap te
 zyn, die ik ontzien moest: dan, het zy uit een aangeboren
 verwaandheid zo eigen aan de kunstenaaren, dan wel uit

een prikkel van eerzucht, welke alle de gunstelingen van de Planeeten bezielt, ik nam vervolgens het besluit, om door nadere proefneemingen het drietal geheime gebeurtenissen, raakende het *Astrologistenjaar* 1880, waarvan hy de ontknooping in zyn' brief verzweegen, of ten minsten zorgvuldig bedekt hadt, wat nader uit te pluizen, en ik bevond na eene adoratie van 24 uren aan myne Vrienden de Planeeten te hebben gedaan, dat zyn voorgeeven in alle deeze betrekkingen op geen losse schroeven steunde; aangemerkt de aloude deugden, oprechtheid en menschenliefde, die sedert verscheidene Eeuwen verbasterd waren, weder in het *Astrologistenjaar*, gelyk in de volmaaktheid van den eersten natuurstaat plaats had, glansryk stonden te herleeven.

N°. XXIV.

ASTROLOGISCHE BESCHOUWING

O V E R D E

Zeven weekdagen van de Loopjaaren 1881, 1882 en 1883, waarin de Planeeten, ieder op haar beurt, een dag regeeren zullen.

Hoewel volgens het gewoone beloop, dat onder myne Luchtpatroonen plaats heeft, de jaarregeering aan de Planeeten, *Sol*, *Jupiter* en *Mars*, gedurende het drietal Loopjaaren 1881, 1882 en 1883 staat opgedragen te worden, zo gebeurt het nogthans meermaalen, dat zy door eene eigen goeddunkelyke verkiezing onder zig besluiten, by tourver-

wis.

wisfeling elk van het zevental Planeeten, één dag van de *zeven weekdagen* te zullen regeeren; onverkort het recht van *Presidium*, het welk aan ieder Planeet beurtelings in zyne jaarregeering toekomt; zodanige fchikveranderingen gefchieden doorgaands; als 'er groote gebeurteniffen, of buitengewoone omwentelingen van zaaken in de *beneden waereld* te verhandelen zyn, waarop alle de Planeeten een zamenloopenden invloed hebben, en terwyl het *Vrouwenfeest*, de *Phifionomieberschepping*, en meer andere zeldzaame nieuwigheden, als dan op het tapyt gebragt zullen worden; zo heb ik reden van te gelooven, dat de invoering, raakende deeze foort van Planeetregeering, voor de opgemelde Loopjaaren niet onwaarfchynelyk is: achtervolgends dit beraamd ontwerp, zullen de Planeeten de navolgende regeeringsorde van de *zeven weekdagen*, onder hen in acht neemen, dat SOL de *Zondagen*, LUNA de *Maandagen*, JUPITER de *Dingsdagen*, MERCURIUS de *Woensdagen*, MARS de *Donderdagen*, VENUS de *Vrydagen*, en SATURNUS de *Saturdagen*, het oppergebied in de Hemelzaalen voeren, en in dat opzicht onafhangelijk van elkanderen blyven zullen.

Anno 1745, toen wy in den oorlog tegen het huis van *Bourbon* gewikkeld waren, kwam de vrouw van een *Colonel* der *Pandouren* my vraagen, of ik door middel van myne Astrologifche kunstgeheimen niet wist te voorzeggen, op wat tyd het verwacht wordende *Vrouwenfeest* invallen moest? na eene korte bedenking beantwoordde ik haar vraag, met te zeggen, dat, zo het my toefcheen, zulks op een vrydag, in het jaar 1881, onder de regeering van de Planeet *Venus* voorvallen zou, en dat deeze gedenkwaardige gebeurtenis, al vry zonderlinge gevolgen ftond te hebben: het fpyt my dat ik het vermaak van dat beruchte *Vrouwenfeest* niet beleeven zal; voerde zy my te gemoet, want myn Grootmoeder heeft my niet onkundig gelaaten, van de wonderbaare dingen welke die plechtigheid ftaan te vergezelschappen: onder het afscheid neemen ftopte de *Colonelsvrouw*, my een goude fnuifdoos in de hand,

hand, waarin ik naderhand bevond een klein briefje, geschreeven in de latynsche taal, beslooten te zyn, welks zaaklyke inhoud hierop uitkwam; *Dat de viering van het VROUWENFEEST, meer bloed in de negentien Eeuw zoude doen vergieten, dan een paar zwaare oorlogen immer gedaan hadden, alſchoon de getrouwde mannen daarom niet gelukkiger zouden zyn, dan zy ſedert agtien Eeuwen geweest waren:* ondertuſſchen beving my de lust, om, aangaande de ontbolſtering van dit pandourenbriefje, myne Vrienden de Planeeten, in eene afzonderlyke nachtbeſchouwing, te gaan raadpleegen, wanneer my toevallig, van een anderen kant, ter opklaaringe van dat onbegrypelyke *Vrouwenfeest*, dit ryk geſtoffeerd meesterſtuk van de pen toegezonden werd.

GUNSTELING DER PLANEETEN!

„ De val van *Icarus* was vreeslyk, om dat hy met
 „ zyne ontoereikende vleugelen te hoog wilde vliegen!
 „ ik ben niet van gedachten om zyn voorbeeld natevol-
 „ gen: myn kok komt my ſomtyds zeggen, dat hy voor
 „ alle monden niet kooken kan; de Stuurman van een
 „ ſchip dat ik uitgerust heb, dat hy geen meester van de
 „ wind is, en myn Stalmeester, hoe kundig ook in de
 „ zichtbaare paardengebreken, dat hy meenigmaal in
 „ het koopen van een paard bedroogen is geworden; alle
 „ deeze geloofwaardige berichten, doen my klaar beſeffen,
 „ dat ik een glibberige ſtap gedaan heb, met door behulp
 „ van wankelbaare Planeetbeſchouwingen, de oorzaak,
 „ het oogmerk, en de bewonderenswaardige gevolgen
 „ van het beruchte *Vrouwenfeest* nateſpooren, dat vermoede-
 „ delyk onder den tydkring van één der Loopjaaren, van
 „ de *negentiende Eeuw* plaats hebben moet.
 „ Niemand onder alle de *Aſtrogen* van onzen tyd,
 „ die als eerſte flonkerſterren aan den Hemeltrans der
 „ Planeeten, door hunne verhevene kunstbedryven uitge-
 „ munt

„ munt hebben , zullen beter in staat zyn dan gy *Mynbeer*,
 „ om een rechtſchapen oordeel te vellen , of ik vrywillig
 „ dan onvrywillig , in een onderzoek van zo veel aanbe-
 „ lang voor de Huwelyksmaatschappy gedwaald heb : de
 „ vermaardheid van uw verlinkenden naam onder alle de vol-
 „ ken van *Europa* is genoeg , om my ten dien opzichte
 „ gerust te ſtellen , en van een blaam te zuiveren , welke
 „ alleen aan het gebrek van myn doorzicht in de gehei-
 „ men der *Aſtologie* behoorde toegelchreeven te worden :
 „ ik gevoelde my laaſt door een geestverrukking , zo my
 „ dacht , als tot in den Planeetenhemel opgeklommen te
 „ zyn , alwaar ik , onaangezien de bewolking van myn ver-
 „ ſtand , alle de toebereidzelen , ter viering van het aan-
 „ ſtaande *Vrouwenfeest* zag maaken ; verbeeld u vooreen ogen-
 „ blik , roemverdienende *Ludeman* ! de hagelwitte blank-
 „ heid te aanschouwen , van een ry overbekoorelyke maag-
 „ den , welker getal op meer dan drie duizend beliep , en
 „ die bezig waren rondom de zitplaats van de Planeet *Ve-*
 „ *nus* , bloemkranſen van luchtrobynen te vlechten ; ver-
 „ beeld u daarby , *Minerva* , omringd van de twaalf Hemels-
 „ tekenen uit de blinkende Triumphzaal van den *Zodiak* ,
 „ in een heerlyk praalgewaad te zien verſchynen , en ver-
 „ volgens aan de Planeet *Venus* het tydſtip , van de groote
 „ verwachtwordende gebeurtenis , die men met de benaa-
 „ ming van *Vrouwenfeest* beſtempelt , te hooren aankondi-
 „ gen — maar ik zwyg van de overige verrukkelyke
 „ beſchouwingen , die myn gezicht verblindden , om tot de
 „ zaakelyke verklaring van myne *Aſtologiſche* ontdekking
 „ althans over te gaan .

„ Alle waereldſche dingen zonder onderscheid , hoe ook
 „ genaamd , hebben haare oorzaaken , welke men als de
 „ dryfvederen daarvan aanmerken moet : zo kan de zucht tot
 „ het verkrygen van rykdommen , oorzaak tot haatelyke
 „ ſtappen geeven : aldus heeft de opvolging van de machia-
 „ velſche ſtaatkunde , menigmaal de oorzaak tot een on-
 „ wettige oorlog , of tot het onttroonen van gekroonde
 „ Menarchen doen geboren worden : in diervoegen is het

„ eigenbelang niet zelden oorzaak, dat de banden der
 „ vriendschap trouwloos verbroken worden; her is der-
 „ halven niet ongeschikt te denken, dat ook het *Vrou-*
 „ *wenfeest* zyn oorzaak hebben zal, gelyk ik voorbeeldelyk,
 „ door eene omftandige befchryving, my voorftel te be-
 „ wyzen: als ik overzulks zodanige aandryvende oorzaa-
 „ ken tot een grondslag daarvan leg, bedriegen myne ont-
 „ dekkingen my niet, door fttaande te houden dat zy twee
 „ fpringbronnen hebben zal, namelyk eensdeels om het recht
 „ van overheerfching, het welk de getrouwde mannen over
 „ hunne vrouwen wettig toekomt, hoe fchaars in onze da-
 „ gen plaatshebbende, te betwiften, en anderdeels om den
 „ kanker der bedorvene huwelyken, en het lokaas der ver-
 „ leiding van het vermaakzoekend Jongelingschap, met
 „ wortel en tak uitteroejen, door middel van een fterge
 „ wet, waarby geheime en openbaare bordeelhuizen, onder
 „ bedreiging van lyfftraffe en eerloosheid, voor altoos ftaan
 „ verboden te worden.”

„ Het oogmerk van dat plechtig *Vrouwenfeest*, onaffchei-
 „ delyk aan deeze tweeledige oorzaak verknocht, heb ik
 „ vervolgens, door myne onvolmaakte Planeetonderzoe-
 „ kingen, niet onduifter bevonden, daar heenen te zullen
 „ gaan, om voortaan de kracht, inftellingen, en aange-
 „ naamheden van het huwelyksleven, onder een voordee-
 „ liger gezichtpunt te befchouwen, of ten minften een hoo-
 „ ger waardy by te zetten, dan men tot nog toe gedaan
 „ heeft; en waarfchynelyk, indien ik my op bloote giffingen
 „ verlaaten mag, om gelyktydig de ingewortelde weêrzin,
 „ van de meeste ongetrouwde perfoonen, tegen de vrywil-
 „ lige kluisters van den echtenftaat opgevat, door aange-
 „ naamer vooruitzichten te doen verdwynen: ondertusfchen
 „ moet ik ter goeder trouw bekennen, *Hoogverlichte Kunst-*
 „ *genoot!* dat het zo veel zoude zyn, als of ik op een on-
 „ toegankelyke berg klimmen wilde, in geval ik de verme-
 „ telheid had, om van alle de opmerkelyke gevolgen te ge-
 „ waagen, welke ik aan den Hemeltrans ontdekte, dat dit
 „ gedenkwaardig *Vrouwenfeest*, genoegzaam in alle land-
 „ ftree-

„ strecken van *Europa* noodzaaklyk hebben zal, en die niet
 „ zonder bloedige vertooningen afloopen zullen: ongeacht
 „ dit alles, kan ik voor u niet verbergen, gelyk ik ten be-
 „ sluite van myne Astrologische waarneemingen, nopens
 „ deeze wonderbaare gebeurtenis van het jaar 1881, nog
 „ aanmerken moet, dat de Planeet *Venus*, welke dit heer-
 „ lyk *Vrouwenfeest* staat te bestieren, over alle de tegenkan-
 „ tingen en onoverkomelyke zwaarigheden, die hetzelfde
 „ ontmoeten zal, ten laatsten de zegepraal ichynt te zullen
 „ behaalen.” enz.

ARISTOTELES SECUNDUS.

Jammer was het dat ik dien tweeden *Aristoteles* niet in
 persoon gekonnen heb, vermits hy my ongtwyffeld nog meer
 lichts over zyne gewigtige ontdekkingen, raakende het
Vrouwenfeest, waarschynelyk zoude hebben kunnen byzet-
 ten; onderwylen zag ik dit verlies rasch vergoed, door de
 mondelinge tyding, die ik van een beurtschipper bekwam, dat
 zig enige dagen geleeden, twee pasfagiers aan zyn boord
 bevonden hadden, die zo aan hun uiterlyk gelaat als geleer-
 de gesprekken, een paar schrandere bolle geleeken te zyn:
 volgens het bericht dat de schipper my al verder van dee-
 ze beide knaapen wist te geeven, hadden zy, geduurende
 de reis na *Amsterdam* nergens anders over gesproken, dan
 van een *Vrouwenfeest*, dat eerlang voorvallen moest, en
 waarover zy beslooten hadden my te komen raadpleegen:
 ik bedankte den schipper, zonder veel acht op zyn bood-
 schap te geven; doch op een namiddag, dat ik met *Britta*
 een kop thee dronk, kwamen de beide pasfagiers, waar-
 van de beurtschipper my het karakter geschetst had, on-
 verwacht opdagen, verzoekende in beleefde bewoordingen
 hunne *Horoscopen* te willen trekken, zonder iets van het
 verborgen oogmerk van hunne komst te laten blyken; ik
 wil niet ontkennen hoe sterk my de verbeelding kittelde,
 dat ik onweetende van het oogmerk van hun bezoek was, en

in die streelende gedachten, trok ik hunne *Horoscopen* met al zo veel vermaak, als iemand die een oude schuld ontvangt, die hy lang voor verlooren gerekend heeft gehad: onbekende Heer, zeide ik tot den eersten, zo dra de Astrologische kunstbewerking verricht was, het valt my niet ongemaklyk, u onder de vermomming van het waereldlyke gewaad voor een geestlyk persoon te kennen, die sedert lange jaaren een kloosterling geweest is, en als een zendeling, van wegen de orde der *Franciscanen*, om gewigte redenen herwaards gezonden wordt: en wat u belangt *Mynbeer*, zeide ik vervolgens tot den tweeden, uit wiens oogen de kenmerken van schranderheid glinsterden, na het my uit uw *Nativiteitsster* voorkomt, moet gy een Hoogleeraar in de wysbegeerte en *Astronomie* zyn, die onlangs eene nieuwe ontdekking, over de Planeetregearing der *zeven weekdagen* van de *negentiende Eeuw* gedaan hebt: zy gaven my daarop een wenk van goedkeuring, tot een blyk dat zy over myne voorzeggingen voldaan waren, en de Hoogleeraar het by deez vriendelyke toeknikking niet willende laten berusten, nam toen het woord, zeggende, dat hy de groote gebeurtenis van het *Vrouwenfeest*, het welk in het jaar 1881, onder de Planeet *Venus*, moest invallen, met alle de omstandigheden daartoe betrekkelyk, door zyne Planeetbeschouwing ontdekt had; dat hy te *Brussel* en elders, daar hy de gezelschappen van kunstgenooten bywoonde, met veel lof van myn persoon hebbende hooren spreken, voorbedachtelyk naar *Holland* gereisd was, om hierover een mondgefprek met my te houden; dan dat voor zo veel zyne eige waarnemingen over dat wonderbaar *Vrouwenfeest* betroffen, hy niet anders zien kon, of het zoude maar twee nuttige doeleindens kunnen beschieten; als in de eerste plaats, de zeven in zwang gaande oorzaaken der huiskrakeelen, waarmede de meeste huwelyken besmet waren, eens vooral onder de *Echtgenooten* afteschaffen; en in de tweede plaats, om door een meerdere overeenstemming van humeuren, gevoelens, en personeele geartheden, den trouwstaat tuschen ongehuwde personen van de beide sexen, voortaan aannemeelyker en

gemaklyker te maaken: op dit volledig bericht van zaaken, verzuimde ik niet, om dien zelfden nacht van myn Astrologisch compas aan den Hemeltrans gebruik te maaken, wanneer myne Vrienden de Planeeten het zegel van hunne goedkeuring aan het gevoelen van den Hoogleeraar, raakende de oogmerken van het *Vrouwenfeest*, gehangen hebben. de, ik hier door deeze taak voor beslooten houden moest.

Behalven het *Vrouwenfeest*, zal de Planeetregering van de *zeven weekdagen*, geduurende het Loopjaar 1882, eene byzondere betrekking hebben tot de *Phisionomieherschepping*, waarvan op dien tyd, door de kunstminnaaren der *Astrologie*, een weêrgaêloos voordeelig gebruik zal worden gemaakt; myn *Astrologische Spiegel* my hiervan verscheide avonden, dat ik my op myn *Observatorium* bevond, voorloopige kluchten vertoond hebbende, waardoor myne zintuiglyke geestvermogens, tot zulk een hooge trap van verwondering en verrukking gebragt, of liever begocheld werden, dat ik gantsche nachten slaaploos bleef, eer ik de kloen van dat byna ondoorscheppelyk geheim ontwarren kon: hier toescheen intuschen goeden raad duur te zyn, want hoe zeer de kunstregelen van myn Astrologische wetenschap, my nimmer verleegen gelaaten hebben, als het zaake was om myn verstand wegens nieuwe ontdekkingen van ongehoorde gebeurtenissen op den toetssteen te stellen, zo zag ik echter geen kans, om zo schielyk als ik wel verlangde, te onderscheppen, waarin eigentlyk de *Phisionomieberschepping* bestond, en nog veel minder wat zy te beduiden had: ik besloot deswegen een *Astrologische besonje* aanteleggen, met myne geliefde *Britta Beyer*, als op wier vruchtbaarheid van uitvinding ik volkomen betrouwen kon; doch na een ryp overleg, waarmede wy te zamen een halven nacht verfleeten, wisten wy geen beter hulpmiddel te bedenken, dan, dat zy my een driedubbelde Planeetmuts, zamengefeld uit een-en-twintig punten, de gedaante van een zuikerbrood hebbende, vervaardigen zou; aldus toegetakeld, klom ik zo moedig als de beruchte *Don Quichot*, toen hy de molens bevechten moest, naar myn *Observatorium*, en na

aldaar zeven diepe begroetingen aan myne Vrienden de Planeeten te hebben gedaan, deed ik met een stamelende tong de volgende korte doch zielroerende reedevoering —

„ *Ziet hier, hoogwaardige Luchtpatronen, en doorluchtige Be-*
 „ *woonders van het Firmament! den Astrologist L U D E M A N*
 „ *met een curieuse Planeetmuts van eene nieuwe vinding,*
 „ *voor uwe glansryke vergadering staan; verwaardigt u toch*
 „ *de een-en-twintig punten, waaruit zy zagemengesteld is,*
 „ *als een blyk van myne bulde te aanschouwen, en ik vertrouw*
 „ *dat dit Astrologisch pronkstuk, de goedkeuring van deeze*
 „ *doorluchtige Sterrevergadering zal wegdragen, op een wyze*
 „ *dat zy daardoor bewoogen zullen worden, om my opening*
 „ *te geeven van het ondoorgrondelyk geheim der Phisionomie-*
 „ *herscheppling, welke in het Loopjaar 82 van de negentien-*
 „ *de Eeuw plaats staat te hebben, en waarvan de Astrolo-*
 „ *gische Spiegel my een voorloopige schets vertoond heeft ge-*
 „ *had*”: ongemeen groot was myne blydschap, wanneer ik bemerkte dat myne Vrienden de Planeeten door deeze hartgrievende aanspraak, en nog meer door de beschouwing van myne overheerelyke pyramidale Planeetmuts, zo sterk getroffen werden, dat zy my onmiddelyk niet alleen de oplosfende verklaring van de *Phisionomieherscheppling*, maar bovendien, de gebruikmaking van dit kunstgeheim schonken, invoegen dat ik *Britta* met het Astrologisch zuikerbrood op het hoofd, van vreugde om den hals vloog, na tegen haar, met de trotsheid van een reizenden kwakzalver, gezegd te hebben, dat ik myn oogmerk bereikt had, en dat ik nu ryk genoeg was, om de *Goudmynen van Peru* te kunnen trotseeren.

Ondertusfchen dat ik myn breinkoker door duizend verschillende overleggingen bestreeden vond, hoedanig ik de kracht, en uitwerking van de *Phisionomieherscheppling* moest ondertasten, besloot ik, na een kort beraad, hiervan een wiskunstige proef met myn' knecht *Jan* te neemen, ten einde in den uitslag niet bedrogen te worden, wanneer ik, ten opzichte van andere perfoonen, van dit overwaardig kluchtspel gebruik maaken wilde: *J A N*, zeide ik, *haal my een kool*
 vuur

vuur om myn pyp aantesteeken: inmiddels dat hy bezig was om myn bevel uittevoeren, had ik myne *Phisionomie* in een' Moor herfschept: Jan in de kamer wedergekeerd zynde, en myne afgryzelyke herfschepping beschouwd hebbende, liet van schrik het comfoor met vuur op den vloer vallen, vluchtende met veel overhaasting naar de keuken, alwaar hy vol ontsteltenis aan *Britta* verhaalde, dat de duivel in plaats van zyn' Meester in de voorkamer was: *Britta*, die in den eersten opslag niets daarvan begreep, schold hem voor een gek, en liep daarop gezwind na de voorkamer, daar ik onderwylen myne eigene *Phisionomie* weder aangenomen had: terwyl wy nog bezig waren over de aangevangen klucht, die de bangheid van myn' knecht veroorzaakt had, wakker onder elkander te schertzen, kreeg ik het bezoek van een oude gerimpelde boerin van het dorp *Westzaandam*, die met het inzicht om haar *Horoscoop* te doen trekken by my gekomen was, na alvorens onder zwaare zuchten haar verdriet te kennen gegeven te hebben, over afkeerigheid welke haar jonge man wegens haar lelyke *Phisionomie* voor haar perfoon betoonde; geen zwaarigheid moedertje, zeide ik tot haar, kom morgen ochtend tegen elf uren met uw' man hier, dan zal ik uw *Horoscoop* trekken: zy kwamen te zamen op het bestemde uur, als wanneer ik onder de *Horoscooptrekking*, de *Phisionomie* van de oude boerin ongemerkt in die van een bekoorelyk Meisje van 18 jaaren herfschepte, waarover haar man zodanig met schrik bevangen werd, dat hy myn huis uitvlood, en sedert nooit meer over de lelykheid van zyn vrouw geklaagd heeft.

PLANEETKYKER!

„ Ik bevond my, vyftien jaren geleeden, op een buiten-
 „ plaats tusfchen de dorpen *Breukelen* en *Maarsen*, alwaar
 „ ik in het midden van het zomerfaifoen gelogeed was,
 „ by een' beminnaar van wetenfchappen, die boven op het plat
 „ van

„ van zyn huis een *Observatorium* opgericht had; nog een
 „ grooter liefhebber dan myn gastheer, van de Planeetbe-
 „ schouwingen zynde, vermaakte ik my, geduurende
 „ myn verblyf aldaar, dikwyls met Sterrekundige onderzoe-
 „ kingen te doen, en by die gelegenheid had ik eenmaal
 „ het geluk, de voortekenen der *Phisionomieherscheping*,
 „ welke de waereldlingen op het einde van de *negentiende*
 „ *Eeuw*, en wel bepaaldelyk in het jaar 1882 stonden te
 „ ondergaan, aan den Hemeltrans te ontdekken: wat heb
 „ ik my gediverteerd, *Planeetkyker* LUDEMAN, met de
 „ overdenking van de grappige gebeurtenissen, die ik be-
 „ speurde dat by de nakomelingschap, door deeze wonder-
 „ lyke *Metamorphosis* der aangezichten, plaats zullen heb-
 „ ben! want behalven dat zy door eene vermaaklyke ver-
 „ rasfching, fomtyds in de aanschouwing van hunne bloed-
 „ maagen, bekende vrienden, en beminnende voorwerpen,
 „ bedroogen staan te worden, zo zal dit kluchtig schouw-
 „ spel, bovendien oplettenswaardige verwarringen onder
 „ de vrolyke geesten van het menschedom veroorzaaken,
 „ die niet onbevallig noch onaangenaam in de ontknooping
 „ zullen zyn. Hoe zeer aan een' Planeetbeschouwer, van
 „ uwe beroemdheid, zelden iets ontslipt, dat gedenkwaar-
 „ dig en voorbeeldeloos is, zult gy echter misfchien niet
 „ opgemerkt hebben, wat mirakelen de *Phisionomieherschep-*
 „ *ping* in het middenpunt van de Planeetregeering der ze-
 „ *ven weekdagen* al voortbrengen zal; men zal alsdan het
 „ aangezicht van een' faletjonker, die verliefd op zyn wel-
 „ gemaakt postuur is, in die van een oude grysaart zien
 „ herscheppen, terwyl eene afgeleefde matroone, den hoog-
 „ klimmenden ouderdom van 70 jaaren bereikt hebbende,
 „ de *Phisionomie* van een jonge en bevallige fchoonheid aan-
 „ neemen zal: ondertusfchen heeft my niets meer in dit
 „ Planeetonderzoek getroffen gehad, dan drie aartige voor-
 „ beelden, welke de *Phisionomieherscheping* in het jaar
 „ 1882 moet uitleveren: als voor eerst dat een niet on-
 „ beminnelyke Dame van den hoogen adeldom, gewoon
 „ haare pretendenden met trotsheid te behandelen, door
 „ de

„ de verwisseling van hunne aangezichten elendig misleid
 „ zal worden, zodanig, dat zy den verkeerden Minnaar tot
 „ haar Bruidegom verkiezen zal; ten tweeden dat een zwer-
 „ vende Avanturier, de *Phisionomie* van een' oorlogsmann
 „ aanneemende, onder begunstiging van dien, met eene
 „ aanzienlyke krygsbediening in deeze *Republiek* staat te
 „ worden bekleed; en laatstlyk, dat de *Phisionomieher-*
 „ *schepping* aan één der nakomelingen van een Vorstlyken
 „ moolenaar, de erfopvolger van een openvallende Ryks-
 „ thron, by een volksopstand bezorgen zal, tot dat dit mas-
 „ ker van bedrog afgevalen zynde, de afstammeling van
 „ den moolenaar verplicht wordt, tot zynen voorigen staat
 „ wedertekeeren: zie daar Heer *Ludeman*, alles wat ik aan-
 „ gaande de voorhanden zynde gebeurtenissen, raakende
 „ de *Phisionomieberschepping* van het jaar 1882, met moge-
 „ lykheid heb kunnen onderscheppen: ik zal byzonderge-
 „ vleid zyn, wanneer gy over zulk een veel beloovend on-
 „ derwerp, nadere Astrologische proeven zult gelieven te
 „ neemen, welken in haare uitslagen de waarschynelykheid
 „ van de mynen zullen betoogen; onder hoedanige ver-
 „ wachting my onderschryve te zyn, uw Kunstlievende
 „ vriend,

REGNERUS.

Het laatste Loopjaar 1883, zal, voor zo veel ik uit de
 Planeeten heb kunnen naspooren, alleen door tweederleie
 ongehoorde uitvindingen aanmerkelyk weezen, als voor
 eerst door het gebruik, en de algemeene invoering van de
 zogenaamde *Salpeterkaarsen*, wier nuttigheid, of liever
 verwonderlyke kracht daarin bestaan zal, dat dezelve, in een
 kamer geplaatst zynde, men alle de voorwerpen, die zig
 daarin bevinden, veel duidelyker zal kunnen onderscheiden
 dan door het gewoone kaarslicht, zonder dat daarom deeze
 ontvlambaare *Salpeterkaarsen* fel behoeven te branden, of bin-
 nen zestig uren tyds verteeren zullen; behalven nog dat zy

die zonderlinge eigenschap zullen bezitten, om iemand die in een avondgezelschap te veel spreekt, door eene ondraagelyke pyn aan de tong te doen zwygen: aan den anderen kant zal onwederspreeklyk van meerder gewigt zyn, de vinding van een nieuw slag van schepen, welke zonder roer, masten, of zylen, alleen door behulp van het *Astrologisch Compas*, met meer vaardigheid en minder gevaar de zee zullen kunnen bouwen, dan onze tegenwoordige scheepskielen gewoon zyn te doen: van het eerste heb ik in myn studeerkamer herhaalde proeven genomen, die my niet te breed voldaan hebben, waarom ik gemeend heb, voor een onbedrieglyk *Astrologist* ten eenemaal ongeraaden te zyn, om het gebruik van de *Salpeterkaarsen* als volstrekt nuttig aantepryzen, en van het laatste heb ik beslooten niets meer te zeggen, om dat ik het zamenstelzel van zulk een overheerlyk kunststuk niet begrypen kan.

Nº. XXV.

O N T K N O O P I N G

V A N H E T

Wonderjaar 1884, houdende een zinryke verklaring van
de Astrologische Windmolen met zeven Planeet-
wieken.

Ik heb van daag een' slag van de malle molen weg, heeft *Britta* my daar zo aanstonds verweeten gehad, om dat ik
juist

juist het hoofd vol muizenesten heb, over eene nieuwe waarneeming die ik gisteren nacht aan den Sterrenhemel gedaan heb, wegens eene *Astrologische Windmolen*, zamengefeld uit *zeven Planeetwicken*, welke eene altoosduurende omdraaijing in de waereld veroorzaaken zullen: zo veele uringlazen natezien, zo veele *Horoscopen* te trekken, en zo veele lastige bezoeken van nieuwsgierige perfoonen te ontvangen, als ik van daag gedaan heb, hadden my byna in een' maalstroom gebragt, waardoor my de overweging genoegzaam aan myne verbeelding ontschooten was: zo dra ik my echter van al dat gewoel, en dagelyksche besflommering myner kalanten ontlagen zag, verzuimde ik niet om met overhaasting naar myn *Observatorium* te klimmen, ten einde door nader onderzoek een vollediger kennis te verkrygen, van wat noodzaakelykheid de *Astrologische Windmolen* voor de waereldsche lotgevallen kon zyn, gelyk ook de eigenaartige betekenis, welke uit derzelver zeven wicken moest afgeleid worden. Myne Vrienden de Planeeten, die zig voorbedachtelyk achter den *Zodiak* verborgen hielden, lieten my ditmaal op myn duim fluiten, zo dat het my verdroot langer in myn *Observatorium* te blyven, en bereids gereed stond om vandaar te vertrekken, toen myn *Astrologische Spiegel* de goedheid had, my daaromtrent aangenaam te verraslen, door my alles te vertoonen, wat ik desaangaande begeerde te weeten: ik beschouwde by terugkaatsing het gantsche gevaarte, dat hier onder de benaaming van *Astrologische Windmolen* voorkomt, en ik begreep rasch, dat ieder wick van dezelve, door één der Planeeten bewoogen, zyne afzonderlyke beduidenis op het schouwtoneel van de waereld zoude hebben: de eerste Planeetwick waarvan *Sol* de stuurman was, betekende de gelukkige en ongelukkige jaardagen, die buiten toedoen van het menschedom invielen: *Luna* bestierde de tweede wick, welke de wind van het fortuin aanblazende, ten zelfden tyde daar door de oorzaaken van de geluksbeklimming der avanturiers te kennen gaf: *Jupiter* de derde wick voordstuwende, toonde het vermo-

gen van het geld aan, in zodanige gevallen, waarvoor de liefde en vriendschap bukken moesten: *Mercurius* aan het roer van de vierde wiek geplaatst, ontdekt de noodzaakelykheid en het bedrog van den koophandel: *Mars* de vyfde wiek, door de kracht zyner wapenen voorddryvende, ontmaskerde de charakters der Christen helden, in het midden der bloedige oorlogen: *Venus* het gebied over de zesde wiek voerende, vertoonde een bekoorelyk schildery, van de oprechte en geveinsde huwelyksliefde, gelyk ook van de getrouwigheid en wispeltuurigheid, die doorgaans in het stuk van minnehandel plaats hadden; en de Planeet *Saturnus*, die de zevende of laatste wiek bewoog, schetste door duidelyke kentekenen de zevenjarige veranderingen, waaraan alle ondermaansche dingen onderworpen waren.

Meer dan driedubbeld over deeze ontdekking voldaan, bedankte ik myn *Astrologische Spiegel* heel feestlyk, voor de gunst van deeze overwaardige en zinryke vertooning, waarby ik het mischien zoude hebben laten berusten, indien myn schoonmaakster niet by geval een onbekend mansperfoon, van een deftig gelaat, en prachtig gekleed, op de straat ontmoet had, die haar een' brief van de volgende leesenswaardigen inhoud, voor my ter hand stelde:

LUDEMAN!

„ Laat de *Astrologische Windmolen*, met zyn zeven Pla-
 „ neetwieken, waarvan ik de voortekenen aan den Hemel-
 „ trans heb waargenomen, eens met volle zeilen in den
 „ Sterrenhemel omdraaien, en gy zult de ontknooping zien
 „ van de zeven groote gebeurtenissen, die in het wonder-
 „ jaar 1884 staan voortevallen; zeven wel bebolwerkte ves-
 „ tingen in *Europa*, zullen gelyktydig in dat jaar belegerd
 „ en stormenderhand ingenomen worden; zeven goede Vor-
 „ sten en Vorstinnen, schoon het zelden gebeurt, dat 'er
 „ op

„ op een zelfden tyd zo veele te gelyk leeven, zal men alsdan
 „ door een ontydige dood weggerukt zien: vervolgens
 „ zullen zeven Maankinderen geboren worden, die, naar ik
 „ uit de Planeetloopen bemerkt heb, met den geest van
 „ voorzegging ryklyk bedeeld schynen: zeven beroemde
 „ staatsmannen in deeze Republiek, zullen door belaaging
 „ van hunne vyanden buitelen, dat is te zeggen, van de
 „ hoogten van den fortuinstaat, tot in de diepte der rampspoe-
 „ den, ploisfelyk nederstorten: zeven schoone en verstan-
 „ dige vrouwen, zullen het geheim uitvinden, dat ge-
 „ trouwde mannen, met geen mogelykheid op andere voor-
 „ werpen verliefd kunnen worden, het geen byzonder naar
 „ den smaak van de vrouwlyke maatschappy zal weezen:
 „ zeven domme boeren zullen onder het beploegen van een
 „ dorre landstreek, een kopermyn ontdekken, waarover
 „ zulke hooge twisten staan te ryzen, die een douzyn
 „ schraale Rechtsgeleerden vetmesten zullen; en zeven
 „ Arabische Propheeten staan al verder den afval van het
 „ Joodendom, als het voorteken van de blazende bazuin
 „ der laatste dagen te voorzeggen: verlichoon my *Lude-*
 „ *man* dat ik u vraag, of de kracht van uwe nieuw-
 „ uitgevonden Planeetmuts, u foortgelyke waarnemingen
 „ over de *Astrologische Windmolen*, met haare zeven *Pla-*
 „ *neetwieken*, tot nog toe zou kunnen doen maken? zo
 „ niet, begeef u dan met een Planeetmuts van negen-
 „ en-veertig punten naar uw *Observatorium*, en gy zult be-
 „ vinden, dat het zevental van alle deeze ontdekte ge-
 „ beurtenissen, niet alleen voor het jaar 1884 volkomen
 „ met de waarheid strooken, maar een natuurlyk gevolg
 „ zyn, van het geen 'er honderd jaaren te vooren, dat is
 „ Anno 1784, gebeuren zal

Ik ben enz.

NEPOS.

Oogenbliklyk na ik de geestryke voorzeggingen, vervat in den vrolyken brief van *Nepos*, ryplyk overwogen had, mangelde ik niet, om aangaande de *Astrologische Windmolen*, met haare zeven *Planeetwieken* zodanige ophelderende proeven te neemen, als my best geschikt scheenen, om den invloed, welke zy op het schrikkeljaar 1884 stond te verkrygen, door wiskunstige gevolgrekkingen nauwkeurig te kunnen bepaalen: dan, alſchoon ik uit de bloote bevatting van zaaken, gepaard met onderzinding, begrypen kon, dat men in sommige waereldſche gevallen de *Astrologie* niet behoefde te baat te neemen, om te beſluiten, dat uit geringe beginſelen dikwyls groote gebeurtenissen geboren konden worden, gelyk men denkelyk gedurende de tegenwoordige Eeuw, daarvan nog een ſchakel van overtuigende voorbeelden beleeven zal, als onder anderen, dat de bedekte ſtaatzucht van een Turksch *Oppervizier*, twee magtige Ryken van de Chriſtenheid in het harnas jaagen moet; dat een vrypoſtig woord, door een Fransch Prins van Koninglyken bloede, kloekhartig uitgeſproken, zyn ballingſchap bewerken zal, en dat miſſchien uit de droom van een *Anti-patriot*, een waereldberuchte koopſtad, ergens in *Europa*, in een verſchanſte veſting ſtaat herſchept te worden, zo verbeelde ik my dit alles niet genoegzaam te zyn, om zonder nader onderzoek myne *Astrologiſche* kunstgeheimen daarop te kunnen gronden: ik begaf my derhalven andermaal naar myn *Observatorium*, met het oogmerk om, het zy door middel van de Sterrenbeſchouwing, of het zy door behulp van myn *Astrologiſche Spiegel*, ter zaake van dien alle die verlichtingen te bekomen, die my noodzaaklyk waren: het berouwde my niet, een ſtap van die natuur gedaan te hebben, waarvan ik de goede gevolgen al weder aan myn nieuw gefabriceerde Planeetmuts te danken had; want na den Hemeltrans ter lengte van twaalf honderd mylen begluurd te hebben, ontdekte ik vervolgens, in hoedanigheid van een verſchoolen luchſpion, dat myne

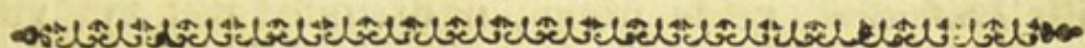
Vrien-

Vrienden de Planeeten wakker bezig waren, om in het midden van den *Zodiak*, de *Astrologische Windmolen*, met de zeven wieken die zy bestuurden, zo gezwind te doen om draaien, dat ik 'er byna geen oog op houden kon; onder tusſchen dat ik als een gek te kyken ſtond, zonder nog te weten waarop deeze alternative beweging zoude uitloopen, kreeg ik een goede fouflet om het hoofd, die ik bemerkte dat my door de Planeet *Saturnus* toegebracht werd, en waardoor het overheerelyk wonderſtuk, van myn pyramidaal ſuikerbrood ter aarde viel: hoe ontſteld ik in den eerſten opſlag, wegens dit onverwagt toeval ook geweest moge zyn, was ik echter verrukt van blydſchap, uit alle de omſtandigheden te beſpeuren, dat de invoering van de *Astrologische Windmolen*, met haare zeven *Planeetwieken*, juist zo zeer niet ingericht ſcheen om vliegen te vangen, maar dat dit overwaardig gedenkſtuk, het welk de Hemelzaalen met eene onuitspreekelyken ſieraad beglansden, alle de geheime voorzeggingen moesten ontwikkelen, van alzulke verwonderenswaardige gebeurtenisſen, en voorbeeldelooze lotgevallen, over de waereldlingen van de *negentiende Eeuw* beſchooren zynde, welke inzonderheid het ſchrikkeljaar 1884 zouden gelden, en doen bewonderen.

Na eerst behoorelyk gade geſlagen te hebben, wat 'er in den Planeetenhemel ten aanzien van de *Astrologische Windmolen* omging, zag ik welhaast waarin de onderscheidene departementen van de *zeven wieken* beſtonden, dat is te zeggen, dat de twaalf Hemeltekenen aan den *Zodiak* een ver varelyken ſtormvraag verwekkende, waardoor de kunſtryke luchtmolen door den vang liep, de derde wiek op de noordkust van *Afrika* deed nedervallen, als een zinnebeeldig voorteken, van de onafhangelijke ſtaatsbeſtuuring der *Africanen* over hun eigen waerelddeel, die op het voetspoor der *Americanen* in het jaar 1784, en dus ongeveer honderd jaaren na deeze laaſte gebeurtenis, plaats zoude hebben: een andere wiek daalde met een vreeslyk gedruis op de hooge gebirgen van Zwitſerland neder, en maakte aldaar, (zo ik beſchou-

(chouwen kon,) zulke ontzachelyke verschanfingen, welke genoegzaam ongenaakbaar voor alle vyandlyke aanvallen van oorlogznchtige Mogendheden waren: de zevende wiek belandde in een Ryk van drie eilanden, vallende heel zacht, vlak op een Loge, alwaar het genootſchap der Vrye Metze-laaren vergaderd was, tot een teken, dat, hoe vinnig het geweld van hunne *Antagonisten* ook zyn mogt, zy echter onbeschadigd zouden blyven: wat de vier andere *Planeet-wieken* betreft, men behoefde geen tovenaars te zyn om te bemerken, dat zy de vierderleie Vrouwenprophetessen be-doelden, waarvan de eerſte, *Gerobellina* genaamd, de droom-huwelyken van menſchen, die elkander nimmer gezien hadden, voor het opgemelde jaar zouden propheteeren; de tweede, den naam zullende draagen van *Curioza*, was geſchikt om de lotgevallen der kinderen, in dat jaar geboren wor-dende, door een ſtil kamergeluid aan de ouders te voorzeg-gen, zonder dat het van iemand anders gehoord zal kunnen wor-den: de beidelatſte *Radamine* en *Pomponia* genaamd, zul-len in hetzelfde ſchrikkeljaar proefondervindelyk weeten aantē-wyzen, uit welke verhoollene bronnen, de gelukken en onge-lukken ſpruiten, van waereldlingen, die onder de omdraaijng van de *Astrologiſche Windmolen* ſtaan te leeven.

Nº. XXVI.

ASTROLOGISCHE VOORZEGGINGEN.

R A K E N D E

De Loopjaaren 1885, 1886 en 1887, verklarende het geheim der drie Planeetreuzen.

Roep zo hard niet! ——— Maak zul een verbruid leven in de keuken niet Jan! ——— My dunkt dat Britta weder den beest begint te speelen! ——— ik wil van haar ontslagen zyn; liever te laat als nooit; beter van daag als morgen; aldus raaskalde ik by myne ontwaaking, uit een namiddag slaapje, dat ik in de zomerdagen gewoon ben te neemen, waardoor men schier bedugt werd, dat ik myn verstand verlooren hadt, zo dat *Britta*, ontfeld over deeze nieuwe brynkuur, een poos in beraad stond om een paar sterke knevels te ontbieden, ten einde my handen en voeten te doen binden: gelukkig dat zy haar oogmerk in dit opzicht verydeld zag, door de komst van een volmaakten zot, wiens brynloosheid nog zeven oncen zwaarder woog dan de myne, als zynde het volstrekt zeker, dat 'er geen beter geneesmiddel voor de dwaaze kuuren van iemand te bedenken is, dan het gezelschap van een nar, die, noch zotter dan hy, hem in allerhande vermakelyke gekheden, of bevallige zotternyen den loef afsteekt: hiertoe zoude ik misfchien geen grooter geneesmeester hebben kunnen aantreffen, dan den zwetzenden *Marro Pompilius*, alshoon ik die in alle de vier waerelddeelen,

en, ter herstellinge van myn kwaal had gaan opzoeken; —
 „ Weet *Ludemán*, zeide *Maro*, na driemaal met zyn' vuist
 „ op myn fchryftafel zo fterk geklopt te hebben, dat myn
 „ ietkoker en eengedeelte myner papieren aan den anderen
 „ kant van de kamer vloogen; weet dat ik in het midden van
 „ den *Zodiak* geboren ben; alle de twaalf Hemelsteken
 „ behooren tot myn doorluchtig geflacht, en zo jong en
 „ frifch als gy my werklyk ziet, is het ongevaar honderd en
 „ vyftig jaar geleeden, dat ik door een wolkbreuk vlak
 „ op de aarde nederviel: ik ftond verbaasd optekyken,
 „ my zo fchielyk in eene menfchlyke gedaante herfchepte te
 „ zien, en was niet minder verleegen hoe ik het aanleggen
 „ moest, om in een onbekend element, evenredig de groot-
 „ heid van myne luchtgeboorte, te recht te zullen raaken;
 „ doch overwegende dat ik in het jaar 85, van de *negen-*
 „ *tiende Eeuw*, tot de waardigheid van één der drie *Pla-*
 „ *neetreuzen* fteigen moest, bekreunde ik my weinig aan
 „ de gevolgen van een waereldverblyf, het welk niet lan-
 „ ger dan honderd en zes-en-dertig jaaren duuren kon;
 „ althans van zodanige bekommering bevryd zynde, kom
 „ ik u als een bekende gunfteling van myn Planeeten ge-
 „ flacht, nadruklyk verzoeken, van in uw volle pronk-
 „ gewaad myn *Horoscoop* dadelyk te willen trekken, om
 „ naauwkeurig onderricht te worden, aangaande de lotge-
 „ vallen, welke my, geduurende myn kort verblyf op de *be-*
 „ *nedenwaereld*, ftaan te ontmoeten, en ter vergeldinge van
 „ dien, bied ik u een gefchenk van 25 Planeetducaten aan”.
 Naauwlyks had *Maro Pompilius*, zyne voortreffelyke aan-
 fpraak beflooten, of ik bemerkte rafch, met een' zot van de
 eerfte clafle opgefcheept te zyn; dan, terwyl ik door zyn
 gekheid ongevoelig myn verftand wederbekwam, beving
 my de lust, deeze niet onvermaaklyke comedie nog wat lan-
 ger uitterekken; te meer, naardien ik geen kans zag door
 myne Astrologifche kuns geheimen, de historie van de drie
Planeetreuzen zo gemaklyk te onderscheppen, fchoon
 ik aan den anderen kant terftond in het begrip viel, dat 'er
 onder die bewoording een geheime ontdekking opgeflooten
 lag:

lag: in dat denkbeeld de *Horoscoop* van *Maro* getrokken hebbende, wist ik hem daaruit geene andere voorzeggingen te doen, als dat zyne zinnelooze gedachten van zyne luchtgeboorte, en byzonder zyne hersenschimmige verwachting, van in het jaar 1885, in een Planeetreus herschept te zullen worden, ten eenemaale buiten den haak waren, en dat hy een mensch gelyk een ander was: de verwaande zot, by wien de kracht der inbeelding zulke sterke wortelen geschooten had, dat 'er de indrukzelen met geene mogelykheid van uitgewischt konden worden, werd zo verwoed kwaad over myne ongeveide prognosticatie, dat hy, na myne beide kaarfen uitgeblazen te hebben, hals over kop wegliep, onderwyl dat ik verblyd was, niet alleen van zyn lastig gesnap ontslagen, maar ook zo ryklyk beloond te weezen: zo dra hy vertrokken was, en myn knecht *Jan* de kaarfen weder had opgestookten, stond ik versteld, op myn schryftafel boven op myn Planeetboek, een toegeslooten briefje, vermoedlyk door hem in den donker daargelegd, van den volgenden koddigen inhoud te vinden:

MARO POMPILIUS, afkomstig van het doorluchtig Planeetengeslacht, laat aan den Astrologist LUDEMAN op hoogen last weeten, dat hy overmorgen nacht, precis de klokke twaalf uren, (NB daar moet geen minut aan ontbreken,) voor de vierschaar van den Zodiak verschynen moet, om vervolgens aldaar, omkleed met zyn volle pronkgewaad, rekenschap te geeven, en zig wel degelyk te verantwoorden, wegens zyne pligtloosheid, van niet eerder zyne Luchtpatroonen de Planeeten, over de verschyning van de drie Planeetreuzen aan den wolkenbemel geraadpleegd te hebben, en by mangel van dien, ter zaake van zyne onoplettendheid, rakende zulk een gedenkwaardige wondervertooning, met het verlies van alle de voorrechten, aan het Astrologistenchap verknogt, te zullen worden gestraft."

Ik vloog op het naleezen van deeze bedreigende waarschouwing, naar het vertrek alwaar *Britta* zig bevond, zeggende, met veel verbaasdheid, waarvan zy de oorzaak niet begreep, dat ik my in het beroep van *Astrologist* verlooren

achte, nademaal ik het ongeluk had van by myne Vrienden de Planeeten in ongenade gevallen te zyn; de goede floof in de verbeelding dat zulks een overblyfzel van myne voorgaande bryнкуur was, waarom zy in beraad had gestaan, my handen en voeten te doen binden, gebod *Jan* my een pocaal rhymschen wyn inteschenken, door behulp van welke ik aanstonds van de opgevatte schrik herkwam: intusschen dat zy de spot dreef met myne kwalyk geplaatste bloôhartigheid, zo dra zy de oorzaak daarvan vernam, bleef ik in eene soort van onberadenheid hoedanig ik het aanleggen moest, om myne Astrologische pligtverzaaking, ten opzichte van de verwaarloosde Sterrenbeschouwing, rakende de *Planeetreuzen* verschoonbaar te maaken, want behalven dat de bedreigende straf, vervat in het onsmakelyke briefje van *Maro Pompilius*, geene onverschillige zaak voor een bedreeven *Astrologist* kon zyn, in voegen dat ik niet ongaarne de ontvangen 25 Planeetducaten had willen opofferen, om van zulk eene onaangenaame ontmoeting bevryd te blyven, zo trilden alle myne leden van angst, wanneer ik om de ontzachelyke vierschaar van den *Zodiak* dacht, en het was in gevolge van zulk eene akelige herdenking, dat ik my niet dan schoorvoetende naar myn *Observatorium* begaf: by geluk ontdekte ik aldaar in myn *Astrologische Spiegel*, dat het zevental van myne Luchtpatroonen bezig waren, om drie ladders, ieder van honderd en vyftig sporten, te vervaardigen, ten einde door behulp van dien, de hoogte der *Planeetreuzen* te beklimmen, maar het geen my onbegrypelyk voorkwam, bestond daarin, dat ik my in de oppervlakkige beschouwing verbeeldde, de gedaante van *Maro Pompilius*, vlak boven den *Zodiak* te zien dryven: terwyl ik alle deeze dingen met oplettendheid gadeloeg, en als een verflagen misdadiger het Planeeten vonnis stond aftewachten, hoorde, of liever zag ik, het geheim van de drie ladders verklaren, welke hunne byzondere betekenissen scheenen te hebben, en waarvan de eerste tot het Loopjaar 1885 betrekkelijk was, daar de beide anderen tot de volgende

Loop-

Loopjaaren 1886 en 1887 behoorden: na deeze korte bespieding, werd my belast, op staanden voet te vertrekken, tot dat men my nader ontbieden zou, gelyk ik vervolgens niet in gebreeken bleef, dit bevel stiptlyk opte volgen.

Niemand was blyder dan *Ludeman*, van zo goed koop den dans ontsprongen te zyn, en vermits juist ter zelve tyd de verjaardag van myne geliefde *Britta* inviel, deed ik by die gelegenheid overheerelyke toebereidselen tot een keurig gastmaal maaken; ik zat met verscheidene goede vrienden, die deelgenooten van onze vreugde waren, zo onbezorgd over tafel, als of er niets gebeurd was, toen, in het midden van onze tafelvreugd, waarin een heldere roes op de gezondheid van *Britta* gedronken werd, myn knecht *Jan* my de komst van drie Dames kwam aandienen, welken onaangezien myn besluit van op dien dag aan geen mensch gehoor te verleen, onverzettelyk bleven aandringen om my te spreken: hoe ontydig en ongelegen dit vrouwenbezoek my ook toefcheen, begaf ik my op den raad van myne aanwezende gasten, naar de voorkamer, onder het voorneemen van haar schielyk aftefcheepen: aldaar komende werd ik door dit drietal Dames zo minzaam begroet, als of zy my langen tyd gekonnen hadden, wanneer de jongste van hun my vriendlyk verzocht, haare *Horoscopen* zo spoedig als doenlyk was te willen trekken, en toen zy oogschynelyk de weêrzin bespeurden, die ik blyken liet om zo volvaardig aan hun verlangen te willen voldoen, bestonden zy met veel vrypostigheid my de reden daarvan aftevragen. Een *Astrologist* die een gastmaal aan zyn huis heeft aangelegd, ter viering van den verjaardag van zyn huishoudster, is doorgaands ongedwongen in zyne handelwys, en telt op dien tyd de aangeboden voordeelen van zyn beroep niet: in diervoegen was het toenmaals met my gelegen, want ik veronfschuldigde my, zonder veel complimenten, met te zeggen, dat, terwyl ik gezelschap aan myn huis had, het my voor ditmaal ondoenlyk viel, myn' tyd tot het trekken van haare *Horoscopen* te besteed, en dat het my derhalven aangenaam zou

de weezen, in gevalle zy een bekwaamer gelegenheid daar toe geliefden uitkiezen: hoe zeer deeze jonge Dames van een zedig gelaat en ordentelyke opvoeding scheenen, gaven zy my al schertzende te kennen, dat zy met mynen voorslag genoegen namen, onder beding dat zy van de vrolyke party moesten zyn: in de goede luim waarin ik my destyds bevond, had ik 'er niets tegen, en haar daarop in het gezelschap geleid hebbende, tot verwondering van *Britta*, die daarover niet te byster in haar schik was, viel 'er vervolgens eene aanmerkenswaardige ontmoeting voor, welke het ondoorscheplyk geheim van de drie *Planeetreu-*
zen zo klaar als de zon ontwikkelde.

Het getal myner tafelvrienden door het aanzitten deezer drie Dames vergroot zynde, zagen wy onze gulhartige vrolykheid langzamerhand vermeerderen, naar maate dat 'er meer ingeschonkene roemers druivennat uitgedronken werden, op een wyze, dat men ten laatsten van dansen en zingen begon te spreken; en inderdaad, onze nieuwlings aankomende schoonheden, die alle netjes in het wit gekleed waren, zongen zo verrukkelyk, dat haare stemmen het lieflyk geluid der nachtegaleen scheen te overtreffen: ondertuschen dat wy met veel vermaaks het oor daaraan leenden, en myne Astrologische zwaarmoedigheid van geest, daardoor als in het vergeetboek geraakte, werd 'er by herhaaling hevig aan myn huisdeur gescheld, en *Jan* dezelve geopend hebbende, riep my buiten het vertrek, zeggende dat er zig drie jonge Heeren in myn voorkamer bevonden, welken naar de Dames, door my in het gezelschap gebragt, gevraagd hadden, onder voorwendzel van die noodzaaklyk te moeten spreken: ik liep met overhaasting derwaards, en, ziende dat het fatzoenelyken jongelingen waren, verzocht ik hun zeer gemeenzaam, om insgelyks in myn eetzaal te treden, waartoe zy, zonder lange uitnoodiging, zich gemaklyk lieten overhaalen: wy bespeurden in minder dan een half uur tyds, dat deeze drie jonge Heeren de minnaars van onze witgekleede Damesjes waren, en dat des het bezoek van dit zestal perſoonen, zo te zeggen, een voorbe-

bedacht werk van afspraak was: ongeacht de waarfchyne-
lykheid van alle deeze bedenkingen, hervatteden wy geduu-
rende den gantschen avond onze divertisfementen, die ter
eere van het verjaarfteest van *Britta* plaatshadden, wanneer
één der jonge minnaars, eene algemeene Horoscooptrekking
van het gantsche gezelschap op het tapyt bragt; een voor-
slag die, ierstond goedgekeurd zynde, ik my genoodzaakt
zag, tegen wil en dank te laten welgevallen: dan hoe zeer
ik my, door de vrolykheid van den wyn vervoerd, geen groote
fmaak in deeze Astrologifche uitfpanning vond, verfleet ik
meer dan drie uren, eer alle de Horoscopen getrokken wa-
ren, en zulk eene onnoodzaakelyke tydverfpillling, ter ge-
legenheid van een zo heuchelyk galafeest, zou my zekerlyk
nog fterker tegen de borst geftreeden hebben, indien ik
door een zonderling geluk uit de *Horoscoop* van één der drie
minnaars niet onderschept had, dat hy van eene *Astrologis-
ten familie* afkomstig was; zonder my lang optehouden met
algemeene voorzeggingen, die ik aan het aanwezend ge-
zelschap doen moest, luifterde ik hem ftill in het oor het
geen ik ten zynen opzichte kwam te ontdekken: ja zeide
deeze hupsche jongeling, myn vader en myn oom waren
beide *Astrologisten* voor liefhebbery; zy hebben my een gehee-
len bundel papieren nagelaaten, opgevuld met brabbeltaal
waarvan ik niets begryp, want wie feldrement heeft ooit
hooren fpreken van *Phifionomieberscheppingen*, van *Astro-
logifche Windmolens* met zeven wieken, en van *Planeetreu-
zen*, waarvan hunne bundel gefchriften tot walgens toe
opgevuld is? dit was geen dooven gezegd, en ik verzocht
hem, my dien bundel papieren een paar dagen te willen lee-
nen, gelyk hy dan de goedheid had my denzelven den aan-
volgenden morgen, niet alleenlyk in perfoon te komen bren-
gen, maar, wat meer is, tot een gefchenk aantebieden, als
beter in myn kraam dan in de zyne te pas komende: opge-
toogenvan blydschap werd ik, toen ik in één deezer Astrologi-
fche gefchriften de volgende opklaarende omftandigheden las:

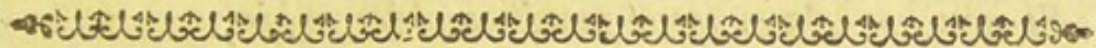
Waar-

Waarneming onder het Zodiaksteken van den R A M, N°. 163.

„ Vrydag nacht omstreeks half één uren, kwam in myn
 „ *Observatorium* een buitengewoone courier, uit de luchtzaa-
 „ len aan, medebrengende de gewigtige tyding, van de
 „ aanstaande verschyning der drie *Planeetreuzen* aan den
 „ Hemeltrans, waarvan de geheime uitwerkzelen, die voor
 „ eerst nog bedekt moeten blijven, zig gedurende de
 „ Loopjaaren 1885, 1886 en 1887, zig nader staan te ont-
 „ wikkelen: de ontdekking van zodanig een oververwon-
 „ derlyke Sterregebeurtenis, zal verscheidene *Astrologisten*
 „ van laateren tyd, en onder dezelve misfchien ook de
 „ vermaarde Planeetbeschouwer *Ludeman*, gevaar doen
 „ loopen, van by het zevental onzer ontzachlyke en glans-
 „ ryke Luchtpatronen in ongenade te vervallen, of ten
 „ minsten voor de vierschaar van den *Zotiak*, ter verant-
 „ woordinge geroepen worden: *Maro Pompilius* zal in men-
 „ schelyke gedaante, de eerste boodschapper van deeze
 „ hoogwigtige tyding op den Aardkloot zyn, en offchoon
 „ dit Sterregeheim tot het jaar 1787, dat is honderd jaa-
 „ ren vóór de ontwikkeling van de gebeurtenissen zelven,
 „ verzegeld blijven moet, zo heb ik, in hoedanigheid van
 „ een vertrouweling der Planeeten, uit de medegebragte
 „ depeches van den Luchtcourier, genoegzaam kunnen
 „ besluiten, dat aan de bedryven van die *Planeetreuzen*
 „ behooren toegeschreeven te worden, het vinden van eene
 „ *nieuwe Waereld* in het tot nog toe onbekende Zuiden; de
 „ ontgraving van den *steen der wyzen*, die een algemeen
 „ geneesmiddel voor alle lichaamskwaalen, zonder uitzonde-
 „ ring, zal zyn, en het ontdekken van het lang te vergeefs-
 „ gezochte *Perpetuum Mobile*, of eeuwigduurend beweeg-
 „ middel, voor zo veel dat betrekkelijk kan worden ge-
 „ maakt, tot werktuigen buiten den mensch; als zullende
 „ altemaal in het drietal Loopjaaren 1885, 1886 en 1887,
 „ onwederfprekelyk plaats hebben.”

Opgeblazen van hoogmoed, trotsch van inbeelding, en ver-
 waand door eigenliefde, begaf ik my, onmiddelyk na de

onderschepping van deeze Astrologische kunstgeheimen met een onverfchrokken gelaat naar myn *Observatorium*, wel te verstaan, na dat ik my met het volle pronkgewaad van een *Astrologist* bekleed had; ik groette myne Vrienden de Planeeten zevenmaal, met die soort van deftigheid welke de Ambassadeurs van het Gesternte boven de staatkundige gezanten doen uitmunten, en ik genoot vervolgens het geluk van eene openbaare gehoorgeeving aan den voet van den *Zodiak* te verkrygen, waarby ik my zo wonderwel wist te verschoonen, dat ik alle de voorrechten van het Astrologistenschap behield: men deed my zonder verder opening van zaaken aftevraagen, met ongemeene inschikkelykheid begrypen, dat men voldaan over myn kunstbeleid was, en dat ik buiten alle bekommering vertrekken kon, aangezien ik de rechte sleutel des geheims, rakende de beduidenis van het drietal *Planeet-reuzen* meesterlyk gevonden had.

Nº. XXVII.

S C H E T S

V A N H E T

*Hollebollige jaar 1888, doormengd met de Prophetie van
REGIOMONTANUS, en opgehelderd door de Primo,
Secondo en Tertio, Muurschaduwten der Planeeten.*

Hoe zouden de Astrologische takken van geleerdheid, nog diep onder den asch der onweetendheid bedolven liggen, by aldien wy vertolkers van het Firmament geen middel ge-

vonden hadden, om de drierleie foorten van *Muurschaduw*-*en*, die het Planeetenlicht van tyd tot tyd verspreidt, naauwkeurig gade te slaan: de groote Planeetbeschouwer *Johan Muller*, bygenaamd *Regiomontanus*, die in de tydrekening van zyne prophetie by vergisfing net honderd jaaren gedwaald heeft gehad, als hebbende het *Wonderjaar* 1788 voor het *hollebollige jaar* 1888 genomen, had ontegenzeggelyk een volmaakt denkbeeld van de *Primo*, *Secundo* en *Tertio*, *Muurschaduw*en der *Planeeten*: alvorens het bewys daarvan in een helder daglicht te ftellen, zal ik hier onder tusfchen een onwraakbaare proef van 'smans voorzegkundigen geest doen volgen, door het onderftaande Latynfche vers natefchryven, dat van zyn maakzel is.

*Post mille expletos à partu virginis annos
Et septingentos rursus ab in de datos
Oclagesimus oclavus mirabilis annus
In gruet et secum tristia fata feret,
Si non hoc Anno totus morbo occidet orbis,
Si non in nihilum Terra fretumque ruet,
Cuncta tamen mundi sursum ibuntque decorsum,
Imperia ac luctas undique grandiserit.*

De drie onderscheidene *Muurschaduw*en, waarvan hier vooren gewag gemaakt wordt, en die althans de ftof van myne verhandeling ftaat uittemaaken, is federt de veertiende Eeuw, of naar het gevoelen van sommige *Aftrologisten*, bereids federt de dertiende Eeuw, als een voorwerp van onderzoek onzer kunstgenooten geweest; ik heb, onaangezien de bovengemeene werkingen die men daaraan poogt toetefchryven, en die ik niet verwerpen wil, myn hoofd daar mede niet fterk gebroken gehad, voor en aleer ik door een niet minder geestryke dan fchertzende waarfchouwing in ftaat werd gefield, ten dien opzichte eenige gedenkwaardige Planeetbeschouwingen te doen: het zal dienvolgens tot meerder opheldering van zaaken, niet onnoodzaaklyk nog ondienftig weezen, om het aanneemelyk gevoelen van één

één myner Correspondenten, over dit bedenkelijk onderwerp, ten grondslage van myne Astrologische onderzoekingen te gaan leggen.

GELEERDE VRIEND!

„ Al speelende de voorzegkundige gebeurtenissen, voor
 „ het hollebollige jaar 1888, doorgeloopt, en vervolgens
 „ daaromtrent *per verbum eredit vel non*, oplofende on-
 „ dervragingen aan de doorluchtige Planeetenschaar gedaan
 „ hebbende, waarvan de uitflag aan de verwachting be-
 „ antwoord heeft gehad, ben ik byzonder in myn fchik,
 „ u althans eene *Astrologifche Comedie* te kunnen mede-
 „ deelen, waartoe myne Sterrekundige onderzoekingen,
 „ die ik onlangs over de *Primo*, *Secundo* en *Tertio Muur-*
 „ *fchaduwen* heb gedaan, een bekwaame gelegenheid aan
 „ de hand gaf: ik bevond aanftonds uit de *Constellatie*
 „ van het gesternte, dat ik de eerfte uitvinder van deeze
 „ foort van Planeetbefchouwing niet geweest kon zyn,
 „ vermits de beruchte *Regiomontanus*, by na vier Eeu-
 „ wen vòòr myn levenftyd, alrede zulke grappige en
 „ wonderlyke nieuwigheden, aangaande de drierleie
 „ *Muurfchaduwen* had waargenomen, die misfchien aan
 „ veele kunstoeffenaaren nog onbekend gebleeven waren:
 „ zonder my te willen onderwinden een befliffend von-
 „ nis te vellen, of deeze wydvermaarde *Astrologist* in
 „ zyn oordeel misgetast heeft, ja zelfs zonder de vergry-
 „ ping, rakende de tydrekening zyner voorzeggingen in
 „ het minfte te willen gifpen, als niet genoeg verlicht
 „ zynde, om op het gezach van beter bewysgronden het
 „ tegendeel te betoogen, zo ftrekt het my tot vermaak
 „ van te zien, dat hy de *Primo oorzaak* der *Muurfcha-*
 „ *duwen* van onze zintuigelyke verbeeldingskracht afleidt;
 „ ik begreep inderdaad dat hy geen ongelyk had, want
 „ behalven dat men by een ftrengen vorst op bevroozen

„ glazen, allerlei menschelyke posturen in de verbeelding
 „ zal beschouwen, het welk by nader onderzoek eene ge-
 „ brekkige vertooning is, zo zal men oogfchynelyk bevin-
 „ den, dat een brandend licht, by toeval op een tafel ge-
 „ plaatst, de fchaduw van deeze of geene lichaamen op een
 „ witten kamermuur zal graveeren, waarvan de oorzaak ver-
 „ dwynt, zo dra het licht uitgeblazen wordt: ondertusfchen
 „ kan men het zelfde niet zeggen van de *Secondo oorzaak*
 „ der *Muurschaduw*, die op den klaren dag gefchiedt,
 „ en waaraan onze zintuiglyke verbeeldingskracht geen part
 „ nog deel heeft, om reden dat de Planeeten, by gelegen-
 „ heid van een Zon- of Maan-eclips, op den kamermuur
 „ van een vertrek, voor eenige weinige ogenblikken zulke
 „ onverftaanbaare kenmerken vertoonen, welke wel degelyk
 „ beschouwbaar, en doorgaands de voorboden zyn van
 „ nieuwe lotgevallen, voor de perfoon die dezelve het eerst
 „ ontdekt: ik zoude merklyk aan uwe bekende bedreeven-
 „ heid in de *Astrologie* te kort doen, Geleerde Vriend! in-
 „ dien ik u de *Tertio oorzaak* der *Muurschaduw*, voor één
 „ der Waereldwonderen wilde opvyzelen, nademaal gy
 „ door behulp van uwe eigene Planeetbefchouwing, gelegen-
 „ heid zult vinden, om dezelve aan den Hemeltrans waar-
 „ teneemen; maar het geen my voornaamlyk aangedreven
 „ heeft, om u over dit zeldzaam onderwerp te fchryven is,
 „ dat ik benieuwd ben te weten, of uwe Astrologifche voor-
 „ zeggingen, betreffende het *Hollebollige jaar* 1888, vol-
 „ maakt met de mynen zullen ftrooken, voor zoo veel dezel-
 „ ven tot de drie onderscheidene foorten der *Muurschaduw*,
 „ van onze Vrienden de Planeeten betreklyk kunnen wor-
 „ den gemaakt.” enz:

SAGACITES.

Alfchoon ik geen naberouw gevoel, van gezegd te hebben
 dat ik den bovenftaanden brief van *Sagacites*, tot een grond-
 flag van myne Astrologifche onderzoekingen, raakende de
Pri.

Primo, *Secondo* en *Tertio* *Muurschaduw*en zoude gaan leggen, dient men nogthans daar door niet te verstaan, als of ik daarmede te kennen had willen geeven, dat zulks maar alleen in het *Hollebollige* jaar 1888 plaats moest vinden; wel is waar dat de *Astrologisten* van de vroegere Eeuwen, gelyk onder anderen de verhemelde Planeetbeschouwer *Regiomontanus*, hunne Sterrekundige voorzeggingen daarover, meestal op dat tydperkſchap doen ſlaan, maar dit kan daarom niet beletten, dat men in onze leevensdagen talryke voorbeelden van de *Muurschaduw*en der *Planeeten*, hier ten Lande en elders voorgevallen, zoude kunnen aantoonen: aldus gebeurde het, ongevaar drie jaaren geleeden, dat een zeker jonge Juffrouw, de gang van haar huis by den avond doorlopende, een kortſtondige *Muurschaduw* ontwaarde, die naar haare meening, de Phifionomie van haare medevryſter verbeeldde, en deswegen zo veel ongeruſtheid opvattede, dat zulks het beweegrad was, waarom zy beſloot haar *Horoscoop* by my te doen trekken, als wanneer ik tot haare geruſtſtelling verklaarde, dat byaldien het by deeze *Primo* gewaarwording der *Muurschaduw*en bleef beruſten, zy zig welhaast door den dood, van haare medevryſter onſlagen zoude zien, zo als korte dagen daarna, volgens haar mondling verhaal, deeze voorzegging dan ook is vervuld geworden: in diervoegen zag in het jaar 1752 een ontvlugt bankroetier, welke vervolgingen zyner crediteuren meende ontfnapte te zyn, in de kamer daar hy zig verborgen hield, tot drie maalen achter malkanderen, doch telkens by tuſſchenpoofen, een *Muurschaduw* verbeeldende, naar zyne gedachten, de angſtvallige vertooning, van een' Onderſchout verzeld van twee Gerechtsdienaars, welke boejens in hunne handen droegen; en toen ik zyn *Horoscoop* trok, voorſpelde ik hem uit de conſtellatie der *Planeeten*, dat hy binnen driemaal 24 uren tyds in gyzeling zoude zitten, zo als de ondervinding almede bewaarheid heeft gehad: myn oude leermeester *Zunterbach*, aan wien ik de kennis der *Aſtrologie* voornaamlyk verſchuldigd ben, heeft my ver-

teld , welëer een jong Krygsofficier gekonnen te hebben , die in een voorname Frontierstad , op een nacht aan één der poorten de wacht hebbende , een gedenkwaardige *Muurschaduw* waarnam , welke hem alle de krygstoerusting van een' op handen zynde oorlog , klaarblyklyk vertoonde , en den *Astrologist Zunterbach* verzekerde my , dien Officier op zyn woord van eer te hebben hooren verklaren , dat nog dat zelfde jaar die frontierstad belegerd , en vervolgens door een beslissenden veldslag ontzet werd.

Men zal , denk ik , my hier ter plaatse wel willen vergunnen de mogelykheid van de *Primo* , *Secondo* en *Tertio Muurschaduw* der *Planeeten* , al verder te gaan staven , door het verhaal van een voorbeeldelooze Horoscooptrekking , die waarlyk eenig in zyn soort was : het gebeurde op een avond , dat myn huisdeur door onvoorzichtigheid van de dienstmaagd openstaande , een man van een lang statuur , tot de ooren toe gewenteld in een roode mantel , heimelyk in myn spreekkamer sloop , terwyl *Britta* en ik , bezig waren om in de eetzaal over het courantennieuws te spreken , zonder dat wy eenig achterdenken hadden , van de ontmoeting die ons in den eersten opslag zoo veel onsteltenis baarde : *Jan* by toeval in de voorkamer gegaan zynde , en aldaar een onbekend manspersoon ontdekt hebbende , die zig zorgvuldig achter de kamerdeur verschoolen hield , kwam verbaasd naar ons toeloopen , zeggende , dat 'er zig een gaauwdief in myn spreekkamer bevond , doch hy had naauwlyks deeze woorden uitgesproken , of de man met de roode mantel volgde hem kort op de hielen : wy verschrikten op zyne verschyning met te meer oorzaak , vermits zyn verwilderd gelaat bekwaam scheen , iemand op de eerste aanschouwing te verbloeden : ik vroeg hem , evenwel half beteuterd , wat hem zo stout maakte , om by den avond zo stil in myn huis te sluipen , en wat zyn oogmerk was ? wees niet ongerust Mynheer *Ludeman* , gaf hy heel bedaard ten antwoord ; ik ben een fatzoenlyk Koopman , woonachtig binnen deeze Stad , die in minder dan zes maanden tyds , zyn huisvrouw , kinderen en fortuin verlooren heeft gehad , zo dat ik troosteloos
over

over de opéénstapeling van zo veele drukkende rampsoeden, federt korte dagen het besluit nam, myn levensdraad, op de een of andere misdadige wyze, aftefnyden: in het midden van myne beraadflagingen over den dood dien ik verkiezen moest, en dien ik onverzettelyk beslooten had, my zelve, het koste wat het wilde, aan te doen, zag ik op het oogeblik dat ik myne dienstboden voorbedachtelyk uitgezonden had, om dat gruwelyk voorneemen teruitvoer te brengen, my eensklaps daarin gedwarsboomd, door een driemaal herhaalde schaduw op den muur in myn voorhuis, die my telkens deeze leesbaare woorden voor myn gezicht bragt; *Laat eerst uw Horoscoop trekken, vòòr dat gy uw leven verkort!* ontwapend door zodanig een verschrikkelyke vertooning, ben ik zonder tydverzuim na u toegevlogen, met inzicht om u heimelyk over myn noodlot te komen raadpleegen, en de voordeur van uw huis open vindende, ben ik tot dat einde stil in de voorkamer gesloopen: wy waren zo sterk begaan met het betreuenswaardig lot van deezen gewaanden gaauwdief, dat, na ik alvorens met hem en *Britta* een glas wyn, ter verdryving van onzen schrik gedronken had, zyn bedoelde Horoscooptrekking daarop, zonder de minste uitstel, volvaardig zyn beslag verkreeg; „ *Mynheer* zeide ik, zo dra myne Astrologische onderzoekingen verricht waren, ik wensch u van harten geluk, „ met de *Primo*, *Secondo* en *Tertio Muurschaduw* der *Planeeten*, die gy beschouwd hebt: gy zult na verloop van een „ half jaar, door ervenis een ryk man worden, andermaal „ een schoone vrouw trouwen, en deugdzame huwelykstelgen nalaaten.”

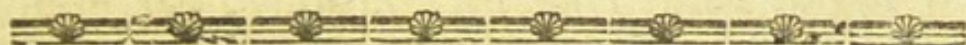
Gedurende het *bollebolle* jaar 1888, staan, gelyk ik bereids heb aangemerkt, de drierleie soorten van *Muurschaduwen* onbetwistelyk meer plaatst te hebben, dan op andere jaren van de *negentiende Eeuw*, waarschynelyk om dat de noodzaakelykheid van dien, grooter zal zyn dan zy voormaals was, als hebbende door myne Astrologische proefneemingen volzeker bevonden, dat het 'er gantsch hollebolle in dat schrikkeljaar zal omgaan: myne Vrienden de

Pla.

Planeeten, denkelyk ter nagedachtenis van den nooitvolprezen *Erasmus*, een roemwaardigen gedenkzuil willende oprichten, uit oorzaake dat hy een *traſtaat* over den *lof der zotheid* beſchreeven heeft gehad, ſchynen het jaar 1888 uitgekipt te hebben, om de gekrenkte verſtanden op den throon te brengen, en eerpryzen voor de meesterſtukken van bekoorelyke dwaasheden uittedeelen; en waarlyk geen wonder, terwyl zotten van den eerſten rang middel zullen vinden, om door hunne aanpryzing aan de groote verſtanden het ſpoor aantewyzen, niet alleen van zig beminnelyk in de menſchlyke Maatſchappy te maaken, maar zelfs door den bovendryvenden ſmaak der zotheid, het hoogſte toppunt van fortuin in de waereld onfeilbaar te kunnen bereiken: men zal vervolgens voorzichtig handelen, zyn oordeel over het goed gevolg van de *Primo*, *Secondo* en *Tertio Muurſchaduw*en der *Planeeten*, zo lang opteſchorten, tot dat men de waereldlingen in dit *hollebollige jaar* met bloote voeten op de ſtraaten zal zien loopen, alleen om de ſchoenmakers te dwingen, van by oorlogſtyd dienst als ſoldaat te neemen; of, zo ik eer genegen ben om te gelooven, om het bedrog van de kuitlooze mannen te ontdekken, en tot dat men de overheerlyke kunſtſtukken van beroemde meesters by het pond zal zien verkoopen, ja tot dat, behalven deeze beide aanpryzenswaardige zotheden, alle de geheime avonturen van de galante waereld, dagelyks door een' omroeper, in alle de ſtads wyken, als lofbazuinen van verdiende, zullen worden bekend gemaakt.

Zie daar dan den grondpylaar waarop het gebouw der toekomende *Muurſchaduw*en, voor het hollebollige jaar 1888 rusten moet, en zonder de zaaken te vergrooten, kan ik onbeſchroomd, uit de meermaals gedaane ontdekkingen myner Planeetbeſchouwingen, by wyze van Astrologiſche voorzeggingen vaſtſtellen, dat zodanige *Muurſchaduw*en, ten aanzien van het bovengemelde tydvak, inzonderheid beſpeurd zullen worden, wanneer de vrouwlyke ſtrydperken wegens het bezit van een' minnaar ingevoerd zyn, als de verliefde geblinddoekt ſtaan te vryen, en als de krygſlieden onge.

ongewapend te velde trekken zullen: ondertusfchen behoort ik niet onaangeroerd voorby te gaan, ten einde niet voorbedachtelyk tegen de kunftregelen van myn beroep te zondigen, dat men ten zelfden opzichte, deeze onderscheidingen dient waarteneemen, dat in het eerfte geval de *Primo*, in het tweede de *Secondo*, en in het laafte geval de *Tertio Muurſchaduw*, alleen afzonderlyk, en dus niet allen te gelyk plaats kunnen hebben.

Nº. XXVIII.

D O O R L O O P E N D E

D E

Loopjaaren 1839, 1890, en 1891, waarin de Planeetſpionnen *Aftrologiſche* wonderen zullen bedryven.

Men heeft de Legerverſpieders, altyd, of ten minften federt onheugelyke tyden, voor noodzaakelyke instrumenten gewaardeerd, om de geheime onderneemingen der vyanden gade te ſlaan; maar ik houde de *Planeetſpionnen* waarvan de *Aftrologiſten* den naam en daad wegdraagen, van geen minder noodzaakelykheid om de geheimen van het Firmament te beſpieden, byzonder in alzulke gevallen, waarin men ten nutte van het menſchdom, Aftrologiſche waarſchouwingen kan doen, tegen de ſchadelyke en maatſchappy bedervende pogingen, van eene ſoort van wae-reldlingen, die men met de zinnebeeldige benaaming van *Grypvogels* beſtempelt.

Het is iets aanmerkelyks dat al het pluimgedierte, zonder onderscheid, en onder dezelve in het byzonder de hoenderen en duiven, een ingelchapen bevreesdheid betoonen, voor de vliegende roofvogelen in de lucht, door welkers aagierheid zy menigmaal verſlonden worden; op het voorbeeld

van deeze dierelyke roofzucht, kan het niemand onge-reimd voorkomen, dat de handelwyzen der menschelyke *Grypvogels*, by weldenkende waereldlingen afgryzen moeten baaren, en het is misfchien hier van daan, dat 'er Planeetspionnen noodig waren, die Astrologifche wonderen moesten bedryven, om foortgelyke *Grypvogels*, welkers toeleg is, zig ten kosten van een ander te bevoordeelen, in hunne fchuilhoeken optefpeuren, en was het mooglyk loon na werken te verfcchaffen: men behoeft niet te vragen, in hoedani-ge takken van de burgerlyke Maatschappy, het grypvogel-fchap huidendaagschal doorgebroken is, aangezien genoeg-zaam geen ftaat of beroep daarvan is bevryd gebleven; want, om kort te gaan, de Voogden zyn *Grypvogels* van hunne Pupillen; de Boedelredders van weduwen en weezen; de Advocaten en Procureurs van hunne Clienten; de Geneesheeren van hunne Patienten; de Amptenaaren van het burgerfchap; de Hovelingen van hunne Vorftlyke meesters, en de Hoerewaarden van de venuskinderen geworden — *Help JAN! befprenge fchielyk den kamervloer met azyn? ik verwacht zo dadelyk een befaamden GRYPVOGEL hier, om zyn Horoscoop te doen trekken; zyn kwaade lucht zou my verpesten, indien ik geen voorzorge nam.*

Goeden dag *Mynheer LUDEMAN!* zeide de *Grypvogel*, zo dra hy binnen trad: *Ham!* — Gy fchynt in gedachten te zyn, Heer *Astrologist*, herhaalde *Malificator: Hem!* — Ik kwam hier om myn *Horoscoop* te doen trekken, vervolgde hy: *Him!* — Gy zyteen grappig man, riep de zemelknooper al ftammelende uit: *Hom!* — Ik geloof dat de Planeeten u van daag ftom gemaakt hebben, volharde hy te zeggen: *Hum!* — Loop voor ft. felte kaerel met uw ham, hem, him, hom, hum, zeide hy vervolgens half boos, ten zelfden tyd gelaat makende de kamerdeur te willen uitgaan: dit bemerkt hebbende, riep ik *Malificator* terug, onder verzoek van op een ftoel te gaan zitten: neem niet kwalyk *Mynheer*, zeide ik tot hem, dat ik tot dus verre my onverftaanbaar heb moeten uitdrukken, want het is van daag het jaarlykfche *Vocalenfeest* van myne Vrienden de
Pla.

Planeeten, waardoor alle de *Astrologisten* verplicht zyn, te gen de perſoonen welkers *Horoscoopen* zy trekken moeten, op die wyze te ſpreken: dat is wat anders Heer *Ludeman*, beantwoordde de *Grypvogel* heel bedaard, want de droes mag die taal begrypen, als hy de oorzaak niet wist waarom zulks op het *Vocalenfeest* plaats hebben moest. Ondertuſſchen begaf ik my, ten verzoeke van *Malificator*, tot het trekken van zyn *Horoscoop* zo naarſtig aan het werk, als of de ſchatten van *Crezus* daar mede te winnen waren geweest; *Victoria!* riep ik driemaal met luider ſtemme uit, toen alles gedaan was — Wat henker wil dit nu weer beduiden, zou 'er ook by geval een *Victoriefeest* by de Planeeten op het tapyt zyn? vroeg hy my met veel nieuwsgierigheid — Gantsch niet *Mynheer*, voerde ik hem te gemoed, maar ik bevinde uit uw *Nativiteitsſter*, dat gy in hoedanigheid van *Executeur*, uit eene ryke nalatenſchap drie duizend guldens ſteelen zult, zonder iemand van de *Erfgenaamen* een roode duit te verkorten: gy hebt waarlyk gelyk Heer *Astrologist*, hernam de ſchrandere *Grypvogel*; want ik beſtier thans den boedel van een overleden vriend, die zestig duizend guldens nagelaten heeft, en waarvan, volgens zyn testament, aan de benoemde erfgenamen, deeze navolgende uitkeeringen moeten worden gedaan.

6000 Guldens beloopt de boedel:

Aan den eerſten erfgenaam, de zuivere derde part, dat is f 20000.

Aan den tweeden erfgenaam, de zuivere vierde part,
zynde f 15000.

Aan den derden erfgenaam, de zuivere vyfde part, is f 12000.

Aan den vierden erfgenaam, de zuivere zesde part, zyn-
de f 10000.

Somma f 57000.

Dus blyft 'er ſtilzwygende voor my overig,
zonder dat iemand der erfgenamen daar
door in zyn aandeel verkort word, een ſomma van 3000.

Totaal f 60000.

Ik moet bekennen Heer *Malifactor*, viel ik hem daarop in de rede, dat gy een man van confientie en een bedreeven financier zyt; maar ongeacht het zelve, kan ik voor u niet verzwigen, uit de Planeetloopen ontdekt te hebben, dat gy, ter zaake van dit fchrander bedrog, naderhand door de vier erfgenamen by den Rechter als een *Grypvogel* zult worden aangeklaagd, en tegen dezelve u proces met de kosten verliezen zult. *Malifactor* over deeze Astrologifche voorzegging niet voldaan, gaf my een daalder, zeggende, dat een eerlyk man, als hy, die ordentelyk zyne rekening wist te maken, nergens voor te vreezen had.

AMSTERDAMSCH E PISKYKER!

„ Wat zyn de hollandsche fteden opgepropt van *Grypvogels*, welke de nieuw aangelande vreemdelingen van alle kanten aanklâmpen, om hen door verzonnen voorwendzelen van hunne geldbeurzen te berooven! ik had naauwelyks myne voeten in *Amsterdam* gezet, werwaards ik van *Hamburg* aangekomen was, of een *Grypvogel* van een kruier vroeg my een gulden, om myn coffer naar de trekfchuit te brengen, en terwyl ik toenmaals nog onkundig van het ftdskruierloon was, betaalde ik hem, zonder tegenspreken, het geen hy my onrechtmatig afperste: vervolgens een half uur te *Haarlem* vertoevende, dwong men my voor een flesch flegte wyn vier fchellingen te betaalen: indien het nog by deeze kleinigheden had blyven berusten, zou ik zo zeer geen wettige oorzaak gehad hebben, om my over foortgelyke afperfingen te beklagen, maar ik ontmoette welhaast een zwerm *Grypvogels* van hooger rang, die my meesterlyk van den huig wisten te ligten: ik moest, onder anderen, ten gevalle van een Officier, met wien ik in den Haag kennis had gemaakt, en die my het gezelschap van twee jonge dames van den grooten fmaak bezorgd had, voor een plaazierparty te *Schevelingen*, veertien ducaten uit myn goudbeurs tellen: een Advocaat en Procureur, aan welken ik door goede vrienden van myn vaderftad gerecomandeerd was, om my ter „ in

„ invordering van een onbetwistbaare schuld, de waarde van
 „ een paar duizend guldens bedragende, met hunnen goe-
 „ den raad te bedienen, bragten my een rekening van
 „ ongevaar zes honderd guldens aan verdiend salaris, zo
 „ dra de zaak by verdrag voor de helft gevonden was:
 „ geduurende myn verblyf te *Rotterdam*, my onbedacht
 „ in een minnehandel gewikkeld hebbende, met een ga-
 „ lant meisje, die men voorgaf niet te pluis van gedrag
 „ te zyn, werd ik op haar voorgeeven dat zy van my
 „ zwanger ging, door de goede voorspraak van sommige
 „ *Grypvogels*, die de zaak voor my beplietten, veroordeeld,
 „ elf honderd guldens in baaren gelde voor haar eer te
 „ moeten uitschieten: om kort te gaan, myn waardelands-
 „ man, overal waar ik my hier te lande bevond, schee-
 „ nen de nationale *Grypvogels* my te omringen, en op
 „ myn bederf toeteleggen; want behalven de voorver-
 „ haalde onaangenaamheden, moest ik nog het ongeluk
 „ hebben van te ondervinden, dat ik naar de gevangenis
 „ werd heengevoerd, om dat ik een krakeelzoeker,
 „ die my in een openbaar gezelschap affronteerde, braaf
 „ afgerost had, zo dat ik werk vond om dit onvermaak-
 „ lyk avontuur, voor een geldboete van drie honderd
 „ guldens afte maaken, met een' Hoofdofficier, die voor
 „ een volmaakten *Grypvogel* in zy beroep bekend stond.”
 enz.

Niet tegenstaande de bedriegelyke handelingen van de
 pestenvan den burgerstaat, ik meen de *Grypvogels*, wel het
 meeste werk aan de *Planeetspionnen* verschaffen zullen, zo
 neemt zulks daarom niet weg, dat zy buiten dien nog
 meer andere Astrologische wonderen, geduurende de Loop-
 jaaren 1889, 1890 en 1891, staan te bedryven, ten aan-
 zien van zodanige ingesloopenen misbruiken, welken de on-
 derwerpen van hunne Sterrekundige onderzoekingen des-
 tyds uitmaaken zullen: *Jupiter*, *Mars* en *Sol*, aan welke
 in dat drietal jaaren, de jaarlyksche regeering, volgens de
 vastgestelde Planeetwetten, opgedragen moet worden,
 schynen het verspiederfchap der *Astrologisten* ten zelfden

opzichte, merkelyk te willen begunstigen. Hoewel ik my nimmer als een *Planeetspion* ter verbetering van de zeden opgeworpen heb gehad, zal men my echter wel willen vergunnen, dat ik voor ditmaal de hoofdrol in den Astrologischen schouwburg bekleeden mag, niet om dat ik my vermeeten wil, boven andere bedreeven Planeetbeschouweren in kunstontdekkingen van dien aart te kunnen uitmunten, maar om dat het zevental myner Luchtpatronen, door een zonderling voorrecht, my daartoe bekwaam hebben gemaakt; hoe verwaand dit ook gelyken mag, zal ik my echter niet ontzien rondborstig te verklaren, dat myn *Observatorium* daar van de beste getuigenis dragen kan; doch alvorens hierover te gewagen, zal ik eerst een kluchtige ontmoeting aanhaalen, die grootlyks de waarde der Astrologische wonderbedryven, zo van de tegenwoordige, als van de latere *Planeetspionnen* uitchitteren doet. Jan myn knecht, kwam my op een morgen met het kriecken van den dag, de boodschap brengen, dat 'er een rytuig voor myn huis klaar stond, om my aftehaalen, en naar een buitenplaats te ryden, waarvan de eigenaar my volstrekt onbekend was: ik weigerde in den beginne om mede te gaan, maar op de aanraading van *Britta* liet ik my ten laatsten daartoe overhaalen: by myne aankomst aldaar, bevindende dat de bewoonders derzelve nog in een diepe slaap gewenteld waren, verdroot my zulks zo sterk, dat ik my al wandelende begaf naar een boerenherberg, eenige weinige schreden van die buitenplaats gelegen, om 'er een glas morgendrank te nuttigen, of liever, om daar onder het rooken van een pyp tabak, zo lang te blyven, tot dat men my ontbieden zou: onderwylen bediende ik my van deeze gelegenheid, om de waardin te ondervragen, hoedanig de naam en qualiteiten waren, van de perfoonen, welke het zomerverblyf op de buitenplaats in haar nabuurschap hielden? Och myn lieve vriend, zeide zy, ik weet dat zo min als gy, want het is een mengelmoes van ongebonden volk, die sedert korte maanden dit buitengoed gehuurd hebben, ende de meeste nachten tot in den morgenstond vrolyk zyn, zonder dat de boeren van ons dorp tot hiertoe

hun

hun bedryf, handel of wandel hebben kunnen ontdekken. Ik gevoelde op dit bericht al groot berouw, op den raad van *Britta* derwaards gegaan te zyn, en terwyl ik bezig was by my zelven te overleggen, of het niet beter ware terftond naar *Amsterdam* te keeren, zonder my aan de gevolgen van de onvergenoegdheid deezer verdachte vreemdelingen te flooren, zagen wy, vlak voord den herberg, een jong Heer van zyn paard afstappen, die, zo hy verhaalde, insgelyks naar die buitenplaats ftond te gaan: ondertusfchen dat men zyn paard op ftal zettede, geraakten wy ongevoelig in zulk een vertrouwd gesprek, waar door ik welhaast nadere opening van zaaken verkreeg; want behalven dat hy uit zyn brievetas, een rekening van zeven honderd guldens voor den dag haalde, die zyn vader, wegens geleverde wynen, ten laste van de huurders van dit buitengoed te pretendeeren had, zo wist hy my te zeggen, dat hun zomerverblyf de geheime verzamelplaats van bedekte minnehandels, onder lieden van de groote waereld, geworden zynde, by veele oplettende menfchen, als een ongenaakbaar bordeelhuis in het oog begon te loopen: dit benam my vervolgens al verder den lust, om my methem derwaards te begeeven, zo dat ik zonder lang beraad, onverrichter zaake weder naar *Amsterdam* vertrok, en nog dien zelfden nacht myne Vrienden de Planeeten over deeze wonderlyke ontmoeting, in myn *Observatorium* ging raadpleegen, als wanneer ik bevond dat de beide gebroeders, welken met hunne vrouwen, zoonen en dochteren deeze buitenplaats betrokken, twee Engelsche vlugtelingen waren, die, na te *Londen* een zwaar bankroet gemaakt te hebben, werkelyk bezig waren, om, met behulp van sommige zwierbollen, een plan van waereldverbetering te ontwerpen, dat de vrolykheid, en de invoering van eene onbezorgde levenswyze ten doel had.

Met ftilzwygen voorbygaande de merkwaardige Horoscooptrekkingen, en daarop gevolgte voorzeggingen, raken de zulk flag van *Waereldverbeteraars*, welker ontwerpen doorgaands op niets uitloopen, befpliedde ik onlangs aan den Hemeltrans twee raare gevallen, waar by alle de *Astro-*
lo-

logische wonderen, welken de *Planeetspiennen*, geduurende de Loopjaaren 1839, 1890 en 1891 bedryven moeten, in geen vergelyking kunnen gesteld worden: tot het eerste gaf aanleiding het bezoek van een' boer, die in den omtrek van *Utrecht* woonde, en my verhaalde, dat zyn Landheer sedert zes weeken verdweenen was, zonder dat men ontdekken konde waar hy gestooven of gevloogen was: ik vroeg den boer of hy den doopnaam, en geboortetyd van zyn' landheer wist? dit men *neen* beantwoord hebbende, beval ik hem des anderendaags wedertekomen, onder verzekering van hem dan nader bescheid over die zaak te zullen geven: inusschen krom ik des avonds naar myn *Observatorium*, en na aldaar myne Vrienden de Planeeten gelukkig in een goeden luim gevonden te hebben, was myn verspiederschap van zulk een gewenscht gevolg, dat ik dooreen middel van deeze kortstondige Sterrenbeschouwing, naderhand in myne *Astrologische Spiegel* alles op myn gemak waarnam, wat 'er ten opzichte van den bewusten Landheer was omgegaan, gelyk ik ook de verborgen verblyfplaats bespiedde, alwaar hy zich bevond, en ik gaf den volgenden dag hier van kennis aan den boer, toen hy myn antwoord kwam afhaalen, zeggende, dat zyn Landheer zig op eene zekere aangewezene plaats, meer dan twintig uren van *Utrecht*, bevond, daar men hem in een onderaardschen kelder had opgeflooten, uit voorzorg dat hy een toevertrouwd geheim, wegens eene gevaarlyke onderneeming, die eerstdaags volvoerd stond te worden, niet verklappen zoude: op het mondeling bericht dat de boer van myne Astrologische bevinding, aan de bloedvrienden van zynen Landheer gaf, wierd de plaats van deeze zyn onderaardsch kerkerfchap, binnen korte dagen uitgevonden, en een wisselbrief van vyftig ryksdaalders, welke my van wegen den Landheer, onder een verpligtende dankbetuiging toegezonden werd, overtuigde my, dat ik als *Planeetspion* in dit geval volmaakt wèl geslaagd was.

Niet lang daarna bood zich eene gelegenheid aan, om een tweede proef van het verspiederschap te neemen, door de Horoscooptrekking van een haagsche Dame, aan welke
men

men kortelings geleden , een gouden snuifdoos nevens een kostbaar stel brabantfche kanten , die by verkooping bereids in de derde hand geraakt waren , ontftoolen had , zonder dat men , onaangezien alle aangewende vlyt , den dief daarvan had konnen ontdekken : myne Astrologifche onderzoekingen deswegens , door het trekken van haaren *Horoscoop* , niet toereikende bevonden zynde , verzocht ik de beroofde Dame , eenige weinige oogenblikken geduld te hebben ; en my daarop regelrecht naar myn *Observatorium* begevende , daar ik de rol van *Planeetfpien* fpeelen moest , ontdekte ik vervolgens , by terugkaatzing van myn *Astrologifche Spiegel* , dat het viertal perfoonen , welke deezen diefstal gepleegd hadden , berugte fleutelmaakers waren , die behendig in alle beflooten huizen wisten intedringen , en , ter zaake van nog erger misdaden , destyds ergens in crimineele hegtenis zaten : de Dame , het geval onderzocht hebbende , ondervond dat ik in myne voorzeggingen geen jota gefeild had , waarom zy my eenige weeken daarna met een zilveren fchenkbord befchonk.

Ik zou geen gedaan werk vinden , indien ik alle de Astrologifche wonderen befchryven wilde , die ik in hoedanigheid van *Planeetverfpieder* , geduurende flegts tien jaaren , bedreeven heb gehad ; onder anderen ben ik aan het maandelyks huiskrakeel met *Britta* , wanneer ik my doorgaands in myn ftudeerkamer of in myn *Observatorium* opfluit , de gewigtige ontdekking verfchuldigd , van de waarfchynelyke herftelling der *Proteftanten* in *Vrankryk* ; eene gebeurtenis , die , volgens myne Planeetbefpieding , omtrent het einde van deeze Eeuw ftaat voortevallen : op gelyke wyze is het my gelukt , de geheime raadlagen van eene onderleggende cabaal , in de Zodiaksvergadering befpiioneerd te hebben , die in het wonderjaar 1788 plaas zullen hebben , en de gantfche waereld verbazen zullen : het was my bovendien ten uiterften aangenaam , dat de wiskunst , rakende het bedryf der *Planeetfpiennen* onopspraaklyk gemaakt werd , door de beproefde ondervinding , van een welbekend *Astrologist* deezer Eeuw , die federt een veertigjarige kunstbewerking

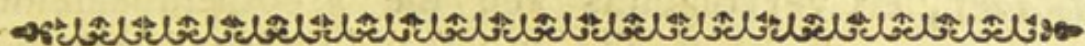
daarvan doorflaande proeven genomen hebbende, zig heeft willen verledigen, om 'er my de volgende byzonderheden van medetedeelen.

CONFRATER LUDEMAN!

„ Wy behoeven ons niet te schaamen, spionnen van den
 „ Sterrenhemel te zyn! onze Vrienden de Planeeten zyn al
 „ te inschikkelyk, om dat voorrecht te betwisten aan zulke
 „ *Astrologisten*, dewelken hunne gekoesterde gunstelingen
 „ zyn; de menschelyke lotgevallen, door het trekken van den
 „ *Horoscoop*, op een verren afstand te voorzeggen, is flegts
 „ kinderspel, als men het vergelykt by de voorkennis, van
 „ onbegrypelyke gebeurtenissen, waartoe het verspieder-
 „ schap der Planeetbeschouweren alleen bekwaam schynt,
 „ de tydperken te kunnen bepaalen, Eeuwen lang, voor dat
 „ zy staan voortevallen: hoe zeer ik graag de ongemaklyk-
 „ heid bekennen wil, *Confrater Ludeman*, welke wy door-
 „ gaands ontmoeten, om met luister de hooge waardigheid
 „ van *Planeetspion* te bekleeden, berouwt het my echter
 „ niet, van door eene veertigjarige studie geleerd te heb-
 „ ben, om door behulp van dien, *Astrologische wonderen* te
 „ kunnen bedryven. Ik bespiedde laatst op een vroegen
 „ morgen, aan den *Zodiak*, eer het haanengekraai gehoord
 „ werd, eer de wysgeeren uit hunne philosophische droo-
 „ men ontwaakt waren, en eer men een klapachtig wyf op
 „ de straten zag, dat de hollandsche waereld, binnen het
 „ verloop van zevenmaal zevenjaren, merklyk van gedaan-
 „ te stond te veranderen: dat de *Spanjaarden* in de *negen-*
 „ *tiende Eeuw*, hunne Goudmynen zouden verliezen; dat
 „ het genootschap der *Vrye Metzelaaren*, na alvorens door
 „ hunne vervolgers onderdrukt te zyn geweest, als de
 „ steunpylaaren van het weldenkend menschedom, roem-
 „ ruchtigen naar verdiensten, in hunne ouden luister, Anno
 „ 1812 zouden worden hersteld: wat zal ik verder van myn
 „ Planeetverspiederschap zeggen! ik beschouwde by voor-
 „ raad zodanige wonderen, die eerst twee honderd jaaren
 „ „ daar

„ daar na haare vervulling moesten verkrygen — De
 „ Zon, Maan en Sterren verduisterden plotzelyk, de vo-
 „ gelen vlogen zeewaards, en de *beneden waereld* beefde
 „ op haare grondzuilen, en vertoonde zig voor myn oog,
 „ byna in de zelfde gedaante, als men ze vóór de fchep-
 „ ping afbeeldt, doch zonder dat myn verfpiederschaot, nó-
 „ pens alle deeze voorhanden zynde gebeurtenissen, waar-
 „ borgen geeven kan, zult gy u daarom laten welgevallen
 „ my te houden voor,”

CANDIDUS.

Nº. XXIX.

ASTROLOGISCHE VOORZEGGINGEN

R A A K E N D E

*Het Bedelaarsjaar 1892, waarin men aan de vier poor-
 ten van den Zodiak, de vierderleie soorten van Bede-
 laaren, zal kunnen beschouwen.*

Onder dat slag van *Astrologisten*, die eerst begonnen heb-
 ben het voorportaal der Sterrewetenschap te betreedén, wor-
 den zeer weinigen gevonden, welke tot die trap van vol-
 maaktheid in de kunst gesteegeen zyn, om van de *vier Zo-
 diakspoorten* een volkomen kennis te draagen; trouwens wat
 bruit het een' Sterrenonderzoeker, of de zetelplaats der
 twaalf Hemelstekens een Planeetenstad of Dorp is? ondanks
 de onverschilligheid, met welke de meeste Planeetbeschou-
 weren gewoon zyn dit stuk te behandelen, heb ik geoor-
 deeld noodzakelyk te wezen een korte beschryving, aan-
 gaande de *vier poorten* van den *Zodiak* te geeven, ten einde
 men in het *Bedelaarsjaar 1892*, de vierderleie soorten van
Bedelaaren voor dezelve geplaatst zullende staan, grondig
 zouden leeren kennen: men behoeft het voor geen laagheid

uit te kryten, die tegen de verhevenheid van het Astrologisch kunstberoep strydt, dat ik my met de verhandeling van een onderwerp bezig houde, dat van zo veel aanbelang voor de welvaart van de menschlyke maatschappy is, als zynde het een bekende zaak, dat onder allerlei standsperfoonen, zoo hooge als laage waereldlingen, *Bedelaaren* van verschillende clasfen gevonden worden: aldus noemt men, by zinspeeling, den krygsman een vergulde *Bedelaar*; de koop-handelaaren winstzoekende *Bedelaaren* van den burgerstaat; de geleerden, welke door hunne hersenvruchten alleen den lof van goedkeuring by het publiek bejaagen, roemzuchtige *Bedelaars*, en vervolgens alle die grootheidbeminnende stervelingen, welke steeds onverzadelyk naar staatsbedieningen, of aanzienlyke ampten haaken, pluimstrykende *Bedelaaren* by de grooten der aarde, latende de vyfde clasfe, die door behoefte *Bedelaaren* van hun beroep zyn, hier voor als nog onaangeroerd, om dat zy niet eigentlyk tot de departementen van de vier *Zodiakspoorten* behooren; ondertuschen ben ik niet vervreemd van te gelooven, dat deeze laatste soort van *Bedelaaren*, voor de gelukkigste waereldlingen van de gantsche Maatschappy dienen gehouden te worden, niet alleen om dat zy doorgaands van al zulke bekommeringen en zorgen des levens bevryd blyven, waaraan de vier overige clasfen der *Bedelaaren* meer of min onderworpen zyn, maar inzonderheid, aangezien zy in een volmaakter trap dan het overige menschedom den staat der onafhangelykheid smaaken, terwyl hun Bedelaarsberoep, van een ieder onbenyd zynde, hen in het midden der armoede gerust doet leeven, en altyd nog een hoop van verbetering overig laat, waarmede de andere vier soorten van *Bedelaaren*, zig zelden vlyen kunnen.

Indien de waare verdiensten evenredig vergolden werden, zou het bedelaarschap welhaast als een onnoodzakelyk hulpmiddel, voor den fortuinstaat der menschen in kleinachting geraaken, en de *Bedelaaren* van de groote waereld zouden mischien dan zulke laage stappen niet behoeven te doen, gelyk men hen meermaalen ziet bedryven. Zonder dat

dat ik nog immer myne Vrienden de Planeeten, over de bedelkunst geraadpleegd had, heb ik al geweeten dat 'er zig een merklyk onderscheid opdoet, tusfchen de bevallige en onbevallige manier, waarvande gepermitteerde *Bedelaaren* gebruik maaken, om hun oogmerk te beryken: een zeker Regent, aan wien in vroeger tyd de begeeving van eene opengevallene compagnie voetvolk opgedraagen was, stond lang in beraad, wie hy daarmede zoude begunstigen; en na hetzelve aan een oud Krygsofficier, die grys onder de wapenen geworden, en met de lidtekenen van verscheidene wonden beladen was, geweigerd te hebben, geviel het dat een zeker jong Vaandrig, die een fchoone zuster had, met hem over tafel zittende, door den volgenden geestigen inval die compagnie bekwam: *Mynheer de Burgemeester*, zeide hy, *gy zult myn zuster oneindig verpligten, door de begeeving van deeze vacante krygsbediening, aan haare keuze overtelaaten!* De Burgemeester die lont rook, vond deezen trant van bedelary zo bevallig, dat hy geen zwaarigheid maakte terftond daaraan te voldoen, onder voorwaarde, dat zyne bekoorlyke zuster de acte van Capitein, in persoon by hem moest komen afhaalen. Weinig tyds daar na trok ik de *Horoscoop* van deeze jonge Dame, wanneer myne Astrologifche voorzeggingen zaaklyk hierop uitkwamen, dat zy de Gemaalin zoude worden van den Regent, die haar' broeder door een aartige trek van bedelaarschap, onlangs eene compagnie infantery bezorgd had, zo dra deze Regent weduenaar zoude geworden zyn, gelyk volgens het mondelyk verhaal van den Capitein haaren broeder, ongevaar anderhalf jaar daar na, dan ook kwam te gebeuren.

LUDEMAN is een *Astrologifche Bedelaar* van zyn beroep, vermits hy door de waterbekyking, en het trekken van *Horoscopen*, zyne kalanten daalders en fchellingen afbedelt, die beter tot andere menschlievende onderftanden befteed kunnen worden, heb ik dikwyls in logementen, trekfchuiten, en coffyhuizen, alwaar myn perfoon onbekend was, hooren klaagen: het zoude my derhalven niet verwonderen, dat, terwyl men my in myn levenstyd zo weinig ontzag, de

latere tydgenooten van deeze Eeuw, myne gedachtenis zullen bezwalken, door my voor een botmuil uittesche'den, om dat 'er in myne gedrukte werken nog niets, rakende de vier *Bedelaarspoorten* van den *Zodiak* voorzeggd is: dan, om deeze kinderen der onkunde den mond te stoppen, heb ik geene andere verschooningn noodig, dan, als een onbedrieglyk Astrologist, voor den vuist te verklaaren, dat ik voorbedachtelyk myne voorzeggingen, over dit wetenswaardig onderwerp bespaard heb gehad, tot ik in de gelegenheid gesteld werd, om van het *Bedelaarsjaar* 1892 te gewaagen, als waartoe myne Planeetbeschouwingen ten zelfden opzichte, alleen eigenaartig betrekkelijk kunnen worden gemaakt; en het is uit weêrwraak, over deeze kwalyk geplaatste oordeelvellingen, dat ik vervolgens het geduld van voortgelyke onbeschaamde kunstvitters nog eenige ogenblikken, aangaande myne Astrologische waarnemingen, over het gemelde *Bedelaarsjaar*, op de pynbank zal stellen, tot ik altoorens ten derdenmaale my bediend zal hebben, van een wel beredeneerden brief, handelende over de vier *Zodiakspoorten* van het bedelaarschap, deezer dagen van myn ouden correspondent en kunstigenoot, *Britannicus*, ontvangen.

HOOGGEACHTE VRIEND LUDEMAN!

„ Aangemoedigd door uwe geleerde correspondentie,
 „ sedert den tyd van onze gelukkige kennismaking, onder-
 „ neem ik u voor de derdemaal te schryven; niet met het
 „ oogmerk om de proefneemingen van uw *Observatorium*,
 „ door nieuwe Planeetbeschouwingen van den spaanschen
 „ *Astrologist*, te *Porto Bello*, aan slaaffchen ketene te leg-
 „ gen, maar om als een aankomeling in het school der
 „ *Astrologie*, u een getrouw verhaal te geeven, van de Ster-
 „ rekundige ontdekkingen, die ik voorloopig aan den
 „ *Horizont* gedaan heb, met opzicht tot de vier poorten
 „ van den *Zodiak*, waarvoor men geduurende het *Be-*
 „ *delaarsjaar* 1892, de vierderleie soorten of classen der
 „ *Be.*

„ *Bedelaaren* zal kunnen beschouwen: de Planeet *Venus*,
 „ onder welkers jaarregeering, dit groot schouwtooneel
 „ van bedelaarschap vertoond worden zal, schynt
 „ door haare vermakelyke Planeethuppelingen, rondsom
 „ den *Zodiak*, de dwaasheden der Vorstlyke bedelaaren
 „ te bescotten; zy belacht de zinneloosheid van den
 „ schatryken Rentenier, die al kruipende by een' man
 „ van gemeene afkomst een ampt komt afbedelen; zy
 „ schatert van vrolykheid, wegens den onbegrensden hoog-
 „ moed van sommige geleerde Eeuwelingen, die om den
 „ lof der zotten te winnen, *Bedelaaren* van eigenroem
 „ in de Republiek der wetenschappen geworden zyn; en
 „ zy vermaakt zig met de laagheid van zulke krygszoo-
 „ nen, die, schoon zy nimmer vuur gezien hebben,
 „ nogthans door hun gezwets op onbedreevene oorlogsdaa-
 „ den, het zogenoemde vergulde bedelaarschap van ver-
 „ dienste schande aandoen: alle deeze gedenkwaardige
 „ luchtvertooningen, deden my met verrukking beschou-
 „ wen de vier poorten van den *Zodiak*, die een onbe-
 „ denkelyke luister aan het *Bedelaarsjaar* 1892 byzetten
 „ moest; en geen wonder, want ik bespeurde voor de
 „ derde poort, bekoorelyke vrouwebeelden, welken, ter
 „ verkryging van welverdiende lofzuigen, over haare
 „ bevalligheden, zig vernederden, om den rol van *Bede-*
 „ *laaresen* by haare minnaars te speelen. Indien het daar
 „ by nog kon blyven berusten, zoude de arme *Brittan-*
 „ *icus*, uit verontwaardiging, zyn hoed niet in het vuur
 „ verbrand, nog uit spyt zyne haren uit den kop
 „ geplukt hebben; doch ik kon my onmogelyk bedwingen
 „ zulke blyken van woede te geeven, toen ik al verder
 „ in deeze myne proefjaaren van het Astrologistenschap,
 „ door myne kreupele Planeetbeschouwingen, aan de eer-
 „ ste en vierde poort van den *Zodiak*, duidelyk waar-
 „ nam, dat 'er ook in het *Bedelaarsjaar* 1892, zodanige
 „ laagdenkende waereldlingen gevonden zouden worden,
 „ die de vriendschap uit een dryfveer van eigenbelang
 „ staan aftebedelen: maar eilaas! wat al koddige *Bedela-*

„ren zag ik niet al voor de tweede *Zodiakspoort* staan!
 „myn pen schiet te kort, geleerde vriend *Ludeman*, om
 „u dezelve naar het leven te kenschetzen: men verbeelde zig
 „in het verschiets een' edelman te zien, die om zyne schuld-
 „eischen te bevredigen, de bedelaarsrol by een ryken
 „boer verricht: een Proponent van ongemeene bekwaam-
 „heden, die, om de Predikantsplaats van een gering dorp
 „te verkrygen, met den hoed in de hand, al bedelende, de
 „stem van een' schoenmaker, de post van Ouderling beklee-
 „dende, komt affmeeken: een *Justinianus* zoon, die, een
 „*Bedelaar* tot het bedienen van procesfen zynde, allerhande
 „gelegenheden waarneemt, om nieuwe twisten onder het
 „burgerschap te doen geboren worden: een geldyverige
 „Geneesheer, die, het school van *Hypocrates* tot een bede-
 „laarschool makende, menschen van gezonde tempera-
 „menten in het begrip brengt, dat zy, zonder behulp van
 „medicamenten, zig in doodsgevaar bevinden; en een boek-
 „handelaar die zig als een bedelaar bevlytigt, om zyne
 „kalanten oude herdrukte werken, onder verandering van
 „het tytelblad voor nieuwe in de hand te stoppen: om
 „kort te gaan, bedreeven kunstgenoot! het getal der *Bede-*
 „*laaren*, welke ik by voorraad voor de vier poorten van
 „den *Zodiak* zag staan, was zo talryk, dat ik my niet be-
 „klaagde het Bedelaarsjaar 1892 niet te zullen beleeven: on-
 „dertusfchen wil ik gaarne aan uwe rype overweeging over-
 „laaten, of de *Astrologisten* van onzen tyd geen zonderling
 „belang hebben, om, door middel van herhaalde Planeeton-
 „derzoekingen, de gevolgen van het bedelaarschap aan de
 „vier *Zodiakspoorten* waarteneemen, ten einde door
 „zulke *Astrologische* beschouwingen, de noodzaakelykheid
 „aan de nakomelingen aan te pryzen, om de beweegrade-
 „ren, waaruit de eerste vonken van de onderscheidene clas-
 „fen van het bedelaarsberoep voortspruiten zullen, te
 „leeren kennen, en des gelyktydig onze tydgenooten te
 „overtuigen, dat men een *Bedelaar* van karakter moet
 „zyn, om zyn fortuin in de waereld te maaken.” —
 „Ik ben enz.

BRITTANNICUS.

Ik

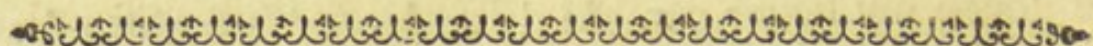
Ik moet aan myn' vriend *Britannicus* het recht doen, dat hy door zyne Astrologische veder de charakters der perſoonen, welken in het *Bedeljaar* 1892 de hoofrol zullen ſpeelen, wonder wèl getroffen, en my daardoor van de verpligting ontfagen heeft gehad, om aangaande de vier onderſcheidene claſſen der *Bedelaaren*, nadere Planeetbeſchouwingen aan den Hemeltrans te doen: ondertuſſchen dat ik die taak onder het ſchryven zo goed als afgedaan hield, ſchoot my gelukkig een geval te binnen, dat van myne Astrologiſtenkraam zynde, onlangs voorgevallen is, en op grond van eene zeer opmerkelyke Horoscooptrekking, tot een onwraakbaar bewys verſtrekken zal, dat het in onze dagen aan geen onnatuurlyke *Bedelaaren* ontbreekt, of ten minſten dat men het gezond verſtand tergen zoude, met zig over derzelver ſchaars getal te beklagen: op een dag dat myn hoofd omliep, en ik my in een korſelig humeur bevond, ter zaake van een zwaar bankroet, dat ik onderging, wogens een patient die met myne viſites en medicamenten, het hazenpad gekoozen had, zag ik my overvallen door het onſtuimig bezoek van zeker wèlbefpraakt heerſchap, *Bombario* genaamd, die, behalven dat hy door zyn vlytaal en kruipende gedragingen, in het bedelaarſchap naar den grooten ſmaak boven de medemakkers van zyne ſoort uitblonk, daar by nog het meesterlyk talent bezat, van allerlei gefabriceerde nieuwſtydingen, zo in de coffyhuizen als andere openbaare gezellſchappen, met een zwier van geloofwaardigheid te vertellen. *Bombario* my met veel omflag van woorden, waarnaar ik my toenmaals niet verwaardigde te luisteren, de oorzaak van zyne komſt bekend gemaakt hebbende, trok ik al morrende zyn *Horoscoop*, vermits het geleden bankroet my nog te dwars in de maag lag, om het zo gemaklyk te kunnen opkroppen, en ik ontzag my vervolgens niet, om hem, uit boosheid, myne tanden te laten zien, toen het op de voorzegkundige verklaring, raakende zyne lotgevallen, aankwam — *Mynbeer BOMBARIO*, zeide ik, met een ſleepende toon, *ſpeelt thans, zo ik uit zyn Nativiteitsſter bemerken kan, den rol van een gedienſtig Be-*

delaar by eene oude afgeleefde Dame, om, ter verkorting van haare naaste bloedvrienden, by testament in het volle bezit van haare nalatenschap te geraaken — Admirabel, riep hy, een man van uwe bekwaamheden, verdient een eerkrans in den Astrologischen Hemel: deeze ongeplaatste lof-
 tuiging, wel verre van myne eerezucht te streelen, gelyk zy op andere tyden denkelyk zoude gedaan hebben, maakte my ditmaal schuimbekkende van kwaadheid — *Mynheer BOMBARIO*, hervattede ik daarop, met een ontzachelyke stem, *is het onlangs door middel van het Bedelaarschap volmaakt gelukt, om een profytelyk ampt te verkrygen, dat aan een braaf jongeling van het burgerschap beloofd was, en ook rechtvaardig toekwam* — Ach! uwe gadelooze verdiensten Heer *Ludeman*! verflommen my, voerde de we spreekende *Bedelaar* my te gemoet; ja, als ik meester over de beschikking van uw lot ware, vervolgde hy al spottende, zou ik u eerste minister in het Ryk de Planeeten maaken. Het viel my onmogelyk toen langer myne driften te kunnen bedwingen: *BOMBARIO is een laage ziel, zeggen myne Vrienden de Planeeten, om dat hy door zyne bedelaarskunst naar het huwelyksgoed haakt, van een ryke weduwe, die hy niet bemint, en nogtbans trouwen zal!* sprak ik al ruim zo vrypostig uit, als een dorpssecretaris gewoon is de sententie van een ter dood gevonniste misdadiger voorteleezen — Zulke meesterstukken van de kunst gaan op myn eer alle denkbeelden te boven, besloot *Bombario* in een soort van verrukking uitteroepen; zie daar Hooggeleerde Planeetbeschouwer, tot erkentenis van uwe ongeblankette voorzeggingen, een gouden ducaton; groet uwe Vrienden de Planeeten, en bedank hen uit naam van *Bombario*, voor den onschatbaaren dienst dien zy hem gedaan hebben, terwyl ik nu gerust ben, van door myn bedelaarschap het bemiddeld weêuwte, dat ik om het geld bemin, ten huwelyk te zullen verkrygen: — *Loop voor de wip vent; de drommel mag een Bedelaar van uw karakter beschaamd maaken!* zeide ik al meesmuilende, wanneer ik hem het huis uitliet, en het was waarschynelyk deeze grappige ontmoeting, aan welke
 ik

ik de verdwyning van myne naargeestige humeursvlagen , wegens het geleden bankroet van den weggevloogen patient, te danken had.

Ik zoude my liever van de lyst der *Astrologisten* laten uitschrappen, indien myne Planeetkunst te kort schoot, om de noodzakelykheid van het bedelaarschap naar den grooten smaak te kunnen bepleiten: wat al wonderen, wat al fraaie gebeurtenissen, ja wat al onbedenkelyke voordeelen, worden voor de menschelyke Maatschappy daar uit geboren! ik schaam my niet, openlyk staande te houden, dat de *Bedelaaren* van de vier groote clasen, tot de Zodiakspoorten behoorende, de beste werktuigen en de roemverdienende steunpylaaren van den tegenwoordigen burgerstaat zyn: vraagt men waarom? zie hier twee voorbeelden die dit stelsel zullen gaan opklaren. Een zeker hoogdravend waereldling, als een verkwister gewoon zynde, door zyne spoorlooze verteeringen, ongemeene geldverspilligen, boven het bereik van zyne inkomsten, te doen, ondernam door zyne bedelaarskunst, by eenen ryken vrek, een geldbeleening van tien duizend guldens, tegen den intrest van één persent 's maands, of twaalf ten honderd in het jaar, te waagen; hiermede zyne veroopene zaaken vooreerst hersteld hebbende, deed hy kort daar na, een tamelyk goed huwelyk, uit oorzaak dat hy voor een bemiddeld man te boek stond, en verkreeg vervolgens al verder, door zyn bedelaary, eene bediening, waar van hy ordentelyk bestaan kon, zo dat hy door het een als ander in staat gesteld werd, om het geleende capitaal met den intrest van dien, aan den ryken vrek weder te kunnen geeven, en op die manier een nuttig werktuig van de burgerlyke Maatschappy bleef: het geheugt my nog zeer wel voorheen de *Horoscoop* getrokken te hebben, van een schranderen grappenmaker, die zig van het bedelaarschap wist te bedienen, om van één zyner vertrouwde vrienden, een Harderwykschen Advocaten-bulte leenen, waarmede hy een jonge Dame, die op het Mevrouwschap gesteld was, aartig bedroog; want schoon kort na den trouwstaat tuschen hen een echtscheiding volgde, bleef hy echter in het bezit van

de helft van het huwelyksgoed, gelyk ik hem voorzegd had.

Nº. XXX.

ASTROLOGISCH SCHILDERY,

V A N D E

Loopjaaren 1893, 1894 en 1895, *verbeeldende de zeven
vermaaklyke en onvermaaklyke treurgevallen aan
den ZODIAK.*

Groote voorzeggingen belooven doorgaands merkwaardige gebeurtenissen, ondertusfchen dat bloote gisfingen, zonder Astrologifche proefneemingen, de meeste zwakke verftanden in eene foort van onzekerheid doen blyven, welke veelmaalen op het bouwen van kasteelen in de lucht uitloopen; daar is my door eene langduurige ondervinding in myn kunstberoep van *Astrologist* gebleeken, dat verre de meeste kalanten van myn Planeetkraam, meer behaagen fcheppen in zinfreelende prognosticationen, dan in de voorzegging van *treurgevallen*, die de bevinding van het Sterrenbeloop my fomtyds verpligt, by het trekken der *Horoscoop*en te moeten doen; maar zy, welke gewoon zyn aldus oppervlakkig over de Planeetonderzoekingen, raakende de menfchelyke lotgevallen te oordeelen, begrypen niet dat'er zig een aanmerkelyk onderscheid opdoet, tusfchen de *vermaaklyke* en *onvermaaklyke*, of, om my beter uittedrukken, tusfchen de goede en kwaade *treurgevallen*: in diervoegen kan by voorbeeld een fterfgeval, fomwylen vermaaklyke gevolgen hebben, als iemand daardoor een ryke ervenis te beurt valt, daar in tegendeel het verliezen van een bloedigen veldslag betreurenswaardig blyft, voor onvermogene weduwen en weezen, wier mannen en vaders, op het bed van eer ge-

gefneuveld zyn. Myn *Astrologische Spiegel* vertoonde my laatst, de zeven *vermaaklyke* en *onvermaaklyke treurgevallen*, die zonder flambouwen aan den *Zodiak* te zien waren, en geduurende het drietal Loopjaren 1893, 1894 en 1895, voornamelyk scheenen plaats te zullen hebben; on-aangezien myn verstand een geruimen tyd stil stond, voor de zwarigheden die ik in den beginne ontmoette, om een regt denkbeeld, aangaande den aart en natuur deezer verschillende soorten van *treurgevallen* te verkrygen, gaf ik daarom den moed niet verlooren, om met behulpzaamheid van myne Vrienden de Planeeten, ten zelfden opzichte, zodanige wiskunstige ontdekkingen te doen, waaraan my, zo wel als alle myne andere kunstgenooten, onbedenkelyk veel gelegen lag — Maar zagt, ik hoor gerucht! het is *Meester Franciscus* die my komt bezoeken; mogelyk zal hy door eigen ondervinding iets van het onderscheid weten, dat men tuschen de *vermaaklyke* en *onvermaaklyke treurgevallen*, Planeetkundig onderstellen kan, en in dat begrip bewoog ik hem my naar myn *Observatorium*, tegen zyn' wil en dank, te verzellen.

Wy begaven ons juist op een' avond derwaards, dat myn *Astrologische Spiegel* in zyn volle werkzaamheid was, om by terugkaatzing alle de voorwerpen te vertoonen, tot het zevental strydige *treurgevallen* betrekkellyk zynde; een vertooning inderdaad die beschouwenswaardig, doch tevens zo ontzachelyk was, dat *Meester Franciscus*, door een kwalik geplaatste bevreesdheid, in beraad stond, myn *Observatorium* uittevliesen, zeggende dat hy geen liefhebber van de zwarte kunst der tovenaaren was, en dat hy derhalven my graag het plaisier wilde overlaten, om in myn eenzaamheid aanschouwer van zulke Planeetengrappen te blyven: ik hield hem met geweld tegen, onder verzekering dat hy nergens voor te vreezen had, vermits onder deeze natuurlyke proefneemingen der *Astrologie*, geene tovenaarsstukken vermengd waren — Ziet gy wel, *Meester Franciscus*, vroeg ik vervolgens, hem vlak voor de *Astrologische Spiegel* plaatzende, ziet gy wel in het middenpunt van den

Zodiak de zeven Planeeten vergaderd, die ieder een *vermaaklyk* en *onvermaaklyk treurgeval*, door vuurstralingen aanwyzen? Ik wenschtejan stramme wel om een lief ding, uit uw *Observatorium* gebleeven te zyn; want alle die bovennatuurlyke vertooningen, verblinden myn gezicht, zonder dat ik 'er iets van begryp, gaf hy my openhartig ten antwoord: Begeert gy, hervroeg ik al schertzende, dat ik u plotzelyk tot in den *Zodiak* in een ogenblik tyds overbreng? Ik ben u zeer verplicht *Ludeman*, voor uwe beleefde aanbieding, want ik zoude het gezelschap van levendige menschen, boven die van uwe *Zodiaks-vrienden* verkiezen, hernam *Meester Franciscus* met een bedeesd gelaat, waarover ik inwendig lachen moest: na deeze kortswylige voorafpraak, ging ik, zonder verdere vertraging, tot myne Planeetbeschouwingen over, en men kan gemaklyk oordeelen, hoe verbaasd myn vriend stond optekyken, toen ik opzigtelyk de *zeven vermaaklyke* en *onvermaaklyke treurgevallen* aan den *Zodiak*, de volgende kunstgeneimen wist optegraaven.

Primo, wy zagen een' vuurbal van eene ovaale gedaante door de Hemelzaalen rollen, die, zyn cours naard den *Zodiak* neemende, vlak voor de Planeet *Sol* staan bleef, en terwyl onmiddelyk daarna die vuurbal sprong, ontdekten wy boven het bekleedzel van den *Zodiaks-tempel*, waaronder de twaalf Hemelsteken gewoon zyn zig, veelal in de drie wintermaanden, te verbergen, het jaartal 1893: onuitspreeklyk was nogthans myne verwondering, onder deeze Planeetbeschouwing te bemerken, dat ter die gelegenheid myn *Astrologische Spiegel* op nieuw in beweging geraakte, en my vervolgens de zinbeduidende vertooning van het eerste *vermaaklyke treurgeval* opleverde: *Meester Franciscus*, sedert dit schouwspel wat meer gemeenzaam met de betovering van de *Astrologische kunstbewerking* geworden zynde, vroeg my onverduldig, wat de uitfchaterende blygeestigheid van die zeven Dames, in treurgewaaden gekleed, eigenlyk te beduiden had? ik luisterde hem stil in het oor, dat die zeven maagden de *zeven Nederlandsche Provinciën*

tiën te kennen gaven, en dat volgens de Astrologische uitlegging, welke daaraan gegeven moest worden, haare treurgewaaden onfeilbaare voortekenen waren, van een bloedige oorlog, die in het jaar 1893 stond voortevallen, en het land op den oever van zynen ondergang zoude brengen, gelyk daartegen haare uitspattende vrolykheid, voor gewisse kenmerken behoorden te worden genomen, van drie zegevierende overwinningen, door het geluk van het wapenlot behaald, en welke noodzakelyk een roemruchtig vredenstractaat ten gevolge zoude hebben: ondertuschen dat ik deeze laatste woorden uitsprak, ontstond 'er zo een vervaarelyk gestommel in myn *Observatorium*, dat wy geraadelyk oordeelden het zelve op staande voet te verlaten; en naardien zulk een angstverwekkende ontmoeting, aan *Meester Franciscus* den lust benam, om voortaan, by voortgelyke Astrologische proefneeming, meer tegenwoordig te willen zyn, begaf hy zig schielyk naar zyn logement, terwyl ik naar myn slaapkamer ging, om dit zonderling geval eens wat nader te overpeinzen: ik ontwaakte in den morgenstond vol zorgelyke gedachten, hoedanig ik het aanleggen moest, om de zes andere *vermaaklyke treurgevallen*, zonder gevaar te onderscheppen, wanneer ik my met veel blydschap uit die beslommering gered zag, door het be-raamd bezoek van een aanzienlyk gezelschap, waarvan *Jan* my de voorloopige tyding kwam brengen.

Men schryft aan vrouwen met helmen geboren, over het algemeen genomen, een onbepaald doorzicht in allerhande waereldsche zaaken toe, en hoe zeer ik niet verwaand genoeg ben, om de volzekerheid daarvan te durven beslissen, wil ik echter niet ontkennen, dat *Britta Beyer*, als onder dat slag van vrouwen behoorende, van dat aangediende bezoek een voorgevoel had opgevat, 't welk hoe verwonderlyk het my voorkwame, ik daarom in den wind sloep: in gevolge van zulk eene vrouwelyke voorkennis, aan de kracht der helmen toegeschreven wordende, raadde zy my op de komst van dat gezelschap, een half uur afwezig te blyven, zig aanbiedende zo lang myn plaats te zullen bekleeden, tot dat zy

de verwachtwordende personen, aangaande de oorzaak van hun bezoek gepolst zoude hebben, onder belofte van my te zullen roepen, zo dra zy vernam, dat het trekken van hunne *Horoscoopen* het beweegraad van hunne komst was: offchoon ik ook ongaarne tot deezen voorflag besluiten kon, moest ik my evenwel denzelven laten welgevallen, zo dat *Britta*, overeenkomstig onze afspraak, drie Heeren en zo veel Dames, beleefdelyk in het voorfalet ontving, onder voorwendzel, dat ik een visite naar een' patient was gaan doen, en binnen het verloop van een quartier uurs huiswaards verwacht werd: inmiddels dat zy de Dames een kop chocolade, en de Heeren pypen en tabak voordienende, wikkelde zy zig ongevoelig met dezelve in een gemeenzaame redenwifeling, vragende voor de leus, of iemand van de Heeren of Dames, onverhooptlyk met enige lichaamskwaalen bezet, en ter geneezinge van dien kwamen raadpleegen? zeggende daarby, dat ik de kunst der waterbekyking zo grondig op myn' duim had, dat ik aanstonds de kentekenen, zo wel als de geneesmiddelen der krankheden daaruit wist te ontdekken: och neen Mejuffrouw, voerde de jongste Heer te gemoed, wy zyn hier eigentlyk gekomen, om *Mynbeer* den *Astrologist* *L. UDEMAN* aftevragen, of hy, door middel van zyne Plaanetvoorzeggingen, ons zou weeten te onderrichten, van drie zaaken waarby wy veel belang hebben; naamlyk of het mogelyk is, dat op onherftelbaare *treurgevallen* blyde uitkomsten kunnen volgen, en tot dat einde hebben wy beslooten, gezaamentlyk onze *Horoscoopen* door hem te doen trekken: ik zal *Ludemán* gaan roepen, want ik hoor dat hy 'thuis gekomen is, zeide *Britta*, waarop ik my vervolgens naar de voorkamer, by dat gezelschap begaf, om in persoon te gaan onderzoeken wat 'er van deszelfs dienst was.

Men scheen verblyd over myne schielyke verschyning, en na de onderlinge begroetingen, die de burgerlyke beleefdheid vorderde, aan weerskanten afgeloopen waren, begon men my eerst over de *treurgevallen* te ondervragen,

gen, gelyk men bereids aan *Britta* in myne afwezenheid gedaan had; ik beantwoordde kortlyk, dat zolang de *Horoscopen* ongetrokken bleven, ik daaromtrent geen bepaalde voorzeggingen doen kon, schoon het daarom niet te ontkennen viel, dat 'er volgens myne Astrologische ontdekkingen, zig zo wel *vermaaklyke* als *onvermaaklyke treurgevallen*, tegenwoordig aan den *Zodiak* vertoonden: wel nu, zeide de oudste Heer van het gezelschap, heel bedaard, alvorens gy myn *Horoscoop* trekt, moet ik u zeggen, dat myn naam *Adam* is, dat ik wezenlyk met een vrouw getrouwd ben die *Eva* heet, en dat deeze overeenstemming van naamen, als een zonderlinge affschaduwning van onzer allereerste voorouderen, gelegenheid heeft gegeven, dat wy ruim twee jaaren geleeden, een buitengoed van groote waarde hebben gekogt, dat voorheen *Kost verlooren* genoemd werd, doch welke naam wy in die van *Het Paradys* hebben verwisseld gehad; en hoe zeer wy, geduurende de eerste zomer, geen redenen hadden om ons over den aankoop van deeze aangename, doch kostbaare buitenplaats te beklaagen, zo hebben wy met veel leedweezen, sedert ongevaar vier maanden ondervonden, dat het op twee bovenkamers van het huis, alle nachten zoo geweldig spookt, dat geen mensch, hoe vervaard hy anders ook weezen mag, aldaar gerust of veilig slaapen kan; ja wat meer is, vervolgde hy, het yzelyk nachtgeraas van deeze vervloekte gelpenzen, heeft zulk een wanorde in myn huishouden veroorzaakt, dat een dienstmeid en twee myner kinderen het van schrik bestorven zyn, en myn huisvrouw door ontsteltenis byna in levensgevaar gestort zoude hebben, in geval zy door tydige aderlatingen niet gelukkig dien dans ontsprongen was; zo dat ik besloot, my hoe eer hoe liever van dat buitengoed te ontdoen, doch de nadeelige geruchten van de spookbedryving, die gints en herwaards overgevloogen waren, hadden zodanige affchrik verwekt, dat ik geen Koopman vinden kon, die my de tiende part van de waarde daarvoor aanbod, en het is voor zo veel myn persoon betreft, dat ik u thans kom raadpleegen, ten einde my uit de Planeet-

loopen te voorzeggen, wat my in dit geval raadelyk is te doen. Ik begon op dit verhaal te glimlachen, zeggende, dat ik nimmer aan spookten of booze geesten geloof geflagen had, hoewel ik de mogelykheid; daarvan niet wilde betwisten: welaan *Ludeman*, hernam hy, als gy niet bang voor de gefpenzen zyt, zo probeer eens, om een enkele nacht op één van deeze spookkamers te gaan flaapen, waarvoor ik u rykelyk beloonen zal: na deeze aanbieding volvaardig aangenomen te hebben, onder beding, dat hy my honderd ryders tellen zou, als ik middel vond, deeze onrustige geesten van zyn buitenplaats te verdryven, vertrokken wy terftond derwaards, zonder dat 'er verder van *Horoscooptrekkingen* gefproken werd, en onaangezien de fterke poogingen die *Britta* aanwendde, om my van dat voorbaarig befluit te wederhouden.

Wy kwamen vroegtydig genoeg in het *spookten paradys*, om 'er het middagmaal gereed te vinden, en ik kan zonder vergrootende loftuiting openhartig verklaren, dat ik nooit gulhartiger tafelvreugd bygewoond, noch aangenaamer buitenplaats in myn leevenstyd gezien heb: behalven de onbedwongen vrolykheid, die by het aanwezend gezelschap onder de maaltyd doorftraalde, was de wandeling die wy by den koelen avondftond onder de belommering van de groene laanen, meer dan een paar uren lang, deden, zo verrukkelyk, dat ik my alrede begon te verbeelden my wezentlyk in een aardsch paradys te bevinden: daar werd gedurende den gantschen dag, geen woord meer van de spookten gerept, en wy begaven ons vervolgens na het afleggen van de wandeling, in den laaten avond andermaal zo onbezorgd en vrolyk aan tafel, als men op een bruiloft zou kunnen doen, en terwyl 'er tot middernacht een fterke roes gedronken werd, bekreunde ik my zo weinig, op welke van de spookkamers ik flaapen moest, dat ik by het afscheidneemen van het gezelschap, 't welke zig insgelyks naar zyn legerkoets begaf, dat ik flegts aan myn gastheer verzocht, om op elk deezer kamers een nachtkars te doen plaatzen, vermits ik beflooten had om beurtelings van leger-

gerstede te zullen verwisfelen, naar maate de spookheeren my in de noodzakelykheid zouden stellen van te verkiezen: een lyfknegt my de twee vertrekken van myn nachtverblyf aangewezen hebbende, keek zo benaauwd als een misdadiger die de eerste sport van de galgenladder betreeden moet, en na my met een flauwe stem goede nacht gewenscht te hebben, vlood hy daarop met zulk een overhaasting van my weg, dat hy schier vergat de trappen te tellen, dat is te zeggen, dat hy hals over kop naar beneden kwam tuimelen, het geen een nieuw allarm onder die iegelyk van de gasten zorgvuldiglyk zyn kamerdeur sloot, en in de verbeelding, dat ik bereids met de spooken was handgemeen geraakt, moord en brand begon te schreeuwen. Alles tot bedaaren geraakt zynde, zo dra men de oorzaak der traptuimeling van den verbloeden lyfknegt vernomen had, begaf ik my gerust op één der prachtige ledikanten, die voor my gereed stonden, en daar naauwlyks één uur in slaap gelegen hebbende, ontwaakte ik plotzelyk, toen myne gordynen opengeschooven werden, zonder dat ik iemand in de kamer zag; ik ging vervolgens naar het andere vertrek, alwaar ik my op het gereed staande ledikant wierp, dat ik even prachtig en gemaklyk als het eerste bevond, maar het zweet brak my van alle kanten uit, wanneer ik geheel waakende, een figuur naar een spook gelykende, met langzame schreden midden door de kamer zag wandelen, draagende een scheerbekken, waarop, zo het my toefcheen, een scheerdoek en twee barbiersmesfen lagen: ik herstelde my van myn eerst be kroopen angst zo goed als ik kon, en ziende dat hy my een wenk gaf om op een' stoel te gaan zitten, besloot ik hem vrymoedig aantefpreken: *Neen mannetje*, zeide ik, *ik heb by de nacht geen Barbier van doen, want ik ben gisterenmorgen geschooren*: het spook geen kortswyl verstaande, ligtte my zonder veel complimenten uit het bed, en plaatste my op een' stoel, alwaar hy my zeer zindelyk scheerde, zonder een duit scheerloen van my

aftevergen, onderwyl en dat het weinig fcheelde, dat ik myn broek van benaauwdheid niet beftuifd had: na deeze plechtige ceremonie verricht was, bragt hy my ordentelyk weder op het ledikant, waarna ik bemerkte dat hy zig een poos bezig hield, met in een hoek van de kamer aan het behangzel te krabben, ondertusfchen dat hy my door verftaanbaare kentekenen met de hand duidelyk aanwees, dat er geld op die plaats verborgen was, en deeze aanwyzing my vrypostiger gemaakt hebbende, gaf ik het spook een knik dat ik hem begreepen had, onder belofte, van voor de nazoeking deezer verborgen fchat den volgenden morgen, by het aanbreeken van den dag, behoorelyke zorge te zullen draagen, en vermits de vaak uit myne oogen te gelyk verdweenen was, ging ik myn gastheer met het kriecken van den dag oproepen, om hem verflag van zaaken te doen.

Men kan gemaklyk bevroeden, hoe nuchteren hy ftond optekyken, op het verhaal van myne ontmoeting met den *Spookbarbier*, en het was agtervolgends onze onderlinge beraaming, dat wy beflooten, dit zonderling geval zo wel voor zyne logeerende gasten, als voor zyne domestiquen zorgvuldig geheim te houden; ondertusfchen vloog hy my van blydschap om den hals, wegens de aanmerkenswaardige ontdekking, die ik, niet zonder gevaar, aangaande de lastige nachtplaagen van deezen boozengeest gedaan had: na alles rypelyk overwogen te hebben, maakten wy gebruik van den vroegen morgenftond, terwyl het gezelschap zyner vertrouwde vrienden, en de dienstboden van het huis nog fliepen, om ons van het benodigd gereedschap te voorzien; en zulks gefchied zynde, begaven wy ons daarmede naar de zogenoemde spookvertrekken, met het oogmerk om den verborgen fchat, welke wy vastftelden op de aangewezene plaatst te zullen vinden, ftill daaruit te haalen: ongeveer anderhalf uur lang, met het breeken van het houte befchot doorgebracht hebbende, vonden wy ten laaftten, wanneer wy den moed bereids begonnen optegeeuen, aan den hoek van de kamer, een

een paar platte blikken trommels, ter lengte van twee voeten, en omtrent zeven duim breed in de muur gemet- zeld, het welk door het houten beschoot konstig bedekt, of liever onnaspeurlyk voor het gezicht gebleven was, en by het onderzoeken van deeze blikken trommels, bevin- dende dat dezelve grootendeels met ongangbaare gouden muntspecien van den alouden tyd opgevuld waren, waarvan de waarde aan goud-gewigt te zamen schaars dertien dui- zend hollandsche guldens bedroeg, deelden wy den ge- vonden buit broederlyk, dat is te zeggen, dat ik in plaats van honderd ryders die men my toegezegd had, de helft daar van voor myn aandeel bekwam, echter na alvorens de omzichtigheid gebruikt te hebben, om het ka- merbehangzel zo goed te herstellen als de korthed van tyd ons toeliet: volgens de afspraak tuschen ons genomen, verhaalde ik onder het morgenontbyt aan het gezelschap, geen schyn nog schaduw van spookten, gedurende den gantschen nacht ontwaar geworden te zyn, weshalven deeze opmer- kelyke gebeurtenis, dat inderdaad voor een *vermaaklyk treurgeval* kan gehouden worden, hiermede gelukkig af- geloopt wezende, my vervolgens heel voldaan naar Am- sterдам deed wederkeeren, midlerwyl dat myn mildaadige Gastheer, na verloop van een jaar, toende geruchten der gespenzen glad verdweenen waren, een voordeelige gele- genheid aantrof, om zyn fraaie buitenplaats aan een gere- patrieerden Oost-Indiënvaaider, met tien duizend guldens winst boven de waarde, waarvoorhy die eertyds aangekocht had, te kunnen verkoopen.

Dat somtyds onvoorziene *treurgevallen*, of ten minsten die in de oppervlakkige verbeelding als zodanig aangemerkt worden, veelmaalen met vermaaklyke uitlagen verzeld gaan, byzonder in alzulke tydsgerichten van het mensch- lyke leven, waarin men door onophoudelyke rampspoeden, en grievende slagen van het fortuin gefolterd, aan de ver- betering van zyn' staat begint te wanhoopen, blykt onte- genzeglyk, uit een vreemde ontmoeting, die klaar in den volgenden brief afgescheit wordt.

VADER DER ASTROLOGISTEN!

„ Laat vry de bitze nyd na uwen dood haare tanden
 „ stomp maaken, om u voor een godverzaaker, voor een
 „ propheet op schillen, of voor een Planeetkundige zakken-
 „ rolder uitteschelden; ja laten de dweepers en de nieuw-
 „ bakken verstanden, tot het naneeffschap van *Frans Baltis*
 „ behoorende, uwen verkreegen roem in de *Astrologie* nader-
 „ hand onbeteugeld met zwarte koolen afschilderen, zy die
 „ gezond denken, waardeeren daarom de uitgestrekte kun-
 „ digheden van een waereldberoemd man, wiens verdien-
 „ stengeen lofspraak benodigd hebben: aangedreeven door
 „ zulk een ongevleide overweging, van uwe Astrologische
 „ bekwaamheden, maak ik althans geen zwaarigheid my
 „ gerustlyk aan uwe doorwrochte Planeetbeschouwingen te
 „ vertrouwen, raakende het onderzoek van een zeldzaam
 „ *treurgeval* dat my onlangs gebeurd is, en met vermaak-
 „ lyke ontwikkelingen van zaaken verzeld ging: in myn
 „ jeugd op de Hoogeschool te *Lingen*, een plaats onder het
 „ gebied van den Koning van Pruissen, gestudeerd hebben-
 „ de, had ik in myn studentenverblyf aldaar, kennis ge-
 „ maakt met een grutters dochter, die 'er zeer bevallig uit-
 „ zag, en aan welke ik my door schriftelyke trouwbelofte
 „ zo krachtig verbonden had, dat ik, onaangezien de te-
 „ genkanting van myne ouders, om den voordgang van
 „ deezen minnehandel te beletten, haar waarschyndelyk ge-
 „ trouwd zoude hebben, in geval zy door haar' vader tegen
 „ wil en dank niet gedwongen was geworden, een huwelyk
 „ aantegaan, met een' gruttersknecht die een Hollander van
 „ geboorte was. Ik benydde myn landsman een geluk, dat
 „ onherstelbaar voor my verlooren scheen, doch sedert myn
 „ vertrek uit *Lingen*, sleet ongevoelig de hartskwelling die
 „ ik ter zaake van dien gevoelde, op eene wyze
 „ dat ik genoegzaam het aandenken van deezen liefdehandel
 „ uit myn geheugenis verbannen had: omtrent een half jaar
 „ geleden, na dat 'er bereids tien volle jaaren verloopen
 „ waren, dat ik de *Accademie* van *Lingen* verliet, gebeur-
 „ de

„ de het, dat ik op een nacht met een' Officier van de
 „ konſtapels uit een wynhuis komende, over ik weet niet
 „ welk een beuzeling, een zo zwaar verſchil op de ſtraat
 „ kreeg, dat wy beiden den degen trokken, als wanneer
 „ ik het ongeluk had, hem zulk eene gevaarelyke wonde
 „ toetebrengen, waarvan hy oogenbliklyk den geest gaf:
 „ dit *treurgeval* deed my ſchielyk naar een veiligen weg,
 „ ter ontvluchting omzien, doch ik werd door de nacht-
 „ wachen betrapt, en in hechtenis gebragt. Het dood-
 „ vonnis door den Rechter, op de bekentenis van myn
 „ misdryf, vervolgens geveld zynde, zat ik eens in myn
 „ akelige gevangenis, myn beklagenswaardig lot met heete
 „ traanen te beſchreiën, wanneer ik ter middernacht voor
 „ myn' hok een ſtil gedruis gewaar werd, het welk my by-
 „ ſter verſchrikte, vermits de wroeging van myn geweten,
 „ my het voorbaarig denkbeeld deed opvatten, dat men
 „ my kwam afhaalen, om, uit aanmerking van myne famil-
 „ le, my by de nacht heimelyk het doodvonnis te doen
 „ ondergaan; maar hoe verbaasd ſtond ik optekyken, toen
 „ de flooten der yzerene deuren van myn gevangensplaats zagt-
 „ lyk losgemaakt zynde, ik in de cipiersvrouw terſtond
 „ myn gewezen minnaresſe herkende, waarmede ik te
 „ *Lingen* verloofd was geweest; zy omhelsde my met be-
 „ traande oogen, verhaalende dat haar man met het cipier-
 „ ſchap onlangs bekleed geworden zynde, zy daardoor
 „ myn ongeluk verſtaan had, en dat het levensgevaar waar-
 „ in ik my bevond, haar oude liefde tot redding van myn
 „ perſoon op nieuw ontvlamd hebbende, zy my waarſchouw-
 „ de geen oogenblik tyds tot myne ontvlugting te verzui-
 „ men: aangezien ik deeze edelmoedige vrouw, in myne
 „ wanhoopige toestand als een Engel beſchouwde, die ter
 „ behoudenis van myn leven afgezonden werd, maakte ik,
 „ zonder het minſte beraad, gebruik van haare raadgeving;
 „ en na dat zy my van eenig reisgeld voorzien, en de
 „ yzerene deuren weder zorgvuldiglyk toegeslooten had, begaf
 „ ik my naar een vryplaats, alwaar ik binnen zes weken,
 „ op de voorſpraak van vermogende bloedvrienden, *par-*
 „ „ *don*

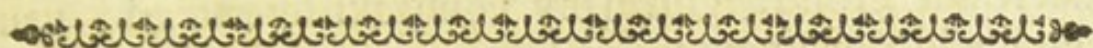
„ *don* van den gepleegden manflag bekwam, en by terugkomst
 „ in myn vaderland hoorende vertellen, dat de cipier we-
 „ gens myne ontvlugting van zyn ampt afgezet, en sedert
 „ van schrik overleden was, nam ik op staande voet het be-
 „ sluit, om het beminnenswaarde voorwerp dat myn leven
 „ behouden had, myn hart en trouw tot dankbaarheid, over
 „ die onwaardeerbaare weldaad te gaan aanbieden; doch,
 „ ondanks alle myne pogingen, haar verblyfplaats, in een ge-
 „ ruimen tyd, niet hebbende kunnen ontdekken, besloot ik
 „ myn toevlugt tot uwe Astrologische wetenschap te zullen
 „ neemen, ten einde met volkomen zekerheid de schuil-
 „ plaats te onderscheppen, alwaar zy haar bevond, wanneer
 „ ik in de uitvoering van dat besluit, my met veel blyd-
 „ schap verhinderd zag, toen die bekoorelyke vrouw op een
 „ morgen, gantsch onverwacht, kwam opdaagen, by welke
 „ aangenaame ontmoeting, wy aanstonds de voltrekking van
 „ ons huwelyk beraamden, zo dat dit *vermaaklyk treurge-
 „ val*, naar myne verbeelding, een onderwerp uwer Pla-
 „ neetonderzoekingen waardig zal zyn.”

„ Ik ben enz.

FORTUNATUS.

Gereed staande om in myn *Observatorium*, de verdere
 nog ontbreekende proeven, aangaande de *vermaaklyke*
 en *onvermaaklyke treurgevallen* te gaan neemen, werd ik in
 deeze Astrologische verrichtingen gestremd, door myne Vrien-
 den de Planeeten, als welken my door verstaanbaare kente-
 kenen scherpelyk verboden, geen andermaalige Sterrenbe-
 schouwingen over dat onderwerp te doen: ik bevond ook
 inderdaad, dat de poorten van den *Zodiak* geslooten wa-
 ren, en dat het mitsdien vruchtloos zoude zyn, myne on-
 derzoekingen deswegen te vervolgen: dan, ongeacht de
 wettigheid van zodanige geheimhouding, raakende de ont-
 dekkingen van dingen die ik als noodzaaklyk beschouwde,
 en waaraan voorzeker de waereld, of ten minsten de tyd-
 genooten van de *negentiende Eeuw*, veel gelegen lag, be-
 greep

greep ik rasch dat myne leezers hier door ten mynen opzichte, met veel rechtsde aloude zinspreuk zullen kunnen doen gelden: *Op het laaist van de markt, leert men de kooplieden kennen.*

N°. XXXI.

V E R H A N D E L I N G

O V E R

Anno 1896, zynde het laatste Schrikkeljaar van de negentiende Eeuw, waarin men eenige Astrologische zelfverrukkingen vinden kan.

Meermaalen heb ik bevonden, dat een opgeschikt uithangbord, geplaatst voor een logement, winkel of kermis-spel niet altyd beantwoordt aan de verwachting, die men daarvan in den eersten opslag opgevat heeft gehad; in diervoegen is het ook gelegen, met de opgepronkte tytels der boeken, waardoor men dikwyls bedroogen wordt, als welken door hunne grootspraakige ophef, niet zelden zulke wetenswaardige zaaken belooven, waarvan geen schaduwe in het werk te vinden is: om my aan soortgelyke vergrypingen niet schuldig te maaken, heb ik het voor een onvermydelyke noodzakelykheid geoordeeld, om, overeenkomstig de opgaaf van het tytelblad, aan het hoofd van myn *Kroonwerk* geplaatst, over den grooten *schakel* des *geheims* te moeten handelen, gelyk ik daartoe myne *Astrologische zelfverrukkingen* voor het allerlaatste *Schrikkeljaar* van de *negentiende Eeuw* gespaard heb.

Indien ik de onderschepte kunstgeheimen van de *Astrologie* voor onfeilbaar in haare gevolgen wilde aanpryzen, zou ik mischien een ongereimde stap begaan, die de goedkeuring van de meeste waereldlingen niet zoude wegdraagen;

Z z

on-

ondertusfchen behoort een *Astrologist*, die zyn beroep verftaat, ten minften zo veel geloof aan zyne Planeetbefchouwingen te ftaan, dat hy er de voorzegkunde van toekomende gebeurteniffen, of waereldfche lotgevallen, voor zo veel het mensch-mogelyk is, op gronden kan; en waarfchyne-lyk heeft dit grondbeginzel my volmaakt overtuigd, van de mogelykheid der ongewoone bewegingen, welke geduurende het jaar 1896 niet alleen hier te Lande, maar in verfcheidene andere oorden van *Europa* ftaan voortevallen: dan, hoe zeer sommige myner kunstgenooten niet vervreemd fchynen, om aan dien Planeetkundigen *fchakel* des *gebeims* de voorbeduidzelen van het laafte der dagen te willen toefchryven, hebben nogchans myne *Astrologifche zelfverrukkingen* nimmer met hunne denkbeelden geftrookt gehad, om reden dat geen fterveling bevoegd noch bekwaam is, om in de onbegrypelyke verborgenheden, van een onbegrypelyk Opperwezen te kunnen indringen. Ik werd onlangs verzogt het gezelfchap bytewoonen, van sommige fterke geesten, wier droevige wanbegrippen, my een ryke ftof tot overdenking gaven, en terwyl ik juist het eerst de *Horoscoop* moest trekken, van een' man die zig verbeeldde, dat de waereld zyn beftaan door een natuurlyke oorzaak verkreegen had, kon ik my niet bedwingen zyn fpoorlooze manier van denken openlyk te befpootten: gy zult mogelyk gelooven *Mynbeer*, zeide ik, zodra de Horoscooptrekking verricht was, dat het pleegen van een gruwelyken moord, waar over gy binnen zes jaaren tyds levendig geradbraakt ftaat te worden, uit een natuurlyke oorzaak voordkomen zal, die geheel buiten uwe fchuld is; ja misfchien dat gy door uwe ingezoogene denkbeelden in het begrip zult vallen, dat gy altyd meester van de onvrywillige oorzaaken uwer daaden zyt, en onze nakomelingen, die verftandiger zullen handelen dan wy, wanneer zy de zaak van den regten kant befchouwen, ftaan den tyd te beleeven, waarin dat bedriegelyk masker afvallen zal: hy werd door de *Astrologifche* voorzegging die ik hem aanvangelijk kwam te doen, zoo toornig dat hy my bedreigde met ftokflagen de kamer uittedryven, doch door tufchenspraak van sommige

per.

perfoonen, aldaar tegenwoordig, bragt men den vergaarden man tot bedaaren, het geen echter, zo ik naderhand vernam, niet verhinderd heeft gehad, dat myne prognosticatie ten zynen opzichte op den bepaalden tyd, naar de letter vervuld is geworden, by gelegenheid van een moorddaadig bedryf, begaan aan een ryken jood, waarvan hy op de eerste verhooring overtuigd werd.

Myne *zelfverrukkingen* vervoeren my meenigmaal buiten my zelven, als ik genoodzaakt ben Planeetbeschouwingen te doen, over de mogelykheid of onmogelykheid van aanstaande groote gebeurtenissen, welken in de *negentiende Eeuw* staan voortevallen, en waarvan de onderscheppingen het natuurlyk verstand van een mensch te boven springen; ik zie somwylen, wel is waar, aan den Hemeltrans, velden, rivieren, en yzelyke wangedrochten! ik ontdek van tyd tot tyd menschlyke figuren in de *Maan*, waaraan ik schier geen Astrologische uitlegging weette geeven, maar dit alles bekomert my weinig, om dat het niet opweegen kan tegen de *zelfverrukkingen* waarin de overdenking, aangaande den grooten *schakel des geheims*, betrekkelijk tot het schrikkeljaar 1896, my steedsduurend dompelen: ondertuschen dat myne Vrienden de Planeeten hunne verlichtende fakkels, over dit onderzoek schynen uitgeblazen te hebben, en gevolglyk alle de andere hulpmiddelen van de *Astrologie*, daaromtrent op losse schroeven berusten, zag ik my merkelyk in de voorzegkundige waarneemingen daarvan onderschraagd, door het gemeenzaam bezoek, van een kluchtige Bol, die een schilder van zyn beroep is, en gewoonlyk de winteravonden, onder het rooken van een pyp tabak by my komt flyten; zo dra ik hem in een vertrouwd mondgefprek geopenbaard had, de onzekerheid waarin ik my, ten aanzien van de mislukte ontdekkingen bevond, begon hy op een spottenden toon de feilbaarheid van het Astrologistenschap te gispen, vragende vervolgens niet ongeestig, wanneer de verbeeldingskracht het zwaarste woog? dat kan ik niet bepaalen, beantwoordde ik koeltjes: wel nu, dan zal ik het u zeggen, hernam de schilder; zy weegt nooit zwaarder dan op die

tyden , waarin wy onmogelyke en onuitvoerelyke zaaken , welke onze krachten te boven gaan , mogelyk voor onze geestvermogens schatten: ik begreep dat de schilder geen ongelyk had , en dat ik derhalven voorzichtig zoude handelen , wegens het Planeetkundig onderzoek , raakende den *schakel* des *geheims* , de grenspaalen van myn kunstberoep niet verder te overschreeden , als met de menschlyke bevatting bestaan kon.

Groot was myne verwondering , toen ik in het jaar 1750 my in den zomertyd op myn buitenplaats te *Slooterdyk* bevindende , een morgen dat ik met open schuifraamen nog onder het ontbyt zat , een vreemde duif in myn kamer te zien vliegen , die een klein briefje aan zyn poot droeg , zeer kunstig door een zyden koord daaraan vast gemaakt : na de duif opgevangen , en in myn duivenhok geflooten te hebben , las ik vervolgens dat briefje , waarop deeze vraag zonder naamtekening geschreeven stond — *Is een ASTROLOGIST, hoe bedreeven ook , wel bekwaam uit de Sterrekunst , het juiste tydperkschap van het laatste der dagen te kunnen voorzeggen?* ik schreef daarop ten antwoord , op een klein stukje papier , dat ik insgelyks aan de poot van de duif bond , waarmede ik hem liet wegvliegen , deeze woorden: *Geen sterveling is daartoe bekwaam , en de Astrologie schiet veel te kort , om zulke ondoorgrondelyke verborgenheden te kunnen doorpylen:* hoe zeer dit volmaakt strookte met het geen ik welëer over dat onderwerp , in myn *Waereldspiegel* aan *Meester Franciscus* geschreeven had , was ik echter ontzet , korte dagen daar naar , den volgenden brief van een onbekend persoon te ontvangen.

MYNHEER LUDEMAN!

„ Dat 'er in het laatste der dagen valsche propheeten zullen opstaan , hebben de gewyde schriften federt onheugelyke tyden klaar aangetoond , en derhalven doet gy wèl van onder dat getal niet gerekend te willen weezen ; maar „ nimmer hebben die zelfde gewyde schriften , zodanige „ enge

„ enge paalen aan de menschlyke kunsten en wetenschap-
 „ pen voorgeschreeven gehad, dat men uit het Sterrenbe-
 „ loop, of uit andere ongewoone waereldsche gebeurtenis-
 „ sen de nabyheid van het laatste der dagen, niet zouden
 „ mogen onderzoeken, voor zo veel dat onderzoek de
 „ Majesteit van het Opperwezen niet kwetst, noch boven
 „ het beryk van ons natuurlyk en eindig verstand, onder-
 „ nomen wordt: wel is waar dat aan den propheet *Daniël*
 „ geboden werd, zyn boek te sluiten, toen hy of te diep in
 „ de onbegrypelyke verborgenheden wilde indringen, of
 „ mischien al te voorbaarig, de geheimenissen welken voor
 „ de stervelingen bedekt moeten blyven, geopenbaard zou-
 „ de hebben; maar alle deeze gegronde bedenkingen, ver-
 „ bieden niemand om op eene bescheiden wyze, door kunst
 „ en vlyt, zulke naspooringen over de waarschynelykheid
 „ van het aannaderen der laatste dagen te doen, die, schoon
 „ zy slegts in bloote gisfingen bestaan, daarom op verschei-
 „ dene blykbaare omstandigheden gegrond zyn, die de naby-
 „ heid daarvan zo nietten eenenmaale geloofbaar, ten min-
 „ sten vermoedelyk maaken.”

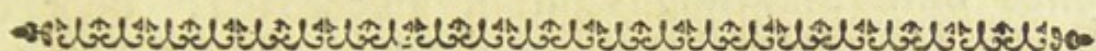
„ Ik ben enz.

LEGIO TRIPLEX.

Boven en behalven dat de groote *schakel* des *geheims* waaruit verre de meeste myner Astrologische zelfverrukkin- gen voordgesprooten zyn, zig blootlyk voor het Schrikkel- jaar 1896 bepaalt, zo verschillen de natuur en eigenschap myner Sterrekundige onderzoekingen hemelbreed met die, waarvan de evengemelde brief van *Legio Triplex*, het zaak- lyk onderwerp is; in voegen dat de kunstgeheimen, onder den kring der Planeetbeschouwingen van een bescheiden *Astrologist* vallende, niet alleen onopspraaklyk, ten aanzien van haare bedoelingen blyven, maar inzonderheid de waereld- kundigmaking derzelve, van den blaam der onbetaamelykheid volkomen zuiveren: omgord met het schild eener Astrolo- gische onvervaarheid, zal ik, zonder my aan de bekribbe- ling van een bende zwartbloedige geesten te stooren, ver-

volgends geene zwaarigheid maaken, om hier onbeschroomd ten toon te spreiden, de gewigtige ontdekkingen met belang tot den grooten *schakel* des *gebeims* gedaan, en waarvan de voorzeggingen, raakende de voorhanden zynde gebeurtenissen, alleen tot het laatste schrikkeljaar van de *negentiende Eeuw* behooren: niemand behoeft zig te verbeelden, dat de ondergeschiktheid van den burgerstand aan haare wettige Overigheid, op dien tyd minder zal zyn dan in onze dagen, schoon allerlei voorstellen ter verbetering van ingekroopene misbruiken van Landen en volken strekkende, gretig aangenomen, en met het zegel van goedkeuring door wyze mannen aan het hoofd der Regeering geplaatst, bekrachtigd worden zullen; zo dat een schoorsteenveger het recht zal hebben, een ontwerp ter beteugeling van de alvernielende pracht en weelde voorredragen, en een gemeen soldaat, om door een krygsuitvinding van zyn maakzel, de kundigheden van het oorlogsberoep tot dien trap van volmaaktheid te brengen, dat zyn vaderland voor het toekomende daarvan onschatbaare voordeelen genieten kan. Ik ontdekte kort na dat ik een blaauwe schein aan den Zodiak, wegens het onderzoek van den *schakel* des *geheims*, geloopt had, dat de *Astrologische Spiegel*, geduurende een paar uren dat ik my in myn *Observatorium* onthield, telkens zulke verwisselingen van voorwerpen vertoonde, waarvan de oorzaak my in den eersten opslag onbegrypelyk voorkwam: ik zag onder anderen een menigte oesterschelpen met fyne paarlen gevuld, welken, volgens de Astrologische uitlegging verbeelden moesten, de traanen die sommige groothartige inborelingen, over den aanstaanden ondergang van hun vaderland en huisgezinnen zouden storten: ik beschouwde boven dien de Nyd, die zig in de gedaante van *Minerva* herschept had, en onder deeze oneigenaartige vermomming, de hartenader van de burgerlyke welvaart, naamlyk den bloei van den koophandel poogde aftefnyden, doch gelukkig in het toebrengen van dien doodlyken slag, door een bedreeven staatsman verhinderd werd; en ik ontdekte, ten besluite van de spiegelvertooning, de laatste telg van een Vorstlyk huis,

huis, die nog in den wieg lag, en in gevolge de voorbeschikking van het Sterrenbeloop, in het jaar 1896 de heul moest zyn van een vreye landaart, by wien zyne voorzaten steeds als eene verkwikkelyke zon waren beschouwd geworden.

N°. XXXII.

B E H E L Z E N D E

H E T

Allerlaatste voorzeggkundig schouwtooneel van uitschitterende gebeurtenissen, welken geduurende het drietal laatste Eeuwjaaren 1897, 1898, en 1899 plaats staan te hebben.

Belangende zulk slag van aantekenswaardige gebeurtenissen heb ik niets meer te zeggen, ten minsten wil ik 'er den spil van myn Astrologische kraam niet langer op laten draaien; en wie kan my in alle gevallen dwingen, om voorzeggingen te doen, van dingen, die ik oordeel dat voor de posteriteit verzwegen moeten blyven? — Ja maar *Mynbeer*, de weldenkende *Astrologisten* behooren zig niet te laten verbloeden, en als nuttige instrumenten van de Maatschappy der geleerde wetenschappen, de vruchten van hunne Sterrekudige ontdekkingen aan het menschdom niet te ontrekken — Het zy zo *Mevrouw*, maar daar zyn sommige kunstgeheimen in ons beroep, die wy beter doen bedekt te houden, dan ontydig te openbaaren — Ondersteld dat dit waar is *Mynbeer*, komt het my nogthans zeer bedenkelijk voor, of de verzwyging van dergelyke wonderbaare Planeetbeschouwingen, niet meer schadelijk dan voordeelig voor de waereldsche belangen van de nakomelingschap kan zyn. Zodanig was het heimelyk, mondgesprek,

dat

dat ik met eene verstandige Dame in myn spreekkamer gehouden heb, juist op denzelfden dag dat myn *Planeetmuts* by ongeluk in brand gevloogen was; en ondertuschen dat wy nog bezig waren, zamen over deeze en geene Astrologische kunstbewerkingen, raakende het drietal laatste Loopjaaren van de *negentiende Eeuw* te praaten, zagen wy onze onderhandeling schielyk afgebroken, door de komst van een zeker spotvogel, die niet minder door zyn geestryk karakter, dan door zyn vrolyk humeur, zig by de gezelschappen van de groote waereld aangenaam wist te maaken, en ongevraagd het vertrek, alwaar wy ons bevonden, als een dolleman kwam instuiven — Wel nu, *Meeſter Ludeman*, vroeg hy al schertzende, hebben uwe Vrienden de Planeeten uit *complaisance* al ontdekt gehad, wie de grootste zot, de beste vrouw, en de gelukkigste fortuinmaker van de *negentiende Eeuw* zal zyn? vervolgens zig daarop tot de Dame wendende, die hy nog niet gegroet had, volhardde hy in éenen adem te zeggen: Naar ik aan het gelaat van Madame bespeuren kan, schynt zy een beminnaaresse van de *Astrologie* te weezen, die, misſchien beter dan Mynheer de Planeetkyker, bekwaam zal zyn, om deeze drie zaaken te kunnen oplossen — Och ja Mynheer, dat valt gemaklyk te doen, viel de schrandere Dame hem heel koel in de rede, want zo wel in de toekomstende, als in de tegenwoordige Eeuw, zal men de onbescheiden vraagers voor de grootste zotten, de vrouwen die zwygen kunnen voor de besten van ons geslacht, en zy die met voordeel den huik naar den wind weeten te hangen, voor de gelukkigste fortuinmakers verslyten — De spotvogel, verplet door dit sneedig bescheid, waardoor hy van de vrouwlyke taart geproefd had, nam oogenbliklyk zyn afscheid en ging beschaamd heen, latende ons de vryheid om zyne ongeplaatste spotzucht te belachen, en gelyktydig onze afgebrokene redewisseling, nopens een onderwerp van meer aangelegenheid, ongetoord te hervatten.

Zie daar, zeide de volgeestige Dame, een vermaaklyken brief aan my geschreeven, die ik u in vertrouwen voor-
lee.

lezen zal, tot een overtuigend bewys dat de geheimhouding van allerleie Astrologische voorzeggingen, die tegen de billijke gronden van den godsdienst niet stryden, noch noodzaakelyk noch betaamelyk is; hoorens *Ludemán*, wat myn briefschryver in de eerste plaats aanmerkt, wanneer hy aanvangelijk zegt — *MEVROUW, de Planeeten laten u groeten, en ontkennen volstrekt, dat de aardkloot rond is, omdat het menschelyk verstand het volmaakt rond niet kan begrypen!* — Ei lieve *Mevrouw*, staak de verdere voorlezing van deezen mallen brief, want zy is niet waardig dat wy onze kostbaare tyd daaraan besteeden, viel ik haar driftig in de rede — Gy hebt ongelyk, Heer *Ludemán*, hernam zy al meesmuilende, schort uw voorbaarig oordeel zo lang op, tot dat gy het vervolg daarvan zult aangehoord hebben — *De aardbol, wat men daarvan ook gissen moge, heeft de gedaante van een vierkant, waarvan ieder waerelddeel een hoek beslaat, zo dat zodanig vierkant, zelfs in den mensch gevonden word; gelyk by voorbeeld, de zintuigen, de hartstochten, de geestvermogens, of het natuurlyk verstand, en de altoosduurende gedachten, die de uitwazeming van de ziel zyn; hoedanig stoffelyk vierkant, by de Astrologisten tot een punt zamenloopt, namelyk om door Planeetbeschouwingen boven het vierkant van de waereld, een voorwetenschap van zaaken te verkrygen, welke de lotgevallen van de laatste Eeuwen betreffen* — *Zwyg Mevrouw*, riep ik overluid, zulke een barbaarsche taal, zou my half dol maaken, vermits ik nog niet begryp, waar die zinnelooze briefschryver met zyn ongereimd kunst-en vliegwerk heen wil — Nog een weinig geduld, *Mynheer*, volhardde zy te zeggen, luister aandachtig naar het geen deezen grooten man al verder vertelt — *Wy zullen, (schryft hy,) de langverdrúkte wetenschap der Astrologie welbaast zien zegepraalen, door het kundig bedryf van den wydvermaarden Planeetbeschouwer LUDEMÁN, welke ons de diepe geheimen van de drie laatste Loopjaaren der negentiende Eeuw ontdekken zal* — Ach *Mevrouw!* dat is genoeg, ik wil niet meer weten; de man is verstandiger dan ik dacht, zeide ik vervolgens al boertende, ten zelfden tyde

verzoekende dien kluchtigen brief te mogen affchryven

Het is opmerkelyk dat in het jaar 1897, gelyk ik in myn *Astrologifche Spiegel* waargenomen heb, byna geen oude menfchen zullen worden gevonden; niet om dat zy een minder hoogen ouderdom ftaan te bereiken, dan de tegenwoordige Eeuwelingen, ook niet om dat er zig onder deeze waereldingen als dan geen ftokoude grysaarts bevinden zullen, welke het vierde gelid van hun nakroost kunnen beleeven, maar inzonderheid om dat bejaarde menfchen, zo van het manlyke, als vrouwlyke geflacht, door een matige levenswyze, de frisheid der jeugd ftaat byteblyven, welke niemand in hoogklimmende jaaren heel oud zal doen gelyken; hoe veele fchatten zouden onze voorouders, en verre de meeste onzer tydgenooten, door een gedebaucheerde levensmanier afgelloofd, en daardoor al te vroegtydig oud geworden zynde, niet gaarne opgeofferd willen hebben, om met dat uitterlyk uithangbord van jongheid in een gryze ouderdom te kunnen pronken: aangaande dit zonderling voorrecht, waarvan, volgens de aanduiding die 'er myne Vrienden de Planeeten van komen te geeven, het Loopjaar 1897 boven alle andere vroegere en laater tydperken uitblinken zal, werd deezer dagen door één' myner kunstgenooten, met wien ik lange jaaren gemeenzaame briefwifeling onderhouden had, my deeze Astrologifche aanmerking fchriftlyk medegedeeld, die ik overwaardig oordeele hier woordlyk te plaatfen.

VRIEND LUDEMAN!

„ Hoe verblyd zou werkelyk een vrouw van de groote
 „ waereld, den ouderdom van vyfmaal een douzyn jaaren be-
 „ klommen hebbende, zyn, dat zy het jaar 1897, waarin
 „ de menfchen de bevallige trekken der jeugd behouden zul-
 „ len, beleeven mogt; en wat zoude de galante mannen,
 „ welke hunne levenskrachten door de minvermaaken, ge-
 „ duurende hunne jeugd verfpild hebben gehad, niet byfter
 „ in hunnen fchik wezen, dat zy, fchoon gryze haren draa-
 „ gende, op nieuw de gedaante van een jongen falletjonker
 „ kon-

„ konden verbeelden; dan het geen tegenwoordig, volgens
 „ den loop der Natuur, onmogelyk wordt geacht, zal het
 „ vermaaklyk bedryf van onze Vrienden de Planeeten, als
 „ dan waarschynelyk mogelyk maaken, door de wezenstrek-
 „ ken van zodanige personen, welke hun met het uitge-
 „ vonden poeder credo zullen bestryken, de voormaals uit-
 „ schitterende bekoorlykheden der jonkheid te doen behou-
 „ den, en door dat hulpmiddel de oogen der aanschouwers
 „ te verblinden: onaangezien zulks voor bejaarde lieden aan de
 „ eenen kant behaagelyk zal zyn, heb ik reden van tegelooven,
 „ dat het aan den anderen kant een vrouwlyken oorlog ver-
 „ wekken zal, aangezien de natuurlyke bevalligheden van
 „ veele jonge Dames, die recht hebben op haare schoonheid
 „ te roemen, daardoor merkelyk in prys daalen zullen, en
 „ sommige derzelven gevaar staan te loopen, om door de
 „ aantrekkelyke *Phisionomiën*, van oude verlepte wyven,
 „ haare pretendenten te verliezen; doch behalven dat in
 „ alle welgeregelde maatschappyen, het algemeen belang,
 „ boven dat van byzondere personen gelden moet, zo zal
 „ deeze wonderlyke gebeurtenis, tot het tydperkschap van
 „ het jaar 1897 behoorende, ten minsten van die gelukkige
 „ uitwerking kunnen weezen, dat eenige jonge maagden van
 „ het Jufferfchap, al te fterk op de kracht van haare schoon-
 „ heden betrouwende, en des, uit wispeltuurigheid, gewoon
 „ zynde haare minnaars jaaren lang om den tuin te leiden,
 „ hier door vervolgens buigzaamer tot eene oprechte we-
 „ derhefde zullen worden gemaakt” enz.

JAN BARTO.

Help Jan! daar is onraad in myn fludeerkamer! myne
 boeken die zig tot nog toe neutraal gehouden hebben, hoor
 ik met een groot gedruis uit de boekenkasten springen, en
 myne oogen worden verglaasd, door de Zonbestraaling van
 de Planeet *Sol*, die gedurende het Loopjaar 1898 regeeren
 moet, en my tot een laatste nachtbeschouwing aan den wol-
 kenhemel, omhangen met het volle pronkgewaad van een
Astrologist, komt uurnoodigen: zo dat ik genoodzaakt was,
 het bevel van dit buitengewoon Sterregezantschap, bestip-

telyk te moeten opvolgen: ik verscheen dan dien zelfden nacht, achtervolgends den hoogen last aan my gegeven, met al zo veel deftigheids in myn *Observatorium*, als een *Ambassadeur*, die, zyn *Rapel* verkreegen hebbende, zyn afscheidsgehoor bekomt; en het was misfchien met een gelyk oogmerk, dat ik door myne Vrienden de Planeeten derwaards ontboden werd: *Sol* met *Venus* zamen in conjunctie zynde, om dat men hen't bewind der Planeetregering voor beide de laatste Loopjaaren van de *negentiende Eeuw* opgedraagen had, vertoonden op eene luisterryke wyze aan de vier hoeken van den *Zodiak*, welke door de vuurstraalen van de twaalf Hemelsteken verlicht waren, vooreerst alle de opmerkelyke bedryven, welken in het jaar 1898 op 's waereldstooneel zouden gespeeld worden, en vervolgens de vreemde gebeurtenissen die ten besluite van de Eeuw, in het jaar 1899 plaats moesten hebben. Ik zag in deeze gedenkwaardige nachtbeschouwing, een kat met vleugelen, onstuimig over den *Zodiak* vliegen, die op grond van myne Astrologische voorzeggingen, geduurende het eerstgemelde jaar weder nieuwe onlusten brouwen, of, om beter te zeggen, de toorts des oorlogs in verscheidene Landstreeken van het Europeisch waerelddeel ontfteeken zal: ondertusfchen verwonderde my niets meer dan te zien, dat *Mars* met een olyftak heel verbaasd naar den *Zodiak* kwam toefchieten, en zig daarmede tusfchen *Sol* en *Venus* plaatfte, als zynde iets dat myns bedunkens zeer oneigen aan die Planeet is; doch ik had zo dra zyn toeleg niet gadegellagen, of myne verwondering verdween; want ik befpeurde dat *Mercurius* een ftapel met gevulde geldzakken aanbragt, waardoor *Mars* omgekocht werd om het zwaard des oorlogs fchielyk in de fchede te fteeken: hierop volgde de zeldzaame luchtvertooning van een afgryzelyk lang en dik vrouwenbeeld, de gedaante van eene volmaakte *Keuzin* hebbende, die door het doorluchtig zevental Planeeten, met eene onuitspreekelyke zwier van complimenten, binnen den *Zodiak* werd geleid; en wanneer ik op de verklaring van deeze niet onaartige befchouwing

aan,

aandrong, zo voelde ik 'een slag op myn borst, die my den lust benam om ten dien opzichte onderzoekingen te doen; gelukkig evenwel dat myn *Astrologische Spiegel* de beleefdheid had, my uit zulk een verbyftering te doen ontwaaken, en de oplossing van het geheim, raakende dit verschrikkelyk vrouwenbeeld, klaar voor oogen te leggen; als wanneer ik, zonder met de voorweetelykheid van een' tovenaer bedeed te zyn, gemaklyk begrypen kon de oorzaak, waarom myne Vrienden de Planeeten deeze Zodiaks-dame, zo veele ongewoone eerbewyzingen aangedaan hadden; want zy was geschikt om in het jaar 1898 een nieuw wetboek voor te fchryven, waarby voortaan de vrouwlyke Throonregeering zou worden afgefchaft, in geval de Vorften, met welken zy getrouwd waren, meer verftand en bekwaamheden bezaten dan zy; en terwylik niet ontveizen wil, hoe onbehaagelyk en onaanneemelyk my het voorfchrift van dusdanig een nieuwe infteeling voorkwam, moet ik derhalven recht doen, aan het geen my aangaande dit onderwerp, door een reizenden Planeetbefchouwer voorheen gefchreeven is geworden, en wiens aanmerkingen hoofdzaaklyk hierin beftaan.

SPECTATOR DER PLANEETEN!

„ Ik heb federt tien jaren genoegzaam drie waerelddeelen
 „ doorreis, en geduurende dat reizen een ryke voorraad van
 „ Sterrekundige ontdekkingen opgedaan; onder anderen be-
 „ vond ik my te *Halle*, in *Saxen*, tegenwoordig, by een tal-
 „ ryke vergadering van *Astrologisten*, die toenmaals aldaar
 „ gehouden werd; sommigen onzer kunstgenooten voorgee-
 „ vende zulke geheime waarneemingen te kunnen doen, welke
 „ aan de oplettendheid van andere Planeetbefchouwersen fchy-
 „ nen ontinapt te weezen, wilden my voor goede munt in de
 „ hand stoppen, kortlings aan den Hemeltrans befpid te heb-
 „ ben, een vervaarelyk vrouwenbeeld, dat, tot op den *Zo-*
 „ *diak* nedergedaald zynde, onder begunftiging van de Pla-
 „ neetenschaar, in het jaar 1898 de vrouwlyke Throonre-
 „ geering zoude willen afchaffen: maar zeg my, geleerde
 „ *Spectator* van den Sterrenhemel, waartoe zou dat tog die-
 „ nen? zyn de vrouwen doorgaands niet zachtzinniger van
 „ aart; fcherpzinniger van geest, en kloekhartiger in ge-

„ vaarelyke onderneemingen, dan verscheidene mannen,
 „ wier verstandlooze daaden het tegendeel betoonen?
 „ bemint men in sommige Ryken, de Regeering der Vor-
 „ stinnen boven die der Vorsten niet? en is deeze billyke
 „ voorkeur tot het draagen van de Kroon, die men aan een
 „ vrouw geeft, niet dikwyls de aanleidende oorzaak tot de
 „ fortuinbeklimming van een' galant man? schooten de ge-
 „ kroonde vrouwen somtyds eens te kort, om in eigen per-
 „ soon het roer de regeering te voeren, het ontbrak haar
 „ daarom niet aan getrouwe staatsdienaaren, wier bedoe-
 „ ling de grootheid aan de vrouwlyke heerschappy verbon-
 „ den, en die door hunne gadelooze bekwaamheden en rype
 „ ondervinding in staat zyn, de benoodigde raadgevingen
 „ daaromrent te kunnen bezorgen; ik sta derhalven in dit
 „ opzicht geen het minste geloof aan de voorzegkundige denk-
 „ beelden deezer kreupele waereldpropheeten, als zynde, voor
 „ zo veel my toefchynt, de affchaffing van de vrouwlyke
 „ Throonregeering voor het jaar 1898 gantsch onwaarschyn-
 „ lyk, doch ik laat aan uwe Spectatoriaale Planeetkennis de
 „ beslissing daarvan over; verblyvende, enz.

POLICHONELLI.

MANIFEST van de zeven Planeeten, voor het laatste jaar
 van de negentiende Eeuw; en zielroerend afscheid van
 Astrologist LUDEMAN.

Aangaande de voorhanden zynde gebeurtenissen van het
 jaar 1899, waarop myne Planeetbeschouwingen al verder
 gericht waren, en waartoe myne Astrologische voorwe-
 telykheid niet toereikende was, vernam ik welhaast
 een zacht gedruis, het welk in de Hemelzaalen ont-
 stond, onderwyl dat ik by de vertooning van sommige voor-
 werpen voor myn *Astrologische Spiegel* was blyven gaapen,
 en door hoedanig gedruis, al myne oplettendheid naar den
 kant van den *Zodiak* werd gewend; ondertuschen bespeur-
 de ik niets dat bekwaam was my eenig licht te geeven, no-
 pens het geen ik met belang tot dat laatste Eeuwjaar ver-
 langde te weeten, wanneer in den tyd dat ik 'er het minste
 op verdacht was, een Astrologische vuurpyl, door de Planeet
Venus, van boven den *Zodiak* afgeschooten werd, en te
 mid-

midden van myn *Observatorium*, een *Manifest* van den volgenden inhoud deed nedervallen: — „ De zeven hoogverheven
 „ englandsryke Planeeten in den wolkenhemel vergaderd, en door
 „ hunne gestadige omloopen rondom den aardkloot, eenen Ele-
 „ mentarischen invloed op de benedenwaereld bebbende, salut!
 „ doen te weeten, dat wy sedert byna zes duizendjaren, een
 „ ongemeen belang in de welvaart van het menschdom stellen-
 „ de, en byzonder in de gebeurelykheid van zodanige lotgeval-
 „ len welke door vermeerdering van voorspoed deszelfs waar ge-
 „ luk bevorderen kunnen, dienvolgens goedgevonden bebbende te
 „ verklaren, dat alle waereldlingen, zonder onderscheid, van
 „ wat staat, ouderdom of sexe, zy zouden mogen zyn, die het
 „ laatste jaar van de negentiende Eeuw zullen beleeven, ge-
 „ duurende het zelve aan geene rampen, onheilen of tegenspoe-
 „ den onderbevig staan te weezen, voor zo verre zy door spree-
 „ kende daaden betoonen, onopspraaklyk van gedrag te zyn,
 „ het karakter van menschlievendheid te bezitten, en dat, ten
 „ gevolge van dien, de nyd en wangunst, tot nog toe de ver-
 „ slindende monsterdieren der menscblyke zamenleeving ge-
 „ weest zynde, Anno 1899 uit de waereld verblannen zul-
 „ lende worden, zulks toelopen zal om het geluk en de voorspoed
 „ der stervelingen te volmaaken, en ten aanzien van alle on-
 „ derneemingen hoegenaamd, zelfs de zulke die anders door
 „ het wispeltuurig fortuinlot gedwardsboond werden, hen dat
 „ gouden Eeuwjaar te doen beleeven, waarna de oudvaders zo
 „ lang te vergeefsch gehaakt hebben gehad”.

Ik bedankte myne Vrienden de Planeeten feestlyk, voor
 deeze onchatbaare ontdekking, die ik als een doorstraalend be-
 wys van myn ongekreukt gunstelingschap aanmerkte, en ik ver-
 luisterde die laatste gehoorgeving met het navolgende zielroe-
 rend afscheid — Doorluchtige luchtpatroonen! laat de
 gedachtenis van den *Astrologist* LUDMAN honderd jaaren na
 zyn dood uit het stof der vergetelheid herleeven, op dat
 uwe onfeilbaare en glorieryke Planeetwerkingen, van de be-
 spoting der laage geesten voortaan bevryd mogen blyven,
 en de geloofwaardigheid van myne Astrologische voorzeg-
 gingen, door haare bevindelyke uitkomsten, geen oneer aan
 de kunstgeheimen van de Sterrewetenschap by de nakome-
 lingen toebrengen mag.

N A B E R I C H T

V A N

M E E S T E R F R A N C I S C U S.

„ In het tweede stuk van de TRIUMPH-ZAAL Pag. 254 hebben wy
 „ by wyze van een Noot het volgende ingelascht: — Het Besluit
 „ van de Beschryving der BESTE WAERELD en van de Avanturen van
 „ den Hollandschen SOLON, waarschynelyk niet minder Schilderachtig uit-
 „ gewerkt, zal men geplaatst vinden in het laatste Kroonwerk van Doctor
 „ LUDEMAN, waarvan de verzegelde Rol, volgens zyn uitdrukkelijk Be-
 „ vel, niet voor den aanvang van het Wonderjaar 1788 geopend mag wor-
 „ den, en waarom de Uitgaave van dit Astrologisch Werk gevolgelyk dan
 „ ook eerst plaats hebben kan, hoe zeer de koperen Konstplaten daar toe
 „ zedert lange vervaardigt zyn. Dan, aangemerkt wy naderhand als daar-
 „ toe verzocht zynde de noodzakelykheid begreepen hebben, om tot be-
 „ ter begrip en opheldering van zaken, een bevatbare Sleutel op de
 „ Triumph-Zaal te moeten doen volgen, zoude de Verhandeling raken.
 „ de het besluit der Beste Waereld, zeer oneigenaartig in dit Kroonwerk
 „ van Doctor LUDEMAN geweest zyn, aangezien het begin en ver-
 „ volg van de Avanturen van den jongen SOLON in het eerste en twee-
 „ de Stuk van de TRIUMPH-ZAAL geplaatst zynde, het besluit der-
 „ zelve ook mitsdien beter geschikt was, om vervolgens agter de Sleu-
 „ tel van het genoemde Werk geplaatst te worden.”

„ By de meeste Boekverkopers in Nederland word heden nog uitgege-
 „ ven de tweede Druk van het zoo veel gerucht makend werk van den
 „ nooit genoeg beroemden Astrologist LUDEMAN, getyteld TRIUMPH-
 „ ZAAL van ASTROLOGISCHE VOORZEGGINGEN; of, de Nieuwe
 „ Spiegel der Waereld; een Werk dat onder alle de bewierookte Ge-
 „ schriftten, van deezen onstervelyken Planeetbeschouwer, meest met
 „ de algemeene lofuiting van Vrienden en Vyanden praalt, niet alleen
 „ om dat het een schar van onbegrypelyke Voorzeggingen bevat, welke
 „ de denkbeelden van het menschelyk verstand in het stuk der Astrolo-
 „ gische Wetenschap schynen te boven te gaan, maar boven dien vermits
 „ dit Werk uitgekomen is in een tyd, dat 'er op grond van waarfchy-
 „ nelykheid geen de minste omwentelingen van Zaaken hier te Lande
 „ te verwachten waren: de voortgang van den werkelyken Turkschen
 „ Oorlog, en de onlangs voorgevallen Dood van den Heere HERTOOG
 „ van BRUNSWYK, (schoon op een andere wyze geschied) zyn onder
 „ anderen dubbel gedenkwaardig, en doen zien, dat ondaaks de vruch-
 „ telooze pogingen van sommige bedilzuchtige Geesten, welke dit roem-
 „ verdienend Werk, al zoo kluchtig als de vermaarde Don Quichot
 „ de Molens, hebben willen bestryden, het zelve nochtans de algeme-
 „ ne admiratie heeft blyven wegdragen.” — In 4to twee deelen
 a f 3.

Ook word by dezelve met goed succes gedebiteerd: het Meesterstuk
 van den Astrologist LUDEMAN, getyteld GOUDMYN, of Bloemhof van
 Astrologische Geheimen, rakende den Driejaarigen ORANJE OORLOG van
 1785, 1786, 1787; versierd met een fraaije Tytelplaat, a f 1:10.

O P H E T

S M E R T E L Y K A F S T E R V E N

V A N D E N H E E R E

JOHANNUS CHRISTOFORUS LUDEMAN,

M E D I C I N Æ D O C T O R.

Overleeden binnen Amsterdam, den 22 Maart 1757.

Daar ligt, heelaas! daar ligt der Boeren troost ter neêr;
Die Medicus beroemd in Neêrlands weide streeken,
Die Geest, bekwaam 't Gebrek des Lyders uittespreken;
Zo goet, zo vindingryk, (*probatum est*,) ter Leer?

Geen Doctör, schoon hy reid met koets, of staatſie meêr,
Kon in de Prophetie of Raljerie hem wreken;
Hielp elk zo als hy wou geholpen zyn, ten teeken
Van zyn Geleerdheid, groot! die nimmer iemand keer!

ô Wyze en Ryke Man! ô Stooker van veel zaaken!
ô Kenner der Planeet, die elk kwam wys te maaken,
Gezond, of ongezond, te leeve; ô kunst, zo groot!

Hoe treurd het Noorden nu? het Zuiden stort haar traanen;
Wie troost den Dorpeling? Ach! LUDEMAN is dood!
Helaas! men kan dat Volk tot geene troost vermaanen.

Vanzyn Geleer

o Wyze en Ryk

o Kennet der P

cond, of ongez

Hoe treurd het

Wie trooff den

lelasy men kan o

JACOBUS WILHE

